6684.

Izvanredno izdanje.

Broj 1. Pula, u ponedjeljak dne 4. jenara 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temeliu običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. taiju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administracija lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, a za to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izbornikom

seoskih obćina trećeg izbornog kotara Istre (sudbeni kotari Volosko-Podgrad).

Odbor političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre zasljučio je sporazumno s narodnimi predstavnici, da se imadem ja poprimiti kandidature kod netom minulih izbora za istarski sabor radi važnih razloga u dvih kotarih seoskih obćina t. j. u II. (seoske obćine sudbenog kotara Kopar, porezne obćine Sv. Petar d' Amata, Korte i Krasica) te u III. ili Vašem izbornom kotaru.

Podvrgav se disciplini stranke kandidirao sam u obih kotarih, gdje bijah takodjer izabran dne 5. novembra o. g.

Sada mi valja da se zahvalim na jednom mandatu.

Na želju odbora političkog družtva i narodnih prvaka II. izbornog kotara pridržajem si mandat za taj kotar. Usljed toga moram se odreći mandata u III. t. j. Vašem izbornom kotaru, što činim veoma težka srca znajuć, da sam uživao Vaše povjerenje punih 18 godina i da sam bio od Vas izabran 6 puta na istarski sabor skoro uvjek jednoglasno.

Nu ja se čvrsto nadam, da kao što se ja podvrgavam narodnoj disciplini, da ćete se i Vi odazvati rodoljubnom pozivu narodnog vodstva, te radovoljno pohrliti dne 7. o. mj. na izbor, da izaberete meni nasljednika, kojega Vam preporuča odbor političkog družtva za Hrvate i Slovence u Istri.

Izbornici III. izbornog kotara!

Djeleći se ovim za sada s Vama kao mnogogodišnji Vaš zastupnik, zahvaljujem Vam se najsrdačnije za toliko puta izkazano mi Vaše povjerenje te Vam svečano obećajem, da ću i nadalje, dok budem sjedio u istarskom saboru jednakim marom i istom ljubavi zastupati interese takodjer Vaše, moji mili izbornici III. izbornog kotara.

Živili moji dični izbornici seoskih obćina Voloskog i Podgradskog sudbenog kotara.

U TRSTU, dne 3. jenara 1909.

Matko Mandić v. r.

Izbornikom trećeg izbornog kotara

(kmetske obćine sudbenih kotara Volosko i Podgrad.)

U netom minulih izborih za zemaljski sabor izabrali ste zastupnikom g. prof. Matka Mandića.

Gosp. prof. Matko Mandić bio je istodobno izabran zastupnikom u drugom izborničtvu kmetskih obćina, radi čega morao se je zahvaliti na jednom mandatu.

Podpisano političko družtvo za Hrvate i Slovence zaključilo je, da prof. Matko Mandić ima položiti mandat u Vašem kotaru a pridržati onaj u drugom izborničtvu sa glavnim biralištem u Kopru.

Usljed te odreke pozvani ste da u četvrtak dne 7. o. mj. izaberete naknadno novog zastupnika.

U smislu proglasa od 3. oktobra 1908. preporučamo Vam kod naknadnog izbora u četvrtak dne 7. jenara 1909. da dadete svoje glasove za

Dr. Ivana Pošćića,

odvjetnika u Voloskom.

Dr. Ivan Pošćić stoji na programu koji vodi našu stranku od njezinog začetka, pod kojim su vojevali naši Dobrila i Vitezić, pod kojim vojuju i sadanji naši narodni prvaci.

Da se izbjegne možebitnom kakovom nesporazumku znajte, da je kandidat političkog družtva za Hrvate i Slovence u Vašem kotaru kod naknadnog izbora, jedino

Dr. Ivan Pošćić,

odvjetnik u Voloskom,

te Vam toplo preporučamo, da u četvrtak 7. jenara 1909. podjete svi na izbor i složni dadete svoje glasove za našega kandidata

Dr. Ivana Pošćića.

Političko družtvo za Hrvate i Slovence u Istri.

PAZIN, dne 3. jenara 1909.

Predsjednik: Prof. Matko Mandić *v. r.*

Tajnik: Dr. Niko Baničević *v. r.*

Prijatelje trećeg izborničtva seoskih občina molimo, da nam brzojavno jave uspjeh izbora za budući redovili broj „Naše Sloge“ od 7. o. mj. i to najkasnije do 2 sata po podne. *Uredničtvo.*

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

SVI U KROJAČKI SALON ZOVIĆA!!

Trgovina manufakturne robe
i krojački salon
MARKO ZOVIĆ - PAZIN
Skladište odijela modernog kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske
uz tvorničke ciene.
Svakomu je slobodno pogledati i promieriti robu.
Skladište šivaćih strojeva
osam-godišnja garancija.

NOVO: ZENSKA SEZONA! — NOVO: JESENSKA SEZONA!

BRZA, TOČNA I SOLIDNA POSLUGA.

ULICA GIULIA Br. 1. — SVOJ K SVOMU! — ULICA GIULIA Br. 1.

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA I DR.,
Ulica Giulia 1. · PULA · Ulica Giulia 1.
Preporuča se za:
TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE I GALANTERIJSKE RADNJE.
SOLIDNA IZRADBA PEČATA iz GUME.
Imade u zalihi
TISKANICE I KNJIGE za P. N. OBĆINE CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŽTVA, TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE za ŠKOLE kao i sve PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE.

Brza podvorba. — Cijene umjerene.

Prodaja papira na malo i veliko.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red
za prugu Baška-Rijeka-Baška.
Vrijedi od 11. listopada 1908. do opoziva.

Poned. Srijeda Petak	Utorak Četvrtak Subota	Odlazak i Dolazak	Postaje	Dolazak i Odlazak	Utorak Četvrtak Subota	Poned. Srijeda Petak
Prije podne	Prije podne				Poslije podne	Poslije podne
—	4.30	odl.	Baška	dol.	—	6.—
—	5.30	dol.	Punat	odl.	—	4.50
5.—	5.45	odl.	»	dol.	5.15	4.35
5.15	6.—	dol.	Krk	odl.	5.—	4.20
5.30	6.10	odl.	»	dol.	4.50	4.10
6.45	—	dol.	Beli	odl.	3.35	—
6.55	—	odl.	»	dol.	3.25	—
—	6.55	dol.	Glavotok	odl.	—	3.25
—	7.—	odl.	»	dol.	—	3.20
7.30	7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50	2.50
7.40	7.40	odl.	»	dol.	2.35	2.35
8.30	8.30	dol.	Omišalj	odl.	1.45	1.45
8.40	8.40	odl.	»	dol.	1.35	1.35
9.30	9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.45	12.45

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo prema okolnostima promjenu plovitbenog reda.
Agencija na Rijeci kod gosp. I. Pakušića, Via Andrassy 25.
PUNAT, dne 8. listopada 1908. RAVNATELJSTVO.

Soboslikar
VLADIMIR VOJSKA
PULA — Via Sergia, 59.
Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba moderna, ukusna i trajna.
Cijene umjerene.

Josip Blašković
PULA, ulica dela Valle 11.
Telefon broj 82.
Otvorio sam veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva.
Ciene najumjerenije.
Roba se dostavlja u kuću.
Preporučam se p. n. občinstvu.
Naručbe izvršuju se točno i bezodvlačno.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asfme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrane) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa boleštu hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteknosti, i chlaca punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svеobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv i mu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzom izliečenju dovadi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana sviela pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

SVI ONI BOLESTNI
koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne
„Želudčane kapljice“
ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu,
povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.
CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM
koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarovo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.
Ciena jednoj boci 2 krune.
Osobito se preporuča za malu djecu.
Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se **samo u ljekarni**
k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),
te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.
Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.
Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijalitota, mineralnih voda, svako vrsti ovoja 1 t. d.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 8.
Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.
Zajmove (posudo) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.
Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vialu Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

Broj 2. Pula u četvrtak dne 7. jenara 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na tempelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i uteruje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Na uhavlest našim predplatnicima javljamo, da smo u ponedjeljak izdali izvanredno izdanje radi današnjeg naknadnog izbora u trećem izborništvu seoskih občina (sudb. kotari Volosko i Podgrad). U tom kotaru bio je izabran g. profesor Matko Mandić, koji se tog mandata odrekao a pridržao mandat u koparskom kotaru.

Pri današnjem naknadnom izboru kandidira naše političko društvo g. Dra. Ivana Poščića, odvjetnika u Vološkom, koji će biti i izabran, jer bez protukandidata.

Taj izvanredi broj poslali smo samo predplatnicima onog izbornog kotara.

O konačnom uspjehu izbora, do 2 sata po podne nismo primili nikakve viesti.

Uredničtvo.

Pripojenje Bosne. - Ujedinjenje Hrvatske?

(Nastavak).

Ministar-predsjednik baron Bienerth.

I on je govorio kod razprave o Bosni i Hercegovini. Govorio je u ime austrijanske vlade. Reko je da je monarhija bila politički prisiljena a medjunarodno opravdana pripojiti si Bosnu i Hercegovinu. Poslie uvedenja ustava u Turskom carstvu bilo je nuždno dati ustav takodjer Bosni i Hercegovini. A to nije mogla naša monarhija dok je sultan bio i samo po imenu vladar u Bosni i Hercegovini. Naš vladar nije mogao dati ustava tim pokrajinama dok nije bio podpun vladar u njih. O našoj monarhiji nije se moglo misliti da bi napustila te pokrajine. Samo u Srbiji i Crnoj Gori mislilo se je što takva. Od tamo se je nastojalo izazvati u Bosni i Hercegovini nemire. Tim valjalo je na kraj stati. I eto drugoga razloga, zašto se je moralo pripojiti Bosnu i Hercegovinu. Tim što je monarhija napustila sandžak pokazala je da nejma nikakvih osvajačkih težnja. Ipak se je Turska uznemirila. Mi ju nastojimo umiriti. Mi gojimo prema njoj osobite simpatije, hoćemo sve učiniti da se nebuni radi Bosne i Hercegovine. Kad se s njome izmirimo, i ako se sa vlastmi sporazumimo već prije konferencije, djelovati će to dobro na Srbiju i Crnogoru, gdje vlada neprijateljstvo proti nam. Mi hoćemo biti naše pravo. Protegnućem suvereniteta na Bosnu i Hercegovinu i pravovaljanosti pragmatičke sankcije takodjer na nje, utvrdjuje se samo ono što već obstojaše. 80-godišnji posjed zajamčuje se u gruntovničkih knjigah. Ukupno financijalno ministarstvo u Beču i vlada u Sarajevu pripravljaju marljivo pokrajinski ustav za obje te semlje. Odnošaj njihov prema obim dielovom monarhije urediti će se u budućnosti. Da imademo i mi, Austrijanci, pravo na to, to je već reko knez Lichtenstein. Mi smo doprinjeli jednak dio žrtava za one pokrajine. Naše pravo temeljimo na zakonu od 22. febrara 1880. U odboru će dokazati da nejma stvarne razlike izmed zakonskih osnova austrijanske i Ugarske.

Njemac Dr. Redlich

počima svoj govor s onim, čim je ministar-predsjednik svršio. Razlike u zakonskih osnovah ima. Austrijanski parlamenat ima pripojenje *odobriti*; ugarski ima ga samo *na znanje uzeti*. A to će reći po nazrievanju Magjara, da je kralj bio dužan po svojoj prisezi pripojiti Bosnu-Hercog. Naše pravo se ne temelji od 1880. Priznaje da se je pripojenjem prekoračio Berlinski ugovor, al bijaše nuždno da se to učini i nije Austrija prva koja ga je prekoračila. Habsburška monarhija išla je svojim putem iztočne politike. Vladi se nemože prigovoriti da nije predvidjela svih neprilika u koje je monarhija usljed aneksije Bosne i Hercegovine došla. Nije mogla svega predvidjeti. Nije mogla predvidjeti nit bojkota austro-ugarske robe u Turskoj. Sad mora da sve sile upre, da se s Turskom nagodi. Obzirom na velesrbsko gibanje govornik zna, da je išlo u Bosnu i Hercegovinu milijuna iz proračuna Srbije. Odsudjuje postupak baruna Raucha u Hrvatskoj i Slavoniji, tobož radi velesrbskoga gibanja, dočim služi u istinu posve drugoj svrsi, al stoji da je u Bosni i Hercegovini obstojalo gibanje koje se je nagnalo samo aneksijom utišati.

Govornik veli da hoće reći svoju glede jugoslavenskoga pitanja. On je uvjeren da će doći i da ima doći do skupnosti jugoslavenskih naroda. Njemcem je dobro promisliti, da li imadu to želiti. Svakako ta skupnost neće se sbiti nit tako lahko nit tako brzo. Tu je razlika izmed katoličke i grčko-iztočne vjere, i on je opazio mnogo nepouzdanja jednih do drugih. Tu su dva svjetovna naziranja, koja se negdje izmed Zagreba i Beograda križaju. Tu je i dvoja pasmina. Hoće da reče da drži da nije lahko stvoriti srbsko-hrvatske države. Ali ujedno dodaje, da jugoslavenski narod kao cjelina već danas obstoji, kao kulturno jedinstvo, sa jezikom i sa književnošću. Nezna da li je potrebito da Jugoslaveni teže čim bržim stvorenjem države po zapadno-europejskom uzoru. Njemci su dosta daleko došli premda nemaju jedne države. Ako pak hoće Jugoslaveni u obće da dosegnu taj svoj ideal, svoje ujedinjenje političko, moradu u tu svrhu sami mnogo raditi, osobito nastojati da se gospodarski ojače. Na sve čini dubok utisak, što se Hrvatska nalazi tako rekuć u polusnu, prem ima znamenitih ljudi, koji se trude da narod napreduje. Narod nije radin, kako bi morao biti, možda radi toga jer ga je Turčin dugo tlačio. I s te neradinosti valjda je gospodarski zastanak najjači u Hrvatskoj. Ali ima i drugih uzroka. Ja mislim da odnošaj Hrvatske prema Ugarskoj, odnošaj u kojem se ugarskom tarifalnom i obrtnom politikom brutalno prieči razvoj Hrvatske, nemože dugo već obstojati. U ostalom Jugoslaveni moradu pomisliti, da veliko stablo nemože u jednom danu narasti. Doći će samo o sebi i političko ujedinjenje Jugoslavena, kada se svlada razne nutarnje protimbe. Na silu ga zadobiti nemogu, niti proti interesom drugih. Al doći će, dakako redom, doći će do oživot orenja veliko-hrvatske ideje, ili ujedinjenja jugoslavenskoga. Njemci mogli bi dosta dobro izlaziti, kad bi obstojala jaka jugoslavenska kulturna gospodarska tvorba. Prije pako nego li bi se bitno promjenila uredba država morali bi Njemci Austrije politički doći na čistac u nekih pitanjih.

Socijalni demokrat Dr. Renner.

On nemože nikako odobriti pripojenja koje se nije dogodilo po nikakvom pravu već po prekršenju prava. Za osnovu nemože se savjestno glasovati, dok se jasno neustanovi djelokrug izmed obiju polovica monarhije s jedne strane i izmedju nas i buduće ustavne Bosne s druge strane. Nemože se glasovati dok se ne sasluša Bosna. On nemože nikako izpričati vlade, kaošto ju je izpričao Redlich. Ona je morala drugačije raditi. Andrassy je 1878. mislio da se može Bosnu osvojiti sa muzikom, pak nas je osvojenje koštalo 5000 ljudi. Aerenthal je mislio da ju može pripojiti sa potezom pera, a ono radi njenog pripojenja izgubili smo znatna tržišta na iztoku. Sve govori da imade monarhija pravo na Bosnu i Hercegovinu, i proglasuje Srbe i Crnogorce za ludjake, jer bi htjeli da je Bosna i Hercegovina njihova. Neće da zagovara Srbije i Crnegore radi njihovoga odnosnoga postupka, al mora dozvati u pamet, da se na cielom jugu, preko Balkanskoga oceana, pojavlja veliko probudjivanje naroda, koje se smatralo bez povjesti i bez znamenovanja, a koji imadu povjest i hoće narodno ujedinjenje i slobodu. To valja i o južnih Slavenih. Nema nesretnijega naroda od njih, nit je naroda koj bi bio prisiljen živjeti u nejasnijih i nesmetanijih odnošajih nego li oni žive. Jugoslaveni žive danas pod šesterom upravom, pod šest suverenstva: Stara Srbija pod turskim sultanom, jedan dio pod Crnogorom, jedan pod carem Austrije i jedan dio u Bosni. Šestora uprava je uzrokom da sam narod nemože naći svoga jedinstva, da je sapet njegov književni, umjetnički i gospodarski razvoj. Al je još nješto. Osobito Srbi su objekt intriga dviju dinastija, intriga izmed nemoći austrijanske i ugarske megalomanije. Jugoslaveni ovdje u ovoj kući već su navikli na tu igru; ali Hrvati s one strane nisu nikad zaboravili, da su 1848. bili od dinastije pozvani a 1849. od dinastije izdani; a da su i prije godine dana prigodom ugarske izborne reforme bili od dinastije opet pozvani i izdani. A što se Jugoslavenom sada nudja? Knez Lichtenstein postavlja njim u izgled ujedinjenje pod vlastju Habsburga. Medjutim Bošnjaci su mjesto sultana dobili zapadnoga sultana, neznamo da li cara Austrije ili kralja Ugarske ili

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

U narodnosnom boju, koji ne prestaje ni za popisa pučanstva, podupire Talijane njihova gospodarska premoć i okolnost, što većina Hrvata razumije talijanski; Hrvati imadu premalo obrazovanih ljudi. Stoga nije čudo, što osobito stariji popisi pučanstva pokazuju mnoge i krupne pogriješke.

Ali prigovor, koji se s talijanske strane češće puta čuje, da Austrija sastavlja popis pučanstva u prilog Slavenima, nije nikako opravdan, pače se je Krebs tu i tamo mogao uvjeriti, da bi savjesnije brojenje pučanstva broj Talijana umanjilo. On kaže: „1880 wurden entschieden zu viele Italiener gezählt" (naime oko Poreča, Vrsara, Motovuna i dr.); „1880 wurden in der Umgebung Polas wohl zu viele Italiener gezählt" itd. Do dvijo godina dana (dne 31. XII. 1910.) bit će opet popis pučanstva i onda, ljudi, pamet u glavu, kad vam dodje talijanski činovnik, da vas pita, koji vam je općevni jezik. Tada bi pred popisom moralo naše novinstvo dobro poučiti svijet, kako da se vlada.

Iz svega ovoga je jasno, da nas dosta ima u porečko-puljskoj biskupiji, pače još više nego kaže državna statistika. Dužnost je naša, da kod novoga popisa i u svakoj prigodi o tom uvjerimo vladu i u Poreču i u Trstu i u Beču.

Ali možda su župe talijanske? Da vidimo! Nova Vas, Tar, Žbandaj, Foškulin, Funtane, Gradina, Baderna, Sv. Lovreč Pazenatički u porečkom dekanatu; Kanfanar, Svet Vinčenat, Rovinjsko Selo u kanfanarskom dekanatu; Kaldir, Karojba, Novaki, Rakotole, Sv. Vital, Montrilj, Sv. Ivan od Šterne, Bačve, Lablnci, Kaštelir u motovunskom dekanatu sigurno nijesu; najmanji dekanat (Rovinjski) je sigurno i najtalijanskiji, to su župe Rovinj i Bale. Talijana imade još dosta u sljedećim: Poreč, Vrsar, Motovun, Višnjan i Vižinada. To su nabrojene sve župe, koje su nogda sačinjavale malu porečku biskupiju, pa je li tu više hrvatskih ili talijanskih župa odnosno kapelanija?! U puljskoj biskupiji Talijani ne stoje bolje. U labinskom dekanatu su sve većinom hrvatske (Labin, Plomin, Sv. Nedjelja, Sv. Martin, Sv. Lovreč i Sv. Lucija), isto tako u vodnjanskom (Jurišći, Barban, Šajini, Pornjana, Filipan, Rakalj, Mrmoran, Marčana, Kavran sve osim samog Vodnjana), a u puljskom dekanatu stojimo ovako: Premantura, Pomer, Medulin, Ližnjan, Altura (ili bolje hrvatski *Gorica*), Montić, Loborika su većinom hrvatske, a o ostalima (Pula, Šišan, Galežan, Štinjan i Fažana) bi se još dalo govoriti.

Većina je dakle župa hrvatskih, a znatan broj Hrvata ima i u ostalima, u Rovinju veoma malo. Malo je na prvi mah čudno, što je većina župa hrvatskih, a svih Hrvata skupa u biskupiji je malo manje od polovice. To prestaje biti čudo, kad se sjetimo, da se prieko polovice Talijana zabila u sama dva grada, odnosno u dvije župe, Pulu i Rovinj, a naši ljudi žive po cijeloj biskupiji, pak je biskup bio prisiljen urediti više župa za seoske stanovnike. Na kraju svega ovoga valja spomenuti, da 40% Hrvata zauzima ogromnu većinu od cijele površine biskupije, što mora svakomu biti jasno iz onoga, što smo do sada rekli.

(Nastavit će se.)

Prija-
scosk-
ju

kakva podkralja. Ustav im se je samo obećao, al ga nema, i nezna se kakav će biti. Zar onakav kako su magjarski velikaši za Ugarsku skrpali?! Bosanci znadu da će dobiti birokratičko-absolutističku vladu. Oni znadu da će bajonetti prieciti njihove slobodne odluke i njihov razvoj. Oni imadu sliku svoga udesa neposredno na svojoj medji, u Hrvatskoj i Slavoniji, gdje je odstranjen i siromašni ustav hrvatskoga sabora, jer nije već po ćudi magjarskim vlastodržcem. Dok takovo i slično stanje traje, dotle nije nego fantazija sve ono što se govori o jugoslavenskoj državi, o trializmu, o poslanstvu Austrije u iztoku. Dr. Redlich je, veli govornik, hvalio upravu u Bosni. A ja velim: dobri žandari bili smo tamo. Ceste smo gradili, da možemo po njima voziti kanone; željeznice smo gradili, da možemo prevažati na njih vojnike. Ali nismo bili kadri provesti zemljišnoga raztorećenja, nit uvesti dobre pučke škole. Mi socitalni demokrati, završuje govornik, smo voljni štovati i osjegurati slobodu i samostojnost naroda.

Poljak Dr. grof Dzieduszycki,

bivši ministar kaže, da će on i drugi Poljaci glasovati s dviju razloga za prešnost predloga. Prvi razlog jest taj, da se monarkija usljed pripojenja Bosne i Hercegovine nalazi u stisci, u pogibelji, skoro osamljena, te se nagadja sa vlastmi. Protinjoj čulo se je žestokih glasova čak i u parlamentih onih dviju država, Italije i Njemačke, koje se zovu saveznice naše monarhije. On želi da se odnošaji sa Turskom, Srbijom i Crnogorom izravnaju; i da naša monarhija stupi u druge saveze naročito sa Francezkom i sa Englezkom. Drugi razlog tražiti je u samoj Bosni i Hercegovini. On neće da tamošnji narod troje vjere, visi dugo izmed zemlje i neba. Želi da mu se čim prije dade ustav i pravu autonomiju, i to tako da neće moći svakodobni savez pripadnika dviju vjera kratiti razvoj treće. On još sada nemože ni pojmiti što i kako će se s Bosnom i Hercegovinom. Svakako misli da će doći do autonomije u većoj mjeri za jedan kompleks zemalja. A ako do toga dodje, kako misli da mora, onda bi mogli i drugi kompleksi zemalja u monarhiji dobili veću autonomiju, sa osjeguranjem prava manjina; onda bi moglo doći do revizije ustava u monarhiji.

Čeh agrarac kaludjer dr. Zahradnik veli, da Česi prosudjuju stvar aneksije s triju gledišta, kao Slaveni imademo uzajamno stanovište sa ostalimi Slaveni Austrije. Kao Česi moramo ovom prigodom izaknuti česko državno pravo. Prama tomu, odnosno prema ustanovam pragmatičke sankcije, zahtjevamo da se predložena zakonska osnova dade u razpravu tekoddjer češkomu saboru. Kao Austrijanci moramo naglasiti, da je doba centralizacije monarhije za uviek prošla, a da valja doći do federalizacije.

Član narodne katoličke češke stranke dr. grof Thun nemože bolje izraziti svoje simpatije Jugoslavenom nego li su to učinili razni govornici, imenito knez Lichtenstein. Raduje se pomnoženju Slavena na jugu monarhije. Nada se da će tim činom prestati ona nesretna politike kojom se tlači baš one koji su prije 60 godina spasili dinastiju i monarhiju. Uta se da će se hrvatska obnoviti u svem svojem sjaju, i da će biti utočište Jugoslavenom. Sretno riešenje jugoslavenskoga pitanja je ujedno riešenje pitanja veleviastnoga položaja monarhije.

Hrvati i Hrvatice!

Sjetite se svakom zgodom »Družbe sv. Ćirila i Metoda« za Istru. Upotrebljavajte Družbine marke, a svaka zapada samo 1 novčić. Kupujte uvjek Družbine žigice, cigaretni papir i druge proizvode.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni darovi.

Pod ovom rubrikom donašat ćemo prinose i darove koje stignu na našu upravu za našu Družbu ili Djačko pripomoćno družtvo. Svaki iznos biti će odmah uložen u ovdješnju Istarsku posujilnicu pod dotični uložak.

Danas donašamo prve prinose, te pozivljemo rodoljube da u ovoj godini budu širokih rukava za naše narodne svrhe i obilnu pomoć pruže, osobito sada kad najviše pomoći treba. Svaki malo, a narodnim družtvima nakupit će se mnogo.

Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Cresu poslala nam je 170 K za Družbu sakupljenih tekom prošle godine. Od ovih je bilo javljeno u „Našoj Slogi" 41 K 20 h, podružnica daje 120 K, a od briškule Sulčić, Dapčić, Mrakovčić i Blečić 8 K.

Gosp. Pero Premuan, sudb. savjetnik u. m. u Zagrebu, šalje za Družbu 10 K kao stalni godišnji doprinos.

ukupno K 180·—

Gosp. Ivan Gržetić sakupio medju drugovima za Družbu sv. Ćirila i Metoda 29 K 80 h, koje je predao upravi „Omnibusa" i u tom listu izkazane s molbom, da to javimo i u našem listu.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj, 31.XII. 1908.

Božićna proslava zabavišta i pučke škole u Malom Lošinju, koja se obdržavala 19. i 20. prosinca pr. g. na večer, uspjela je upravo krasno u svakom pogledu. Najbolji je to dokaz što se sve pustiti može uz postojanu marljivost i uzajamnu slogu. Naše učiteljstvo, zajednički je priredilo ovu proslavu, te nam je pružilo preugodan užitak, iznad svakog očekivanja. Težko je reći — tko se bolje ponio — mališi iz zabavišta ili učenici pučke škole. Pjevanje je bilo upravo andjeosko. Koliko je truda i mara uložilo naše učiteljstvo, dok je onako potpuno pripravilo svu tu djecicu, neznamo kako, da bolje istaknemo. Sa ovim neka primi naše omiljelo učiteljstvo najtopliju hvalu, naposé gdjice. B. Markus i K. Pavelić, učiteljice, koje su uz priredjivanje zabave još i sabirale milodare, da se što više ublaži bijeda naše mladeži. Ovaj uspjeh neka ih svih potakne, da u buduće što više uzrade oko napredka naše svete hrvatske misli u Istri. — Živili!

Koparski kotar:

U spomen pok. Franjice Ružičke, neoplakane sestre preč. župnika-dekana u Roču, sabrali su iza sprovoda prisutni svećenici i gospoda u „Natodnom Domu", u Roču na predlog g. Pilata, župe-upravitelja u Draguću, mjesto vienca na odar pokojnice, za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 45·32, koja svota je predana podružnici Družbe u Roču.

Živili plemeniti darovatelji!

Pazinski kotar:

Izjava.

Da ne ostane možda tkogod od njegovih veleštovanih izbornika na Pazinštini, Buzeštini i Plominštini, prema onomu što pišu nekoje novine, jošte u sumnji glede njegovog zastupničkog mandata, kojim su ga hotjeli počastiti, i na čemu im se ovdje najsrdačnije zahvaljuje, podpisani daje im ovim do znanja, da proti njegovom izboru nema više nikakve zaprieke, pošto ga je i Preč. Bisk. Ordinarijat odobrio.

Kršan, 3. siječnja 1909.

Antun Zidarić,
župnik
narodni zastupnik.

Mjesto čestitanja k blagdanima i novoj godini poslaše Djačkomu Pripomoćnomu Društvu u Pazinu:

Dr. Dinko Trinajstić, odvjetnik — Pazin 20 K; Josip Grašić, župnik — Beram 20 K; Fran Nevijen, profesor — Pazin 10 K; Pravdoslav Rebek, veterinar — Pazin 3 K; Fran Frankola, profesor — Trst 30 K.

Za dobru ruku istemu društvu poslaše:

Dr. Mate Trinajstić, odvjetnik — Volosko 20 K; Nikola Ujčić, graditelj — Pazin 10 K: Prof. Vjekoslav Spinčić, zastupnik naroda — sada u Kastvu 100 K; Dr. Frane Mandić, liječnik — Trst 30 K.

Osim toga je Djačko Pripomoćno Družtvo primilo u mjesecu p r o s i n c u slijedeće darove:

Fran Matejčić, zem. škol. nadzornik — Trst 40 K; Anton Pavel Sancin, općinski tajnik u Dolini sabrao na slavnosnom banketu dne 12. XII pr. g. 21 K 61 fil.; Odbor buzetske omladine putem tiskare Laginje i dr. u Puli 32 K 04 fil.; Vjekoslav Kinkela, nadučitelj u Žminju, putem tiskare Laginje i dr. u Puli 10 K; Prva hrvatska štedionica — Zagreb 100 K; Od zbirke narodnih melodija istarskih pok. Ivana Tušinskoga, župnika u Sv. Ivanu od Šterne i Montrilju 120 K; Zabavni odbor Hrv. Čitaonice u Pazinu 10 K; Prof. Nikola Žic — Pazin 10 K; Ivan Kos, upravitelj — Pazin 10 K; Dobitak od taroka — Pazin 3 K; Matija Cucančić, blagajnik posudionice — Pazin, da počasti uspomenu svoje pok. kume Katice Stihović 10 K; Općina Kastav da proslavi 60 godišnjicu prof. V. Spinčića, zast. naroda, koju je slavio u Kastvu 23. X. 1908. 100 K; Ferdo Rešetar, kr. sudb. vijećnik u. m. — Požega 5 K za Dj. Prip. Dr., a 5 K za Djački Dom, ukupno 10 K; Nikola Šimecki — Karlovac 20 K 10 fil.; Budisvoj 300 K; Daj brate 300 K; Daj siroto, kad ne će bogataš 100 K; Rodudar 300 K; Svjetlorad 300 K; Ettore Ujcich — Pazin, u raspri s g. Jos. Orelom 12 K; Jakov Buretić, trgovac — Boljun, sabrao na piru Frana Peruč od Petra iz Vele Učke 11 K 40 fil.; Josip Pucich, c. kr. šumski nadsavjetnik — Trst 40 K; Dr. Pero Magdić, nar. zast. — Varaždin 10 K; Oklada sa gdjicom Karolinom Pečenko 1 K; Dobitak od taroka — Pazin 3 K; Crni Petar 1 K 20 fil.

Hvala svima! — Srećna nova godina svim darovateljima!

Iz Kršanskoga odnosno Čepićkoga dekanata primamo:

Radi osobitih zasluga bijaše pred 10 godina podieljen preč. gosp. Antunu Nežiću, nadžupniku u Čepiću kod jezera, viteški križ Fran Josipova reda, a pred par mjeseca opeta, t. j. prigodom svoje 50-godišnjice misnikovanja, zadobio je on i čast konsist. savjetnika. Koli na prvom toli na drugom odblikovanju čestitamo siedom starcu srdačno, te molimo dragoga Boga, da ga na korist crkve i naroda uzdrži još dugo vremena čila i zdrava, e bi mogao slaviti napokon i 60-godišnjicu misnikovanja. Živio svećar!

Voloski kotar:

Skupština Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu obdržavala se je dne 2. t. m. po podne. Djelovanje toga najstarijega podpornoga družtva za Istarske djake u minuloj godini je dosta utješljivo. Čitatelji uvjeriti će se o tom iz govora predsjednika i izvještaja tajnika i blagajnika koji će bar u izvadcih biti priobćeni.

Naš hotel u Opatiji. Prije dvie godine ustrojilo se je u Opatiji družtvo sa ograničenim jamstvom za kupovanje nekretnina, e bi na taj način barem djelomice spasili, da Niemci ne dobiju sve u ruke. Taj podhvat je do sada urodio dobrim plodom, te je na taj način došlo u hrvatske ruke par villa i neka druga zemljišta. Sada opet javljaju iz Opatije, da će Hrvati graditi hotel. Ta misao ne samo da je liepa, već je i potrebita osobito ako se uzme u obzir veliki broj slavenskih gostiju, koji Opatiju godišnje posjećuju, a koji će sigurno voljeti stanovati u slavenskom hotelu nego kod raznih Švaba.

Iz Kastva. *Zabava na Silvestrovo.*

Odkad se rabi „Narodni Dom" u školske svrhe nije se do pod konac minule godine moglo priredjivati u Kastvu većih zabava u zatvorenih prostorija, jer nebijaše većih prostorija. Prošle godine sagradio je Beto Vlah prostrano dvoranu, i u njoj obdržavalo se je već nekoliko sastanaka i zabava. Prvu pravu baš zabavu u tih prostorijah priredila je na Silvestrovo „Istarska Vila". Dvorana bila je puna občinstva skoro izključivo iz grada Kastva, pošto je u okolici bilo i drugud zabavica kako obično u taj večer. Zabava se je vršila uz pokrivene stolove, to jest moglo se uživati hrane i pića kao na gostbi, a ujedno i zabavljati slušajuć glasove i ljudske i raznih glasbala. Mješoviti zbor pjevao je dvie pjesme, „Pozdrav" od Ipavca i „Jutarnju pjesmu" od Muhvića, i odpjevao na zadovoljstvo svih. Ženski zbor pjevao je Volarićevu „Divju ružicu", upravo krasno, tako d ju je na obći zahtjev opetovao. Gospodjica Ema Jelušić pjevala je dva sopran-sola, i to oba Zajčeva, Domovini i ljubavi" i „Ostavljena". Pjevala je upravo divno. Pljeskali su joj toliko, da je posljednju popjevku i opetovala. Tamburaški orkestar udarao je Hruzine „Savske valove", i Bozzotti-jevu „Na Dinarskim hridinama". Na tamburicah udarale su gospodjice i gospoda, sve po izbor tamburašice i tamburaši. Bilo je i njim pohvale i hvale. Romancu jednu za dva brača uz pratnju glasovira odigrala su gg. Franjo Jelušić i Oskar Tepeš; a jedan valse i jednu overturu četveroručno na glasoviru gg. Ivan Sprachmann i Franjo Jelušić; te konačno „Vilinji ples" na guslama g. Anton Ryšlavy. Občinstvu se je sve to jako svidjalo, te su gg. Jelušić i Tepeš morali svoj komad opetovati. Ciela zabava ili koncerat, koj je trajao do pred polnoć, bio je umjetnički užitak, kakvim bi se mogli dičiti i u mnogo većih gradovih. Najveći trud kod toga, i najveću zaslugu imade učitelj glasbe na učiteljištu g. Ivan Sprachmann. On je ravnao mješoviti i ženski zbor kao i tamburaški orkestar. On je pratio glasovirom gospodjicu Jelušić, i gospodu Jelušića i Tepeša, kao i gospodina Ryšlavoga. On zajedno sa Jelušićem igrao četveroručno na glasoviru. Nijedan komad nije se ni odpjevao niti odigrao bez njega. A svuda bio je na svojem mjestu, te je žeo najvećih pohvala. Radost se je čitala i na licu predsjednika „Istarske Vile", gospodina Dra. Gaja Dabovića, videćega kako „Vila" pod njegovim predsjedanjem napreduje, i kako je občinstvo razdragano. Oko ponoći govorila je pozdrav novoj godini učenica gospodjica Savka Spinčić, zanosno, razgovetno živo, te zaželila sretnu novu godinu svim prisutnim, i naročito cielom našem hrvatskom narodu i našoj hrvatskoj domovini. Uz pljesak djevojčici i poklike „Živila Hrvatska" zaorila je dvoranom „Lipa naša domovina". Poslie svršene uzvrvilo sve, pozdravljajuć se medju sobom. Starieji se malo po malo pobrali. Mladji se poslie toga malo i plesuć pozabavili.

Porečki kotar:

Podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda" u Brkaču kraj Motovuna obdržavala je dne 31. XII. 1908. svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu. Na istoj upisalo se 62 člana u podružnicu, koji su ukupno uplatili članarinu od 34 K 70 h, koja se svota odposlala izravno na ravnateljstvo „Družbe".

U gostioni gosp. Ivana Antonac u

Livadama sabralo se na prijedlog gosp. M. V. iz Motovuna dne 1. t. mj. za siromašnu djecu polazeću školu „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ u Livadama 12 K. U istu svrhu darovao gosp. A. Antonac, Livade 10 K. C. kr. voditelj financnog odijela u Oprtlju 24 K. Dne 25. X. 1908. sabralo se medju Buzećanima u gostioni g. M. Vizintina u Livadama 11 K. Gg. A. I. i drugovi na uspomenu izleta u Livade 5 K. Gdja. M. Antonac sabrala 2 K 40 h. Sirotić Andreja „Paliter“ 1 K. Josip Antonac sabrao 1 K 76. — Ukupno 45 K 16 h.

Plemenitim darovateljima bila ovime najtoplija hvala!

Razne primorske viesti.

Veliki akademički ples u Trstu. Akad. fer. društvo „Balkan“ u Trstu priredjuje dne 9. siječnja 1909. svoj prvi akademički ples, koji će se vršiti pod pokroviteljstvom drž. zastupnika Dr. Otokara Rybarž-a u velikoj dvorani tršćanskog „Narodnog Doma“, a u korist pučkih knjižnica Trsta i okolice.

Naši akademičari nastoje svim silama, da bude zabava što ljepša i uopće, da taj ples u svakom pogledu najčasnije ispadne. Veliko zanimanje, koje se medju tršćanskim Slavenima pokazuje za taj ples, a i plemenita svrha njegova, mogu nam već i sada jamčiti, da ne će njihov trud biti uzaludan, i da se njihove nade ne će iz jaloviti.

Pozivljemo ovime prijatelje zabave, a i prijatelje naroda, da u što većem broju pohrle na tu priredbu, jer će se najljepše zabavljati, a ujedno će i položiti obol na oltar narodne prosvjete.

Božićnica družbi sv. Ćirila i Metoda iz Iloka.

Gospodin Gašpar Martinić, kr. gruntovničar u Iloku, poslao je dne 28. decembra pr. g. na Ravnateljstvo „Družbe“ K 308·40, koje darovaše ovi:

Po 50 K; Hrvatska dionička štediona u Vukovaru; po 10 K: g. dr. Nikola Kolarović, Štednja i pripomoćna zadruga u Šarengradu; po 6 K: Spomen mrtvima; po 5 K: g. Benešić dr. Franjo, Peštalićevo družtvo; po 4 K: g. Lakajnerovo družtvo, Popović Milan; po 3 K: g. Gjipanović Ivan, Martinić Gašpar, Plivelić C. Dimitrije; po 2 K: gg. Jeroslavski Milan, Jovin Miloš, Klasanović Andrija, Lotterio Rudolf, Magjarčević Antun, Njemčanin Gjuro, Pisarević Mito, Kimar Luka, Rittig Ivan, Šokčević Andrija, Telarović Josip, Vlatković Jakov; po 1 K: gg. Bognar Žiga, Čulić Josip, Funk Salamon, Funk Jakob, Gjurković Josip, Gronaj Mijo, Gretschl O. Feliks, Hatoš Julio, Ilijević pl. Gjuro, Mičić Miloš, Mišković Nikola, Naudbaudić Lazo, Pott Adam, Tumpa Vid, Vrcibradić Dragutin, Walesch Rudolf, Weiss Stjepan — Dobrotvori 92 K. — U raznih prigoda unišlo u škrabicu 38 K 48. fil.

Pri otkupu družbinog izvješća sakupljeno:

Po 5 K: Prva iločka dionička štediona u Iloku; po 3 K: g. Barbarić O. Mladen; po 2 K: g. Kindl dr. Josip, Marko Šamšalović; po 1 K: gg. Auman Josip, stolar, Barbarić Dragutin, Barbarić Josip, Benešić dr. Franjo, Brandeis Fana, Gretschl O. Feliks, Horvatić Rudolf, Jeroslavski Milan, Kalea, Stjepan, Karamijatović Stipan, Karasović Ivan, Kovačić Josip, Magjarčević Antun, Maliak Josip, Matković Ilija, Meštrović Josip, Plešikapić Firmus, Rendulić Filip, Rill Josip, Stefanić Josip, Stojković dr. Mito, Tilović Vjekoslav.

Hvala vriednim darovateljima!

Teletine ili govedine I.a
dnevno svježe, zadnji kraj, 9 funti =4½ kg. čisto, kruna 3·75.
Plavi mak, najprve vrsti, krupnih zrna, suh pomno čišćen, 5 kg., u vrećima kao uzorak K 2·70.
CHR. JAGOTNIZER,
Podwoloczyska (I Oesterr. Nr. 24.)

Javna zahvala.

Prigodom bolesti, prem minuća i sobitosprovoda nezaboravne sestre mi Franjice primili smo od svih strana tolko dokaza saučešća i prijateljske ljubavi, da nam nije moguće svakomu posebice se zahvaliti; činimo to dakle ovim putem. Dužnost nam je najprije zahvaliti se vlč. gg. svećenicima, koji, nestrašeći se niti vremena, koje je onaj dan bilo, niti dalekog puta u tolikom broju došli su, da sprovedu dragu nam pokojnicu do hladnog groba. Osobita pako hvala budi izrečena preč. g. Monsigr. A. Kalcu, proštu-dekanu pazinskomu, koji je predvodio sprovod, i vlč. g. A. Ellneru, župniku-dekanu u Brestu, koji nam je toliko ljubavi i prijateljskih usluga u tom za nas težkom času izkazao.

Iskrena hvala i vriednim našim narodnim zastupnicima veleštovanoj gg. F. Flegu i I. Sancinu, koji su uz drugu gospodu iz Buzeta došli, da prisustvuju sprovodu. Isto tako srdačna hvala poštovanim obiteljima: Hrádek u Pazinu, Licul i Maljavac u Roču i Pavletić, načelnik u Ćiritežu za darovane krasne vience.

Tom prigodom dužnost nam je duboku zahvalnost izraziti i veleuč. gg. Dr. Jos. Šebesti u Pazinu i Dr. Jos. Landru u Opatiji, koji su svojom vještinom i znanjem u vrieme dugotrajne bolesti mile nam pokojnice nastojali živijenje njoj produljiti i boli ublažiti.

Napokon iskrena hvala svim prijateljima iz bližnjih i dalekih krajeva, svim župljanom ročkim koliko iz mjesta toliko iz okolice, koji su u velikom broju došli na sprovod i tako zadnju čast dragoj pojnici izkazali.

U ime otca, brata i svoje kliče još jedan put svima: „Bog Vam platio“!

U Roču, 30. XII. 1908.

Rik. Rušička,
župnik-prodekan.

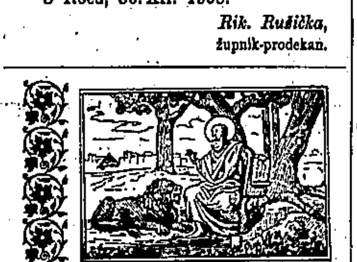

Želudcane kapljice
prije zvane i poznato pod imenom
Markove kapljice
sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog mastnog ili preobilnog jela podupire naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K. 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naruČba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Pozor! Pozor!
50.000 para cipela.
4 para cipela samo za K 7·—.
Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu veću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.
Sva 4 para stoje samo K 7·—
Razašilje pouzećem
L. Zweig's Schuh-Export
KRAKOV broj 95.
Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na **slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima**, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice“
ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu,
povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.
CIJENA 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe **na kašlju, plućnom kataru, težkom dihanju, slabosti, bliedoći**, preporuča se izvrstno **Bokalarevo ulje** pripravljeno sa **željezom**. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.
Osobito se preporuča za malu djecu.
Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se **samo u ljekarni**
k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),
te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.
Naputak uporabe priložen je u svakoj stakienci.
Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijalitota, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, neavjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence okopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteönosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svilju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvratne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka, K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.
Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.
Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Česka.

POZOR!
— 50.000 para postola. —
4 para postola samo za K 7·—
Radi obustave plaćanja više velikih tvornica prisiljen sam veliku zalihu postola raspačati duboko ispod tvorničke ciene. Radi toga prodajem svakomu 2 para postolà za gospodu i 2 para za gospodje na podvez, smedje ili crne kože, sa jako sašitim podplatom, najnovije mode. Veličina po broju.
Sva 4 para stoje samo K 7·—
Razašilje pouzećem
S. Korngold, trgovina postola
KRAKOV broj 19.
Promjena dozvoljena a na zahtjev vraćam i novac.

Jeftino česko
PERJE

za krevete
5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.
BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Ceska.

VI SE ČUDITE!
— 50.000 pari cipela —
4 para samo za 7 kruna.
Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je da raspačam veliku zalihu cipela jako ispod tvorničke ciene. Zato prodajem svakomu 2 para cipela za gospodu i 2 para za gospodje na podvez, od kože, sive ili crne, podšivene dobro sašivenim podplatom, vrlo elegantne po najnovijoj modi, veličina po broju. Sva 4 para stoje samo K 7. Razašilje pouzećem
EM. MAIERSDORF, Export, Podgórze br. 8.
(Austrija.)
Dozvoljava se zamjena i novac natrag.

Advokat

Dr. JOSIP WILFAN

otvorio je kancelariju

u Trstu, Corso br. 37.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Josip Blašković

PULA, ulica dela Valle 11.

Telefon broj 82.

Otvorio sam veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva.

Cieno najumjereno je.

Roba se dostavlja u kuću.

Preporučam se p. n. občinstvu.

Naručbe izvršuju se točno i bezodvlačno.

REUMATIZAM, neuralgija, ishias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nekle točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme uzaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure koo:

ORIGINAL GLASHÜTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budi fea, brilantne i optične stvari, i pozlaćenine za pušenje. Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika. dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz Dobro jamstvo i proporuku ljepom stvari na izbor

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upłaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok sa odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlastitoj vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod dcano, gdje dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zasluzni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

za prugu Baška-Rijeka-Baška.

Vrijedi od 11. listopada 1908. do opoziva.

Poned. Srijeda Petak	Utorak Četvrtak Subota	Odlazak i Dolazak	Postaje	Dolazak i Odlazak	Utorak Četvrtak Subota	Poned. Srijeda Petak
Prije podne	Prije podne				Poslije podne	Poslije podne
—	4.30	odl.	Baška	dol.	—	6.—
—	5.30	dol.	Punat	odl.	—	4.50
5.—	5.45	odl.	»	dol.	5.15	4.35
5.15	6.—	dol.	Krk	odl.	5.—	4.20
5.30	6.10	odl.	»	dol.	4.50	4.10
6.45	—	dol.	Beli	odl.	3.35	—
6.55	—	odl.	»	dol.	3.25	—
—	6.55	dol.	Glavotok	odl.	—	3.25
—	7.—	odl.	»	dol.	—	3.20
7.30	7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50	2.50
7.40	7.40	odl.	»	dol.	2.35	2.35
8.30	8.30	dol.	Omišalj	odl.	1.45	1.45
8.40	8.40	odl.	»	dol.	1.35	1.35
9.30	9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.45	12.45

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo prema okolnostima promjenu plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod gosp. I. Pakušića, Via Andrassy 25.

PUNAT, dne 8. listopada 1908. RAVNATELJSTVO.

SVI U KROJAČKI SALON ZOVIĆA!!

NOVO: ZIMSKA SEZONA!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela modernog kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promieriti robu.

Skladište šivaćih strojeva

osam-godišnja garancija.

NOVO: JESENSKA SEZONA!

BRZA, TOČNA I SOLIDNA POSLUGA.

Hrvati i Hrvatice! Sakupljajte pretplatu za tjednik „Naša Sloga".

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Primia u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu, ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 3. Pula, u četvrtak dne 14 jenara 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817.849.

Feleton tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu, ili K 5·—, pdn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i uinkuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

POZIV NA PREDPLATU!

Pozivljemo sve naše cienjene predplatnike da podmire predplatu za god. 1908. i obnove za god. 1909.

Žalibože ima „Naša Sloga" mnogo i mnogo starih tvrdokornih dužnika koji duguju na predplati za 2, 3, 4, 5 ćak i 6 godina, te pošto smo uvidili da takovi dužnici nemaju nikakvog obzira ni prema višekratnim opomenama uprave, ni prema siromaštvu lista, koji se uzdržava jedino od predplate, — uprava je zaključila sve takove dužnike predati u ruke suda.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Odjovor na talijansko izvraćanje.

U trščanskom je „Piccolu" (jutarnje izdanje) od 26. pr. mj. izašao članić: scienza partigiana — a proposito di una città istriana". Autora je silno dirnulo, što je pred širi svieť izašlo „in una rivista slava che va per la maggiore" (t. j. u Jagićevu Archiv für slav. Phil.) nekoliko podataka o razmjeru narodnosti u gradu Cresu, koji službeno figurira kao talijansko mjesto. Ne treba da se polemizira s redaktorom one „Piccolove" rubrike, ali ipak neće biti na odmet, ako se „učenjaka" g. S. upozori, da ima prije razloga mesti pred vratima Talijana nego predbacivati Hrvatima riečima: (la rivista) è scritta in lingua tedesca per quel sospetto che gli slavi hanno di non essere compresi, quando scrivono nella propria lingua". Zar nezna g. urednik rubrike della Regione Giulia, da je najbolja studija o romanskom dijalektu na istočnoj obali Jadrana napisana od Talijana u njemačkom jeziku? A zašto je najbolja znanstvena gramatika naroda sa dvadesetak universa napisana od Nijemca Meyer-Lübka Dakle malo Vam pristaje ta visoka poza.

Kako je gospodin referent „enciklopedista", to ipak nije dijalektolog, pa mu se dogodio „peh" (uvijek slučajno!), da je krivo shvatio ono o latinskoj crkvi i talijanskoj upravi, i ako citava alinoja kaže jasno, da je to spomenuto iz dijalektoloških razloga, kad se ono veli: der Bewohner einer Gegend für die Sprachforschung sehr bezeichnend ist. Dakle, i ako žurnalista ne čitajte površno!

Ako bi pak gosp. dopisnik htio, da s pomoću razložne maške na temelju pojedinih pozitivnih podataka (što se upotrebljava i u kritičnim djelima) stvorimo sud o prošlosti naše crkve, onda bi vidio, da i onaj glagolski natpis u Cresu, glagolski potpis na misalu popa Duriava i dijelovi mise, što se još dandanas čitaju u hrv. jeziku (koji je na ovom polju iz praktičnih obzira — a danas na našu štetu — nasljednik glagolice), da sve to — velju — pokazuje put, koji nas vodi do motivirane slutnje i — recimo — istine, da je kod nas vladao slavenski jezik u liturgiji.

Gospodinu „referentu" nije bilo dosta ni onoliko skrupuloznosti u radnji, gdje se — prepuštajući neobradjeno polje daljnom ispitivanju — povukle granice starosjedilačkih Hrvata na krajeve s isključivo prvotnim (6—7 vijek) naseljenjem našega naroda. A što bi bio rekao, kad bismo bili pošli i preko Učke, a i mnogo dalje, gdje ima naših starosjedilaca u velikom broju — i ako pomiješanih s novim, mladjim narodom? — A nek ne misli, da ćemo mi, — kad se mladja generacija dade na realno ispitavanje — iznijeti kraći kraj glede numeričnog, etnografskog i historičkog prvenstva i na zapadnoj Istri? A da ne bi Talijani, i koji od naših pomislio da su ovo puste riječi i romantično, naivno rodoljubje, to imamo spomenuti, da nas u ovom sudu podkrepljuje i Istranin Talijan sveuč. prof. Dr. R. G. Bartoli svojim kritičnim znanstvenim djelovanjem, koji nam kaže: Eppure Kopar e Poreč non sono già venuti di Dalmazia! Non sono già utensili rurali importati dai contadini slavi, che con armi e bagaglio, fuggiaschi ospitati e coloni chiamati dalla fine dell'Evo medio al principio del secolo XVIII, vennero nell'Istria pianigiana .... non di questi Slavi si tratta nel caso nostro, ma di quelli che molto prima, dal principio del sec. VII. d. C. e più con armi che con bagaglio, facevano loro scorrerie (tada nije bilo ni talijanskog jezika, a Hrvata već je bilo mjestimice po zapadnoj Istri). Ovo i ovako dade se dokazati pozitivnom linguistikom, pa sve ništi i ruši u prah kojekakva djela i tvrdnje kamoraških „historičara" i „etnografa", koji u svojim djelima prelaze — ne držeći se našeg „ni po babu ni po stricevima — u .... ćakule.

Kopar i Poreč pokazuju nam linguistički — nek reče Talijan Bartoli — un blasone di bella antichità, sebbene non datata.

A sad iza ove malene, all važne, digresije, prijedjimo na Piccolova „mudrovca" (kako bi rekli Cresani).

Što se brojeva creskog žiteljstva tiče, nek se gospoda, koja toliko viču na austrijaštinu Hrvata, ne hvataju c. k. i kamorističkih data, da uzmognu opravdati isključivo gospodstvo Talijana nad 52% (službeno) Hrvata od g. 1900. (k ovima dolaze sela, što su sva čisto hrvatska, te bi po tome bile — i po njihovu računu — u općini creskoj barem 85% Hrvata).

Popis od g. 1890, kad filoksera ne bijaše još uništila vinograde, broji u Cresu 4725 stanovnika, dok ih je 1900 — iza uništenja vinograda — bilo 4979. Kad se je sada malko poboljšalo stanje našeg poslovičnog kopača, onda ih ima svakako 4500, kako ja okrugło navadjam.

Što se pak tiče procentualnog razmjera narodnosti, to se g. S. vara, da su podaci crpeni iz službenih spisa, što je mimogred rečeno i zastarjelo, ali bi ipak morao znati, da znanosti nemaju da diktiraju politički kriteriji.

A i da je bilo u Cresu godine 1900. samo 52% Hrvata, ipak nije danas; a to bi trebao da znade tajnik političkog družtva.

U Cresu se je javno zapjevala prva hrvatska umjetna pjesma tek u kolovozu 1901. Je li iza one čaše vode došao „tuš", to će biti istina; ali pita se, da li su time bili „tuširani" Hrvati ili Talijani. Odgovoriti bi mogao g. Dr. J. Petris.

I ako je u monografiji rečenica, koja nepovoljno sudi o nar. svijesti u Cresu jer je ta rečenica napisana pred 2 godine, to se dan-danas može govoriti o probudjenom Cresu. O razvitku nacijonalnog života u Cresu od g. 1901—1908, dala bi se napisati čitava knjiga.

Autor se spomenutog „Piccolovog" članića lukavo uklonio brojkama djece Družbine škole ili bolje rečeno, nalazeći se u nepovoljnoj situaciji — u impotentnosti ignorira brojke i sjajan uspjeh creske Družbine škole.

Konkretno rečeno: Družbina je škola već prekoračila polovicu creske djece, što su obvezane polaziti školu; a to znači, da imamo u Cresu preko 50% svijesnih i djelotvornih Hrvata. A neka gospoda zavire u talijansku školu, pa će vidjeti, da ima tamo još polovica djece, što kod kuće govore hrvatski (dakle 25% sve creske šk. djece). Što je u monografiji rečeno, da ima u Cresu 75% Hrvata, to odgovara i procentima djece:

50% (ima Družb. škola) + 25% (talijan. škola) = 75%

Attrochè fantasia.

Zaključne ozbiljne riječi spomenutog talij. članka imala bi da pročita i prisvoji naša intelegencija.

U Dubrovniku 2. siječnja 1909.

Dr. Mate Tentor.

Ozbiljan položaj.

Prošli tjedan nastali su bili vrlo napeti odnošaji izmedju naše monarkije i kraljevine Srbije, tako, da se je držalo za

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

2. Ima li Hrvata i preko 40%.

Svakomu je od nas poznato, da drž. statistika, koja izdaje službene brojeve o narodnosti nije pouzdana; ona iskrivljuje te brojke i hotimice i nehotice. Ne možemo joj vjerovati, kao što joj ne vjeruju ni pametni ljudi kao Czoernig i Krebs, koji su proučavali pučanstvo i razmjer narodnosti ne samo iz knjiga i službene statistike, nego su takodjer putovali po Istri i uvjerili se na svoje oči, da su nam naši gospodari i kad popisa pučanstva nepravedni. U prošlim člancima bilo je u ostalom u dovoljnoj mjeri dokazano, da mi Hrvati državnoj statistici ne možemo vjerovati. Pogledajte samo, s kojom očinskom brigom državna komisija vodi u istatistici brigu o Nijemcima.

U porečkom kotaru ih je na pr. nabrojila samo 77, ali ipak 77 Nijemaca, koji su joj dragi u tom kotaru nego 777 Talijana ili 7777 Hrvata. U Vrsaru je našla 1 Nijemca, u Funtanama 1, u Vižinadi i Tribanu takodjer po 1 i t. d. Veliko je doduše pitanje, s kim taj Nijemac u hrvatskom ili talijanskom mjestu njemački govori. Sve su to financijalne straže ili žandari ili uopće državni namještenici (a moguće i slavenski izrodi!), koji bi morali jezik pučanstva znati i govoriti, baš zato jer ih država plaća. Slovenaca je pako u istom kotaru nabrojeno previše: 1854, ali ne sigurno za to što ih statistička komisija voli, već za to da Hrvata u kotaru bude prividno manje (9649); na taj način izgleda broj Talijana apsolutno i relativno veći, a to i jest cilj: mazimo Talijane, kad baš nema Nijemaca, a Slavene pociepajmo u Hrvate i Slovence, makar i nema u stanovitom kraju medju njima razlike.

Da je državna statistika sastavljena u prilog Talijana a na štetu našu, najbolji je dokaz, što trijezniji Talijani proti njoj ne viču. Srećni su, što još i ovako prolaze; vide, da će im gore biti; znadu oni, da je u porečko-puljskoj biskupiji 60% Talijana samo na papiru. Priznajemo: ima tu Talijana u Poreču, Vrsaru, Motovunu, Rovinju, Vodnjanu, u Puli i t. d., ali ih nema ni 50%, možda 40%, tako da će naskoro i državna statistika morati broj 60% dati Hrvatima, a onaj 40% Talijanima.

Da se o tom uvjerimo i da približno i pravedno ustanovimo pravi razmjer narodnosti u biskupiji, valja nam se po njoj prošetati od sela do sela. Ja sam to i učinio većim dijelom, a gdje vla tito iskustvo nije moglo pomoći, pitao sam pametne ljude, a onda mi je nas jedan ugledan čovjek, koji te krajeve izvrsno pozna, sastavio točan pogled o razmjeru narodnosti u pojedinim poreznim općinama cijele biskupije. Hvala mu za to! Ja ću ga ovdje objaviti i usporediti sa službenom statistikom, nek se još bolje idi razlika i nepravednost prema nama, a i zato da mogu još bolje odrediti ove ispravke ljudi, koji u stanovitom kraju žive.

Puljski kotar. Od poreznih općina puljske mjesne općine čisto su hrvatske Valtura (8), Kavran (2), Ližnjan (7); Loborika (14), Medulin (781), Montić (8), Peroj (63), Pomer (0), Premantura (13) i Štinjan (116). Brojevi u zagradi ovdje i dalje označuju, koliko Talijana broji državna statistika u dotičnoj poreznoj općini. Dakle eto, koliko već u tim mjestima gube Hrvati na račun Talijana. Od ostalih poreznih općina su talijanske Fažana (840) i Galežan (1429, sa znatnim hrvatskim manjinama (po drž. stat. 80, odnosno 398), 50% je Hrvata i 50% Talijana u Višnjan (542), premda drž. statistika priznaje samo 1/3 Hrvata (260), a u Puli je najmanje 30% naših. To će valjda kod popisa pučanstva 1910. ustvrditi i službena statistika, premda nas je 1900. nabrojila samo 20% ili 6334. Po svim ispravcima je broj Hrvata u cijeloj mjesnoj općini Puli mnogo veći: ima nas preko 17 tisuća, tako da s Nijemcima (4654) sačinjavamo skoro većinu proti Talijanima. Talijani pako misle, da je puljska općina talijanska pak nam pjevaju: Va fuori d' Italia, o stranier!

(Nastavit će se.)

stalno, da će doći do rata. Toj napetosti dao je povoda srbski ministar vanjskih posala Milovanović, koji je u srbskoj skupštini (saboru) držao ratoboran govor proti Austriji i u pitanju aneksije Bosne i Hercegovine rekao da je Austrija aneksijom zarobila pučanstvo tih zemalja. Bečke njemačke novine ustale su na taj govor žestokim člancima proti Srbiji i javno zahtjevale da Austrija Srbiji naviesti rat. Ministarstvo vanjskih posala u Beču naložilo je pak svomu poslaniku u Beogradu da zatraži u ministra Milovanovića razjašnjenje glede izraza „zarobiti". Srbski ministar izjavio je austrijskom poslaniku da on želi, da se uzdrži mir; a glede izraza „zarobiti", da su tu riječ njemačke novine krivo prevele, te nek se pričeka na službeno objavljenje njegovog govora. Tom izjavom ublažila se napetost između obiju država, ali mirno riešenje spora još nije uspjelo.

U Srbiji i Crnojgori uviek još vrije ratoborni duh proti Austro-Ugarskoj; Turska postojano odbija i nedopušta iskrcavanje austrijske robe u svoju državu — bojkot svega što je austro-ugarsko proveden je u Turskoj svuda. Odatle trpi austrijska trgovina silnih šteta te će trebati još puno diplomatskog natezanja dok se spor izgladi mirnim putem.

Zadnje viesti javljaju, da je Austro-Ugarska ponudila Turskoj dva i pol milijuna turskih funti (oko 60 milijuna kruna) za to, da Turska odstupi svoja suverenska prava na Bosnu i Hercegovinu.

Kao uviek, tako i sada Englezka se drži tobože po strani, a tajno, po svom starom običaju, huška na neprijateljstva samo da što više koristi za sebe izbije. — Držanje Rusije u ovoj evropskoj napetosti očito odaje da ona želi mir, je li to iskreno ili neiskreno, diplomacija nikada javno ne pokazuje svoje karte. Italija, koja je u početku pitanja o aneksiji Bosne i Hercegovine pokazala svoje simpatije za Srbiju i Crnogoru, sada je odviše zabavljena nesrećom u vlastitoj kući te nema sada vremena ni da pomisli na rat. Katastrofa u južnoj Italiji, možda je, barem za sada zapriečila drugu katastrofu — evropejski rat.

Iz napadnog držanja Srbije i Crnegore proti Austro-Ugarskoj očito je, da ratobornost tih malih državica podržava zaledje neke strane veće vlasti. Po našem gornjem razloženju mogli bi zaključiti, da ta veća vlast bi mogla biti Englezka, koja podupire težnje Srbije i Crnegore ali ne radi njih nego radi sebe. Englezka politika na Balkanu išla, je uviek putem okorišćenja, — izbiti kojim god načinom za Englezku što više koristi, a Carigrad ili bolje Dardanelle glavna je točka u koju Englezka živo upire, da tamo istisne svaki drugi upliv a narine svoje probitke. Dok se tu englezku pohotu ne ušutka ili bolje rečeno: dok god se Balkan ne prepusti sasma uplivu i vlasti balkanskih naroda, dotle nemože biti mira. Na Balkanu ne smije imati nikakvog prava nijedan drugi narod izim balkanskih naroda, te bi Europa, koja — barem javno — toliko teži za mirom naroda, imala prepustiti balkanske narode samim sebi, da se urede kako sami bolje i zgodnije znadu.

To bi trebala da upamti i Austrija, i po tome urediti se i provadjati svoju politiku. Upustiti se u rat, kog nazivlju pustolovinom, znači i u slučaju pobjednika više izgubiti nego li dobiti. Naša monarkija ima dosta i kod kuće dosta ometanja; nezadovoljnost naroda, ako se i može zasmice ugušiti silom bajuneta, u sveobćoj trzavici provalit će još većom snagom. A da se tomu izbjegne i utemelji trajni mir Austrija treba da svoje narode zadovolji s ujedinjenjem naroda istog jezika i plemena.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Radi preobilnog gradiva moralsmo za ovaj broj ispustiti nastavak članka „Pripojenje Bosne i Hercegovine" a tako i par dugačkih dopisa primljenih u sriedu u jutro i poslie podne.

Našim cienjenim dopisnicima do znanja i ravnanja. Mnogi naši cienjeni dopisnici pošalju nam dopis za naš list tako, da ga dobijemo tek u sriedu u jutro ili poslie podne a često i u četvrtak u jutro. Svaki zahtieva i želi da dopis bude uvršten odmah u narednom broju. S time spravljaju uredničtvo u veliku nepriliki, jer mu nije moguće udovoljiti. Naš list radi, pristupnje slaže jedan slagar, koji počne slagati list u ponedjeljak i mora neprekidno raditi ako hoće da list za četvrtak spremi, tako te do sriede imade složeno već dvie trećine lista i pripravljenog gradiva za ostali list. Ako u sriedu navale dopisi, osobito ako su dugački, i ako bi htjeli uvrstiti ih, moramo tad zabaciti toliko već složenog materijala, čime pak naš list trpi velike materijalne štete, jer moramo platiti ono, što ne možemo upotriebiti. Tim zakašnjenjem prouzročuju nama i sebi velikih neugodnosti. Zato svaki dopisnik ako želi da mu dopis bude objelodanjen već u narednom broju lista, neka nam isti pošalje tako da ga primimo najkasnije u utorak po podne. Jedino koji vrlo kratki dopis ili viest, koje nam stignu u sriedu mogli bi dati u štampu.

Molimo stoga naše vrlo cienj. dopisnike da ovo uvaže i da se toga drže.

Uredničtvo.

Narodni darovi. Za oprost od čestitanja daruje nar. znst. prof. Matko Mandić K 80·— i to K 10·— za Bratovštinu hrv. ljudi u Istri, K 10·— za Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu i K 10·— za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Veleč. pop Ante Petriš, ú Mundanijama (Rab) daruje K 4·— i to 2 K za konvikt u Pazinu a 2 K Bratovščini hrv. ljudi u Istri.

Lucić Mihovil u Puli daje Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri K 1·—.

Današnji iskas . . .	K 35·—
zadnjii skaz . . .	K 180·—
ukupno . . .	K 215·—

Nepravedna opadanja. Povodom strašne nesreće što je potresom zadesila Siciliju i Kalabriju, par njemačkih novina u Beču nečastno i nedostojno je pisalo o talijanskom narodu, da je to kazna božja i da bi Austrija trebala izrabiti tu nesreću. Italije i navaliti na nju. Taj način pisanja svi pošteni ljudi kao i sami Niemci oštro osudiše. U toj golemoj tuzi Italija častno učestvuju svi prosvjetljeni narodi, te s ponosom ističemo, da su se u tome istakli osobito slavenski narodi sa Rusijom na čelu, koja je sa svojim brodovljem prva u pomoć priskočila unesrećenim.

Pisanje tih njemačkih novina upotriebila je pak talijansko novinstvo našega Primorja u svoje partičine svrhe, a osobito ovdješnji „Il Giornaletto" išao je tako daleko, da nije mogao propustiti a da ne iskali svoju žuč na našu ratnu mornaricu i njezine predstavnike. Svi u Puli znademo da, smo svi bez razlike, narodnosti u Puli poveli akciju, da se što više ublaži biedu unesrećenih, a krugovi ratne mornarice baš i preporukom i svojim uplivom otvoriše sabirne arke za pomoć nastradalima. U Marine-Kasinu sakupila se liepa svota, a zapovjedničtvo ratne luke posebice je u dnevnoj zapovjedi preporučilo, da pripadnici vojničkog stališa učestvuju dobrotvornoj predstavi u kazalištu, te se liepi materijalni uspjeh te predstave imade u velikoj mjeri pripisati ratnoj mornarici.

Toj predstavi prisustvovao je sam zapovjednik ratne luke admiral Ripper sa cielim štabom i drugim višim dostojanstvenicima pomorske i kopnene vojske. Zato je nepravedan i nedičan što ton talijanskih listova, što su nedostojno pisanje par bečkih novina upotriebili za napadaj na jedan stalež, koji u Puli svojim položajem i inteligencijom ne pazi na naše stranačke mizerije, nego svagdje stoji na pravu i nastoji da se poštenom ne oduzmu najprimitivnija prava te da i talijanska prenemoć ide samo do nekih granica. Reći da to nije liepo od naše talijanske štampe bilo bi premalo, jer Talijani u Puli i u Trstu primiše katastrofu na Siciliji i u Kalabriji kao dobro došlu samo da mogu očitije i u obćoj sućuti nesmetanije manifestirati svoje inače prikrivene težnje. Pisanje njihovo prelazi i pristojnost, te bi barem sada, kada se svi narodi Austrije obćenito rado ističu tko će više pomoći biednicima ostalim bez kuće i kućišta, imali da iskažu svoju zahvalnost na pomoći i utjehi, koju im narodi iskazuju.

Taj način pisanja ne može da izazove ljude na milosrdje. a Italija im nemože biti zahvalna.

Nu mi smo ljudi; kao takovi Hrvati su se uviek pokazali, te kao što nismo zaostali u Puli da priskočimo u pomoć, ono Vam gospodo nadritalijanska naseg bielog Zagreba, gdje se ustanovio središnji odbor, da po cieloj Hrvatskoj sakuplja prinose za unesrećene Siciljance i Kalabreze. Mi to liepo pregnuće naše braće hvalimo i preporučujemo svim Hrvatima da priskoče u pomoć, premda znademo, da će time mnogo trpiti naša narodna dobrotvorna društva u Istri, koja moramo sami uzeržavati a jedino krivnjom Talijana, koji nam za naš novac nedaju ono što bi nam morali dati. Ali smo ljudi a ne barbari, zato dajmo.

Odlikovana tvrdka. Hrvatska rodoljubna tvrdka M. Mardešić u Puli trgovina viškim vinom, koja se od uviek ističe koli solidnošću toli biranim vinima i desertnim butiljama, odlikovana je opet na izložbi u Gentu (Belgija) i u Požunu. Izložbena porota obiju gradova odlikovala je jednoglasnim pravoričkom spomenutu tvrdku zlatnom kolajnom u Gentu, a zlatnim križem s krunom u Požunu sa odnosnom diplomom i posebnim pohvalnim pismom. Ovu tvrdku u Puli vodi naš dični patriota g. Nikola Mardešić, koji u svakoj prigodi prvi priskače obilato umom i djelom našim dobrotvornim društvima, te se može ubrojiti medju prve dobrotvore hrvatske sirotinje u Istri.

Ista tvrdka dobila je također častan naslov „Dobavljač c. i k. ratne mornarice", koji je po tvrdku tim častniji, što je to prvi slučaj da je mornarica podielila jednoj tvrdki takav naslov.

Isto tako je odlikovana zlatnom kolajnom i zlatnim križem s krunom Ribarska zadruga u Komiži, za razne ribije konserve, kao sardine, smudje i t. d. Tu zadrugu vodi brat našeg Nike Mardešića, koji je također član iste i u veliko doprinosi da ta zadruga liepo napreduje i u svietu dobiva častan glas.

Ovo odlikovanje doista služi na čast komiških ribarima u zadrugi, te so uglodali u nje ostali ribari po Dalmaciji i Istri, da poput komiških ribara raznose i izvan domovine častan glas hrvatskih ribara.

Evala Mardešićima koji častno svietom pronose hrvatski glas!

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. Ovih dana primismo od općine nepovoljno riešenje našeg utoka proti općinskim izborima, što su se vršili ovdje prošloga mjesaca, srpnja. Malo smo polagali nade u naš utok, jer smo uvjereni, da je naša vlada još uviek onoga staroga mnienja, da u primorju moraju biti Talijani privilegovani, ali smo ipak mislili, te će se malo zamisliti prvo nego li izdade onakvu potvrdu sudbora, kakvu je izdala.

Čovjeku se baš smrkava pred očima kad čita onakav odgovor, kakav nam stiže, ali jer ćemo se tim odgovorom približe pozabaviti, odnašamo stvar na zgodnije vrijeme. Za sad možemo samo javiti, da se je upravno zastupstvo već konstituiralo dne 7. t. mj. odobravši načelnikom financijalnog savjetnika u miru Sablicha. Kakvim će putem udariti novi načelnik, to neznamo. Nadamo se, da neće biti puko prudje općinskog zastupstva, ali ako to i bude, na gorem nećemo biti, nego što smo sada. Treba da čekamo bolja vremena, pa će možda i pred naša vrata sinuti ljepše sunce.

Lošinj, 10. jenara 1909.

Milodari za naše malene. Prigodom Božićnih blagdana dalo je naša škola „Družbe sv. Ć. i M." Božićnu proslavu, kojoj je bila svrha, da razveseli, kakvim milodarom mladahna srdašca naših malih Hrvata. Osim prihoda dviju predstava pristekoše nam u pomoć neumornim radom i milodarima sliedeći dobrotvori: gg. A. vitez Haračić 50 K; po 20 K: H. Brilli, kot. kapetan Moselig, Dr. E. Barac, M. pl. Mikšić, Dr. E. Barac K 14·60; po 10 K: Z. Ružić, N. N.; 6 K Hotel „Vindobona"; po 5 K: Dr. Fransoni, lučki kapetan K. Luxardo, g.đja M. de Celio Cega, T. Gindresco, K. Reich, Hochreich, Dr. V. Bolmarcich, J. Neumeyer, pl. Buss, prof. Salvi, B. U. Ć., Zimic, Don R. Stuparich, Dr. Kv. Bonifačić, pop I. Sparožić; po 4 krune: g.đja G. Strder, D. Nikolić, g.đja E. ud. Skopinić; po 3 K: P. I. Bastianić, Morin, pop F. Volarić, Sl. kv. Kozulić, A. Krassa, D. Lorger; K 2·10 I. Žic; po 2 krune: N. N., N. N., N. N., Vidulić, g.đjica B. Markus, A. Bukola, Furlanis, g.đja R. Gržančić, J. Blažetić, S. Martinolić, nadzor, Piperata, Čačević, I. N. Martinolić, P. Vraničar, I. Kožulić, pop P. Šabalja, M. Živko, S. Koncan, I. Kelemina, Eug. Martinolić, G. Martinolić, pop I. Vinodolac, župnik Ferdo Hrdy, N. Hrdy, N. Hruška, Iv. Rašković, pop Vj. Volarić, Vojnik. — G.đja A. Grahovac iz Daruvara 36 metara barheta, g. Magašić 10 kg. oraha, g.đja M. pl. Bene iz Beča više krasnih igračaka za naše zabavište.

Svima onima koji nam pomogoše kod priprava za ovu slavu srdačna hvala. — Neka prime tople pohvale i naše priznanje milé g.djice M. Vuković, Bonicioli, Pavelić, Markus, Kozulić, Josipa Pičinić, M. Busanić, Josipa Sinčić, koje su neumorno besplatno šivale danju i noću za naše siromašne malé Hrvate.

Svima od srca hvala i od Boga plata.

Ravnateljstvo škole.

Krčki kotar:

Skupština radničkog družtva u Vrbniku. Na sv. Tri kralja obdržavala se glavna godišnja skupština Radničkog družtva u prostorijama Hrv. čitaonice „Frankopan". Kukosmo mogli razabrati iz izvještaja tajnika i blagajnika, ovo toli humanitarno družtvo broji oko stotine članova sve samih radnika, koji se udružili da žuljevima ruku svojih sami sebe podpiru u nemoći i starosti. Kroz kratki vieк svoga opstanka — u samo 3 godine — danas broji družtvena blagajna preko 1000 kruna gotovine, uz godišnju članarinu od 3 K. Uz to je odbor uzeo dvie dionice Austro-hrvatskog parobrodarskog družtva.

S novom godinom 1909. novi odbor ima dobaviti družtvena zastavu a svojim bolesnim članovima odredilo se, da im se plaća kroz 6 nedjelja uz liečnika i liekove 40 filira dnevno. Obzirom na ove, kad i dosadanje ustanove, nalmo da se umrvšim članovima daje posmrtnina, opaža se, da družtvo krči liepim korakom napried, te nemožemo, a da ne pohvalimo požrtvovni odbor, kao i svestna radnike, koji ovako liepo u život provode svrhu družtva.

Baška, 11. januara 1909.

Quousque tandem..... Baška svojim lepim položajem zanosa ljude koji u doba tjepih dana, ne žaleć truda ni novaca, dolaze u ovaj lieni kraj, da se nauživ prirodnih krasota. Ta koga ne bi omamio ovaj krasni žal! Rijetko je koje podnožje dbline obdareno ovakvim pijeskom i metom, stono se prostire diljem cijelog podnožja. Nije to unicum, koji Baška nadvisuje nad ostala mjesta na otoku i izvan njega. Puk se žrtvuje; pojedinci rade, doprinašaju obol na oltar domovine, samo da priprave objekt, nad kojim će veselo oko ljubitelja sporta i drugih gostova stati i diviti se maru i požrtvovnosti njihovoj. Oni će ovaj naš lieni kraj pohvaliti, on će doći na glas, a mi ćemo također biti veseli, jer će ovo naše rodno mjesto, kojim smo usko spojeni, poći i naš glas, glas bašanskoga puka. Preći ću preko toga, jer mi nije ni u pameti da ričem vanjsku ljepotu rodnogu mi mjesta, već htjedoh ovim dopisom, da se dotaknem pitanja, kojim se kod nas najmanje bavi, a koji je osobito važan. Dok se sve troi priroda i ljudska ruka natječući se, da podaju što ljepšu formu mjestu, zanemareno je ono, bez čega nećemo nikada niti mi niti itko živjeti narodnim životom. Aludiram na školstvo! Goleme li kontrasta! Ako i oplemenjuje priroda ljudsko srce, ipak treba ljudskog nastojanja, da se postignu značajevi. Koga da krivimo? Fuit quondam! Svjestan sam, da su dosadašnji odgojitelji radili, koliko su mogli, ali budući nijesu slušali moderne pedagogije, učili su po staroj metodi.... Oni odlaze: de mortuis nil nisi bene! Dvije puna godine nalaze se naša ženska školska djeca bez stalno namještene sile. G.djicu Mariju Širola prestaje — koju nam poslaše? Kažu, odredjeno je, ali nema još nikoga. Zima je, koji vrag bi došao preko Treskavca? Mogao bi dobiti vrtanja u ušima. Čekajmo liepa vremena — u maju će, mislim, prestati bura, onda će se valjda naša nova g.djica učiteljica pomamiti za tečne i ukusno bojadisane lukarde. Izrazio se jedan odličnik u mjestu: bar da školu zatvore, bolje je da je nema, nego da ovakova obstoji. Zaista gospodo, koji grmite i oblačite, mislite li i nadalje na ovakav način s nama postupati, zatvorite školu, bit će nam draže. Djeca, koja su predana, Vama, odgojitelji, ne samo da im se ne izobražava volja, značaj niti um, već malo pomalo izgubit će sva ta liepa svojstva čaštinjena od roditelja. Zar će nam toliko biti stalo do naših nasljednika do buduće naše generacije, u kratko do budućega našega naroda sjetivši se one: „Narod bez škola je narod bez budućnosti!" Stari odlaze, sada je hora da izaberemo sile, koji će znati cijeniti svoj stalež, koji će znati, kakva im je dužnost spram ove naše uboge djece, koji će znati onu poznatu: na uladjima sviet ostaje. Vi Patres conscripti, koji u tome, mislim, imate odlučnu riječ stavljam na srce gornje-riječi, radite toliko, koliko možete, da se već jednom uspostavi stabilitet, tog aktuelnog za Baško školsko pitanja.

Žestinu ovih redaka opravdat će mi svatko, koji shvaća bol rodoljubne duše nad zapuštenim naraštajem. No, nadam se, da će se stari grijesi popraviti. Baško pomišljam zgodnim stjecištem svih onih, koji budu sudbinom posla ili zabave radi, bačeni na ove žale Jadranskoga mora.

Ne mogu, a da se ovom zgodom ne zahvalim bivšem g. načelniku na njegovom revnom nastojanju oko boljitka općine te želim istodobno sreću novoizabranom g. Božu Kaftaniću pokoj. Gaspara, čija nam osoba pruža izvrsne garancije za liepu budućnost. Čestitamo. **Glas.**

Voloski kotar:

Naknadni izbor. Prošli četvrtak obavio se je izbor zastupnika za zemaljski sabor u srezu vanjskih općina sudbenih kotara Volosko i Podgrad usljed odreke g. prof. Matka Mandića, koji je pridržao mandat zastupnika u Koparskom kotaru vanjskih općina.

U tom kotaru izabran je toga dana zastupnikom g. Dr. Ivan Pošćić, odvjetnik u Voloskom, sa 733 glasa bez protukandidata.

Glasovalo je: U mjestnoj občini Kastav 284, Lovran 13, Mošć nice 41, Veprinac 41, Podgrad 66, Jelšane 99, Materija 159.

Prvo istarsko streljačko društvo u Kastvu. Koncem prošle godine sakupiše se u Kastvu vidjenije ličnosti na dogovor, da osnuju streljačko društvo sa sjedištem u Kastvu, koje će biti prvo te vrsti medju Hrvatima u Istri. Na tom dogovoru izabralo se privremeni odbor, koji ima nastojati, da se što prije sastave društvena pravila i odašalju na potvrdu oblastima, da tako uzmogne društvo i pravno postojati. Novo je društvo izabralo jednoglasno sliedeći odbor, koji se ovako konstituirao: Dr. Kajetan Dabović, streljački majstor (predsjednik), prof. Vladimir Nazor, streljač (podpredsjednik), g. Vilko Sever, oružar (blagajnik). Novo društvo broji već preko dvadeset članova i obdržava svake srieđe od 8 do 10 sati na veče u dvorani g. Benedikta Vlaha streljačka vieća.

Pazinski kotar:

„Hrvatska Čitaonica" u Tinjanu imati će svoju redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 17. o. mj. sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine;
3. Izvješće odbora;
4. Obračun za prošlu godinu i proračun za tekuću godinu;
5. Biranje novog odbora;
6. Možebitni predlozi.

Odbor „Hrv. Čitaonice u Tinjanu".

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu. Primili smo izvještaj ovoga društva za godinu 1907. i 1908. Iz njega vidimo, da prihod nije nikako ravan razhodu, jer po blagajničkom računu iznosi manjak od 6038 83 K. Od razpoložive glavnice se pače moralo potrošiti K 5800·16, čitavo je društveno imanje umanjeno za 4813·14 K. Kad bi taj prihod ovako još nekoliko godina izdao, brzo bi nestalo društvene imovine, jer se potrebe našega djačtva nimalo ne umanjuju. I broj novih članova nije znatan: medju utemeljnim članovim 6, a medju redovitima 6, tako da je sada utemeljitelja 179, redovitih 197. — U ime članarine darova i zapisa prispjelo je: 1. članarina: a) utemeljitelja K 569·—, b) redovitih K 331·—, c) podupirajućih K 34·—. Ukupno K 934·—. — 2. Darovi i zapisi K 7207·85. Ukupni prihod 8141·85, prema prošlogodišnjemu K 31107·55, tako da u ovoj godini proizlazi manjak K 22965·70. Od tog iznosa otpada na: Istru 1. K 4848·01, 2. Hrvatsku K 788·36, 3. Trst K 1459·57, i druge krajeve K 1545·91.

Društvenu potporu uživalo je 126 učenika u iznosu od K 19026·85 (školska god. 1906.-07. 130 učenika K 15.720·56. Od tih učenika bilo je 101 Hrvat a 25 Slovenaca. Po stalnom obitavalištu i subbotini kotarima bilo je učenika: 88 iz Pazina, 18 iz Pule, 12 iz Volosko, 11 iz Buzeta, 11 iz Poreča, 9 iz Kopra, 4 iz Krka, 3 iz Podgrada, 2 iz Labina, a po 1 iz Motovuna, Cresa, Vodnjana i Rovinja. — Za nabavu školskih knjiga za porabu siromašnih djačima potrošeno je K 168·77.

U 9 godišnj svojeg opstanka izdalo je društvo za podpore:

a) učenicima K 131·142·97, b) za nabavu knjiga K 9.036·25, ukupno dakle K 141.079·22.

Zaklada „Djački Dom" izkazuje imovinu u vriednosti od 98.174·89 K. Prošle godine se povećala imovina za 1920 K od strane prinosnika, a od kamatima ukupno za 2401·98 K.

Razne primorske viesti.

Sudska predsjednička mjesta. Sada su u sudstvu u Istri prazna tri predsjednička mjesta, i to kod prizivnog pokrajinskog i trgovačkog suda. Talijani napeli su sve sile, da na ta mjesta proture svoje ljude, da sada ili nikada — kako sami kažu — „stanu na put slavizaciji ovdješnjih sudova". Talijanske novine žestoko napadaju naše suce, koji se natječu za ta mjesta.

Talijani i sada, kao uviek, započeše kampanju, samo da njihovi ljudi zasjednu na ta mjesta, njima prirodjenom preuzetnošću, s kojom su godine i godine imponovali avlim vladama i na našu štetu usprkos zakonu dobili sve što su tražili. Tako hoće da postignu i sada. Ali slovenski i hrvatski narod neće da cesarske vlade krše zakone na zator naš i našega jezika a podizanjem talijanštine ondje gdje joj nemia mjesta; hrvatski i slovenski puk Istre zahtjeva i na sudu ono mjesto za svoj jezik, koje mu je zakonom zajamčeno te traži, da predsjednička mjesta zauzmu ljudi, koji poznaju točno naš jezik i takovi ljudi, koji će znati i moći biti pravedni i prema nama Hrvatima i Slovencima, jer bez tih sposobnosti nemože biti pošten sudac.

Akad. ferij. družtvo „Istra" i talijansko sveučilište.

Primamo iz Pazina:

Pitanje se talijanskog sveučilišta sve više primiče svome koncu. Tako su i ovih dana donesle novine viesti, koje govore, da će se to u kratkom roku riešiti. Ali pitanje talij. sveučilišta i naše sveučilišno pitanje mora se tako spojiti, da se jedno bez drugoga ne smije i nemože riešiti, a kao drugi naš zahtjev dolazi pitanje pučkih i srednjih hrvat.-slovenskih škola u Istri i Trstu. Stojeći na principu, da svaki narod ima pravo obrazovati se na svojem jeziku, priznajemo Talijanima pravo na njihovo sveučilište, ali smo protiv osnutka njihovog sveučilišta u Trstu.

Stoga su i pazinski hrvatski akademičari na svom sastanku u Narod. Domu u Pazinu, dne 5. siečnja 1909. primili zaključke hrv.-slov. akadem. ferij. družtva »Istra«, koje:

1. prosvjeduje protiv osnivanja talijanskog sveučilišta u Trstu;
2. traži potpuno priznanje položenih izpita na zagrebačkom sveučilištu za Austriju, i osnutak slovenskog sveučilišta u Ljubljani;
3. traži, da se našem hrvat.-slovenskom narodu u Istri i Trstu daju pučke i srednje škole, koje su temeljni uvjeti održanju i napretku našeg naroda u ovim krajevima;
4. traži, da vlade Istre i Dalmacije podjeljuju podpore slušaocima iz tih zemalja i za polazak zagrebačkog sveučilišta, a ne da ih sile na polazak austr. njemačkih sveučilišta.

Ovi zaključci poslani su na kompetentno mjesto. Dobro bi bilo, da i naše općine i sva naša družtva podignu svoj glas glede tog pitanja, da se ne bi mislilo, kad šutimo, da smo zadovoljni. Stoga do svih pozvanih faktora stoji, da učinimo svoje u tom pitanju, da ne bude poslie prekasno.

Slovenski zemaljski sabor. Dne 8. o. mj. sastaše se na zasjedanje zemaljski sabor u Gorici i Ljubljani.

Gorički sabor bio je prošle jeseni od godjen radi obstrukcije, koju su provadjale obje slovenske i obje talijanske stranke. U tom saboru nastao je čudnovat savez stranaka s jedne strane slovenski kršćanski socijalci s talijanskim liberalcima, a s druge strane slovenski liberalci s talijanskim kršćanskim socialcima. I u ponovnom zasjedanju obstruiraju oba bloka strankaka jedan proti drugome, tako te je nemoguć svaki rad u tom saboru i vladi neće preostati drugo nego da sabor raspusti. Slavenski jal je proverbialan, ali da može doći do takove ošćine, kao što vlada u goričkom saboru gdje je složan rad slovenskih stranaka proti Talijanima od prieke nužde, niemo se nadali. Žalostno.

U kranjskom saboru došlo je odmah u prvoj sjednici do ostrih izjava i buke proti vladi a osobito proti osobi predsjednika zemaljske vlade baruna Schwartz-u. Obje slovenske stranke u ljubljanskom saboru složno navaljuju na baruna Schwartza koji očito podržava i podupire šačicu njemškutara u Ljubljani te ga okrivljuju da je on kriv krvoproliću mladih slovenskih žrtava dne 20. septembra 1908., kada poginuše pet mladih ljudi od puške njemačkih vojnika.

Kranjski sabor raspravlja mirno redovite poslove, ali čim se pojavi u saboru barun Schwartz nastaje buka i vika: van s njim, dolje ubojica i dr.

Ćirilo-Metodski ples u Trstu. Dne 13. veljače biti će u Trstu obični ples hrvatske i slovenske omladine u korist istarske i slovenske Družbe sv. Ćirila i Metoda. Odbor se je konstituirao ovako: Predsjednik dr. Ljubo Tomašić, podpredsjednik dr. Rekar, tajnici H. Čok i dr. Maričić, blagajnici Vladko Trnovec i Josip Latković.

Pitanje slovenskog sveučilišta i „Slovenska pučka stranka". Dne 4. o. mj. imalo je vodstvo „Slovenske pučke stranke" svoje zasjedanje, na kom je u pitanju slovenskog sveučilišta primljena sliedeća rezolucija: 1.) Vodstvo „Slovenske pučke stranke" potpuno odobrava stajalište, koje je zauzela „Narodna Sveza" glede sveučilišnog pitanja u državnom saboru. U suglasju sa državnim poslanicima pučka stranka odklanja a limine utemeljenje talijanskog sveučilišta u Trstu; 2.) Vodstvo pučke stranke zahtieva, da se čim prije utemelji u Ljubljani sveučilište, ispriva sa bogoslovnim i mudroslovnim fakultetom; 3.) Zastupnici pučke stranke se pozivlju, da najodlučnije prosvjeduju protiv utemeljenja sveučilišta za druge narode, kao se ne udovolji opravdanim zahtjevima i kulturnim potrebama slovenskog naroda".

Talijansko sveučilište u Trentu. „Picolov" bečki dopisnik doznaje, da se je u ministarskom vieću u subotu razpravljalo i o sjedištu talijanske univerze. Pomenuti dopisnik doznaje, da su austrijski ministri proti ministru Aehrenthalu, koji zagovara želju Talijana, da se sveučilište osnuje u Trstu. Ministri su predložili grad Trento kao sjedište sveučilišta.

POZIV

na XXI. glavnu skupštinu

Kotarske gospodarske zadruge Volosko-Opatija

što će se držati *dne 24. januara 1909.* u 8 ura u jutro u prostorijama »Čitaonice« u Mošćenicama uz sliedeći

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine;
3. Izvješće tajnikovo;
4. Izvješće blagajnikovo;
5. Izbor zadružnoga odbora;
6. Eventualni predlozi;
7. Ždriebanje gospodarskoga orudja.

Kotarska gospodarska zadruga

Volosko, dne 9. januara 1909.

Predsjednik:

V. Tomičić.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu ovecu zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Advokat

Dr. JOSIP WILFAN

otvorio je kancelariju

u Trstu, Corso br. 32.

Josip Blašković

PULA, ulica dela Vallo 11.

Telefon broj 82.

Otvorio sam veliko sklad što kamenog ugljena prve vrsti za peći, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva.

Ciene najumjerenije.

Roba se dostavlja u kuću.

Preporučam se p. n. obćinstvu.

Naručbe izvršuju se točno i bezodvlačno.

Poslovno geslo

- Uz mali dobitak, veliki promet, istodobno samo dobra roba! -

Imati dobro ići u žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nekda točno. Dobra i pouzdana ura čuva od šteta i neugodnosti, netrcha se bojati da će se nepotrebno vrieme oteman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to v m se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iznosa 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja ugliesno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vlastitoj kući (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

za prugu Baška-Rijeka-Baška.

Vrjedi od 11. listopada 1908. do opoziva.

Poned. Srijeda Petak	Utorak Četvrtak Subota	Odlazak i Dolazak	Postaje	Dolazak i Odlazak	Utorak Četvrtak Subota	Poned. Srijeda Petak
Prije podne	Prije podne				Poslie podne	Poslie podne
—	4.30	odl.	Baška	dol.	—	6.—
—	5.30	dol.	Punat	odl.	—	4.50
5.—	5.45	odl.	»	dol.	5.15	4.35
5.15	6.—	dol.	Krk	odl.	5.—	4.20
5.30	6.10	odl.	»	dol.	4.50	4.10
6.45	—	dol.	Beli	odl.	3.35	—
6.55	—	odl.	»	dol.	3.25	—
—	6.55	dol.	Glavotok	odl.	—	3.25
—	7.—	odl.	»	dol.	—	3.20
7.30	7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50	2.50
7.40	7.40	odl.	»	dol.	2.35	2.35
8.30	8.30	dol.	Omišalj	odl.	1.45	1.45
8.40	8.40	odl.	»	dol.	1.35	1.35
9.30	9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.45	12.45

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo prema okolnostima promjenu plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod gosp. I. Pakušića, Via Andrassy 25.

PUNAT, dne 8. listopada 1908. RAVNATELJSTVO.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želucu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, blijedoći, preporuča se izvrstno bakalarovo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lieкovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijalitetu, mineralnih voda, svake vrsti ov[illegible] i t. d.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišano K 9·60, bolja K 12·—

bielo pahuljice čišane, 18·— „ „ 24·—

kao snieg bielo pahuljice čišane . . . 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

POZOR!

— 50.000 para postola. —

4 para postola samo za K 7·—

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica prisiljen sam veliku zalihu postola raspačati duboko ispod tvorničke ciene. Radi toga prodajem svakomu 2 para postola za gospodu i 2 para za gospodje na podvez, smedje ili crne kože, sa jako sašitim podplatom, najnovije mode. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

S. Korngold, trgovina postola.

KRAKOV broj 19.

Promjena dozvoljena a na zahtjev vraćam i novac.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 4. Pula, u četvrtak dne 21. jenara 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poloźnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i otkuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan Iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

POZIV NA PREDPLATU!

Pozivljemo sve naše cienjene predplatnike da podmire predplatu za god. 1908. i obnove za god. 1909.

Žaliboże ima „Naša Sloga" mnogo i mnogo starih tvrdokornih dužnika koji duguju na predplati za 2, 3, 4, 5 čak i 6 godina, te pošto smo uvidili da takovi dužnici nemaju nikakvog obzira ni prema višekratnim opomenama uprave, ni prema siromaštvu lista, koji se uzdržava jedino od predplate, — uprava je zaključila sve takove dužnike predati u ruke suda.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Pripojenje Bosne. - Ujedinjenje Hrvatske?

(Nastavak).

Dr. Trešić-Pavičić

Hrvat iz Dalmacije izrekao je krasan govor. Prigovara tomu što bi imao austrijanski parlamenat i magjarski odlučivati o budućnosti Bosne i Hercegovine bez da se narod tih pokrajina nit sasluša; dočim bi imali odlučivati samo Hrvati i Srbi, koji jedini stanuju u njih. Hoćemo li da se za budućnost odlučuje o njih obzirom na prošlost, onda je za to zvan na prvom mjestu sabor Hrvatske Dalmacije i Slavonije. O povjesti Trojstvenih Hrvatske na Bosnu i Hercegovinu neće ni govoriti, jer će se to iznieti kod dalnje razprave, i jer je o njih govorio već Dr. Laginja. Pogledamo li legu Bosne i Hercegovine vidjet ćemo da i po geografiji spadaju pod Hrvatsku: one su kao usječene u Slavoniju, Hrvatsku i Dalmaciju. I s gledišta gospodarstvenoga spadaju one zajedno sa svojom braćom u Hrvatskoj, Dalmaciji i Slavoniji. Monarhija Habsburga, ako hoće da i nadalje obstoji kao velevlast, mora računati sa navedenimi obstojnostmi, pa oživotvoriti staru Hrvatsku, tu najstariju državu u okviru monarhije Habsburga. Mi žaliboże nezuamo da li će to učiniti. Achrenthal nije do sada pokazao volje za to, kao nit sposobnosti za vodjenje vanjske politike. To je pokazno i sa svojim postupkom prema Srbiji, i Crnojgori, k kojih prvoj je spadao nedvojbeno jedan dio pripojenih pokrajina, i gdje živi velik dio naroda koji se srbskim imenom naziva.

Čeh grof Sternberg

veli, da hoće da razpravi tri pitanja: prvo, da li je aneksija opravdana, drugo da li se je za to izabralo pravo vrieme, treće da li je opravdan način kako se je to dogodilo? Jasno ne odgovara na nijedno od tih pitanja. Ističe osobito, da, ako se hoće suditi iz povjesti na budućnost, nejma se gledati na turska doba, nego segnuti dulje u prošlost, u doba naseljenja prisvojenih pokrajina po Hrvatih i Srbih, i na državo koje su Hrvati i Srbi stvorili. Pozivom na pragmatičku sankciju koju se u osnovi aneksije ističe, veli, da bi se i sabor Češke imalo pitati prije nego li se obje pod pragmatičku sankciju svede. Dvostruki oblik zakonske osnove, onaj za austrijski i onaj za magjarski parlamenat, sadržaje u sebi veliku pogibelj za budućnost monarhije.

Profesor dr. Masaryk

jedan od najučenijih Čeha i u obće zastupnika govorio je o svem po malo, kritikovao sve govornike, al nigdje izrekao stalnoga kakvoga nazora. Najprije prigovorio je stilizaciji zakonske osnove. Rekao je pak da smatra način pripojenja Bosne kao neopravdan, kao prekršenje pogodbe, i to pravno, medjunarodno i ustavno. Prije pripojenja bi se bilo moralo bar pučanstvo Bosne i Hercegovine saslušati. Pita se za tim koje znamenovanje imade pripojenje naročito za češki narod. Na to neodgovara izravno. Veli da bi trializam bio pogrješan kao što je dualizam i da pitanje monarhije Habsburga nebi trializmom rješeno bilo. Mora se doći do federacije pri kojoj se manjinam mora zajamčiti njihova prava. Prigovara Redlichu što je govorio o milionih koji da su došli prigodom pripojenja u Beograd, i ministru-predsjedniku koj je izticao novinarsko draženje i velikosrbsku propagandu. To da su već preveć obrabljeni argumenti, kojimi se medju obiljnimi ljudmi nebi smjelo raditi. Završuje da bi se on po svojem obrazloženju morao izjaviti proti prešnosti predloga, al da će se uzdržati od glasovanja iz simpatije do Jugoslavena, koji su za prešnost i kojim želi čim prije ujedinjenje.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori u Puli. U subotu je proglašeno po gradskim zidovima, da tko želi imati prepise izbornih listina da to prijavi občinskom glavarstvu sve do 23 t. mj., jer prepise podnešene poslije tog dana neće se uvažiti.

Svaki koji želi imati takav prepis mora položiti 50% od približne ciene, a ostatak će se plaćiti kad se listine prime.

Dakle napokon možemo kazati, da su na vratima občinski izbori, koji će se obaviti po novom zakonu.

Upozorujemo naše u gradu i okolici, da se već počnu spremati, da nas Talijani ne zaskoče nepripravne.

Iz Barbanštine. Pred nekoliko dana primio sam jedan „platežni nalog" od poreznog ureda u Vodnjanu. Razumije se, u talijanskom jeziku, jer taj porezni ured piše i šalje samo isključivo talijanska pisma. Premda su naši ljudi više puta molili tamošnje činovnike nek se već jednoć udovolji našoj želji — te da bi se i naš hrvatski jezik rabio, ali sve naše molbe i pritužbe ostale su dosada bezuspješne. —

Taj „platežni nalog" po običaju, nisam htio primiti, već sam na njemu napisao sliedeće:

„Adresat ne prima s razloga: 1) jer ja se ne sovem Berghich već Brgić, i molim da se moje ime ne izkrivljuje. - 2.) jer je pisano u jeziku meni nepoznatom — tudjem! Kad imadem dužnosti koje i druge narodnosti zemlje, neka mi se dakle priušte i ista prava i povlastice u ovom slučaju, nek se i hrvatski jezik moj materinski poštiva". —

Njekoliko dana iza toga, evo ti opć. teklića, te mi opet uručuje rečeni platežni nalog od poreznog ureda iz Vodnjana. A u isto doba mi kaže i dekret što je dobila općinska delegacija u Rakiju radi te stvari:

Dekret glasi:

N.ro 1070
C. 16.

Dignano addi 24 XII 1908

Alla Delegazione Comunale

Castelnuovo.

Coll'invito di voler far intimare al destinatario l'ordine di pagamento qui acchiuso e di restituire poi lo scontrino di ricevuta debitamente firmato. —

Osservando che la parte non ha il diritto di respingere un ordine di pagamento all'atto d'intimazione. —

I. R. Ufficio Imposte.

(sliede podpisi činovnika).

Ovdje dotični činovnik službeno i bezočno laže, jer stranka nije dužna primiti nikakvog spisa pisanog u tudjem jeziku te upućujemo svakoga da svaki spis svakog državnog ureda naprosto odbije, ako nije pisan u našem hrvatskom jeziku. To bi morala činiti občinska glavarstva i vračati odmah takove spise, da se kratkim putem stane na put službenoj bezobraznosti talijanskih činovnika.

* * *

Javljam Vam takodjer, da je zemaljski odbor u Poreču, uništio upravno vijeće u Barbanu — jer se je sl. odbor prevario

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Za općinu Bal je državna statistika točna. Hvala Bogu! Porezna općina Bal (1735) je doista talijanska sa 100 Hrvata, a druge dvije su hrvatske: Krmed, 257 Hrvata i 3 Talijana, a Golač čisto hrvatska (96).

Što da kažemo o kanfanarskoj općini, koja nam se dugo vremena otimala? Tamo je skršeno talijanstvo. Osim dviju poreznih općina (Kanfanar i Rovinjsko selo) sve su ostale čisto hrvatske: Babani (199), Barat (0), Burići (0), Kurili (0), Dobrovac (0), Furići (7), Matohanci (0), Morgani (0), Morozini (0), Rojal (11), Sošići (1), Vladić Ladetić (0), Zorići (0). Ipak je i tu 218 naših ljudi upisano medju Talijane. Tako se povećaje u Istri broj Talijana! Zrno do zrna pogača.... Ali zar su Kanfanar i Rovinjsko selo talij. porezne općine? Statistika kaže, da su u prvoj 593 Hrvata prema 141 Talijanu (k tomu 8 Nijemaca na kolodvoru!) a u drugoj 698 Hrv. proti 39 Talijana. O Talijanima u Rovinjskom Selu ne treba ni govoriti (Lega Nazionale !), a u Kanfanaru možda ih još danas ima 20%, premda me je jedan ugledan naš posjednik u tom gradiću uvjeravao, da je tamo samo jedna obitelj talijanska.

U Rovinju (općini) su dakako svi Talijani u tom gradu medju sobom tako zakvačeni, te bi se moglo dogoditi, da bude tamo naskoro više Rovinježa nego Talijana, kaošto neki vele, da ima Rovinj više dimnjaka nego kuća.

U barbanskoj općini sve je naše. Čisto su hrvatske sve podopćine: Belavići, Bićići, Borini, Bratelići, Dragozeti, Glavani, Grandić, Herboki, Hrelji, Juravića Kal, Kosljani, Kuići, Marijidvorci, Melnica, Orihi, Petehi, Pontlera, Pornjana, Raići (Rakalj), Rukalj (31), Rebići, Rojnići, Šajini (1). To za čudo priznaje i drž. statistika: tek je u Rakiju našla 31 Talijana, a 1 (slovom jednoga) u Šajinama. U sijelu općine, u por. općini ima, priznajemo, Talijana, možda 20% t. j. 40 glava, a nije razmjer 107 Talijana prema 91 Hrvata, kako hoće državna statistika.

Ne stojimo gore ni u općini svet-vinčentskoj. I tamo je sve naš svijet osim gradića. Ali dok je barbanska općina naša, ovom oduvjek gospodare Talijani. Podopćine Bokordići (3), Pučki (4), Režanci, Smoljani (7), Štokovci, Zabronić naše su posve i posve, a u talijanskom gradiću Svet Vinčentu koči se ponosno naš Narodni Dom u blizini staroga gospodskoga kaštela, koji se ruši. I u tom gradu nas nešto ima, po statistici u toj por. općini samo 22 Hrvata.

Prvi općinski izbori imali bi skršiti premdć talijanstva u toj općini. Družbino školu (u Smoljanima i Štokovcima), posuvilnica i gospodarsko društvo u Narodnom Domu sa svet-vinčentskim prvakom nam proriču uspjeh u borbi.

U puljskom kotaru preostaje nam još vodnjanska općina, gdje su prilike najnevoljnije. Vanjske podopćine su sve čisto hrvatske, samo je vodnjanska većinom talijanska. Divišići (0), Filipan (0), Jaršić (0), gdje živi naš narodni junačina, Krnica (28), Marčana (21), Orbanić (0), Peruški (0); jedino Vodnjan ima malo naših, po statistici samo 227, a Talijana 5288 uz 29 Nijemaca. Ni u Krnici ni u Marčani nema jednoga pravoga Talijana. U cieloj općini iznosi broj Hrvata najmanje 4297 protiv onih 5 tisuća Talijana u gradu. Premda je skoro polovica Hrvata u općini, nemaju i neće imati još dugo nikakovih prava. Što da oni učine, kad je još danas općina Svet Vinčenat posvo u talijanskim rukama, premda ima jedva 15% Talijana?

U puljskom kotaru ima dakle Hrvata u općini: Pula 17 tisuća, Bal 456 proti 1740 Talijana, Kanfanar 3300 (svi osim par desetaka), Rovinj skoro svi Talijani, Barban 3600 (svi osim 40 „neumrlih" u gradu), Svet Vinčenat osim 1/5 tisuća Talijana svi naši (oko 2300), Vodnjan skoro polovicu naših. Lascia pur che....!

(Nastavit će se)

u nadi da će barem tim većem spasiti talijanstvo u Barbanu; da je to veće za nesreću bilo u talijanskim rukama, istarski zem. odbor nebi ga bio raspustio, pa makar propala sva općina barbanska. Tako rade talijani i renegati u Istri. Medjutim ne žalimo za ovim većem, jer je bilo ustanovljeno jedino u gori istaknutu svrhu, a proti našoj volji.

Narodni darovi. Na likovu od gradnje zida oko crkve sv. Luke u Rukavcu obdržavanom u Narodnom Domu u Mihotićim sakupljeno je za Družbu na predlog Vjekoslava Kinkele K 6·70. — Na krstitkama novorodjenčeta g. Šimuna Srdoča Marinčića u Matuljima sabrano je medju kumparima na predlog Ivanu Srdoča K 4. Obje svote primili smo od g. Jos. Rubeše u iznosu K 10·60.

Preč. g. Niko Turato, župnik kanonik u Cresu za oprost od čestitanja daruje Družbi K 5·— a djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 5·—.

Veleč. g. Petar Santić, župnik u Kaštel'ru šalje za Družbu K 15·50 sabranih u obitelji Ivana Benkovića.

Današnji iskaz . . .	K	36·60
zadnjii iskaz . . .	K	215·—
ukupno . . .	K	251·10

Lošinjski kotar:

Občinski izbori u Cresu — dotično potvrda općinskih izbora.

Kako smo to javili u posljednjem broju bili su općinski izbori u Cresu potvrdjeni za sva tri tijela i to odlukom c. kr. namjestničtva od 7. XII. 1908. br. IX. 41/9—08.

Nikada nijesmo polagali osobite nade u uspjeh utoka s naše strane, jer na žalost znamo, da se za nas u Istri malo mari i da se kod nas i dalje tjera stara praksa, po kojoj smo mi u ovoj pokrajini još uvijek inferiorna rasa. Naumismo se ipak malo pozabaviti s odgovorom stiglim nam na naš utok, da i naša javnost upozna poznatu već praksu naših vladinih krugova. Prije nego pretresemo točku vladinog odgovora potsjetiti ćemo naše čitatelje na poznatu činjenicu t. j. kako se je ono tršćanski „Piccolo" organ i naših creskih liberala, već treći dan iza što predadosmo utok proti općinskim izborima izrugivao svim navedenim razlozima za uništenje izbornog čina, prikazujući nešto kao ishitreno, drugo kao lažno, a većinom kao smješno. Uvjereni smo, da općinski ured ne smije sve što k njemu stizava postaviti — što no riječ — na veliko zvono, nego da se i on mora držati nekakve uredovne tajne, tim više u ovoj stvari ne bi bio smio gosp. načelnik biti tako nespretan, pa ono, što se je njemu vidjelo smiješno odmah turiti u svijet, gdje on nije bio pozvan, da u stvari sudi, već politička oblast, od koje su imali barem polagatelji utoka zahtjevati da se čuva uredovna tajna. Prizvasmo se brzojavno na c. k. oblast proti ovako ne lijepom postupku, te premda nq čekasmo odgovora, dočekasmo ga ipak u odgovoru c. kr. namjestničtva, gdje se ad verbum poprima mnijenje za sve točke našeg utoka, što ih je zastupao inspirirani dopisnik tršćanskog „Il Piccolo". Istina novina je strpljiva pa prima sve što se u nju daje, ali je i ovo nepobitna istina, kako ćemo vidjeti iz odgovora c. kr. namjestničtva.

K 1. točki. Navedosmo u našem utoku, kako su se u zadnjih 8 dana, dotično kod samog izbornog čina mijenjale izborne listine, premda je to zakonom zabranjeno, te to čini ništetnim sav izborni čin (zak. 10. siječnja. 1870. l. pok. zak. br. 2), što potvrdjuju i decizije vrhovnog sudišta. Na naše navode namjestničtvo odgovara: Non si poté constatare, che durante gli ultimi otto giorni prima dell'elezione vi fossero state fatte delle rettifiche nelle liste elettorali. Nije se moglo, ali zašto ne to si možemo misliti! Neka sudi čitatelj, ako nije gornji navod c. kr. namjestničtva u kontradikciji s ovim riječima u istom odgovoru: L'obbliezione che l'i. r. giudice, distrettuale sia stato riportato nelle liste elettorali del I. corpo dopo trascorso il termine per la procedura dei reclami è *fondata*, questa obbliezione però è priva di importanza non avendo... esercitato il suo diritto di voto. Ovoj stvari treba malo razjasnjenja. Listine za općinske izbore bile su prvi puta u Cresu izložene od 17./XII. do 24. XII. 1907., nu jer općina nije mogla da odgovori na naše reklame u zakonom odredjenom roku, morale su listine biti ponovno izložene. Drugi su puta bile izložene od dne 28. I. do 5. II. 1908. Općinski su se izbori kod nas proveli jedva 22. srpnja iste godine. Prebrojimo li malo, koliko je sedmica prošlo od 28. I.-do 22. VII. 1908. vidjet ćemo, da je izloženju listina do dana izbora prošlo gotovo podpune ½ godine ili 26 sedmica. U dvadeset i pet sedmica mogli su gazde mijenjati i barati po izbornim listinama, kako su htjeli, i u tom se ne vidi nikakva djelatnost, jer zakon odredjuje samo, da se zadnjih 8 dana ne može ništa u listinama mijenjati — bar je tekvo mrtvo slovo zakona, a pozitivni smisao zakona morao bi biti, da se samo prva 4 tjedna mogu ispravljati listine to jest u roku odredjenom za prigovore. U našem slučaju, koje isto namjestničtvo pripoznaje kao temeljito, promijena u listinama nastade no pravodobno, ergo ne zakonito, ali, jer to nije djelovalo na rezultat izbora, nema naš narod nikakva smisla, kako da se zakonitost čina mjeri po rezultatu!

(Nastavit će se.)

Voloski kotar:

„Bratovštinа hrvatskih ljudi u Istri" držala je dne 12. o. mj. u dvorani „Delavske šole" u Kastvu svoju redovitu godišnju skupštinu. Predsjednik g. dekan Ryšlavy pozdravlja prisutne i spominje nekoje važnije družtvene dogodjaje u prošloj godini. Tajnik g. prof. Mate Šepić čita obširno izvješće i svečanu proslavu 60-godišnjice družtvenog podpredsjednika g. prof. Vjekoslava Spinčića.

Nakon toga birana su u novi odbor sliedeća gospoda: Predsjednik g. vlč. dekan Fran Ryšlavy, podpredsjednik g. prof. Vjekoslav Spinčić, tajnik gosp. prof. Mate Šepić, blagajnik g. prof. Jakov Jakac, odbornici g. prof. Fran Franković, g. Anton Ryšlavy, g. Ivan Žiganto. U revizionalni odbor: g. Franjo Jelušić, g. Kazimir Jelušić i g. Nikola Žic.

Društvo je prošle godine podielilo medju siromašne istarske djake K 1586 podpore, te kako je po svojoj svrsi ništa manje potrebno od „Družbe" i „Pazinskog pripomoćnog družtva" to bi bilo uputno, kad bi Bratovštinu podpomagali izdašnije ne samo Hrvati sa kvarnerskih otoka i ostale Istre, već i Hrvati iz ostalih hrvatskih krajeva.

Poljane-Vepriuac. Odbor Narodne Čitaone u Poljanama poziva članove na glavnu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati dne 24. t. mj. na 4. sata poslije podne.

Iz Mošćenica. Ženska podružnica sv. Ćirila i Metoda obdržavat će dne 2. veljače 1909. svoju domaću zabavu sa predstavom, deklamacijom, tombolom i plesom. Početak zabave u 7 sati na večer. Ulaznina za pojedinca 1 K, za članice 50 p., za nečlanice 60 para. Darovi se primaju sa zahvalnošću. Odbor se najtoplije preporuča za što mnogobrojniji posjet.

Sv. Matej, dne 11. siječnja 1909.

Što se može, kad se srcem za što prione pokazali su naši vriedni mladići. Oni su najme marljivim učenjem dotjerali do toga, da se je ovdje nekanjilo ustrojiti tamburaško družtvo.

Ponajprije za svoju vlastitu zabavu ili razbibrigu počela učiti tamburanje samo dvojica njih. Kasnije se uzbudilo zanimanje u drugima. Kupili iz svojih vlastitih sredstava tambure, te malo po malo dotjerali do potpunog zbora.

Kako, da i u nama ne pobude zanimanje? Dosta bi bila od Boga grichota, a od ljudi sramota.

Na dan „Sv. Tri Kralja" sakupilo se kita rodoljuba i vrlo im je bio lahak posao, da odaberu priv. odbor za ustrojenje tamburaškog zbora.

Predsjednikom odbora izabran bi g Božo Dubrović, tajnikom g. Mijo Haidinger — a odbornicima gg. Beniger Fran, Jardas Ivan, Kalčić Josip, Marot Ivan, Mihelić Mate, Sarson Antun Ivančić.

Pročitana su bila jurve sastavljena pravila, koja se ima u najkraćem roku podastrijeti oblasti na potvrdu.

Družtvo će se zvati: *„Tamburaško družtvo Halubljan"*. Evo imena izvršujućih članova: Bratonja Vinko, Ivanković Stjepan, Jardas Ivan, braća Marčelja Božo i Josip, Marot Josip, Širola Josip, braća Sušanj Josip i Romano, Slosar Pavao, braća Trinajstić Antun, Ivan i Franjo.

Da pokažu svoju spremnost, da pokažu da nije varava nada, koju se u nje postavlja, poslije podne isti dan istupili su na javu — uputiv se u 4 mjestne gostionice, gdje su svojim liepim tamburanjem upravo zadivili prisutne gostove.

Da ih se vidi, da ih se i čuje, u nedjelju dne 10. t. mj. otišao je cijeli zbor sa odborom na čelu u obližnje mjesto Pehljin, gdjeno se takodjer pred malo vremena ustrojila čitaonica i tamburaški zbor.

U gostioni g. Blečić Josipa Biskupa odsjeli su, jer je tuj i sjelo njihovom družtvu. Tu se tamburalo, pjevalo i nazdravljalo. Više se komada moralo opetovati na obću želju prisutnih gostova, a ponajljepši bili su: „Populnica" posvećena dru. Andriji Stangeru, načelniku u Voloskom i polka „Prši, prši".

Izmed domaćih bio je u našem kolu gosp. Sarson Mate tamošnji predsjednik, gosp. Prebilić Rudolf učitelj i gosp. Jugo Vjekoslav. Na žalost radi njekakvih osobnih razmirica čuli smo, a i u novinama se čita, da bi se sa stanovite strane htjelo da se mlado, a vele potrebito družtvo na Pehljinu u zametku zatare. Strahovanje i odvraćanje od družtva na dnevnom je redu.

Pehljin je najizloženija točka Kastavštine, jer je na granici grada Rieke.

Čim se je doznalo, da se na našoj strani kani graditi škola — odmah se na riečkoj strani u neposrednoj blizini u odaljenosti 10—15 časaka uzelo u najam kuću i u nju smjestila škola, sa dvie učiteljske sile. K tomu djeca dobivaju odjelo obuću i sva učila badava.

(Nastavit će se.)

Pazinski kotar:

Iz Pazina. U Pazinu umrlo je dne 8. siječnja franjevac-laik Homobon Wolf. Bio je na daleko poznat medju hrvatskim seljacima Istre. Taj je skromni, radovnik pomogao svake godine a osobito ove, kad je Istru stigla vinska kriza, bijednome našemu seljaku. Poznavajuć razne mušterije u Kranjskoj posredovao je pri prodavanju vina. Tako su ove godine gotovo svi seljaci, njegovi znanci, prodali svoje vino. Požrtvovnome redovniku, kličemo zato: Bog Ti dao duši pokoj!

Božićnica u Sukujevici. Dne 6. o. mj. priredilo se ovdješnjoj školskoj mladeži božićno drvce. Potpisanii u ime školske omladine, najsrdačnije zahvaljuje darovateljima. Osobita hvala ide pak blagorodnu g.dju M. Bolulović, koja je mnogo doprinesla darom a, i svojim marljivim radom oko drvca, te je svečanost mnogo sjajnije ispala, nego bi inače bila. Na žalost pako ima se primjetiti, da pri svemu tomu nije prisustvovala osoba, koja je po svom zvanju i moralno i materijalno pozvana, da u ovom i sličnim slučajevima ne samo sudjeluje, što više — prednjači.

Prijatelj mladeži.

Porečki kotar:

Iz Zamaska nam pišu: Ovdašnju rodoljubnu obitelj g. Matka Maurovića posjetila je nemila smrt otevši mu dne 18. o. mj. vrlo čestitu kćerku Ljubicu, prvorodjenicu, od sviju cienjenu i ljubljenu. Vriednoj pokojnici podielio Svevišnji vječni mir i pokoj a njezinoj težko ucviljenoj svojti naše iskreno saučešće.

Ferenčani za Družbu. Prigodom Božićnih blagdana i nove godine sabraše u selu Ferenci kod Vižinade za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 31·80, od kojih darovaše: 2 K Vika Petrović; po K 1·20 Ivan Ferenac (Pupil) i supruga, Mate Benković i supruga; po 1 K: Anton Deklić i supruga, Mate Ferenac, krojač, Pave Benković, Ivan Bucula pok. Ivana, Antun Grabar pok. Zumarije, Antun Benković od Ivana (Simiša), Šime Gortan, postolar, Mate Pilat od Matije; 80 para Anton Vranić od Jure; 70 para Ivan Deklić sa unučima Markom i Ivanom; 67 para Ivan Benković p. Ivana i supruga; po 60 para: Ivan Šikman i supruga, Ivan Ferenac (Stipić) i supruga, Ivan Jugovac pok. Ivana i supruga, Ivan Brnobić od Antona; po 50 para: Ivan Ferenac (Pupil) od Ivana sa sestrama Tonkom i Lucijom, Antun Rajkin pok. Antona, Božidar Milanović od Ivana, Zorzi Mekiš pok. Mate, Anton Mekiš od Zorzeta, Anton Brnobić od Antona, Josip Baldaš pok. Ivana, Anton Bald s p. Mata; po 40 para: sinovi Ivana Ferenca (Stipića) Ivan, Ante, Stjepan i Andjeo, Ivan Milanović od Augusta, Liberat Radešić od Andrije, Grgur Radešić pok. Marka, Antun Velić od Antona, Ivan Benković od Antona (Stipeta), Ivan Brnobić od Antona, Ivan Pilat od Mata; po 30 para: Mate Ferenac od Ivana (Pupil) i supruga Ane, Tonka kći Ivana Ferenca (Stipića) i njegove nevjeste Katica i Marica, Ivan Radešić od Andrije; 22 p. Ivan Radešić pok. Mate; po 20 para: Grgur Ferenac od Ivana (Stipića), Luka Brešković od Luke, Ivan Benković od Ivana, Josip Benković pok. Ivana, Anton Velić od Mate, Jure Velić od Stipe, Stipe Velić pok. Stipe, Miho Velić p. Jure, Jure Velić pok. Jure, Mate Velić pokojnog Jure, Marko Velić pokojnog Antona, Marija Mekiš žena Antonova, Šime Benedeti iz Cerklade, Ivan Pilat pokojnog Ivana, Marica Pilat pok. Ivana, Ivan Stojnić od Šime, Anton Kramar od Stipe Rakotole, Josip Šepić pok. Ivana, Ivan Radešić pok. Ivana, Mate Radešić od Mate, Zvonimir Vranić od Antona; 14 para Ivan Mekiš od Zorzeta; po 10 para: Katica Benković žena Pavlova, Josip Ferenac od Ivana (Stipić), Marija Benković od Ivana, Ivan Velić od Stipana, Marija Velić žena Jurova, Anton Mekiš pokojnog Ivana, Anton Radešić od Mate, Ivka Radešić žena Antonova, Štefanija Pilat od Mate, Ivanka Radešić žena Matova. — Živili darovatelji i Novac je presan podružnici u Ferenčih.

Ovaj liepi primjer rodoljubnih Ferenčana trebali bi slieditи i ostala mjesta po Istri i otocima.

Razne primorske viesti.

Za sazv. istarskog sabora. Jučer su bili pozvani od namjestnika u Trst, predstavnici hrvatsko-slovenske i talijanske stranke na dogovor glede sazivanja zemaljskog sabora i njegovog budućeg djelovanja. Glavna svrha je sastanku sporazum stranaka, o. programnom radu sabora.

Carevinsko vieće. Jučer se je opet sastalo carevinsko vieće na zasjedanje. — Kroz parlamentarne praznike situcija ostala

je nepromijenjena, te barunu Bienerthu nije uspjelo da preobrazi ministarstvo u parlamentarno.

Želja istarskih Hrvata za sjedinjenjem sa Hrvatskom god. 1848. Kada se je god. 1848. austrijski sabor obdržavao u Kromeržižu, za tupali su Istru sami Talijanaši, a iz Dalmacije bio je samo jedan naš čovjek Božo Petranović. Talijanaši su na tom saboru tražili, da se Istra i Dalmacija pridruže talijanskim pokrajinama monarkije najme: Lombardiji i Mletačkoj. Proti tomu ustaje Petranović u saboru, a u Dalmaciji i Istri pokrenuta bila akcija, da se protestira proti nepravednom talijanaškom zahtjevu sa predstavkama na taj sabor. Tako je došlo na sabor iz mnogih općina Dalmacije i otoka više pro svjeda, a stanovnici istarskih općina Kastva, Mošćenice, Veprinca, Lovrana i Voloskog sastavili su i sa tisuću potpisa snabdjeli krepku protestaciju, u kojoj naglašuju, da oni žele biti združeni sa Hrvatskom i Hrvatima. Protestacija je otpravljena i stigla na sabor u Kromeržiž dana 31. prosinca 1848. Donašamo je u jeziku kako je pisana i kako je bila objavljena u „Dal. Hrv. Slav. Novinama" i glasi ovako:

„Buduć smo žitelji Istre još pod Rimljani s negdašnjom Panonijom, dakle slavjanskom kasnije i hrvatskom zemljom, a poslije s Ljubljanskim slaveno-ilirskim praviteljstvom, napokon pod franceskim vladanjem, koje je interese o og naroda najbolje spoznalo, s rečkim nadzorničtvom bili združeni; zato mislimo, da austrijski sabor odobri, da se i opet s praviteljstvom rečkim s Hrvatskom i hrvatskim narodom opet združimo i u jedno administrativno telo spojimo i time svoju hervatsko-slavensku narodnost očuvati i od buntovnih Talijana razlučiti se uzmognemo".

Talijansko sveučilište. Talijanske novine javljaju iz Beča, da je zakonska osnova o talijanskom fakultetu već gotova. Prema tim informacijama vlada će u izvješću, koje prati zakonsku osnovu, naglasiti provizorni značaj ove zakonske osnove, po kojoj bi „za sada" sjedište fakulteta imalo biti u Beču. Iz tog izvješća proizlazilo bi, da vlada namjerava ustrojiti kroz nedaleko vrieme podpuno sveučilište u Trstu. Nešto slična javlja i „Neues Wiener Abendblatt".

Talijanske se novine veoma neprijazno izrazuju o ovoj vladinoj namjeri, te vele, da će proti njoj u parlamentu iztupit ne samo Talijani nego i Niemci.

Slovensko sveučilište. U kranjskom saboru je primljen prešni predlog, da se osnuje slovensko sveučilište u Ljubljani. Primljena je rezolucija, u kojoj se pozivlje vlada, da osnuje sveučilište i to najprije teoložki i juridički fakultet; nadalje je primljena rezolucija, u kojoj se kranjski sabor ogradjuje protiv osnutka talijanskog sveučilišta u Trstu. Konačno je primljena rezolucija, u kojoj se izražuje negodovanje nad postupkom zaključka bečkoga sveučilišta na uštrb slovenačkoga djačtva.

Imenovanja u sudstvu. Prislušnici Dr. M. Oršić, M. Nutrizio, Prostet i Dr. Ciro Nemanić imenovani su sucima (po sjira prištavima), i to Dr. M. Oršić za Pazin, Nutrizio za Labin, Prostet za Poreč i Dr. Ciro Nemanić za Krk.

† Franjica Pavlina Lešnik, udova Bachman. Mjeseca marta bit će 19 godina što je preminuo u Ilirskoj Bistrici i zakopan na grobiju bližnjega Trnova Dr. Franjo Bachman. Rodom bio je Čeh i ostao je takvim do svoje prerane smrti, al je ljubio osobito i hrvatski i slovenski narod medju kojim je kao liečnik poslovao. Bivši liečnik u Kastvu, prije više od 40 godina, bio je medju ono malo njih što su 1866. osnovali tamošnju čitaonicu. Od tada potiče njegova ljubav za Kastav i za Kastavsku učeću se mladež, koja ljubav dolazi na svjetlo sada kada je njegova udova preudata Lešnik preminula. Gospodja Franjica Pavlina Bachman — pod tim imenom bila je poznata i poslie svojega preudanja — bila je predobra družica svoga supruga Frana. Bila mu je odana u svem i svačem. Što je on ljubio, imala je rada i ona. Imali su osmero djece, al šest im je umrlo još kao mala djeca, a dvojica već kao mladić i djevojka. Smrt kćeri, liepo naobražene gospodjice, pospješilo je smrt dra. Frana Bachmana. Poslie njegove smrti ostala je njegova udova posve osamljena. Prem bijaše tada samo malo izpod šestdesetih, bilo je ljudi koji su govorili da bi se mogao naći čovjek koj bi ju, ako ne radi nje, radi njezinoga, zaprosio i uzeo. Što dalje to se je manje na to mislilo, i tu misao bilo posve napustilo. Kad iznebuha dodje viest, da je vjenčana, kao što se je u istinu u 76 godini dobe svoje sa mladićem od 28 godina vjenčala. Bilo je to početkom augusta 1907. Godinu i pet mjeseci bila je udana, i kako se pripovjeda ljubezno živila sa svojim mladim suprugom. Nego kako je nastajala ovogodišnja zima, ona je kod svojih godina i kod svoje debljine sve teže disala, te dne 5. o. mj. izdahnula svoju dobru dušu. Dne 7. bila je sprovedena do župne crkve u Trnovu, pak do groba, uz spomenik svojega pokojnoga supruga Frana i njihove osmero djece. Potaknućem profesora Vjekoslava Spinčića, jednoga od najboljih prijatelja obitelji Bachman, dao je c. kr. kotarski sud pretražiti po gospodinu c. kr. bilježniku dru. Žnjidariću stan. Našla se je oporuka pokojnice, u kojoj ona, *da zadovolji želji svojoj i svoga pokojnoga supruga*, pušta sve svoje Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu za štipendije učećim se mladićem iz Kastavšćine. Koliko iznaša njezina ostavina, zna se po prilici. Vidit će se kod inventure, gdje će i Bratovšćina zastupana biti, i eventualno kasnije, koliko će se naći. Blaga pokojnica bila si je prisvojila rodoljubnoga čuvstvovanja po svojem pokojnom suprugu, i dala je u raznih prigodah koju svoticu u rodoljubne i dobrotvorne svrhe. Kao udova Bachman bila je cielo vrieme predplatnicom „Naše Sloge". Bila njoj lahka crna zemljica koja ju pokriva! Slava suprugu Franu i Franjici Pavlini Bachman ujedno sa njihovim porodom!

Želudčane kapljice

prije zvano i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog mastnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren, već kod prijašnjih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti, imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
poleg trga sv. Marka 20.

POZOR! *Tko pošalje upravi lista 60 para, dobiti će krasan dar, osobito prikladan za mladež. — Požurite se dok je na dobi, neće vam biti žao!*

SVI U KROJAČKI SALON ZOVIĆA!!

Trgovina manufakturne robe
i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela modernog kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvornicke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promieriti robu.

Skladište šivaćih strojeva
osam-godišnja garancija.

BRZA, TOČNA I SOLIDNA POSLUGA.

NOVO: ZIMSKA SEZONA!

NOVO: JESENSKA SEZONA!

Teletine ili govedine I.a
dnevno svježe, zadnji kraj, 9 funti = $4^1/_2$ kg. čisto, kruna 3·75.

Plavi mak, najprve vrsti, krupnih zrna, suh ponino čišćen, 5 kg., u vrećima kao uzorak K 2·70.

CHR. JAGOLNIZER,
Podwoloczyska (1 Oesterr. No. 24.)

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Ceska.

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

POZOR!

— 50.000 para postola. —

4 para postola samo za K 7·—

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica prisiljen sam veliku zalihu postola raspačati duboko ispod tvorničke ciene. Radi toga prodajem svakomu 2 para postola za gospodu i 2 para za gospodje na podvez, smedje ili crne kože, sa jako sašitim podplatom, najnovije mode. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

S. Korngold, trgovina postola
KRAKOV broj 19.

Promjena dozvoljena a na zahtjev vraćam i novac.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export
KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na **slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima,** pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na **kašlju, plućnom kataru, težkom dihanju, slabosti, bliedoći,** preporuča se izvrstno **bakalarovo ulje** pripravljeno sa **željezom.** Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu, (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijalitota, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Poslovno geslo

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doist pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nelde točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utrošiti potražiti. Ručišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to v m se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i odeli imado uviek Veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura ujbaliea, budi le, brilantne i optične stvari, i p trebšine za pušenje. Pošlo češće mlen'am robu, to na držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz Dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor

---

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Parolysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Sat sa lancem

samo za K 2.75.

dobije svaki krasan remontoir žepnu uru iz Gloria srebra sistem Roskopf Patent, koja ide točno 36 sati, zašto se jamči za 3 godine, sa prikladnim pozlaćenim jakim lancem samo za K 2·75 skupa s lancem.

Razašilje pouzećem tvorničko-skladište švajcarskih ura

H. Landau, Oswiecim Nr. 5|26.

Oglašujte

u „NAŠOJ SLOCI“.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima snabdjeveni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujanja u uhu, neuralgije, slavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mišićne s ukočenosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, loffuence skopčane, za bolešću hrbta, bliedila (nedokrvnosti) želudačnih grčeva, bezločnosti, tschiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svedbe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čine se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv t mu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezda R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izlječene su sa mojim strojem posve! Od izlječenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje svaki može svakomu u svako doba na uvid. **ODJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, NEKA POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenim bolestima, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju neće biti izlječen naplatiću u roku od 45 dana, dotiv novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koj je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruk elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabi gospodje

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 2 godišnjih kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilj glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V 41. Kolar, Vadasz-ulica br. 34.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

za prugu Baška-Rijeka-Baška.

Vrijedi od 11. listopada 1908. do opoziva.

Poned. Srieda Petak	Utorak Četvrtak Subota	Odlazak i Dolazak	Postaje	Odlazak i Odlazak	Utorak Četvrtak Subota	Poned. Srijeda Petak
Prije podne	Prije podne				Poslije podne	Poslije podne
—	4.30	odl.	Baška	dol.	—	6.—
—	5.30	dol.	Punat	odl.	—	4.50
5.—	5.45	odl.	»	dol.	5.15	4.35
5.15	6.—	dol.	Krk	odl.	5.—	4.20
5.30	6.10	odl.	»	dol.	4.50	4.10
6.45	—	dol.	Beli	odl.	3.35	—
6.55	—	odl.	»	dol.	3.25	—
—	6.55	dol.	Glavotok	odl.	—	3.25
—	7.—	odl.	»	dol.	—	3.20
7.30	7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50	2.50
7.40	7.40	odl.	»	dol.	2.35	2.35
8.30	8.30	dol.	Omišalj	odl.	1.45	1.45
8.40	8.40	odl.	»	dol.	1.35	1.35
9.30	9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.45	12.45

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo prema okolnostima promjenu plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod gosp. **I. Pakušića,** Via Andrassy 25.

PUNAT, dne 8. listopada 1908. RAVNATELJSTVO.

Hrvati i Hrvatice! Sakupljajte pretplatu za tjednik „Naša Sloga“.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više* ——— *po kruna 2.*

Prima novce na štednju od svakoga, *ako i nije član te* ——— *plaća od istoga* ——— *čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog* ——— *odkaza, a iznose od 1000 K* *ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku* ——— *ili na mjenice* *i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati* ——— *poslie podne; u nedjelju i blagdane* *zatvoreno.*

Družtvena pisarna *u blagajna nalazi se u vlastitoj Carrara vlastita* ——— *kući (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se* *dobivaju potrebite informacije.*

Ravnateljstvo.

Odlikovan sa 3 srebrno kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zasluzni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesanog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštenі svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 5. Pula, u četvrtak dne 28 jenara 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 28. siječnja 1909.

Zastupnička kuća carevinskoga vieća sastala se je dne 20. t. m., prvi put u novoj godini, upravo poslie mjesec dana što se je prije Božićnih blagdana bila rastala. Rastala se je bila pod dojmom buknuća rata radi prisvojenja Bosne i Hercegovine. Sastala se je u znaku povećanih nereda u monarhiji. U Ugarskoj kao da prieti kriza ministarstva, poglavito radi izborne reforme i bankovnoga pitanja. U Austriji kao da se *provisorno* ministarstvo Bienerthovo, činovničko ministarstvo, hoće da *ustali*, dočim zastupnička kuća neide ni za jedan korak dalje u razpravljanju svoga dnevnoga reda. Već od prošloga ljeta uvjek se zastupnikom šalje isti dnevni red. Ako se je što razpravilo, učinilo se je prešnim putem.

Česko-njemački spor.

U austrijanskom parlamentu, valjda odkad obstoji, igraju glavnu ulogu Česi i Nijemci českih zemalja. U zadnje doba nastojalo se je, da i drugi Slaveni i drugi Niemci više odlučuje. Glede Njemaca se je u tom obziru štogod postiglo, al opet Česi su i Njemci oni, od kojih i sad opet ovisi djelovanje u zastupničkoj kući. Ministarstvo Bienerth hoće da stvori zakon kojim bi se uredila potreba jezika u svih granah javnoga života u Českoj. U tu svrhu hoće da sazove na pogovor predstavnike svih mogućih stranaka českih i njemačkih. Skrajne česke i skrajne njemačke neće u obće da sudjeluju kod tih pogovora. Druge stranke i česke i njemačke su sklone dogovarati se, ali postavljaju jedan preduvjet. Njemci hoće da se opozovu sve naredbe i ukine sva praksa kojom se je posliednjih godina kod ravnateljstva pošte u Pragu uvelo nješto čekoga jezika u nutarnjoj službi. Česi priete obstrukcijom ako se to učini. Ministarstvo izdalo je danas u tom obziru naredbu kojom nisu pravo zadovoljni ni Njemci ni Česi. Ipak reć bi da će umiriti i jedne i druge toliko da neće tjerati mak na konac. Po toj naredbi je nutarnji službeni jezik kod Pražke poštne direkcije njemački. Sa strankami i sa autonomnimi oblastmi ima se obćiti i češki, koli ustmeno toli pismeno. Tako i sa poštanskimi uredi III. reda u koliko to oni hoće. I od činovnika drugih pošta primati će se česke dopise.

Pravni talijanski fakultet u Beču.

C. kr. austrijanska vlada, pod pritiskom ministra vanjskih poslova kraljevstva Italije, odlučila se je ustrojiti talijansku pravnu fakultetu, te podnesla zastupničkoj kući odnosnu zakonsku osnovu na razpravu. Sjedište toj fakulteti ima biti u Beču. Naukovni jezik ima biti talijanski. O predmetih koji nespadaju u područje pravnih i državnih znanosti može se predavati i njemački. Ta fakulteta ima sva prava koja imadu pravne fakultete na kojem sveučilištu, i pravo podieljenja časti doktora. Prava što ih ima rektor na sveučilištima, imade dekan, a prava što ih imade akademski senat imade profesorski sbor te fakultete. Pravničke nauke i izpite urediti će se na njoj prema odnosnim propisom na univerzah. Od kandidata zahtjevati će se podpuno poznavanje njemačkoga jezika.

U obrazloženju kaže vlada da djaci talijanske narodnosti, odkad je ukinuta pravna talijanska fakulteta u Innsbrucku, nemaju u tuzemstvu nijednoga zavoda na kojem bi se mogli u svojem jeziku posvetiti pravnim naukama. Njim je samo dozvoljeno da mogu na sveučilištu u Gracu polagati državne i stroge izpite. Vlada se mora pobrinuti da se u svojem jeziku takodjer naobraziti mogu, tim više što su pravne nauke u Italiji različite od onih u Austriji. Kao sjedište fakulteta izabralo se je grad Beč, jer taj pruža najveću sjegurnost za redovito učenje, i inače velike prednosti Talijanom pruža. Ta pravna fakulteta stajati će godišnjih po prilici 120.000 K, dočim će se prve godine potrošiti više za priprave.

Tom zakonskom osnovom nisu zadovoljni Talijani, bar tako vele, i to radi sjedišta i radi njemačkoga jezika. Još manje su zadovoljni Slovenci, Rusini, u obće oni, koji nemaju prilike da bi se u tuzemstvu izobrazivali u svojem jeziku, jer se za nje vlada nije pobrinula ni u onoj mjeri u kojoj je za Talijane.

Radi napisa na dvih željeznicah u sjevernoj Českoj.

U sjevernoj Českoj obstoji željeznica Trutnov-Poříč i druga Rumburk-Mikulašovice. Obje su lokalne željeznice. Imadu pripomoć od krunovine Česke, a upravlja ih država. Prem toku i po Českom zemljištu, ipak su na njih samo njemački napisi. Da se postavi i česke napise na pr oj postavio je prešan predlog česki zastupnik Bořivalj, a da se ih postavi na drugoj česki zastupnik Neumann. Njemac iz Česke Kindermann pak postavio je prešan predlog za to da se po cieloj Austriji postavi samo njemačke napise na željeznicah. Sva ta tri predloga razpravila su se zajedno. Govorili su razni govornici i Česi i Njemci; i predbacivali si medjusobno koješta! Za prešnost prvih dvih predloga glasovali su svi Slaveni, medju njimi i slav. soc. demokrati, pak se je za nju dobila većina glasova, ali ne dvie-trećinska većina. Za prešnost Kindermannova predloga nisu glasovali ni njemački socialni demokrati. Za to kod ostalih Njemaca vika na nje, da su izdajice. Razpravom tih predloga prošla je sjednica od 20. siječnja i dio sjednice 21. istoga mjeseca. Onda se je počela razprava o prešnom predlogu Čeha Kaline i drugova

Za obskrbu udova i sirotčadi vojnika palih u ratu.

Razprava je počela 21. a svršila dne 22. Usuprot prigovora ministra domobranstva, i premda je Kalina obrazlagao prešnost i sam predlog samo česki, to je ipak bila prihvaćena i prešnost i predlog sam.

Jamstva za sjegurnost i red na sveučilištima.

Zastupnik Mühlwerth postavio je prešan predlog odnosno na svojedobne tučnjave na bečkom sveučilištu izmedju njemačkih i talijanskih djaka. Kod te razprave bilo je prepirke izmedju talijanskih i njemačkih zastupnika. Govorilo se je i o zakonskoj osnovi glede ustrojenja pravne fakultete u Beču. Ni njeki Njemci ni Talijani nisu zadovoljni da bude u Beču. Socijalni demokrati, na usta Dra. Rennera izjavili su se već sada za Trst. Prešnost Mühlwerthova predloga bila je zabačena u sjednici 22. siječnja.

Četiri prešna predloga zajedno u razpravi.

Pošto se s mnogih strana želi da budu prešni predlozi čim prije razpravljeni, i pošto dolazi svaki dan novih, postavilo je predsjedničtvo u razpravu prešnost četirju predloga, koji svi baš nisu jako srodni. Ti jesu: prešni predlog Wolf radi tobožnjih ugrožavanja njemačkih djaka u Pragu; Fresl radi progonjenja čeških manjina u sjevero-zapadnoj Českoj; Choc za opoziv namjestnika u Pragu; Sternberg za zabranu nošenja znakova u cieloj Austriji. Prva dvojica obrazlagala su prešnost svojih predloga u sjednici od petka dne 22. siječnja.

Obzirom na popuštanje Austro-Ugarsko napram Turskoj.

Barun Moršey upravio je na c. kr. vladu upit, da li je istina, da će Austro-Ugarska, za zadovoljiti Turskoj, napustiti protektorat nad katolici u Albaniji, i dignuti svoje poštanske urede u cielom Levantu; dočim se je prije glasalo samo o tom da će Austro-Ugarska dati znatnu novčanu odštetu Turskoj; te tako njekim

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Što bi potrebito bilo da se promjeni, da budući popis pučanstva bude za nas pravedniji? Na to je nedavno odgovorio jedan slovenski dnevnik: valjalo bi uvesti **t a j n i** popis pučanstva! Tomu se državna uprava protivi tobože radi straha pred velikom razdraženosti za popisa pučanstva, ali za pravo zato, što u svojim germanizatorskim težnjama nastoji da na svaki način sačuva sve stare, makar i besmislene i nepravedne navade, samo da spasi Nijemstvo i Talijanstvo. Proti tajnomu popisu pučanstva ne može nitko navesti pametnih razloga; i sami Nijemci i Talijani morat će podupirati tu misao, jer bi inače u protivnom slučaju priznali, da njihova moć počiva na neistinitom statističnom materijalu. Tehničke poteškoće, koje bi mogli navadjati proti tajnom popisu, uopće ne dolaze niti u obzir, jer su odviše sićušne prema uspjesima i koristi pravednoga popisa. Popisnih bi komisija moralo dakako biti više, ne samo za svaku općinu jedna: budući da bi k popisu pučanstva morao doći svatko, morala bi se takodjer država pobrinuti, da pojedinac ne mora kod komisije dugo čekati, da mu komisija od njegova sela ne bude predaleko. U velikoj većini krajeva dala bi se za tajni popis pučanstva primijeniti ona naredba za izbore nar. zastupnika u carevinsko vieće. Za djecu bi donesli popisni arak njihovi roditelji odnosno skrbnici, a žene bi došle same. Kako bi kod popisa pučanstva godine 1910. na našim stranama razmjer medju Hrvatima i Talijanima bio i u državnoj statistici odmah drugčiji! Doživjeli bismo opet „novi 14. svibnja!" Problijedili bi opet Rizzi, Bartoli i Benatti a s njima i cijela Italia irredenta u Istri. Tajni popis pučanstva ticao bi se samo općevnoga jezika ili narodnosti, a sve ostale rubrike moglo bi se voditi javno na arcima kao i do sada. U kojem selu biskupije ne bi na taj način poskočio broj Hrvata? Svaki bi se bez straha prijavio za onu narodnost, uz koju ga veže uspomena na oca i majku, uz koju ga veže srce i razum, a za koju se do sada javno pred komisijom nije javljao radi straha za zaslužbu ili iz bojazni, da ga susjedi ne ismjehuju. Izravno doduše ne bismo od toga imali velike koristi, jer takovi ljudi, koji zataje svoj jezik, ne pomažu dosta ni na našoj ni na protivničkoj strani; k narodu našemu smijemo zapravo pribrajati samo one, koji su svijesni svoje narodnosti, koji se je nigdje ne srame, koji svoju narodnost nikada ne prodaju ni za koju cijenu. Bolje bi bilo, kad bismo mogli reći: svi, koji su upisani za Hrvate, doista su svijesni Hrvati, na koje se možemo u svakom narodnom poslu lako osloniti, jer su pošteni, značajni ljudi. Ali kad nas protivnici i vlada uzimaju u račun samo polag broja u statistici, ne smijemo dopustiti, da nam kažu, da nas je sve manje, nego moramo nastojati, da se uzmogne takodjer i najslabiji, najmlakiji upisati kao Hrvat.

Bezbroj razloga bi se moglo navesti, zašto da se svakako uvede tajni narodnosni popis pučanstva. Spomenut ću na posljednjem mjestu najvažnije: istinu — istinu samu za se, jer je javna tajna, da dosadašnji popisi pučanstva nisu bili istiniti; spomenut ću uzgajanje pučanstva na ljubav istine, uzgajanje značajnosti. Rekli smo već, da malo vrijede ljudi, koji zataje svoju narodnost (ili makar što drugo) radi materijalne koristi ili radi bilo čega drugoga. To će nam svaki potvrditi. Takove ljude valja neprestano navoditi na to, da ljube istinu. Ako hoćeš da ti dijete kaže istinu, ne smiješ mu za „da" obećati dar, a za „ne" šibu, jer će na to svako dijete odgovoriti i sto puta „da", makar mu ti deset puta kažeš, da se lagati ne smije! Slabi ljudi su pako kao djeca; kad vide trenutačnu korist ili škodu, ne pitaju, što je pravo a što krivo, nego se polakome za koristću, jer nemaju **s n a g e**, da se obuzdaju i osvijeste. Tajnost ispovijedi je prvi uvjet i prvi korak k poboljšanju i komu je stalo do istine, zahtjevat će za 1910. godinu tajni narodnosni popis pučanstva.

(Nastavit će se).

načinom odkupiti Bosnu i Hercegovinu. Vlada na to još nije odgovorila.

Novi podpredsjednici kod Njegovog Veličanstva.

Kako je poznato, prije Božića se je odlučilo, da bude u sve pet podpredsjednika zastupničke kuće, i bila su izabrana četiri, dočim je već od prije jedan izabran bio. Te podpredsjednike predstavio je dne 21. siječnja predsjednik Njegovom Veličanstvu. To su Njemac Steinwerder, agrarni Čeh Zazworka, Slovenac Pogačnik, i socijalni demokrat Pernerstorfer. Za worka je došao pred kralja u češkoj čamari. Socijalni demokrati su duljo razpravljali da li ima njihov Pernerstorfer ići na pokon k vladaru, i konačno zadnji hip odlučili da ide.

Odbor za razpravu o aneksiji

sastao se je dne 22. siječnja ove godine, prije kućne sjednice. U odnosnoj sjednici izabran je skoro jednoglasno predsjednikom bivši ministar Dr. Pacak; podpredsjednici takodjer bivši ministar Dr. Ebenhoch i grof Kolovrat; bilježnici Br. Buggatto, Kalina, Nemec i Okuniewsky. Izbor izvjestitelja ostavilo se je za buduću sjednicu. Drži se da će biti takovim izabran bud Dr. Leginja bud Dr. Krek, a da će biti kao sulzvjestitelj izabran Dr. Patty.

* * *

Beč, 26. siječnja 1909.

U jučerašnjoj i današnjoj sjednici razpravljalo se je prošne predloge, za koje se skoro nitko zanimao. Zanimanje je velko za razpletaje političkih odnošaja, koli u Austriji toli u Ugarskoj. Nego o tom se razpravlja javno. Inače se je u kući podnielo i dvie interpelacije koje nas zani maju.

Proti koncesijam Magjarom u vojnih stvarih.

Nedavno bila je izašla u javnost viest da se je vojno ministarstvo izrazilo da su zahtjevi Magjara u vojnih pitanjih izvedivi. Onda je zasjedala gospodska kuća austrijanska, pa se je u njoj čulo dosta oštrih glasova proti onoj viesti. Sad je proti njoj ustao u zastupničkoj kući barun Morsey zajedno sa kršćanskimi socijali. On pita ministra predsjednika, da li mu je poznat pritisak Madjara u vojnih zahtjevih, na dalje da li je voljan dati znati na najvišem mjestu da bi izpunjenje tih zahtjeva izazvalo austrijanski parlamenat, i konačno da li je voljan priobćiti to takodjer Madjarom?

Radi umješavanja Italije u austrijanske poslove.

Zastupnik Dr. Benković i drugovi upravili su na c. kr. vladu upit radi umješavanja ministra vanjskih poslovah Tittoni u čisto nutarnje austrijanske poslove, kao što je to talijanska pravna fakulteta. Prem je i vrabcem poznato da se je Tittoni u to mješao, pače da se je insceniralo izkaze za talijansku pravnu fakultetu u Trstu istodobno po cieloj Italiji te po raznih gradovih i gradićih Austrije, ipak imade se obraza i u Rimu i u Beču da se to po raznih putevih makar indirektnih taji.

Pripojenje Bosne. - Ujedinjenje Hrvatske?

(Nastavak.)

Ovo izvješćivanje o razpravi glede pripojenja Bosne i Hercegovine se je donekle zateglo. Nego radi se o našem narodu, i o našoj koži, pak je dobro da budu čim širi krugovi naroda čim bolje obavješteni o tom kako i što se misli o nama. U budućem broju svršavamo s tim izvještajem. Donašamo najprije njeke misli štajerskonjemačkoga baruna Morsey-a, koj se je inače već u njekoliko prigoda izjavio u prilog obnovljenja stare hrvatske države.

Barun Morsey

se raduje prije svega, da će se stvar moći zrelo razpraviti u odnosnom odboru. Veli odmah, da se u zakonskoj osnovi spominje pragmatička sankcija ni je pitanje, koja se to pragmatička sankcija misli. Hrvatski stališi sklopili su neodvisno sa dinastijom pragmatičku sankciju, i to deset godina prije nego li su to učinili ugarski stališi.

Da se je Bosnu i Hercegovinu pripojilo, dali su povoda Mladoturci, dalo je povoda proglašenje ustava u Turskoj. Čim se je to tamo učinilo, moralo se je ustav pripravljati i u Bosnoj i Hercegovini, a to Austro-Ugarska nije mogla učinliti dok bijahu te pokrajine pod suverenom oblašću Turskoga sultana; morale su doći pod suverenitet vladara Austro Ugarske. K tomu je i nješto drugo što je dalo povoda da se brzo radi, a to je velikosrbska propaganda. Ona je obstojala, veli gospodin baron. Nju se je zagovaralo u Budimpešti, ave od početka razvoja Riečke resolucije. Netreba sve vjerovati što je Nastić pisao. Veleizdajnički proces u Srbiji i proces Buludjić kažu, da se je sa bombom htjelo uništiti kneževsku obitelj Crnogorsku. Za doznati takove stvari, imademo, veli govornik, svoje pouzdane izvjestitelje u Bosni i Hercegovini, naročito medju našimi vjernimi i junačkimi častnici. Sva agitacija bila je vodjena iz ministarstva vanjskih poslova, od takozvanoga odjela za Jugoslavje, koga vodi Dr. Spalajković, a uz koga je Pašić i prestolonasljednik. Barun Morsey misli da se nije prekršilo Berlinskoga ugovora. Do toga ugovora je došlo g. 1878. jer su u Bosni i Hercegovini bili neprestani ustanci, neprestani nemiri i tučnjave izmed kršćana i Muhamedanaca, i jednih i drugih proti vladi u Carigradu. Prva je Engleska izrekla misao, da bi mir u tih pokrajinah mogla uzdržati samo medjašnja jaka država. Lord Salisbury reko je na kongresu doslovno ovo: „Geografički položaj ovih dviju pokrajina je od velike znamenitosti. U slučaju da bi znatan dio njih pao u ruke jedne od susjednih kneževina, stvorila bi se veriga slaveńskih država, koje bi se potezale preko cieloga Balkanskoga poluotoka, i kojih bi vojena moć ugrožavala druge pasmine, koje posjeduju predjele na jugu. Takovo stanje bilo bi pogibeljnije za neodvisnost Turske nego li ijedno drugo". Slično su se izjavili i Bismarck i Gorčakow, i francezki pouzdanik. U jednom govoru poslie okupacije Bosne i Hercegovine reko je lord Beaconfield: „Austrija je okupirala znamenite pokrajine, koje bijahu za portu izvor slabosti; koje pak u posjedu Austrije omogućuju držati za uvjek na uzdi onu panslavsku konfederaciju i urotu, koja se je za dobro svieta već pogubnom pokazala". Govoreć govornik o tom kako se drže vanjske vlasti prema pripojenju, ističe odnosnu razpravu u talijanskom parlamentu, te veli da je misao svih govornika, da Italija ima samo jednoga neprijatelja, a to je Austrija. To je taj naš saveznik! Razpravljajuć dalje govori proti magjarskim težnjam za Bosnom i Hercegovinom, i proti tomu, da se pozivaju na to da je ugarski kralj imao naslov kralja Rame ili Bosne. To je toliko vriedno koli naslov kralja Jerusolima. Govornik misli da nebi se ni Hrvati imali pravo pozivati na povjest, jer je Bosna i Hercegovina u prošlosti različit udes imala. Inače imadu Hrvati posve pravo da idu za svojim ujenjenjem, ujedno su Bosnom i Hercegovinom. Ujedinjenje hrvatske krune sa krunom Sv. Stjepana bilo je uvjek smatrano kao osobno ujedinjenje (personalna unija), a hrvatski stališi i predstavnici nisu se nikad odrekli svoje samostojnosti. Poslie bitke kod Mohača god. 1526. pali su svi magjarski ustovi na Bosnu i Hercegovinu u grob. Odtad su na prvom mjestu Hrvati pod vrhovnim vodstvom careva branili monarhiju proti Turkom. Ako će se pridobiti pučanstvo Bosne i Hercegovine mora se svršiti sa dosadašnjim postupkom u njih. Na čelo valja njim postaviti sa obširnimi punomoćmi muža koj zna jezik pučanstva, koj ima vruće srce za one pokrajine i njihove stanovnike. Bosna i Hercegovina nesmiju i nadalje ostati magjarske satrapije. Jugoslovensko pitanje je tu i valja da ga mi riešimo, a da ne bude bez nas riešeno i proti nam. Tim izričem našim junačkim Hrvatom u njihovih težnjah moje podpune simpatije, nadajuć se, da će njihove i mnoge žrtve za kršćanstvo i zapad konačno jednom poslie toliko vremena svoju plaću zadobiti.

(Svršit će se).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples I-og Isturskog Sokola u Puli biti će ove godine dne 1. februara, u dvorani „Narodnog Doma". Pripreme, koje se čine za ovaj ples, ne zaostaju za onima prošlih godina, te će veliki ples i ove godine ispasti dostojno poput prijašnjih godina. Početak plesa je u 8 i pol na večer, te će se otvoriti sa narodnim plesom kolom.

Ples za Družbu. Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda u Puli priredjuje dne 6. febrara o. g. sjajni ples za našu Družbu. Svaki se ugodno sjeća družbinog plesa od lanjske godine, te je stalno da će i na ovogodišnji ples pohrliti sve što je slavenskoga u Puli, a nadamo se da će i iz okolice posjetiti Družbin ples mnogobrojno kao lanjske godine, dapače i u većem broju tim više, što su se naše velevriedne rodoljubkinje ove godine još življe zauzele, da taj naš narodni ples što častnije i sjajnije ispane po našu narodnu čast i po samu Družbu.

Mi ne činimo sajmišne reklame kao Talijani za svoje legine plesove, nego kažemo samo to: kad svaki Slaven u Puli i okolici učini svoju dužnost, tad će i naš Družbin ples postati pravim našim narodnim plesom, kako bi trebalo da bude. Dakle u subotu 6. febrara 1909. svi naši u „Narodni Dom" na Družbin ples!

Narodni darovi. Veleč. gosp. Antun Ortolani, upravitelj župe u Mošćenicama, šalje K 16·—, darovanih Družbi sv. Ćirila i Metoda prigodom nove godine od gg.: Antun Ortolani K 6, za oprost od čestitanja, Anselmo Ivanušić K 1, Petar Grahovac Jačić K 1, Antun Dukić, učitelj, 1 krunu, Antun Puž, župnik u miru, za oprost od čestitanja K 2, a K 5 za ustupljenog kanarinca od gospodje Ernerste Jelušić.

Današnji iskaz . . .	K 16·—
zadnjii iskaz . . .	K 251·10
ukupno . . .	K 267·10

Lošinjski kotar:

Občinski izbori u Cresu — dotično potvrda občinskih izbora.

(Nastavak).

Lieno bi bilo, da rečimo profesor matematike, ispravljajući zadaće svojih učenika pazi samo na rezultate, a ne i na ono, kako su do tih rezultata došli? Baš ovako radi c. kr. namjesništvo motivirajući opravdanost nezakonitosti time, što sve da i nije bilo nezakonitosti, to bi svejedno ispad izbora bio onakav. Srdi nas samo, da se veli, kako nije očevidno, da su se listine mijenjale, kad se nijesu smjele mijenjati, a ono se ipak priznaje, da su se mijenjale u nezakonitom roku. Zdravom bi dedukcijom čovjek došao do zaključka: kad je bilo nezakonitosti, povrijedjen je zakon, a povrijeda zakona uništuje sav izborni operat, ali to bi bilo odviše, pa radje poprimiti stvar s drugog gledišta, kako je to učinilo c. kr. namjesništvo. — Našu naime tvrdnju, da su listine u zadnjih 8 dana bile dosta promijenjene, potkrijepili smo dokazima. Nijesmo sve naveli, nego samo ova tri markantnija. Kod izloga listina bio je Vjekoslav Surdić unešen kao da bi bio ženskinja Luigia, a budući pripada našoj stranci, podnesli smo prigovor, koji je bio uvažen od komisije, ali u listinama je ostalo pri starom — naime: Luigia Surdić. Kako su se ovaj puta izdavali pozivi k izbornom činu sa strane općine gornjem Vjekoslavu Surdiću uručise poziv: Luigia Surdich. Mislili smo si, što će se dogoditi, te za vrijeme uputismo čovjeka, da uzme sa sobom, kad pristupi k izboru svoj reklam, nota bene *uvaženi reklam*. Dakako predsjednik se je komisije, sadašnji notar u Kopru Dr. Josip Petris počeo podrugivati izborniku riečima: „ce ste vi zenska"; ali mu čovjek odmah pokaže reklam, te ga time ušutka, a on užvši olovku ispravi ime Luigia u „Luigi", a sve ovo na temelju reklama. Namjesništvo na sve ovo samo veli, komisija ga nije smjela propustiti glasovanje, ali se time nije popravljalo listine. Mi medjutim ostajemo kod naše tvrdnje, koju potkrepljujemo činjenicom, da je kod izbornog čina bio prisutan c. kr. komisar, koji nije ovog glasa u opće protokolirao, jer je vidio da čovjek ima pravo na glas. Medjutim postavimo se na stanovište c. kr. namjesništva, da ovim i drugim slučajevima, što ćemo ih navesti, nijesu bile promijenjene listine, pitamo, zar dakle zakon dopušta, da se jednoj stranci čini krivo time, da joj se listina utoci uvažuju, ali se ta uvaženja ne bilježe u listinama, pa proces reklamiranja tako gubi svaku vriednost? Nije li taj slučaj, što ga sada navedosmo takve naravi, te kad njime nijesu mijenjane listine, nije li počinjeno bezakonje od komisije za reklame, kad nije uvaženi reklam unesla, kako bi bila morala? Gdje da se proti ovakvim bezakonjima čovjek utječe, kad promijenu, koje bi u listinama morale biti provedene u toku za reklame usliied reklama nijesu učinjene, već ostaje na staru na štetu stranke. Za ovakve bi slučajeve valjda trebalo urediti novu oblast, jer nas zakon ne upućuje na ni jednu nam poznatu. Isto je takav slučaj Marije Filipas žene Jakovljeve. Na temelju reklama morala je biti unesena u izbornu listinu, jer joj je reklam bio povoljan, ali su ga gospoda zaboravila unesti u izborne listine — pa što ćete?! Budući je imala pravo glasa, pristupila je glasovanju, ali, jer joj je muž onog dana bio zaprijećen izdadoše punomoć Antunu Fornariću. C. kr. namjesništvo pere ovaj slučaj time, što za ženu mora da glasuje sam muž i nitko drugi. Dobro — ali postavimo, da je za svoju ženu pristupio k izbornoj žari njen muž, što bi se dogodilo? Isto, što se je dogodilo! Glasovao bi, ali kako namjesništvo govori, nezakonito, ali per bacco zar nije nezakonito ne unašati povoljno riješene reklame?!

(Nastavit će se)

† **Josip Čačević.** Iz Malog Lošinja javljaju nam da je tamo 4. o. mj. preminuo veteran lošinjskih Hrvata Josip Čačević. Pokojni Čačević bio je prava hrvatska koronika u Malom Lošinju, koji nije ploveći svietom izgubio hrvatsku svieat, nego ju još više učvrstio. U narodnim krugovima lošinjskim bio je radi svog rada vrlo cienjen i uvažavan, te je bio prvim predsjednikom pučkog društva „Zora". Bio je redovitim predplatnikom i revnim čitateljem našega lista. U prosincu prošle godine šaljuć predplatu za naš list, pisao nam je, da mu početkom godine 1909. obustavimo šiljanje lista, jer u postelji teško bolestan, te se sprema u vječnost!

Počivao u miru!

Kakav mir nam nude Talijani.

Iz Lošinja nam pišu:

U bližnjem Sosku (Sansigo) „čisto" hrvatskom mjestu, postoji od svog početka pučka škola s hrvatskim naukovnim jezikom. Nu naši miroljubivi Talijani nisu s tim zadovoljni, i slavna pravedna (?) junta

u Poreču je odlučila da se ta škola podijeli u dvie samostalne škole, naime u hrvatsku i talijansku. Time opet pokazaše Talijani, kakav mir žele; zemaljski odbor po starom talijanskom običaju sije smutnju i razdor uvlek, gdje se o našoj kozi radi. Odnarodjivanje naše kryi valjda u Susku slabo napreduje, te da još bolje učvrsti lažno talijanstvo po Lošinjščini, hoće se talijanskoj sinjoriji na junti i sanitgotskih janjičara. Pravo je kazao jedan pravi Talijan, da nebi bilo u Istri hrvatskih renegata i izroda, nebi u Istri bilo ni Talijana. Je li istina g. Chersich?

Krčki kotar:

Austro-hrvatsko parobrodar. družtvo — Punat.

Dne 21. siečnja t. g. predao je gosp. Martinolić u M. Lošinju ovome družtvu i drugi parobrod, zvan «Kvarner». Kod pokusne vožnje polučio je isti uspjeh kao i parobrod «Frankopan». U petak dne 22. tek. mj. stigao je «Kvarner» na Rieku, uzprkos silne bure, prevaliv put iz Lošinja do Rieke za pet sati.

Parobrod «Kvarner» otvoriti će dne 1. veljače novu prugu i to «Rieka, Opatija, Beli, Merag, Krk, Rab, Veli Lošinj i Nerezine»; a istim danom uvadjaju se i neke promjene na plovitbenom redu pruge Rijeka-Punat-Baška, kako je vidljivo u današnjem oglasu u ovome listu.

Voloski kotar:

Sv. Matej, dne 11. siečnja 1909.

(Nastavak).

Dok nije občina Kastav naumila graditi školu, dotle se nije riečkoj gospodi na magistratu niti sanjalo da ustroje školu, ta onako većina djece polazila je njihove škole u gradu.

A kako da se sada suprotstave?

Nije nevjerojatno, da se i sad radi sporazumno sa izrodima sa riečke strane — i da bi danas, sutra mogli osvanuti kakvo družtvo talijansko podupirano od strane Rijeke.

Kako smo se u nedelju sporazumili, da se imamo medjusobno pomagati pri tomu i ostanimo.

Ujedno ostanite Pehljinci i nadalje na okupu u čitaonici i tamburaškom sboru. Ne smeta, ako Vas je i malo. Budite vi čvrsti na obrani našeg roda i jezika, koji nam mora biti najdraži i najsladji.

Tamburašima pako poručujemo, da bez truda i naprezanja tamburica neće cilikati, zato valja marljivo prionuti, osobito polaziti poučavanje, koje vam vaš gosp. učitelj ne žaleć truda danomice drage volje drži.

Primjerom vam neka služe sveto-matejski tamburaši. Njim nije stalo, ako se jednim komadom pozabave i do preko polnoći, kad hoće da ga nauče.

Kako lijepo prolazi vrijeme u liepom narodnom družtvu mogli ste opaziti u nedjelju.

Našem vriednom družtvu u korist i taj dan sakupila se liepa svotica.

Darovali su pobudjeni liepim napredkom gosp. Janko Trček, Slovenac putujući agent, koji je slučajno došao u naše kolo 30 K. Gospodin Dučić Antun Petrov, vrli rodoljub 2 zlatna komada po 10 K — a ufamo se, da se njegova kesa nije još zatvorila, već da se ješte koji zlatiš sjaji u njegovoj kesi, namiljenjen našem družtvu. Gosp. Lučić Vinko Benčan 3 K. Gospodu Sarson Mate, Prebelić Rudolf, Dolenardo Josip svaki po 2 K. Do sad se sakupilo u veselom družtvu 35 K. Na piru gospodina Ivana Marota iz Sv. Mateja 31 K 60 fil., a g. Sinčić Mato 17 K 12 fil. Ovo je najbolji dokaz koliko li je zanimanje za družtvo. Ufamo se, da će čim dalje biti tim veće, jer će se često zalaziti medju narod. Hvala darovateljima — a ostalim se za unapried liepo preporučamo.

Dodatak naknadnom izboru zastupnika za sabor Istre dne 7. jenara 1909. u „Drugi Mošćeničkoj".

Gosp. Dr. Ivan Poščić nebijaše jednoglasno izabran (dobio 41 glas), jer je imao protu-kandidata u osobi gosp. „Antonio Vidossich" (a otac mu se piše „Vidošić" jer je stara koronika) capitano marittimo di Veprinaz, koji je dobio samo 1 glas. Taj gospodin rodjen je Mošćenican, gdje i stanuje u svojoj novoj kući, ali se je odrekao svoje rodjene općine, te pristupio k veprinačkoj općini, gdje ima i pripadničtvo (pertinenza), jer je mislio, da će svojim glasom kod zadnjih općinskih izbora u Veprincu pripomoći, da još ta općina ostane u Talijanskih rukah ali se je kruto prevario i osramotio sa svojim kolegom. Sada se je dao metnuti u listu „dei cittadini onorarii di Mošćenice", ali mislim da mu se je i to „sbersilo". Pa još će se naći ljudi ovdi ki te mu verovat. Kada vam bude taj gosp. kapitan ča predikal, recite mu ljudi ovako:

Vi ste nas (poteštariju) škartal, pak hote to lepo predikat va vašu novu poteštariju Veprinac sa Vašem kunpanjon Lovrićen, a nas pustite na miru.

Mošćeničan.

„Hrvatska Čitaonica" u Mošćenicama održavala je dne 10. t. mj. svoju IX. glavnu godišnju skupštinu, pri kojoj bijaše imenovan odbor od sliedeće gospode: 1. predsjednik Anton Puž; 2. pot. predsjednik Karlo Neternac; 3. tajnik Ante Dukić; 4. blagajnik Anzelmo Ivanušić; 5. odbornici Josip Grahovac i Josip Negovetić.

Družtvo „Sokol" Volosko-Opatija održavalo je dne 9. siečnja 1908. u „Narodnom Domu", svoju redovitu glavnu skupštinu, koju je otvorio družtveni starješina br. Dr. Ivo Poščić, te je pozdravio družtvene članove. Spomenuo je članove preminule u god. 1908. braću Hadžića, Dukića i Hrvatina.

Iz izvješća br. tajnika, razabralo se, da je u godini 1908. bilo 11 utem., 193 podup., 53 izvrs.; ukupno 203 člana. — Družtvo je priredilo dne 8. veljače u Voloskom sokolski ples, koji je prekrasno izpao; sudjelovno je 15. veljače na družbinom plesu u Opatiji; 22. veljače na sokolskom plesu u Bakru; 14. lipnja kod svečanosti posvete barjaka udruge sv. Mihovila u Kastvu i kod sokolskog sleta na Sušaku, dne 8. rujna. Družtvo je prirelo izlete u Zamet, Kantridu i Iku. Izdašno je pripomoglo tome, da se je osnovalo sokolsko družtvo u Zamet-Kantrida.

Iz izvješća br. blagajnika proizlazi, da je bio prihod K 2978·46, razhod K 1055·58, ostatak 1922·88.

Za tekuću godinu izabran je sliedeći odbor: starješina dr. I. Poščić, podstarješina M. Trinajstić, tajnik N. Matejčić blagajnik J. Medanić, vodja I. Potočnik, odbornici: H. Vyšek, M. Oswald, J. Žiganto, O. Beneš, M. Marnsović i J. Šepuka.

Pazinski kotar:

Vjenčanje.

Pišu nam iz Pazina:

U nedjelju, dne 17. o. mj., vjenčala se gdjica Roža Bertoša, kćerka g. Antona Bertoše, gradjanina pazinskoga, neustrašivoga borca za narodna prava, s g. Ivanom Knezom. Na piru je sakupljeno na predlog g. C. Andrijanića za «Djačko pripomočno družtvo» K 23. Otac zaručnice daruje K 20. Ukupna svota od K 43 predana je već na odredjeno mjesto. Mladom paru srdačno čestitamo!

Prinosi za podružnicu Družbe sv. Ćirila i Metoda u Pazinu: Prigodom vjenčanja gosp. I. Kneza sa gdjicom R. Bertošu sabralo se na piru 10 K. — Za ne okusit zeca kod g. M. Zovića daruje g. Premele 1 K. Najljepša hvala darovateljima! **Odbor.**

Hrvatska Čitaonica u Pazinu priredjuje dne 1. veljače o. g. pokladnu zabavu, za svoje članove i njihove prijatelje. Program je biran i šaljiv. Izmedju pojedinih točaka programa i kod plesa, svirati će glazbu iz Trsta.

Razne primorske viesti.

† **Dinko Blankini.** Na 20. tek. na večer umro je u Starome gradu u Dalmaciji tamošnji načelnik, hrvatski rodoljub Dinko Blankini, brat narodnog-zastupnika don Jure Binankinia. Pokojnik je bio pravi otac prema sirotinji, a uz to stárih patrikalnih načela, pošten do skrajnosti, a rodoljub staroga kova, tako da ga je svatko volio. Pokojni Blankini imao je 64 godine, a ostavlja udovu i jedinicu kćerku udatu. Vrlom pokojniku vječni pokoj, a oveljičenoj obitelji naša iskrena sućut.

Da počasti uspomenu pokojnika, svog dosnog prijatelja, dao je gosp. Niko Mardešić u Puli za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 10, i za Djačko pripomočno družtvo u Pazinu K 10·—.

Neće slovenskih veterana. Vlada je razpustila slovensko veteransko družtvo u Ljubljani. I pravo je; zašto se udružujemo ondje gdje nas ne treba. Čini se, da nas Slavene mora uviek učiti pameti onaj, komu dobro služimo a za čije babe dušu.

Mjesto tehničkog pristava za Austrijsko Primorje. Namjestničtvo u Trstu razpisalo je ovaj natječaj:

Kod c. k. namjestničtva u Trstu imade se popuniti mjesto *tehničkog pristava i zamjenika nadzornika za ratarstvo u Primorju*, koji kod namjestničtva vrši službu stručnog referenta za poljodjelstvo.

Tehnički pristav biti će za sada namješten provizorno sa prihodima X, a eventualno i IX. čina državnih činovnika i sa stalnim putnim paušalom od 800 K na godinu, a nakon barem jednogodišnje povoljne službe moći će da bude definitivno namješten kao c. kr. državni činovnik, te mu se uračunati vrieme provizorne službe.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu da prikažu najdalje do dana 20. febrara 1909. koe ovoga c. k. namjestničtva svoje molbenice na c. k. ministarstvo poljodjelstva sa potrebitim izpravama sa dokaznicama o dobi, austrijanskom državljanstvu, svršenim naucima, obavljenoj službi u poljodjelskoj struci te o poznavanju njemačkog, talijanskog i slovenskog ili hrvatskog jezika.

Oni natjecatelji, koji nisu vješti bilo talijanskom bilo slovenskom ili hrvatskom jeziku, imadu da se obvežu, da će ovaj jezik naučiti u godinu duna i da će poznavanje istoga jezika dokazati posebnim izpitom.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje sliedeće prinose: Gosp. Rijavec Anton Opatija K 8·—. Dr. Fran Bračić Trst, darovanih po N. Kudišu K 10·—, i g. Ante Orel da počasti uspomenu pok. Vratarića K 10·—. Družbina podružnica u Zrenju članarinu za g. 1908. K 154·—. Klub Ćirilo-Metodskih Zidara u Zagrebu na račun prinosa za g. 1908 K 2000.—. Dr. Konrad Janežić Volosko K 2·—. G. Stjepan Radinović grad. činovnik u Zagrebu, šalje legat blagopokojnog dra. Stjepana pl. Mileliča K 500·—, te daruje trošak biljegovne pristojbe. Gosp. Rikard Katulinić Jeretov Zadar, sabranih na novu godinu K 167·—. Gosp. Roko Bradanović Prag, u oprost čestitaka za novu godinu K 10·—. G.djica Ferlan izručila sabranih na Stjepan dan u stanu g. Štefana u Opatiji K 2·68. Družbina podružnica u Podgradu K 105·89. Podružnica družbe u Malom Lošinju šalje K 3514·75. Gosp. Vjekoslav Spinčić Opatija, za novu godinu K 100·—. G. Mirko Udina Sušak K 10.—. Riečka Akademija za novu godinu K 200·—. Gosp. Dr. Pero Magdić Varaždin u ime dara svoje obitelji za novu godinu K 20·—. Gosp. I. Milčetić profesor Varaždin, za novu godinu 10 kruna. G. Fran Mulejčić Trst, za novu godinu K 50·—. Gosp. Dr. Mandić Frane Trst K 30·—. G.djica Marija Glaser Sv. Lucija, sakupljenih u družtvu K 4·80. G.djica Ela Vidmar u Senju, za prodane obručiće K 80·—. Družbina podružnica u Brkaču K 100·—. Dr. Magdić Varaždin, šalje sakupljenih po gosp. A. Lazar-u na klubskoj sjednici koturaškog kluba „Sloga" K 4·60. Gosp. Dr. Aleksander Szentgyörgy profesor Zagreb, za novu godinu K 50·—. G.djica Dragica Kragora sabranih medju kaldirčani za novu godinu K 11·—. Uprava „Hrvatske" Zagreb u ime prinosa K 1543·04. Na zajedničkoj večeri Volosko-Opatijske mjesne glazbe u proslavu imendana kapelnika g. Artura Gervaisa sakupljeno K 10. Uprava „Narodne Obrane" Osijek, u ime prinosa K 152·64. Uprava „Novog Lista" Rieka, u ime prinosa K 3500. Uprava „Narodnog Glasa" u Karlovcu u ime prinosa K 995·21. G.djica Marica Bogović učiteljica u Voloskom K 5·—. Jugoslavenski „Sokol" sporazumno sa češkim družtvom „Slavia" u Sv. Pavlu u Braziliji po gosp. Franji Košutu, daruju K 316·—. Uprava „Naše Jedinstvo" Spljet, K 5·60. Uprava „Pučkog Prijatelja" Krk K 44·—. Ženska podružnica u Poljanama K 80·—. Gosp. Lj. Krpan u Dvoru, ubranih od gosp. Vladimira Molvića K 2.—. Gosp. Mirko Veslat kapelan u Jaski sabranih na zarukama g.djice Ankice Medur K 18·—. Uprava „Narodnih Novina" u Zagrebu u ime prinosa K 140·55.

Listnica uredničtva i uprave.

O. F. D. Cres. Primili u redu. Bog Vas pozvi!

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedj. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.—
5.30	dol.	↓Punat . . . ∧	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Ponedj. Srijedu Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.—	odl.	∨RIJEKA . . . . ↑	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	Beli	odl.	2.—
9.10	odl.	„	dol.	1.50
10.—	dol.	Merag	odl.	1.—
10.10	odl.	„	dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.	„	dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	„	dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	8.05
3.10	odl.	„ . . .	dol.	7.50
4.—	dol.	↓NEREZINE . . ∧	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 15. siečnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Poslovno geslo:

- Uz 'mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću džepnu uru, nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju džepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki, koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je ilost pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva od ćeste i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vriemo utamaniti potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure znane

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih druglih ura njihalica, budi ša, brilmatne i optičke stvari, i p. trebušino za pušenje. Pošto ćešće mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz Dobro jamstvo i proporuku ljepim stvarima na izbor.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nedistoće na tielu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rozoline, ogrebline, opekline itd.), kod prekuinjernog znojenja noguh i tjela te nebi smjela ni jedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanikanju teka za jelo, proti grizi i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupire naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko poslavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto mi meni upravo čudotvorc. Bože Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom isto mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ova kapljica pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb, polag trga sv. Marka 20.

POZOR!

— 50.000 para postola. —

4 para postola samo za K 7·—

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica prisiljen sam veliku zalihu postola raspačati duboko ispod tvorničke ciene. Radi toga prodajem svakomu 2 para postola za gospodu i 2 para za gospodje na podvez, smeđe ili crne kože, sa jako sa šitim podplatom, najnovije mode. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Ražašilje pouzećem

S. Korngold, trgovina postola

KRAKOV broj 19.

Promjena dozvoljena a na zahtjev vraćam i novac

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja. pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·—, i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·— jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 13·—; K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, bolje K 33·—. — Ražašilje franko pouzećem od K 20·— napried. Zamjenu i vraćeno pri znaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933 pošta PILSEN, Češka.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbću iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po pripošlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Ražašilje pouzećem

L. Zwelg's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Oglašujte

u „NAŠOJ SLOGI".

SVI ONI BOLESTNI

— koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

— povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu —

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lieкovi dobivaju se samo u ljekarni k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra), te se ražašilju i pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

CEDULJICE

za sv. ispovjed i pričest

Izradjuje »NARODNA TISKARA« LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upadaju sadružnih dielova jedan ili više po krina 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dian to plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8. dana.

Zajmove (pbsudo) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne, u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 6. Pula, u četvrtak dne 4. februara 1909. God. XLI.

Oglasi, pripeslana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. E. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Narodni mir u Istri.

Kako smo to javili sastali su se dne 20. pr. mjeseca kod Namjestničtva u Trstu predstavnici hrvatsko-slovenske i talijanske stranke da se dogovore glede saziva zemaljskog sabora i sporazume glede mirnog raspravljanja i riešavanja u njemu. Našu stranku zastupali su na tom sastanku gg. novoizabrani zastupnici Dr. Laginja, Dr. D. Trinajstić, Dr. Kurelić, Dr. Zuccon i Pangerc. — Talijansku stranku zastupali su Dr. Rizzi, Dr. Chersich, Dr. Bennati, Dr. Albanese i Salata. Viećanje je bilo u prisutnosti namjestnika princa Hohenlohe-a, koji je pozvao zastupnike, da se tu već dogovore o mirnom raspravljanju u saboru i slože o budućem radu istoga. Naši su odmah istakli stanovište, da tu nije mjesto razpravljanju o predmetima, koji spadaju samo u sabor, jer bi se time riešile unapried stvari izvan sabora, te bi budući istarski sabor bio puka formalnost. Talijani su bili sporazumni s predlozima namjestnika, zašto kušat ćemo iznieti niže. Naši ne popustiše, i konferencija je svršila time, da će izaslanici obaviestiti o toku sastanka svoje klubove, koji će svoje zaključke priobćiti vladi. Na koncu ponieše naši utisak, da namjestnik Hohenlohe nije protivan sazovu istarskog sabora i uz sadašnje prilike.

Talijanski izaslanici čuvši za stanovište naših zastupnika, protivno predhodnom sporazumu, zagroziše se, da onda neće biti sabora.

I nova izborna reforma sačuvala je Talijanima u Istri prvu rieč, u koliko imaju u pokrajinskom saboru još uviek većinu. Ta izborna reforma pako donekle je stegnula njihovu vlast i premoć time, da će od sada preko sabora utjecati u upravljanje i gospodarenje pokrajinskih inštitucija i pokrajinskog novca i naši zastupnici. Dok nema sabora nemože se provadjati novi zakon, koji stupa tek u kriepost konstituiranjem sabora, kao što i samo saborsko zasjedanje je kadro spriečiti, da se taj novi zakon ne krši; u obće zemalj. odboru, u kojem vladaju samo Talijani, sputane su po novom zakonu ruke, da radi proti nama što ga volja, kako je to bilo do sada. To Talijani znadu posve dobro i zato bi htjeli da naše prije sabora uhvate u stupicu i kao na uzici dovedu u sabor — kao gotov čin. Mi i uz današnje prilike nemamo više što da izgubimo. Talijanska prevlast i njihovo nedično vladanje u zemaljskom odboru zauzelo je u svim granama uprave u Istri takav mah, da se ima jedino našoj žilavoj borbi zahvaliti, da nas već sve ne prożdriešo. Ali sve to više prodiruća sviest hrvatskog i slovenskog naroda u Istri sili Talijane na razmišljanje te uvidjaju da se tako neda više vladati i nudjaju tobožnju ruku pomirnicu. Nu teško je odmah povjerovati tatu, ubojici i sličnim zlotvorima, — čovječanstvo od takovih ljudi najprije traži iskrenog pokajanja, dobrih djela i volje zapošten rad. Tako je i nama teško objeručke prihvatiti pomirnicu ruku od onoga, koji nam se kroz stoljeća pokazao krvnim neprijateljem, koji nam spriečava svaki napredak, koji nam otimlje naš jezik, taj divni dragi dar što nam ga je Bog dao, koji nam neda niti da s njegovog bogatog i obilatog stola beremo pravice, koje nam po Božjim i ljudskim zakonima pripadaju, koji nam otimlje našu nevinu dječicu i odgaja u zlotvornom duhu, da ta ista kasnije psuju na vlastitog oca i mater, dižu se na svoj vlastiti rod, na dom svoj. S takvim ljudima nebi smjelo biti ni govora o miru, dok nepokažu iskrenog žaljenja, a naročito svojim djelima ne samo priznaju naša prava, nego da nam najprije i povrate ono, što su nam oteli, i dadu sve što nam ide kao narodu koji živimo u većini u ovoj pokrajini i ljudima. Na djelu treba da ih najprije vidimo i onda ćemo govoriti s njima o miru, ili bolje, kada to sve ispune nastat će mir sam po sebi.

To je vodilo i vodi naše prvake koli na rečenoj konferenciji toli u svakom njihovom javnom radu. I to njihovo stanovište narod podpuno odobrava, jer to je stanovište cjelog našeg naroda u Istri.

Nastaje pak pitanje, kakovo će stanovište zauzeti vlada. Hoće li ona i opet dopustiti, da Talijani pašuju u Istri i nadalje proti nama usprkos novom zakonu, koga su sami stvorili, a naši od nevolje prihvatili. Tu hoćemo da vidimo nepristranost vlade, koju oglašuje na sve strane. Mi više u prazne rieči i fraze ne vjerujemo; očekujemo i vladu na djelu ako hoće da pokaže svoju toli razvikanu nepristranost i ako želi da u Istri nastane narodni mir.

Zato očekujemo od vlade, da će naskoro sazvati izabrane narodne predstavnike u sabor, da tu ogledaju volju Talijana za mir, i da Talijani odnosno zemalj. odbor u Poreču prestane već jednom tlačiti naša prava i razsipavati naš novac u svoje talijanske svrhe i tim našim novcem otimati nam naš porod i naš jezik.

Pripojenje Bosne - Ujedinjenje Hrvatske?

(Svršetak).

Starorus Hilbovicki

odsudjuje najodlučnije pripojenje Bosne i Hercegovine s razloga državopravnih i medjunarodnih. Nezna se na koju pragmatičku sankciju misli zakonska osnova, da li na hrvatsku ili austrijansku ili ugarsku, da se i negovori o Českoj. Magjarski vlastodržci smatraju Bosnu i Hercegovinu kao pokrajine svete krune Stjepanove. Pripojenjem Bosne ozlovoljilo se je Srbiju, Crnogoru, Mladoturke, Italiju, Englezku, Francezku, Rusku, a zadovoljilo se je samo Njemačku, koja tjera Austro-Ugarsku na Balkan, i koje poslove u obće Habsburžka monarhija obavlja. Radi vanjske politike monarhije, koja samo ono radi što hoće Prusi, trpimo mi Slaveni monarhije svi. Bilo bi zadnje doba da se Austro-Ugarska oslobodi od Pruske i od trosveze, a sklopi savez sa Francezkom, Ruskom i Englezkom, da se vrati u doba velikoga Kaunica.

Českl njemac prof. Bachmann

brani najprije savez Austro-Ugarske sa Njemačkom tvrdeć da je koristan obim drža-

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Idemo dalje u sudbeni kotar labinski, koji doduše cijeli ne pripada porečko-puljskoj biskupiji. Tu su dvije općine, Labin i Plomin, po pučanstvu obje hrvatske, ali obje još uvijek u vlasti Talijana u gradovima Labinu i Plominu, u kojima je i sielo općina. Od 13 labinskih podopćina sve su po narodnosti šarene, kako tvrde Talijani u državnoj statistici: mjesne općine Cere, Dubrova, Labin-grad, Labin-predgradje, Sv. Nedjelja su im najšarenije, jer tu živu Hrvati i Slovenci, Talijani i čak Nijemci; u ostalima (Brgod, Cerovica, Krmenica, Kunj, Ripenda, Šumbreg, Vetva i Vlakovo) našli su uz Hrvate i Talijane negoje Slovence negdje Nijemce, a u posljednoj podopćini pače još i dva čovjeka neodredjene narodnosti! Nebi li se potrudio odrediti im ju onaj junačina, koji je prošle godine u koparskom listu Pagine Istriane onako lakoumno prorešetao hrvatsko narječje svojih labinskih suopćinara? Čudno da nisu labinski statističari kod popisa 1900. popisali i Rumunje, koje su kod prijašnjih popisa otkrili!

U labinskoj općini čisto su hrvatske podopćine Brgod (242[1]), Cere (68), Cerovica (12), Dubrova (148), Krmenica (16), Kunj (40), Ripenda (214), Šumbreg (6), Vetva (50) i Vlakovo (18). Tako se eto stvaraju Talijani: 804 čovjeka pribilježiše Talijani za svoje. Ovako se u Istri iskrivljuje na našu štetu svuda. Ne bi tako bilo da je popis tajan. Od ostalih triju podopćina u jednoj (Sv. Nedjelja) ima nešto Talijana, a druge dvije (Labin-grad i Labin-predgradje) nešto Hrvata, tako da je broj Talijana u prvoj (5%) svakako manji nego broj Hrvata u dvije druge. Već po državnoj statistici nema u cijeloj općini labinskoj ni trećina Talijana (3255 proma 7542 Hrvata), a u istinu ih ima samo par hiljada od preko 11 tisuća cijeloga pučanstva t. j. 20% i to sve unutar gradskih zidina i izvan odmah u predgradju te desetak glava u Sv. Nedjelji. Po cieloj ostaloj prostranoj općini živu sami Hrvati.

O talijanstvu plominske općine nije vrijedno trošiti niti rieči. Od 5484 općinara ima po drž. statistici 705 Talijana. Od svih podopćina ima ih samo u plominskoj, ali i tu su u manjini: 1072 Hrvata i 699 Talijana, što ne odgovara istini, jer Talijana nema izvan grada, a grad broji samo 888 stanovnika. Kad bi svi ti i bili del sangue puro, to bi značilo, da ih prema stanovničtvu cijele općine ima 5—6%. Ta „Rumunja" ima u ovoj općini više!? Kad se u Istri pregrade općinama granice, zar će gradić Plomin biti samostalna talijanska?

Od političkoga kotara Poreč ne spada u porečko-puljsku biskupiju cijeli sudbeni kotar Buje, koji je do 1831. sačinjavao samostalnu biskupiju sa sijelom u Cittanovi, a od onda spada pod tršćansko-koparskoga biskupa. Ipak je o tom kotaru vrijedno spomenuti ovo: Po drž. statistici 1900. ima u svem 20.316 stanovnika, sve samih Talijana osim 209 Hrvata, 121 Slovenca i 80 Nijemaca. Nad tim će se brojkama zgroziti svaki, koji je makar samo jedanput po tom kotaru prošao. Te lažne brojeve pobija — Talijan, tvrdi Talijan, Dr. Petar Tomasin, bivši vjeroučitelj u državnoj realci u Trstu, koji je na str. 19. svoga (inače netočnoga i površnoga) djela Die Volksstämme im Gebiete von Triest und in Istrien. Eine etnographische Studie (!!) napisao ovo: „Diesen (t. j. Talijanima) kann man noch 18.000 italienisirte Slaven des Länderstriches zwischen Flüssen Dragogna und Quieto (a to je po prilici bujski sudski kotar) hinzurechnen, welche theils italienischer Beimischung sprechen". Dakle: 18 tisuća „potalijančenih" Slavena (t. j. Hrvata, jer se Slovenci t. zv. Šavrini nalaze s one strane Dragonje) može se pribrojiti Talijanima! Po ovomu nam je lako odlučiti, što moramo suditi o narodnostima u tom kraju. Tko je pako tamo bio, zna, da je i Savudrija naša, da Kaštelvener na dogledu Pirana ima u župnom arhivu glagolice od 1737 godine, pisane rukom pre Mikule Smilovića i Don Mate Dijanića, da su tamo u Kaštelu sve ljudi našega imena (Babić, Brajko, Budak, Jurišević, Miloš, Palčić, Radmil(ov)ić, Smilović, Štokovac i t. d.), da se u tom cielom kraju još danas hrvatski govori pače i pjeva. Ako drugdje po Istri spasavamo stotine Hrvata, ovdje smo dužni, da se damo još prije na posao, jer nam propadaju mnoge tisuće suplemenika. Majko Družbo, ovdje je raja, koja na to čeka! (Nastavit će se.

[1]) Broj u zagradi uz ime podopćine znači i dalje kao i do sada tobožnji broj Talijana po drž. statistici 1900.

vam. Već i u pitanju pripojenja Bosne i Hercegovine je govor njemačkoga kancelara Bülova mnogo koristio. Drugi su malo drugačije počeli pisati kad su čuli da će Njemačka braniti Austro-Ugarsku, ako bude trebalo, radi pripojenja Bosne i Hercegovine. Govornik nemari da su zakonske osnove, austrijanska i ugarska, različite. Glavno je da parlamenti odobre pripojenje. Kako će ga odobriti, to je njihova stvar. Nasuprot baronu Morsey-u veli, da Magjari nisu ni u srednjem vieku branili zapad od Turaka, da su to bili i prije Hrvati ujedno sa Slovenci (Kranjci, Štajerci, Koruški). Habsburški vladari pomogli su mnogo i Madjarom da su se oslobodili Turaka. Madjari u obće nejmaju nikakva posebnoga prava na Bosnu i Hercegovinu. A i slabo bi prošli da se za to pita stanovnike tih dviju pokrajina. Magjari misle, kako je Wekerle i reko, da kadkad faktična i nuždna potreba daje pravo da se i nješto osigura. Govornik na svrsi zahtjeva da se u ustavu koj se izradjuje dade „vodeću ulogu njemačkim kolonistom", koji su si tamo radom znali steći liepe položaje!

Socijalni demokrat Poljak Daszynski kao glavni govornik proti prešnosti ističe kako je pripojenjem Bosne i Hercegovine nastao u Levantu boykot proti robi austrijskoj, kako se je rad toga moralo zatvoriti tvornicu i na tisuće ljudi izgubilo zaslužbu, kako moradu tisuću vojnika proti jugoistoku u doba zime putovati. Pripojenjem Bosne i Hercegovine se je još ojačala mržnja Balkanskih naroda proti Austriji. Na Balkanu prikazaje se Ruska kao osloboditeljica, a Austrija kao policija. Laž je da je Srbija neprijatelj Austrije, kako se ju sad razvikuje. Dok je vladao „Erzlump" Milan, koj je bio podupiran i iz osobne škatule cesarove, dok je živio Šaša i Draga, nije se o tom neprijateljstvu govorilo. Austro-Ugarska je mržena radi svoga postupka sa Slaveni u Ugarskoj, u Austriji, svuda. Ona mora promjeniti svoju vanjsku politiku, nesmije biti privjesak ni Njemačke ni Rusije, mora osnovati svoju politiku na visosti naroda, mora učiniti da narodi budu slobodni i svoji, da sami odlučuju o svojoj sudbini. Na temelju slobode svojih naroda nek zasnuje izvanjsku politiku. Na putu narodnostnih prava voditi ćemo najbolju vanjsku politiku.

Rusin Dr. Okunewsky

glavni govornik za pripojenje, kaže da bi Rusini radi postupka c. kr. vlade s njimi, radi toga što pušti da Poljaci tlače njihova prava, morali glasovati proti pripojenju Bosne i Hercegovine i odnosnoj prešnosti. Ipak ćemo glasovati za prešnost, veli u ime Rusina. Prije svega iz parlamentarnoga načela. Ova rasprava je pokazala da znade parlamenat i velika pitanja raspravljati. Drugi razlog je taj što hoće kod te prigode upozoriti c. kr. vladu da nesmije popuštati Magjarom kako to uvjek do sad čini. Treći taj da pomognemo stvoriti ustav za narod Bosne i Hercegovine, koj nam je u mnogočem srodan. Konačno smo za prešnost i za to, da se nebi tom prigodom dalo veće autonomije Galiciji, i da se možda kod riešenja osnove o pripojenju Bosne i Hercegovine postavi temelje narodnoj autonomiji.

* * *

Poslie njekih stvarnih izpravaka, koji se malo ili ništa nas Hrvata tiču, govorili su još predlagatelji knez Lichtenstein, Dr. Šušteršić i Němec.

Knez Lichtenstein je rekao, da su ga interesovali govori hrvatskih govornika, jer su u njih pokazali i dokazali jasno da bijahu Bosna i Hercegovina dio Hrvatske, i da nosioci krune Sv. Stjepana imadu uslov na to pokrajine samo kao hrvatski kraljevi. U govorih hrvatskih govornika opažala se je njeka ogorčenost kad su pozivajuć se na prošlost svoga naroda i njegove zasluge izticali sadanje stanje naroda. Neka pomisle da je u povjesti često nezahvalnost plaća usluga vjernosti. Neki Srbo-Hrvati vjeruju u budućnost, koja ih mora odsada na izravnom putu dovesti do oživotvorenja njihovoga idealnoga narodnoga cilja. Zastupnik Baljak, veli knez, želio bi da se je saslušalo pučanstvo Bosne i Hercegovine prije nego li se ih je pripojilo. Nek se umiri. To bi bilo spojeno sa poteškoćami. Carstvo njemačko i kraljevstvo Italija nisu nastali glasovanjem puka, nego silom provedenih činjenica, koje su odgovarale težnjam pučanstva.

Dr. Šušteršić veli da je odgovor ministra-predsjednika obzirom na njegov predlog posve prazan, pak da je i to dokazom kako je prešan taj njegov predlog, da se naime za Bosnu i Hercegovinu sporazumimo sa tamošnjim pučanstvom stvori temelje za prave ustavne slobode, i da vlada podnese kući odnosni program.

Němec prigovara žestoko ministru-predsjedniku i zagovara svoj i svojih drugova predlog.

Iza toga prešlo se je na glasovanje.

Prešnost predloga da se uzme u pretres zakonska osnova glede pripojenja Bosne i Hercegovine bila je prihvaćena sa dvietrotjinskom većinom. Bio je također primljen predlog da se za razpravu te osnove izabere odbor od 52 lica, te se je također izabrao. Prešnost predloga Němca i drugova bila je zabačena, al je pak njegov predlog bio izručen u razpravu istomu odboru.

Predlogu Dra. Šušteršića bila je priznata prešnost i predlog sam prihvaćen. C. kr. vlada mu do sada ipak nije udovoljila.

Idemo da vidimo što će učiniti odbor, o kojega konštituiranju na drugom mjestu javljamo.

Iz carevinskoga vieća.

Beč 30. siječnja 1909.

Zastupnička kuća radi sada više u odborih nego li u skupnih sjednicah. Prošle sriede i četvrtka obdržavali su sjednice razni odbori naročito proračunski i onaj glede pripojenja Bosne i Hercegovine.

Iz proračunskoga odbora.

U ovom odboru se je razdravljao proračun za već tekuću godinu 1909. Već su se razpravila poglavlja: Najviši dvor, to je ono poglavlje gdje se odlučuje svota za cesara i kralja i cielu vladajuću kuću; nadalje poglavje o troškovih za kabinetsku kancelariju Njegovoga Veličanstva cesara i kralja; o troškovih za carevinsko vieće; za carevinsko sudište. Već je došlo u razpravu i poglavlje u ministarskom vieću i upravnom sudištu. Tu je medju ostalimi postavio zastupnik Dr. Korošec predlog da se c. kr. vladi neprivoli dispozicionoga fonda, to jest one svote koju se daje središnjoj vladi da ju troši a da nije dužna dati računa nikomu, svotu kojom obično podkupljuje novine da pišu u njezinom smislu. Predlog znači nepovjerenje sadanjoj c. kr. vladi. O njem se još nije glasovalo.

Iz odbora glede pripojenja Bosne i Hercegovine.

U sjednici, što ju je taj odbor obdržavao dne 28. siječnja, razpravljalo se je više formalne stvari. Zastupnik češke državopravne stranke Kalina dao je ogradu svojih drugova u tom pitanju, i postavio predlog da se razprave odroči, dok nebude gotov ugovor Austro-Ugarske sa Turskom. Predlog je pobijao samo ministar-predsjednik, to je dan na glasovanje propao. Gospoda Morsey, Šušteršić, Krek obazrieli su se na glasove o osnovanju njekakve ugarske banke u Bosni i Hercegovini, te prosvjedovali proti odnosnim namjeram, dotično proti onom što se je u tom obziru učinilo. Austrijanski upravitelj ministarstva financija dao je u toj stvari izjavu, kojoj se je u odboru povladjivalo. Reko je najme da Bosna i Hercegovina nije ni ugarska ni austrijanska, pak ni jedna ni druga polovica nejma ništa poduzimati sama. On je u pitanju učinio odrješite korake kod uzajamne vlade, i drži da će ti koraci imati željeni uspjeh.

Dugo se je vodila razprava o pripisu predsjednika zavtupničke kuće, kojim javlja odboru da on nemože pozvati k sjednicam ni Aehrenthala, ministra izvanjskih poslova, ni Buriana, ministra za Bosnu i Hercegovinu. Nemože to učiniti, veli, jer misli da po zakonu nema pravo na to. Naročito socijalni demokrati zagovarali su da se toga pripisa nejma primiti na znanje, i da rečena dvojica ministara moradu doći u odbor. Ipak je za njihov odnosni predlog glasovalo samo 9 članova odbora.

Iza svršenih formalnosti govorio je prvi ministar predsjednik. Govorio baš nije, nego čitao sastavak stalno sporazumno sa uzajamnim ministarstvom. U govoru izjavio je nádu, da će, prije nego odbor svrši svoje poslove, moći predložiti ugovor sa Turskom, prema kojemu će Austro-Ugarska platiti Turskoj 2 i pol milijuna turskih funti. Razlike u zakonskih osnovah, austrijskoj i ugarskoj, da nisu takove kako mnogi misle. Kad se govori o pragmatičkih sankcija, da se nemisli nego na austrijansku i ugarsku, i da u obće u stvari mogu odlučivati za sada samo carevinsko vieće i ugarski državni sabor. Ustav za Bosnu i Hercegovinu da je već tako rekuć gotov. Sabor tih pokrajina imati će veći djelokrug nego austrijski zemaljski sabori, a manji nego li carevinsko vieće ili ugarski državni sabor. Na vanjske odnošaje neće imati utjecaja, dok se i za to nenadje način, kako da se to učini. Izborno pravo biti će obće i izravno, to jest svi punogodišnji imati će pravo glasa i birati će izravno. Bit će u glavnom tri kurije, ona veleposeza ujedno sa najvišom inteligencijom, ona gradova, i ona sela. Mandate, kojih će biti nješto preko 70, porazdieliti će se pojednako medju sve tri vjeroizpovjesti. Bit će i virilista, koje će imenovati vladar; a vladar će imenovati također predsjednika i podpredsjednika sabora, i to vrsteć po vjeroispovjesti.

Prošni predlozi.

O već posljednji put spomenutih predlozih Wolfa, Fresla te Lisy-ga, Choca, Sternberga, kao i o još nespomenutom prešnom predlogu socijalnih demokrata koji hoće da se izabere odbor koj bi razpravio sve predloge i zakonske osnove o uvedenju narodnih i jezikovnih odnošaja, razpravljalo se je još u kućnoj sjednici od 29. siječnja. Razprava o svih se je svršila. Prešnost svih tih predloga bila je zabačena te će možda kada ili nikada doći u razpravu.

Proti neustavnom i neljudskom stanju u Hrvatskoj i Slavoniji.

Zastupnici Dr. Ivčević, Dr. Šušteršić, kao predsjednici narodne sveze jugoslavenske, sa svimi članovi te sveze, postavili su dne 29. siječnja 1909., u zastupničkoj kući u Beču sliedeću interpelaciju upravljenu na ministra predsjednika:

U Hrvatskoj i Slavoniji nejma već kakve dvie godine ustanovnoga življenja. Sabora se ne saziva, te nije mu dana mogućnost da vrši svoje ustavno pravo.

Vlada, koja se uslied izbora nije mogla osloniti na niti jednoga zastupnika, postavlja protuustavnom praksom sve zakonske ustanove o državljanskih pravih izvan krjeposti. Skrajnje pratjerana konfiskaciona praksa protuslovi izričitim ustanovam tiskovnoga zakona, po kojih bi se moralo postupati subjektivno, dočim sadanja ta praksa to načelno mimoilazi, što se bezdvojbeno namjerom, da se dotične činjenice umaknu nadležnomu sudu porote.

Tako je i sudbena neodvisnost u pitanju. Poduzimlje se mjere (n. pr. premještanja sudaca u većoj mjeri), koje su u stanju uzdrmati vjeru u neodvisnost sudačku, i pobuditi sumnju, da postoji namjera zlorabiti justicu kao pripomagalo za dosegnuće političkih svrha.

Ti odnošaji prouzrokuju veliku razdraženost širokih krugova u Hrvatskoj i Slavoniji, i uplivaju također na razpoloženje Hrvata, Srba i Slovenaca ovostrane polovice monarhije, kao što također napose na razpoloženje hrvatskoga i srbskoga pučanstva u Bosni i Hercegovini. To sve pak škodi interesom cielokupne monarhije i ovostrane njezine polo.

Uvaživ da se državopravni odnošaj izmedju ovo- i ono- strane polovice monarhije osniva na predpostavci u zakonih onostrane polovice izrično spomenutoj, da se ustavno vlada u obih polovicah;

i uvaživ da izložene činjenice, posebice obzirom na pripojenje Bosne i Hercegovine i na tim stvoreni narodno-politični položaj, diraju u najživotnije interese monarhije i ove polovice, dužnost je ovostrane vlade, da zauzme prema njim jasno i odlučno stanovište.

Mi s toga pitamo njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika:

Koje mjere kani c. kr. vlada poduzeti da odvrati oštećenje interesa monarhije nastalo radi protuustavnih odnošaja u Hrvatskoj i Slavoniji?

Beč, 29. siječnja 1909.

(Sliedi 80 podpisa interpelanta, Hrvata Slovenaca i Srba).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples za Družbu.

Eto nas blizu subote. U 9 sati na večer počet će najavljeni *Veliki Družbin ples*, što ga priredjuje „Podružnica Družbe Sv. Ćirila i Metoda" u Puli, uz sudjelovanje svih puljskih narodnih društava. Svirat će glazba c. i kr. pješačke pukovnije br. 87. Usred plesa biti će zdriebanje krasnih, dragocjenih darova.

Ulaznina 1 K po osobi.

Važnost ovog plesa ne treba posebice isticati. Svaki rodoljub znade, da sav dobitak ide u korist Družbe, dakle za onu našu djecu, koja su lišena pouke u našem liepom jeziku, a kojoj Družba prinosima rodoljuba mora priskočiti u pomoć. Talijani nam nedaju škola, te ako nećemo sami podizati je, onda moramo propasti. Zato čim više i izdašnije podpomognemo našu Družbu, tim više djece ćemo spasiti domovini i našemu rodu.

Narodni darovi.

Na skupštini društva „Hrvatska Zora" u Visu sakupljeno je za Družbu na predlog g. Paška Šušan K 15. Velč. g. Antun Žic, župnik u Lunu, daruje za Družbu K 5.

U krčmi Josipa Puhlja u Lunišću sabralo se za Družbu K 3·—, od kojih podariše Zlatić Matko K 1·—, Puhalj Josip K 1·— i Ivo Holzarbeiter K 1·—

Današnji iskas . . . K 23·—
zadnji iskaz . . . K 267·10
ukupno . . . K 290·10

Lošinjski kotar:

Obćinski izbori u Cresu — dotično potvrda obćinskih izbora.

(Nastavak).

Treći slučaj što ga navodosmo u našem utoku po našem mijenju c. kr. namjesničtvo ne pobija posve spretno. Istina, naše mijenje ne samo da nije mjerodavno, nego može da bude dapače krivo bilo bi u slučaju, što ćemo ga navesti ovo: Pod br. 1271. III. tijela bila je unešena Marija Ferola od Blaža. To bi prezime za pravo moralo glasiti Marija Karvin žena Jurova,

uduči je dotičnica već kojih sedam godina oženjena sa Jurom Karvinom, ali je u listinama ostalo onako, kako je bila prvodobno unešena, jer je Jure, muž joj bio otsutan, te se nije računalo da bi pravočasno mogao kući doći. Pošto su se izbori zategli, došao je, te pristupi k izbornom činu, uz župničku svjedodžbu kao muž Marijin. Bio je pripušten, a listine popravljene u gornjem smislu. Dopuštamo komisiji korektnost postupka u ovom slučaju, jer je čovjek pristupio dirimentnim dokazalom, barem tako u smislu višebrojnih decizija vrhovnog sudišta, ali zašto onda c. kr. namjesničtvo nije uzelo u obzir činjenicu, da je presjednik izborne komisije a limine odbio svaki pa bio samo pokušaj dokaza kod izbornog čina. Kad se je tražilo s hrvatske strane, jeli se dopušta, da se n. pr. suposjednici, koji su bili kumulativno napomenuti pod „e compagni“ mogu posvjedočiti dokumentima, načelnik je to odbio, motivirajući stvar time, da su za njega listine sv. pismo, te će se njih samo držati, a preko njih ni „mukaet“. Ako je htio tko kakvu promijenu, valjalo je, da učini posebne korake za vrijeme reklama. Ova je izjava uzela u zapisnik, ali se namjesništvo o njoj ne izrazuje i valjda ne zna, da je do 400 izbornika bilo ovako manjkavo unešeno, od kojih bi lijepi broj bio mogao posvjedočiti svoje pravo. Ali da se vratimo na gornji slučaj. Ako je c. kr. namjesnistvo htjelo ostati dosljedno svojem gornjem postupku, trebalo bi bilo reći: ispravak firme: Marija Ferlora u Marija Karvin valjalo je zatražiti za vrijeme reklama, ali to nije učinjeno, daklo je nezakonito i ne dosljedno bilo sa strane komisije pripuštenje Jura Karvina glasovanju, a mijenjale su se listine, kad je to ime bilo ispravljeno. Pitamo c. kr. namjesništvo, zašto nije imalo na pameti drugdje decizija vrhovneg sudišta, kad su one išle u prilog podlegle stranke, kao ono za „compagni“? Kad bi ono bilo bolje pregledalo zapisnik, tada se nebi radilo za par glasova, nego za koju stotinu. Znamo, da je sam c. kr. komesar uzeo u zapisnik više odanih glasova, jer mu se činilo opravdanim, ali o tima u odgovoru nema ni spomena.

Ustrpljivi čitatelji neće zamijeriti, što ovo dugačko, a i dosadno natezanje, nije bar nekako povrstano, jer se držimo odgovora c. kr. namjesničtva.

Kako smo sumnjali, da je u izbornim listinama nastalo promjena u nezakonitom roku, uputili smo se trojica naše stranke dva dana pred izborima u općinski ured da pregledamo listine. Tog dana ne nadjosmo u uredu za uredovnih sati gosp. načelnika, a kad zatražismo listine od drugih rekoše nam, da ih načelnik ima pod ključem. Vratismo se drugi dan u 5 sati po podne, nadjosmo načelnika i zatražismo od njega listine. Načelnik nas jednostavno odbije, jer da je naše zatraženje bestemeljno. Kad drugo ne mogosmo, moradosmo se zadovoljiti načelnikovom izjavom. Ali sad tek dolazi lijepa! Kod utoka pozvasmo se takodjer na tu činjenicu, ali kako je vidjeti c. kr. je namjesničtvo vjerovalo gosp. načelniku, koji je izjavio, da su naši ljudi došli u općinski ured u 6 sati, kad je obično općinski ured zatvoren. Kad bi to bila istina, tada bi opć. načelnik bio otpravio onu trojicu tom činjenicom, ali mu to nije ni na kraj pameti bilo, a čovo se jedva kasnije dosjetio — a što je najgore: vjerovalo mu se, nasuprot pismenoj izjavi trojice vidjenih ljudi naše stranke. Tu je dakle c. k. namjestničtvo pogodovalo načelnikovu službenu laž ili bolje prostu prevaru!

Voloski kotar:

„Hrvatska Čitaonica“ u Kastvu priredjuje u subotu dne 6. veljače u 8 sati večer u dvorani g. Benedikta Vlaha uz sudjelovanje pjev. i tamb. družtva «Istarske Vile» zabavu sa biranim programom i plesom.

Ulaznina 1 K po osobi. Posebnih se poziva ne će šiljati. Svira Volosko-Opatijska glazba.

Obzirom na slabo financijalno stanje ove naše najstarije hrvatske Čitaonice u Istri vriedno je, da pohiti svatko, komu je samo moguće na ovu zabavu, ili pak da pošalje u novcu svoj doprinos.

„Narodna prosvjeta“ u Vodicama priredjuje u nedjelju na večer dne 7. veljače zabavu. Na zabavi će pjevati domaći pjevački zbor „Zelenbor“, a sudjelovat će takodjer odio vrle buzetske sokolske glazbe. Iza zabave ples. Čisti je dobitak namijenjen „Narodnoj Prosvjeti“, dotično njezinoj pučkoj knjižnici. Odbor.

Krčki kotar:

Iz Baške.

Kao nastavak na poslednji dopis u „Našoj Slogi“ molim Vas g. uredniče, da uvrstite i slijedeće:

Kaže se, od glave riba smrdi. Tako je i u ovoj stvari. Nadležne više oblasti nisu se obazrele na volju naroda, izraženu u zastupničkoj sjednici od 5. travnja 1895., pače, proti volji istoga imenovale su gdju. učiteljicu, danas već u miru, ravnajućom, proti vrstnoj sili gdjici B. F. — Ustao je tada zastupnik i predložio: „Predlažem da slavno zastupstvo izvoli zaključiti, da se slavnoj Višoj Škol. Oblasti predloži za imenovanje ravnajuće učiteljice u Baški gdjica B. F. a da se posve odbije gdja J. M. pošto nema ispita iz više predmeta, osim toga da se izrazi čudjenje, što viša oblast, može staviti u natječaj za ravn. učiteljicu takvu, koja nema niti ispita iz više predmeta“. Ovaj zaključak jednoglasno je primljen te predlaže za ravn. učiteljicu ženske pučke škole u Baški gdjicu B. F. a odbija gdju J. M. Tako je ćutilo zastupstvo za našu ravnajuću učiteljicu. Pa ipak i proti volje zastupstva znamo kako je stvar dokončana. Proti volje istoga naroda bile su Više oblasti i god 1905., kad im je, na dopis u „Našoj Slogi“, zastupstvo na svojoj sjednici obdržavanoj 23. listopada iste godine, jednoglasno dalo nepovjerenje. Tako su radile s nami naše Više oblasti. „Delajte što ćete, ali još su oni na šufiti“, bile su riječi izrečene i tada od dotične gospode učitelja. Iza pogreba smo. Stari su otišli; valjda nisu ih mogli uzdržati više niti oni „na šufiti“. Pitam sada, a što će nam budući donijeti. Upozorujem na prvom mjestu „Mjesno Škol. Vijeće, a zatim one Više Oblasti; jer nedaj Bože, da nam budući budu gori od prošlih. Oba mjesta ravnajućih ima se popuniti. Ovakvih ne trebamo, radje nek nam zatvore školu, a djecu nek slobodno zapuste. Zapustili se više ne mogu, nego što jesu. Mukotrpne i vrstne sile trebamo: Ovdje je čitava njiva gustim dračem obraštena. Teško će ići u početku; mukotrpan rad i težak će biti njihov položaj, ali vječna hvala od bašćanskog naroda. Barem Vi, o domorodci, izvrstne sile, od drugih hvaljene, nemojte pustiti svoje rodjene grude, dodjite med svoj narod. Narod nam je zapušten, predan sam sebi, Dodjite i širite prosvjetu med njim, inače neznam što će biti od nas. Dodjite i gledajte: stariji ljudi znadu i čitati i pisati. A mladji? Stidim se o tom skoro i govoriti. Pred sobom imadem obitelj: Oca, majku i petero djece. Otac i majka znadu čitati i pisati. Najstarije dijete nije svršilo potpuno pučku školu, bilo je oprošteno nekoliko godina; znade nešto čitati i pisati. Drugo nezna ni čitati ni pisati, treće takodjer, četvrto isto tako. Sva ova djeca pohadjala su školu, premda zdrava i sposobna samo oko dvije godine, a onda oproštena. Ali ipak ne znadu niti čitat niti pisat. Peto, najmladje, staro oko 9 godina pohadja školu. Kako vidite otac i majka vješta u čitanju i pisanju, a djeca? Komu da se utečemo? Ne zapuštajte nas o mogućnici, jer što će biti s našim podmladkom. Ta vidite u kakvim prilikama živimo, kakvo je naše stanje. Za danas dosta, ali još ću se javiti. Na koncu još jednom Vas poziva o mukotrpni širitelji prosvjete, napose Vas domorodce.

Vapijući.

Hrv. čitaonica „Frankopan“ u Vrbniku jednoglasno je izabrala u svojoj glavnoj skupštini dne 24. siječnja počasnim članovima slijedeće odlične Istrane:

Prof. Vjekoslava Spinčića, nar. zastupnika, Dra. Matka Laginju, nar. zastupnika, prof. Matka Mandića, nar. zast., Milana Marjanovića, novinara i hrv. književnika, te Viktora Cara Emina hrv. književnika i tajnika družbe sv. Ćirila i Metoda.

Koparski kotar:

Hrvatska Čitaonica u Buzetu priredjuje u subotu dne 6. febrara 1909. u dvorani „Narodnog Doma“ Plesnu zabavu sa šaljivom tombolom, na koju se Vaše p. n. gospodstvo sa cijenjenom obitelju najuljudnije pozivlje. Početak u 8½ sati na večer. Ulaznina za gospodu 2 krune. Svirati će „Sokolska“ glazba iz Buzeta. Darovi za šaljivu tombolu primaju se sa zahvalnošću, a šalju se budi kojemu članu odbora. Odbor.

NB. K zabavi mogu pristupiti samo pozvanici.

Franina i Jurina.

Fr. Kamo to Jure?
Jur. A gren kupit šold fuminanti, moram poć sam, kad nimam divice.
Fr. Bolje, bolje da greste sam ter vidite da su počele i va Baški divice bižat od gospodari. Glejte i paron Mikula je i opet ostal prez divice.
Jur. Da, da, znam. Ma paron Mikula previše išće od divice.
Fr. Bi reć; to zna i moja pokojna baba. Ma ja sam čul, da mu mora divica i brageše znimat.
Jur. Oho; a kako to.
Fr. A lipo po furešku. Ma ne samo to, leho da paron Mikula zna i ruke protegnut.
Jur. To je još lipše.
Fr. Da, da, ma k njemu da pride i on drugi, ter znate ki, pak onda divice govore okolo, da je stari p..... kako i on drugi, i tako Vam divice bižeć.
Jur. A onda jih lipo pozdravite kao takove.
Fr. Neka njim bude ovo za pozdrav. — Bog s Vami!

Razne primorske viesti.

Za saziv istarskog sabora.

U ponedjeljak držali su naši novoizabrani zastupnici na zemaljskom saboru u Pazinu sastanak, na kojem su delegati izvjestili klub o pregovorima sa talijanskim izaslanicima kod namjestnika u Trstu, o kojim pregovorima izvješćujemo obširnije na drugom mjestu.

Na sastanku u Pazinu naši su zastupnici zaključili poslati na namjestnika spomenicu, kojom zahtjevaju bezodvlačni saziv istarskog sabora.

Knjige Matice Slovenske su nedavno izašle. Za nas u Istri veoma su važne. Tu je krasno djelo kastavskoga književnika Vladimira Nazora pod naslovom „Veli Jože“, već prije štampano u pokojnom „Balkanu“, a sada takodjer majstorski ilustrirano od pazinskoga umjetnika Saše Šantela. U „Velom Joži“ nam Dalmatinac Nazor i Slovenac Šantel prikazuju u priči istarsku prošlost. To smo dužni pročitati svi. — U „Trubarjevu Zborniku“ ima više rasprava, koje se dotiču Istre, na pr. Dr. Fr. Bučar: Odnošaji Primoža Trubara prema hrvatskoj tiskari Würtemberškoj (pisano hrvatski kao i „Veli Jože“) i Ivan Steklasa: Protestantizem v Istri, v metliški in hrvatski krajini, premda valja priznati, da nam je protestantizam u Istri bolje prikazao nam je Ivan Kukuljević-Sakcinski već davno u životopisu Stjepana Istrijanina, čega Steklasa ni ne spominje. U tom je Zborniku na prvom mjestu duboka Študija o Trubaru od neumornoga predsjednika Matice Slovenske Dra. Fr. Ilešića, koja upravo zlata vriedi. Već radi tih knjiga morala bi Matica Slovenska imati više čitatelja u Istri.

Roditeljske večeri. Nakladom knjižare Hartmana (St. Kugli) izašla je knjiga „Roditeljske večeri“, napisala Danica Jerand. — Kratak naputak, kako bi se imalo priredjivati roditeljske večeri po našim školama, nekoliko uzornih predavanja i prigled predmeta, o kojima bi se predavanja mogla držati. Ciena je knjizi 1 K.

„Vinogradarstvo“, napisao g. Ivan Rittig, kr. vladin povjerenik za vinogradarstvo i voćarstvo, upravitelj petrinjske vinogradarske i voćarske škole.

Knjiga je liepo opremljena, obuhvaća 18 tiskanih araka sa 17 najnovijih i najvažnijih krasnih slika. Izdana je troškom i nakladom pisca, a predao ju je na rasprodaju „Ćirilo-Metodskoj knjižari“ Zagreb, Preradovićev trg br. 4, Cijena je K 2·50, a ukusno uvezanoj jednu krunu više.

Pravim čudom mogu se nazvati uspjesi postignuti uporabom dvostruko elektro-magnetičkog križa R. B. br. 86.967 gospodina Alberta Müllera, pošto se je mnogo hiljada osoba uporabom istog za uvjek riešilo Gichta, Ischiasa, Reume, srdčanih te živčanih i dr. bolesti, dapače i u najzastarjelih slučajevih, što svjedoče nebrojene zahvalnice i priznanice koje posjeduje gosp. Albert Müller, te koje su ne samo laici, nego i strukovnjaci pisali. Tako n. pr. piše gosp. Dr. Pavao Szeniczeg, okružni liečnik u Jasz-Szent-György: Štovani gospodin Müller! Pošto se je Vaš dvostruko elektro-magnetički križ izvrstnim pokazao, to ću isti svakom prilikom preporučiti.

Stoga neka si svaki, koj na gornjim bolestima trpi, takov jedan stroj nabavi, koj se kod gospod. Alberta Müllera u Budimpešti V/41 kotar Vadasz ulica br. 84. dobiti može.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, nateklina, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada dr. **B. Vouk — Zagreb.**

Jeftino češko PERJE za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Ceska.

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro idući žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takova vriednost, koja je doisto pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:
ORIGINAL GLASHÜTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT
od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar
PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red
vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki den osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.		dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.		dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.		dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.		dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Poned. Srijeda Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.—	odl.	RIJEKA	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.		dol.	3.20
9.—	dol.	Beli	odl.	2.—
9.10	odl.		dol.	1.50
10.—	dol.	Merag	odl.	1.[illegible]
10.10	odl.		dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.		dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.		dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	8.05
3.10	odl.		dol.	7.50
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Fakušića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Teletine ili govedine I.a
dnevno svježe, zadnji kraj 9 funti = $4^{1}/_{2}$ kg. čisto, kruna 3·60.

Dostavljaju na obće zadovoljstvo

RUBINSTEIN & COMP.,

Podwołoczyska (Oesterreich) No. 10.

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA
PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Pozor! Pozor!
50.000 para cipela.
4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu veću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem
L. Zweig's Schuh-Export
KRAKOV broj 95.
Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa boleśću hrbta, bljedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteknosti, iscrpljenosti, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijju strana sviota pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltulom, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

CEDULJICE
za sv. ispovjed i pričest
izradjuje »NARODNA TISKARA«
LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

SVI U KROJAČKI SALON ZOVIĆA!!

NOVO: ZIMSKA SEZONA!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN
Skladište odijela modernog kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske
uz tvornicke ciene.
Svakomu je slobodno pogledati i promieriti robu.
Skladište šivaćih strojeva
osam-godišnja garancija.

NOVO: JESENSKA SEZONA!

BRZA, TOČNA I SOLIDNA POSLUGA.

SVI ONI BOLESTNI
koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"
ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,
povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.
CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM
koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.
Osobito se preporuča za malu djecu.
Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni
k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),
te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.
Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.
Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božično drvce, voštení svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Broj 7. Pula, u četvrtak dne 11. februara 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obličnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. pošte J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Narodni mir u Istri.

II.

Krivimo obćenito Talijane u Istri što nema narodnog mira. I pravo je; ali ne leži ciela krivnja ni na njima. Mi smo iskreni i kažemo, da je Talijanima sada teško ispustiti iz ruku ono, što su kroz stotinu godina, gnjaveć i tlačeć Slavene u ovoj pokrajini samo nasilnim i nezakonitim putem postigli. A nemojmo se obsjenjivati, da istarski Talijani imaju sve svoje stečevine i prevlast zahvallti svojoj moći ili kulturi. Ne! to je samo varka, koja je bila pogodovana i nama dobacivana sa strane, koja nije Talijanima više prijateljskija nego li nama, te ovom tvrdnjom odmah pobijamo prigovor kojim bi htjeli tu „stranu" ispričati tobože krivim informacijama s „nadležne strane".

Nastojat ćemo, da ovo naše uvodno istaknuto stanovište utemeljimo, što nam neće biti teško, kao što i izričito ovdje ističemo da ćemo to stanovište od sada napried očito isticati i narodu javno objasniti, i u tom pravcu ga odgojiti. Velimo narodu, da razočaranja, koje nas sile na ovakav istup, ne dovedu naš narod — puk u propast, a i nas same, koji moramo paziti da naš narod ne izgine. Tu se radi o našoj narodnoj budućnosti, dapače o biti ili ne biti.

Žalostno je, i do Boga se čuje, da mi Hrvati i Slovenci, koji u većini živimo u Istri, trebamo koricu kruha od onih, koji nam je po carskim zakonima moraju dati a da ih ne prosimo. I Talijani i carski ljudi, koji su zakone stvorili i za nas, a upamtimo to dobro bez nas, dakle u velikoj većini ne za nas, ipak i te zakone Talijani na vlasti upotrebljuju uviek u svoju korist, a a svagdje kada bi po zakonu moralo biti štogod u našu korist, tada i mimo zakona upotrebljuju zakone i proti nama, zlorabeći zakon tako, da za nas postane mrtvo slovo.

Nastupom princa Hohenloha u Trstu na mjesto pouzdanika središnje vlade u Beču, svi smo nazrieli time promjenu vladavine u Istri. Rekli smo: talijanske vladavine Depretisa, Rinaldinia i njihovih predšastnika, te ulagivajuće i športmanske vladavine aristokratskog soja Goessovog nestalo je. I princ Hohenlohe svojim nastupom pokazao je, i naši nekoji mu priznali dobru volju, da će srediti narodnostne neprilike u Istri.

„Dobroj volji" mi se nismo usprotivili, dapače išli smo joj u susret. Ali uviek smo imali u pameti, da misija princa Hohenlohea i uz „najbolju volju" poslanstva neće uspjeti, dok se ne iskorjeni, iztriebi do temelja onaj korov, što su u zemljište Istre uvriežili Depretisi i Rinaldini, Talijani, a kojega je onako kukavno znao ploditi Niemac grof Goëss. Vjerujemo, ako se ne varamo, da i sam sadanji namjestnik u Trstu princ Hohenlohe vjeruje, da je ovom žalostnom stanju nas Hrvata i Slovenaca u Istri krivac tendecijozno uvlačena vladavina prijašnjih namjestnika i da vlada u Beču omalovažuje, nećemo reći, ne vjeruje u njegove informacije. Ako je protivno istina, onda misija „dobre volje" sadanjeg gospodina namjestnika ili nam je predložena kao obsjenjivanje ili pak sam gospodin namjestnik nema eneržije, to će reći „slobodne" volje, ne dobre misli, da provede ono što si je u svojoj „dobroj volji" postavio zadaćom.

Novi namjestnik počeo je time, te je htio da barem vladin zastupnik u saboru pozdravi naše zastupnike u hrvatskom jeziku i odgovara na upite naših zastupnika u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Naišao je, kako nam je poznato, na najnepristojniju protivnost Talijana, te je dopustio da ne bude sabora. I sabora nije bilo, zašto? Da mogu Talijani još bolje pašovati s našim imetkom i tlačiti naša prava i upotrebljavati i naš novac u svoje tiranske svrhe proti nama. A svaki od naših seljačkih čitatelja nezna čijom dozvolom, to provadjaju, te njim mi danas kažemo dozvolom vlade, a u buduće ćemo otvoreno odkrivati rane našega naroda i koji je glavni krivac. Spominjemo opet ovdje medju inim onih 10.000 kruna, što ih Talijani na junti daju od naših novaca za talijansku „Legu nazionale". Tih deset tisuća kruna barem je polovica našeg hrvatskog i slovenskog novca, danih od junte, ne samo da tobože odnarodjuju našu krv, nego ti novci su dani da kupuju kod izbora naše ljude kao marvu da s tim našim novcima rade na našu propast.

Mnogi će reći, da to mora tako biti, dok su Talijani u većini. Ne, nije to tako, jer svaki, koji je i malo pismen, kako se reče u hrvatskom jeziku, znade, da bez vladine dozvole Talijani na junti nemogu raditi što ih je volja. Ono što naša dijeta ili sabor ili kad nema sabora Talijani na junti odrede sve to mora proći kroz našu vladu i ta vlada sa posebnim pismom to preporuči ili ne preporuči na potvrdu Njegovom Veličanstvu cesaru i kralju. A tih deset tisuća kruna za talijansku Legu potvrdilo je Njegovo Veličanstvo i pod namjestnikom princem Hohenlohe. Dakle „dobra volja" namjestnika princa Hohenlohea ili je nemoćna, ili je bila prazna rieč, kažuć to a da ne diramo u njegovu osobnu dobru nakanu. U dvojbu pak navadja nas provedeni tobožnji kompromis izmedju nas i Talijana o čem ćemo jasno i otvoreno izreći naše mnienje sada a u budućem broju.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 7. veljače 1909.

Prošloga tjedna imalo se je u zastupničkoj kući razpravljati razne presne predloge, naročito i one tičuće se napadaja Njemaca na Slovence u Ptuju prigodom obdržavanja skupštine slovenske Družbe Sv. Cirila i Metoda, i one tičuće se dogodjaja u Ljubljani kad su ono dvie slovenske žrtve pale. K tomu imali su imati svoje sjednice razni odbori, najpače i onaj

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Malo su bolje prilike za nas u ostala dva kotara, motovunskom i porečkom, koji spadaju u okvir ovih podlistaka, u Flappovu biskupiju, posve osim oprtaljske općine. Prošetavši se od jedne porezne općine do druge, vidjet ćemo, kako nam tamo u statistici pravdu kroje!

Motovun. U toj općini su ove podopćine sa ovim razmjerom narodnosti po državnoj statistici: Brkač (96 Hrvata: 254 Talijana), Kaldir (260 Hrvata 321 Talijan), Karojba (49 Hrvat: 24 Talijana), Montrilj (641 sve samih Hrvata), Motovun (8 naših i 1841 Talijan i k tomu 6 Nijemaca), Novaci (788 samo naših), Rakotole (takodjer svi — 326 — Hrvati), Sovinšćina (140 Hrvata i 255 Talijana) i Zamask (228 Hrvata i 433 Talijana). O Montrinju, Novacima i Rakotolama nam dakle ne treba dvojiti, da su tamo svi Hrvati, ali u ostalim podopćinama je broj Talijana sigurno pretjeran, svagdje osim u gradu Motovunu, gdje jedino ima Talijana u ogromnoj većini proti nama. U gradu živi doista Talijana, ali u okolini su sve braća »Veloga Jože«. U podopćini Sovišćine i Zamask bit će Talijana najviše po 20% t. j. 80 odnosno 130 glava, ali su ostale stotine bez dvojbe naše. U podopćinama Kaldir i Karojba je broj „Talijana" još manji, recimo 10% odnosno 4% t. j. 60 odnosno u drugoj dvadesetak. Što da kažemo konačno o Brkaču? Podno Motovuna nalazi se to selo (podopćina) sa 350 stanovnika, koji ne tvore posebne župe, kao što je to bila samostalna župa kroz par vjekova (1585—1840). Sada spadaju Brkačani pod motovunsku župu, a u njihovu selu živi stariji, jedan svećenik Talijan. Tu je i crkva (prije dakle župa) sv. Pankracija biskupa i mučenika. Po imenu toga sveca nastalo je i ime selu — hrvatsko, kao što su i žitelji Hrvati, koji se pače skoro i svi priznaju Hrvatima, premda im je općevni jezik više talijanski. Čudno je to, ali u Istri ipak shvatljivo. Da su svi Hrvati, dosta ih je pogledati i s njima govoriti. Imadu i Družbinu podružnicu, koja motovunskoj gospodi silno smeta. Talijanskoga imena selo nema. — U cijeloj općini ima dakle 1631 Talijan (od toga samo 200 izvan grada Motovuna!), a svega pučanstva 5570. Pak da Talijanstvo u Istri ne živi od naše slabosti i bezbrižnosti! „Veli Jože, Veli Jože", kad češ se probuditi? U toj općini još Talijani ni ne sanjaju, da bi kada mogli izgubiti vlast u općini, jer mi još ozbiljno ni ne jurišamo. Najjači su topovi u Istri a i ovdje proti Motovunu naše posujilnice (u Karojbi) i Družbine škole (u Kaldiru).

Višnjan. I to je talijanska općina (kao i sve baš sve u porečkom političkom kotaru), premda nema nijednoga mjesta sa talijanskom većinom. Podopćine Bačve i Višnjan su tobože većinom talijanske (141 Hrvat: 484 Talijana, 110 Hrvata: 1706 Talijana), a ostale dvije Sv. Ivan od Šterne i Sv. Vital tobože skoro (907 Hrvata i 221 Talijan, 495 Hrvata i 435 Talijana), premda je %-tak Talijana zapravo ovaj: Bačve 20%, Višnjan 40%, Sv. Vital 10% a sv. Ivan od Šterne samo 5%, tako da je u cieloj općini višnjanskoj Talijana nešto preko tisuću (1025) prema cijelom pučanstvu općine od 4594, dakle relativno i apsolutno još manje nego u Motovunskoj općini. U podopćini Višnjan ima 760 Talijana, u Bačvama 120, Sv. Vitalu, a u Sv. Ivanu od Šterne 55. — U južnoj Italiji i Siciliji se je nedavno dogodila grozna nesreća, koja je podavila 200.000 Talijana. Kad bi naši istarski htjeli tamo poći i ondje se nastaniti, bilo bi im mjesta dosta, jer ih ovdje ni sa svim šarenjacima nema ni polovica od one njihove nesrećne braće, koji su poginuli.

(Nastavit će se.)

koj ima razpraviti pripojenje Bosne i Hercegovine.

Nije se dogodilo ni jedno ni drugo. Česko-njemački spor, onaj kojim gubi većinu svoga vremena zastupnička kuća odkad obstoji, taj spor progutao je tri sjednice zastupničke kuće prošloga tjedna, i doveo do *zaključenja carevinskoga vieća.*

Evo njekoliko crta iz tih trih sjednica, znamenitih u svojih posljedicah za odnošaje u Austro-Ugarskoj monarhiji.

* * *

Na početku sjednice dne 3. veljače dao je predsjednik pročitati pripis ministra predsjednika, kojim je na temelju previšnje ovlasti podnesao kući dvie zakonske osnove: prvu radi uredjenja porabe jezika kod državnih oblasti u Češkoj; drugu o ustanovljenju okružnih vlada u Češkoj i o s tim suvislih promjenah u političkoj upravi.

Za rieč se je priglasio ministar-predsjednik, i predsjednik mu ju je podielio.

Prije nego li je počeo govoriti, učinili su veliku buku češki radikali, vikanjem i zviždanjem, a zastupnik Lisy je čak bacio njekakav spis proti ministarskim klupam, što je i kasnije još jednom učinio. Onda je ministar-predsjednik mogao nebunjen govoriti. U svojem govoru naglasio je nuždu da se obje osnove razprave. Razprava ta znači, akciju u biedi. U monarhiji ne može se već napried, dok se nenapravi mir u kraljevstvu Češkom.

Govoru ministra predsjednika se je i odobravalo i bučilo se je proti njem. Na predlog češkoga agrarca Udržala s jedne strane i Njemca Kirschmayera s druge strane odlučila je kuća, da se odmah povede razprava o govoru ministra-predsjednika.

Predsjednik je na to prekinuo sjednicu na pol sata, da dade vremena za upis onim koji hoće da kod razprave govore. Upisalo se je 112 govornika p r o t i, i to Česi, medju njima i bivši ministri, Slovenci, Hrvati, Rusini i Talijani; a 66 govornika z a, i to Njemci svih boja, nješto malo Poljaka i Rumena.

Zastupnici Choc, Iro, Dr. Stransky, prigovorili su postupku, istaknuv da bi se prije te razprave morali uzeti u pretres svi podnešeni prešni predlozi. Predsjednik je izjavio, da je zastupnička kuća gospodar kako da postupa, a ona da je odlučila, da se povede razpravu ob izjavi ministra-predsjednika; te dao rieč prvom p r o t u-govorniku Dru. Masaryku. Ovaj se je ustao da govori, al su radikalni Česi učinili takvu buku, vikanjem, lupanjem, trubljenjem, da nije mogao izreći nego „Hohes Haus". Napokon je Masaryk molio da može sliedeći dan govoriti, i predsjednik mu je to dozvolio, te zaključio sjednicu.

* * *

Dne 4. veljače govorili su p r o t u-govornici Dr. Masaryk, Bukvaj, Hribar, Dr. Kramař, Romanczuk; i z a-govornici Dr. Urban, Pacher, Dr. Roller, Dr. Pattai i Dr. Globinski. Dr. Kramař se je u svom govoru dotaknuo također odluke glede porabe jezika u području poštanskoga ravnateljstva Pražkoga. Dotičnu tajnu provedbenu naredbu nazvao je p r e v a r o m i l o p o v š t i n o m, jer ustanavlja nješto što je u protimbi sa odlukom. Upravitelj ministarstva trgovine Dr. Mataja ustao je da brani odluku i tajnu naredbu. Radikalni Česi su ga prekidali. Kad je rekao, da je po odluci također češki jezik p r i p u s t i v, onda je nastala grozna bura i proti Dru. Mataji, i proti sectionomu chefu Wagneru kojega se je bjedilo da je on začetnik odluke i tajne naredbe. Poslie dugotrajne buke i pošto je Dr. Mataja izašao iz sabornice mogla su još tri govornika govoriti, i to Dr. Pattay, koj se je izrekao za pravu ravnopravnost narodnosti, Romanczuk koj je za jezikovno uredjenje, i Dr. Globinski, predsjednik Poljskoga kola, koj se je ogradio proti tomu da bi se i za druge narodnosti odlučivalo u parlamentu o porabi jezika. Po §§. 11. i 13. temeljnoga državnoga zakona spada to u zemaljske sabore.

* * *

Riečica p r i p u s t i v, što ju je rekao upravitelj ministarstva trgovine Dr. Mataja obzirom na porabu češkoga jezika kod njekih poštanskih ureda, dala je posla svim parlamentarnim krugovima; bila povodom da se je izreklo zatvorenje carevinskoga vieća. Češke stranke su zahtjevale od ministra-predsjednika, da Dr. Mataja onu rieč opozove, ili izpravi, ili da se ju u obće sa ministarskih stolica tako izloži, da nebude vriedjala Čehe. Poljaci bili su također za to. Ministar-predsjednik bio je pripravan zadovoljiti tomu. Na to su došli k njemu predstavnici Njemaca, te mu izjavili, da nesmije ni Mataja ni u obće vlada ništa opozivati, jer bi to bio inače izazov Njemaca u rat. Ministar-predsjednik popustio je Njemcem, i izjavio da neće vlada ništa opozivati. To se je znalo, i s toga se je napeto čekalo, što će biti u zastupničkoj sjednici, dne 5. veljače. Mjesto u 11 sati, došao je predsjednik kuće sa podpredsjednici u $11^3/_4$, te našao kuću punu zastupnika u najvećoj razdraženosti. Odmah iza toga došao je ministar-predsjednik sa svojom četom, ministri i upravitelji. Čim su došli jedni i drugi, počeli su Česi bučiti, i to Česi svih stranaka, vičuć, trubeć, tamburajuć, zviždajuć, lupajuć po klupah. Buka bila je užasna. Uzalud je predsjednik zvonio i nešto govorio kako mu se je vidjelo na usticah. Nije se ga čulo. Buka bila je naperena proti ministru-predsjedniku, upravitelju Mataji i vladi u obće. Videć to ministar-predsjednik izručio je njeki pripis predsjedniku, te izašao. Ostali ministri i upravitelji su mu sliedili. Onda je nastala tišina, te je predsjednik mogao pročitati pripis ministra-predsjednika, kojim javlja **da je carevinsko vieće usljed previšnjega naloga zatvoreno**, i zaključiti sjednicu, i sesiju.

Tomu su sliedili razni povici, pak trčanje i skakanje pojedinih zastupnika, te tučnjava, u podpunom smislu rieči, tako da bijaše i nabijenih glava, i natučenih ledja, i raztrganih kaputa. Bilo je i pjevanja. Česi su pjevali „Hej Slovane", i „Gde je domov moj". Njeki Njemci „Die Wacht am Rhein", njemački kršćanski socijali „Gott erhalte", a socijalni demokrati svoju radničku himnu. Cieli koncerat, svoje vrsti, jer se je u isto doba čulo glasove raznih pjesama i u raznih jezicih.

* * *

I tako je svršila jedna sesija austrijanskoga parlamenta. Ovaj je sada z a t v o r e n. A to znači, da će, kad se opet sastane, morati početi sve na novo. Izabrati predsjednika, podpredsjednike, bilježnike, odbore. Svi predlozi što su postavljeni, kao da nisu postavljeni.

Sve osnove, molbe, predlozi, koji su se razpravljali, ma i razpravili u odborih, ako nisu još u kući razpravljeni, kao da se nisu ni razpravljali, odnosno razpravili. Sve: Jovo na novo! Kaže se da bi se mogao otvori za 3—4—5—6 tjedana. Morao bi se, jer ima koješta jako znamenita razpravljati. Hoće li se s nadom da će moći raditi, to je drugo pitanje. Mogu li se Česi tako brzo primiriti! Ako bi im vlada u čem popustila, što će onda Njemci! U ostalom viditi će.

Ministar-predsjednik Bienerth ,već je bio kod vladara, da ga čuje. Čini se da će on sastaviti ministarstvo, i to stalno, sa ministri, a ne upravitelji, i to neparlamentarci. Drugi misle, da bi možda Gautschu ili čak Becku, ili komu drugomu, povjerio sastav ministarstva. Nezna se stalno ništa.

Mađjari se medjutim vesele. I pomda je u njihovim zakonima, da moraju zahtjevati, da se vlada i u Austriji ustavno, oni bi pustili i veselili se, da se vlada sa §. 14., te misle da bi se tako moglo urediti po njihovoj volji bankovno i možda još koje znamenito pitanje.

Kamo ćemo s vinom?

Mnogi će gospodar požudno početi čitati ove redke, u nadi, da će u njima naći ono, što toliko želi, naime, kako će napokon prodati vina, kojeg su mu još puni sudovi. No na žalost toga odgovora mu ne mogu dati. Ipak neka svaki gospodar pročita ovo, što ću sada kazati, da se bude znao ravnati u buduće.

Lahko je bilo prodati naša vina, dok su sad nekoje pokrajine naše monarhije, sad vanjske zemlje imale premalo vina. Bilo je vrieme, kad su se naša vina izvažala i u samu vinorodnu Italiju; kad je naime ondje bio vinovu lozu poplavio lug, a lieka mu se još nije znalo. Izvažalo se dosta našeg vina i u Francusku, kad ju ono bila poharala filoksera. Uvažalo ga se iz Istre i Dalmacije i u druge pokrajine našeg carstva. A sada? Italija se oporavila, Francuska također, i pokrajine našeg carstva također; — tako je moralo doći do kraja. Kako je bio ukinut onaj nesretni ugovor s Italijom, ciena je našem vinu bila poskočila. To je namamilo mnoge, da su posadili američanske loze više nego je bilo stare.

No nisu se obnavljali vinogradi samo kod nas, nego i po drugim pokrajinama naše države a i vanjskim zemljama, kamo se je naše vino izvažalo. Loze se toliko nasadilo, da su se svi krajevi opskrbili vinom, i to prije nego se je mislilo, jer je američanska divlja podloga jača od naše, te naša loza na njoj cieplijena mnogo više baca nego na našoj.

Sve su to uzroci, koji su prouzročili sadašnju vinsku krizu. Jao si ga onim gospodarima, čiji opstanak ovisi o samoj lozi! Zato jao osobito Dalmatincu! Vino u konobi, a kruha nema! Uz to se nekoji ne znadu maknuti: čekaju, da dodje njih tražiti trgovac. Neka takovi znadu, da sada mora gospodar vina tražiti trgovca. Dakle, ako hoćeš, da što prodaš, nemoj kod kuće skrštenih ruku čekati trgovca već ga sam traži. Tako ti je moj dragi gospodaru!

Ova neprilika s vinom budi nam škola za budućnost, te se bacimo više na druge grane gospodarstva. — Svima je poznato, da danas pol svijeta živi na krumpiru, a sam kmet najbolje vidi kako mu je, kad ima punu konobu krumpira, ako drugoga ima i posve malo, ne boji se glada; ali koji ovoga nema, slabo za njega; — to iskusi svaki kmet. Al da uzmogneš imati uvijek dosta krumpira, moraš neprestano prekopavati zemlju: sad jedan, sad drugi komad. Svatko se je već mogao osvjedočiti koliko vriedi prekopavati zemlju, no ipak mnogi neće da to čine. Obično kažu, bi dobro bilo da, al ipak neće da se maknu. Svi znamo, koliko nam suša odnese plodova, a znamo i to, da prekopana zemlja mnogo više odoli suši. Dakle prekopavajmo zemlju, tim ćemo podvostručiti ljetinu.

Drugo zašto bismo se morali mnogo više skrbiti, jest gnoj. Svaki je gospodar mogao opaziti, kako je žito bujnije poraslo ondje, gdje je bio kup gnoja ili gdje je možda kakovu mrcinu pod zemlju zakopao. To je svakomu najbolja škola, šta čini dobro gnojenje. Neka se dakle svaki naš kmet bolje skrbi za gnoj, pak će imati mnogo više ploda od svoje zemlje.

Eto dva jaka pomagala: prekopavanje i dobro gnojenje. Sada dakle, kad vidimo da nas vino izdaje a još je zima — najbolje doba za prekopavanje dajmo se na posao: na prekopavanje zemlje i na marljivo sabiranje gnoja. Ovu ćemo godinu već nekako prokuburiti, al budemo li se odmah dali na spomenuti posao, budimo stalni, da ćemo podvostručiti plodovitost naše zemlje i osvanut će nam ljepši dani — bolje godine.

Znam da na stotine naših ljudi čeka nešto ljepše dane, da se opet pobere u Ameriku, ako se što radnje otvori ili kamo drugamo. No nije to pametno barem za one, koji imadu bar toliko zemljišta, da bi ih ovo, kad bi dobro poneslo, prehranilo. Mjesto da tako skrštenih ruku čekaju te ljepše dane, bolje bi učinili, da se dadu na posao te raskopavaju i sabiru gnoj. Moj dragi, dobitak je dobitak, za kmeta čovjeka od motike uvijek nestalan. Zato uvijek bolje prodje onaj,koji se doma na svojem polkoži, nego koji se oslanja samo na dobitak Ako se je pomoću Amerike tu i tamo koji dug povratio i koja kuća sagradila, to moramo na žalost priznati, da je baš Amerika silu njih upropastila. Ljudi se previše puste varati od novca. Misle, da ako imadu par stotina kruna na dlanu, da su spašeni, al mislim, da nas je već i iskustvo moglo naučiti, da nije tako. Nemojmo se dakle varati!

Istran.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborne listine za Pulu izložene. Počam od utorka 9. o. mj. kroz četiri tjedna izložene su izborne listine za občinu Pulu. Listine za grad Pulu te mjesta Šišan, Galežan i Fazanu izložene su na občini u Puli, a za Poroj, Štinjan, Lobonjiku, Montić, Alturu, Kavran, Šikiće, Škatori, Jadreški, Vinkuran i bližnje zaselke, Banjole, Pomer, Premantura, Medulin i Ližnjan, izložene su u Medulinu kbr. 120. To listine ima svaki pravo doći razgledati počam od rečenog dana do 8. marča t. g., a reklamacije imaju se podnieti za vrijeme od 8. do 11. marča t. g.

Prepise listina priskrbila je i naša stranka, to se mogu razgledati u „Narodnom Domu", kao što se i tamo daju sve upute.

Upozorujemo naše iz grada i okolice da dodju na vrieme pogledati ako su u listi, i to svi, koji što plaćaju ili ne, jer u novom zakonu uvedena je i peta kurija.

Ples Dalmatinskog skupa u Puli. U subotu dne 13. febrara 1909. priredjuje Dalmatinski skup u Puli u dvorani „Nar. Doma" svoj sjajni veliki ples. Početak plesa u 9 sati na večer. Ulaznina za članove K 1, za obitelj članova 2 K; za nečlanove gospodu 2 K, gospodje 1 K, obitelj 4 K.

Plesovi "Dalmatinskog skupa" poznati i omiljeli su nam od prošlih godina, te ne treba posebice isticati da će i ovogodišnji ples dostojno stojati uz bok prošlim plesovima. Na tom plesu dielit će se i ove godine gospodjama dalmatinske crven-kapice, što podava tom plesu neki izvanredni hrvatski karakter i sjaj.

Ples za Družbu. U subotu bio je Družbin ples, što nam ga je priredila ovdješnja podružnica. Ples je ispao dobro, koli svojim sjajem, toli svojom materijalnom stranom. Mogao a i morao je ispasti još sjajnije, jer nije tu dosti, da se pošalje svoj obol mjesto ulaznine, nego treba i doći, da time svečanim načinom pokažemo čast našoj narodnoj stvari i plemenitoj svrsi kojoj Družba služi. Živo se plesalo i zabavljalo sve do 5 sati u jutro.

Lošinjski kotar:

Družbin ples u Malom selu. Pišu nam iz Malog Lošinja: Dne 14. o. mj. priredjuje naša podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda u prostorijama družtva „Zora" Veliki koncerat s pjevanjem, tamburanjem predstavljanjem i plesom. Za vrieme plesa biti će šaljiva pošta, nabacivanje korlandolima i t. d. Ulaznina je: I. mjesto 2 K,

II. mjesto 1 K, III. mjesto 50 para. Početak točno u 8 sati na veče. Čist prihod namijenjen je podružnici Družbe u Malom Lošinju, te se darovi primaju sa zahvalnošću.

Eto vam dični Lošinjani, opet prilike, te pokažete da u Vama nije usahnula još stara slovinska krv Vaših hrabrih djedova, nego da u riuladjem pokoljenju ta krv još snažnije vrije i bukti za mili svoj hrvatski rod.

Voloski kotar:

Podgrad, dne 2. veljače 1909.

Izbornici Podgradskog kotara zaželili su, da se njima prikažu novoizabrani zastupnici pokrajinskog sabora, da uzmognu njima prikazati njihove jade i nevolje na kojima trpe i koje jih ističe a za odstranjenje kojih njima dosad od nikoje strane nebi pruženo izdašnog lieka, te u tu svrhu bi ustanovljen shod za 31. siečnja o. g. Akoprem nenadano nastalo ružno vrieme ipak u dvorani „Narodnog Doma" sabralo se preko 100 izbornika iz cielog Podgradskog kotara, te u ustanovljeni sat započelo je zborovanje pod predsjedanjem A. Jelušić-a. Predsjednik spominje, da mjeseca listopada skupština zaključila je, medju drugim da se bira zastupnikom g. prof. M. Mandića što bi i izvršeno, pak s razloga što isti bi izabrat u dva kotara, odrekao se Podgradskog a politička oblast razpisav naknadni izbor, izabralo se dne 7. siečnja o. g. po poliličkom društvu preporučenog Dra. Poščića iz Voloskog, te predstavlja istog skupštini i podieljuje mu rieč. Gosp. zastupnik razvio je program o svom budućem radu, razdieliv ga u politički i gospodarstveni dio. U političkom dielu svog govora spomenuo je osim drugih stvarih, da će nastojati da se naš jezik bude svugdje poštivao i rabio, kao i da većini pučanstva budu pripoznata prava koja kao takovoj pripadaju.

Glede gospodarstvenog diela spomenuo je, da mu je poznato kako je zanemaren ovaj kotar od svih strana, te da će se zauzeti za popravak puteva, cesta, voda, za pomnoženje putujućih učitelja, jerbo gospodarstvo u kotaru još većim dielom primitivno, te zahtjeva da podukom se uvede racionalna gojitba i pridigne živinogojstvo koje kao najglavnija grana sadašnje privrede, moglo bi sa svojim proizvodom obskrbljivati Trst, Opatiju, Rieku i zapriečiti celitbu, koja je u ovo zadnje vrieme preotela mah, oduzev poljodjelstvu najvrstnije sile. Također i izobrazba je zanemarena, te nastojati će za pomnoženje škola, koje je pokrajina već davno morala ustanoviti a ne skrbiti se samo za talijanske škole, na koje siplje širokim rukavima žuljeve većine pučanstva kao n. p. u realnu gimnaziju u Pazinu, Puli, za „Legu" i t. d.

Obećao je nadalje, da će se zauzeti ne samo za gori navedeno nego i za izpunitbu svih želja, koje mu budu prijavili izbornici, te ih moli da mu te želje priobće a on nastojati će također, da se njima više puta prikaže e da od njih osobno saznaje za njihove potrebe.

Iza tog govora zaorili su dvoranom urnebesni živioklici.

Predsjednik, zahvaliv se u ime svih izbornika gosp. zastupniku na njegovom trudu i razvitom programu, zapita skupštinare dali ima tko što opaziti, primjetiti, ili ti staviti kakve upite, na što zapita rieč gosp. Gobec, te zadobiv je, pročita pisma gospode poslanika Pangerca i Sancina u kojima se izpričavaju da zbog nastalih zaprieka nemogli se prikazati skupštini a istodobno preporučiva zastupniku, da se zauzme za izgradnju željeznice i za izvršbu izpravaka na državnoj cesti Trst-Rieka, za koje izpravke vlada uvrstiva ovih zadnjih godina po 10.000 K u državnom proračunu bez da je te svote upotriebila.

Nakon toga zadobi rieč gospodin dekan Rogač i preporučiva gospodinu zastupniku da se zauzme: da se razdvoji pokrajinski odbor u talijanski i hrvatsko-slovenski dio, da se od strane školske taxe, da se izvojšte izdašne podpore za podi„nuće živinogojstva kao najglavnijeg dohodka ovog kotara a najme da vlada dopita što više dobrih bikova po mogućnosti za svako selo po jednog; da se imenuje za kotar Podgradski sa sielom u Podgradu jednog živinara za odstraniti bolesti, krepače (crknuća), koje upropašćuju seljaka i ne dadu mu da se od istih tako brzo oporavi. Također i glede siena i mekinja neka nastoji da vlada potrebnijim naknadno uz povoljne ciene dobavi.

Zadobiv rieč gosp. Jakob Peloza kb. 74. iz Mune preporučuje dovršenje radnja na cesti Podgorje-Jelovice-Vodice-Mune-Žejane Zvoneća na kojoj okolo 5 kilometara nedovršenih, kao i iztraženje gdje je svršila i kako u tu svrhu opstojeća oskudična zaklada i vladine podpore. Gospodin Jakob Ladić iz Račica pritužuje se glede zabrane paše u gmajni Trstenika a gosp. Hrvatin kbr. 19. iz Sabonja glede popravka puta Sabonje-Račice.

Budući da nije nitko zapitao više rieč, zatvori predsjednik razpravu, te pročitav rezoluciju, koja bi jednoglasno primljena, digne skupštinu.

Resolucija glasi:

1. Nalaže se pokrajin. zastupniku, da uloži svoj trud u pokrajinskom saboru, kod pokrajinskog odbora i kod vlade, da bi se pokrajinsko gospodarsko vieće razdielilo u 2 odsjeka od kojih bi se jedan brinuo izključivo za gospodarske potrebe hrvatsko-slovenskog a drugi talijanskog pučanstva;

2. pokrajinski zastupnici neka nastoje, da se čim prije ukinu školske taxe, koje pučanstvo Istre nemože više podnositi;

3. u pokrajinskom saboru, u pokrajinskom vieću i kod vlade imadu narodni zastupnici zahtjevati, da se izdašnije podupira živinogojstvo Podgradskog kotara i u tu svrhu skrbi da se pomnoži broj bikova, i da se opredieli za sudbeni kotar Podgrad posebni živinar sa sjiedom u Podgradu.

Narodna Prosvjeta u Vodicama obdržavat će u nedjelju dne 14. o. mj. svoju glavnu godišnju skupštinu sa ovim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika.
2. Izvještaj odbora.
3. Biranje novoga odbora.
4. Slučajni predlozi.

Iza skupštine domaća zabava. Početak u tri sata poslije podne. **Odbor.**

Sjajni ples Hrv. Sokola Kantrida-Zamet. Pišu nam iz Kantride: Hrvatski Sokol u Kantridi priredjuje dne 13. t. mj. liepu i ugodnu plesnu zabavu za svoje članove pozvanike i prijatelje našeg Sokola.

Ovo imade da bude prva zabava koju mlado sokolsko družtvo u Kantridi, na razmedjici i braniku hrvatske sviesti priredjuje. Program još nije precizan, ali se na tome marljivo i ustrajno radi, te će on biti pravodobno najavljen i objelodanjen.

Priredjivački si je odbor odlučio u tome pogledu uzeti za zadaću uznastojati, da program zabave bude tako udešen, te bi on podpunoma odgovarao svima željama Sokolstva u pogledu ovakovih i ovima sličnih zabava. Nadalje će i u prvome redu odbor uznastojati, da občinstvo, članovi i prijatelji budu podpunoma udovoljeni i da im zabava u što trajnijoj i ugodnijoj uspomeni.

Pazinski kotar:

Iz Čepića. Liepu i riedku svečanost imali smo dne 18. prošloga mjeseca u našem ravnom Čepiću.

Taj dan je naime naš velečastni i velezaslužni gospodin župnik-dekan Antun vitez Nežić proslavio pedeset-godišnjicu svoga misnikovanja. Već dan prije proti večeru počelo je veselo udaranje zvonova i gromko pucanje iz pušaka navještati puku tu riedku svečanost. A na dan svečanosti, već ranim jutrom osvane cielo selo u svečanoj, veseloj odori. Svuda lepršaju raznobojne zastave, a pred crkvenim vratima stoji krasan slavoluk sa nadpisom: „1858—1908. živio svečar Antun vitez Nežić". Svečana sv. misa bila je urečena na jedanaest sati. Do tada sakupilo se oko crkve mnogo naroda, osobito iz Čepića, a nekoliko također iz susjednih mjesta, premda bijaše delavnik. Od svećenika bilo je prisutnih petorica iz domaćeg Kršanskog te po jedan iz Kastavskog i Buzetskog dekanata.

Pod sv. misom držao je prigodni govor veleč. gosp. Miho Barbić, župnik na Brdu. Govornik raztumači mnogobrojnom narodu znamenitost svečanosti misničkoga jubileja, upozoriv ga na sva ona dobra djela koja učini velečastni gosp. svečar Antun vitez Nežić na čast i slavu Božju, te na duševnu i tjelesnu korist povjerenog mu stada kroz dugo vrieme od četrdeset godina što boravi u Čepiću.

Poslje sv. mise sastao se liep broj prijatelja i znanaca svečarovih kod njegovog gostoljubnog stola. Tu je svečaru nazdravio veleč. g. Rajmund Jelušić, župnik u Borseču, čestitajuć mu najsrdačnije što ga je dragi Bog očuvao od poslјednje jako opasne bolesti, te je doživio i proslavio taj svoj toli željno očekivani dan.

Zatim pozdravi velečastnog gosp. svečara gosp. župnik Barbić te mu izruči liep štap od ebanovine sa nadpisom u znak ljubavi i štovanja i za uspomenu prigodom njegove zlatne mise sa strane svega svećenstva njegovog dekanata.

Prema večeri razidjoše se gostovi ponesav sobom ugodnu uspomenu toli liepe i izvanredne svečanosti.

Za Družbinu podružnicu sabraše u „Narodnom domu" u Pazinu: Gospodin J. Matika dne 1. veljače 1909. 12 K; gosp. N. Karšić, dne 2. veljače 1909. 4 krune. Najljepša hvala sabiračima i darovateljima.

Koparski kotar:

Glavna skupština podružnice na Sovinjštini. Pišu nam iz Sovinjštine da će se u nedjelju 14. o. mj. obdržavati u 2 sata po podne glavna skupština podružnice Družbe sv. Ćirila i Metoda na Sovinjštini sa običnim dnevnim redom. Pozivlju se svi prijatelji Družbe i rodoljubi da mnogobrojno pristupe na ovu skupštinu, gdje ćemo se bratski porazgovoriti i pozabaviti.

Pučka zabava u Buzetu. Iz Buzeta nam pišu: Dne 14. o. mj. priredjuje „Izvorska vila", prvo prosvjetno družtvo ustanovljeno po ferijalnom družtvu „Istra", pučku zabavu u Narodnom domu u Buzetu u korist družtvene knjižnice. Umoljava se p. n. rodoljubno općinstvo, da tu zabavu pomogne time, da osobno prisustvuje ili da pošalje bilo kakav darak.

Sve se prima sa zahvalnošću.

Razne primorske viesti.

Stavnja u Istri.

Namjestničtvo je izdalo obznanu, u kojoj se određuju dani kada će biti stavnja (leva) po Istri. Određeni su ovi dani:

Kopar 1., 2., 3. i 4. ožujka. — Škofije 5. ožujka. — Piran 8., 9. i 10. ožujka. — Pula 12., 13. i 15. ožujka. — Vodnjan 16., 17. i 18. ožujka. — Podgrad 8. i 9. ožujka. — Buzet 11., 12. i 13. ožujka. — Motovun 15. i 16. ožujka. — Pazin 18., 20. i 21. ožujka. — Krk 31. ožujka i 1. travnja. — Volosko 3., 5., 6., 7., 13., 14. i 15. travnja. — Labin 16. i 17. travnja. — Cres 21. travnja. — Lošinj 23. i 24. travnja — Rovinj 26. travnja. — Poreč 28. i 29. travnja. — Buje 30. travnja te 1. i 3. svibnja.

U spomen Pauline Lešnik udove Bachman. Dični naš starina Ivan vitez Trnski, jedan od poslјednjih Ilираca i Nestor hrvatske Muze, šaljuć predplatu na naš list poslao nam je ovu liepu pjesmu:

USPOMENA.

Umrla je Pavla Lešnikova
U Ilirskoj Bistrici nam tamo,
Dašto da je dužnost pjesnikova
Zaboravi da ju, otimamo;

Domoljubka jer je prava bila,
Istarskoj u korist bratovstini
Ostavštinu svu je ostavila!
S tog mi dakle dostojno se čini:

Da na listku spomen-knjige koje,
U okviru gdje na hramskoj stieni
Ovi redci poredani stoje
Lešnikovoj harno posvećeni:

Zemljica joj crna bila laka,
Dušica joj užila se raja,
Bila ponos svojih svih zemljaka,
Ne bilo joj slavi nikad kraja!

Lešnikovin svi bez djece naši
Sljedovali primjer bogatnji!

I. T.

Za izslužene vojnike ratne mornarice. Zapovjedničtvo ratne mornarice razpisalo je natječaj za podieljenje podpore iz zaklade „Theghetthof". Tu podporu imaju pravo moliti svi nemoćni i izsluženi vojnici c. i k. ratne mornarice koji su bili u ratu pod Visom ili Helgolandom. Molbe bez biljega, kojima treba priložiti odpustnicu (Abschied) i potvrdu občine da su siromašni i usljed starosti iznemogli i nesposobni da se sami svojim radom uzdržavaju, treba poslati na svoje c. kr. kot. poglavarstvo za c. i kr. ministarstvo rata u Beču najdulje do 15. o. mjeseca.

Svaki dakle, koji je sudjelovao u tim bitkama neka učini molbu na vrieme, te mu podpora neće uzmanjkati.

Novi predsjednici viših sudišta. Predsjednikom prizivnoga suda u Trstu imenovan je dvorski savjetnik g. August Jakopić, Slovenac i srcem i dušom, ali koji se nije nikad isticao u politici i mješao u stranačke borbe, nego sve svoje umne sile posvetio nauci pravde, po kojoj je došao na glas i postigao tako važno mjesto predsjednika prizivnog sudišta.

Predsjednikom zemaljskoga suda u Trstu imenovan je naš zemljak g. Josip Milovčić, rodom iz Vrbnika, na otoku Krku. Gospodin Milovčić sin je hrvatskih seljaka, te se nije iznevjerio svomu rodu, nego ljubeći svoj hrvatski jezik i rod znao je i znade poštovati i tudje svetinje.

Čestitamo!

Na uspomenu blagopokojnog si oca darovao je g. Ivan Sancin, učitelj poljodjelstva i narodni zastupnik po K 10·—. Družbi sv. Ćirila i Metoda i „Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu". Novac je predan kod odnosnih uprava.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb*. Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo
na dionice u Puntu.

Plovitbeni red
vriedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Poned. Srijeda Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.—	odl.	RIJEKA	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	Beli	odl.	2.—
9.10	odl.	„	dol.	1.50
10.—	dol.	Merag	odl.	1.—
10.10	odl.	„	dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.	„	dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	„	dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	8.05
3.10	odl.	„	dol.	7.50
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom.**

Ravnateljstvo si pridržaja pravo, — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Želudčane kapljice
prije zvane i poznate pod imenom
Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poštuje težkog mastnog ili preobilnog jela podupire naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Za Družbu!

Tražite i kupujte svuda proizvode od kojih Družba ima koristi, kao olovke, cigaretni papir, žigice, sapun, metle, čaj itd. jer na taj način doprinašate za hrvatske škole. Upotrebljavajte svuda narodni biljeg i tražite da ga sve trafike drže. Zapuda samo 2 pare. To je vaša dužnost!

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesapavanja, zujanja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrane) kucanja srdca, gubobolje, mužavne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, neosjetlice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bljedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, beztežnosti, i chlasa (nemokrvnosti), svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, time se rečene bolesti u najkraćem vremenu liječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela, upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i po-remenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv ta-mu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su za mojim strojem. posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.**

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi se mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vačkaz-ulica br. 84.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja perinjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10—, K 12·—, K 15·—, i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 23·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, bojo K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu dovjeku šaljem 2 para muzkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Pronjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nelde točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta-moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao: ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT od zlata, srebra, nikela i ocioli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar
PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilianine i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika. dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Cieni jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lickovi dobivaju se **samo u ljekarni k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),** te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštcrija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije, daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 18 februara 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice a Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije I. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Ovim brojem počeli smo obustavljati šiljanje lista svim onima, koji nam duguju na predplati za dvie i više godina; a u mjesecu marču obustavit ćemo list i onima, koji nam do konca febrara ne podmire predplatu za godinu 1908.

Uredničtvo i uprava „NAŠE SLOGE."

Narodni mir u Istri.

III.

Rekli smo da ćemo sada izreći otvoreno naše mnienje o tobožnjem kompromisu izmedju nas i Talijana, zato što tek sada vidimo neiskrenost faktora koji su nas naveli na taj sporazum, a kojim faktorima i s kojim sporazumom grozno smo nasjeli. Vjerovali smo na iskrenost; doživili smo grubu neiskrenost, zato sada kao onaj koga prevari lopov, hoćemo da kažemo bez rukavica, što si bio i što si sada. Vuk mnienja dlaku ali ćudi nikada — kaže hrvatska narodna poslovica, — i sasvim tim mi Hrvati smo u pregovorima s Talijanima napustili znamenovanje te poslovice, i upustili smo se u pregovore misleći, da je Talijane barem njihova toli razvikana kultura u toliko oplemenila, da će poštivati zadanu rieč.

Još ne možemo suditi, da li je bila pogrieška naših ne što su se pustili u pregovore, nego što su prihvatili takove točke. Žalibože sada uvidjamo, da smo bili prevareni. Neka nam se dozvoli jedna mala refleksija. Mi Hrvati upravo kao da smo stvoreni za to, da bivamo uviek nasamareni ili namagjareni. Kadgod jače izbije naša narodna sviest i vlastodržci uvide, da s tim narodom treba računati, eto ih odmah k nama da s nama započnu nekakve pregovore. A gdje su bili prije, kad smo vapili i jadikovali pred njima na nepravde i zločine, koje oni i njihovi štićenici prave na našem narodnom tielu. Tada su bili gluhi i nisu nam vjerovali; a kad nakon toliko godina narod sam svojom mukotrpnom i žilavom borbom za najprimitivnija svoja prava osviešćen podiže glavu, doletiše nam sladkim i medenim riečima: evo brate ruke pomirnice. To će reći, dok sam te gnjavio i tlačio, dok ti nisam dopustio da svojim dahom dišeš, da svojim jezikom zboriš, da se u svojem jeziku krstu, pismu i knjigi naučiš, da svojim jezikom i knjigom koracaš u kulturi i gospodarstvenom blagostanju usporedo s drugim narodima, koji su na tvojem robovanju i u vječnoj ratnoj spremi osnivali svoju kulturu i blagostanje, — do tada te nisam trebao, za to plaćaj i robuj; ali sad si me prestrašio, pomirimo se! Teškom li rukom mogosmo pružiti našu desnicu na mir. Pa ipak stoljetno tlačenje i prisilno i lopovsko robovanje nas sklone i pružismo ruku na mir, misleć olakšat će nam. Teško pravednomu i tlačenomu, ali zato budite trieznі i budni. To treba da nas vodi u buduće. Ono što postignemo imamo zahvaliti jedino nama s našom žilavom borbom i požrtvovnošću te je suvišno da idemo na pregovaranja varavih obećanja. Što nam nisu prije htjeli dati neće dati ni sada, a ono što postignemo, čvrsto držmo i nastavljajmo borbu i dalje, pak je uspjeh siguran i naša prava doći će sama bez ikakvih pregovora, jer borba je naša za svetu i pravednu stvar.

Talijani nakon našeg prekrasnog uspjeha u izborima za carevinsko vijeće god. 1907., ostaše osupnuti i dadoše razumjeti vladi da se žele s nama nagoditi. I započeše pregovori, koji svršiše sa prihvatom nove izborne reforme za zemaljski sabor. Na temelju tog novog zakona provedeni su već i izbori na obće zadovoljstvo Talijana i c. k. vlade. Ti izbori pokazali su jasno, da je novi izborni red za Istru iliti sporazum s Talijanima plaćen našom kožom. To uvidja sada i najkratkovidniji; prošli zemaljski izbori najbolje su pokazali, da se na osnovci nepravednosti neda postići narodni mir i taj neće sve dotle nastati, doklegod vlada neprestane Talijane milovati i dok god se ne postavi na nepristrano jednakopravno stanovište. Bez toga nema mira, tim više što su Talijani makar i prividno sklopljeni mir sami narušili i onim časom prestao je za nas obstojati tobožnji kompromis.

Što smo postigli novom izbornom reformom. To, da smo opeta bili naprosto prevareni i prepušteni opet prepotenciji Talijana. Činjenica je, da su Talijani novom izbornom reformom izdali svoju vladavinu u drugom nepopravljenom izdanju, ako ne pogoršanom. Dokazuje to 15.000 K za komunalnu talijansku gimnaziju u Puli (nepotrebnu), razdieljenje hrvatske škole u Susku (čisto hrvatskom mjestu) u talijansku i hrvatsku školu i t. d. i t. d,, — što su sve Talijani proveli iza sklopljenog sporazuma.

Prohtjelo se Talijanima i vladi još jednog sporazuma, sporazuma u saboru, da mogu i tu mirno vršiti „zakon" proti nama, da tobože našom privolom i opet rade s nama što ih je volja, da nas gnjave i tlače. Ali iskustvo je najbolji učitelj te ovog puta naši zastupnici nisu išli na lijepak ni Talijanima ni vladi. A i neće više; sporazumi nama do sada nisu donieli nikakve koristi, nama su samo škodili. Sve što smo postigli za naš narod, sve što imamo, treba da zahvalimo borbi, i tu borbu . nastavit ćemo do skrajnosti, i kao što je do sada naša borba bila ovjenčana uspjesima, tako čvrsto vjerujemo da će biti i od sada, jer se borimo za pravo i pravdu. Mi ne pitamo tudjega, mi zahtjevamo da nam se dade što nam se otelo, i ne dopuštamo da se odnarodjuje naš narod, te ćemo to braniti do zadnje kapi krvi.

Talijani su takodjer zaključili sada da se sazove sabor; ne razumijemo njihov preokret, ali nam se čini da taj njihov zahtjev nije iskren, sumnjamo da se tu ne krije kakova običajna njihova zamka, kojom bi

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Općina Oprtalj ovamo ne spada.

Vižinada. To vam je socijalistička općina, jedina u Istri, koju socijalizam vodi u krilo majke Italije. Žiteljstva ima 3978. Od tih 4 tisuća samo je 4 (slovom četiri) ljudi u državnoj statistici 1900. upisano medju „ine", koji ne spadaju ni medju Talijane, nego su socijalisti. Hrvata ima tobože samo 927, a ostale 3 tisuće su Talijani, — ne socijalisti. Jedino podopćina Kaštelir je većinom hrvatska (891 Hrvat i 323 Talijana), a u ostalima (Labinci i Vižinada) nas skoro ni nema. Istina je pako ovo: u Kaštelira su svi Hrvati, skoro svi i po osjećanju, pak recimo, da ima „Talijana" 10% t. j. jedna stotina, ali i to je previše. Labinci se žalibože većinom drže Talijanima, premda ih neće biti ni polovica, 50%, 800. Talijanski se to mjesto zove S. Domenica, po čemu se može suditi, da su se oni ovamo doselili iz Sv. Nedjelje iz labinske općine, što potvrdjuje i hrvatsko ime Labinci. Kad su odanle došli, sigurno su Talijani!? U podopćini Vižinadi većina je upisana za Talijane, premda će biti tek 40%. Ni ta općina nije dakle talijanska nego hrvatska, ali općinski oci u Vižinadi nam dovikuju: Qui siamo socialisti! A tako? Pa zašto nije vaš socijalistički načelnik Dr. Ritossa kod posljednjih izbora kandidirao u svojim stranama, nego su ga izabrali socijalisti u Puli?

Ali što ja ovo pitam: zar nismo mi i socijalistima talijanske boje ščavi, porchi schiavi?

Tako smo eto prošli motovunski sudbeni kotar, a onda dolezi na koncu porečki.

Poreč. Ta općina ima 10.186 stanovnika. U svim poreznim općinama je pučanstvo po narodnosti izmiješano, ali ne u onolikoj mjeri, kako hoće Talijani.

Varvari i Baderna su skoro posve naše (po 5% Talijana), tako i Foškulin, Mongebalj, Monsaliž i Žbandaj (po 10% Talijana) imadu ogromne hrvatske većine. Jače smo potalijančeni u Vabrizi i Dračevcu (po 30% Talijana), a po gotovo u Frati, Maju, Novoj Vasi i Taru gdje je već potalijančenje tako daleko došlo, da Hrvati sačinjavaju manjinu (po 60% Talijana). Poreč kao porezna općina je talijanski sa malom hrvatskom manjinom od 5%. Ipak još uviek ima u žitavoj općini toliko Hrvata, da sačinjavaju polovicu pučanstva, a ne samo četvrtinu, kako hoće državna statistika. Nije čudo, da ovdje stojimo ovako zlo, kad Talijani vojuju svim sredstvima proti nama, a naša stranka pomaže slabo. Koji hoće da znade, kako je na ovim stranama, neka podje jedan put samo n. pr. u Tar. A ti su krajevi za nas veoma važni, jer tu naš narod dolazi na zapadnoj obali Istre sve do mora, pak nema dvojbe, da je budućnost u Istri onoga, koji bude vladao obalom i morem. To nas uči prošlost i sadašnjost Dalmacije, prošlost i sadašnjost Istre, koja je do danas sigurno zato najviše talijanska, jer je Talijanima more kao pluća, na koja dišu svu svoju gospodarsku i političku moć i premoć. Svi dobro znamo, da Istra može kao ratarska i stočarska zemlja samo životariti. Pridignuti ju može samo obrt i trgovina, ako se tim bude bavilo njezino stanovništvo. Koliko vrijede kod nas šume i pašnjaci, ne treba trošiti mnogo rieči. To je samo krš, a u šume se ubraja i i grmlje, koje nema jednoga stabla. Ratarstvo ne može da nas prehrani: osim vina ostali proizvodi ne dotječu za potrebu, te se žito još mora uvažati. Prodaja je vina, radi velikoga roda vina u monarhiji i vani, zapela, te tako prieti zemlji gospodarska kriza. Uvjeta za obrt i trgovinu ima u zemlji dosta; samo je do poduzetnosti pučanstva i pomoći vlade, da se ovo izvede. Ako nam na zapadnoj obali Istre propadne naše pučanstvo, bit će utjecaj talijanskoga primorja na hrvatsko zagorje još veći nego je danas, kad talijanski gradovi spavaju u trgovačkom pogledu. Ali tako neće ostati, jer ni Trst ni Rijeka nisu ni najbolje ni jedine luke monarhije na istočnoj obali Jadranskoga mora, nego će se trgovački život jednom prenuti na cijeloj obali, ali ne daj Bože da to bude, kad već tamo Hrvata ne bude.

(Nastavit će se.)

htjeliu loviti naše.*) Nadamo se da im to neće poći za rukom, te je do vlade da izvrši zahtjeve jedne i druge stranke, da sazove sabor. Buduće držanje vlade pokazat će nam da li želi mir naroda, ili nas hoće i nadalje prepustiti na milost i nemilost Talijana, a već sada upozorujemo i Talijane i vladu da i najmanji pokušaj prevare naići će na najžešći odpor s naše strane i mira neće biti!

*) Kad je ovo bilo već štampano stiže glas, da vlada neće sazvati sabor. Drago nam je, da se je naša sumnja obistinila.

Novo ministarstvo.

Carevinsko vieće bilo je dne 5. veljače t. g. naglo **zaključeno**. Njemačke novine, sve kao plaćene, trubile su u jedan glas, da su tomu krivi Česi, i oni koji su činili obstrukciju i oni, koji su to mirno gledali. U istinu, u koliko su na zaključenje uplivali događaji u zastupničkoj kući, kriva je zaključenju preuzetnost Njemaca i popustljivost c. kr. vlade naprama njim. Gajev Čeha na izjavu c. kr. vlade, da je češki jezik u kraljovini Češkoj samo **pripustiv**, bio je opravdan. C. kr. vlada bila je pripravna ublaziti, izpraviti tu svoju izjavu. Al su skočili Njemci, pa rekli c. kr. vladi, da oni nedopuštaju toga izpravljanja. I c. kr. vlada njim je udovoljila. Dogodilo se je onda što je poznato.

Čim bijaše carevinsko vieće zaključeno, odmah se je počelo govoriti o promjeni ministarstva. Njeki su mislili da će sastav ministarstva biti povjeren Gautschu ili komu drugomu. Bio je povjeren Bienertu. Vladina trubila, a to su u znamenitijih zgodah sve Bečke njemačke novine, trubile su, da novo ministarstvo neće biti niti činovničko, niti parlamentarno, već sastavljeno iz osoba manje poznatih, a sposobnih, koje će znati i htjeti nepristrano voditi državnu upravu. U istinu je to ministarstvo činovničko i parlamentarno, mnogo gore, nego li bijaše ikoje u trideset godina natrag. Činovnici su: ministar-predsjednik Bienerth, ministar unutarnjih poslova Haerdtl, ministar željeznica Wrba, ministar javnih radnja Ritt. K njim se može pribrojiti i ministar rata Georgi i ministar poljodjelstva prof. Bruf. Ministar financija Dr. Bilinski je i činovnik i parlamentarac. Isto se može reći i o ministru bogoštovja i nastave grofu Stürgkhu. Ministar trgovine Dr. Weisskirchner, je parlamentarac. Ministar pravosudja Dr. Hochenburger je propali parlamentarac. Narod ga nije izabrao u zastupničku kuću, kao ni grofa Stürgkha, a vladar ga nije imenovao kao onoga poslednjega u gospodsku kuću. Od svih deset, osam je Njemaca a dva Slavena, i to jedan Poljak drugi Čeh.

Već to bilo bi dovoljno da se označi novo ministarstvo Bienerthovo, nego ima i gorega.

Osobit biljeg tomu ministarstvu daju s jedne strane Dr. Bilinski, s druge grof Stürgkh sa svojim privjeskom doktorom Hochenburgerom.

U cjelokupnoj monarhiji je na dnevnom redu pitanje austro-ugarske banke. Magjari **viču** za razdielbom u austrijanskU i ugarskU banku. U istinu takove oni nebi htjeli, jer bi jih gospodarski uništiti mogla. Njihova tajna želja ide za kartelnimi bankami, takovimi najme, da bi se ustrojile dvie banke, al da bi jedna štetu druge pokrivala; magjarske štete austrijanska banka. Za to doseći, naročito u neparlamentarno doba, nije za Magjare valjda zgodnije osobe nego li je Dr. Bilinski. On je Poljak; nego kažu da ima i židovske krvi u njem, a židovskoga načina svakako. U posljednjih dvadesetak godina on je bio profesor na sveučilištu u Lawowu, član zastupničke kuće, voditelj željezničkih poslova, predsjednik austro-ugarske banke, sada po drugi put austrijanski ministar financija. Da nejma kakvoga osobitoga zadatka, teško da bi ostavio mjesto predsjednika austro-ugarske banke, koje je mnogo unosnije nego li mjesto austrijskoga ministra financija. Koliku uživa prijazan kod Magjara, vidi se sloga, što su oni dopustili da bude predsjednikom austro-ugarske banke i onih pet godina, kojih imadu pravo Magjari na svoga predsjednika te banke. Kad su mu to Magjari, koji su toli osjetljivi prama Austriji, koji ovoj u najmanjoj stvari ni za crticu nepopuštaju, pripustili, imali su stalno osobitih razloga za to.

Grof Stürgkh je na parlamentarnom poprištu kakvih dvadeset godina. Prikazao se je u zastupničkoj kući kao jedan od predstavnika štajerskoga njemačkoga veleposjeda. Ili da dobije službu ili da radi u svojem smjeru, on je devedesetih godina primio službu ministerijalnoga savjetnika u ministarstvu bogoštovja i nastave. Dugo nije ostao. Ili mu nije prijalo, ili nebijaše sposoban. Kasnije nalazimo ga opet u zastupničkoj kući. Godine 1902., kad se je poslije pet godina opet jednom redovito razpravljao proračun, je grof Stürgkh, već onda excelenca, izvjestitelj za srednje škole u proračunskom odboru. Tada su se u tom odboru razpravljala tri srednješkolska pitanja, koja su onda znokupljila može se reći javno mnienje svih kraljevina i pokrajina zastupanih u carevinskom vieću. Bilo je to pitanje češke gimnazije u Opavi, koju bijaše vlada, prije privatnu, preuzela u svoju upravu; pitanje poljske privatne gimnazije u Tješinu, kojoj je vlada bila dala oveću podporu;

pitanje takozvane slovenske gimnazije u Celju, koju je vlada već 1895. bila ustrojila; i pitanje **hrvatske gimnazije u Pazinu**, koju je vlada par godina prije toga bila ustrojila. Podpori za Tješinsku poljsku gimnaziju nije se Stürgkh protivio, štalno u misli da će tako dobiti na svoju stranu u trih ostalih pitanjih takodjer Poljake. Glede češke gimnazije u Opavi postavio je predlog da se premjesti u koje drugo mjesto, češko, makar solo. Glede takozvane slovenske gimnazije u Celju predložio je, da se ta gimnazija u tom gradu ukine. Obzirom na hrvatsku gimnaziju u Pazinu postavio je Dr. Rizzi (onda još ne kapetan; valja si je zaslužio kapetaniju i neistinami onom prigodom izrečenim!) predlog da se istu premjesti u koje drugo mjesto. Grof Stürgkh kao izvjestitelj je prihvatio taj predlog Rizzi-a, i glasovao zanj, ujedno sa kranjskim njemačkim veleposjednikom barunom Schwegelom. **Za grofa Stürgkha bila je Opava njemačko mjesto, Celje njemački grad, Pazin talijanski grad.** Grof Stürgkh, sadanji ministar bogoštovja i nastave, bio se je postavio odlučno na stanovište najpretjeranijih Njemaca u trih pitanjih, radi kojih bijaše parlamenat i cijelo javno mienje Austrije razdieljeno u dva tabora.

U zadnje doba imenovalo se ga je kao kandidata za mjesto predsjednika Lloyda. Mjesto to mu je uzeo drugi Štajerski zagriženi Njemac Dr. Derschatta. Grof Stürgkh, taj već 10—15 godina vječni ministarski kandidat, dosegao je pod barunom Bienerthom ono česa nije mogao doseći pod tolikimi prvašnjimi ministarstvi. Barun Bienerth osvjetlio je sebe i svoje ministarstvo imenovanjem ministrom grofa Stürgkha, i njegova privjeska, odvjetnika Dr. Hochenburgera, koga je Stürgkh Bienerthu preporučio.

Ne čudimo se ni malo, što se je konačno vodstvo Slovenaca i Hrvata i Čeha svih stranaka, odlučilo za odrješitu oporbu ministarstvu Bienerthovu. Nečudimo se i odobravamo, želeć da ustraju u svojoj odluci, za čast i korist naroda koje predstavlja. Može Bienerth uz svoje Stürgkha voditi državnu upravu „**nepristrano**" koliko će, al neće dokle će, i nesmije ni minute na pripomoći Hrvata, Slovenaca i Čeha, i nebi smio sa pripomoći nijednoga Slavena.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sokolski plesovi. Pri koncu ove poklade sezone priredjuje nam naš Sokol još dvie pleane zabave, i to u subotu 20. o. mj. „maškaradu", koja bi po pripravama raznih originalnih krabuljnih skupina imala nadkriliti sve dosadašnje „maškarade", a zadnji dan poklada takozvani „ples lola", gdje će se moći svaki po miloj volji zabavljati i „naljoljati".

Pučki ples narodne radničke organizacije. U nedjelju dne 21. o. mjes. obdržava narodna radnička organizacija u Puli svoj drugi i zadnji veliki pučki ples ovih poklada u dvorani „Narod. Doma" uz svirku glazbe i sopela na izmjenice. Početak u 3 sata po podne a svršetak u 9 sati na večer. Ulaznina za članove i njihove obitelji 40 para, a za nečlanove 60 para.

Voloski kotar:

† **Jelisava Ježica rodjena Brnčić.** Poslie kratke bolesti umrla je u Opatiji gospodja Jelisava Ježica rodjena Brnčić u 77-oj godini svoga života. Blagopokojnica bila je od onih starinskih Opatijaka, koje bijahu marljive kao mravi, i koje su nastojale živeć posve skromno, da si namru čim više za svoju starost i za svoj porod. Dok njoj je suprug Vinko Ježica kao mornar i kormilar po moru bio i kao takav prilično zasluživao, dotle je ona kod kuće sticala sitnim radom, malom trgovinom. A odkad je on napustio mornarstvo, od tada su zajedno radili i sticali, i namrieli si liep imetak. Živili su nerazdruživi kao uzor-supruzi. Suprug Vinko 79-godišnji starac shrvan je upravo radi smrti svoje supruge. Srećom stanuju s njim zajedno njegov čestiti sin Kostanto Ježica već toliko godina občinski savjetnik, i ovoga vriedna supruga Marija, pak će oni nastojati ublažiti žalost svoga oca odnosno tasta. Utjehom mu je i druga nevjesta Marija, već udova, zajedno sa kćerkom si Elzom, jedinim odvjetkom u obitelji. Sprovod blagopokojnice bio je dne 15. t. m. poslie podne, krasan sprovod, te je i on dokezom koliko bijaše štovana pokojna Jelisava i koliko je štovana obitelj Ježica. Za liesom ukrašenim vienci stupao je razcviljeni sin Kostanto a uza njega nečakinja mu dvanaestgodišnja Elza. A onda sliedila je velika povorka drugih, muzkih i ženskih, može se reći sva Opatija, i mnogo iz bližnje okolice. Bio je tu i občinski načelnik, i savjetnici, i razni zastupnici, odvjetnici, liečnici, trgovci, obrtnici, radnici, ma sve. Trupio blagopokojnice bilo je blagoslovljeno u crkvici sv. Jakova kamo je ona zajedno sa suprugom toli rado zalazila, a pak odvezono na novo groblje i postavljeno u novu krasnu rakvu „*Obitelji Ježica*". Blaga pokojnica Jelisava počivala u miru! Njezini preostali neka blagoizvole primiti i naše bolno saučešće.

Poljodjeljski putujući učitelj u Voloskom. Odlukom 16. siečnja o. g. br. 49317. iz 1908. imenovalo je c. k. ministarstvo poljodjeljstva g. Jakova Žnidarića poljodjelskim učiteljem sa sjelom na Voloskom. Taj je učitelj za sudbeni kotar Volosko, i za hrvatske dielove sudbenih kotara Labinskoga, Puljskoga i Vodnjanskoga. Tako se bar pripovjeda. Jer neće talijanska vladajuća klika da Hrvati ili Slovenci, makar kako dobro talijanski znali, budu imenovani za pojedine političke kotare gdje bi obavljali svoju službu za sve stanovnike bez razlike narodnosti i jezika. C. kr. vlada njim pogoduje i u tom kao i u svem drugom, prem zna, da je u raznih kotarih malo Talijana koji bi se bavili poljodjelstvom. Sudbeni kotar Podgradski ostaje i sad bez poljodjelskoga učitelja, prem da bi baš tamo bio nuždan kako takav učitelj tako i veterinar. Službu putujućega učitelja u tom kotaru imao bi obavljati onaj iz Buzeta; al kako će kad ima u Buzetskom i Porečkom kotaru toliko posla, i kad občenje sa Podgradskim kotarom nije tako lahko. Medjutim mi pozdravljamo novoga poljodjelskoga putujućega učitelja g. Jakova Žnidarića, želeć mu najbolji uspjeh i preporučajuć ga našem hrvatskom pučanstvu.

Podgrad, dne 13. veljače 1909.

Ovdašnja općinska uprava, koja je već godinu i pol preko zakonite dobe na kormilu, namjeravala je i nadalje produljivati sa razpisanjem novih izbora, nu politička oblast reć bi da je tomu učinila kraj, sklonila je da se razpiše izbore, što bi učinjeno tako da za biranje novog zastupstva bi ustanovljeni dani i to 1. i 3. ožujka za treće tielo, dne 3. za drugo, a dne 4. za prvo tielo. Nadati se je, da novo izabrata občinska uprava sastojati će od osoba svijestnih svojih dužnosti, kojima će na srcu ležati dobrobit ove toliko zapuštene općine zauzev se za podignuće njezinog blagostanja.

Glede društvenoga života u samom Podgradu nema tužba, dapače željeti je da sloga koja vlada sad u Lu je uzdržata i u buduće. Također i glede zabava ide sva čast odnosnim odborima, koji su uprilićili „Bieli ples", „Pipčarski ples", „Čitaonički ples", predstave, a očekiva se još i „Krabuljni ples" gorske vile o da ovogodišnjem počinku odpratimo zloglasnog pusta. Spomenuti je, da se ovdašnji članovi „Gorske vile" pod predsjedanjem Dra. Sorli-a vježbaju marljivo u pjevanju, tamburanju a sad započeti će sa vježbami i glasba. Uzbudjenje koje je zauzelo članove „Gorske vile" želiti je da bude trajno, urodiv dobrim plodom ne samo za daljni društveni život nego i za naobrazbu, a još više za natjecanje okolišnim općinam u kojima vlada još mrtvilo i pomanjkanje započetka.

Ples u Lovranu. „Hrv. Čitaonica" u Lovranu priredila je dne 9. o. mj. veliku plesnu zabavu u velikoj dvorani „Grand Kafe Adria" u korist siromašne školske djece. Premda je bila prva hrv. zabava u Lovranu, nakon punih 5 god., ispala je vrlo krasno, iznad svakog očekivanja. Ista bijaše dupkom puna otmjenog općinstva i našeg krasnog spola; osobito nam se u liepom broju odazvala naša mlada gospoda i prvaci iz Volosko-Opatije, koji donesoše i nekoliko darova za tombolu, na čemu im budi izrečena najljepša hvala.

Gradska glazba iz Voloskog, kao i četvorka pod ravnanjem gospodina kapelnika Gervaisa zadovoljila je sve prisutne. Iza ponoći bila je tombola, a onda nam lovorasi skladno otpjevaše nekoliko komada a zatim se veselo nastavi ples do zore. Zabava je i materijalno krasno uspjela te donesla lepu svotu od 572 K.

Svakog rodoljuba, mora da raseseli ovaj lieni uspjeh, nakon toliko godina, budući je ova zabava natkrilila one naših protivnika, što su i sami prijatni „talijanaši" priznali. Tim više mora da nas veseli ovaj prvi uspjeh i da nas obodri na daljni rad, kad znamo koliko su nam naši protivnici zaprekpostavljali, da nam zabavu osujete, kad su strašili sa sokolašima i demonstracijama i bojkotom, nastojeći da nam kavanar zadnji čas salu otkaže. Ali hvala žilavosti i jamstvu našeg odbora, nismo se dali zastrašiti, već učinismo, kako smo bili i naumili i uspjeh ne uzmanjka, na čemu nam je i kavanar sada vrlo zahvalan. A naši talijanaši, koji nam spremahu blamažu, doživješe sami sramotu, jer im sad više nitko ne vjeruje a i njihovi pristaše, kojih je došlo mnogo, nemogu da se naše zabave dosta nahvale.

Pazinski kotar.

Pazin, 13. veljače 1909.

Sramota!

Pod tim naslovom pišu nama iz Pazina: Na jednoj hrvatskoj pučkoj školi nedaleko Pazina učiteljuje učitelj rodom Hrvat, koji je sisao mlieko hrvatske majke koji se je uviek iztican dobrim i vatrenim Hrvatom. I evi su ga do nedavna držali rodoljubom, dobrim Hrvatom. A da on i zaslužuje slavno i dično ime „Hrvat?“ — Ne, i stoput: ne! Podrepnica je, te on se srami svoga hrvatskoga imena. Do sada se je uviek pisao s hrvatskim pravopisom, a sada je svoje prezime počeo poitalijančio: izginula su iz njega sva hrvatska slova, a na njihovo mjesto stubila italijanska. Sram ga budi!

Ako su mu se kotači u glavi poremetili, neka ih brzo u red svede, jer ćemo inače s njegovim imenom na javnost, pak neka na nj pade za uviek ljaga sramote i ime narodnoga izdajstva.

Koparski kotar:

Čitaonica „Gorska Vila“ u Lanišću priređuje u subotu u večer dne 20. ovog mjeseca zabavu sa tamburanjem, šaljivom tombolom i plesom. Za mnogobrojno prisustvovanje najljepše poziva **Odbor.**

Narodni dar. Crkveni pjevači — rodoljubni mladići i djevojke na Lupoglavi, sakupljeni na skupnom objedu dne 4. o. mj. sabrane za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 10·76. Novac bi predan ročkoj Družbinoj podružnici. Živili!

Pišu nam iz Roča: Iza glavnih skupštinah Ročke posujilnice i gospodar. trgovačkog družtva proslaviti će se desetgodišnjica obstanka Ročkog družtva za štednju i zajmove i to sa zabavom kod koje će sudjelovati sa pjevanjem, deklamovanjem, predstavom (Seljaci u gradu) Buzetsko diletantsko i pjevačko družtvo, dok će više biranih komada odigrati Ročko tamburaško družtvo. Iza zabave biti će ples, svirati će Buzetska sokolska glasba. Za mnogobrojni posjet preporučaju se odbori spomenutih družtava.

Razne primorske viesti.

Istarski sabor. Jučer je došao glas, da vlada neće još sazvati istarski sabor, jer da nebi mogao dulje vremena zasjedati radi skorog ponovnog otvorenja carevinskog vieća.

Tu je po sriedi opet nekakva igra vlade i Talijana s našim pravima. Nu o tom do zgode jasnije.

Uredovanje kod gospodar. odjela c. kr. namjestničtva u Trstu. M eseca svibnja 1908. podastro je učitelj u Novalih kod Pazina L. Tomašić molbu za podporu za osnuće uzor-pčelinjaka. Zastupnik Vjekoslav Spinčić, saznav za tu molbu popitao se je o njezinom udesu kod nedavno stupivšega voditelja ministarstva poljodjelstva. U hipu mu ovaj nije znao ništa stalna reći, već mu je obećao razviditi, te pismeno ga obavjestiti. I držao je riec. Službenim pismom 9. veljače 1909. javio mu je da molbe Tomašićeve kod ministarstva poljodjelstva dosad nejma. Gdje leži sada već deseti mjesec? Gdje nego kod c. kr. namjestničtva u Trstu, odjel za gospodarstvo (sa gospodom Pipitzem i Frühaufom) za kojega žalibože Hrvati Istre tako rekuć neznaju, od kojega može se reći ništa nejmaju, kojega nepoznaju, s kojim se niti razumjeti ne mogu. I to je u dobi, u kojoj se toliko govori o akciji za podignuće gospodarskoga stanja pučanstva u Istri!

„Mladi Istranin“. U Opatiji izišao je pod uredničtvom g. Viktora Cara Emina a uz suradnju gg. Josipa Milakovića, Rikarda Katalinića Jeretova te Vladimira Nazora već drugi svezak „Mladog Istranina“, lista za mladi sviet. Već ta činjenica, da su se uredjivanju tog lista prihvatili ugledni naši književnici pokazuje nam na posebnu svrhu, kojoj imade služiti „Mladi Istranin“. Jedan od odličnih suradnika piše nam: „podupre li nas općinstvo uvjeren sam, da će naš „Mladi Istranin“ postati pravim meterizom hrvatstva i da će mnogo uraditi u mladjem svietu, a na mladjima ostaje sviet“. Glavna svrha je nacionalno odgojna strana, da se mladom našem svietu, koji se kreće u njeznim godinama školovanja podade štivo liepo, ugodno, zabavno i poučno, koje će odgovarati visini njihovog duševnog razvoja, širiti malisima duševni pogled, buditi im i ustaljivati u dušu plemenita čuvstva, bila ona etičke ili estetske naravi. Uz to budjenje liepog nacionalnog čuvstvovanja, koje se kod malisa veže uz rodnu kuću, uz rodne obale, te sitne predmete svagdanjeg života. Osim toga, gledeć na posebni naš nacionalno-prosvjetni momenat, izdavači hoće da želju za čitanjem i prosvjećivanjem prenesu i preko školskih godina, da se tako stvori u mladeži ona dovoljna dispozicija, koja će ih i u kašnjim godinama mladenačtva držati uz knjige i učiniti, da i oni, ako i nisu u školi ipak proširuju polje naobrazbe. Tako nie će mnogoput težak trud učitelja ostati uzaludan, te nakon škole propasti sve ono što se u školi osnovalo.

Prva dva broja „Mladog Istranina“ udešena su prema tome. U prvom broju vidimo zastupanog pjesnika Katalinića, Kranjčevića, našeg Car-Emina, i dr., a od stranih eto Jules Lemaitre-a, De Amicisa, Alphonsa Daudeta. A imade i poučnih stvorca, u onom obliku, koji je po djecu podesan. Da je potreba ovakog lista bila osjećana, vidi se po brzom njegovom raširenju i po podporama, što ih je dobio. Ali kako će se povećati naklada, treba što izdašnije pomoći sa strane občinstva i prijatelja mladeži, te će time u velike doprinjeti, da nam se stvara svježa i poletna mladež, te ne bude budućа generacija krivila nas, da joj nismo znali pružiti ono, što bi je učinilo narodnim temeljem i zatočnikom narodne slobode.

„Mladi Istranin“ stoji 2 K na godinu.

Pravim čudom mogu se nazvati uspjesi postignuti uporabom dvostruko elektro-magnetičkog križa R. B. br. 86.967 gospodina Alberta Müllera, pošto se je mnogo hiljada osoba uporabom istog za uviek riešilo Gichta, Ischiasa, Reume, srdčanih te živčanih i dr. bolesti, dapače i u najzastarjelih slučajevih, što svjedoče nebrojeno zahvalnice i priznanice koje posjeduje gosp. Albert Müller, te koje su ne samo fatci, nego i strukovnjaci pisali. Tako n. pr. piše gosp. Dr. Pavao Szeničzey, okružni liečnik u Jasz-Szent-György: Štovani gospodin Müller! Pošto se je Vaš dvostruko elektro-magnetički križ izvrstnim pokazao, to ću isti svakom prilikom preporučiti.

Stoga neka si svaki, koj na gornjim bolestima trpi, takov jedan s roj nabavi, koj se kod gospod. Alberta Müllera u Budimpešti V/41 kotar Vadasz ulica br. 84. dobiti može.

Poziv

na III. redovitu glavnu skupštinu

Društva za štednju i zajm. u sv. Križu

(registrane zadruge na ograničeno jamčenje)

koja će se obdržavati u nedelju dne 28. februara o. g. u 8 ure po podne u kapelanskom uredu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. Potvrda računskoga zaključka za god. 1908.
5. Čitanje „Zvezinog“ izvještaja o reviziji.
6. Izbor upravnog odbora.
7. Izbor nadzornog odbora i pomirnog suda.
8. Drugi prijedlozi.

Sv. Križ (Kastav), 14. februara 1909.

Upravni odbor.

Teletine ili govedine

dnevno svježe sječene zadnji kraj 1a. čisto 9 funti = 4½ kg. kruna 3·30. dostavlja na obće zadovoljstvo

Marija Naglerowa

— Podwoloczyska (Galicija) No. 7. —

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod ciene.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne može točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opeklina itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Raspis natječaja.

Polag zaključka opć. zastupstva stvorenog u sjednici od 31. prosinca 1908. raspisuje se ovime natječaj na mjesto **općinskoga posluž nika.**

Aspiranti zato mjesto treba da dokažu:

a) austrijsko državljanstvo;
b) dobu od barem 20 godina;
c) potpuno posjedovanje građanskih prava;
d) zdravo fizično ustrojstvo;
e) dobar glas i neprikorno moralno ponašanje.

Aspiranti će pobliže dokazati da posjeduju tekove specijalne sposobnosti i znanja kakova su neophodno potrebita a da se može od njih očekivati povoljno vršenje posala koje će im se povjeriti.

Mjesto je definitivno polag čl. 4 organičkog pravilnika za opć. namještenike.

S tim mjestom skopčana su beriva: *a)* plaća *480 K*, i *b)* otšteta za stanarinu *48 K* godišnjih. Koji to mjesto pokrije obavljati će i poslove školskoga poslužnika uz naknadu godišnjih *120 K.*

Zahtjeva se poznavanje hrvatskoga jezika u govoru i pismu.

Molbe treba da se prikažu do 28. veljače 1909. inklusive.

Nastup službe sa 1. travnja 1909.

Općinsko poglavarstvo

U BAŠKI, dne 11. veljače 1909.

Načelnik:

B. Kaftanić v. r.

Teletine ili govedine I.a

dnevno svježe, zadnji kraj, u stegnu, 9 funti = 4½ kg. čisto, kruna 3·50.

Dostavljaju na obće zadovoljstvo

RUBINSTEIN & COMP.,

Podwoloczyska (Oesterreich) No. 9.

Širite „Našu Slogu“.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cijelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

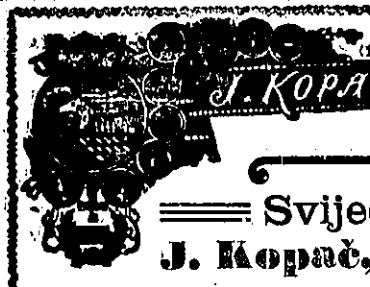

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Sviećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštenu svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slabój probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lickovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapréd pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna proporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, minoralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnost-, nesvjestico-, nagluhosti- drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudčanih grčeva, hcztečnosti, lochiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svechčke slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv t mu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izrađene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijuh strana svietu pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabo gospodjo.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilju glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

POZIV

na redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog trgovačkog društva u Roču

(registr. zad. na ograničeno jamčenje)

koja će biti u nedelju dne 21. februara 1909. u 10 sati prije podne u Narodnom Domu u Roču.

Dnevni red:

1. Potvrda zaključnog računa za god. 1908.
2. Izbor odbora.
3. Slučajni predlozi.

ODBOR.

Poziv

na redovitu glavna skupštinu

Ročkog društva za štednju i zajmove

u Roču

(registrovano zadruge na neograničeno jamčenje)

koja će se obdržavati dne 21. februara 1909. na 9 sati u jutro u društvenoj kući.

Dnevni red:

1. Potvrda zaključnog računa za god. 1908.
2. Izbor odbora.
3. Promjena pravila.

ODBOR.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.25
7.—	odl.	„ . . .	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	2.50
7.40	odl.	„ . . .	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj . . .	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	↓Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Poned. Srijeda Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.—	odl.	↑RIJEKA	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	Bell	odl.	2.—
9.10	odl.	„	dol.	1.50
10.—	dol.	Merag	odl.	1.—
10.10	odl.	„	dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.	„	dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	„	dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	8.05
3.10	odl.	„ . . .	dol.	7.50
4.—	dol.	↓NEREZINE . . .	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuština, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Oglas dražbe.

Raspisuje se zidanje nove crkve u Podgradu putem javnog dražbe.

Radnje su proračunane na K 39537·59.

Nacrti, podrobni troškovnik i potanji uvjeti su na uvid u podžupnom uredu u Podgradu.

Dostalcem smatrat će se najbolji nudioc prema uvidjavnosti podpisanoga.

Ima se položiti 10% vadija prije sklopljenja pogodbe.

Pisane ponude neka se uprave podpisanom najkašnje do 5. marča 1909.

Podgrad, dne 11. febrara 1909.

Stavbeni odbor.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—

biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—

kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobos, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Poslovno geslo :

„ Uz mali dobitak, veliki promet, „ istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu, koja nekde točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.

MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih dragih ura njihalica, budi lca, brilantne i optične stvari, i p. trebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku ljepom stvari na izbor.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 25. februara 1909. God. XLI.

Oglasi, pripeslana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka te javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

„Slavenske zajednice" u parlamentu u Beču.

Kadno su mjeseca novembra prošle godine stupili zastupnici iz naših južnih pokrajina t. j. Hrvati, Srbi i Slovenci, koji se nalaze u dvim klubovima, u „Jugoslavenskoj svezi" i u „Slovenskom klubu" u užu medjusobnu svezu, pozdravljen bio je taj korak naših zastupnika iskrenim veseljem i zadovoljstvom od svih pravih rodoljuba, kojim leži na srcu boljak i napredak našega naroda.

Malobrojni i osamljeni pojedini klubovi imali su malo ili ništa upliva ni utjecaja na parlamentarni život u carevinskom vieću što je bolno djelovalo ne samo na trieznije i ozbiljnije zastupnike obiju klubova, već dapače još većma na širo naše občinstvo, koje je punim pravom očekivalo, da će naši zastupnici u novom pučkom parlamentu igrati ljepšu i bolju ulogu i da će narodu svomu pomoći konačno do bolje i sretnije budućnosti.

Zajednički postupak obaju klubova imao je već na početku taj vidljivi uspjeh, što bijaše u predsjedničtvu parlamenta izabran jedan član udruženih klubova. Kažemo vidljivi uspjeh, jer bijaše i drugih uspjeha, koje nije vazda shodno vješati na veliko zvono.

Dalnja posljedica tog udruženja bijaše i ta, što su se udruženim jugoslavenskim zastupnicima priključili ponajprije češki zastupnici katoličke stranke iz Češke i Moravske, pa nekolicina staroruskih zastupnika i konačno svi ostali zastupnici češkoga naroda iz Češke i Moravske.

Tako je stvorena na carevinskom vieću prije nego li se je isto razišlo, „Slavenska zajednica", sastojeća iz zastupnika Hrvata, Slovenaca, Srba, Čeha i Starorusa, koja broji 120-125 članova. Za tu „zajednicu" stvorena su i prihvaćena pravila, na temelju kojih će „zajednica" imati izvršujući odbor i parlamentarni odbor. Izvršujući odbor sastoji od načelnikâ svijn u „zajednici" zastupanih klubova. Taj će odbor „zajednicu" zastupati prema trećim, nu nemože stvarati obvezatnih zaključaka sâm.

Parlamentarni odbor sastoji od predstojnika klubova te će imati u istom po 2 člana „Jugoslavenska sveza" „Slovenski katolički zastupnici", „Češki radikalci", „Moravska pučka strank"a, „Mladočesi", „Češki agrarci" imati će 3 člana, „Češki napredniaci" 1 i „Rusini" 1.

Zaključci stvoreni sa većinom od dviju trećina u zajedničkim pitanjima veže sve stranke i postaje zajedničkim za sve članove. Koji bi radio ili glasovao proti takvom zaključku smatralo bi ga se, da je izstupio iz „Slavenske zajednice".

Ovo će udruženje jednog diela slavenskih zastupnika na carevinskom vieću biti od nedogledne važnosti u našem parlamentarnom životu bude li se htjelo i moglo uzdržati i budu li pojedini klubovi popvrgavali svoje malenkostne probitke, velikim i zajedničkim interesima svih Slavena zastupanih na carevinskom vieću.

Osobitu važnost tomu udruženju podaju već sada sve njemačke stranke u parlamentu, koje razpravljaju najozbiljnije o njemu i koje naziru u njemu pogibelj za dosadašnju prevlast niemstva u austrijskom parlamentu. I doista je opravdana ta bojazan njemačkih stranaka ako se pomisli, da će „Zajednica" u parlamentu predstavljati najveću i najmnogobrojniju skupinu zastupnika, s kojima će morati da računaju i Niemci i napose svaka vlada.

Kano njemačke stranke tako je i ministra predsjednika baruna Bienertha, odnosno čitavu vladu iznenadito to udruženje sveslavenskih zastupnika. Ona bo znade, da onakva, kao što je danas, nemože računati na podporu „Zajednice" i da bi koli nju, toli svaku drugu vladu, protivnu interesom slavenskih naroda, mogla „Zajednica" u svakom iole važnijem pitanju srušiti. Sa oporbom od 125 članova neda se u našem parlamentu ni uz postojeći ni eventualno uz pooštreni pravilnik igrati.

Za nas južne Slavene imati će to udruženje i dalnjih blagotvornih posljedica. Do sada nisu bivše vlade tako rekuć ni pitale za naše zastupnike, van samo onda, kad su trebale njihove glasove. Za te glasove obećivale su svakojakih protiusluga, ali je obično ostajalo kod pukog obećanja, jer nisu iskreno mislile ili su od straha pred Niemcima ili Talijanima obećanje natrag povukle.

Od sada nesmije se to više opetovati, te će morati prvi barun Bienerth — ako bude hotio sastaviti parlamentarnu vladu, i sa jugoslavenskim zastupnicima računati. Zastupnici južnih Slavena imadu nepobitno pravo, da se s njima računa i radi položaja, što ga naše pokrajine u monarhiji zauzimlju i zbog znatnog njihovog broja u parlamentu. U vieću svietle krune valja, da se unapred čuje i glas južnih Slavena.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Led u puljskoj luci. Dne 20. o. m. u jutro opazili su ribari i lučki vodići na morskoj površini u našoj luci vrlo tanku ledenu koru, koju je kasnije sunčana toplina raztopila. Zračna toplina bila je pala na 4 stupnja izpod ništice. To je svakako riedak pojav u našem moru.

Prva nagrada krabulji na plesu družtva „Lega Nazionale" u Puli. Prijatelj nam piše: Čudim se gosp. uredniče, da nije ni Vama ni Vašim prijateljima palo u oči kako je bilo na posljednjem plesu glasovite „Lege" u Puli odlikovana prvom nagradom krabulja po imenu i starinom Hrvatica (ime mi je izpalo) i odjevena u krasno odielo naših crnogorskih sestara. Zar nije to značajno? Starinom Hrvatica u crnogorskom odielu dobiva prvu nagradu na „Leginom" plesu! Nije li to sudbina jarac?

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj, 17. 2. 1909.

Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda u Malom Lošinju, priredila je „Veliki koncerat s plesom". Krasnoj ovoj našoj zabavi odazvala se liepa većina milih Hrvatica i braće Hrvata, te doprinješe time liepe materijalne koristi našoj „Podružnici". Osjećamo velikom dužnosti, da osim ovih čelik rodoljuba osvjetlamo imena i ovih koji nisu mogli doći ali ipak se sjetiše naše Podružnice gg.: H. Brilli 10 K, prof. H. Haračić 10 K, Pepić 10 K, baron Mohrhammer 10 K, J. Wolf 4 K, F. W. Templer 10 K, gdja. Jovanović 2 K, g. Luksardo lučki kapetan 2 K, g. Šabalja kateheta 2 K, veleč. g. župnik Vel. Lošinjski 4 K, g. A. Bakota 2 K, F. Martinolić 0.50 K.

Najljepše se zahvaljujemo veleuč. g. Dr. Jos. Flegi odvj. kand. u Puli, što je posjetio našu školu, i darovao 20 K siromašnim našim malim Hrvatima. Svima dobrotvorima Podružnica se najljepše zahvaljuje — mališi duguju — a Bog im platio!

Odbor.

Krčki kotar:

Baška, polovicom veljače.

Premda se već nešto glede škole napomenulo želim, da još štošta otkrijem, te ožigošem što treba žigosati prigodom imenovanja učiteljskih sila. Razumljivo je toliko pisanje prigodom popunjenja tih ispražnjenih mjesta, radi straha, da nam se i opet ne naprti za nekoliko decenija križ od Sansiga. Razočarah se, kad dočuh, da će medju natjecateljima za ravnajućega biti i naš dosadašnji podučitelj. Dozvo-

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Vrsar. Pučanstvo je izmiješano po narodnosti u toj općini, tako da nema porezne općine čisto hrvatske, nego je jedino grad Vrsar posve talijanski (1667). U Funtanama (na moru!) je ogromna većina Hrvata, samo 50 Talijana, premda drž. statistika ne vidi u toj poreznoj općini nijednoga Hrvata. Gradina je takodjer naša kao i Lim (po 10% Talijana), a u Sv. Lovreču Pazetinačkomu ima 15% Talijana. Tamo su doduše Talijani silno zagrižljivi i ponosni na svoga mletačkoga lava. Baš čudno da je Talijanstvo Istre u prošlosti branio lav, a danas brani koza. Kada će na red doći zec? Od 4499 općinara vrsarskih je dakle preko polovina Hrvata. Vrsar je njihov, ali bi ih u Funtanama, Gradini, Limu i Sv. Lovreču brzo moralo nestati.

4. Hrvati u većini.

Taj zaključak ne iznenadjuje — Hrvata. Prošavši od jedne porezne općine do druge, vidjeli smo, kako svuda ima više Hrvata, kako je svaki podatak državne statistike neispravan, na korist Talijana. Cijela biskupija ima 124 tisuće žitelja, premda Status ili, kako se obično zove, službeni shematizam porečko-puljske biskupije od god. 1907. broji 140 tisuća žitelja. Ovaj broj neće biti ispravan: prevelik je i za 1900. i za 1907. godinu. No biskupijski shematizmi uopće obično nisu u ovom točni. Ako računamo, da pučanstvo svake godine poraste za 1% — a za naše strane vrijedi više manje taj % — onda bi 124 tisuća od 1900. bile porasle do god. 1907. na 134 tisuće, a ne na 140 tisuća. Ostanimo dakle kod državne statistike, tim više što spomenuti status nema podataka o narodnosti.

Talijana ima u gradovima (Pula, Rovinj, Poreč), gradićima (Vodnjan, Motovun, Vrsar, Labin), varošima (Bal, Kanfanar, Sv. Lovreč Pazetinački, Barban, Svet Vinčenat, Plomin, Višnjan, Vižinada), i selima (Fažana, Galežan, Šišan) a takodjer u manjini skoro u svim podopćinama motovunskoga i porečkoga sudbenoga kotara.

Po cieloj biskupiji su vanjske općine malne sve hrvatske, kao što ima i u svim spomenutim mjestima znatnih manjina, pače i većina Hrvata. U kratko Hrvata ima u biskupiji 62 tisuće, a ne kako državna statistika kaže, samo 46 tisuća; Talijana ima samo 56 tisuća, a ne kako hoće njihova statistika, čak 68 tisuća. 62 tisuće Hrvata i 56 tisuća Talijana a k tomu 5 tisuća Nijemaca (u Puli) daje nam po prilici 124 tisuće t. j. ukupno pučanstvo biskupije. Dakle je 16 za 16 tisuća ljudi poskočio broj Hrvata u ovom mojem brojenju prema službenomu. Kad bi kod popisa 1910. bili komisari savjesni, a naši ljudi svijesni, vjerovali bi ovoj razlici i Talijani. Hrvata ima dakle u biskupiji baš polovica (50%) od čitavoga pučanstva, ali ja ipak tvrdim, da su u većini, relativnoj većini, jer Talijana nema nego 56 tisuća, pak tek zajedno s Nijemcima čine polovicu pučanstva. Talijani u biskupiji nijesu ni u apsolutnoj ni u relativnoj većini, nego su manjina od 45%. 50% Hrvata, 45% Talijana i 5% Nijemaca. Avete capito?

Kad bi prema tomu bila u tim stranama porazdijeljena i prava, kako bi sve drugačije izgledalo u biskupijskoj kuriji, župi i crkvi, u zemaljskom saboru i odboru, na općini, u vijećnici i uredu, na kotarskom poglavarstvu i na sudu, na pošti, u školstvu i školi, pismenosti i u kulturi zemlje i naroda, blagostanju i zadovoljstvu pučanstva uopće?! Evo kako stojimo na pr. samo u analfabetizmu: u porečkom kotaru ima (1900) 65% odraslih (iznad 6 godina) ljudi, koji ne znaju čitati ni pisati, a pred četvrt stoljeća (1880.) ih je bilo čak 80%! Da su to skoro sve Hrvati, posve je razumljivo, kad Talijani ne daju hrvatskih školu i ne daju. To je njihova kultura! Da školstvo u tom kotaru ne napreduje, najjasnije dokazuje polazak škole. Od djece, koja su dužna polaziti školu, išlo ih je 1871. samo 45·3%, 1880 opet samo 45·3% a 1900. i opet samo 45·6%. Zar hrvatska ili talijanska djeca ne polaze školu? Velikom većinom hrvatska. Zašto? Jer u talijansku neće da idu, a hrvatskih Talijani neće da otvore. Zar Talijani odlučuju? Jest, jer su sve porečke općine talijanske. Čine li hrvatska djeca dobro? Da, to je tihi protest, koji izvire iz jasne narodne sviesti, to je štrajk dosta sličan onomu kod Poljaka u Prusiji.

(Nastavit će se.)

ljeno mu je. Dapače po pravici imade i prvenstvo na popunjenje tog mjesta. No neka već ne računaju na našu tvrdu kožu, jer čaša prepuna, prelije se. Namjera mi je podati njegovu pravu sliku. Njega dobro poznaju Baščani! Poznaje ga, velim, ali više kao ribara, težaka i štošta drugo, nego kao vrijednog, pravog učitelja. Čujem, da, kad djecu podučava, ujedno pazi na udice spuštene u more, da se hvataju ribe i razgovara s prolaznicima pitajući i je ča? Sve prigovore radi toga on je s mirom podnašao, misleći valjda — ta i apoštol Petar moj imenjak, je bi dobar ribar a uz to i dobar naučitelj, pa zašto ne bi bio i ja. Upútnije bi bilo, da ide za promaknućem na švićaricu, jer potezati grip (mrežu) se ne isplati. Ah gospodo, koja vedrite i oblačite, maknite nam ga s vrata. Nemojte nas iznenaditi s tim popravljačem starih satova, i šivaćih strojeva, bojadisarom soba, ribarom, težakom i t. d. kao ravnajućim. Nije sve svima dano!

Obzirom na sve ovo, bit će Vam jasno, da je školski napredak (takav) nikakav. Vederemo!

Voloski kotar:

Izbor općinskog načelnika i viećnika za Volosko-Opatiju. Ovih dana konstituiralo se je općinsko zastupstvo u Voloskom izabrav ponovno načelnikom velezaslužnog g. Dra. Andriju Stangera a viećnicima gg. Juliju Mirana, Viktora Tomičića, Dra. Ivu Poščića, Niku Peršića, Augustina Rajčića, KonstantinaJežicu, Dra. Konrada Janežića, prof. Dra. Julija Glax-a, Dra. Josipa Landr a i Pavla Tomašića.

† Dr. Josip Gerzinić.

Iz Trsta nam pišu. Ovih dana preminuo je ovdje nakon kratke bolesti vrlo čestit naš mladić g. Dr. Josip Gerzinić perovodja kod c. k. redarstva u Trstu. Pokojnik je bio vrlo nadaren i marljiv djak, te se je uvjek odlikovao u naucima i ponašanjem. Siromašni roditelji veselili su se novomu miljeniku, koji im je služio na čast i ponos. Otac pokojnikov je rodom iz Buzeta u Istri, nastanjen više godina u Trstu, gdje je uzorno odgojio svoju djecu. Velevriednomu mladiću podielio Svevišnji vječni mir i pokoj, a njegovim težko ucviljenim roditeljima srčanosti da uzmognu strpljivo podnesti težki ovaj udarac.

Pišu nam iz Kastva.

Bratovština hrv. ljudi u Istri. G. Josip Linić trgovac i predsjednik „Hrv. Čitaonice na Trsatu uplatio je od dobivene nagrade utemeljiteljnu švotu od 50 kruna. Živio vrli prijatelj istarskih Hrvata!

Na Trsatu umro je vrli rodoljub i osobiti prijatelj istarskih Hrvata gospodin Franjo Matković Tomin obć. zastupnik i predsjednik „Primorskog Hrvata" dne 13. o. mj. u dobi 41 godine. Njegova nenadana smrt razžalostila je svih, koji su ga poznavali, a osobito Kastavce, kojima je pok. Franjo običavao zalaziti na družtvene zabave u družtvu mnogih svojih prijatelja, kojih je svojimi vatrenimi govori znao oduševiti za narodnu stvar. Harni kličemo junačkom pokojniku Slava i Bog mu platio.

Dne 20. t. mj. vjenčao se na Trsatu naš rodoljub g. Franjo Jelušić doktorand prava i posjednik iz Kastva sa gospodjicom Vjekoslavom Culotti iz Rieke. Mladomu paru kličemo bilo sretno.

Bečki načelnik u Lovranu.

Od tamo nam pišu, da je u nedjelju prije podne tamo stigao poznati bečki načelnik i vodja njemačko kršćanske stranke u Austriji g. Dr. Karlo Lueger. Odsio je u hotelu „Lovrana". Na kolodvoru u Matuljah pozdravio ga je kot. poglavar barun Schmidt.

Zabava u Kastvu na pustnu nedjelju. Već preko četrdeset godina priredjuje se u Kastvu zabavu na pustnu nedjelju. Do najnovije dobe priredjivala ju je tamošnja hrvatska čitaonica. Prvih godina hrvatskoga budjenja u istočnoj strani Istre, pače prvih devetletja znalo se je na taj dan sakupiti u Kastvu ljudi iz Voloskoga, Opatije, Rieke, Trsata, Jelšana, Trnovo-Bistrice. Iz Kastavštine same dolazilo ih je manje. Kasnije sve manje od daljega, a sve više iz Kastavštine. Sada ih od drugud malo dolazi, i u obće iz daljega, a sve više iz Kastavštine. Sada jih od drugud malo dolazi, i u obće iz daljega pošto imade druguda družtava i zabava. Sve više je domaćih, iz Kastva grada i njegove bliže okolice. Ove godine priredilo je zabavu pjevačko i tamburaško društvo „Istarska Vila", u svoje svrhe. Ono može biti i jest zadovoljno sa uspjehom. Dvorana Beta Vlaha bila je puna puncata općinstva. Cielu večer, pravo rekuć cielu noć vladalo je veselo, nepretjerano, iskreno razpoloženje. Dvoranu su ukrasili mlada gospoda Jelušić Hedwig, Brozović i Ferdinand Karlavaris. Mješoviti pjevački zbor odpjevao je pod vodstvom prezaslužnoga gospodina Sprachmanna dvie pjesme, već poznata solistkinja Ema Jelušićeva jednu. Pljeskalo se je i zboru i solistkinji i pjevovodji odnosno pratiocu, kako su i zaslužili. Silno se je svidjela igrica „Ne zovi vraga", koju je po slovenskom priredio g. Hedvig Jelušić. U igri se je više put pjevalo, kako je uglazbio neumorni gospodin Sprachmann, koj je i kod same igre pratio pjevačice i pjevače, odnosno igračice i i igrače. A to su bile gospodjice Ema Grossmannova i Andrijana Karlavarisova, i gospoda Anton Ryšlavy, Hedvig Jelušić i Ferdinand Karlavaris. Igrali su divno. Sve je pucalo od smjeha. Pjesmicu na svrsi morali su opetovati, i još se nije htjelo odobravanje stišati. Za vrieme plesa iznenadilo je općinstvo dvojaka improvizovana glazba. Sedam osam mladjih ljudi okrabuljalo se je upravo originalno, i uzelo svak svoje papirnato glazbalo, pa udri, baš liepo. Sve se je steklo u dvoranu kad se ih je čulo. Mnogim su poskočile noge, kad je gospodin Lisica počeo udara ti u „dvojke" ili „blizni". Za ples s njimi sabralo se je u tren oka šest kruna za Družbu.

Pazinski kotar:

„Legino" zabavište u Sv. Nedelji. Pišu nam iz Labinštine: Pred nekoliko dana imali su u Sv. Nedelji glavnu skupštinu područnice *„Lega Nazionale"*, koja obstoji već dvie godine. U Sv. Nedelji imadu poprdili sa „krnjelima" od ove godine i dječje zabavište (asilo infantile). Svrha je ovog zabavišta, da našu djecu oduzme od majčinog mlieka, pa da ju tamo uzgoje po svoju, to jest, da bude ta tužna djeca proklinjala majku, oca, braću, rodbinu i sve ono, što je njihovim starijim bilo milo i drago; da budu proklinjala i kosti svojih roditelja u grobovima. Pa da, oni će ih tamo uzgajat, da su pravo — čistokrvni Talijani, a otac i majka im nisu nigda ni sanjali o talijanstvu; oni neznaju ni govorit talijanski.

Ljudi božji, promislite: zašto kos (košić) neće da cvrkuće kao vrabac, a vrabac neće, da pjeva kao kos.

Zašto prodavate svoju djecu? Nije li vas sram i od Boga štrah? Ta ista vaša djeca proklinjat će vas jednom i to svim pravom: da niste bili vriedni zvati se ocem, ni majkom, kad ste ih prodali! Onako nedužnu, nejaku djecu, mjesto da ju zibljete na svom krilu, na svom srcu, vi ju davate, da vam ju ziblje tudje krilo, tudje srce! Može li biti vaše ono srce, koje vam je odnjihalo (odzibalo) tudje srce! Ne, ne može! Kada ste vidjeli, da ovca dava odgajati svoje janje vuku? Šta neznate, da pas (brek) zadavi i mladog zeca, samo ako ga nadje. A zar mislite, da će vam ljubiti u toj talijanskoj školi djecu onom ljubavlju, kojom ju znadete ljubiti vi kod svojeg siromašnog ognjišta? Zar mislite, da vam oni to čine iz ljubavi? Varate se dragi moji! Oni to čine za to, da vam malu djecu, koja tužna ne znadu, niti da živu odnarode — otudje, da ne budu znala, kad odrastu, da su krv vaše krvi. Oni čine to zato, da nebude vaša djeca molila Boga sa: *„Oče naš!"* Da ne bude tu vaša krv, ni vamá svojem ocu i majci rekla više onaj od srca sladki: *„laku noć, mama, dobro jutro, ćaća! Hvaljen Isus i Marija, prijatelji!"* Oni čine to zato, da vam budu vaša djeca, meso od vašeg mesa, jednom govorila u tudjem vam jeziku pogrdno: *„I miei genitori sono schiavi"*. Oni čine to zato, da vas vaša djeca budu pozdravljala: *buona notte, buon giorno!* i t. d., a vašeg jezika će se sramiti. Sramiti će se od vas, kad im budete rekli: sine moj, zlato, srce moje! Djeca vaša, prezirat će vas, svoje vlastite roditelje.

Vaša će vam djeca govoriti u tudjem vam jeziku, a vama će se srce kidati od tuge, kad vaša krv, ne bude htjela govoriti s vama. Kosti će se vaše od tuge i sramote obraćati u grobovima. Kajat ćete se, al neće biti više vremena — bit će prekasno, jer što vuk odgoji — vučju ćud imade.

Vi poslušate Natinovića! Kažite mi, liepo vas prosim, koliko njih ste čuli reći onako od srca: „Bog mi daj zdravlje". Pa ni on nije od talijanske krvi. Ne, hrvatska krv teče u njegovim žilama, a samo ćud, pamet, odgoj imade talijansku. Ta vi sté sami poznali njegovog oca i djeda, da su plug i organj držali — da su orali, a gdje to danas Talijani čine? Kod nas, sjegurno ne! — Vi znadete sami, da imade medju vama materá, koje nisu do pred par godina znale ni riječi talijanski, a sada im njihova krv, njihova vlastita djeca govore: *„ščava"*.

Furlani, Bulijani i Fedeli jesu kod vas pravi „Krnjeli", pa zašto oni ne šalju svoju djecu u hrvatsku školu? Dosta o zabavištu! Na skupštini *„Lega Nazionale"* bili su dva Načinovića, jedan Furlani, četvorica Bulian. Socijalisti: Sirotić, da li su mu dozvolili, da dopelja i *„la sua signora"* neznamo. Bio je Šote, pop Corva sa svojim zvonarima „braćom Petrinčić«; Martinčić otac i sin. Bio školski poslužnik Nane Šaftić, koji se ne boji, da će ga učitelj hrvat otjerati. Bio je i Mate Trdoslavić, listonoša. Nadalje bili su vam kmeti, u kratkim bragešama Sopčić i Vrećar. To vam je kričalo: *„Evviva l' Istria Italiana"*, da se čulo ćak do baruna Lazzarinija u Sv. Martin, koji je odmah brzojavio o socijalističkoj stranci bratu Beppiu u Rim.

To su, hvala Bogu, svi „Talijanaši" u sv. Nedelji, a vjerujte, da su pobrali sve one, za koje su znali, da će im biti dosta poslije „šedute" kod Ravnića „pijat bigul". Kako vidite malo ih je, koji su sliepi. a ti su, koji šilju i djecu u *„ašilo"*. Drugi put o drugoj stvari.

Za Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu sabralo se u gostioni g. Čeha u Roču na predlog g. Marka Zovića, krojača u Pazinu K 10·60, koje su predane odboru.

Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu primilo je u prošlom mjesecu siječnju slijedeće novčane darove: Fr. Matejčić zem. škol. nadzornik — Trst K 50, prof. Vjekoslav Spinčić, zastupnik — Kastav za dobru ruku k novoj godini K 100, prof. I. Milčetić — Varaždin K 10, Dr. Fr. Mandić — Srst K 80, Pravdoslav Rebek kot. veterinar — Pazin K 3, Fr. Novljan, profesor Pazin K 10, Fr. Frankola, prof. — Pazin K 10, Dr. K Janežić, odvjetnik Volosko K 15, sakupljeno kod kušanja vina 8. 1. kod g. Trampuža 14·82, Dr. I. Poščić. zastupnik — Volosko K 50, Gdja. Antonija Milohnić — Cres K 5, pop Ivan Mrakovčić — Cres K 5, nadpop Niko Turato — Cres K 5, gdja. Marija Rigović Cres K 2, Ivan Milohnić prof. — Cres 3 krune, župnik Liberat Sloković — Sv. Petar u Šumi K 15, trgovac Josip Bolé — Rijeka K 20, prof. Mate Šepić — Kastav K 100, Dr. Fr. Dorčić — Pazin K 10, Pretičak od popravljanja veza knjiga 2·10, Josip Turčinović — Pazin K 15·40, Rovinjsko selo sakupilo K 5, kanonik Pinčolić — Barban K 5, Ante Petris župnik Ravni K 2, Ante Nežić nadučitelj u miru — Pićan K 10.

Riečki Novi List sakupio do 7./I. 1909. 440 K. Pero Premuda, sudski vijećnik Zagreb 10 K. Anton Vodopivec, porezni činovnik Gorica 5 K. Ljudevit Tomičić, dvorski savjetnik Trst 20 K. Dr. Ivan Zuccon, narodni zastupnik Pula 20 K. Dr. Gjuro Hrašovec, odvjetnik Celje 4 K. Na giru gdjice. Rože Bertoša s gosp. Ivanom Knezom dne 17./I. t. g. sakupljeno 23 K. Otac zaručnice g. Antun Bertoša 20 K. Nadinžinir u miru Dr. M. Vitezić Rijeka 10 K. Josip Turčinović, Pazin 10 K. Trgovac D. Žanić, Pazin 2 K. Nadučitelj Vinko Žn darić, Pićan 10 K. Dr. Albert Predojević, Zagreb 10 K. Mlinar Ivan Mahnič, Dekani 20 K. Nikola pl. Šipuš, Sisak 10 K. Za vožnju automobilom, Pazin 60 fil. Tarok, Pazin 1 K. Knjižar Ivan Novak, Pazin 18 fil. Preostatak od kupljenih knjiga, Pazin 65 fil. Knjižar I. Novak, Pazin od rasprodanih brzojava bez žica 23 K. Dr. Bogoslav vitez Trnski, Bakar 10 K. Nadžupnik Ivan Bersenda, Pićan 50 K. Župnik Ivan Luk, Lovran 5 K. Petar Križmančić, Bazovica, sakupljeno u gostioni kod gdje Presij 12 K.

Kad bi i slijedeći mjesec toliko bilo! Hvala darovateljima!

Koparski kotar:

Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Brijegu-Račice izabrala je prigodom svoje glavne godišnje skupštine slijedeći odbor: upravitelj: Ladislav Tonković, župeupravitelj Račice, zamjenik: Ivan Počekaj, župan Dubrovice, tajnik: Anton Medica, trgovac Oribi, zamjenik: Ivan Vodopija, župan Brijeg, zamjenik: Mate Buršić, Brijeg. Poslanici za glavnu skupštinu: Mate Vodopija i Petar Dušić. Podružnica brojila je tekom godine 1908. u svemu članova 32.

Članarina iznaša	K	12·80
Darovi iznašaju	K	33·40
Prihod plesa	K	36·58
ukupno	K	82·78
Troskovi podružnice iznašaju . .	K	27·78
poslano družbinom Ravnateljstvu	K	55·—

Franina i Jurina.

Fr. Ča da je Šote otel bit maeštro di posta?

Jur. To i vrapci znaju — pa lepše je bit poštar, nego oštar i kučer.

Fr. Ma da je direcijon od pošti volila jednu žonsku?

Jur. Tr je i pravo, on je muškarac, zašto bi se sramil bit kučer i oštar, a mogâ bi i kopat?

Fr. Ha, ha, ha! da je konji, karoci i komu točit vina, kako nekada!

Jur. A Labinjani — a Fržulin?

Fr. Neznam ča misle!!

Širite „Našu Slogu".

Razne primorske viesti.

Talijanske pobjede(!).

Istarsko talijanski listovi hvastaju se da su pobijedili kod netom ovršenih izbora u Grožnjanu i u Pomjanu. Ovo hvastanje sliči poznatom junačenju „Furlana“, koji je sa drugovima čekao protivnike, da ih suzbije, pa ih junačio: a k o n e d o d j u d r ž m o s e, a k o d o d j u b j e ž m o:

O pobjedi se može naime po našem mnienju govoriti samo ondje, gdje se imade protivnika, a gdje toga neima tamo je lahka pobjeda, jer u obće ni neima borbe.

Tako bijaše koli u Grožnjanu, toli u Pomjanu.

U Grožnjanu obavljeni su izbori, a da za to nije nitko ni znao osim one šake talijanaša iz gradića. Naš izvanjski puk bez vodja i bez poduke nemože se upuštati u ozbiljnu borbu sa talijanaškom gospodom, koja imadu vlast u rukama i koja se služe poznatim sleparskim sredstvima. Kad bi onaj naš puk imao samo nekoliko muževa, koji bi ga podučili i vodili, prestali bi i tamo talijanaši brzo slaviti svoje pobjede.

Što se tiče Pomjana odustali su naši občinari od borbe znajuć, da je proti lukavo sastavljenim izkrivljenim izbornim listinama uzaludna svaka daljnja borba. Listine te bijahu naime izpravljene ili izkrivljene po dovršenom reklamacionom postupku od strane vladajuće svojte protiv čemu su naši občinari uzalud podnesli utok na namjestničtvo. Dakle i tu bijaše lahka talijanašem pobjeda pošto su se na opisani način osjegurali unapried većinu. Takvim se pobjedama mogu malo ponositi naši susjedi jer nisu zakonite nit dugotrajne!

Riemanjsko pitanje riešeno.

Takovu viest čitamo u hrvatskih i slovenskih listovih. Prva ju je doniela „Hrvatska Korespodenca“ iz Beča, iz koje je prošla u druge novine. Ta viest glasi: Državnomu zastupniku Dr. Matku Laginji, kao povjereniku Ricmanjaca i Ložena posrećila se, da postigne sporazumljenje u ricmanjskom pitanju izmedju nadležnih oblasti i onoga pučanstva te može smatrati to pitanje riešenim. Sporazumljenje to oslanja se na sliedećić uvjetih: Za Ricmanje i Log ustrojiti se ima bezodvlačno samostalnu župu. Za kongrui od 1400 K, za župnika prispjevati će crkva 315 K, a sve ostalo vjerska zaklada. Župljani su slobodni od svakog prispjevka. Oni t. j. kuće gospodari birati će si svoje župnike. Občina će postati župnim patronom sa svimi pravi i dužnostim za buduće. Za popravak crkve i župnog stana potrebitih 10.000 K doprinesti će vjerska zaklada. Crkvenih obred biti će latinski.

Na temelju ovih uvjeta urediti će ordinarij (biskup) u smislu odnosnih propisa rimske kurije porabu slovinskog jezika u crkvi.

Tako glasi gornja viest, koja će biti valjda istinita, jer se ju s nijedne strane neoprovrgava.

Nama je drago, da je konačno došlo do sporazumljenja i do riešitbe tog nesretnog pitanja, koje je uzvitlalo kroz toliko godina toliko bure i prašine. Biti će nam tim draže nebude li pri tom ni pobjeditelja ni pobjednik, pak bude li to riešenje donielo onom pučanstvu toli željenog mira i božjeg blagoslova za njegovu duševnu i tjelesnu blagobit.

Dragocjeno priznanje. U talijanskoj općini Izula sa istoimenim gradićem, vrše se općinski izbori. — Občinari i gradjani Izule jesu po ogromnoj većini pristaše talijanske pučke stranke — ili kako ju liberalci zovu — klerikalne stranke. Ovo je stranka kod izbora sjajno pobjedila, jer se liberalci i socijaliste nausudiše stupiti u izbornu borbu.

Ta je pobjeda pomutila veselje talij. liberalcem, koji su dali u tršćanskom *„Židovčiću“* oduška svom jalu i svojoj zlobi. Predbacuju naime „klerikalcem“, da su oni kod zbora upotrebili 194 nezakonite punomoći i da im je do pobjede pripomogla *dobra četvrtina slovenskih glasova.*

Ova talijansko-liberalna priznanja su za nas od dragocjene važnosti jer nam pokazuju: 1) da su se „klerikalci“ naučili od „liberalaca“ patvarati ili zlorabiti izborne punomoći (ako su u istinu nezakonite bile), čime se talijanski liberalci uvjek i svuda služe proti nama tamo, gdje bi inače propali, da nepočinjaju prevara i sleparija, i 2) da su i u onoj občini, koju smatraju talij. liberalci čisto talijanskom slovenski izbornici ili občinari u tolikom broju, da su mogli dati „klerikalnoj stranci“ jednu četvrtinu glasova.

Radi toga je koli smiešna toli drzovita podvala liberalnog piskara što su tobož „klerikalci“ za uzdarje izabrali u obć. zastupstvo i jednog Slovenca čiste krvi t. j. veleč. g. M. Škrlica župnika iz Korta.

Slovenski občinari i izbornici imali su sveto pravo birati svoga pouzdanika u občinsko zastupstvo pošto ih je bilo, po samom priznanju liberalnoga piskarala, toliko, da su tvorili jednu četvrtinu svih birača. Vjerujemo, da bi bilo milije i liberalcem i klerikalcem da im naši občinari i izbornici služi samo kano sliepo orudje kao pomoćnici u njihovih sebičnih poslovih, da ih pak, kad odsluže, od sebe odrinu kao niemu živinju. Tako se je postupalo do sada vrlo često s našim narodom kod ražnih izbora, al se čvrsto nadamo, da će toga sve to više nestajati.

Konačno iztičemo, da nam je vrlo drago, što je došao u rečeno zastupstvo odličan naš rodoljub i svećenik, koji će bar kontrolu vršiti nad djelovanjem talijanskog občinskog zastupstva.

Telefonski spoj izmedju Rieke i Liburnije. Iz Rieke javljaju, da će biti Zamet — občina Kastav — telefonski spojen sa Riekom a timi i sa ostalimi dielovi Liburnije. Priprave su skoro gotove, centrala biti će za predplatnike u Zametu.

Mjesto svršenoga pravnika kod zemaljskog kreditnoga zavoda u Poreču. Uprava toga zavoda razpisuje natječaj na mjesto perovodnog vježbenika koji imade propisane državne izpite — sa mjesečnom podporom od 100 K za 5 mjeseca, a čim postane stalnim činovnikom podporu od 1600 K do 2000 K te prelazom u IX. platežni razred.

U natječaju stoji doduše i poznavanje drugih jezika osim talijanskoga, nu mjesto će ipak stalno dobiti Talijan, pa makar neznao ni rieči hrvatske. U urede zemalj. odbora nesmije činovnik Hrvat ili Slovenac, dok su Talijani apsolutni gospodari.

Mjesto računarskog vježbenika kod zemaljskoga odbora u Poreču. Molitelji valja do dokažu, da su svršili koju srednju školu ili njoj sličnu, da su austrijski podanici; prednost će imati Istrani, a medju ovimi oni, koji poznaju oba zemaljska jezika i njemački. Vježbenik će imati da služi 6 mjeseca privremeno sa nagradom od 60 K mjesečno. Čim postane stalnim, imati će podporu od 1000 K sa tri poviška od 200 K svaki. Čim se izprazni mjesto stupiti će u XI. platežni razred sa pravom na daljnja promaknuća. Molbe valja upraviti zem. odboru u Poreču.

Novi predsjednik austr. Lloyda. Onomadne bio je imenovan predsjednikom austrijskog Lloyda u Trstu bivši ministar željeznica Dr. pl. Derschatta. Novi predsjednik jest od pete do glave Niemac, te će kao takav bez dvojbe nastojati, da sve to više poniemči Lloydovu upravu kao što je nastojao kod državnih željeznica. Od novoga predsjednika neimaju se dakle naši pomorci kod austrijskog Lloyda ničemu dobru nadati.

Prinosi za Družbu.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje slijedeće prinose: Klub „Istra“ u Zagrebu prinosi K 245·32. — Gosp. Fran Stilinović Jastrebarsko 47 K. Gosp. Rajmund Defar, u Tinjanu sakupio prigodom glavne skupštine tamošnje čitaonice 5 K 60 h. N. N. darovao kod večere dne 20./I. 1909. u Iki 10 K. Obitelj Perućić Opatija u počast uspomene svoga strica 40 K. Gdja. Marija Kraljić Dolina, daruje 10 K 50 h. Gg. Ivan Grgurina, Tihomir Fiamin, Josip Stanger i Rudolf Saršon Volosko, sabrali za novu godinu 478 K. Gosp. Stjepan Gumulin Jelsa, prihod cigaretnog papira II. polugodišta 461 K 44 h. Na glavnoj skupštini Gospodarske Zadruge u Opatiji sakupljeno 12 K. Uprava „Hrvatskog Prava“ u Zagrebu u ime prinosa za god. 1908. 1095 K 88 h. Gdja. Petrović Rieka, u počast uspomene blagopok. supruga 100 K. Uprava »Hrvatske Slobode« Zagreb 423 K. Družbina podružnica u Jelsi 24 K 83 h. Gospodin Gjuranac Gjuro Garešnica 5 K. Gosp. Spasinović Ivan Perovaradin 11 K. Prva Jugoslavenska tvornica kavinih surogata u Ljubljani prihod za II. polugodište 1908., 707 K 36 h. Družbina podružnica u Slumu 132 K 90 h. Gosp. Stjepan Roca Vrlika, izruča polovicu čistog prihoda od priredjene zabave, 30 K. Gosp. Dr. Magdić u Varaždinu izruča sabranih po g. Alfredu Zabukošeku trgovcu u Tuhlju, u veselom družtvu 5 K. Gg. Ive Volarić i dr. slušatelji gospodarstva u Križevcih sakupljenih na sokolskoj zabavi 22 K 76 h. Gosp. Barić Dragan Dvor, sabrao medju članovima „Hrvatske“ k novoj godini 10 K 70 h. Gosp. Dr. Dinko Trinajstić u Pazinu izruča darovanih po Ivanu Sancinu u Buzetu na uspomenu svog blagopok. oca 10 K. Družbina podružnica u Milni, prinos za godinu 1908, 130 K 31 h.

Nadalje primilo je naše Ravnateljstvo potpore općinskih poglavarstva i novčanih zavoda: Općina Imotska 800 K. Općina Kastav 100 K. Općina Nova Gradiška 40 K. Općina Petrovci 10 K. Općina Staro Petrovoselo 10 K. Općina Ludbreg 10 K. Prva hrvatska štedionica Zagreb 100 K. Krapinska Štedionica 50 K. Gradsko poglavarstvo Koprivnica 50 K. Općina Zlatar 20 K. Općina Novo Čiće 10 K. Općina Bakarac 20 K. Općina Gornji Miholjac 10 K. Općina Kutjevo 5 K. Općina Njemci 20 K. Općina Palanjek 10 K. Općina Starigrad na Hvaru 40 K. Trgovište Pakrac 10 K. Općina Kutina .0 K. Općina Mrkopalj 20 K. Općina Gjurmanci 5 K. Općina Slatina 50K. Općina Drnje 10 K. Grad. pogl. Bjelovar 50 K. Općina Virovitica 20 K. Općina Sv. Ivan Žabno 10 K. Trg. Vukovar 10 K. Gradsko poglavarstvo u Senju K 25.

Želudcane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. **1 tucet 4 K, 3 tuceta 17 K. 10 taceta 32 K,** franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica željudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnjih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,

polag trga sv. Marka 20.

Austro-Hrvatske parobrodarske družtva na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT ↓ ↑	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška ↓ ↑	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u **Starej Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Poned. Srijeda Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.—	odl.	RIJEKA ↓ ↑	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	Beli	odl.	2.—
9.10	odl.	„	dol.	1.50
10.—	dol.	Merag	odl.	1.—
10.10	odl.	„	dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.	„	dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	„	dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	8.05
3.10	odl.	„	dol.	7.50
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod **I. Pakušića,** Via Andrássy **25.**

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Oglas dražbe.

Raspisuje se zidanje nove crkve u Podgradu putem jeftimbe.

Radnje su proračunane na K 39537·59.

Nacrti, podrobni troškovnik i potanj uvjeti su na uvid u podžupnom uredu u Podgradu.

Dostalcem smatrat će se najbolji nudioc prema uvidjavnosti podpisanoga.

Ima se položiti 10% vadija prije sklopljenja pogodbe.

Pisane ponude neka se uprave podpisanom najkašnje do 5. marča 1909.

Podgrad, dne 11. febrara 1909.

Stavbeni odbor.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotriježbite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

NAUČNA BIBLIOTEKA
RIJEKA

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 8.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu“.

CEDULJICE

za sv. ispovjed i pričest

Izradjuje »NARODNA TISKARA«

LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice“

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa Željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lickovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj stakleneci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Dvostruki elektro-magnetičk

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod ulega, reume, astme (težkog disanja), nepavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje mučevne s ahovati, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenje u postelje, nujnost, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteženosti, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječ alm tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem ilačenja dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem.

povre! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIJEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedo točno. D bra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, potreba se bojati da će se nepotrebno vrlomo utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to v m se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.
MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura ujlinalica, budilica, brilantne i optičke stvari, i p trebšline za pušenje.

Pošto ćešće mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cjelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 10. Pula, u četvrtak dne 4. marča 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana, itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljaka } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Protunarodni biskupi u Istri nekoč i sada.

Javljeno je bilo već u ovom listu kako su riečki iredentisti napeli sve sile, da bi se grad Rieka sa bližnjom okolicom odciepila od biskupije senjsko-modruške i stvorila samostalna biskupija na Rieci ili Rieka pripojila kojoj madjarskoj biskupiji. U tu svrhu bio je riečki načelnik Vio sa riečkim zastupnikom Zanellom u Rimu, da tu želju riečkih lažiliberalaca kod Sv. Stolice zagovaraju. U Rimu bi reć, da bijahu loše sreće jer ih Sv. Otac nije htio saslušati. Nu uzprkos tomu raztrubili su glas, da su u Rimu dobro opravili. I madjarska vlada stala se je zanimati za to pitanje sve to više nastojeć, da bi se Rieku sa okolicom pripojilo kojoj madjarskoj biskupiji.

Na svu tu protunarodnu agitaciju nije moglo ostati mirno i hladno ni hrvatsko svećenstvo senjsko-modruške biskupije i ono najbliže gradu Rieci.

Prvo se je oglasilo svećenstvo crkvenih kotara riečkoga i bakarskoga, koje se je sastalo dne 10. febrara kod sv. Kuzme nedaleko Bakra i na tom sastanku jednoglasno zaključilo da se odašalje hrvatskomu metropolitu zagrebačkomu nadbiskupu preuzv. g. Dru. Jurju Posiloviću posebnu predstavku proti odciepljenju grada Rieke sa okolicom od senjsko-modruške biskupije.

Ta vrlo temeljito i obširno sastavljena predstavka sastoji od 6 točaka, izmedju kojih zanima nas osobito točka 4., koja nam jasno predočuje kako je grad Rieka od 11 stoljeća pak do god. 1787. pripadala jurisdikciji puljskih biskupa i kako su puljski biskupi od negda nastojali, da iz naših crkvah protjeraju narodni naš jezik, osobito naš staroslavenski jezik. Ako su pak oni taj jezik proganjali u hrvatskom gradu Rieci, u gradu odaljenom od Pule, što su tek radili u svojoj blizini, u Istri, u hrvatskim župama i kapelanijama Istre?

No da čujemo što govori o tom predstavka glede grada Rieke:

„4. Poznato je, da je Rieka od 11 vieka pa do g. 1787. spadala pod jurisdikciju puljskih biskupa, te da je te godine priključena senjsko modruškoj biskupiji! A to je išlo teško i vrlo sporo. Tako je već godine 1599. zaključilo gradsko vijeće, da se Rieka ima otciepiti od puljske biskupije. Kad niesu nadležni faktori hotjeli uvažiti to zamolbe, stalo se je raditi na tome u početku 17. vieka, da se na Rieci osnuje samostalna biskupija, te je i nadvojvoda Ferdinand živo oko toga nastojao! Nakon višegodišnjeg pregovaranja izjavila se je rimska kurija protiv te osnove. Godine 1772. tražilo je gradsko vijeće i opet odciepljenje, no spriečila ga je Venecija, ka kojoj je tada pripadala Pula. Godine 1777. i opet je Rieka tražila odciepljenje i to s razloga a) što je Pula predaleko; b) što svećenici Riečani ne mogu dobiti nadarbine u mletačkoj česti puljske biskupije; c) što puljski biskupi imadu prema Rieci odveć stegnuta prava; d) što puljskoga biskupa nije bilo na Rieci od g. 1742. Nakon tolikih predstavaka i zaključaka konačno je energično Josip II. uspio, te je Rieka odciepljena od puljske biskupije.

Spomenusmo, kako je teško išlo s tim odciepljenjem, sad neka nam je slobodno ispitati razloge, koji su za to vojevali. Ti su razlozi bili vrlo čvrsti i temeljiti. Već od godine 1145. podpadala je Pula pod Mletčane, te je tamo redovito biskupovao biskup talijanske krvi a mletački podanik. Riečko pak pučanstvo bilo je posve hrvatsko, te se je tekar u 17. i 18. vieku stao na Rieku useljivati talijanski elemenat. O. Glavinić 1648. piše, da su Riečani Hrvati, te da rabe talijanski jezik jedino u saobraćaju s Talijanima. U 17. i 18. vieku spominje se više Riečana, koji su pohodili gostinjac sv. Jeronima u Rimu, a uz njihova imena stoji opaska: da Fiume in Croazia.

A postupak puljskih biskupa sa riečkim hrvatskim gradjanstvom! Dosta vriedan prikora i takav te je morao dovesti do emancipacije grada! *Puljski biskupi progonili su na Rieci staroslavenski jezik, koji je bio tamo u uporabi od prastarih vremena.* Biskupi Klaudij Sozomen, Kornelij Sozomen, Ambrozij Fracassini i Bern. Coreano poznati su protivnici našeg jezika na Rieci. Ali su se riečki magistrat i riečki kaptol borili divnom ustrajnosti protiv nasilja tudjinskih biskupa, te konačno ostali pobjednicima. Da je u toj borbi i trvenju na Rieci niknula ideja odciepljenja i konačno dozrela, posve je prirodno.

Drugi razlog, s kojega je Rieka tražila odciepljenje, jerbo su bila neprestana trvenja medju austrijanskom vladom i puljskim biskupom. Rezultat i posljedak tih zadjevica bio je, da je austrijska vlada zabranila puljskome biskupu, da vizitira Rieku i onaj dio svoje dijeceze, štono je bila pod austrijskom vladom; da je zabr nila riečkim gradjanima, da polaze biskupski sud u Puli; da je jednom zgodom biskupske naredbe za Rieku proglasila neobvezatnima; da je u nekim sporovima imenovala za Rieku povjerenicima senjske biskupe. Usljed toga zadirkivanja dogodilo se je dva put, da puljskoga biskupa nije bilo na Rieci preko 40 godina".

Neka se prispodobi postupak talijanskih biskupa iz onih starih vremena sa postupkom nekojih biskupa danas, pak neka svaki sam stvara zaključke .....

Posujilnice na oprez!

Bilance su za prošlu godinu većinom već gotove, te može svaki posujilnički odbor tačno viditi, na čemu je, t. j. kakovo je njegovo poslovanje s posujilnicom bilo prošle godine: je li su računi vodjeni u redu; koliko je posujilnica izdala novaca, a koliko je opet primila natrag; je li novac izdan u svrhe, koje odgovaraju pravilima i duhu posujilnica ili ne; je li izdani novac u istinu uporabljen u svrhe u koje je bio izdan; je li odbor bio dosta marljiv u utjerivanju dugova ili barem kamata — i sve druge okolnosti u vodjenju posujilnice može i mora svaki posujilnički odbor da nakon svršene bilance i poslovne godine a početkom nove pregleda i prouči, da se uzmogne unapred ravnati.

Nije mi ovdje do toga, da upozoravam, na točno vodjenje knjiga, jer se voditelji tih knjiga već po sebi brinu, da budu u redu, a s druge strane vodjenje knjiga spada u prvom redu pod reviziju, te se nije bojati krupnih stranputica i pogrešaka. No osvrnut ću se na druge netom navedene okolnosti, od kojih ovisi i uspješan rad posujilnica.

Krivo misli onaj, koji drži, da možemo n. pr. sve kopirati iz Kranjske, dok je sama Kranjska pokazala neuspjehom konsumnih magazina, da to nije u redu. A poznato je, da su nekoje posujilnice u Dalmaciji bile tako slabo vodjene, da ih dalmatinski savez nije htio primiti pod svoju reviziju. Što to znači? Znači, da odbori nisu posujilnice upravljali prema njihovom duhu i svrsi i tako zastranili.

Ne pazi li odbor dobro na okolnosti svojega kraja, može jednu od najkrupnijih pogrešaka učiniti odmah s početka, a to u izdavanju novca. Prije nego odbor izdade pojedinu svotu, mora pomišljati na njezin povratak. Ako prema okolnostima mjesta i primajućega ima malo i slabe nade, da će novac biti povraćen bez ovrhe, ne smije ga izdavati. — Mnogi će reći, da je to naravski; no ipak su se uza sve to izdale tolike svote, koje radi posebnih okolnosti, koje su se mogle predvidjati, ne će biti utjerane bez ovrhe. Mnogi to sada vide, al natrag se ne može, jer je već

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Talijansku kulturu tumače i ove brojke: grad Rovinj sav na okupu talijanski, sa dosta škola, ima još uvijek (1900.) 27% nepismenih. Svaki četvrti je nepismen osobito muškarac! Grad Vodnjan ima 40% analfabeta, grad Pula 32%. Na čast vam, talijanski vikači! U puljskom kotaru (1900.) 41% nepismen. Da je u tom % mnogo Hrvata, slijedi iz toga, što im Talijani ne daju školu. Ali da su Hrvati željni škole, pokazuje nam polazak djece u Družbine škole po Poreštini i Puljštini. U hrvatskom selu Legina škola dakako propada, na pr. u Rovinjskom selu.

Dok su ovako nevoljne i nepravedne prilike, ima nas u biskupiji polovica, više nego Talijana, a što će biti, kad se osvijestimo, kad spoznamo sami sebe?

„Tudj tudjinu, tebi tvoj dolići;
Tudjo poštuj a svojim se diči."

Jest, Hrvati su u biskupiji ipak u većini i to je uzaludno nijekati. A kakovu tek površinu zemlje u biskupiji zauzimaju! Njihov je teritorij suvisao, sve od Motovuna do Pule i od Poreča do Plomina možeš svuda i uvijek putovati medju hrvatskim pučanstvom, a samo gdjegdje ćeš se namjeriti na osamljenu četicu Talijana, koji po biskupiji tvore veće i manje *otoke* u hrvatskom *moru*. Talijani nijesu kompaktni, nego su izolirani, na mnogim mjestima opasani i zidinama, o koje udara sa laganim ali sigurnim uspjehom hrvatski val. Što će biti, kad mlatanje mora bude jače? More gradi i razgradjuje: razgradit će trulo i nevaljalo, a sagradit će svoje gospodstvo i nad tim otočićima, koji se zovu Plomin, Labin, Motovun, Svet Vinčenat, kao što je već izvelo svoj posao u Barbanu i Kanfanaru, donekle i u Puli, a onda će doći na red Vodnjan, Višnjan, Vrsar, Vižinada, pače i Poreč; Bal i Rovinj će ostati skoro netaknuti. Neće svagdje sve razgraditi, nego samo nepravicu, taj talijanski idol.

Posao će biti tim lakši, što Talijani u Istri nijesu jedinica; njima je sve sadanje njihovo izvan pokrajine, Trst, pače izvan države, preko mora, Rim. Naši *Talijani nijesu narod*, oni su samo stalež, a staleštvo je zastarjela socijalna forma sredovječna. Oni su gradjanski stalež, obrtnički, trgovački i pomorski stalež, Talijani u Istri imadu svoju prošlost, samo kao stalež, ne kao narod, ali budućnosti ne mogu imati, jer gledaju samo u svoju tjesnogrudnu prošlost, koja se ne vraća. Sjetite se Dalmacije. Ni tamo ni ovdje nijesu u prošlosti imali prvu riječ domaći Talijani, a što je bilo stvoreno, dobro i zlo, stvorili su Mleci, kašto i danas hoće naši Talijani, da im sve stvori — Rim. Istina, danas je još taj stalež jak i moćan, ali se sprema borba medju neravnima, talijanskim staležom i hrvatskim narodom, koji je posve suvislo nastanjen u Istri i na tri strane izvan nje, narod, koji još spava, ali će se probuditi, koji mora da se uz poljodjelstvo bavi i obrtom, trgovinom i pomorstvom, komu „patria" i sve sveto nije izvan Istre, jer se ovdje instinktivno i svijesno osjeća kod kuće, na *svojoj zemlji*, a ne unutar *mletačkih zidina.* Talijan, kad ostavi svoj grad i podje izvan zidina, ne osjeća se više kod kuće, ali ipak viče, da je cijela Istra talijanska. Toga se ne bojmo, ta i Talijani u Dalmaciji viču — umirući. Uzalud: u knjizi zakona prirodnih stoji pisano, da je more jače od otočnih obala, narod od staleža. Primjer su Mletčići, Feničani, Grci u kolonijama. Prošlost se ne vraća, ali se vraćaju zakoni vječni. Uzrok djelovanju tih zakona su u Istri Hrvati: maknimo se već jedan put, i posljedica t. j. uspjeh, naša sreća ne će uzmanjkati.

(Nastavit će se).

novac izdan. Više uvidjavnih osoba, s kojima sam o tome govorio, priznaju tu stranputicu, te su pripravni u buduće se bolje ravnati, al vele: bilo bi to bilo, da bi se većina odbora dala o tom osvjedočiti, al nekoji odbornici, osobito ako su neuki seljaci, počmu tvrditi, da je posujilnica ustrojena za dobro naroda, pa neka se novac daje. Odatle vidimo, kako uvidjavne osobe moraju osobito kod ustroja biti dobro na oprezu, od kakovih osoba da se sastavi odbor. Bolje je za interese dobre stvari, da većinu odbora sastavljaju inteligentniji ljudi, jer loše sastavljeni odbori mogu pomoću posujilnice dovesti narod do golemih dugova, te mjesto mu pomoći, upropastiti ga — osobito u krajevima gdje se narod lahkoumno zadužuje.

Odbor mora da dobro pregleda, kako je kroz prošlu godinu utjerivao dugove i kamate. Hoće li odbor da uspješno vodi utjerivanje, mora se ravnati po načinu privatnih vjerovnika. Svima, a osobito koji su dužni, dobro je poznato, kako su vjerovnici marljivi u utjerivanju dugova i kamata. Vjerovnik, kada dozna, da je dužnik dobio novaca, odmah ga ili usmeno ili pismeno sjeća svoje dužnosti. A je li to biva kod posujilnica? Rijetko kada! Za taj posao bi svaki posujilnički odbor morao izabrati jednog izmed sebe. To bi mu morala biti glavna zadaća. Za to bi mu se mogla davati i postotna nagrada. On mora imati na oku sve dužnike, te ih koli u odredjenim rokovima, toli u drugim zgodnim časovima sjetiti njihove dužnosti prema posujilnici. Bez toga će posujilnice kasno utjerivati dugove osobito u mjestima, gdje se ljudi lahkoumno zadužuju. Toliki dužnici se a ma baš ništa ne brinu dok ih vjerovnik, tako govoreć, ne uhvati za grlo.

Opazilo se nadalje, da se tu i tamo dosta novca razdalo u svrhe, koje ne odgovaraju duhu posujilnica. Odkad su se naši ljudi po Americi naučili na nešto više novca, naučili su se takodjer tu i tamo taj novac nerazumno trositi. Tako je dosta tih amerikanaca zasnovalo kuće, koje prekoračuju i njihove potrebe i mogućnost, pa kad nisu mogli dovršiti, utekli su se posujilnici, a novac bačen u kuću ne rentira, za to je slaba nada za isplatu. Novac bi se posujilnica gotovo isključivo morao davati u gospodarske svrhe, da se naš kmet učvrsti na svojem, te tako dobije veći i stalniji prihod.

Sad dolazi vrieme, da će narod, ako se što radnje otvori, opet u Ameriku. Tu posujilnice moraju da dobro paze na svoje operacije. Onim, koji ne trebaju ići, ne smije uopće dati novca, a da i drugim daje, ne odgovara svrsi posujilnice, jer se tim kmetu samo olakoćuje iseljivanje i upropašćuje naše gospodarstvo. No ako nekoji ne mogu napred, a dužni su posujilnici oveće svote, ako se otvore stalne zarade, nek im posujilnica iskuca za put i onda nek gleda iz njih izvući dug, a onda nek se unapred čuva pogibeljnog izdavanja novca.

Sve ove i druge možebitne okolnosti nek prouče posujilnički odbori u početku poslovne godine, jer su posujilnice dvosjekli mač: mogu biti blagodat za narod, al ako nisu dobro vodjene, mogu biti i propast puka. Centrale pako, na koje spada revizija, morale bi za reviziju upotrebljavati domorodce pojedinih okružja, koji će, poznavajuć dobro prilike svog kraja, revidirati ne samo knjige, nego po mogućnosti i čitavu manipulaciju s novcem.

† Posvećeni biskup Pavao Gugler

Dne 23. veljače izdahnuo je u Zagrebu svoju plemenitu dušu posvećeni biskup Pavao Gugler u 89-oj godini dobe svoje. Rodjen u Zagrebu, godine 1820., svršio je sve svoje nauke u svojem rodnom mjestu, pučku školu, srednje škole i bogoslovlju. Kad je sve te nauke svršio bilo mu je tek 20 godina, te je morao čekati 2 i pol godine prije nego li je bio i to tek dozvolom što papinom, što nadbiskupovom zaredjen. Već prije zaredjenja pa i kasnije, bio je namješten u nadbiskupskoj pisarni, te ga je nadbiskup Haulik na svojih znamenitijih putovih uzimao sa sobom i povjerivao mu dosta teške zadaće. Godine 1849. postao je župnikom župe Sv. Petra u Vlaškoj ulici u Zagrebu, te je kao takav popravio i crkvu i zvonik. Već godine 1860. postao je kanonikom stolnoga kaptola, u kojem je tečajem dalnjih godina obavljao razne službe i obnašao visoke časti. Već od godine 1885. bio je posvećeni biskup, to jest jedan od dvojice biskupa koji su na pomoć nadbiskupu naročito kod dieljenja svetoga otajstva krizme. Godine 1893. postao je kaptolskim vikarom, a godine 1895. kaptolskim prepozitom i priorom Vranskim, te tako dosegao najvišu čast poslie nadbiskupa u prostranoj zagrebačkoj nadbiskupiji.

Bio je svestrano koli štovan toli i obljubljen crkveni dostojanstvenik. To štovanje i ljubav si je stekao svojim uljudnim ponašanjem, svojim priprostim ali prijaznim držanjem, te svojim mudrim savjetima, svojim čistim političkim značajem i svojim dobrim djelima. Već za života svoga, u cielom dugom nizu njegovih godina, razdao je silnih svota, na stotine tisuće forinti, koji milijun kruna. Župnici siromašnih župa iz cielo banovine, pa i iz drugih hrvatskih zemalja, znali su se nanj obraćati, kad su trebali sagraditi ili popraviti crkvu, zvonik, oltar, i nikad nisu izašli praznih ruku. Dobrotvorna i kulturna društva osjećala su njegovu radodarnu ruku. I naša Istarska društva kao Družba Sv. Cirila i Metoda i Djačko podporno društvo dobile su njegovih darova, a naših njeke koji su ga u zgodah posjetili primao je najvećom prijaznosti, i obavještivao se o stanju Hrvata u našoj pokrajini. Družba podarena je poslie njegove smrti. Već godine 1901. izručio je blagi pokojnik hrvatsko-slavonskoj eskomptnoj banki kruna 40000 te odredio kako se imadu razdieliti medju 45 društva. Medju timi je i Družba, kojoj je ostavio 800 kruna.

Osim spomenute svote, kojom je razpoložio već g. 1901., ostavio je i drugih svota, poglavito u crkvene svrhe.

Sprovod velikoga pokojnika obavio se je dne 25. veljače. Vodio ga je posvećeni biskup Krapac uz mnogobrojnu asistenciju. Uz množinu svećenika te bogoslova bili su kod sprovoda zastupani i razni redovi, te sve pučke i srednje škole. — Došla su zastupstva i raznih društava, naročito zagrebačkih, mnoga sa družtvenim barjacima. Bila je zastupana i Družba sv. Ćirila i Metoda, i to po svojem predsjedniku a tim i Istra. Nije uzmanjkala ni Slavonija, iz koje je došlo k sprovodu nekoliko pokojnikovih štovatelja. Prem je plemeniti pokojnik bio uz narod i uz narodne vlade, a nikad uz madjaronske, to ipak nije mogla ni vlada od manje, a da neodašalje i ona svoga odaslanika k sprovodu. Osim predstavnika društava, naučnih zavoda, vlade, bilo je tu i pojedinaca svih razreda i inteligencije i radničtva. Uza sav vjetar i snieg koji je sipio, bio je kaptol pun svieta, a upravo natlačena prostrana krasna stolna crkva Sv. Stjepana, u kojoj se je pjevala sveta misa za pokojnika i blagoslovilo njegove mrtve ostavke. Čak i na groblje, do kaptolske rakve, sprovelo je mnogo svieta njegovo truplo.

Sa presvjetlim biskupom Pavlom Guglerom preminuo je jedan od onih starih naših dobroćudnih i dobrotvornih crkvenih dostojanstvenika, koji su znali spajati ljubav do crkve sa ljubavlju do domovine, te osjećati i živjeti sa narodom.

Počivao u miru i vječna mu uspomena! — Kličemo mu i mi sa ovih naših žala Jadranskoga mora.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Uništeni občinski izbori u Vodnjanu. Talijanski listovi javljaju, da su nedavno obavljeni občinski izbori u Vodnjanu usljed utoka liberalne stranke od namjestničtva uništeni. U Vodnjanu bore se za občinsku upravu dvie talijanske stranke liberalna i klerikalna. Ova posljednja imade za sobom veliku većinu občinara. Sa posljednjimi izbori upravljao je vladin povjerenik, koji upravlja onom občinom — pak su ipak izbori uništeni!

To se dogadja samo nama u Istri. Pišu nam iz Kanfanara:

Dne 14. marča 1908. izabrala je većina našeg občinskog zastupstva občinskim tajnikom g. Nikolu Butkovića. Načelnik talijan, htio nam je narinuti jednoga od svojih, nu uz sve makinacije njegove i njegovih par podrepnica nije uspio, te je većina naših izabrala svoga čovjeka. Naš manjifiko po uzoru svog zemljaka rovinježa Bartolia upotrebio tu njegovu „osar tutto", i nije se pokorio volji većine zastupstva, te je namjestio na občinu da obavlja tajničke poslove nekoga Cossaru, a istodobno učinio utok na juntu proti imenovanju Butkovića. Naravno, po onoj starinskoj, da vrana vrani neće iskopati oči, „slavna" je junta prihvatila utok i uništila imenovanje Butkovića. Većina je zastupstva u jednoj sjednici izrazila je na to u zapisnik nepovjerenje načelniku, ali ovaj mjesto da učini ono, što bi morao svaki pošten čovjek u tom slučaju, on se nije zahvalio na mjestu načelnika, nego i dalje i danas još sjedi na tom mjestu. Zastupstvo mu nije votiralo ni proračunu, ali on je ipak još na svom mjestu. Ne čudimo se, jer to je po talijanskom receptu.

Sada pitamo mi, gdje su zakoni, gdje su vlasti, gdje je poštenje? Zakoni i vlasti su za talijane; a kad dolazi po sriedi pitanje poštenja i časti tada za njih to ne vriedi. Za talijane vriedi i ta, da oni zapovjedaju većini, a vlada čini fintu da toga nezna, pak sve to po starom običaju odobrava, zato i je u Istri, da mi koji smo u većini svagdje smo podložni Talijanima i izvrgnuti nasilju njihovu.

Na primjer načelnikov tajnik Cossara, bio je radi protuaustrijskih demonstracija protjeran sa suda; iza toga otvorio je u Puli nekakovu trgovinu, te je falirao i pred nekoliko mjeseci radi prevare bio odsudjen od tribunala u Rovinju na dva mjeseca zatvora. Kad ga je načelnik uzeo, rekao je da on ima u njega povjerenja a ne u Butkovića. Sada pak neka sudi svaki pošten čovjek, kakovo povjerenje može se imati u onoga koji je u Rovinju odsudjen radi prevare na dva mjeseca zatvora. Za tu stvar dobro znade politička vlast i „slavna" junta, jer su jedna i druga bili na to upozoreni. A eto sa svim tim Mate Cossara još i danas bezbrižno sjedi na občinskom stolcu sa barba Zanettom. To se sve lepo uz znanje oblasti dogadja u Istri samo nama, — ali neka znaju i Talijani i oblasti, da svaka sila do svoga vremena, te kako je naš narod sve što ima stekao usupor njihovoj protivnosti i bez njih, tako će i nadalje mirno ali odvažno stupati započetom stazom i svojom sviešću prokrčiti put do pravde i pravice.

Narodni darovi. Za Družbu sv. Ćirila i Metoda primili smo:

Ženska podružnica Družbe u Vrbniku šalje K 28·12, kao čisti dobitak od male zabave obdržavane u „Narodnom Domu" dne 14. febrara o. g.

Gosp. M. Diminić učitelj u Šumbregu šalje K 19·—, sabranih na predlog gosp. Ivića iz Gologorice na piru g.djice Marije Kirišić od Mateta-Jurazin iz Sv. Nedelje sa Josipom Stopčić iz Plomina.

Gosp. Ivan Sarson, učitelj u Čopiću šalje K 17·10 sakupljenih od njega dne 18. februara t. g. u rodoljubnom društvancu kod vlč. Valentina Jereb, župnika u Sv. Mertinu kod Labina.

N. N. iz Dobrinja šalje K 12·20 sakupljenih u Dobrinju prigodom vjenčanja g.djice Marije Uravić sa g. Ivanom Ružić.

Današnji iskaz . . .	K 76·48
zadnji iskaz . . .	K 290·10
ukupno . . .	K 366·58

Voloski kotar:

Bersečko družtvo za štednju i zajmove registrana zadruga na ograničeno jamčenje pozivlje u smislu § 35. zadružnog ugovora na svoju V. redovitu glavnu skupštinu zadrugare i prijatelje, koja će se obdržavati u nedjelju dne 14. marča u 3 sata po podne u prostorijama općinskog ureda, u Berseču sa sliedećim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine. 2. Izvješće upravnog odbora. 3. Izvješće nadzornoga odbora. 4. Potvrdjenje računskog zaključka za god. 1908. 5. Izbor upravnog i nadzornog odbora, te pomirbenog suda. 6. Možebitni predlozi.

Pazinski kotar:

Iz Labinštine nam pišu:

U Labinu je cestovni odbor, kojemu je predsjednikom barun, čovjek, komu je većina imanja išlo na „bubanj", a što ostalo pod „prisilnu administraciju" radi dugova. Čovjeku, barunu, koji reć bi, da nije znao upravljat svojim, povjerava se tudje skupno; povjerava mu se, da upravlja težkom mukom zasluženim novcem. Naravski, tko nezna ili neće, da dobro upravlja svojim, još će gore tudjim-skupnim, pa bilo to radi nemara, lijenosti, komoditete i t. d.

Cestovni odbornici podijelili su medju se razne komade cesta, radi bolje uprave valjda, tako bi barem pametan čovjek mislio, a ustinu učinili su to samo radi svoje vlastite koristi, a na štetu onih, koji težkom mukom plaćaju namete (adicijonale).

Cestu, koja vodi iz Labina do župnog stana u Sv. Lovreču predali su u nadzor i upravu „šijor Giovani Lukas". Ta je cesta sagradjena pred malo godina pak bi morala biti u najboljem stanju, — ali jok brate! Ona je u veoma slabom stanju. Uzrok: premda „kantunjer" dobiva mjesečno plaću, da radi na cesti, rijetko se ga kada vidi na njoj. Što radi dakle? E, brajane moj, radi na polju, u šumama i t. d. gosp. cestovnog odbornika. Zli jezici govore, da mora, jer da bi ga inače iz „službe spucali". Po tom imade „kantunjer" dvije plaće; za cestu i za radnju kod Lukasa? Hoćeš — gospodari veleć dvije plaće nemože se „potezati". Tako je cesta u najgorem stanju. Bio jednom kantunjerom na toj cesti Anton Španjol, siromah čovjek, koji je popravljao cestu svaki dan, te je bila u redu; muči rastreseni, vodovodi (kanali) čisti. Nu Španjol, siromak čovjek, pa, jer nije htio dvije plaće „spucalo se ga iz službe", a do malo morat će ga „komun" uzdržavat, premda bi se bio na cesti mogao sam.

Zašto se pak onu cestu ne produlji kroz selo Diminići povše Kobaići preko Višković do Rovinja? Ta dovršiti bi se ju mogla sa veoma malo novaca! Zašto se ne učini onaj komad od polja na Traget? Zašto se ne nastavlja sa radnjom na onoj Drenje-Cerovica? Zašto ne na onoj Vines-Barbići-Kunj? Kada će se pako učiniti onu na Ripendu? Ove je godine na Labinštini upravo zlo: sijena skoro ništa; žita, kukuruza, krumpira ma baš, tako rekuć ništa; kupusa, repe ni da okusiš! Ne bi li pravedno bilo, da „slavna junta" i c. kr. vlada priskoče narodu u pomoć, pa makar i da dadu sagraditi toli potrebite ceste? Tim bi se narodu koristilo dvojako! Imao bi ceste, a siromah bi si zaslužio „palentu" i komad crnoga kruha. Koristilo

bi se narodu tim na treći način, jer bi mogao plaćati porez i razne namete (adicijonale) gotovim novcem, te ne bi trebalo, da mu se „pinjura i ruba“ i posljednja kravicu ili ovcu. Zemlja i država dobile bi dakle novac natrag.

(Nastavit će se)

† Ivan Kraljić.

Kozljak, 2. marča 1909.

Prošle nedelje oko polnoći umro je ovdje od kapi naš obće poznati i ljubljeni župnik Ivan Kraljić u 70-oj godini života svoga.

Ovdje sve žaluje i oplakuje milog pokojnika, jer je bio savjestan svećenik, iskren prijatelj i pravi rodoljub. Bog mu se duši smilovao!

Točnost automobila.

Pazin 27. veljače 1909.

Automobilna pošta Poreč-Pazin jako loše napreduje, te je od male koristi putnikom i pošti.

U ovo kratko doba što je počela ta vožnja kakovih 13 puta se automobil zaustavio (i jedan put prevrnuo) te su morali putnici pješice do mjesta ili tražiti kočije, a automobil su volovi i konji morali povesti u njegovu bolnicu.

Poštanske pošiljke zakašnuju tako za jedan dan i više, što je vrlo neugodno za pošiljatelje i naslovnike.

Jučer i danas opet vozi stara pošta sa konjima, jer automobili su u bolnici. U trideset godina nije pošta sa konjima zaostala, jedino tri do četiri puta kad su se konji poplašili, inače uvjek redovito dolazila i odlazila, dočim sada u par mjeseci toliko puta.

Sada su se mogli uvjeriti svi glavni faktori koji su željeli automobil, da nije ovakav, kakav je, najzgodniji.

Ako se ovim neprilikama i neugodnostima nebude nastojalo izbjegnuti i nebude li se providilo tada će biti bolje da se povratimo na staro, jer izgleda da se nama napredak pruža samo za opsjeniti prostotu.

Koparski kotar:

Iz obćine Dolina pišu nam:

Prošlog čedna zadesila je rodoljubnu obitelj Venturini u prijaznom našem Boljuncu težka nesreća. Preminula je naime nakon dugotrajnog bolovanja majka te rodoljubne obitelji g.đja Venturini, koja je — premda je udana za Talijana — svomu narodu odgojila čestito svoju djecu, medju kojom se nalazi i vriedni učitelj u Dolini g. Venturini, dugogodišnji učitelj pjevačkog i čitalačkog družtva „Preširen“ u rodnom si Boljuncu.

Vriednoj pokojnici vječni mir i pokoj a njezinoj djeci, napose gosp. učitelju naše iskreno saučešće!

Isto je tako zadesila nesreća i drugu rodoljubnu obitelj u samoj Dolini. Naš velezaslužni načelnik i zemaljski zastupnik gosp. Josip Pangerc izgubio je dne 25. o. mj. ljubljenoga otca Josipa koji je dočekao liepu starost od 86 godina. Svoju ljubav i poštovanje izkazali su koli njemu toli njegovim milim dne 27. o. mj. mnogobrojni znanci, prijatelji i štovatelji, koji su iz bliza i daleka pohrlili na pogreb vriednog starca, komu neka bude lahka domaća gruda a njegovoj svojti naše srdačno sučuvstvo.

Na dan starčeve smrti dogodila se milom nam načelniku nezgoda, koja srećom neće biti od težkih posljedica. Na njemu je htjela naime strašna bura onog dana kušati svoju moć tim, što ga je kod tvornice opeka u Lokatišću nedaleko Doline, digla i do 50 koračaja daleko odnesla! Srećom nije imala ta nezgoda težkih posljedica. Ranjen je bio ponešto na tjelu, osobito na lievoj ruci ali, nadamo se, da će to brzo preboljeti, što mu od srca želimo!

Čitaonici u Lanišću darovaše, jer nisu mogli prisustvovati na zabavi dne 20. II. 1909. gg.: Vrbka Josip župnik 2 krune, Dočkal Marija K 2, Grbac Mate „Bazgović“ K 2, Vratović Toma K 2, Sovdat Nikolina K 1, Zlatić Ivan i Josip, djaci po K 1, i Zlatić Jakov 50 h. — Najljepše zahvaljuje se

Odbor.

Razne primorske viesti.

Sustanak carevinskoga vieća. Ravnateljstvo pisarne carevinskoga vieća razposlalo je na sve zastupnike poziv k prvoj budućoj sjednici, koja će se obdržavati u srjedu dne 10. o. mj. u 11 sati prije podne.

Protuhrvatska pjesma u Lošinju. Tršćanskim listovom pišu iz Malog Lošinja, da je na jednom plesu prošlih pokлada pjevalo deset okrabuljenih mladića novu pjesmu pod naslovom: „Lošinjske slasti“ (Delizie lussignane) od učitelja glazbe Giorgieri-a, kojem se ruglu izvrgava hrvatsko družtvo u Lošinju. Pjesmu se je moralo opetovati iste večeri a pjevalo se ju i zadnjeg pokladnog dana uz silno odobravanje.

Tako izvjestitelj rečenih listova a mi pitamo političku oblast u Lošinju da li njoj je to poznato i da li će i nadalje trpiti, da se tom pjesmom vrijedja lošinjsko Hrvate. Nezabrani li ta oblast tu pogrdu na Hrvate tad i mi preporučamo našim prijateljima u Lošinju neka sastave isto tako pogrdnu pjesmu na Talijane i na njihova družtva pak oblasti neka odgovaraju za posljedice. Klin s klinom!

Izpitatelj za hrvatski jezik na nautičkoj školi u Trstu. G. Stjepan Čubretović profesor na trgovačko-pomorskoj akademiji u Trstu imenovan je kao član izpitateljne komisije za obuku na nautičkih školah za hrvatski jezik.

Promještenja u političkoj službi u u Primorju. C. k. komisar gos. Dr. Josip Mosettig premješten je iz Tolmina u Gorricu a na njegovo mjesto u Tolmin premješten je od namjesničtva u Trstu perovodni vježbenik g. Bogumil Berbuć.

Domoljuban koncert. Već je doista prošlo pokladno doba: ipak budi dozvoljeno sjetiti se sa par rieči jednoga koncerta s plesom. To je onaj što su ga priredili djaci hrvatske kraljevske gimnazije na Sušaku u korist tamošnjega djačkoga podpornoga družtva na predzadnji dan poklada. Djaci pod vrhovnim nadzorom velevriednoga gospodina ravnatelja Marušića izvršili su svoju zadaću u najvećem redu. Skladno su pjevali i udarali u tambure, sve same domoljubne komade, te vršili dužnosti domaćina uvadjajuć gospodje u dvoranu i brinuć se za sve. Obćinstvo pako, gospoda i gospodje sa Sušaka i iz Rieke, pojmilo je svrhu onoga koncerta, te pohitilo k njemu u velikom broju, i dalo liepih ulaznina i preplata. Uniđlo je u blagajnu blizu 3000 kruna. Čovjeku se grudi od radosti nadimaju kad vidi imućnije ljude kako nastoje da podupru siromašne djake, te tako pomognu uzgoju naše uzdanice mladeži hrvatske.

Liepi molitvenik „Ave Maria“, u tri godine već treće izdanje izdali su častni Oci Kapucini na Rieci za pobožni puk.

Izim pobožnih molitava za svaku prigodu prikazan nam je u tom liepom molitveniku vrlo ganutljiv i nježan kratki opis Lurdskih Prikazivanja. — Kako je tomu molitveniku napose svrha, da potiče na što veću pobožnost i njeznju ljubav prema liepoj Gospi malo Bernardice, nalazi se u njemu čitav niz raznih molitava sve u slavu mile Gospe Lurdske.

Molitvenik „Ave Maria“ (hrvatski: Zdravo Marijo!) uvezan u crne platnene korice sa zlatnim napisom i križem, stoji K 1·40 sa poštarinom, a dob'va se kod OO. Kapucina na Rieci.

Preporučamo najtoplije svima ovaj krasni molitvenik tim više što je čisti dobitak namienjen u korist gradnje nove crkve u čast Gospe Lurdske na Rieci.

Br. 414.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za mjesto obćinskog liječnika zdravstvenoga okružja združenih općina Buzet-Roč sa sjedištem u Buzetu, kojega je služba ustanovljena pokrajinskim zakonom od 19. marča 1874. br. 8. odnosno onome od 12. augusta g. 1907. br. 89.

Sa ovom službom skopčana godišnja plaća biti će dogovorno ustanovljena. — Osim toga zasluziti će liječenjem nesiromaha i cieplјenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrijeme epidemija.

Molitelji moraju poznati hrvatski ili koji slavenski jezik i po mogućnosti talijanski te odposlati dokumentovanu molbu (dokazom austrijskog državljanstva i pravom izvršivanja liječničtva u pokrajinama zastupanim u carevinskom vijeću) na predsjednika zdravstvenog povjerenstva Ivana Sancina u Buzetu putem općinskog glavarstva u Buzetu do 15. marča 1909.

Zdravstveni odbor združenih općina Buzet-Roč.

Buzet, dne 5. veljače 1909.

Predsjednik:

Ivan Sancin v. r.

Br. 11.

POZIV

NA GLAVNU SKUPŠTINU

„Gospodarske zadruge“, koja će se obdržavati u Kastvu, u nedjelju dne 7. marča 1909. u 9 sati prije podne sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika; obračun — proračun.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Izbor novog odbora.
6. Različiti predlozi.
7. Izdriebanje gospodarskog orudja.

Gospodarska zadruga.

Kastav, dne 18. febrara 1909.

Podpredsjednik:

Kažimir Jelušić.

POZIV

Na V. glavnu redovitu skupštinu

Lovranskog družtva za štednju i zajmove registrana zadruga na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 21 marča 1909 u 4 sati pos. pod. u prostorijah družtva Čitaonice „Danice“ u Lovranu, sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle god. glavne skupštine;
2. Izvješće ravnateljstva;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda;
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka;
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Lovran, dne 28/2 1909.

Ravnateljstvo.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

OGLAS.

Dne 19 ožujka 1909 u 4 sata po podne biti će

III. glavna skupština

kraškog družtva za štednju i zajmove registrana zadruga na neograničeno jamčenje sa sjedištem u Sv. Luciji kod Oprtlja koja će se obdržavati dne 19. ožujka 1909. u 4 sata poslije podne u kući „Družbe sv. Ćirila i Metoda“, sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdravni govor predsjednika,
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine,
3. Izvješće djelovanja družtva u godini 1908;
4. Obračun za godinu 1908;
5. Čitanje zapisnika revizije,
6. Slučajni prijedlozi.

Obračun za godinu 1908. stoji na ogled članovima od 10. ožujka do dana glavne skupštine.

Sv. Lucija kod Oprtlja, dne 1. ožujka 1909.

Odbor.

Sat sa lancem

samo za K 2.75.

dobije svaki krasan remontoir žepnu uru iz Gloria srebra sistem Rosskopf Patent, koja ide točno 36 sati, zašto se jamči za 3 godine, sa prikladnim pozlaćenim jakim lancem samo za K 2·75 skupa s lancem. 3 komada zajedno sa lancem K 8·—.

Rezašilje pouzećem tvorničko skladište švajcarskih ura

H. Landau, Krakov Br. 105.

Promjena dozvoljena ili novac natrag.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedj. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Ponedj. Srijeda Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i 2 Odl.	Utorak Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.—	odl.	RIJEKA	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	Beli	odl.	2.—
9.10	odl.	„	dol.	1.50
10.—	dol.	Merag	odl.	1.—
10.10	odl.	„	dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.	„	dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	„	dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	8.05
3.10	odl.	„	dol.	7.50
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuličа, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

GOTOVI KREVETI:

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·—, i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, bolje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobcs, br. 933

pošta PILSEN, Česka.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa boležću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteċnosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pa što elektro-magnetička struja cielim čovječim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečė.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazeo i povremenom kroz tielo prolazi, dočim, naprotiv, tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih sloježvani izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabit ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna predavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cjelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doisto pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme ulaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se **samo u Ljekarni**

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI",

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu".

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14,

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 11. Pula, u četvrtak dne 11. marča 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poličnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i unkuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Tako neide!

Pod ovim naslovom čitamo u ljubljanskom „Slovencu" br. 50. od dne 3. o. mj. koliko sliedi:

„Preuzvišeni biskup porečki, Dr. Ivan Krstitelj Flapp, izdao je postnu pastirsku poslanicu, dakako takodjer i u hrvatskom jeziku, pošto je ogromna većina njegovih vjernika hrvatska. Postna pastirska poslanica spada medju osobito svečane i važne čine biskupskog nadpastirstva, te se radi toga o pastirskih poslanicah obično takodjer izviešćuje javno u novinah. Toga radi je posve naravski zahtjev, da bude pastirska poslanica svojim sadržajem i svojim oblikom što više moguće uzorna. Pastirska poslanica svojim sadržajem i svojim oblikom što više moguće uzorna. Pastirska poslanica porečkoga biskupa, preuzv. g. Dr. Flappa nema pako ništa manje od 260 *slovničkih, stilističkih, pravopisnih i tiskarskih pogriešaka*[1]), dočim se talijanska poslanica odlikuje — kano uvjek — klasičnim i čistim jezikom. Hrvatska pastirska poslanica nemože podnipošto da djeluje na srca vjernika, kako bi morala i mogla, pošto nije moguće pročitati dva redka bez pogriešaka, koji budu u oči, izazivajuć čitatelja tako, da nehotice pomišlja na to kako se njegov jezik prezire i omalovažuje.

Pastirske poslanice nije moguće radi toga ni razumjeti, pošto je takva stilizacija. Ovo je takodjer nepravda prema pretežnoj većini hrvatskih vjernika porečko-puljske biskupije, osobito pako pošto se ih takodjer inače često zapostavlja. Porečki ordinarijat imade na razpolaganje mnogo[2]) hrvatskih svećenika, koji bi lahko pastirsku poslanicu pregledali te slovnički i opilili; u Puli imade biskup na razpolaganje hrvatsku tiskaru, te mu ne bi trebalo davati u tisak hrvatskih spisa porečkoj tiskari, u kojoj nezna nitko hrvatski. U kratko, neka nam dozvoli porečki ordinarijat skromnu misao i mnienje: „Tako nipošto neide i neće poći dalje!..."

Priobćismo eto u vjernom prevodu gornju viest iz ljubljanskog lista, glasila „Slovenske pučke stranke", o kojoj se može kazati sve prije nego li to, da je bezvjerska ili protukatolička.

Čuditi će se naši čitatelji, a čuditi će se napose naši drugovi kod ljubljanskog lista, što doznaje naš list, glasilo istarskih Hrvata, koji izlazi unutar granica porečko-puljske biskupije, za poslanicu porečko-puljskog biskupa tekar iz listova, koji izlaze izvan naše pokrajine. Ali mi se tomu nečudimo.

Bilo je vrieme, i to za narodnih biskupa, kadno je naš list redovito svake godine nesamo priobćivao sadržaj pastirskih listova, koli tršćansko-koparske, toli porečko puljske biskupije, već je dapače nekoliko puta donio takove poslanice i kao prilog. Tada su naime naši biskupi pošiljali redovito našem uredničtvu sve svoje tiskanice koje su njihovim vjernicima namienjene bile. Taj je hvalevriedni običaj prestao iz porečke biskupije odavna a iz tršćanske u novije doba. Mi si neimamo šta predbaciti kao da bi bili tomu povod dali, jer smo se vazda rado odazivali pozivu naših nadpastira. Kao što bismo se odazvali i danas, da nas se budi s koje strane na to pozove.

Nas neiznenadjuje nimalo držanje preuzv. g. biskupa Flappa prema našemu listu, s kojim je često došao u sukob zbog njegovog protunarodnog postupanja sa svojim vjernicima hrvatskoga jezika. On nam nemože odprostiti, što je naš urednik sretno izbjegao sa porotničke klupe, na koju ga bijaše baš on spravio. Nu to je njegova i naša privatna stvar, koja nebi imala nimalo uplivati na njegovo pastirsko djelovanje.

Medju takovo djelovanje spadaju i pastirske poslanice. Čemu izdaju biskupi pastirske poslanice, osobito u predpostno doba? Valjda za to, da dadu svećenstvu uputa u vjernicima poduke kako im se valja vladati i što im treba činiti, da zadovolje svojim vjerskim dužnostima. Predpostne se poslanice kod nas čita u crkvi vjernicima sa oltara ili sa propovjedaonice. A kakvu će vjernici imati korist od poslanice, koju po sudu navedenog lista nemogu razumjeti nemogu? Na to nije težko odgovoriti. Al čemu onda bilatiti papir ni trošiti uzalud novac!

Naš vrlopoštovani ljubljanski drug dovikuje preuzv. g. biskupu Flappu i njegovom ordinarijatu opravdanim ogorčenjem: *„Tako nipošto neide, i neće ići dalje!"*

Nama je vrlo milo što čujemo tako ozbiljnu opomenu od toli kompetentnog katoličkog lista, koji se je i do sada obazirao na žalostno stanje hrvatskog pučanstva porečko-puljske biskupije, onog lista, koji je imenovanje biskupa Flappa za porečko-puljsku biskupiju iskrenim veseljem pozdravio. Hoće li ova ozbiljna i bez dvojbe prijateljska opomena koristiti?!

[1]) Pocrtasmo mu. Op. Ured.

[2]) Bilo ih je, al se je upravo pod sadašnjim biskupom skrčio njihov broj u velike. Op. Ured.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Konstituiranje carevinskog vieća.

Jučer po podne primili smo sliedeći brzojav: Danas se je obdržavala prva sjednica carevinskog vieća, na kojoj je izabrano sliedeće predsjedničtvo: predsjednik: dr. Pattay, podpredsjednici Dr. Laginja, Pernerstorfer, Starzinski, Steinwender i Zazworka.

Govori ministar predsjednik baron Bienerth, ali ga se ne čuje jer radikalni Česi jako viču i buče.

Zašto su uništeni občinski izbori u Vodnjanu? Javili smo onomadne, da je c. k. namjestničtvo uništilo 19. 20. 21. jenara 1909. obavljene izbore za obnovu občinskog zastupstva u Vodnjanu. Nakladno doznajemo da je proti tim izborom uložio utok g. Dr. Ivan Cleva sa drugovi. Taj utok uvažilo je namjestničtvo uništiv izbore za sva tri tjela i naloživ da se imadu provesti novi izbori u roku od 14 dana na temelju dosadašnjih listina.

Izbori su uništeni zbog nezakonito sastavljene izborne komisije, koja je sastojala od občinskog upravitelja i od četvorice članova imenovanih upravitelja. Ova četvorica članova bila bi morala biti u nazočnom slučaju imenovana od zemaljskog odbora, koje je upravitelj na imenovanje predložio, ali nije dobio na vrieme odgovora, smatrao ih zakonito imenovanim.

Osim toga upravitelj nije imao pravo, da vodi izborni čin a da nebijaše na to ovlašten od naše oblasti.

Ponovni izbori raspisani su za 16, 17, 18 i 20 marča 1909.

Lošinjski kotar:

Talijansko sveučilište u Trstu — sretno riešeno! Oni, koji se kod nas zanimaju za to pitanje, ostati će na ovu našu viest više manje zabezeknuti. Ali ništa ne koristi snebivati se. U Nerezinah zaključiše naime oci domovine, da se zahtjeva u ime svih Talijana Istre od c. k. vlade neka ustroji čim prije podpuno talijansko sveučilište u Trstu. I sada ne preostaje carskoj vladi nego stisnuti s plećima i taj zaključak oživotvoriti.

Spasitelji talijanstva u Nerezinah! U talijanskih listovih čitamo, da je občinsko zastupstvo prihvatilo novi občinski grb, kojim misli, da je za sve vjekove spasilo talijanstvo većine hrvatskih stanovnika one občine. Taj novi grb predstavlja brod sa

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

5. Prošlost Hrvata.

Talijansko ime nije se nigdje toliko zlorabilo kao u Istri. Talijanski povjesničari vide u Istri sve talijansko. U prošlosti traže dokaze za svoje sadašnje Talijanstvo. Pišu, da je cijela ova pokrajina talijanska; uvijek i uvijek samo opetuju svoja pripovijedanja o rimskim i miletačkim osvajanjima i u tom traže svoje pravo, da se ova zemlja pripoji kraljevini talijanskoga kralja. Ali je već pravedni Talijan Cesare Balbo rekao: ili — ili, ili ne smijemo (t. j. Talijani) misliti na osvajanja naših praotaca ili ne smijemo govoriti o pravednosti. Pravednost znači poštivanje tudjega prava, poštivanje tudje nezavisnosti i slobode. Ako mi odobravamo (kaže Balbo) vladu naših praotaca nad drugima, onda moramo takodjer poštivati vladu drugih nad nama, jer su dugo i dugo vremena tudji narodi vladali nad Italijom. A pošteni Talijan se ne smije veseliti vladi tudjega naroda nad Italijom i Talijanima, ali baš tako ne smije ni tražiti, da Italija vlada nad tudjim narodima. I Hrvati imaju pravo da žive kao Hrvati. Njihove su patnje u Istri stoljetne i velike, ali će velika biti i njihova sreća, kad ju postignu. Mnoge zgode ovjekovječene u povijesti dokazuju snagu hrvatskoga naroda. Dugo je Hrvatima trajala zima, ali se počinju bijeliti dani njihova proljeća. All ostavimo budućnost. Premda je Istra od pamtivijeka imala samo tudjina za gospodara, nijesu Hrvati u njoj tek od jučer. Sačuvalo nam se mnogo i dragocjenih hrvatskih književnih spomenika, pisanih glagoljicom i latinicom: sačuvalo nam se zakonika, napisa, urbara, crkvenih i svjetovnih djela. Nismo ni u prošlosti bili samo pastiri, barbari. Iz toga već vidimo, da nije istina ono, što Talijani tvrde, da je naime talijanska kultura Istru učinila talijanskom zemljom. Istina je ovo: Hrvati su pomogli talijansku kulturu, materijalnu i duševnu. Mi se pače možemo ponositi, da je naše hrvatsko tlo dalo Italiji veoma mnogo velikih muževa, možemo visoka čela uvijek reći, da je mnogi slavni „Talijan" iz naše krvi potekao. Mnogo je Hrvata tudjem narodu posvetilo svoje sile. Čitava je to vojska, koju smo Italiji dali. Nastala su hvala Bogu nova vremena. S novim duhom nastao je preokret. Neka bude zavjet sviju nas, da naše tlo u prošlosti toli plodonosno, ne postane neplodno, i da novo pokoljenje vrati hrvatstvu ono, što su stari oci naši dali tudjinstvu kroz tolike vijekove.

Ako veselo čitamo povijest naroda već izumrlih, nama tudjih i dalekih, ako uživamo u pripovijedanju dogadjaja o raznim carstvima i kraljevstvima, kud i kamo više zadovoljstva moramo naći u svojoj vlastitoj prošlosti, kad slušamo o ljudima, koji su nikli na ovom našem tlu iz našeg hrvatskoga naroda.

Za velikih seoba narodâ na svršetku staroga vijeka malo stoljeća iza Isusova rodjenja mnogo je od germanskih naroda trpjela Istra, ali se nijedan od nj'h nije dulje vremena u njoj zadržao, pače možemo reći, da u Istri nije nijedno germansko plemo ni tražilo sebi stalnih sjela ili čak novu domovinu. Istra je dio rimske Italije kroz cijelo to vrijeme od 180 pr. I., kad je kralj Epulon braneći svoj Nesactium (koš Barbana) pao, do 476 poslije I., t. j. do propasti zapadnoga dijela velike rimske monarhije. U to je doba najjači grad u Istri bio Pula, a imao je žiteljstva koliko i danas. Rimsko gospodstvo nad Istrom, koje je trajalo 668 godine, je staro istarsko pučanstvo posve polatinilo, poromanilo. Pravo ima naš narod, kada potomstvo toga polatinjenoga pučanstva, dio današnjih Talijana, zove Latini. Kada su pako mnogo kasnije, u 12. i 13. stoljeću, zapadnom Istrom zavladali Mlečići (Benečani), došlo je u to strane mnogo ljudi iz Italije i Grčke (ona je takodjer pripadala Mlecima), koji su pojačali brojno romanski život u Istri. Oni su danas takodjer Talijani, ali nijesu porijetla istoga s Latinima, oni su miletački Talijani iz srednjega vijeka. K tima se još dru̇že treći: Talijani iz najnovijih vremena, ili doseljeni iz Italije ili naši izrodi itd. Nije uvijek lako razlikovati te tri vrsti Talijana, all u nekim slučajevima je razlika posve jasna. Najljepši primjer za to su kvarnerski otoci, gdje žive Talijani samo u gradovima, po kojima je otocima ime: u Krku su najstariji i oni će se još najdulje držati; to su Latini, dakle od starine od rimskoga carstva iz staroga vijeka; u Cresu su mladji, miletački Talijani, drugačiji od onih po jeziku i po svemu; u Lošinju su najmladji od posljednjih sto godina. Danas se svi osjećaju Talijanima i misle, da svi vuku lozu od slavnih rimskih carova, a kad tamo, kad bi pokazali krsni list, našli bi u njemu, da su prije bili Kelti, Iliri, Slaveni i bogzna što, koje je Rim polatinio, Mlеci „pobenečanili", a novije vrijeme ih je potalijančilo. Danas su jedno, ali u prošlosti nijesu bili. Nije dakle njihovo talijanstvo tako staro, kako oni tvrde.

(Nastavit će se)

dva jarbola i otvorenim jadrima; brod plovi lagano uznemirenim morem a pod plavetnim nebom, ovuje, ondje prikritim malenim oblačićima; *brod plovi ravno put Mletaka!* A znate li zašto? Pa da, jer tamo voze Nerezinci svoja drva! Bože dragi, lukavog li svieta! Na mjestv *narodnih ideala* dolaze eto drva! Bit će radi toga možda, da se te ideale bolje podpali.

Budućim povjestničarom dajemo na znanje, da je taj grb sastavio g. Martinolich po nacrtu gosp. Elia Bracco. I sada mogu mirno spavati naši Nerezinci jer njihov brod plovi ravno prema mletačkoj lagumi!

Voloski kotar:

Glavna godišnja skupština. „Kot. gosp. zadruge" u Kastvu obdržavana je nedjelju dne 7. o. mj. uz sudjelovanje velikog množtva članova.

Skupštini predsjedao je podpredsjednik g. Kazimir Jelušić obć. načelnik, a prisustvovao njoj je medju ostalima i narodni zastupnik prof. Spinčić. O toj vrlo važnoj skupštini izviestiti ćemo pobliže u budućem broju.

Sv. Križ (Kastav).

Prvih mjeseca nove godine valja da Posujilnice i njima slična družtva prikažu i članovima i oblastima račun o svom poslovanju u prošloj godini. — Da ovrši tu svoju dužnost, držala je i Posujilnica u sv. Križu kod Kastva dne 28. februara o. g. glavnu skupštinu, na kojoj je upravni odbor predočio zadrugarima stanje i rad društva u godini 1908.

Prem je vrijeme bilo vrlo neugodno, došao je na skupštinu velik broj članova: od 107, preko 70, a to je dokaz da mare za družtvo, i da uvidjaju njegovu važnost.

Iz izvještaja upravnog odbora doznajemo, da je Posujilnica godine 1908. primila 30.147·02 K, a izdala ih 29.765·61. Novčani promet prema tome iznosi kruna: 59.912·63. Uloženo je bilo 19.708·58 K, a posudjeno 14.870. Čisti dobitak iznosi: 509·79 K, a broj zadrugara: 107. Ovaj izvještaj, koli iskazuje znatan napredak prama godini 1907., primljen je sa odobravanjem na znanje, a odboru podieljen apsolutorij sa zahvalom. Uprava Posujilnice povjerena je za g. 1909. tim dosadanjim odbornicima: Mati Srdoč-Martinčiću kao upravitelju, Ivanu Mohoriću i Antonu Mulcu, te dvim novoizabranima: kapelanu Ivanu Žigante-u i Antonu Mokoriću.

Ne smijemo prešutjeti, da je skupštinu počastio i obradovao svojim posjetom veleuč. g. dr. M. Trinajstić, odvjetnik iz Voloskoga, i držao skupštinarima zlata i nasljedovanju vrijedno predavanje o štednji, predočivši im jezgrovitim načinom sve dobre strane razboritog štedjenja. Gosp. doktoru srdačna hvala!

Kod te prigode upoznalo se je članove i sa kućnim štednjacima, i ne bez uspjeha, jer su mnogi zaželjeli, da im se ih nabavi.

Imajući pred očima plemenitu i nesebičnu svrhu posujilnica, podarila je skupština 50 kruna za pregradnju crkve u sv. Križu, i isto toliko za gradnju nove crkve u Zametu. Povrh toga sabralo se i 16 K za Družbu, koje Vam šaljemo. Da završimo. Druge posujilnice možda će se moći pohvaliti većim novčanim prometom od naše, ali promislivši, da ovo družtvo posluje tek treću godinu, i da imade maleni djelokrug, to smo sa dosadanjim stanjem i poslovanjem njegovim vrlo zadovoljni. A zanimanje naroda za Posujilnicu i sve to veće uvjerenje o njezinoj koristi i potrebi, nam je jamstvom, da će ona što dalje to više napredovati, na veliko moralno i materijalno dobro onih, za koje je ustrojena. Dao Bog!

Nesreća na električnoj željeznici Matulje-Opatija-Lovran. Na električnoj željeznici, koja vozi izmedju postaje Matulje preko Voloskog-Opatije do Lovrana, dogodila se je eto u kratko vrieme već po drugi put nesreća. — Onomadne iskočio je vlak na jednoj strmini kod Ike sa kolotečine i pukim slučajem nebijaše druge nesreće, van što je poduzeće pretrpilo nešto štete.

Dne 5. o. mj. dogodila se je pako veća neseća na pruzi Matulje-Volosko i to kod „Cirkula", gdje je takodjer velika strmina. Vozila su naime dva vlaka jedan za drugim tako blizu, da je drugi vlak udario u prvi, koji je srećom dobro prošao, ali je za to drugi vlak skočio sa tračnice i jako se oštetio. Pri tomu je ostalo do 15 osoba što lagljе što teže ranjenih. Ovakvim čestim nesrećam valja, da pozvane na to oblasti na put stanu tim, da poduzetniku naložе, da se opreznije vozi i da doskoči svim pomanjkavostima na samoj pruzi.

Pazinski kotar:

Iz Labinštine nam pišu:

(Svršetak).

I onoj cesti, koja vodi iz Labina preko Sv. Nedjelje u Kršan, dalo bi se mnogo prigovoriti, pa i onim, koje vode u Sv. Martin. A onoj pako, koja vodi iz Sv. Nedjelje preko Šumbrega? Ova je baš ljepa! Ovu imade u upravi Ernesto Nacinovich iz Sv. Nedelje. To ti je dragano moj, gospodin, pred kojim se i velika gospoda mora da trese, pa bila ona i od samoga governa. Nekada su drhtali pred njim i kmetovi i nosili klobučić pod pazuhom čim bi ga vidjeli, makar i iz daleka. Bogu hvala kmetove je strah prošao, ali, pasja noga, gospodu još nije! Ja, znade šijor Ernesto pripraviti „gospodski objed", a imade i fine butilje i melike postelje, a gospoda više puta to i požele. Tako ti šijor Ernesto, dragoviću moj vedri i oblači na Labinštini. Nu i on će poć, kuda se gre za vavek, a ljudi će ostat, pak će bit bolje, rekao bi jedan veliki gospodin iz Pazina! Da predjem na cestu, bit ću kratak. Cesta je u najslabijem stanju: razderana, da je i samom Bogu za plakati, a vodovodi (kanali) puni — obrasli već trnjem. Imade šljunka (muća) pokraj ceste već od 10 do 15 godina i više, ta travom zarasli — plaćeni su već odkada, a neće, da se ih rastrese. I „kantunjer" prima mjesečnu plaću, a na cesti ga nije nikada. Da bi barem rastresao stare muće! Zašto ga ljudi ne upozore na njegovu dužnost? Zaludu! Kantunjer govori, da mu je žao, ali da on ne može biti na gospodskom djelu i na cesti. Tako je! Nekada je prolazila i pošta ovom cestom, kočije su išle po njoj iz Pazina u Labin i obratno, jer je mnogo kraće nego na Kršan, a sada nitko pa nitko! Kako i će, kad nije moguće skoro već niti sa vozom! Recite komu „kućeru" iz Labina ili iz Pazina: proći ćemo preko Šumbrega, pa obećajte mu i veliku „manću", on će vam odgovoriti: „a ne gospodine, jer je cesta slaba, „šuste" od kočije bi popucale, a onda zlo po me". Tko trpi? Načinović ne, „kantunjer" ne, jer njemu je isto, ili radi na cesti ili drugdje, dapače mu je bolje, jer nevjerujem da mu ne dadu bar „hlipčić i sardelicu". Trpi tužan narod, komu se i zadnja ovca „penjura" za adicijonal. Gdje nema cesta, nema prometa, a gdje nema prometa vlada mizerija. Putnici, trgovci, stranci i t. d. nemogu proći — a stoga ne ostavljaju ni novaca. Šumberci imadu prilično vina, a trgovci nemogu do njih.

Upitat se moramo — prvo: Dali cestovni odbor prima novce, koji su odredjeni za uzdržavanje cesta? Odgovor je lahak. Narod plaća i za ceste adicijonal, stoga ih cestovni odbor prima. Kamo ih dakle stavlja? Možda, da ih „špara", da s njima sagradi koju novu cestu? ili da dovrši onu okolo Labina do „Piazza San Marco"? Drugo: Što rade oblasti, koje su postavljene i plaćene za to, da strogo paze, kako i kamo se troše težko zasluženi novci? Do kada će još ovako potrajati? Zar da se i nadalje pusti za volju pojedinaca da trpi sav narod?

Gospoda talijanaška rade samo da prkose (za dešpet) narodu, jer ih je narod ostavio, okrenuo im ledja i sa prezirom na njih gleda i to punim pravom. Da se potuži na zemaljski odbor? Što nije možda već mnogo i mnogo puta, ali uvijek uzalud? Neće vrana vrani oči iskopati!

Umoljavaju se stoga c. kr. oblasti, da se uvjere na licu mjesta, da je ovako, pa da potegnu tu gospodu već jednom za ušesa. Kad imaju c. kr. oblasti zakon, da prisile narod da plaća za ceste, valjda će bit i nekakav zakon, koji govori, da se mora ceste i u redu držati. Najbolje bi bilo, da se podnese tužbu na državno odvjetničtvo, što će morat i učiniti — a onda nek se pazi — koga ovo ide.

Iz srednje Istre koncem febrara 1909.

Velecienjeni gospodine uredniče! Izvolite mi odstupiti malko prostora u cienjenoj „N. Slogi" i uvrstiti ovo nekoliko redaka u njezine stupce:

Jednog liepog dana nedaleke prošlosti uputih se po osobitom poslu preko ruške doline u staru Liburniju — na labinštinu. Tom sam prigodom udario poznatom starom cestom iznad Raše, put Šumbrega. Došav do raskršća ceste koja vodi u Labin od jedne te od druge strane u grad Sumbreg, ondje se za čas zaustavih, okrenem se na desno te mi bude na vidiku sredovječna zidina — grad Šumbreg, u istom trenutku zapazim jednu hrpu mladih sokolova kretajući put grada, netom što mi se približahu svi na jednom, kao pod komandom dignu kape, te me uljudno pozdrave liepim riečima: Hvaljen Isus i Marija"! — Ne treba da tumačim kako je ovo na mene ugodno djelovalo, te si pomislih ovo su školska djeca, uljudna su; mora da imadu i valjanog učitelja, koji ju znade ovako pripraviti.

Nakon toga, mojoj znatiželjnosti padne na um, da nebi bilo loše kad bih zavirio u taj stari grad, te se bez oklievanja odlučih da idem ravno za djecom; djeca u dvorište grada a ja za njima. Što sada? upitam se! Djeca okrenu na desno, popnu se po rasklimanim kamenitim stubama na još gori trlem, a odatle u zgradu: Nu mojoj znatiželjnosti ne bje konca, okrenem se sliedim djecu i uvjek djecu. Kamo? Ravno u školu, imajuć na umu, da ću od tamo neopažen otići mojih silnih poslova i zamuda radi, što mi napokon i uspjelo, akoprem bi bio rado dočekati g. učitelja, da mu se predstavim, nu prije no što odlazih zavirim u te školske prostorije, koje su bile u taj par skoro prazne osim što se po klupamć razmještahu moji mali znanci koji me ono prije pozdravili.

Što sam sve tu opazio u jedan jedincati trenutak to ću Vam g. uredniče samo u jezgri opisati ovako: Prije sam već napomenuo kako je ulaz u te školske prostorije, a sada čujte kakva je pak unutarnjost iste škole. Škola je pravi tip sredovječnih zgrada: strop stoji tako nizko, da bi mogao čovjek bez podnožja i teškobe na njem lako risati, a što je najgore, strop je i popustio — nagnuo se od starosti, te visi iznad samih glava učenika. Tamo prieti grozna katastrofa; soba je u obće malena za onolik broj djece, jer kako sam se kasnije na mom putovanju obavjestio, ima tamo preko 150 školske djece; školska soba je nadalje providjena sa četiri prozora, od kojih dvoje je okrenuto na dvorište, a dvoje gleda izvan grada. — Ovi prozori su tako maleni, da bi više pristali kakvoj staroj potleušici negoli jednoj pedagogičnoj svrhi.

Kakav je stan učitelja nije mi poznato, ali mora da i on odgovara istoj školi.

Po ovom se može prosuditi koliko se brine slavno-demokratska (?) občinska uprava u Labinu, za ovaj naš kršni narod i njegove hrvatske škole, a za svoje hire i nepotrebite svrhe kao podizanje ogromnih talijanskih škola, vrtića i t. d., njoj ne premanjkuje sredstava. Živjela dakle gospodska demokracija!

(Svršit će se).

Iz Tinjana pišu novinam, da je tamošnji občinski načelnik, glasoviti Vence Krizmanić zapustio rodno mjesto i občinu te svoju družinu. Govori se, da je pošao u Pulu. Važni moraju biti razlozi za šijor Venceta — ako je gornja viest istinita. Molimo tamošnje prijatelje za točnije viesti o tom biegu.

Kad je ova viest bila već složena došao je k nama g. Venco, te nam javio da je on iz Tinjana pošao po poslu ne samo u Pulu nego i u Poreč, te da će se vratiti kući.

Zato ponovno molimo naše prijatelje u Tinjanu da nas informiraju točno o toj stvari.

Porečki kotar:

Nova talijanska škola za hrvatsku djecu. Dne 6. o. m. otvorena je u Lovrečici (občina Humak) nova prelievarna za našu siromašnu djecu. U čitavom školskom okružju nema talijanske obitelji, pa se je ipak otvorilo tamo talijansku školu!

Kad no je bila radi ustrojenja te škole odnosna komisija na licu mjesta, bijahu naši kmetovi od talijanskih emisara i od nekojih članova komisije zavedeni, te je većina prisutnih (malo ih bijaše na okupu) izjavila da se ustroji škola bilo u kojem jeziku, samo da dodju do škole; jedni bijahu za talijansku školu, drugi za njemačku i talijansku a treći za slovinsku i talijansku. Na temelju tih izjava ustrojile su sada tamo školske oblasti školu sa talijanskim naukovnim jezikom.

Škola je podignuta u selu Starčići, koje su Talijani prekrstili odmah u Vecchiuti, kako su ono u istoj občini selo Kmeti, gdje se nalazi takodjer talijanska škola, prekrstili u Metti.

I tako rade školske oblasti složno sa „Legom" oko toga, da se onaj naš čestiti puk posve potalijanči — premda se siromah sada sam tomu odlučno protivi. Tako bijahu onomadne kod nas odaslanici iz Lovrečice tražeć pomoć proti talijanskoj školi za koju da neima sada ni pet sto tamošnjih stanovnika. U školu u Starčiće šalju oblasti učitelja, koji nezna ni rieči hrvatske i kojega neće i naći da razumiju školska djeca. Kakov može biti napredak u takovoj školi. Za tu školu bio je odlučen naime učitelj, koji je već bio kažnjen od školskih i sudbenih oblasti, pak neznamo jošte, da li su pridržali za tamo njega ili posluli kojega drugoga. Ako je prvi slučaj, molimo c. k. zem. školsko vieće, da nam razjasni kako je taj učitelj došao na rečenu školu.

Konačno prosvjedujemo najodlučnije proti patvaranju naših narodnih imena sela Kmeti i Starčići nenalaze se nigdje u službenim spisima ubilježena kao Metti ili Vecchiuti, te nebi imalo po zakonu biti dozvoljeno, da ih nitko samovoljno prekrštuje. Političku oblast u Poreču pitamo, da li su njoj poznati novospečeni Melti i Vecchiuti i kani li i nadalje trpiti tu lopovštinu talijanske gospode.

Koparski kotar:

Posujilnica u Lanišću. - Za Družbu. Dne 1. t. mj. počela je poslovati naša na novoustrojena posujilnica. Akoprem smo se do sada služili u buzetskoj posujilnici, ipak je bilo od velike potrebe, da se ju i na našem Krasu ustanovi, jer su naša sela previše odaljena od Buzeta. Djelokrug je posujilnice cijeli buzetski Kras. Nade je,

da će lijepo uspjevati, jer se opaža veliko zanimanje za nju. — Preporučamo našim ljudima, da ne drže svoj novac (koji ga ima!) u škrinji, već da ga ulože u posujilnicu, gdje će im sasvim sigurno biti i nositi im lijepe kamate. Ima ljudi, koji misle, da će sve banke propasti, jer se tobože pripravlja vojska, pa Vam neki za živu glavu pokazali krune. Ljudi Božji budimo pametni, nije još valjda sudnji dan!

Dne 1. o. mj. bio je premješten od nas u Sovinjak učitelj Zlatić Marko, koji si je stekao u to kratko vrijeme, što je kod nas bio, sveopću simpatiju ne samo kod školske djece, nego i kod naroda. Da se s njim oproste, sastali su se njegovi prijatelji i znanci u ovdješnjoj čitaonici, gdje je na predlog kolege mu Zlatića sabrao naš mali Žmak-Barčić u svojoj kapici K 10·— za Družbu.

Prvog večera sabralo se na predlog Josipa Puhlja, krčmara u njegovoj krčmi, da se počasti odlazak spomenutog učitelja K 5·—, a darovaše gg.: Zlatić Matko K 1, Zlatić Marko K 1, Josip Puhalj K 1, Grgur Vratović K 1 i Drnjević Franjo K 1. Obe svote uložene su u našu posujilnicu na ime naše podružnice sv. Č. i M.

Dopustit ćete gosp. uredniče, da ovim putem izrazim pohvalu našim ljudima, koji su se sve više počeli zanimati za društveni i javni život. Lijep je to znak i budemo li i unaprijed započetim putem išli, čeka nas ljepša budućnost. Samo napred!

Razne primorske viesti.

Sjednica naših klubova u Beču. Kako nam javljaju iz Beča obdržavala je „Zveza južnih Slavena" utorak dne 9. o. mj. u 11 sati prije podne klubsku sjednicu „Narodna zveza", kojoj pripadaju, kako je poznato svi hrvatski, slovenski i srbski zastupnici na carevinskom vieću.

Stupovi talijanstva u Istri. Javili smo u zadnjem broju kako je na plesu glasovite *„Lega nazionale"* u Puli odnesla prvu nagradu djevojčica po rodu Hrvatica, odjevena u krasno crnogorsko narodno odielo. Uz tu djevojčicu bilo je stalno i drugih naših mališa jednog i drugog spola, koji su jadnici uzveličavali sjaj i slavu društva „koje njim radi o glavi". Nagrade nedobiše, jer se valjda nemogoše valjano okrabuljati. Ali za to će ih okrabuljati zlosretna „Lega" tako, da ih neće za koju godinu ni njihovi roditelji prepoznati. Siromašna dječica!

Na velikom djećjem plesu u Puli bijaše opet toliko naše krvi, da čovjeku puca srce od bolesti kad čita ona čisto hrvatska imena odlikovane djećice.

Tako je djevojčica G. Lukić u ruhu „Margarite" vijala zastavu društva „Lega nazionale".

Kao najljepše krabulje bijahu odlikovani: R. Zajec, G. Lukić, G. Kum, K. i E. Vončina, A. Božić, A. Matulić, E. Dobrović, M. Dovlić, J. Bašić, Milena Pelc, M. Rumić, O. Počivalnik, R. Rakić, A. Zajec, E. Matulić, F. Pelc, L. Rumić i t. d. Ovo su samo odlikovani a koliko bijaše malih sirotana, koje nije ta sreća zapala.

Imena gornjih posjetitelja plesa pisana su doduše talijanskim pravopisom i mnogim su krstna imena kojekakvim Umberto, Vittorio, Jolanda i Mafalda i t. d. ali nemože ni najzagriženiji Talijan uztvrditi, da su to starinom talijanska imena.

Na djećjem plesu u Poreču nagrađeni bijahu kao najljepše krabulje: Petar Benčić, B. i C. Sinčić, J. Stanić, Z. Pogačnik i t. d.

Ni djedovi ove djećice nedodjoše za stalno iz Rima ili Napulja u Istru.

Na plesu *„Lega nazionale"* u Pazinu predstavljalo je pet okrabuljenih djevojaka pet talijanskih (!?) pokrajina, a da bude ironija još veća predstavljale su to tobožnje talijanske pokrajine (Istru, Trst, Goričku, Dalmaciju i Trentin) među ostalim i sliedeće djevojke: E. Jučić, M. Margetić i R. Juančić.

Talijanske pokrajine kao što su talijanska i ona imena!

Za taj ples poslali su među ostalim svoj prinos i sliedeći čistokrvni Talijani: E. Načinović, I. Geržetić, I. Orlić, K Petech i t. d.

Na zadnjoj skupštini „Lege" u Roču bijahu izabrani u novi odbor među ostalim: K. Jeletić, A. Krulčić, J. Pauletić i M. Buljovac. Kako se vidi sve sami florentinci.

Iz navedenih primjera, koje vadimo, iz jedne novine o talijanskih zabavah posljednjih dana mesopusta, razvidno je koliko se naše krvi gubi i utaplja u talijanskom moru, krivnjom nesvjesti i nemara roditelja i zbog zlobe i pristranosti školskih oblastih, koje nam nedaju potrebitih škola.

„Mladi Istran". Izašao je ovih dana treći broj „Mladog Istrana" s ovim sadržajem: Car Emin: Stari barjaktar, — Rikard Katalinić Jeretov: Siroče, — Po O. Kučeri; Sablasti i prikaze. — G.: Kako je stric Ludovik putovao u grad. — Rikard Katalinić Jeretov: Pile. — Lujo Dorčić: Mala Angje i pas Turko. — Barba Rike: — F. Magarac.T.: Vrč. — Po De Amicisu: Materinska riječ. — Tončić: Iz moje torbice. — Mali vjesnik. — Zagonetke.

Preporučamo rodoljubima i prijateljima mladeži, da što jače medju nju šire ovaj liep list, koji će onda moći još u većoj mjeri izpunjati zadaću, koja mu je namienjena.

„Konvikt u Pazinu".

Pod tim naslovom, donosi Riečki Novi List od dne 5. o. mj. na uvodnom mjestu pismo iz Istre, u kojem razpravlja o osnovanju „Djačkog doma" u Pazinu. Nećemo se upuštati u razpravu sa onim sastavkom, prepuštajuć to našim prijateljima u Pazinu (budu li to potrebitin smatrali) ali držimo, da se onakovim sastavcima u nevrieme više škodi nego li možda koristiti kani.

Istra telefonski spojena sa Zagrebom. Kako čitamo u zagrebačkih novinah započeo je poštansko-brzojavni ured u Zagrebu dne 4. o. mj. telefonski promet sa istarskim centralama u Puli i u Pazinu. Pristojba za razgovor od tri časa iznosi 3 krune.

Nestašica siena. S raznih strana naše pokrajine stižoše nam pritužbe i molbe nebi li se zauzeli za siromašne gospodare, koji su već sada ostali bez siena dočim imadu po više glava goveda ili drobnog blaga u stajama.

Vlada je, kako je poznato pružila pomoć u svrhu nabave krme, ali ta je pomoć tako neznatna, da bi bilo dostatno samo za par kotara a kamo li za čitavu pokrajinu. Molimo dakle naše zastupnike, koji su sada opet pozvani u Beč, da za traže bezodvlačno drugu podporu za nabavu krme u Istri; jer će inače naši kmetovi ostati bez glave blaga koje će pocrkati pošto nema šta da jede ni gliedje. Brza pomoć siromašnomu kmetu od skranje je potrebe.

Pravim čudom mogu se nazvati uspjesi postignuti uporabom dvostruko elektro-magnetičkog križa R. B. br. 86.967 gospodina Alberta Müllera, pošto se je mnogo hiljada osoba uporabom istog za uvjek riešilo Gichta, Ischiasa, Reume, erdčanih te živčanih i dr. bolesti, dapače i u najzastarjelih slučajevih, što svjedoče nebrojene zahvalnice i priznanice koje posjeduje gosp. Albert Müller, te koje su ne samo laici, nego i strukovnjaci pisali. Tako n. pr. piše gosp. Dr. Pavao Szeniczey, okružni liečnik u Jasz-Szent-György: Štovani gospodin Müller! Pošto se je Vaš dvostruko elektro-magnetički križ izvrstnim pokazao, to ću isti svakom prilikom preporučiti.

Stoga neka si svaki, koj na gornjim bolestima trpi, takov jedan stroj nabavi, koj se kod gospod. Alberta Müllera u Budimpešti V/41 kotar Vadasz ulica br. 34. dobiti može.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

STECKENPFERD-
LILIENMILCH-SAPUN
Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.
Dobiva se posvuda!

Sat sa lancem
samo za K 2.75.
dobije svaki krasan remontoir žepnu uru iz Gloria srebra sistem Rosskopf Patent, koja ide točno 36 sati, zašto se jamči za 8 godine, sa prikladnim pozlaćenim jakim lancem samo za K 2·75 skupa s lancem. 3 komada zajedno sa lancem K 8·—.
Razašilje pouzećem tvorničko skladište švajcarskih ura
H. Landau, Krakov Br. 105.
Promjena dozvoljena ili novac natrag.

Javna zahvala.

Prigodom tragične smrti mog nezaboravnog supruga

Antona Kraljića,

višeg štopskog podčastnika c. i k. ratne mornarice,

primila sam toliko izkaza izkrenoga saučešća i ljubavi, da ćutim neodklonivu potrebu, da se svima, koji su nastojali, bilo rječju, bilo činom, ublažiti moju gorku bol, javno najtoplije zahvalim.

Posebice budi izrečena najtoplija zahvala i duboka harnost moja ces. i kr. zapovjedničtvu ratne mornarice, što je, pripravno odazvav se mojoj želji, dozvolilo i potrebito poduzelo, da neprežaljeni pokojnik u rodni kraj, u Dubašnicu prenešen bude i tako omogućilo da u rodnoj grudi vječni sanak sniva; Njeg. Preuzvišenosti gosp. viceadmiralu pl. Ripperu za toplo zauzimanje za prevoz zemskih ostanaka pokojnika u rodni kraj i za podanu mi utjehu, koja je ublažila moju gorku bol; gosp. zapovjedniku odjela ces i kr. ratnog brodovlja u Kotoru za skrb i brigu, pokazanu iza nesreće; gospodi častnicima, podčastnicima i momčadi ratne mornarice, kao i svim drugima, što položiše vience na lies milog pokojnika; gospodinu zapovjedniku torpednjače za prevoz i pratnju a momčadi isto što prenieše lies u crkvu; napokon gg. činovnicima i dugoj povorci naroda iz Malinske i Dubašnice, koji su mrtve ostanke pokojnika, uzprkos najgorog nevremena, u Malinskoj dočekali i do vječnog počivališta dopratili.

Svima još jednom najtoplija harnost i hvala a od Boga plaća.

Pula, 3. marča 1909.

Antonija Kraljić,
supruga.

Jeftino! Meso! K 3·20

Teletine ili Govedine I.a svježe ubijeno, zadnji kraj, čisto 9 funti = 4½ kg. **K 3·20** šalje na najveće zadovoljstvo **CHR. JAGOLNIZER, Podvoloczyska** u Austriji br. 6.

POZIV

na XII. redovitu godišnju skupštinu

Posujilnice u Voloskom reg. zad. na ogr. jamčenje koja će se obdržavati dne 27. marča 1909. u 3 sata po podne u maloj dvorani Narodnog Doma u Voloskom sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Čitanje izvješća revizora i zaključak glede istog.
5. Izvješće i predlog ravnateljstva o preuredjenju poslovanja i zaključak glede istog.
6. Izbor ravnateljstva nadzornog odbora i društvenog suda.
7. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
8. Slučajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko, dne 4. marča 1909.

RAVNATELJSTVO.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·—, i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50 i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— naprieđ. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Raspis natječaja.

Usljed zaključka opć. zastupstva od 27. veljače 1909, raspisuje se ovime natječaj za općinsku primalju, sa godišnjom plaćom od K 200.

Molitelji treba da dokažu:

a) austrijsko državljanstvo;
b) svjedočbu usposobljenja;
c) zdrav fizični ustroj;
d) dobar glas i neprikorno moralno ponašanje;
e) svjedočbu o dosadašnjoj službi.

Zaktjeva se poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu.

Molbe treba da dostave podpisanome do 31. t. mjeseca.

OPĆINSKO GLAVARSTVO
u Barbanu, dne 6. ožujka 1909.
Glavar:
Josip Mirković v. r.

POZIV

Bersečko družtvo za štednju i zajmove registrana zadruga na neograničeno jamčenje poziva u smislu § 35. zadružnog ugovora na svoju

V. redovitu glavnu skupštinu

zadrugare i prijatelje koja će se održavati dne 14. marča u 3 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Berseču sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle god. glavne skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Potvrdjenje računskog zaključka za god. 1908.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora, te pomirbenog suda.
6. Možebitni predlozi.

Berseč, dne 25. februara 1909.

Odbor

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedj. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Ponedj. Srijeda Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.—	odl.	RIJEKA	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	Bali	odl.	2.—
9.10	odl.	„	dol.	1.50
10.—	dol.	Morag	odl.	1.—
10.10	odl.	„	dol.	12.50
10.40	dol.	Krk	odl.	12.20
10.50	odl.	„	dol.	12.10
po podne				prije podne
12.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	„	dol.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	8.05
3.10	odl.	„	dol.	7.50
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	7.—

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuščića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro ljudsku žepnu uru nije uvijek prijeka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utamaniti potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i oceli imade uvijek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optičke stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor

○ ISTARSKA POSUJILNICA u PULI ○

Prima zadrugare, *koji upadaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, za odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na vrjednje*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Pazite na djecu!

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu ovcću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

CEDULJICE

za sv. ispovjed i pričest

Izradjuje »NARODNA TISKARA«

LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, roume, natme (tožkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, mužovne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nuznosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezčutnosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svekoliko slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svietа poluranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **ODIE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Vulkanim, koji je poradi svoga neuspjelog zahranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki **elektro-magnetički križ** ili zvjezda R. B. br. 86967 **osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih bolestih,

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar,

Vadasz-ulica br. 34.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirila i Metoda" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se **samo u ljekarni**

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cielokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, oscarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno ranjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 18 marča 1909. God. XLI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju sbičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utukuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 14. marča 1909.

Carevinsko vieće bilo je 10. t. m. opet otvoreno, i već je zastupnička kuća obdržavala tri sjednice, od kojih dvie dosta duge. Hoće li moći zasjedati odnosno raditi, nemože niko stalnostju reći. Većina zastupnika, ako ne svi, misli da je dobro za narode, za slobode državljana, za redovitu upravu, ako carevinsko vieće zasjeda, jer može bar koliko, toliko uplivati na postupak vlade. Ipak bi baš zastupnici mogli dati povoda da nezasjeda. Vlada, naročito ova, reć bi da bi radje vladala bez parlamenta nego li s njim. Sazvala ga je, da se može izpričati, ako bude vladala bez parlamenta, na § 14.; a stalno će rada prihvatiti prigodu, da ga za dulje vremena zaključi ili ćak i razpusti. Sve sladke rieči Bienerthove u prigodi kad je predstavljao novu vladu, i govori o želji da parlamenat radi, su samo rieči — za obsjeniti prostotu. Parlamenat ili će morati raditi što bude htjela vlada i koji su za njom, ili će ići na prošet, za da budu vladi slobodne ruke i proti zastupnikom.

* * *

Zastupnička kuća započela je dne 10. t. m. na novo, kao da je nikad nije bilo, osim da nebijaše otvorenja po vladaru sampm.

Odmah iza 11 sati daje kancelarijski direktor znak zvoncem. Gospoda ministri ulaze, a dolaze i zastupnici u koliko nisu već prije došli. Češki radikali buče i kliču „Abzug" koliko njim grla daju kod ulaza ministara. Ministar-predsjednik javlja da mu je Njegovo Veličanstvo naložilo, da uvede u kuću predsjednika po starosti. To je Dr. Funke, pa ga poziva da nastupi svoju službu.

Ovaj zauzima predsjedničko mjesto i izriče kratak govor, u kojem izrazuje želju da zastupnička kuća radi, i poziva prisutne da kliču zajedno s njim da živi cesar i kralj. Osam najmladjih zastupnika poziva da budu privremeno bilježnici. Spominje smrt jednoga zastupnika, i odloženje mandata trojice zastupnika, Navadja imena onih koji su se izpričali. Moli bilježnike da pozivaju zastupnike, da dadu glasovnice za predsjednika. Bilježnici prozivaju, zastupnici idu k žari, i kako je ko prozvan tako baca cedulju u žaru. To traje više od pol ure. Druge pol ura trebaju bilježnici da prebroje glasove. Izpad izbora predsjednika se je znatiželjno čekalo, jer se stranke u tom nisu prije složile. Izpad bio je sliedeći. Od 440 odanih glasova dobio je Dr. Pattay 237 glasova, Dr. Pacák 103 glasa, dvojica drugih po 1 glas, dočim je 98 listića bilo prazno. Prazne listiće neuzima se u obzir. Predsjednikom je izabran Dr. Robert Pattay, član kršćansko-socijalne Bečke stranke, muž od preko 60 godina, potičući po ocu iz Istre. Na pitanje starostnoga predsjednika, da li prima izbor, odgovara da, i podje na predsjedničko mjesto. Drži odulji govor, koj mu njeki povladjivaju, dočim mu drugi prigovaraju.

Daje izabrati 5 podpredsjednika. Tu nije velike napetosti. Stranke su se već prije dogovorile, te su zastupnici dobili cedulje sa imeni petorice kandidata. Razni su razne brisali. Bilo je odano 331 glasovnica. Dr. Steinwender dobio je 311 glasova, Dr. Starzinski 308, **Dr. Laginja** 234, Zazworka 227, Pernerstorfer 207. Ti su izabrani. Inače je dobio Pogačnik 16, Conci 5, i drugi razni po 3, 2 ili 1 glas. Prisutni izabrani podpredsjednici izjavljuju da primaju čast, sliedeći dan čine to i ostala dvojica. Na to se još izabire cedulјami, bez prozivanja, 16 bilježnika i 2 redatelja.

* * *

Odmah iza svršenih izbora dao je predsjednik pročitati dva pripisa ministra predsjednika, oba tičuća se dignuća sa službe ministarstva, te imenovanja novih ministara. **Tu se je oglasio za rieč ministar-predsjednik** baron Bienerth. Čim je ustao nastala je zaglušna buka sa strane českih radikala. Najviše se je čulo „Abzug Bienerth", „Abzug Haerdtl" (ministar nutarnjih poslova), „Abzug Stürgkh" (ministar bogoštovja i nastave), „Abzug Hochenberger" (ministar pravosudja), sva četiri grdna Njemca. Često čulo se je samo dugotrajni „Abzuuuuuuug". Od govora Bienerthova nije se razabralo ništa. Moralo se je čekati novine ili stenografski zapisnik da se znade što je reko. U glavnom ovo: Ozbiljna i težka su vremena. Izvanjska politika označuje se na dvie znamenitije činjenice. Prva je da se je sklopio ugovor sa Turskom, usljed kojega se je ova odrekla Bosne i Hercegovine. Poslie toga ugovora se je evropejski položaj nješto poboljšao. Nejasni su odnošaji monarhije sa Srbijom i Crnomgorom. U tom obziru, a to je druga glavna činjenita, austro-ugarski poslanik u Beogradu dne 6. marča dao je srbskoj vladi izjavu.

Rečene dvie države postavile su razne zahtjeve poslie aneksije Bosne i Hercegovine, premda se tim nije dirnulo nikakva njihova prava. Ti zahtjevi njihovi su neizvedivi. Ipak je monarhija pripravna s njimi sklopiti ugovore, ali izravno s njimi, bez ičijega posredovanja, i to u „ovore gospodarske i prometne naravi.

Izvanjski položaj je još uvjek takav, da treba paziti, biti pripravni i držati skupa. Stranke moradu imati na umu domovinske skupne interese, te zapostaviti svoje vlastite interese (Lahko je Njemcem tako govoriti kad imadu sve). Nova vlada, veli ministar-predsjednik, nije provizorna kako bijaše njegova prvanja, nego stalnija. Prije se mislilo na sastav koalicione vlade; sad nije na to ni mislilo. U krunsko vieće, u ministarstvo, pozvani su muževi, koji po njihovom porjeklu i njihovih političkih uvjerenjih moradu valjati kao podpuni zastupnici njihovih naroda (Blaze našemu narodu po Haerdtlu, Stürgkhu, Hochenborgeru, Rittu i t. d.) Vladina vrhovna dužnost je, da ustavno i zakonito postupa. Ustav je naša zviezda-vodilja, zakon naš štit i naša obrana. Parlamenat valja da njoj pomogne, a da nerazara sam sebe. U tu svrhu valjat će promjeniti poslovni red, da nebudu neznatne manjine zapriečivale rada. Državni aparat mora u svih svojih dielovih raditi bez pritužbe, i biti stalan pouzdanja svih stanovnika, bez razlike vjere, narodnosti, političkoga ili družtvenoga položaja. Vlada hoće upravljati u duhu nepristrane pravednosti i neće trpiti nikakva „veto". Mi hoćemo i bit ćemo svim pravedni. (Preveć se to naglasuje!)

Prije Uskrsnih blagdana želimo da se razpravi osnova o rekrutih, za koju nedvoji vlada da će biti prihvaćena od parlamenta naročito u ovih težkih vremenih; i osnove o podržavljenju njekih željeznica.

U kasniji program rada parlamenta spadaju: zakon o aneksiji; osnove o jezikovnom uredjenju u Českoj; o talijanskoj pravnoj fakulteti u Beču; proračun za g. 1909. Nadalje treba urediti finance, razpraviti osnovu o osiguranju staraca i nemoćnika, i razne druge. Vlada je mnogo toga pripravila, parlamenat nek o tom razpravlja. Kako su ministri odgovorni za svoja djela, tako su i zastupnici za svoja.

Predlog, da se o govoru ministra-predsjednika povede razprava, postavljen od socijalnih demokrata, nije primljen.

Čita se množina interpelacija i predloga; postavlja se predlog za izbor raznih odbora kako bijahu u prošlom zasjedanju, i zaključuje se sjednica.

* * *

U sjednicah dne 11. i 12. mjeseca

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Da su u Istri danas Hrvati u većini, vide i Talijani, ali da je već u vrijeme velikih seoba bilo u Istri uz Latine i Slavena, o tom talijanski današnji historičari neće ni da čuju — nijedan osim mladoga labinskoga učenjaka Bartoli-a, koji je profesor na sveučilištu negdje u Italiji.

Tako bi se moglo reći, da su u Istri i tri vrste Hrvata kao i Talijana. Najstariji su ovamo došli za velikih seoba naroda po Evropi oko 600. godine i par vjekova kasnije. Oni su ovamo došli u nekim plemenima različitih imena. Tudjinci su ih zvali Slaveni, a to su doista i bili: veoma srodni svim ostalim Slavenima blizu i daleko današnjim hrvatskim i slovenskim zemljama, njima posve srodni po jeziku i životu. Ali kako se drugdje tek polako s vjekovima razvilo ime Hrvat i Slovenac, Srbin i Čeh, Poljak i Rus, tako nemožemo reći, da su u Istri ti Slaveni odmah na početku doseobe sebe zvali Hrvati; oni nijesu znali, da su poseban narod hrvatski nego su bili Slaveni.

Što su s naše strane ti Slaveni, to su s talijanske stari Latini ili Romani. Ovi su bili u Istri prije Slavena, stariji su od njih nekoliko vjekova. Stvorio ih je Rim odmah za prvih vjekova iza Isusova rodjenja. Tek kad je rimska vlast pala (476 godine), došli su Slaveni, koji su se nastanili većinom u istočnom dijelu Istre, a manje ih je bilo u zapadnom pomiješano s Latinima. Latini su živjeli skoro isključivo po gradovima, većinom uz more, a Slaveni kao pastiri i ratari na otvorenom polju u selima. Dakle je medju njima bio isti snošaj kao i danas medju Hrvatima i Talijanima. I onda su Latini držali manji dio Istre, a bijahu od Slavena bogatiji i sretniji. Rim je bio umro, ali im bijaše ostavio u svojoj oporuci mnogo dobra. Slaveni su došli na golo, bez ičega na ista. Kaošto nijesu Slaveni tada govorili hrvatski, nijesu ni Latini govorili talijanski. Tada još nije bilo ni hrvatskoga ni Talijanskoga jezika. Slaveni su govorili jezikom svih ostalih Slavena, nekako sličnim onomu jeziku, koji još danas možeš čuti u crkvi od svećenika, gdje je služba Božja staroslavenska, a Latini su govorili iskvarenim latinskim jezikom, iz kojega se razvio današnji talijanski, kaošto se iz slavenskoga razvio hrvatski, slovenski, ruski i t. d.

Tako je u Istri ostalo dugo vremena — do 12., 13. stoljeća. Onda su zapadnom istarskom obalom od Kopra do Pule i Labina zavladali Mleci, a istočni, kopneni dio Istre ostade pod različitim gospodarima. Tako su Latini došli pod Mletke, a to je za njih značilo spas od propasti, smrti. Jer kaošto je do tada u Dalmaciji u mnogim gradovima (na pr. u Zadru, Dubrovniku i t. d.) bilo nestalo pred Slavenima Latina, tako bi ih sigurno nestalo i u Istri. Mleci su probudili svoje srodnike u Istri i, što je još važnije, doselili nove iz Italije i Grčke. To je druga vrsta Talijana: Latinima pridolaze mletački Talijani. Ali kaošto s morske strane ti doseljenici pojačavaju nama protivnički živalj, tako novim doseobama s kopnene strane može se naši rodovi mnoštvom naših ljudi. U Istri su naime u 15., 16. i 17. stoljeću razne bolesti bile silno prorijedile pučanstvo. Falilo je gospodi radnih sila i za to dozivaju u Istru Hrvate. Od 1400. godine dalje doselilo ih se silno mnogo, nastadoše čitava nova sela; osobito se je mnogo Hrvata naselilo u današnjoj porečko-puljskoj biskupiji. To seobe Hrvata opisuju danas Talijani upravo žučljivo, kako ćemo još vidjeti pobliže. Glavno je ovo: Sa gospodstvom Mletaka od 1200. godina množi se kolonizacijom u Istri (zapadnoj) talijanski živalj, a od 1400. god. još u većoj mjeri doseljuju oblasti, **osobito mletačka**, u (cijelu, navlastito zapadnu) Istru Hrvate iz Dalmacije, Bosne, uopće iz balkansko-slavenskih zemalja, gdje je kršćanskomu narodu u to vrijeme sve bilo u poglbelji pred Turcima. Talijanski doseljenici govore mletačkim narječjem, ne baš ljepšim, u mnogim mjestima sve do danas, a hrvatski doseljenici govore čistim hrvatskim jezikom najljepšega našega narječja štokavskoga, a u mnogim krajevima porečko-puljske biskupije govore tako do danas.

(Nastavit će se)

obavili su se **izbori odbora** tako da su s malimi iznimkami izabrani oni zastupnici koji su već prije u njih bili. U tih sjednicah razpravila su se takodjer **četiri prešna predloga**, o kojih svakom eto nekoliko rieči.

Proti magjarskoj poljodjelskoj banci u Bosni.

U Ugarskoj zasnovala se je poljodjelska banka za Bosnu, u kojoj je smatrao nuždnim da primi mjesto takodjer vodja Bosanskih Hrvata Dr. Mandić. Ta banka ustraja se namjerom, da kmete u Bosni i Hercegovini odkupi ih raztereti. Nu to bi se imalo dogoditi načinom, da bi robovi mienjali svoga gospodara, i dobili gorega od dosadanjega. Kmeti bi bili odkupljeni od aga i begova, al bi pali pod jaram ustrojit se imajuće banke, u gospodstvo špekulativnoga novčanoga zavoda. Taj zavod bi k tomu uživao mnogo veće povlastice nego li ih obično novčani zavodi uživaju. To je način, kojim bi si Magjari osjegurali vlast u Bosni i Hercegovini, pri čemu njim ide na ruku zajednički financijalni ministar Burian.

O tom bilo je već govora u odboru gledе pridruženja Bosne. Tadanji upravitelj financija Jorkaš-Koch bio je na odnosni upit odgovorio jako odlučno. Magjari sporazumno s Burianom su tu stvar ipak dalje tjerali, tako da je pogibelj da bi kralj mogao privoliti na njihove osnove. Zastupnik Dr. Šušteršić, u ime „narodne sveze" postavio je prešan predlog, kojim se zahtjeva da austrijska vlada obrazloži svoje stanovište u tom pitanju, i da učini sve moguće a da zaprieči bosansku poljodjelsku banku snovanu po Magjarih sporazumno sa Burianom. Dr. Šušteršić obrazložio je svoj predlog svestrano, odlučno i bezobzirno. Zanj su se izrekli i Njemci po Dru. Sylvestru i socijalni demokrati po Dru. Renneru. Ministar financija Dr. Bilinski obrazložio je stanovište austrijske vlade. I on je odlučno proti banci kako ju snuju Magjari s Burianom. Austrija nemože dozvoliti takove banke. O tom bi imao možda razpravljati Bosanski sabor. Austrijska vlada stoji na stanovištu da bi bilo najbolje kad bi se odkup uredio kako druguda, najme da bi trpila nješto pokrajina, nješto age i begovi a nješto kmeti. Ako bi pak Burian ipak dogovorno sa ugarskom vladom dozvolio banku, onda bi i Austrija jednaku zahtjevala. Svakako ima pravo, u tom svoju reči i učiniti, i to je već i još hoće.

Predlog Šušteršićev bio je primljen skoro jednoglasno.

Umješavanje sudbene uprave u sudbene parnice.

Radi jednoga slučaja gdje se je pod utjecajem ministra izvanjskih poslova umješao u njeku parnicu kod zemaljskoga suda u Beču jedan činovnik ministarstva pravosudja, postavio je prešan predlog Čeh Dr. Stransky. Za prešnost toga predloga glasovala su 182 zastupnika proti prešnosti 150. Vladi je izpad toga glasovanja bio neugodan, dočim su ga oporbene stranke burno pozdravile, i razni zastupnici vikali vladi „Abzug".

* * *

Progon češke štampe u Češkoj.

Zastupnik Hajn sa drugovi iz češko-radikalne stranke postavio je prešan predlog radi progona češke štampe u Češkoj. Ministar pravosudja Hochenburger priznao je velik broj zapljena, al i rekao da su opravdane. Češki radikalci su tekom rasprave izrekli silnih psovka proti Hochenburgeru i proti Haerdtlu, ministru nutarnjih poslova. Za prešnost predloga govorio je takodjer češki agrarac Dr. Zahradnik, al je prešnost bila zabačena.

Proti izazovnim agentom.

Zastupnik Klofač sa drugovi postavio je prešan predlog proti izazovnim agentom koje vlada iz državnih sredstava plaća.

Kao što obstoji jedan Nastić proti Srbom, tako je obstojao prije nekoliko godina njeki Mrva proti Čehom, a u najnovije doba njeki Mašek. Ministar nutarnjih poslova taji to, al govori tako razdraženo i bezobzirno, da se sam pokazuje krivim, i da sam izazivlje. Način njegova govora je takav, da bi baš htjeo, kako mu je Nemac rekao izazvati parlamenat samo, da ga vlada može opet zaključiti. Prešnost je zabačena.

Radi nagrada za sjenokoše i staje u Voloskom kotaru.

Zastupnik Spinčić i drugovi uložili su na ministra poljodjelstva interpelaciju radi toga što je vlada već u trih prošlih godinah razpisala natječaje za nagrade poljodjelcem koji bi uredili sjenokoše i staje u Voloskom kotaru, i nijednom od molitelja nit nagrade dala nit njim šta odgovorila. I to da označuje akciju za podignuće gospodarstva u Istri! — veli se posrdno u interpelaciji.

* * *

Beč, 16. marča 1909.

Osnova za dozvolu unovačenja.

Već prošli petak, pred samim svršetkom sjednice započela je u prvom čitanju razprava, kojom vlada pita parlamenat za dozvolu ovogodišnje unovačenje za uzdržanje kopnene vojske, mornarice i domobranstva. Jučer i danas se je ta razprava nadaljivala. To je ona osnova radi koje se je vlada čutila obvezanom da opet sazove parlamenat. Petak je govorio slovenski zastupnik Demšar. Jučer govorili su zastupnici Njemci Jesser i Schachinger, socijalni demokrat Seitz, i divljak grof Sternberg. Danas je molio predsjednik kuće zastupnike da se čim kraće izraze, da se taj predmet čim prije rieši. Prvi govornici nisu se držali toga recimo savjeta predsjednikova. Radikalni češki zastupnik Fressel govorio je dobar sat i pol češkim jezikom i to dosta stvarno. Izjavio je da u stanju u kojemu se nalazimo, kakovu vladu pred sobom vidimo, i kako postupa sa Česi, nebi imalo biti češkoga zastupnika koj bi glasovao za osnovu. Drugi današnji govornik slovenski zastupnik Hribar, kako već i u petak Demšar, izrazio se je oštro proti sadanjoj vladi, i ni malo prijazno o vanjskoj politici monarhije, a onda je potanko crtao događaje u Ljubljani dne 19. septembra prošle godine, gdje se u narod pucalo bez potrebe i gdje su dvojica ubijena bila. Iza njega govorio je kratko ministar predsjednik, i molio kuću da čim prije razpravi osnovu. Vlada kod te osnove netraži povjerenja za se, već želi vojnike radi položaja u kojem se monarhija nalazi. — Iza njega govori još češki agrarac Udržal, te se sjednica pretrgova i uriče sliedeća za sliedeći dan. Mislilo se je i želilo da se razprava svrši al to nije išlo.

Konkurenca s vinom.

Po naravi gospodarstva i trgovine, kad neki proizvod prekorači granice potroška, slijedi utakmica iliti konkurenca.

Takva konkurenca je evo danas pala na vino. Ove je godine urodilo vino preko svakog očekivanja. Kako se je narod uvjerio o uspjehu amerikanke, stao ju je saditi tako naglo i u tolikom opsegu, kao da neće nikada doći do prekomjerne proizvodnje vina. No tek što je prošlo par godina — eto ti vina na pretek. Dok su prije trgovci tražili prodavaoce, sad im toga ne treba, jer njih traže prodavaoci, natječuć se, koji da ponudi bolje vino uz nižu cijenu.

Takovo natjecanje, gdje nude kupcu jedan od drugoga bolju robu i uz nižu cijenu, zove se utakmica iliti konkurenca.

Pošto je vina posvud i na pretek, to imadu prednost cjenija i bolja vina. Zapamtimo dobro: *cjenija i bolja!*

Što iz toga slijedi za posjednika? Slijedi jedno od ovog dvojeg: ili davati obično vino uz sve nižu cijenu, ili proizvadjati finija vina.

Sad se pita: što je od ovog dvojeg uputnije?

Promotrimo malo potanje ovu stvar, pak ćemo doći na čisto: — da gospodaru jedna vrst gospodarstva bude od koristi, mora da iz te grane gospodarstva izvadi ne samo potrošeni kapital za obdjelavanje nego i primjerene kamate iliti dobitak na taj potrošeni kapital i na rad, koji je sam u tu granu gospodarstva uložio. Ako je taj dobitak ili bolje čisti dobitak premalen, onda se veli, da se ta grana gospodarstva više ne isplaćuje, te se ta mora ili napustiti ili unaprediti, da se tako dodje do odgovarajućeg prihoda.

Uzmemo li sve to u obzir, moramo ustvrditi, da oni, koji hoće, da im se vinogradarstvo u ovakovim prilikama isplati, morat će prihvatiti ono drugo, to jest gojiti bolje vrsti loze i praviti finija i ukusnija vina. Moramo naime po naravi očevati, da količina vina u sliedećih godinah neće padati, nego sve više rasti. Stoga će i konkurenca biti sve to veća, te će cijena običnom vinu još više padati, a trgovina će naprotiv tražiti sve bolja vina.

Dakako da se tu i tamo može dogoditi iznimaka, da dodje n. pr. kakova nova bolest, tuča i t. d. No to su samo iznimke, te znaju jedan kraj zahvatiti, a drugi ne. Zato s tima razuman gospodar ne smije računati, jer će se prevariti.

Pogledamo li nesredjene prilike današnje; dana, zaključit nam je, da ako vino još nešto pade u cijeni, proizvod se običnoga vina kod nas neće više isplaćivati. Pogotovo ne za onoga, koji mora plaćati težake za obradjivanje vinograda, jer su nadnice previše porasle. Do toga ne bi tako hitro došlo, kad se ne bi više vremena otvorila Amerika. Al koji će s time ozbiljno računati?

Skupimo li sve u jedno, moramo zaključiti, da naši vinogradari s jedne strane ono divljaka, šta još imadu za pocijepat, poclepaju u finije vrsti i to isključivo bijele za proizvadjanje bijelog vina, jer se ovo više za izvoz traži i skupije je; a s druge strane, da iz groždja običnih vrsti, koje već imadu, prave bolja, pripravljena vina n. pr. iz sušena groždja i t. d.

U ostalom nek dobro upamte naši poljodjelci ono, što smo već u drugom članku spomenuli: — da nije naime ni najmanje uputno, da se uz ovakove okolnosti nastavi i proširi sadjenje loze, već se treba baciti na druge grane gospodarstva; a što smo u ovom članku htjeli spomenuti, mislimo, kako već rečeno na ono, što je već posadjeno, te što je još za pocijepati *I—n.*

Hrvati i Hrvatice!

Širite „Našu Slogu".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni darovi.

Veleč. gosp. pop Ivo Šintić, župnik u Belom, poslao nam je K 2 za Družbu, a K 2 za Bratovštinu hrv. ljudi u Istri.

Veleč. g. Ivan Žiganto, kapelan u Sv. Križu kod Kastva šalje za Družbu Sv. C. i M. K 16 sabranih na glavnoj skupštini Posujilnice u Sv. Križu dne 28. 2. 1909.

Današnji izkaz	K 20·—
zadnji izkaz	K 366·58
ukupno	K 386·58

U dvoboju usmrćen. Dne 11. ov. mj. pobiše se izvan našega grada dva častnika — jedan mornarice, drugi topništva — na kuburc. Častnik topništva vitez Rosner pogodjen bijaše u srce od svog protivnika častnika mornarice baruna Perglera, te je ostao na mjestu mrtav.

Lošinjski kotar:

Riedka svečanost. Iz Cresa nam pišu, da će na dan Uskrsa dični naš starina Otac Frane Dobrović, franjovac, proslaviti **šeśtdesetgodišnjicu** misništva, ako mu Svevišnji do tada produlji dragocjeni život. Dne 12. marča doživio je taj velezaslužni član družbe sv. Frana svoju 84 godišnjicu, a prošao je 67 godina redovničkog života i 61 godinu svečanog zavjetovanja.

Stalni smo, da će ne samo njegovi mili Cresani, već sav naš rod na dan njegova jubileja izkazati čustva iskrene ljubavi i zasluženog priznanja.

Krčki kotar:

Austro-hrvatsko parobrodarsko družtvo nam javlja, da je na nekoliko dana obustavilo prugu „Rieka—Rab—Lošinj Veliki—Nerezine".

Voloski kotar:

Mošćenička Draga 15. 3. 1909.

† **Albert Rosović**, c. i kr. major. Dne 8. o. mj. ispustio je svoju blagu dušu u bolnici u Zadru naš odlični domorodac Albert Rosović c. i kr. nadpukovnik (major) Jelačićeve regimente na Rieci.

Pokojnik rodio se je kao sin siromašne mornarske obitelji u Mošćeničkoj Dragi. Dok je naš Berto bio još malo diete, izgubio je oca, koji je poginuo u slavnoj bitci pod Visom, gdje je i on pomogao slavi naše mornarice. Ostavši tako sirota, bio je poslan na državni trošak u vojničke škole, koje je, premda u tudjem mu njemačkom jeziku, svršio veoma s dobrim uspjehom, i tako postao vojnički časnik. Kad je, za vrieme školovanja, bio za prvi put došao kući, veoma se je teško razumio sa svojima, budući da je u tudjini gotovo bio zaboravio naš liepi hrvatski jezik. To je na njega tako snažno djelovalo, da je odlučio opet naučiti svoj materinski govor i to po mogućnosti što bolje. I u istinu ostao nam je naš Berto vjeran svomu domu i jeziku sve do svoje smrti. Zalazio je vrlo često k nama u Dragu i svaki bi put ostao po mjesec i više dana. Kadgod bi došao k svomu stricu Aleksandru, zalazio bi medju domaće ljude, ispitivao bi ovo i ono, razgovarao se ljubezno sa svakim, interesirao bi se za sve. Osobito ga je zanimalo budjenje narodne svieti kod nas, veselio ga svaki mali napredak, a pomagao nas je u narodnom poslu i on koliko je mogao i rječju i djelom.

Bio je marljiv čitalac i predplatnik „Naše Sloge", a rado je čitao naše hrvatske knjige, osobito Kumičićeva i Carova djela, a i pjesme našega Jeretova bile su mu srcu veoma prirasle. Cijela naša Istra i narodna politika naša zanimala ga, osobito naš napredak na školskom polju. „Družbu" našu mnogo je puta i rado pomagao.

Znao je udarati na citru, pak je najvolio na nju udarati naše liepe hrvatske pjesmice. — Sjećam se, kako je jednom preda mnom s nekim osobitim zanosom udarao takve pjesmice iz jedne zbirke hrv. pjesmica a uz to je pod glas pjevuckao. Hvalio mi se, kako su naše pjesmice mile i ugodne, kako ih on više puta pjeva i udara na citri i pred tudjincima pa kako se svakomu dopadaju.

Njegovi su rodjaci s ponosom gledali na njega, a ponosili smo se i mi Dražani, da je jedan od naših sinova tako visoko došao, jer nije šala postati od tako niska roda vojnički major. A bio bi on sigurno još i više postao, da ga nije ljuta bolest baš u najboljim godinama uništila.

Mili naš Berto, snivaj slatko vječni sanak i moli se Svevišnjemu za sve nas, a osobito za tvoje ljubljene Mošćeničane. Moli Svevišnjega, da bi se Tvoji sumještani što prvo osvjestili, da bi se ponosili svojim hrvatskim jezikom i rodom, kako si se Ti tim ponosio. Moli Boga, da zavlada medju nama mir, ljubav i sloga, pa da svi skupa uzradimo na korist i sreću naše občine i naše hrvatske Istre. Počivao u miru!

Lučko radnje u Mošćenicah. Kod c. k. pomorske vlade u Trstu (gradjevni odsjek) održavati će se dne 27. o. mj. javna dražba putem pismenih ponuda izrok uskličnе cijene od 34.928 K 1 50 para za gradnju mula za pristanište u Mošćenicah. Odnosni nacrti jesu na uvid u službenoj dobi kod rečenog odsjeka pomorske vlade u Trstu.

Za gradnju nove pučke škole u Vodicah. Glavarstvo občine Materija oglasuje, da će se u občinskom uredu dne 20. marča od 10—12 sati, prije podne održavati javna usmena dražba za gradnju pučke škole u Vodicah. Iskličnа cieua iznosi K 21.320. Koji kani dražbovati valja da uloži prije dražbe jamčevinu 5%. Nacrti i uvjeti na uvid su u občinskom uredu u Materijah za službenih satova.

Pazinski kotar:

Iz središnje Istre koncem febrara 1909.

(Svršetak).

Dalje: na mom putovanju navratih se u Sv. Nedjelju. — „Rocca inespugnabile d' italianità" — Prolazim costom amo —

tamo gradiću, da raspoznam karakter toga mjestanca, te zbilja odmah na početku primijetio mi se sto šta sumnjivoga, al najednom mi pukne pred očima kad opazim table na kojih se dese firme naših borioca: „Crnjul", „Hlačić" i t. d. tek sam oživio, ali moja znatiželjnost, uvjek jednaka, ne popušta ma niti za vlas, uvjek me njekakav vanredni nagon tjera njekakvom neopredjeljenom cilju, Bog sam znade kamo! Zaokupljen nekakvom — niti sam nebi znao kojom — misli razburkane mašte, kad na jednom očutim, da mi grčevito jedna desnica stisne moju, polupreStrašen podignem oči i čujem glas: Zdravo A...! Bio je to prijatelj H. Prijatelj H. uputio me o svemu: školi, narodnosti, odnošajima i t. d. Tom prigodom imao sam prilike da vidim i tamošnju hrvatsku školu. Ova škola je nješto na boljem nego li ona u Sumbregu, ali je tako u nespretnom položaju, da niti sama škola niti položaj ne odgovara svrsi, za koju je opredjeljena. Nu u Sv. Nedjelji gradit će se na jednom mjestu stare hrvatske škole tri nove i to: jedna „fundarija" za malu djecu (Giardino infantile[1]), jedna talijanska pučka škola i jedna hrvatska pučka škola, al da biste znali g. uredniče kako su to mudri Talijani (Pardon! socialističko-demokratsko-gospodski gradjevni odbor) odredili? „Fundarija" i talijanska pučka škola ima brilirat u najljepšim položajima mjesta i najboljoj legi napram jugo-istoku, dočim hrvatska pučka škola ima biti strpana u najnespretniji položaj: Fasada istoj ima da bude okrenuta točno napram sjeveru, te nebi kao takva uživala nikada blagodati sunčanih zraka već vječitu tamu, uz to izložena neprestanim navalam bjesnih sjevernih nezgoda, koje su kadre u onom položaju i čitave prozore obarati.

Pitam ja sada i pozivljem te slavne faktore, neka mi na sliedeće izvole odgovoriti: Nije li ovo očita mržnja naprama našemu narodu?

Nije li ovo baš navlaš radi toga učinjeno, da naša djeca zdrava i čila na početku škole, postanu tečajem školskih godina kržljava i mlitava, propala duševno tjelesno, a onda nevaljana se u obiteljski krug povratila? Ironija nikad te ne bilo! Podsmjehivate se Vi lupeži naših prava iza naših ledja, ali čekaj vraže: stići će i tebe crni petak, te će se domala zavrtjet kolo sreće, a onda što Bog dade i sreća junačka, a ti ćeš gotovo želi vjetar jer buru siješ.

Da znadete koliko ima ovdje tih tobožnjih Talijana za koje se sve ovo gradi i občinski novac troši? S tim smo odmah gotovi: ovdje i u okolici imade dva bogataša, od ovih je jedan rodom Talijan, dočim je drugi potalijančeni Hrvat i sačica više — manje prepalih Krnjela, te od pr. toliko krnjelskih podrepnica, ostali puk pak je naš čvrst kao klisura na kojoj je uzrasta a pošten, značajan i bistar kô svibanjsko sunce.

Spomenut mi je još ovo, da za talijansku školu i „fundariju" je našla slavna demokracija (?) dosta novaca, dočim za hrvatsku koja je prepotrebna nije novaca, već su morali naši obratiti se na ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda, te im je ovo odobrilo upitnu svotu od 7000 K. u svrhu zajma, ali uza sve to bi htjela slavno vladajuća gospoda potisnuti našu školu tamo gdje njoj mjesta nema, ali ni naši ne spavaju; — podnesli su već utok proti tom prkosu — odredbi na c. kr. oblasti.

U Sv. Nedjelji su naši vrli vodje osnovali Raifaizenovu posudionicu za Sv. Nedjelju i Šumbreg, te su time dali prilike našem narodu, da se je, malom iznimkom, riešio poznatih oderuha i njihovih zamka; uz posudionicu imadu i konsum, te tako je dana narodu pogodnost, da u nedjeljah i praznicih ne dolazi u doticaj sa onom svojtom koja traži od njega uz drugo i njegovo poštenje i majčino mlieko. Samo tako napred, vrli naši barjaktari!

A sada da rečem zaključnu riječ i za one naše zalutale ovnove, medju koje spada i Šumbregski goliš. — Njima savjetujem, da se već jednom opamete i izbace od sebe ono nečastno ime što se zove podrepnica ili prirepina, te će nastati takvo veselje da mu ne bude konca, jer i sv. pismo nas uči, da se sam Bog veseli više nad raskajanim jednim grješnikom nego li nad stotinu pravednika.

Gosp. uredniče, bude li mi još kada sreća poslužila, da polazim one krajeve, tad ću Vam još Vašom dozvolom, koješta iz onih strana priobćiti. *Putnik Željko.*

[1]) Ova kovačnica je dapače već sagradjena.

Porečki kotar:

† **Blaž Schlosser.** U selu Lovrečici občina Humak (Umag) preminuo je 13. o. mj. nakon kratke bolesti u dobi od 76 godina tamošnji župnik veleč. gosp. Blaž Schlosser. Pokojnik se rodio u Klani občina Kastav od hrvatskih roditelja. Svoga roda i jezika nije se nikad sramio, ali odvažnosti nije imao, da bi se bio postavio na čelo svojim hrvatskim župljanom. Talijanska gospoda u onom kraju Istre zaokupiše ga u mladosti, a on nije mogao s njima prekinuti prijateljskih odnošaja. pa da im se ne zamjeri, pustio je, da rade što ih volja s našim pukom a svojim vjernicima. Bio je blage duše i dobra srca. Vječni mu mir i pokoj!

Razne primorske viesti.

Pitanje napisa na nadgrobnim spomenicima pred upravnim sudom u Beču. Zanimati će naše čitatelje kako je upravno sudište u Beču odlučilo glede češkog napisa na nadgrobnom spomeniku na groblju u Duksu (Češka) kojim grobljem upravlja njemačko občinsko zastupstvo.

Mi smo u Istri i u Trstu imali u novije vrijeme više takovih slučajeva, da talijanske občinske uprave (Umag, Milje, Trst nisu dopuštale hrvatskih ili slovenskih nadgrobnih nadpisa pak će i ovaj slučaj u Duksu pokazati, kako su te talijansko uprave protuzakonito postupale.

Evo tog slučaja:

Dne 4. o. mj. imalo je upravno sudište u Beču da odluči u jednom jezikovnom pitanju gradske občine Duks u Českoj.

Jedna udova htjela je svomu suprugu postaviti nadgrobni spomenik s českim napisom: „Počivaj u miru!". Nu gradska uprava zahtjevala je, da na spomeniku mora biti i njemački nadpis. Kotarsko poglavarstvo ukinulo je taj zahtjev občine a c. k. namjestničtvo u Pragu i c. k. ministarstvo unutarnjih posala odbilo je utok občinske uprave. Upravno je sudište odbilo takodjer pritužbu njemačke občinske uprave kao neutemeljenu, *pošto je groblje* javno mjesto *i pošto napisi na nadgrobnim spomenicima neimaju nikakva posla s poslovnim i raspravnim jezikom jedne občine.*

Slovenski naukovni jezik na gimnazijah u Kranjskoj. Ljubljanski listovi javljaju, da je ministarstvo dozvolilo, da uvede postepeno — u koliko imade za to slovenskih knjiga i na dvojezikovnih gimnazijah u Kranjskoj slovenski jezik. Buduće školske godine podučavati će se u tom jeziku vjeronauk u petom a grčki jezik u trećem razredu. Istodobno pomnožiti će se broj njemačkih satova i to: u prva dva razreda od 4 na 5, a u trećem razredu od 4 na 6. Dakle: malo više slovenski i malo više njemački!

Oštećene srebrne krune. Ministarstvo financija izdalo je u svoje doba austro-ugarskoj banci nalog, da imade se srbni novac od 5 i 1 krune, od 20, 10 te od 3 i 1 filira, koji su zlobno oštećeni, probušiti i nevaljanimi proglasiti.

Radi toga upozorujemo naše občinstvo da neprima oštećenog novca, jer će inače trpiti štetu.

Dva bilježnička (notarska) **mjesta.** Popuniti se ima dva bilježnička mjesta i to u Cresu i u Krku, odnosno koja druga koja bi ostala popunjenjem onih, izpražnjena. Molitelji valja da pošalju svoje molbe valjano podkriepljene u roku od 4 čedana bilježničkoj komori u Rovinju.

Za oba ova mjesta potrebilo je podpuno poznavanje hrvatskog i talijanskog jezika.

POZIV

na VI. glavnu skupštinu

Zrenjskog družtva za štednju i zajmove registrana zadruga na neograničeno jamčenje koja će se obdržavati dne 4. aprila 1909. u Družbinoj kući u Zrenju u 4 sata po podne sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. izvješće odbora.
3. Obračun za god. 1908.
4. Čitanje revizorskog zapisnika.
5. Slučajnosti.

Počam od danas izloženi su računi za god. 1908. na ogled u župnom uredu u Zrenju.

Zrenj, 15. ožujka 1909.

Odbor.

POZIV.

Veprinačko družtvo za štednju i zajmove registrana zadruga na ograničeno jamčenje obdržavati će dne 28. marča 1909. u 4 sata poslije podne u družtvenim prostorijama u Veprincu svoju

VI. glavnu redovitu skupštinu

sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1908.
3. Izvješće nadzorstva o računima za godinu 1908.
4. Odobrenje zaključnog računa za god. 1908.
5. Izbor upravnog nadzornog odbora te pomirbenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Veprincu.

Veprinac, 15. marča 1909.

ODBOR.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 26

PUNAT, dne 15. siečnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Preporučamo našim obiteljima **Kolinsku cikoriju.**

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod ciene.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Jeftino česko PERJE za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Ceska.

Sat sa lancem samo za K 2.75.

dobije svaki krasan remontoir žepnu uru iz Gloria srebra sistem Rosskopf Patent, koja ide točno 36 sati, zašto se jamči za 3 godine, sa prikladnim pozlaćenim jakim lancem samo za K 2·75 skupa s lancem. 3 komada zajedno sa lancem K 8·—.

Razašilje pouzećem tvorničko skladište švajcarskih ura

H. Landau, Krakov Br. 105.

Promjena dozvoljena ili novac natrag.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Poslovno geslo:

„Uz mali dobitak, veliki promet, „ istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme uzaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1898. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudćane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirila i Metoda" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lickovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2,*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok na odkaz, na odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice na garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

CEDULJICE

za sv. ispovjed i pričest

izradjuje »NARODNA TISKARA«

LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nuždi, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (anlokrvnosti) želudačnih grčeva, bezločnosti, tschiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesdne slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali tpak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom nepreklidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduljo u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zahranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cijelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, osorinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 13. Pula, u četvrtak dne 25 marča 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. valja se naputnicom ili položivnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojalka.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Neliskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za šoljake } na godinu ili K 6—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 21. marča 1909.

Netom minuli tjedan pun je događjaja, sjednica, razprava, dogovaranja, usmenoga i pismenoga, brzojavnoga, šifriranoga; naoružavanja, sakupljanja i razmještivanja vojska; grožnja, mirenja, straha i nada; a nada sve pun razdraženosti u cijelom javnom mnienju Evrope, osobito u Austro-Ugarskoj i u Srbiji, gledе kojih su mnogi mislili da mora izmedju njih do rata doći.

I u takovom stanju razpravljala je zastupnička kuća carevinskoga vieća svaki dan. Razpravljala je poglavito zakonsku osnovu, koja stoji u najužem savezu sa ratom, najme onu o **privoli parlamenta za novačenje**. Već je spomenuto da se je o njoj razpravljalo ponedeljak i utorak. A razpravljalo se je i u sriedu. Zastupnik Udržal, vodja českih agrarača, rekao je da Austro-Ugarska nejma svoje vlastite politike, nego je podrepnica Njemačke. Hohenwart je morao pasti, jer je htjeo obnoviti česko kraljevstvo te tako napraviti bedem proti Njemačkoj. Thun je morao pasti, jer se je zauzeo za radnike progonjene u Njemačkoj. Sad je Austro-Ugarska tjerana i podupirana od Njemačke da vodi rat. U istom smislu govori takodjer vodja Mladočeha Dr. Kramař. Vlasti evropejske nebi bile proti Austro-Ugarskoj toliko radi nje same. One su proti njoj jer Njemačka za njom stoji, jer je Austro-Ugarska samo predstraža Njemačke. Za tu tvrdnju navadja kao dokaze takodjer rieči njekih Njemaca „Austrija radi za svenjemačke interese". »Tamo doli neide nam o austrijske nego o njemačke interese". Njemački govornici kao Goll, List, Gessmann, Bielohlavek naglasuju, kako treba vojsku za uzdržanje države. Sad više nego ikada da se vidi istinitost rečenice „u tvojem logoru je Austrija", najme u logoru vojske. Samo ta prvi put zabacili odnosnu teoriju; Česi, Slovenci i Hrvati, u svojih većinah, su još kod nje ostali.

* * *

U vojnom odboru bila je osnova o rekrutih prihvaćena sa svimi, osim 2 rusinskih 6 socijalno-demokratskih i 1 češko-radikalnoga glasa.

* * *

U sjednici zastupničke kuće dne 19. marča, na Josipovo, kad u Beču nije zapovjedan blagdan, bila je razpravljena, i prihvaćena u drugom i trećem čitanju zakonska osnova o rekrutih. Na predlog zastupnika Pogačnika, predsjednika vojnoga odbora, prihvaćeno je nek se ta osnova razpravi bez da je 24 sata prije tiskana medju zastupnike podieljena. Proti njoj govore socijalni demokrati Schuhmeier, Soukup i Rieger, te radikalni Čeh Choc. Za nju Njemci Ebenhoch, Guggenberg, Chiari i Höher, te Slovenac Šušteršič i katolički Čeh Hruban, u njezin prilog daje izjavu u ime jednote agrarni Čeh Udržal. Radikalnom Čehu Chocu žao je što su Mladočesi, katolički Česi i agrarni Česi naglo promjenili svoje mnienje, pa hoće glasovati za o novu. Kaže se, da se tu osnovu glasuje caru. Kad i bi, on je nebi glasovao, niti dinastiji, koja nemože imati drugih interesa nego li jih pučanstvo ima. Osnova je stvar države, al što čini država za češki narod? Ništa. On zna da bi carevinsko vieće bilo zaključeno ili razpušteno kad bi Česi obstruirali, al što za to. Česi moradu izdurati ako hoće štogod dobiti. Katolički Čeh Hruban izjavlja, da je klub već prije dva dana (!) zaključio, da će glasovati za osnovu, što se pak nejma podnipošto smatrati kao povjerenje vladi. Riešenjem osnove pospješiti će se mir. Zast. Šušteršič daje izjavu u ime narodne sveze, da je odlučila glasovati za osnovu, i govori u svoje ime. Neugodno da je za oporbene stranke glasovati za državne potrebe jer su ujedno i vladavne potrebe. Jednota je u najoštrijoj oporbi; ona hoće vladu srušit; kada to će samo vrieme izabrati. Glasuje za rekrute, jer misli, da tim služi miru. Jugoslaveni su dvostruko trostruko za to da nedodje do rata, jer bi u njem vojevalu braća proti braći. I Srbi ako i su sada naši protivnici, su naša braća. U Srbiji nek se nemisli da bi austrijanski Slaveni pomogli u vojni Srbom. Ruska nek nedozvoli da Slaveni proti Slavenom vojuju. Nek neobavlja poslove Engleske. Zapadne vlasti nek negovore da je Austro-Ugarska prekršila koji ugovor.

Osnova o rekrutih bila je prihvaćena sa 289 proti 103 glasa u drugom, pak i u trećem čitanju. Oni članovi klubova, koji su ostali u manjini kod odluka, nisu smjeli glasovati proti osnovi, ako ne da zapuste klubovo; najviše što su mogli učiniti jest da su mogli za glasovanja izaći. Gospodi ministrom naročito ministru-predsjedniku malo je stalo do toga da mu stranke vele, da su u najstrožoj oporbi proti njemu, kad mu daju ono što zahtijeva. I ministri su si zbilja trli ruke, kad su saznali naročito kako će „Jednota" glasovati. I rekli su, da ovako dobroj kući valja štogod dati, privoliti da još koju osnovu razpravi i prihvati. Takovom osnovom smatraju medju ostalimi onu o **podržavljenju austrijskih pruga austro-ugarskoga drž. željezničkoga družtva, austrijske sjevero-zapadne željeznice, i južno-sjeverne njemačke spojne željeznice**. Za tim idu Česi već više godina a nit Njemci se neprotivo tomu. Razprava se vodi samo za to, da se dade zgoda odnosim zastupnikom da kakve posebne želje pri tom iztaknu. Razprava se je načela već petak u večer, pak nadaljevala subotu.

* * *

Zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić sa

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Te u srednjem vijeku doseljene Hrvate mogli bismo, doduše krivo, nazvati Vlasi, a tada doseljene Talijane Mlečići. Mlečići su bili gradjani, a Vlasi seljani, većinom pastiri. Vlasi su došli iz stare domovine, koju im je Turčin opustošio, u novu istarsku, gdje su pustoš od prirode bolesti još bjednijim učinile. Mlečić bijaše slobodan čovjek, obrtnik i pomorac, a Vlah kmet. Dakle opet u svemu isti snošaj medju Vlahom i Mlečićem kao prije medju Slavenom i Latinom. I u srednjem vijeku je veću površinu Istre zapremao naš svijet: cijeli istok i vanjštinu na zapadu. U Istri je Mlečić najdublje prodro do Buzeta, ali Pazin nije nikada bio mletački.

Istočna Istra bijaše jugoistrijska, a zapadna mletačka. To je dualizam politički, a da već od davnine opstoji i nacionalni i gospodarski, vidjeli smo prije. Tako je bilo ali tako nije smjelo ostati. Kad je došao pred preko 100 godina Napoleon, sve se je imalo promijeniti. Uzalud. Probudjenjem i doseljenjem novih Talijana u prošlom 19. vijeku, a malo kasnije probudjenjem i doseljenjem novih Hrvata, svijesnih svoje narodnosti, ne treba više spominjati Slavenstvo i Latinstvo, Vlastvo i Benetaštvo, nastade Hrvatstvo i Talijanstvo.

Dosedbe Hrvata i ta tri stupnja njihove narodne svijesti valja još pobliže obrazložiti s osobitim obzirom na porečko-puljsku biskupiju.

Do neke stanovite mjere služit ćemo se samim talijanskim „učenjacima", neka nam oni — sve protiv svoje volje — govore o hrvatstvu Istre u prošlosti.

Benussi (Manuale di geografia della Istria, Trst 1877, str. 57) tvrdi, da su najstariji Slaveni u Istri t. zv. (slovenski) Šavrini, koji žive danas u kraju od Trsta do Pirana. To je i istina. Godine 889, dakle pred preko tisuću godina, potpisao je hrvatski ban Miroslav sa mletačkim duždom Petrom Tradonico ugovor u Martinšćici na otoku Cresu, a iz toga se ugovora vidi, da su već tada na kvarnerskim otocima bili nastanjeni Hrvati (v. De Franceschi: L' Istria, note storiche, str. 90). Vijesti o navalama Hrvata u Istru, osobito na istočnu obalu, u t. zv. Liburniju, potječu već iz 7. stoljeća. Da su već tada Hrvati naselili istarski Kras (Ćićariju), nema dvojbe; ta to po sudu Talijana i nije više Istra, to je kraj suvisli sa domovinom Hrvata i Slovenaca. Ako je svuda na istoku (u Šavriniji, Ćićariji, Liburniji i u Bodulliji) bilo u starini Hrvata, zar ih nije moglo biti i dalje prema zapadu u srednjoj Istri? Jest, bilo ih je takodjer. Za velikih seoba narodâ nastanili su se Hrvati sigurno i u labinskom kraju, oko Raše, u Buzeštini i Pazinštini. Neka Vam dokaze dadu sami Talijani: mjesta Gologorica, Cernogradus i Beltogradus spominju se u listini od 1102 (v. De Franceschi str. 351.) Da tamo nije bilo Hrvata već odavna prije u velikom broju, ne bi ta mjesta mogla imati u 11. stoljeću onako lijepih hrvatskih imena. No Talijani neće da tomu vjeruju, nego su u novije vrieme odlučili, da potalijanče sva imena i pri tom nateču kojekako a na pr. i ovako: Golac—Carsoli, Jelovice—Abeto, Lipa—Tiglio, Markovščina—Marciana, Obrovo—Valle, Skandanšina—Rocciana, Starada—Castra vetera, Vodice—Acqui, Brgudac—Montalto, Brest—Olmeto, Dane—Danninno, Klenovšćak—Acerra, Lanišće—Nilino, Podgađe—Paganica, Praporče—Prepara, Račja Vas—Anseri, Brgud—Altino, Klana—Catalana, Lisac—Volpago, Skalnica—Pila, Studena—Villafontana. Ćićarija i Toskana!! Emilio Frauer (Istria semitica u Archeografo Triestino N. S. XIII.) dokazuje da Rabac (kod Labina) nije hrvatsko ime nego židovsko i da je nastalo od Rabath. To je zbilja znanstveno. Za Rabac kaže sam Mate Bartoli iz Labina, da je nastalo od hrvatske riječi vrabac, ali medju talijanskim episatoljima ima malo ljudi ovako hladnoga razuma. Ali prije godine 1000 živjeli su već Hrvati i u zapadnoj Istri, u današnjoj porečko-puljskoj biskupiji! Neka dokažu Talijani.

(Nastavit će se.)

drugovi podnesao je još 16 t. m. interpelaciju na ministra bogoštovja i nastave **radi dvojakoga postupka c. kr. oblasti u školstvu u Istri,** jednoga prema Talijanom drugoga prema Hrvatom, nepravednoga i nezakonitoga prema ovim posljednjim.

Skupština „Gospodarske zadruge"

u Kastvu dne 7. marča 1909.

Na poziv podpredsjednika obćinskog načelnika g. Kazimira Jelušića obdržavala se je glavna skupština „Gospodarske zadruge" u dvorani g. Benedikta Vlaha u Kastvu pod predsjedanjem istog podpredsjednika od 9 u jutro do 1 po podne. Zadrugara prisutno bilo do 400. Da se pobroje, položio je svakoji komad novca i sabralo se time 11 kruna na korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Predsjedatelj Jelušić otvoriv skupštinu izručio je skupštinarom pozdrav predsjedsjednika g. Dra. M. Laginje, koji zapriečen brzojavno se izpričao.

Predstavlja i pozdravlja narod. zast. g. prof. Vjekoslava Spinčića, koji je nadošao da prisustvuje skupštini, da čuje želje svojih birača i skupštinara; predstavljr i pozdravlja novog učitelja poljodjelstva g. Jakova Žnidarića, a skupštinari se pozdravom pridružiše.

Pozdravlja i sve ostale skupštinare zadovoljan, što su se toli mnogobrojno pozivu odazvali.

Spominje kako je ova „Zadruga" brojila koncem prošle godine 775 članova a danas ih broji 789, i to ne samo na papiru, kako to naši protivnici kleveću, već sve pravih i plaćajućih članova. To svjedoči najbolje današnja skupština a svjedoči blagajnički dnevnik, jer je od 775 lanjskih članova 608 njih redovito uplatilo članarinu god. 1908., a uplatilo ih je 124 zaostalu i uplatiti će ju i ostali, koji duguju, sami i nitko drugi za nje. Protivnici srame se, što je nas mnogo, a njih malo, pa varaju druge. Po izvješću zemaljskog kulturnog vieća za god. 1907. broje talijanske zadruge u Istri, u koliko su izkazane, 8 njih ukupno 836 članova, dočim samo jedna naša broji 789. Talijanskim zadrugam dalo je kulturno vieće svakojakih podpora, našoj za god. 1908 nije dalo ništa. K tomu, pišu, da nam je vlada dala nekojih 6000 K, a nismo vidili niti filira. Konačno sjeća se predsjedatelj pokojnika — članova koji su od zadnje skupštine umrli, iztičuć napose bivšeg u prijašnje doba podpredsjednika a u zadnje doba člana nadzornog odbora g. Frana Dukića-Diračića, kojima skupštinari kliču „Slava", i zaželiv živućim kriepko zdravlje, poziva tajnika da izvjesti skupštinu o prošlogodišnjem djelovanju „Zadruge".

Skupštinari pozdraviše srdačno nagovor g. predsjedatelja.

Izvještaj tajnika.

Slavna skupštino!

Ovogodišnja skupština ove zadruge obdržaje se nešto ranije iz razloga, što je dosanonjem odboru iztekao trogodišnji rad njegovog službovanja, te imaju skupštinari da danas izaberu novi zadružni odbor. — Što je dosadanji odbor učinio za članove ove zadruge u poslednjim trim godinama, to vam je gospodo poznato iz godišnjih izvještaja ove zadruge. — Odbor se zaista skrbio, da bi čim više koristi priskrbio članovima ove zadruge, ali ako nije svagdje mogao da postigne svog cilja, bio je razlog tomu, što ili molbe zadruge radi doznake raznih podpora nisu bile uslišane sa strane nadležnih oblasti, ili pako nisu družtvena sredstva dozvoljavala, da se potrebi i želji pojedinca udovolji sa strane same zadruge.

Prilikom prošlogodišnje glavne skupštine bilo vam je saobćeno, da je u okružju ovog kotara a naposeb ove zadruge potrebno da bude namješten jedan putujući učitelj poljodjelstva. — Na zamolbu ove zadruge kao i obćine u tom predmetu, toj se je potrebi sa strane c. kr. vlade i udovoljilo, te je takav putujući učitelj poljodjelstva već namješten u Voloskom i pohodio je već više puta Kastavštinu, te se nadamo da će isti mnogo doprinjeti, da se i ovdje gospodarstvena grana bolje razvije i donese kmetovima čim veće koristi. Tog putujućeg učitelja poljodjelstva u osobi g. Žnidarića s veseljem pozdravljamo i želimo da mu bude medju nama što ugodniji život, željom, da i on u svojem svojstvu uzradi na korist ovdješnjeg naroda.

Koncem minule godine obavili su se u pokrajini izbori za zemaljski sabor. — Tim činom, nade je, da će se koli političke toli gospodarstvene prilike u Istri promjeniti i krenuti na bolje slavenskom stanovničtvu Istre. Svim vama poznato je, da su dosad u Istri bili na vladi i gospodarili jedino Talijani, ali novim kompromisom izmedju njih te Hrvata i Slovenaca, neće oni sami unapried moći, da slobodno i po svojoj volji i nadalje upravljaju sudbinom pokrajine Istre.

(Nastavit će se)

Pogibelj rata.

Mi smo se malo bavili sa austrijsko-srbskim sporom, jer smo držali, da će se isti mirnim putem poravnati i jer nismo htjeli plašiti naših čitatelja bez razloga i prije nego li nastane prava pogibelj. Nu sada se više neda ni tajiti ni prikrivati pogibelji rata, koj bi mogao baš usljed tog spora izmedju Austro-Ugarske i Srbije nastati.

Povod tomu sporu dalo je pripojenje zaposjednutih pokrajina Bosne i Hercegovine k Austro-Ugarskoj monarhiji.

U Bosni i Hercegovini žive naš narod t. j. Hrvati, Srbi i Muhamedanci, koji govore istim jezikom, al su podieljeni u tri vjere.

Većina stanovničtva Bosne i Hercegovine izuzam većine pravoslavnih ili Srba očekivala je odavna pripojenje ovih zemalja k Austro-Ugarskoj. Na tom su radili već dulje vremena diplomatski i vojnički krugovi monarhije. Izliku ili povod pripojenju dala im je djelomično sama Turska, koja je prošle godine neočekivano podala svojim podanicima ustav. Službeni su naši naime krugovi tvrdili, da je Austro-Ugarska morala pospješiti pripojenje Bosne i Hercegovine radi toga, što je doznala da Turska nesmatra cara i kralja Frana Josipa ovlaštenim na to, da Bosni i Hercegovini dade ustav. Austro-Ugarska nije smjela dopustiti, da dodje od strane Turske do prigovora, jer bi bila tada nuždna dva vojnička zbora, da uzdrže mir i red u zemlji. Isti su se krugovi pozivali i na „veliko-srbsku" agitaciju u obih zemljah, čime da je ugrožen nutarnji mir i poredak u tih zemljah. I tako je izdan dne 7. novembra 1908. proglas Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa pučanstvu Bosne i Hercegovine, kojim mu obznanjuje, da svoja vladalačka prava proširuje na Bosnu i Hercegovinu, te kojim naviešta stanovničtvu ustav.

Dne 12. novembra 1908. predložena je carevinskomu vieću na razpravu zakonska osnova o pripojenju Bosne i Hercegovine k monarhiji. Takova osnova predložena je i ugarsko-hrvatskom saboru na razpravu.

Polovicom mjeseca decembra prošle godine došlo je u carevinskom vieću na razpravu prešnost zakonske osnove o pripojenju Bosne i Hercegovine. Tim povodom označile su sve stranke parlamenta svoje stanovište prema toj osnovi. Svoje stanovište označiše i slovenski, napose jugoslavenski zastupnici. Medju ovimi spominjemo napose zastupnike Dra. Laginju, Dra. Šušteršića i Dra. Trešića. Sva trojica priznaše pripojenie kano gotovu činjenicu iztaknuv, da Bosna i Hercegovina pripadaju po povjesti i državnom i narodnom pravu kraljevini Hrvatskoj. Zastupnik Laginja označio je tim povodom temelj jugoslavenske politike, t. j. da južni Slaveni pod stanovitimi uvjeti, i držeći se narodnog programa, uzimaju pripojenje kao gotovu činjenicu do znanja.

Govor našeg zastupnika djelovao je veoma povoljno koliko na parlamentarne zastupničke krugove svih stranaka, toliko i na vladine krugove. Sam ministar predsjednik barun Bienerth izrazio se je o tom govoru ovako: *„Govor dra. Laginje nije dug, ali ono, što je u tom govoru izrečeno, zaslužuje osobitu pažnju".*

Proti pripojenju Bosne i Hercegovine prosvjedovala je prva turska vlada držeći, da su tim povriedjena sultanova vladalačka prava. Radi toga nastao je diplomatski spor izmedju Turske i Austro-Ugarske, koj bijaše sretno poravnan time, što se je ova posliednja obvezala na novčanu odštetu Turskoj.

Medjutim je nastao drugi spor izmedju Austro-Ugarske te Srbije i Crne Gore. Ove dvie slavenske državice ne samo da su prosvjedovale kod velevlastih, koje su sudjelovale kod berlinskog kongresa, najodlučnije proti pripojenju Bosne i Hercegovine Austro-Ugarskoj, već su se dapače stale i pripravljati na rat za slučaj kad se nebi njihovom zahtjevu zadovoljilo. One su zahtjevale ponajprije, da se to pripojenje neima priznati pravovaljanim, jer da bijaše Austro-Ugarska na kongresu ovlaštena jedino na zaposjednuće, niposto na pripojenje Bosne i Hercegovine. Zahtjevale su kasnije, da se podieli Bosni i Hercegovini samoupravu pod pokroviteljstvom vlastih, bilo i Austro-Ugarske i konačno su zahtjevale, da se njima dade kao odštetu za to pripojenje dio turskoga zemljišta. Svoje zahtjeve osnivaju one na državopravnom i na narodnom pravu, te na svom zemljopisnom položaju. — Dokazuju naime, da je bar jedan dio Bosne i Hercegovine pripadao u staro doba Srbiji, da žive u zaposjednutih zemljah srbski narod i da pripadaju njima te pokrajine kao neposrednim susjedom po zemljopisnom položaju.

O tim zahtjevima, koji su, bi reć, ograničeni u zadnje doba na samu zemljištnu odštetu, vieća i razpravlja diplomacija velevlastih već skoro tri mjeseca.

Austro-Ugarska neće da čuje ništa bilo o kakvoj odšteti držeći, da je izmedju nje i Turske račun glede Bosne i Hercegovine poravnan, te da se u njihov posao neima nitko uplitati.

Usljed toga njezinoga odpora razdraženi su još većma Srbi kraljevine i kneževine. te se danomice sve to bolje na rat proti Austro-Ugarskoj spremaju.

U tim okolnostima našla se je i vlada Austro-Ugarske prisiljenom, da se za svaki slučaj pripravi. O tim pripravama nesmije se javno razpravljati, ali toliko se kazati može, da je ministarstvo rata znatno pojačalo posade na svojih granicah proti Srbiji i Crnoj gori. Pogibelj rata je obćenito priznata jer o njoj i službeni listovi pišu.

Predstavnici velevlastih napinju sve sile, da se mir sačuva nastojeć uplivati koli u Beču toli u Biogradu u tom smislu na odlučujuće krugove.

Pogibelj rata je dakle bez dvojbe velika, ali nije izgubljena jošte nada, da neće poći za rukom diplomaciji strahote rata odstraniti.

Iskreni prijatelji mira uložiti će sve sile, da se dragocieni mir sačuva. Mi želimo iz puna srca i kao kršćani i kao Slaveni, da nas Bog očuva grozota rata, u kojem bi proteklo najviše slavenske krvi.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Na uspomenu pokoj. Antuna Kraljića, c. i k. višeg pomorskog podčastnika, koji je dne 26. pr. mj. onako nesretno poginuo na Nj. V. brodu „Stephanie" u Tivtu (Dalmacija), primili smo od prijatelja mu, rodjaka i kuma, ove redke;

Dne 26. veljače 1909. u noći stignula mi je žalosna viest da je u Tivtu u Dalmaciji snašla nesreća i dala mu smrt okolo 5 sati poslije podne Antonu Kraljiću c. i k. višem podčastniku kod c. i k. mornarice, rodjen u Dubašnici na otoku Krku, 1860. Ljubljen od svakoga koji ga je poznao i koji ga je približavao. Ostavio je razcviljenu i tužnu suprugu Antu rodjena Skarpa iz Malinske na otoku Krku, i jednog sina Tončića od 11 godina, koji marljivo uči u gimnaziji u Puli. — Pred dvie godine bio je pokojnik uzvišen na najzadnju čast, što ju podčastnik postići more, na: k. u k. Ober-Stabs-Bootsman. Bio je odlikovan ratnom kolajnom koju je zaslužio u vrieme rata u Kini 1901, zatim jubilarnom kolajnom itd. Njegova nesreća raztužila je mnoge, koja će im ostati do smrti veliki udarac i tužna žalost. Antone, bratučede i kume mili, za tobom duboko žalim, spominjat ću se tebe i u pameti ću te držati dok živim. Gospodin Bog te pomiluj i lahka ti bila zemljica na koju mi za te suze ronimo i ronit ih ćemo dok živimo. *I. M.*

Za ublažonje biede u Istri. Za olakšanje biede u Istri, ministarstvo je dalo na raspolaganju 50.000 K za kotar koparski i puljski, 70.000 K za porečki i pazinski, 10.000 K za lošinjski, a 20.000 K za kotar Krčki.

U „Omnibusu" od 20. t. mj. upravio je veleuč. g. Dr. Matko Laginja na zemalj. kapetana Dr. Rizzi-a otvoreno pismo, kojim ga pozivlje, da sazove konferenciju zemaljskih zastupnika, na kojoj bi se pogovorili radi ublaženja biede u Istri i odredili iz zemaljskih sredstava potrebitu svotu za pripomoć i razne radnje, kojima bi se dalo zaslužbe stradajućem pučanstvu. Ujednom bi sa toga sastanka pozvali c. k. vladu da što obilatijim doprinosom podpomogne okriju zemaljskog zastupstva.

Za pravo javnosti. Čitamo u talijanskih listovih, da je ravnateljstvo talijanske prkos gimnazije u Puli zamolilo pravo javnosti. Ta je gimnazija ustrojena bez svake potrebe iz zemaljskih sredstava; uzdržavana je dakle novcem i našega naroda, koji doprinaša poreze i namete u zemaljsku blagajnu. Rekosmo, da je ustrojena bez svake potrebe, a to je lahko dokazati time, što Talijani Istre imadu zemaljsku realnu gimnaziju u Pazinu i državnu gimnaziju u Kopru.

Kad se je u Puli ustrojilo talijansku gimnaziju sa privolom vlade pisale su novine, da se je obćina Pula (zastupnik Rizzi u njezino ime) obvezala, da će obćina otvoriti tamo hrvatsku školu ako vlada pristane na ustrojenje talijanske gimnazije. Gimnazija je ustrojena i otvorena sa prvim razredom ali o otvorenju hrvatske pučke škole nigdje ni spomena. Sada pitaju Talijani za svoju gimnaziju u Puli pravo javnosti pa ako im je vlada u istinu dozvolila ustrojenje tog zavoda, tada bi morala zahtjevati sada od Talijana, da izpune svoju obvezu t. j. da otvore hrvatsku pučku školu u gradu Puli. Inače njim nebi smjela pod nijednim uvjetom dati pravo javnosti. Ona imade sada u svojim rukama oružje a da ih prisili na održanje rieči. Hoće li se c. k. vlada poslužiti tim svojim pravom?

Voloski kotar:

Ispravi. U viesti o smrti neprežaljenog našeg zemljaka Alberta Rosovića, čiju preranu smrt javismo u posljednjem broju,

odkrala se je izvjestitelju pogrješka oznaivši čin pokojnika u vojsci, da je bio major, to ne stoji, je pokojni Albert Rosović bio c. i k. podpukovnik (Oberstleutnant), da ga je Bog poživio, bio bi dotjerav do generala — kako su govorili svi u ojničkim krugovima.

Porečki kotar:

Iz Sela Ferenci kod Višnade.

Dne 28. p. mj. obdržala se je glavna kupština naše podružnice,na kojoj je bio zabran novi odbor i to: predsjednikom Ivan Stojnić od Šime, zamjenikom Mate Ferenac, krojač, tajnikom Mate Beaković, rgovac, zamjenikom Anton Brečevac od Antona, blagajnikom Mate Pilat od Matija, amjenikom Anton Vranić od Jurija. Podružnica broji 115 članova.

Kako javismo u „Našoj Slogi" od dne 24. 12. 1908. da ćemo načiniti veselicu na uspomenu otvorenja naše škole u pustnoj dobi, javljamo našim rodoljubom da nam nije bilo moguće toga ovršiti radi toga što ismo imali zadosti zatvorenog prostora a vrjeme nije bilo takovo da se je moglo o učiniti na otvorenom, i tako smo odučili obdržavati tu svečanost u ljetnoj dobi, te ćemo dan svečanosti objaviti na dobu u našim narodnim listovima „Našoj Slogi" i „Omnibusu". Dne 15 t. m. sastao se je vlč. gospod. Fabijanić iz Kaldira sa tajnikom naše podružnice u župnoj kući Sv. Vitala, po komu je darovao našoj podružnici jednu krunu, komu se najsrdačnije zahvaljujemo, i želimo da bi se i drugi rodoljubi u njega ugledali.

Iz Topolovca kod Oprtlja. Žalostna vijest javlja se svim prijateljem naroda da je dne 18 marča izdahnuo naš vjerni rodoljub i boritelj proti-dušmaninu našeg jezika Grgur Šaule od Jureta.

Bio je on u svoje vrijeme mučenikom za naš narod.

Počivaj [mili Grgure ljubitelju naroda u miru — bila tebi lahka zemljica! Ako si trpio na ovom svijetu radi nezahvalnih prodanaca našeg naroda; neka tebe milosrdni Bog kruni u vječnosti za naš narod krunom zasluge tvoje. —

Franina i Jurina.

Fr. Jezero nos dinboko poilo, ma non je lipo hodilo! Vara: fabrikoli smo ih šiguro više lih si Bartoldi i Mušolini od ovega svita, tako da non već perfin i niki impiegati, ki su trdi ma provični Talijoni, govoriju, da smo „più neri del carbon". Na longini, ki ni ima nikul „tolike", kako i niki „žestoki i dični", ki su nos miljor puti i na se foze pokrivoli, na njin, bimo se mi rada ćoro sfogot. Kuntra njemu i sin novin sucen eli prežentonton, ki otkrivaju sudo noše debele i tuste marune, kakovih se insuma ne čuje sakidon, zrigoli smo više lož lih je sloviku vlesi na glovi. Na našu drogu i dobru juntu posloli smo kuntra njin tuliko rekorši, ke non je nako rada i gratis pomoga delat nos „šontul" Tontini zi središća, i za tulike merite non je eko posla nikidon tolijonski figurin perfin pisoni teštot „della sua pienissima fiducia verso di noi".

Jur. A ki tako govori, Frane?

Fr. A i one patroneše, ke biju sloviku rozbile glovu, ko bi in se flda reć, da nisu one „del puro sangue italian", i da....

Jur. Ma jo sega tega nison pravo dosed zno.

Fr. Tr nisu tili eli mogli znot ni niki nosi študijoni va gradići, prkè....

Razne primorske viesti.

Braća Česi za istarske Hrvate. Nedavno bilo je javljeno u novinama, da su češki gosti u Opatiji sabrali u korist istarske školske mladeži oko 3000 kruna. Čitali smo, da su pojedinci poklonili tko 600, tko 500, 400, 100, 50 kruna. Česi imadu kod kuće da vode strahovit boj s Niemcima, tako da i njima nikada ne dostaje sredstava u obrani svoje narodnosti i teritorija svoga. Pa što vidimo? Ti isti Česi, koji u svojoj domovini mogu da se narodno uzdržavaju samo uz goleme žrtve, ne žale i većih iznosa, samo da mogu pomoći bratu Hrvatu na jugu. A što vidimo s druge strane? Vidimo mnogobrojne imućne Hrvate, kojima bi naša Istra morala biti najbliža, vidimo ih, gdje se na vapaje naše družbe oglušuju i ne daju joj ni onoliko, koliko joj od srca rad daje činom najneznatiji češki činovnik i najsiromašniji češki činovnik i najsiromašniji naš radnik. Možemo li ovako napried? Možemo li se tužiti na tudjinca, koji nastoji i gleda, da nam otme rodjenu našu zemlju, možemo li se mi tužiti na nj, dok mi u obranu te naše zemlje ne činimo ni onoliko, koliko to čini daleki naš brat, koji nije na nas ni teritorijalno ni nacijonalno vezan? Prenimo se, vrieme je, da pogledamo prilikama ozbiljno u oči. Ta živimo u vrieme, gdje se za maleni komad zemlje uzkomešao cijeli svieť, pa neka nam to bude naukom, od kolike je važnosti i znamenitosti za napredak jednog naroda za i najmanji pedalj njegove zemlje. Istra je hrvatska zemlja. To je ona već dokazala i snagom i brojem svojih ljudi, a hrvatska naša domovina nije tako velika, da bi na lahku ruku mogla ostaviti tu krasnu zemlju, da joj je tudjinac prisvoji. Ugledajmo se u braću Čehe i radimo za Istru, na koju gledaju pohlepno tolike nama neprijateljske oči. Napried za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Imenovanje. Podpredsjednik zemaljskoga suda u Trstu, pridieljen vrhovnomu sudu u Beču g. Frane Dukić te savjetnik prizivnog suda u Trstu gosp. Mihovil Gabrielčić imenovani su dvorskimi savjetnici kod vrhovnog suda u Beču.

Podpore obiteljima pozvanih u vojsku. Nadležne oblasti javljaju, da obitelji rezervista pozvanih pod oružje kao što i onih koji su zadržani u vojničkoj službi, premda su istu dovršili, imaju pravo pitati podpore. Molbe za takove podpure imaju se upraviti na političku oblast, a novac će biti isplaćen od poreznih ureda.

Štipendija na uspomenu 60-godišnjice vladanja. Na uspomenu 60-godišnjica vladanja Njegovog Veličanstva cara i kralja Frana Josipa odlučila je komisija za pošumljenje našega Krasa ustanoviti štipendiju od 500 K za siromašnog djaka iz Istre, koji uči c. k. višu šumarsku školu u Beču; nadalje će započeti s velikim nasadom mlade šume na otoku Cresu. Taj će nasad nositi ime „Šuma Frana Josipa I."

Sa državne željeznice Trst-Poreč. Ministarstvo drž. željeznica dozvolilo je, da se između želj. postaja Kopar i Dekani u selu Lazaretu ustroji postajica za putnike i prtljagu.

Na postajici Novavas iste željeznice izdavati će od 15. o. mjeseca vozne karte Mate Osikovac, koji stanuje uz samu postajicu. Vojnici u i izvan službe te vlastnici legitimacije za sniženu vožnju, dobiti će vozne karte samo u vlaku. Ako tko ne kupi vozne karte na postajici imati će da do plati u vlaku odnosnu pristojbinu

Izbor u učeljničtvo osjegura vujućeg družtva proti nezgodam u Trstu, vršiti će se dne 31. marča o. g. Birati će radničke skupine VI. kategorije. Naši narodni kandidati jesu: Anton Jeriha radnik kod djevide Marije u Polju (Kranjska) kao član a Fran Gomišček poslovodja u Solkanu (Goriška) kao zamjenik.

Ovaj put biraju samo poslodavci, koji će dobiti potrebite glasovnice, koje neka podpišu i uprave oni iz Primorja i Dalmacije g. Dr. Eduardu Slaviku odvjetniku u Trstu. Glasovnice treba da podpiše i jedan radnik ili povjerenik radnika.

Izpiti zrelosti na c. k. ženskom učiteljištu u Gorici započeti će dne 8. maja o. g. u 8 sati u jutro. Pravilno podkriepljene za to molbe imade se uložiti kod ravnateljstva zavoda do konca o. mj.

Izpiti učiteljskog usposobljenja za pučke i gradjanske škole, kano i specijalni izpiti započeti će pred c. kr. izpitnim povjerenstvom u Gorici dne 10. maja u 8 sati prije podne. Nakon tih izpita započeti će odmah izpiti za ručne radnje za ženske i dječja zabavišta.

Molbe imade se podnesti c. k. izpitnom povjerenstvu, dotično ravnateljstvu c. k. učiteljišta tečajem ovoga mjeseca.

Dražbeni izrok.

Po zaključku od 12. febrara 1909. poslovni broj E 893/8—6 stavit će se dne 3. aprila 1909. u 10 sati prije podne u Smoljanih na javnu dražbu 62 **hektolitra crnoga vina.**

Stvari mogu se pregledati dne 3. aprila 1909. od 9—10 sati prije podne u Smoljanih.

C. i kr. kotarski sud

u Vodnjanu, odio II, dne 12. 3. 1909.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

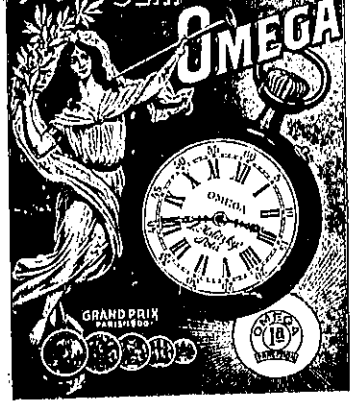

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	„	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska	odl.	2.50
7.40	odl.	„	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponied. Srijedu Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod **I. Pakušića,** Via Andrássy 25,

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod ciene.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovan na Pariškoj izložbi g. 1900. te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine itd. za koje se šalje poseban cienik sa slikami.

Veliki ilustrovani cienik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom »Tamburica« koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna. — Tamburaška škola latinicom i ćirilicom tiskana.

Poslovno geslo:

Uz mali dobitak, veliki promet, istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dolsto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ručišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocioli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Dajo se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštino za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika, dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i proporuku šaljem stvari na izbor.

Skupština „Gospodarske zadruge"

u Kastvu dne 7. marča 1909.

(Nastavak).

Proljeće i ljeto prošle godine bilo je izvanredno suho, a usljed toga trpile su sve rastline, a osobito je narod ostao bez krme za prehranu marve. — Radi toga uzroka predvidjalo se je, da će gospodari biti prisiljeni da prodadu do polovice svojih goveda, ne bude li im se priskočilo u pomoć radi dobave siena i posija za prehrann blaga. — Uvidjajuć odbor zadruge tu nestašicu krme i preveliku štetu ako bi gospodari bili usiljeni, da prodadu svoja goveda sbog pomanjkanja krme, obratio se je molbama na pokrajinsko gospodarsko vijeće i na c. kr. vladu, da bi narodu ovog kraja bilo podieljeno uz državnu podporu čim više siena i posija najme 2800 q. siena i 800 q. posija, a sama je zadruga pitala obzirom na potrebe gospodara 60.000 q. siena, da bi se gospodarima udovoljilo, da uzmognu prehraniti svoja goveda. — U proljeću 1908. primilo se je 370 q. siena, a osim toga čuje se istom sada raznih prigovora, najme s jedne strane da primljeno sieno nije bilo valjano, a s druge strane od onih, koji ga nisu primili, zašto se je nije i njih uzelo u obzir. — Pametan čovjek znati će opravdati i jedan i drugi prigovor, uzme li u obzir, da nije sieno bilo naručeno nit pregledano po čovjeku, koji pozna prilike ovog kraja, i s druge strane, da sa 638 q. nije moguće zadovoljiti 400 naručitelja. — Što se je siena primilo to se je i podielilo a želeć udovoljiti i ostalim gospodarima obratila se je zadruga molbom na gospodarsku svezu u Puli, da bi se kastavskim gospodarima dobavilo jošte nekoliko vagona siena uz državnu pripomoć.

Oskudica krme bila je obćenita širom Istre, pa je c. kr. vlada odlučila da bi kmetovima i drugim jednim sredstvom priskočila u pomoć, najme opredjelila je osam strojeva za rezanje i mrvljenje loza, kojim materijalom moglo bi se uz malenu primjesu mekinja uspješno prehranjivati goveda. — Za takav jedan stroj, koji bi bio tjeran sa parnom silom, obratila se je i ova zadruga putem c. kr. kotarskog poglavarstva, da bi joj jedan bio podjeljen radi mrvljenja loza, kojima bi gospodari u nestašici siena ipak doskočili nuždi da prehrane svoje blago. Do danas ne ima se odgovora da li će biti toj molbi udovoljeno.

Više puta bilo je već govora, da bi u ovaj kotar došao jošte jedan živinoliječnik i tražilo se je sa strane ove zadruge, da bi takav bio namješten baš u Kastvu obzirom na svakidanje potrebe posjednika goveda. — Drugi živinoliječnik je i došao, ali je namješten u Voloskom i sva je prilika da će doskora ići u Podgrad, dočim će Kastav i nadalje ostati bez njega. — Zadružni je odbor i o tom predmetu u posliednjoj sjednici stvorio zaključak, da se zadruga ponovno obrati na višu oblast da bi i u Kastvu stalno bio namješten jedan živinoliječnik. Gospodarima goveda zaista je težko u potrebi dobiti živinoliječnika, da spase oboljelo govedo, pa se više puta dogodi, da idu istoga tražiti u njegovo sjedište, a on je Bog zna gdje, pa dotični gospodar prisiljen je uteći se glede pomoći i nevještim osobama samo da bi spasio svoje govedo.

I minule godine bilo je kod ove zadruge osigurano 254 komada goveda, a od tih poginulo je 7 glava, pa je iznos od K 254·— bio razmjerno podjeljen medju unesrećene gospodare.

Tekom godine 1908. primila je ova zadruga od pokrajinskog gospadarskog vijeća četiri bika oberintalske pasmine, koji bikovi bili su predani u nastojanje:

1. Dobrec Josipu iz Veprinca — Vasanska 72. 2. Brmalj Matu iz Puži 120. 3. Baštijan Matu iz Brnasi 49., i 4. Tibljaš Antonu iz Marčelji 41.

Zadružni odbor uvidjajuć, da se samo upeljivanjem bikova ne može pravo poboljšati pasmina goveda u ovom kraju zaključio je i zamolio pokrajinsko gospodarsko vijeće, da bi ovoj zadruzi dobavilo deset glava krava čiste oberintalske pasmine, pomladak kojih uz ovakve bikove bio bi opet čiste pasmine, a ne križane kako to biva do sad uz upeljivanje samih bikova. — Dobavu tih krava umolilo se je uz uvjete da bi mogućniji kmetovi iste odplatili u dva godišnja obroka, dočim bi to siromašniji učinili u četiri godine, a na obroke što bi jošte preostalt za izplatiti plaćalo bi se istom vijeću 5% interesa do izplate glavnice. — Oni gospodari, koji bi htjeli preuzeti po jednu kravu mliečne pasmine uz takve uvjete nek se prijave kod ove zadruge.

Više puta dogodi se, da se medju marvom objavi kakva pošastna bolest i gospodari blaga zataje takve bolesti misleć, da će same po sebi izginuti. — Nu nije tomu tako. — Poziva se ovime gospodare marve, da čim bi opazili kod svoga blaga kakvu pošastnu bolest, da to u svojoj i obćoj koristi odmah putem obćine prijave kotarskom živinoliječniku.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Naša ratna mornarica.

Povjerenje, koje narodi ove monarkije goje prema našoj ratnoj mornarici, pokazali su njezini sinovi ponovno ovo zadnjih dana da to povjerenje u istinu zaslužuje. Momčad njezina aktivna i pričuva pokazala je i sada, da ju vodi duh velikih morovodja Maksimilijana i Tegetthoffa, odazvavši se sa zamjernom pripravnošću i poslušnošću na okup pod njezin slavni barjak. To je dokaz one samozataje i velike ljubavi, koju od admirala do prostog momka posvjedočiše u prvom redu prema uzvišenom i Vrhovnom Vojskovodji, a u drugom redu priznanje je to veliko i upravljačima, koji znadu blago uzgajati povjerenu im momčad i odvažno voditi ju do pobjede i slave.

Kao Hrvati i Slaveni od srca se radujemo toj liepoj spremnosti naše ratne mornarice, jer ponajveća dika i ponos iste jesu sinovi naše Hrvatske domovine, krv od krvi naše. Slava naše ratne mornarice po tome je usko skopčana sa našom slavom, uspjeh njezin služi na čast djeci našoj i po njima domu njihovu.

Čast svaka i velika svakako ide i sadanjim vodjama ratne mornarice posebice njezinom zapovjedniku grofu Montecuccoli i zapovjedniku ratne luke u Puli pl. Ripperu, koji znadoše svojim mudrim odredbama olakšati tešku službu momčadi, a osobito odkad se počelo s momčadi obćiti u njihovom materinskom hrvatskom jeziku stekli su njihovo povjerenje, odanost i poslušnost, čime je ujedno u momčadi porasla odvažnost i hrabrost te samoviest, kojima će rado založiti i glavu. Tim putem neka se momčad vodi i dalje i u tom duhu nek ju se uzgaja, pak neće uzmanjkati nikada junaka, koji će znati steći lovor-vienaca, pobjede i slave!

Naš urednik pred sudom.

Prošli petak dne 26. marča obdržavala se pred kotarskim sudom u Rovinju kao tiskovnim sudom rasprava na tužbu neke Virginije Paduani, guvernante župnika u Žbandaju, proti našem uredniku radi prekršaja zakona o tisku (zanemarenje dužne pažnje). Naš urednik pristupio je na razpravu osobno, dok je tužiteljica bila zastupana po koncipientu Dra. Bartoli-a iz Rovinja te je na razpravi iznio prigovor proti nadležnosti suda, čemu se je zastupnik tužiteljice usprotivilo. Sudac je pak prihvatio prigovor našeg urednika i proglasio nenadležnost kot. suda, i tužiteljicu odsudio na troškove u iznosu K 12·20, uputiv ju istodobno da može podnieti tužbu radi prestupka uvriede poštenja na redoviti porotni sud.

Ta Virginija Paduani očutila se tobože uvriedjenom radi jednog razgovora izmedju Franine i Jurine objelodanjenog u „Našoj Slogi" od 24. decembra 1908.

Sieno za Puljšćinu. Čitamo u talij. listovih da je po naručbi zemaljskog odbora u Poreču stiglo iz Ravene (Italija) 1499 omota (bala) siena, koje će biti razdieljene medju poljodjelce na Puljšćini.

Ovo je koliko znamo — prvi trošak, što ga čini zemaljski odbor Istre za ublaženje nevolje, ali neznamo kako je ta sreća zapala samo Puljšćinu dočim nije u ejevernoj Istri tako rekuć ni pesti krme više. Molimo da nam se to razjasni.

Juraj Kaftanić, sin čestitoga posjednika u Baški i trgovca na Rieci, imenovan je konobarskim nadzornikom za Istru, sa sjelom u Puli. Čestitamo!

Glasilo puljsko „Sinjorlje" „Il Giornaletto" i mi. Taj zagriženi talijanski listić pozvao je ovih dana talijansku mladež da uči hrvatski jezik, jer da bi moglo doći izmedju Talijana i Slavena do mira ako budu zvladane predaje prošlosti.

Na taj sirenski glas rečenog listića vratiti ćemo se čim nam to dopusti prostor lista.

Lošinjski kotar:

Croske novice.

Cres, 23. 3. 1909.

Medju nama imademo već novog načelnika par mjeseca. Te opažamo, da nješto slobodnije dišemo nego pod prvanjim, kojeg žalo samo naše poprdske kablarice. Bilo kako da ga nije bilo ovdje. — Pa kako je on prošao tako će i drugi za njim — a narod naš ostat će čitav. Kao što je prošao njegovo samosilje tako će još koju buru, ali napokon će se osvjestiti i reći vlasteli — dosta je, nam netreba vašega skrbništva ni znademo i sami svojom glavom misliti! No pustimo to, već hoću o drugom da pišem o onom što nas tišti. Novog načelnika novidimo još na djelu, još idu kola po starom putu, te neznamo hoće li ići novom stazom ili će klipsati kako i do sada. Javna je tajna, da se kod nas nezna baš upravljati novcem, jer se troši za ovo i ono — a zašto bi se moralo nejma novaca. Preko 100.000 K potrošilo se za novu školu. Pa dolsta je lijepa — ali za nas bi bila dobra i s manje troška. A to je još najgore, da mi moramo za nju plaćati namete a neuživamo je. Ta pravednost moguća je samo ovuda. Obećalo se od vlade, da će otvoriti barem dva razreda hrv. škole, ali do danas ih nema, a Talijanom se dopušta i nepotrebno. Ali mi se nečudimo, jer smo tomu naučni od naše vlade. Za nas mari u slučaju državne pogibelji — onda smo prvi. Imaju pravo jer smo janjci!

Kako sam spomenuo općina sagradila je školu na dug, a napustila je stan. Pa da bi barem staru kaću upotrebila koristonosno. Onaj položaj je naprikladniji za urede. S malo potroška bi se ju moglo urediti, te bi imala općina veliku korist, a i puku bi bili uredi na ruku, jer u sredini mjesta — a i stanova prikladnih bi bilo više. Uz tu kuću moglo bi se sagraditi i veliki bunar, da puk ima zarave vode — a ne da kupuje vodu od vlastele. Ali što bi rekli Vitabrevi, Mitisi, Svizeri i drugi u kojih kućama se nalaze uredi. Eh to se nesmije, jer bi se škodilo vlasteli. I tako radi koristi nekolicine trpi škodu općina i narod.

Treba pomisliti samo na naš poštarski ured, koji se nalazi na skranjem djelu grada, te se biva izloženo ako se ima posla svakom zlu vremenu osobito po zimi. Da je općina zauzela za dobrobit puka morala bi se pritužiti kod ravnateljstva, da se ured smjesti usred grada. Ali neće vrana vrani oči iskopati, tako neće ni oni na općini učiniti krivo poštaru a i gospodarom kuće. Pa neće ni poštar njima. — Od njekoliko vremena poslato je ravnateljstvo pošta amo pečat talij.-hrv. ali taj se rijetko vidi. Čuje se, da imaju samo jedan komad. Jeli tomu tako onda je krivo ravnateljstvo, jer bi moralo znati, da ih ovdje treba više, budući veliki ured. No kriv je i poštomeštar, koji nepita što mu treba. Ali da njemu je draže, jer i on zna svirati u „Circolu" onu laližjvu „Non si parla che italian". I on zna biti komodan, — zna pustiti ured s jednim činovnikom osobito u vrijeme Jova. No to je stvar ravnateljstva pošta, kojem bismo preporučili, da naloži to se posvuda u Istri upotrebljuje trojezične tiskanice, a nesamo u hrv. mjestima. Dobro bi bilo, da to naši zastupnici spomenu u Beču, da bude svim jednako pravo. O drugim uredima pustam za drugu prigodu. Nu prije nego svršim moram spomenuti našeg miloga Osipa Karvina, koji je bireć naš faktotum. Protiv njega podignulo se je pet tužba glede zloporaba kod zadnjih obćinskih izbora. Zakutni „Quarnero" lošinjski piše, da su bez temelja i spominje njeke svećenike, da su ih oni potpisali. Što neodgovara istini — a uz to ako bi ih i potpisali nebi se bili ogriješili o kršćansku ljubav, jer bi branili pravo. Neznam kako se može pisati, da su bez temelja, kad ima svjedoka, koji će svjedočiti, da mu oni nijesu dali nikakvog ovlaštenja, da njih potpiše. Bilo kako bilo mi se čudimo drž. odvjetničtvu, da stvar jednom već nerijesi. Kad se je radilo o jednom svećeniku bila je rasprava odmah poslije dva mjeseca a ovdje se proteže već preko osam mjeseca.

Neznamo radi čega — ta pred zakonom smo svi jednaki, za svih bi morala vrijediti ona bečka „Justitia regnorum fundamentum".

Voloski kotar:

Obćinska uprava u Lovranu. Hrvatski listovi donesli su prošlih dana obširne dopise o vrlo lošoj upravi obćine Lovran te o sporu izmedju načelnika i tajnika te obćinskih zastupnika. U taj spor da su zapleli i carskog namjestnika kneza Hohenlohe-a u Trstu, koj da je obećao načelniku pružiti svoju pomoć proti njegovim protivnikom. Mi dvojimo, o tom da će se namjestnik prtiti u tudje postove ako ti u istinu postoje u Lovranu.

Iz Liburnije.

Iz Kastavštine nam pišu: U ovom kotaru razpisana su razna učiteljska mjesta do 6. maja o. g., medju kojima i mjesto nadučitelja I. reda u Kastvu.

Čuje se, da misli vlada podržavati „Delavsku školu" u Kastvu.

Ovih dana stiglo je sieno sa državnom podporom te ga se dieli ljudima u poli ciene. Radi velike oskudice istoga, ljudi se jagme za njim, a premalo ga je, da se svima udovolji. I ovdje se pokazalo, da je vladina pomoć bila vrlo mršava, kao i po ostaloj Istri, te bi već skrajnje vrieme bilo, da vlada ako za zbilja želi narodu dobra učiniti, drugi put ne dieli mrvice.

Pazinski kotar:

Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu primilo je sa zahvalnošću u prošlom mjesecu veljači sliedeće prinose: Zem. sk. nadzornik Fran Matejčić — Trst K 40, župnik Franjo Peršić — Vrh K 10, Varaždinska štedionica — Varaždin K 20, župnik Blaž Soldatić — Lubenice K 5, učitelj Miroslav Grosman — Kastav K 2, uč. polj. i nar. zastupnik Ivan Sancin — Buzet, da počasti uspomenu svoga pokojnoga oca K 10, odvj. koncipient Dr. Niko Baničević — Pazin K 10, vožnja automobila K 1, tarok u Pazinu K 4, profesor Fran Frankola — Pazin, za pivo K 1, Dr. M. Luginja, nar. zast. — Pula, za jedan prepis K 5, gosp. Veil, zastupnik trgovačke kuće iz Jägerdorfa za prodani duhan K 1, učitelj Josip Monas — Gologorica K 5, profesor Ambros vitez Haračić — Mali Lošinj K 10, na piru Ivana Gržinića i Marije Načinović u Pazinu sabrao gosp. Ivan Filiplić 19. 2. 1909. K 14.32, upravitelj župe Valentin Jereb — Sv. Martin kod Labina K 10, gdja. Marija Gašparović — Kartovac 10, Hrvatska Čitaonica u Rovinjskom selu sakupljeno na predlog gosp. Vaišela, naduč. u Hrušici kod Podgrada K 7·21, tarok u Pazinu K 5, gosp. Jedrejčić Sebastijan — Pazin K 5, Marko Zović — Pazin, sakupio na krabuljnom plesu u „Narodnom Domu" K 7·76.

Koparski kotar:

Iz Kopra nam pišu. Naša tri poučna zabavna družtva t. j. „Narodna Čitaonica", pjevačko tamburaško družtvo „Zvezda" i dramatičko družtvo „Istra", obnovila su nedavno svoje uprave, od kojih očekujemo, da će valjanim i trieznim radom unaprieditti naš družtveni život u Kopru.

U odboru čitaonice nalaze se gg. Dr. Čadež, Dominco i Kosičel.

U odboru „Zveze" gg. Vittori, Rudež, Jejčić i Tröha.

U odboru „Istre" gg. Dr. Černe, Dr. Čadež, Dominco, Kakovšček, Kolenec i Klanjšček.

Hrvati i Hrvatice!

Širite „Našu Slogu".

Razne primorske viesti.

Sastanak zemaljskih zastupnika. Jučer su se u Trstu kod namjestničtva zastali svi zemaljski zastupnici Istre, da viećaju o ublaženju biede u Istri. Pobudu tom vieća-nju dao je naš veleuč. g. Dr. Matko Laginja otvorenim pismom na zemaljskog kapetana Dra. Rizzi-a.

Na tom jučerašnjem sastanku prihvaćeni su ovi zaključci: 1. da se čim prije sazove sabor, 2. da se iz zemaljskih sredstava dade 100.000 K za ublaženje biede u Istri, 3. da se pozove vlada, da ona dade još veći iznos, te je u tu svrhu izabran odbor nastojeći od Dr. M. Laginje, Vjekoslava Spinčića, Dra. Rizzi-a i Dra. Bartoli-a, 4. da se komisiji na namjestničtvu za podieljivanje podpora stradajućim dodieli još jedan član zemalj. odbora i četiri zastupnika, od hrvatske strane Dr. Laginja i Mandić, 5. da vlada ne utjerava poreze prisilnim načinom.

Namjestnik prino Hohenlohe je obećao da će nastojati da vlada udovolji tim zaključcima.

† **Dr. Josip Gabrielčić.** U sriedu prošloga tjedna preminuo je u Gorici providjen sv. sakramenti nakon dulje bolesti Monsignor Dr. Josip Gabrielčić, kućni prelat Njeg. Svetosti i počastni kanonik, profesor i bivši ravnatelj središnjeg sjemeništa u Gorici. — Od god. 1871. pa sve do svoje smrti djelovao je blagotvorno u centralnom sjemeništu kao spiritual, profesor i ravnatelj te je i većina našeg svećenstva svršila svoje nauke za njegove uprave sa sjemeništem. Bio je blaga i dobra srca, čestit svećenik i slavenski rodoljub. Vječni mu mir i pokoj!

Vojnički poziv pisan ćirilicom. Pišu nam iz Trsta: Zanimiv je g. uredniče slučaj, što se je dogodio ovdje jednomu Hrvatu iz Dalmacije, koj je dobio poziv, da se imade prikazati k svojoj pukovniji br. 22. u Dalmaciji. Poziv hrvatski, ćirilskim slovima od vojnog popunitbenog zapovjedničtva u Zadru, biti će doista rijedak slučaj u ovo doba, kadno oblasti u jednom dielu hrvatskoga naroda smatraju pusto cirilsko pismo, ćak veleizdajom!

Bože mili, kad bi državnomu odvjetniku g. Acurti-u došao takav poziv, da mora u carsku vojsku! Valaj bi gg. kod popunitbenog zapovjedničtva u Zadru friško stala!

Minula pogibelj rata. Kako smo u zadnjem broju u posebnom članku izrazili nadu, da će vlastim poći za rukom odstraniti kamen smutnje izmedju Austro-Ugarske i Srbije, te tako sačuvati dragocjeni mir, tako se je hvala Bogu i diplomatskoj vještini, takodjer dogodilo. Već danas možemo pod izviestno kazati, da ovaj put do rata neće doći i da će se spor izmedju naše monarhije i susjedne kraljevine mirnim putem izravnati. I neka bude tako.

Taj je spor ipak imao jednu žrtvu. Srbski kraljević Gjorgje odrekao se je naime sviju svojih prava na srbski prijestolj. Na njegovo mjesto stupa mladji brat Aleksandar. Još se doduše nezna za pravi razlog tomu odreknuću mladoga princa, ali povod mu je svakako zadala dugotrajna napetost izmedju Austro-Ugarske i Srbije.

Poziv na sastanak zemaljskih zastupnika. Na hrvatsko pismo Dra. Matka Laginje, zemaljski kapetan za Istru g. Dr. Rizzi razaslao je sliedeći poziv — dakako samo talijanski — na zastupnike na istarskom saboru:

„Žalostno stanje, u kojem se nalazi pokrajina radi nerodice i zbog elementarnih nepogoda, nalaže, da se poduzme bezodvlačno potrebite korake i da se u tu svrhu izdade, polag mogućnosti iz zemaljske zaklade podporu te da se zatraži od vlade, da pov.ća svoj prinos što ga je dala pokrajina za ublaženje nevolje.

U svrhu, da se sabere potrebite podatke izravno o stanju u pojedinih kotarih i da se čuje mnienje zemaljskih zastupnika o sredstvih, koje bi se upotriebile za ublaženje biede, čast mi je pozvati V. G. na konferencu u Trst u dvoranu c. k. namjestničtva, koja je u tu svrhu blagohotno odstupljena, za dne 31. marča o. g. u 4 sata po podne".

Družbine podružnice u Šibeniku i Dubrovniku. Nedavno javismo, da je družbina podružnica u Dubrovniku poslala ravnateljstvu u Voloskom 820 kruna. Sada nam pako javlja družbina podružnica u Sibeniku, da šalje družbi 1295 K 22 fil., i to u ime prihoda sakupljenog tekom g. 1908.

Hrvotskoj stvari u Istri koristilo bi u velike, da se i ostale podružnice ugledaju u ove dosta rietke primjere. Kao svake, tako je i ove godine naše ravnateljstvo pozvalo sve naše podružnice, da što prije pošalju svoja izvješća na družbino ravnateljstvo. Na žalost moramo priznati, da ima još uvjek nekoliko podružnica, gdje ne koriste ni molbe ni pozivi ni opomene. Ne događja se to samo u pustim zabitnim selima, već i u mjestima velikim, u kojima je narodna svjest inače živa i budna. Naše ravnateljstvo pozvati će ih ponovno da se oglase, a i ovom prilikom postavljamo im na srce, da urede svoje račune s Družbom. Primjerom neka im budu naše dvije uzorne podružnice u Šibeniku i Dubrovniku.

Natječaj. Potpisani odbor razpisuje ovime natječaj za potpore „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" za god. 1909. Prošnje obložene školskom svjedodžbom (kolokvijem) prvog polugodišta te izkazom sjromaštva potvrdjenim od općinskog, župnog i poreznog ureda imaju se poslati potpisanomu najdulje do 20. aprila tekuće godine.

Osim toga se zahtjeva od molitelja naročito, da je član Bratovšćine on ili njegov otac (skrbnik) i da u molbi izrično navede, uživa li jur kakvu drugu potporu i u kojem iznosu. Na molbe, koje neodgovaraju gornjim uvjetima neće se uzeti nikakva obzira.

Odbor.

Listnica uredničtva i uprave.

Dopisniku „Jalova politika u Hrvatskoj". Vaš sastavak nemožemo tiskati rad stanovišta našeg lista, koje nastoji da bude neutralno prema strankarskim prilikama u Banovini.

OBAVIESTI.

Dne 10. i sliedećih dana mjeseca maja tek. god. održavat će se pred c. kr. ispitnim povjerenstvom u Kastvu ispiti osposobljenja za pučke i gradjanske škole.

Kandidati (kandidatkinje), koji žele biti pripušteni k tim ispitima, neka svoje redovito biljegovane molbenice uredovnim putem uprave na svoje c. kr. kot. školsko viječe, koje će ih najkasnije do 30. aprila poslati potpisanom ravnateljstvu.

Toj molbi treba da prema ustanovi točke 1. članka II. propisa o ispitima usposobljenja prilože:

a) Opis života i obrazovanja svoga, u kojem trebu da istaknu književna sredstva, kojima su se služili pripravljajući se za ispit;

b) svjedodžbu zrelosti, polučenu u kojoj c. kr. učiteljskoj školi;

c) dokaz, da su najmanje dvije godine (u Dalmaciji tri) učiteljevali u kojoj javnoj ili privatnoj školi s pravom javnosti.

Želi li se tko od kandidata podvrći ispitu, da može u pučkim ili gradjanskim školama s nastavnim hrvatskim jezikom poučavati takodjer njemački ili talijanski jezik kao nastavni predmet, neka to izrično spomene u svojoj molbi.

Ravnateljstvo c. i kr. ispitnoga povjerenstva obaviestit će u pravo vrijeme svakoga od prijavljenih kandidata, da li se pripušta k ispitu ili ne.

u Kastvu, dne 28. ožujka 1909.

Ravnateljstvo c. kr. ispitnog povjerenstva za pučke i gradjanske škole.

Fran. Frankovič
upravitelj.

Br. 697.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj općinskog tajnika-blagajnika mjestne općine Roč sa godišnjom plaćom od kruna 600.

Prije nego li nastupi u službu mora da položi kaucije kruna 1000.

U smislu čl. 13 službene pragmatike moraju molitelji dokazati da su absolvirali nižu gimnaziju ili realnu školu, te da su povoljnim uspjehom bili zaposleni u praktičnoj službi koje općine za barem jednu godinu dana osim toga moraju do poznaju dobro hrvatski jezik te razumjeti talijanski i njemački jezik.

Dokumentirane molbe imaju se odposlati ovome općinskom glavarstvu najdalje do 15. travnja 1909.

GLAVARSTVO OPĆINE ROČ

Roč, dne 26. III. 1909.

Načelnik:
Pavletić v. r.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K. 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar, troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export
KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovan na Pariškoj izložbi g. 1900. te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine itd. za koje se šalje poseban cienik sa slikami.

Veliki ilustrovani cienik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom »Tamburica« koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna. — Tamburaška škola latinicom i ćirilicom tiskana.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vriedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.35
6.—	dol.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	„	dol.	4.10
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.25
7.—	odl.	„ . . .	dol.	3.20
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	2.50
7.40	odl.	„ . . .	dol.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.55
8.30	odl.	„	dol.	1.45
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedn Petak
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuličća, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 15. siečnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale ljekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

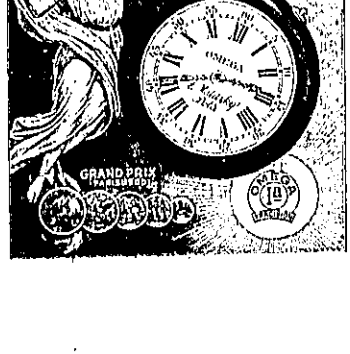

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra robu.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždu. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Ilolje je nu imati uru, nego li takvu koja nekako točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, potreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Rečišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantina i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Dosta češće mienjam robu, to ne držim cienika. Pošto je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor

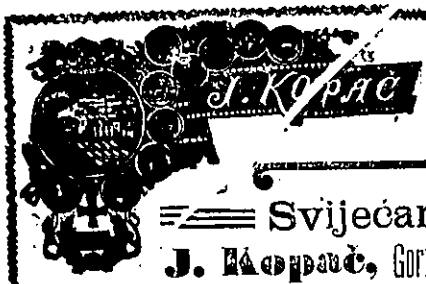

Odlikovan sa 3 srebrno kolajno u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGINJA i DR., Pula.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iznosa 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestica, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influenca skopčane, sa bolešću hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezličnosti, tachinea pumokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izrađene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svilu strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti goro navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvratne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu sama djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Ponečem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavnona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar,

Vadasz-ulica br. 34.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice“

ljekarne k' „Sv. Ćirila i Metoda“ u Pazinu,

... povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ...

CIJENA 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA)

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cijelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 15. Pula, u četvrtak dne 8 aprila 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili poštanskom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pula.

Kod naručbo valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu

Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i upravа nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. I, II. kat).

Diamantna misa Oca Frana Dobrovića.

Na Uskrs dne 11. o. mj. navršuje se 60 godina što je jedan mladi fratar u Bazilici Sv. Antuna Padovanskoga u Padovi prikazao Bogu prvu nakrvnu žrtvu. Bilo je to godine 1849. Godine 1899, a baš na dan Uskrsnuća Gospodinova, čitamo da je taj isti fratar, sada častni starina, proslavio u istoj Bazilici u Padovi svoj pedeseti god misnikovanja, svečanim načinom prikazano je Svevišnjemu u zahvalu zlatnu spomen svojo prve mise.

Iz grada Cresu, tog negda umjetno uspavanog grada našeg, a što no se nasilnim hrupom od dubokog sna trese i uspavane oči širom progledavaju i naokolo bistro i veselo gledaju, kao da se čude, što je to bilo, te snašav se nakon stoljeća opet medju svojom hrvatskom braćom od radosti se orose, — iz tog hrvatskog Cresa dolaze nam radostni glasovi o velikom slavlju što će ga na dan Uskrsa 1909 godine Gospodinove proslaviti. Kao što je s ponosom gledao pred 60 godina u svoga sina, tada mladog fratra, kako je pred deset godina istog tog sina slavu slavio u Padovi, tako će eto sada velebnu poštu iskazati tomu svomu velikomu sinu tim više, što mu se povratio sada nakon mukotrpnog i rodoljubnog rada u njegovo krilo, proslavivši svojim umom rodni si grad i sebe. A da još veću poštu i zahvalnost iskaže svom rodnom domu, g. 1849 mladi fratar, sada kao starac vraća domu svoju slavu i slavi u tom domu 60-godišnjicu svog misnikovanja — diamantni pir u Slavu Božju. A tko je taj skromni mladi fratar, taj tihi častni starina. To je **Otac Frano Dobrović**, pravi Cresanin, franjevac konventualac.

Jakov Grgur Dobrović.

Zadnjih godina vladavine mletačke republike, dakle koncem osamnaestog stoljeća, doseli se u Cres mladić Ivan Dobrović iz Rukavca. Taj mladić, koji je kod kuće ostavio još troje braće, prebjegao je u Cres, da izbjegne vojničkoj službi, te se nastanio kao sluga u bačvara Tuhtana iz Kastva. Kod njega je izučio bačvarski zanat, i oženio njegovu kćer Tonku. Iz tog braka imao je četiri sina i jednu kćer.

Najmladjemu, koji se rodi 11. ožujka 1825, nadjenuše na krstu ime Jakov Grgur. Jakov Grgur bi kršten 12. ožujka 1825, i taj dan naš otac Frane, jer Jakov Grgur je on, naš svećar, svetkuje svoj imendan, „budući u taj dan sam bio preporodjen u Isukrstu i postao član i udo Crkve njegove, odbaciv dan poroda koj mi je obćenit sa životinjama" kako to sam zgodno kazuje.

Istaknut ćemo ovdje jednu crticu o porodu Jakova Dobrovića — Oca Frana — koju i sam rado s humorom pripovijeda. Kad se je rodio dogodilo se kao čudo, jer nije plakao nego pjevao. Babica se je vrlo začudila i rekla njegovoj majci *„Comare questa creatura canta"* — kuma ovo djetešce pjeva. To da mu je majka smješeć pripovjedala nakon 30 godina kad se vratio u Cres iz Padove i čula pjevati. A otac Frane je vrlo muzikalan i bio je izvrstan pjevač.

Do 13-te godine, dok nije ušao u samostan kao kandidat, proživio je mali Jakov pod okriljem dobrih i blagih roditelja, koji su brižno i skrbno uzgajali svoju djecu kršćanskom duhu i strahu Božjem. U toj dobi učio je i bačvarstvo, te nam otac Frane i danas znade pripovjedati kako se strugaju dúge, kako se šestilom udesi dno za bačvu, kako valja obuturiti itd. t. j. znao bi složiti i zgotoviti bačvu. U petoj godini počeo je polaziti školu, dakako talijansku, te je hrvatsku rieč čuo samo kod kuće.

U 13 godini primljen je u Cresu u samostan kao pitomac, gdje je pohadjao gimnaziju tri godine, a 3. listopada 1841 obukao je redovničke haljine i poslan u Split.

Otac Frane.

U Splitu položio je ispite za tri razreda, te je primljen u četvrti i tako svršio svu gimnaziju i filozofiju u sjemeništu, odakle je 1846. poslan u Padovu gdje je svršio novicijat i ostale nauke. Tu je god. 1849. zaredjen za svećenika i rekao prvu sv. misu. Iz Padove htjeli su ga, radi njegovih umnih sposobnosti poslati u Beč na više nauke. Ali mladi Otac Frane izmolio je, da ga pošalju u milu domovinu, što mu i udovoljise, te se sasvim posvetio svomu narodu i službi Boga. A to je i pokazao odmah djelom u Cresu i drugdje, ne žaleć ne samo truda nego je i iz svojih prištednja do zadnje krajcare znao dati u korist crkve. Taj blagotvoran njegov rad opaža se i danas u Samostanima Cresa i Splita, gdje je osobito u Cresu popravio svu crkvu, proširio samostan, a iz svojih prištednja darovao je samostanskoj crkvi u Cresu jedan krasni kalež, a za zvonik jedno zvono.

Prostor lista nam ne dopušta, da mi ovdje istaknemo sav obsežni rad Oca Frana za Crkvu i Red, dosta da rečemo, da je bio kroz više od 20 godina nadstojnikom samostana što u Cresu, Splitu i Šibeniku. U ovom posliednjem mjestu bio je kroz tri godine vjeroučiteljem i učiteljem pjevanja na djevojačkoj školi u samostanu sv. Lucije. Od god. 1891. kroz osam godina bio je u Padovi kao ravnatelj kora u bazilici sv. Antuna, gdje je god. 1899. odslužio zlatnu misu, a zatim se povratio u svoj rodni omiljeli Cres, gdje od tada i danas neprekidno boravi, te premda 85-godišnji starac, bistar umom i mladenačkim žarom još i sada neprestano radi i živo sudjeluje u vinogradu gospodjem i u narodnom pokretu.

Za svoj zaslužni rad bio je od reda i nagradjen. Godine 1887. bio je naime od definitorija predložen a od generala proglašen stalnim definitorom i „Pater Provinciae", što je najviša čast iza oca državnika; god. 1895 bio je od Vrhovnog Starješine Reda u na predlog definitorija uzdignut na čast Naučitelja sv. Bogoslovja.

Kako nije težio za nikakvim častima svjedoči okolnost, što mu je definitorij javno izjavio, da mu Red podieljuje te časti radi velikih zasluga po Red i po tomu da nije dužan nikomu se zahvaljivati za to.

Otac Frane kao rodoljub.

U ono djetinjsko doba Oca Frana a i za zrelijih godina, hrvatska sviest ne samo da u Cresu nije bila ni u povojima nego i u samoj užoj Hrvatskoj i po Dalmaciji jedva jedvice da se je počela gdjegdje kao riedka luč pokazivati. Zato se u velike divimo sada ovom žarkom otačbeničtvu, onoj živoj vatri, kojom je prožeto rodoljubno hrvatsko srce Oca Frana, kojim je u domovini i u tudjini bio zauzet za svetu hrvatsku stvar i pored svojih mnogih zvaničnih poslova žilavo radio oko probudjenja hrvatske sviesti, osobito kod

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Gospodarski interesi su dozvali mletačku republiku u Istri. Primorski su gradovi živjeli od pomorstva; njihovo drvo, kamen (oboje još i danas) i sol bijaše dobro poznato i od trgovaca cijenjeno u Mlecima. Jedino trgovački grad kao Mleci mogao je zadovoljiti njihove interese. Da je narodno čuvstvo malo odlučivalo, vidi se već iz toga, što su se mnogi gradovi i opirali mletačkoj vlasti. Ta Trst se 1382 sam drage volje pokorio Habsburgovcima u Beču! Gospodarski interesi vezali su naše talijanske gradiće na Mletke a ne narodno čuvstvo.

Osim grofova pazinsko-goričkih, patrijarha oglajskih i mletačke republike bilo je u Istri još i drugih manjih gospodara. Medju njihovim posjedovanjima nijesu granice bile svuda stalne i sigurne, nego su se više puta uredjivale. Tako je 5. svibnja 1275. napisan glasoviti „Razvod medju posjedovanja patrijarke oglajskoga, knezа pazinskoga, općine pazinske, vlade mletačke i drugih vlastelina zemlje istrijanske". Budući da se Razvod dotiče i krajeva današnje porečko-puljske biskupije, nije dosta da se ovdje samo spomene taj znameniti spomenik iz 13. stoljeća; on zaslužuje više pažnje, nego su mu je Hrvati u Istri do sada izkazali.

Godine 1850. našao je Razvod Josip pl. (= de) Susanni (možda Sušanj; danas je već taj rod izumro) u svom arhivu u Kršanu. Dobio ga je od njega Dr. Ljudevit Gaj, hrvatski preporoditelj, koji ga je izručio Zemaljskoj knjižnici u Zagrebu. Tu se od učenjaka prvi počeo njim zanimati Ivan Kukuljević-Sakcinski neumorni sakupljač naših hrvatskih književnih starina. U sv. II. Kukuljevićeva „Arhiva za jugoslavensku povjesnicu" od god. 1852. štampao je Razvod latinskim slovima prvak rodoljub Dr. Ante Starčević, premda je spomenik pisan i sačuvan glagolskim slovima. Starčević ga je štampao latinicom, da ga svaki može lako čitati. Do tada, do godine 1852., nije niko u Istri ništa o njem znao. Kasnije ga je god. 1863. štampao glagolicom za učeni svijet sam Kukuljević u svojoj zbirci Monumenta Slavorum meridionalium pod naslovom Acta croatica. Konačno ga je god. 1898. štampao ćirilicom sveučilišni profesor Dr. Gjuro Šurmin u I. sv. „Hrvatskih spomenika", što ih je bila počela izdavati Jugoslavenska akademija u Zagrebu. Starčević, Kukuljević i Šurmin nastojali su, latinicom, glagolicom odnosno ćirilicom, da štampaju Razvod vjerno, ali tumača, koji je veoma potrebit, nijesu mu napisali, pače sve do danas još uvijek nitko.

Kad se je god. 1850 našao u Kršanu hrvatsko-glagolski rukopis Razvoda, brzo se je doznalo i za neke druge rukopise. Talijanski povjesničar Petar Kandler je dobio medju god. 1846.—1852 (valjda) iz Trsta i Pazina vjerni prepis talijanskoga prijevoda po kršanskom rukopisu. Taj je prijevod bio sastavio god. 1717. bilježnik ili notar patricij Josip Belašić, kancelar pazinskoga kneza. Kandler je štampao dobiveni prepis Belašićeva prijevoda kršanskoga Razvoda u svoj Codice diplomatico istriano. Tim je eto i Talijan pripisao Razvodu veliku važnost za Istru, pak su se i Talijani počeli zanimati za to pitanje. God. 1872. je u Mošćenicama našao Dr. Andre Amoroso drugi talijanski prijevod Razvoda od 15. studenoga 1740. od Antuna Josipa Cerovca, kanonika senjskoga. Nove rukopise Razvoda, našao je još prije Hrvat Šime Ljubić god. 1868 u Archivio generale u Mlecima: dva različita nepotpuna latinska rukopisa, koji su sigurno prijevod iz hrvatskoga Razvoda, i jedan talijanski rukopis. Ta tri rukopisa vidio je na istom mjestu u Mlecima 1873. Talijan vitez Toma Luciani. Ljubić je u Starinama (VI. 1874.) štampao jedan latinski rukopis Razvoda od javnoga bilježnika popa Ivana Golubića (ili Kraljevića) iz Modruše u Hrvatskoj od g. 1526 a ovjerovljen po tadašnjem podkapetanu i namjestniku grada i kotara pazinskoga Bartulu de Rannoch i k tomu još talijanski rukopis sličan Kandlerovom od popa Belašića. Ljubić je tom prilikom progovorio opširnije i o Razvodu uopće, iz čega je jasno, kako je Razvod za nas važan: „Hrvatski tekst uzdrži neprocijenjeno blago za poviest našega jezika.

(Nastavit će se.)

svojih sugradjana, milih mu Cresana. Sve svoje škole izučio je talijanskim jezikom, te izim u roditeljskoj kući nije čuo hrvatske rieči. Ali ipak tih mila zvukova, što ih je roditeljska ljubav duboko zasadila u njegovo nježno srce, nije nikada zaboravio, i* čim se otresao prašine školskih klupa, živo se dao na proučavanje hrvatskog jezika, kojega zvukovi ne samo da mu još više omiliše, nego stao njime vještački pisati i raskrinkavati stoljetne neprijatelje hrvatskog roda. Tko se nesjeća njegovih krasnih „Sličice iz Cresa", otisnutih u „Našoj Slogi" god. 1898, a zadojenih onim rodoljubnim žarom što ih samo patriotična i nesebična hrvatska duša napisati može. Njegovo hrvatsko rodoljublje karakterizira jedna gospodja, Talijanka, iz Šibenika, kad je Otac Frane bio tamo vjeroučiteljem i učiteljem pjevanja na djevojačkoj školi. Bilo je to god. 1886. Na samu zamolbu biskupa Fosco, teškom mukom primio se Otac Frane katekizacije i podučavanja u pjevanju u djevojačkoj školi nećkajuć se primiti te službe izgovarajuć se da ne pozna dovoljno hrvatski jezik, da u njemu podučava. Nu na molbe biskupa prihvati se posla, i učenice ga tako zavole da su ga školske oblasti i sam biskup Fosco javno pohvalili. Kako je izvrstan glazbenik, njegove su učenice vrlo rado i skladno pjevale, tako da su i hrvatice i talijanašice i u kući i na ulici počele pjevati liepe hrvatske pjesme. Talijanaši u početku se smijali svojim kćerima na tom zanešenju za hrvatski jezik i pjesmu a i za hrvatstvo, ali videć da to njihove kćeri oduševljeno i ozbiljno shvaćaju, uzbuniše se i zaključiše odstraniti Oca Frana sa te škole. I jedna debela gospodja talijanašica se skoči u vieću i ode biskupu Fosco, te mu predoči veliku pogibelj za talijanaše ako bi stvar kročila kako je počela, te mu napokon reče: *Monsignor! se Ella lascia ancora quel Catechista nelle scuole a S. Lucia, si faranno Croate anche le nostre careghe* (Presvjetli! ako pustite još onog vjeroučitelja u školama sv. Luce, pohrvatit će se i naše stolice). — Biskup Fosco, prem dobar i čestit, podlegao je uplivu talijanaša, dignuo je buduće školske godine Oca Frana sa službe. Ali i tom prilikom dao mu je definitorij podpunu zadovoljštinu, izabravši ga ponovno gvardijanom u u Šibeniku, prem je biskup Fosco pisao kapitulu da Oca Frana maknu iz Šibenika. Žalostno, da se jedan biskup bio dao tako daleko i nisko zavesti političkom strašću.

Naš Otac Frane nije mirovao ni na peru. Od velike važnosti po provinciju svoga reda i hrvatsku povjest jest njegovo znamenito djelo „Cenni storichi sulla origine e fondazione del convento di S. Francesco in Cherso etc.", koje je preveo i na hrvatski. Izim toga pohrvatio je „Priručnik Savršenosti", a u latinskom jeziku složio „Caeremoniale Missae privatae", te marljivo suradjivao u „Našoj Slogi".

Spomenuto njegovo djelo „Cenni storici" (Povjestne crtice) proizašlo je iz njegove postojane borbe za emancipaciju Istarsko-Dalmatinske Provincije Reda konventualaca od talijanskog uplива. Njegovoj žilavosti i postojanosti imade ponajviše zahvaliti Istarsko-Dalmatinska provincija njegovog Reda, da je napokon zadobila autonomiju. Punih 12 godina borio se da Provincija izabere Hrvata Provincijalom, te je napokon 1891 odnio pobjedu i te godine prvi put izabran Provincijalom Hrvat. Na dugo i široko bi zašli kad bi htjeli opisati taj boj za hrvatski karakter Provincije; to će opisati s vremenom zgodnije pero, — istaknusmo to i ovdje, da utvrdimo onaj veliki rodoljubni žar Oca Frana do svega što je hrvatsko.

Nije Otac Frane radio za hrvatstvo u svojoj ćelici i užoj domovini: njegovo hrvatsko srce težilo je da upozna cieli hrvatski dom, pak eto ti njega gdje kao starac od 75 godina poput kakvog mladića putuje Hrvatskom i Slavonijom uzduž i poprieko, a Bosnom i Hercegovinom hrli od mjesta do mjesta.

Prije nego završimo ove kratke crtice prikazat ćemo jednom malom zgodicom Oca Frana i kao uzornog gospodara i njegovu ljubav, kojom je nastojao podići creskog kopača i na gospodarskom polju. Kad je filoksera uništila sve vinograde Cresana, prvi je 1899 dao cieplti na samostanskom imanju Batajini amerikanske loze. Puk creski pak je zdvojio, videć je dnim mahom uništen najglavniji svoj dohodak, te nije htjeo vjerovati u amerikansku lozu. Otac Frane videć da tu ne pomažu savjeti i pouke, kad mu je na tom posjedu nakon tri godine dobro urodila amerikanska loza, napunio bačve tim mastom, naprtio na kola, te ih je dao provesti gradom sa velikim napisom na bačvama: *Cresani, sadite i cieplite amerikansku lozu!* To je pomoglo, jer su se njegovim primjerom poveli svi i one iste jeseni i zime bilo je posadjeno više od sto tisuća loza.

Djelovanje ovog ugodnika Božjeg i velikog Hrvata nije u ovim potezima ni izdaleko prikazano onako, kakovo u istinu jest. Ovdje smo donekle nadopunili njegov životopis, opisan u „Prosvjeti" od g. 1902., i iznieli u kratko što smo čuli od njeg samog, dočim njegova pisana autobiografija u ugodnom dialogu zaprema preko 140 stranica.

Sretnima se pak scienimo, da mu naš list u ime cieloga hrvatskoga naroda u Istri uzmogne i ovim kratkim crticama uveličati njegovu riedku slavu.

Diamantna misa.

Vrlo riedkima dana je milost, da u visokim godinama čili i zdravi dočekaju diamantni jubilej. Tu milost doživio je eto naš Otac Frane, zdrav duhom i tielom. K tomu njegovu slavlju veselo hrle njegovi mili Cresani, da mu iskažu dužnu počast svoje odanosti i ljubavi, kojom ljubavi je Otac Frane proniknut svim srcem i dušom za sav hrvatski narod a posebice za creski puk — kopače svoje.

Na dan Uskrsa prikazat će otac Frane Svemogućemu Tvorcu nekrvnu žrtvu u spomen 60-godine svoje prve mise, te kao što je Otac Frane za prve mise i kroz cieli svoj vieк molio i radio za sreću hrvatskog naroda, tako će se i za diamantne svoje mise u svečanom tom trenutku u svojim molitvama sjetiti potlačenog svog hrvatskog naroda za bolju sreću i slobodu.

U duši harni svećaru za dobra djela što ih je učinio hrvatskom rodu, naplata neka mu bude vječna uspomena medju nama.

Radosti pak i veselju creskoga puka pridružujemo se i mi, te hrvatskim oduševljenjem i svim srcem ovom ugodniku Božjem i velikom Hrvatu iz dna duše kličemo:

Da živi Otac Frane Dobrović!

Uskrs!

»Evo dana, što ga učini Gospod, radujmo se i veselimo se na nj«.

Bliža nam se opet veličanstven blagdan Uskrsnuća, koj nam predočuje pobjedu vječnoga života nad vremenitom smrti, pobjedu svjetla nad tminom, pobjedu dobra, plemenita i uzvišena, nad zločom i opakošću.

Nakon duljega zimskoga sna stala se božja priroda buditi skinuv sa sebe težko snježno pokrivalo. Krasan i dubok smisao leži u tom, što je naša sv. crkva postavila blagdan Uskrsnuća na granicu između zime i pramaljeća kadno ista priroda slavi svoje uskrsnuće na novi život. Svakogodišnji preporod prirode u ovo doba sjeća nas na vječne promjene u ljudskom vieku u životu pojedinaca i naroda, dočim nas nadahnjuje čvrstom nadom u bolju budućnost na ovom i na drugom svietu.

Priroda se obnovila, novi, mladi život sili na dan. Sunce je poskočilo, trava izbija, rano bilje razvija svoje pupoljke, sve se zeleni, sve oživljuje, sve obećaje nove bogate plodove. Iz mrtve prirode nastao je novi život.

U doba dakle preporoda veličajnih krasota prirode slavi katolička crkva blagdan Kristova Uskrsnuća, koji se je žrtvovao na križu na Golgoti, da odkupi ljudski rod iz vječnih tmina i da ga privede na vječno spasenje.

Ovoga tjedna zavila se crkva u crno, žalostno ruho, tugujući radi muke i smrti najuzvišenijeg Pravednika svih vjekova koji je prikazao sam sebe svomu Ocu nebeskomu, da ublaži Njegovu srčbu zbog težkih grieha čovječanstva. Posljednji dani ovog čedna sjećali su nas one zaglušne buke i onog bjesomučnog kliktanja razjarene židovske svjetine, koja je tražila smrt pravednika, da zadovolji svojoj strasti i krvoločnosti. Kao bjesni risovi navalile na Njega noću, svezaše ga kano razbojnika, s njega kidaše haljine, guljaše meso, pljuvaše mu u lice, okruniše trnovom krunom vičuć: propni ga! A kad je mljačni i neodlučni sudac doviknuo razdraženoj svietini da nemože nevina odsuditi, zagrmi rulja u jedan glas: krv njegova neka sidje na nas i našu djecu! I sašla je ta nevina krv na sav ljudski rod, ne da kazni i pedepsa, već da liječi i spasava.

Smrt Pravednika trajala je samo tri dana. Pravednik je ustao iz groba, ustao je vlastitom snagom na novi, sjajniji život. Njegovo Uskrsnuće izazvalo je silno veselje medju narodima, koji su stenjali u lancima robstva, u sužanjstvu tmine.

Svojim Uskrsnućem pokazao je naš Spasitelj, da je Bog, a tim ujedno, da je njegova nauka, naša sv. vjera, nauka božanska. Tim Uskrsnućem podana nam je nada, da ćemo i tjelesno uskrsnuti budemo li sada o Uskrsu duševno uskrsnuli. Toga radi imademo dosta razloga, da se ovim povodom radujemo, jer je ovo dan, što ga učini Gospod. — Uskrsnuće Spasiteljevo jest dakle ne samo temelj naše vjere, nego i zalog našega spasenja. Ono nam je vječnom podukom i vječnom slikom onoga preporoda, za kojim težimo od vjekova. Strašne su bile muke Kristove i grozna smrt njegova. Premda je svojim slavnim Uskrsnućem nesumljivo i neoborivo dokazao, da je on pravi Bog, hotio je ipak da trpi onoliku muku, onoliku sramotu i onakvo poniženje, da nam dade primjer kako imademo i mi, Njegovi sljedbenici strpljivo i srčano podnašati sve muke i patnje za istinu i pravo.

Uskrsnuće Kristovo radostna je svetkovina za čitavo kršćanstvo kao dan nade i vjere u pobjedu. U nedjelju će se milijuni i milijuni duša sa strahopočitanjem sjetiti Onoga, koji je jedino iz ljubavi prama potištenom i zanemarenom čovječanstvu na sebe primio čovječju put, da nam sam na sebi pokaže kako je do uskrsnuća duga i trnovita cesta. Njega će se sjetiti mogućnici i siromasi, nemoćni i silni, ponajpače potlačeni i nevoljni, koji stradaju i trpe zbog ljudske zlobe i nepravde. Njega će se sjetiti osobito sav naš rod, koji vjeruje u Njegovu milost, u Njegovu dobrotu i svemogućnost. Ta On je najveći zaštitnik ubogih, potlačenih i potištenih.

I doista nas nalazi blagdan Uskrsnuća Spasiteljeva potištene, podčinjene i raskomadane, nu mi nesmijemo radi toga zdvajati, već stalnom vjerom u providnost božju, koja nas je kroz vjekove branila i štitila, podati se svim silama na što uztrajniji i žilaviji rad za slobodu i sreću našu, za naše tjelesno i duševno spasenje.

Spasitelj je svojevoljno podnio strašne muke i sramotnu smrt za slobodu svega čovječanstva. On je odkupio svojom svetom krvlju čitav svieт — dakle i Tebe mili rode. Zato Ti kličemo iz pune duše: »V višnji srca! dok nesvane i Tebi dan uskrsnuća. Pripravljajmo se za taj dan uztrajno i neprestano, pa daj nam milostivi Bože, da proslavimo čim prije i čim dostojnije svoj narodni Uskrs!

U to ime svemu našemu narodu bio čestit Uskrs!

Skupština „Gospodarske zadruge" u Kastvu dne 7. marča 1909.

Poslovanje gospodarskih zadruga biva od dana na dan sve većim, i tim se poslom ima baviti u prvom redu zadružni tajnik. — Pokrajinsko gospodarsko vieće uvidjajuć tu činjenicu i želeć, da bi zadruge svoje djelovanje još više razvile, obratilo se je okružnicom na sve zadruge, da li bi pojedina od njih bila voljna primiti u službu tehničkog tajnika, koji bi uz obične pisarničke poslove također podučavao kmetove u njihovom gospodarstvu i držao češće javna predavanja u svojem predmetu. — Ova se je zadruga izjavila za mjesto takvog tehničkog tajnika, obzirom na prostranost i veliki broj članova te se je u tom pitanju do sada postiglo slijedeće: Sa strane zadruge doprinesloi bi se k plaći tehničkog tajnika K 200·—, zemaljski je odbor u tu svrhu obećao za za godinu 1909. svotu od K 800, a občina Kastav iznos od K 200. I sa strane c. kr. vlade tražilo se je doprinos k plaći i stanarini za tehničkog tajnika, ali noma još riešenja. — O cielom tom predmetu obavještono je pokrajinsko gospodarsko vijeće i ima izgleda, da će naša zadruga dobiti takvog tajnika, koji će posvetiti sve svoje sile na korist zadruge.

Dne 26. augusta 1908. bili su zadružni računi pregledani po revizoru „Zadružne Zveze" u Ljubljani, te će vam se o tom poslu pročitati odnosni zapisnik, da ga uzmete do znanja. Ujedno imalo bi se odlučiti već danas prema odluci zadružnog odbora kojoj će „Zvezi" ova zadruga pristupiti.

U godini 1908. naručila je zadruga za svoje članove preko 100 q. modre galice, a bilo je nešto iste preostalo od predprošle godine. — Lani prodalo se je iste u količini od 67 q., dočim je zadruzi ostaje na razpolaganje preko 50 q. — Minulih se je godina prodavalo i preko te mjere galice, a prošlog ljeta zbog dugotrajne suše jesu vinogradari mnogo manje škropili buduć se nije nigdje pojavila peronospera. S druge pako strane razlogom je što je zadruzi preostalo vidrijola, da je u zadnje vrieme bila ciena galici znatno pala, pa se je mnogi zadrugar poslužio za svoju porabu kod najbližnjeg trgovca. — Zadruga nije mogla izplatiti sve naručene galice već za istu duguje još i danas 1000 K, što će se moći izplatiti istom ljetos, kad se bude galicu razprodalo. — I minule godine dobavilo se je deset novih škropilnica koje su bilo dane članovima na uporabu. — Da zadruga odplati dim već svotu dugovine za modru galicu, upotrebila je u tu svrhu i nekoji iznos položen kod zadružne blagajne od gospodara, koji su prerano morali prodati svoje bikove zbog nesposobnosti, koje iznosi isti su na korist pokrajinskog gospodarskog vijeća. Kad se je to priobćilo istom vijeću nije ono uvažilo valjanih razloga zadruge, da ju počeka radi izplate, dok razproda galicu, već je nasuprot pokudilo taj samovoljni rad zadruge. — Upitalo se je isto vijeće, da bi zadruzi radi isplate galice dalo bezkamatni zajam, ali nije se uvažilo niti toga. Predpostavljena nam dakle oblast nieče pripomoć i bezkamatni zajam, dočim zadruga mora stranoj tvrdci vrhu duga za galicu plaćati 6% interesa.

Pokrajinsko gospodarsko vijeće razpisalo je u pokrajini i ove godine 25 nagrada po K 50·— i 25 nagrada po K 25·— za poboljšanje pašnjaka i sjenokoša. —

Nastavak u prilogu.

de dugo i na tom, da potalijanče naše ıdiće i naša sela, mjesta, gore, brda, me, livade i polja, u obće sve što je še, to moramo biti na oprezu i uvjek ıpravni, da svaki novi nasrtaj ili navalu našu starinu što odvažnije odbijemo.

Talijansko-planinsko društvo „Monte ggiore" (Učka) praviti će bez dvojbe lete u naše gore i brdine, pak će po ojoj ćudi i naravi htjeti, da označi pu-e, staze, ljepše vidike i mjesta i t. d. ijanskimi nazivi ili imeni. Tomu se mo-mo odlučno oprieti. Tomu se moraju oprieti še občinske uprave, jer se bez njihove pri-le nesmije i nemože mienjati imena ili ziva ničemu. Svaki takav pokušaj treba klici zatrti, pa gdje nebude išlo milom, ći će silom. Mi neidemo kvariti talijan-a imena ni gorama ni brdinama ni ri-ama ni potocima, pak zahtjevamo, da i našu starinu štuje i poštuje.

Ovoliko na ravnanje onima od toga Monte Maggiore" i našim rodoljubima rom Istre.

Sastanak občinskih službenika. U edelju dne 28. o. mj. obdržavao je u rstu odbor društva za unapriedjenje in-resa općinskih službenika Istre svoju re-ovitu sjednicu.

Prigodom te sjednice bijaše zaklju-eno: isposlovanje promjene § 2, 6 i 7 okrovinskog zakona; svestranog uredjenja rganičkog pravilnika i službene pragma-ike; tvrstenje u pragmatiku svijuh obć. lužbenika kao stalno namještene; obavi-est o odmjerenju plaća, te eventualan rosvjed ako isto neodgovaraju mjesnim rilikama, isto tako dali je zakon o mirovini već svuda u krijeposti; uvedenje nedjelnog očitka u smislu obstojećih zakona. — Upravljenje pozivana sve općinske službe ike koji još nijesu članovi društva, da stome pristupe.

Zahvalna sreća bolestnica, piše list a vlastnika i izumitelja od Dvostruko elektro-magnetički križeva R. B. Broj 86.967 gosp. Alberla Müllera iz Budimpešte, V/41 kotar, Vadasz ulica broj 34. Isti list nam je u ruke prispio te ga mi doslovce oputujemo, koji glasi:

Blagorodni Gos Müller!

Vaš križ broj 86.966 kojega ste mi poslao, jest izvrstnog djelovanja. Isti je mene od zujenja u uhu, od nervoznog kucanja srdca i živčane bolesti izlječio, tako da sam sada sasma zdrav, a toga primite moju najljepšu hvalu, te Vas opunovlašćujemje da moj dopis, ako želite, proglasite. Ujedno Vas molim da mi još jedan takav stroj pod pod brojem R. B. br. 86.967 za 8 kruna ali odmah pošaljete. — Sa štovanjem: Antonia Marković rodj. plemenita Krčelić de Corbavia, čin. udov.

U Gospiću, (Hrvatska), na 16. Listopada.

Javna zahvala.

Ovime se zahvaljujem svim prijateljima i znancima, koji su nas tješili u velikoj našoj tugi za nezaboravnom i premilom nam kćerkom

Dinkom

koju je nemila smrt prerano pokosila i nama ožalošćenim roditeljima za uvjeke ugrabila.

Posebna hvala cij. gospodjici M. Trinajstić ravnajućoj učiteljici i Gospodji A. Volarić, koje su svojom školskom djecom, a pokojničinim drugaricana dopratile ju do mirnog počivališta.

Zahvaljujem ovime i mjesnom „Djevojačkom Družtvu" koje je takodjer prisustvovalo pogrebu.

Osobita hvala veleuč. g. Dr. Otmaru Brovetu obć. liječniku, koji je mnogo nastojanja i sve svoje rijetke sposobnosti upotrebio, da bi nam ju očuvao i od duge bolesti njezino tijelo ojačao.

Svima nam od nas hvala, a od Boga plata!

Vrbnik, 5. aprila 1909.

Ožalošćeni roditelji
Katica i J. Mate Oršić

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 2. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedjelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.15	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
6.55	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak
prije podne				po podne
8.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuličа, Via Andrássy 26.

PUNAT, dne 2. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
bielo pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg bielo pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovan na Pariškoj izložbi g. 1900 te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba z tambure imade razna glazbala kao: guste, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine itd. za koje se šalje poseban cienik sa slikami.

Veliki ilustrovani cienik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom »Tamburica« koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna. — Tamburaška škola latinicom i ćirilicom tiskana.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Ciepljeno (navrnuto) američko trsje (lozo) prodava KRSTO PEČENKO u Komenu (Goričkа) i to:

10.000 Plavine ciepljene na Rupestris Monticole
2.000 Veliki trbljan ciepljen „ „

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI",

jer je razšrena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.
Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu".

ULICA GIULIA Br. 1. **SVOJ K SVOMU!** **ULICA GIULIA Br. 1.**

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA I DR.,

Ulica Giulia 1. · PULA · Ulica Giulia 1.

Preporuča se za:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE I GALANTERIJSKE RADNJE.

SOLIDNA IZRADBA PEČATA iz GUME.

Imade u zalihi

TISKANICE I KNJIGE za P. N. OBĆINE CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŽTVA, TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE za ŠKOLE kao i sve PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE.

Brza podvorba.

Cijene umjerene.

Prodaja papira na malo i veliko.

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uvick prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dulsto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja neće točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.
MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uvick veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se oventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optično stvari, i potrebštino za pušenje. dosta češće mienjam robu, to ne držim cienika, dočim je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891, 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zasluženi križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGINJA i DR., Pula.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novce na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja izrično ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garancija.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vlastitoj Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nocpavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, najtuhosti drhtanja na tijelu, influenca skopčano, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, hoztočnosti, sušlaca punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesobne slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu liječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvjezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od uliečenih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. ohčinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volčinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih, kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašiljo glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER.

Budimpešta, V/41. Kolar, Vadasz-ulica br. 34.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudčane kapljice“

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu,

— povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. —

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa Željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Cieua jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, minoralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cijelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

osne molbe ima se upraviti putem zadruge, a na rečeno vrieme do 30. 4. 09. — Isto tako oglašeno je, da mogu podari dobiti cieplјenih murva za napodari dobiti, i koji bi želio dobiti koji komad istih , i koji bi želio dobiti koji komad istih : se prijavi kod uprave ove zadruge.

Zadružni odbor zaključio je, da se bavi 800 komada knjižica „Peradarstvo uharstvo“, koje će se danas bezplatno dijeliti medju članove.

Pokrajinsko gospodarsko vieće u Pou izdalo je i ove godine svoj tiskani ještaj o radu istoga u minulom trogotu, te je pozvalo i gosp. zadruge, da i one vom radu za to doba podnesu svoj kratki ještaj. Ova se je zadruga odazvala tom zivu i prosliedila svoj tiskani izvještaj god. 1906. i 1907. Ali u izvještaju raog vieća nekoje su činjenice o radu e zadruge posve izkrivljene ili tendecino iznešene za valjane. Tu se navadja je ovoj zadruzi doznačeno od c. kr. ade K 2000 za poboljšanje livada i pajaka, a za podignuće uzornih štala i ojišta 4600 kruna za četiri susljedne goe. Stvar se pako ima ovako: c. k. kot. glavarstvo u Voloskom razpisalo je zaa godišnje nagrade u rečenom smislu, ne samo za ovu zadrugu, već za cieli litički kotar Volosko. U koliko se pako sad znade nije do sada nijedan od nacatelja niti iz okružja ove zadruge niti ostalog kotara primio niti p r e b i j e n o re u tu svrhu. Gdje su dakle prenadene biljade.

S druge strane navadja se u tom izještaju, da je ova zadruga zaključila svoje čune koncem godine 1907. sa viškom K 2310. — Niti to nije istina, jer je ključni račun te godine bio zaključen sa škom od K 84·86. Kad bi ova zadruga la imala na razpolaganje prenavedeni atni višak, bila bi nabavila razne pobštine, za koje su ju članovi molili i stokrat pitali. Nego možda je rečeno više iznielo gornje dvie okolnosti obzirom veliki broj članova ove zadruge, za koje eki g. Frank iznosi, da su samo na paru. Nu da nije tomu tako potvrdjuje am i današnja skupština, na kojoj je priupilo preko 400 članova, tako da u ovoj rostranoj dvorani ne mogu svi nit mjesta obiti.

Ovime bio bi vam u kratko ocrtan ad zadružnog odbora u minuloj godini, ojeg neka skupštinari izvole do znanja izeti.

Predsjedatelj pozivlje skupštinare, da se izjave, ako imade koji štogod opaziti ili prigovoriti ovom izvještaju, i neprijaviv se nitko bio je isti prihvaćen i odobren.

(Nastavit će se)

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave.

Maćuhinski postupak sa Hrvati Istre školskih stvarih sa strane školskih oblasti je prilično poznat.

Dočim se talijanske škole ustanavlja i otvara po svuda i svako doba, i pak uzdržava, dočim se medju ostalimi uzdržaje jedna talijanska škola, koju polazi 7, velimo sedam djece, kojih svih roditelji su se u posliednjih 20 godina naselili u odnosnom mjestu radi poslova i koji bi zapustili to mjesto kad bi poslovi prestali, medju kojimi je 5 tudjih i samo 2 austrijanska podanika; — ima preko 12000 domaće, urodjene hrvatske djece koja nepolaze nikakve škole jer je nemaju; ima veliki broj mjesta, koja već godine i godine mole za ustanovljenje hrvatskih škola za koje se pak neustraja nikakva škola; ima drugih mnogo mjesta, za koja hrvatske su škole dolstino ustanovljeno ali neotvorene.

Tako da je n. pr. ustanovljenje pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom za Belej na otoku Cresu već preko 2 godine konačno izrečeno, ali škola još uviek nije otvorena, pače još se nije niti počelo na gradnjom školske zgrade, premda su stanovnici toga mjesta pripravni nositi troškove za nju.

U oči tih činjenica dozvoljavaju si podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovja i nastave sliedeći upit:

1. Je li poznata vašoj preuzvišenosti dvojaka mjera, jedna naprama Talijanom druga naprama Hrvatom u Istri, kojom se tamo obavlja školske poslove na štetu hrvatskoga pučanstva, i što misli poduzeti a da bude postupak pravedan i zakonit?

2. Je li vaša preuzvišenost voljna poduzeti shodno, da se već prije 2 godine ustanovljena pučka škola sa hrvatskim naukovnim jezikom u Beleju na otoku Cresu čim prije takodjer otvori?

Beč, 16. marta 1909.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gosp. ministra poljodjelstva.

U smislu oglasa c. kr. kotarskoga poglavarstva na Voloskom od 13 oktobra g. 1907. i odluke c. kr. namjestničtva u Trstu od 22. novembra 1905. br. 81.966 bio je razpisan natječaj: prvo za nagrade od 20 do 50 kruna, u cielokupnom iznosu od godišnjih 500 kruna, u godinah 1907, 1908., 1909. i 1910. onim poljodjelcem kotara Voloskoga, koji poprave i urede svoje livade i pašnjake na bar 800 četv hvati površine,

drugo za tri nagrade po 200, dvie po 100 i četiri po 50 kruna u godinah 1906. 1907. 1908. i 1909. poljodjelcem istoga kotara koji racionalno urede svoja gnojišta i staje.

Za te nagrade molili su u rečenih godinah mnogi stanovnici iz okružja kotarske gospodarske zadruge u Kastvu u političkom kotaru Volosko; al nijedan nije dobio nit kakve nagrade nit odgovora na odnosnu molbu.

Pošto to baca u obće slabo svjetlo na upravu, i posebice grdo osvjetluje toli često i glasno objavljenu državnu akciju za gospodarsko podignuće imenito seljačkoga pučanstva u Istri, dozvoljavaju si podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost g. ministra poljodjelstva sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost sklona naložiti odnosnim podredienim uredom i činovnikom, da nagrade, razpisane u posliednjih godinah u prilog seljaka političkoga kotara Volosko, medju molitelje podiele ili da ovim posliednjim na njihove molbe bar odgovore.

Beč, 12. ožujka 1909.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra za bogoštovje i nastavu.

U Lovrečici, občina Umag politički kotar Poreč, da se je otvorila dne 6. ovmjeseca javna talijanska pučka škola.

Pošto pak u Lovrečici, stanuju doista ljudi za koje je kod posliednjega brojenja pučanstva ubilježen talijanski jezik kao obćevni, u istinu je pak kod svih stanovnika toga školskoga okružja hrvatski jezik obćevni — o čem se je mogla i morala uvjeriti na licu mjesta komisija obdržavana za ustanovljenje te škole;

pošto se je ono malo otaca obitelji koji su pristupili k komisiji izrazilo različito o naukovnom jeziku;

i pošto ces. kralj. pokrajinska školska oblast glasom § 6. državnoga školskoga zakona nije vezana na mnienje onih što školu uzdržavaju, kad bi to i bilo suglasno, nego ih ima saslušati, te odlučiti u okviru medja zakona, pri čem se stalno nejma obaziratі na umjetno napravljeno nego ne prave obstojeće jezikovne odnošaje, na državne temeljne zakone i na pedagogičko-didaktička načela, postavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gosp. ministra bogoštovja i nastave sliedeći upit:

1. Odobrava li vaša preuzvišenost postupak c. kr. pokrajinske školske oblasti za Istru, po kojem je u Lovrečici, u čisto hrvatskom školskom okružju, ustanovljena i otvorena javna talijanska pučka škola?

2. Ako da, na temelju kojih zakonskih ustanova i pedagogičko-didaktičkih načela?

3. Ako ne, da li je pripravna poduzeti vlada shodne korake, a da bude u pučkoj školi u Lovrečici jezik tamošnjega pučanstva naukovnim?

Beč, 22. marta 1909.

(Sliede podpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Odaslanstvo zastupnika Istre kod ministra predsjednika. Dne 31. pr. mj. odlučili su zastupnici Istre, da idu četvorica njih k ministru predsjedniku, te ga mole 1) da čini sazvati sabor Istre 2) da dade država čim veću podporu za ublaženje biede; 3) da se obustavi nasilno utjeravanje poreza. Ta četvorica, i to Hrvati Dr. Laginja i prof. Spinčić i Talijani Dr. Bartoli i Dr. Rizzi došli su k ministru predsjedniku barunu Bienerthu dne 5. o. mj. u 5 sati posle podne, gdje su našli takodjer ministra nutarnjih poslova baruna Haerdtla, ministra poljodjelstva Dra. Brafa i dvorskoga savjetnika Wimmera u zamjeni ministra financija Dra. Bilinskoga.

Prije ministar nutarnjih poslova pak ministar predsjednik izjavili su da sada nije moguće sazivati sabora. Pravoga razloga za to nisu znali navesti: Rekli su da vlada želi sazvati više sabora, makar sve, i na dulje vremena, a to za sad ne može, jer da je prekratko vrieme. Obećali su sazvati sabor čim prije bude to moguće (!!)

Glede podpore izjavio se je najprije ministar poljodjelstva, koj je već do sad pokazao mnogo srca za biednike, da on može od svote koja mu je dana na razpolaganje dati još 20.000 K, koje će se po polovici razdijeliti medju s v e z u i f e d e r a z i o n e. Za tim se je izjavio i ministar nutarnjih poslova, koj je do sad u ime biede doznačio za Istru 150.000 K, da bi on bio za to da država dade odmah još 100.000 K, koje nek se razdijele od dotične komisije kod namjestničtva ujedno sa 100.000 što će ih dati pokrajina u istu svrhu. Na to je pristao i ministar predsjednik u stalnoj nadi da ministar financija neće imati ništa protiv tomu, kao što nije imao nit prisutni njegov zamjenik. Isti je obećao da će vlada prema potrebi dati i daljnjih svota ali jedino na temelju programa koj bi njoj se od namjestničtva u tu svrhu predložio.

Izjavio je takodjer da ministarstvo financija neće stalno imati ništa proti želji, da se obustavi prisilno utjerivanje poreza.

Lošinjski kotar:

Mjesto liečnika. Glavarstvo općine Cres razpisuje natječaj na d v a mjesta liečnika za porezne občine one mjestne občine sa sjedištem u C r e s u Godišnja plaća iznosi 3000 K. Molbe valja poslati občinskoj upravi u Cresu. do 26. aprila o. g

Krčki kotar:

Mjesto kotarskog suda. Otvoren je natječaj za mjesto kotarskog suda u Krku. Molbe za to mjesto treba upraviti predsjedničtvu c. kr. okružnog suda u Rovinju do 14. ov. mjeseca.

Promjena plovidbenog reda. Kako se razabire iz oglasa u ovom broju »Austro-Hrvatsko par. družtvo« u Puntu promjenilo je sa 2. ov. mj. svoj plovidbeni red. Tako na pruzi R i e k a-P u n a t odlazak iz Punta odredjen je u u 5 sati mjesto 5·45, a dolazak na Rieku u 8·45 mjesto u 9·30. Odlazak iz Rieke sliedi u 12·55 mjesto 12·45, a dolazak u Punat u 4·50 mjesto 4·35. Pruga će biti podržavana svaki dan osim nedjelje. — Na pruzi B a š k a-P u n a t biti će ovaj plovidbeni red: Odlazak iz Baške u 3·45, dolazak u Punat 4·45, odlazak iz Punta u 5, dolazak u Basku u 6. Ticati će eventualno Njivice i Staru Basku.

Voloski kotar:

Sveza električnog tramvaja Matulje-Kantrida-Rieka i Lovran-Opatija-Volosko-Kantrida i Rieka. Občinsko vieće na Rieci zaključilo je većinom glasova da se produlji riečki električni tramvaj do istarske granice na Kantridi, gdje bi se imao spojiti sa električnom željeznicom Matulje Kantrida itd. Trošak iznositi će za tu gradnju 48.000 K. Proti toj svezi govorio je poznati talijanski Hrvatožder, zastupnik Zanella, jer da bi se s tom svezom koristilo i Hrvatom na istarskoj strani. Lude li pameti tog smušenjaka!

Pazinski kotar:

Narodni darovi.

U Bermu sakupilo se za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 36 i 64 h. Novac je izručen mjestnoj podružnici. Darovali su: Josip Ladavac 1 K, Katarina Ladavac 1 K, Eufemija Ladavac 10 h, Marija Ladavac 20 h, Mate Ladavac 10 h, Antonija Milohanić 4 h, Ivana Milohanić 10 h, Martin Brajković, 10 h, Ivan Benčić 20 h, Mate Zović 10 h, Martin Hrastić 30 h, Stipe Golob 30 h, Andrija Brajković 10 h, Juraj Brajković 20 h, Mate Benčić 30 h, Frane Gortan 20 h, Filip Šiprak 20 h, Golob Mate 40 h, Anton Finderle 10 h, Jurčić Liberat 20 h, Gortan Jakob 40 h, Ladavac Jure 1 K, Šiprak Fran 60 h, Golob Anton 40 h, Gortan Josip 3 K, Šime Jurčić 1 krunu, Črnjeka Ivan 2 K, Finderle Valentin 20 h, Gortan Šime 1 K, Anton Gortan 20 h, Miho Suran 20, Finderle Vice 10 h, Ladavac Mate 20 h, Ladavac Mate Šl. 1·40 K, Belac Josip 40 h, Gortan Pave 20 h, Bačac Ante 60 h, Milohanić Ivan 10 h, Pero Ritoša 2 K, Gortan Anton 1 K, Bačac Josip 1 K, Hrastić Nikola 1 K, Guštin Ivan 1 krunu, Bubić Blaž 50 h, Gortan Šime 20 h, Golob Anton 60 h, Baf Valentin 1·40 K, Gortan Martin 1 K, Rusac Šime poslao iz Amerike 10 K.

Hrv. Čitaonica u Tinjanu priredjuje dne 18. aprila t. g. u 6½ sati na večer družtvenu zabavu uz sliedeći raspored: I. Pozdrav predsjednika. II. Varjačić Zajc: Pozdrav. Dvopjev. III. A. Šenoa: Kameni svatovi. Deklamacija. IV. V. S. Vilhar: S Volebita klik se ori. Pjevanje. V. Majka udaje kćerku. Obiteljska slika s pjevanjem. VI. Iz „Dubravke“: Zbor satira. VII. Jorgovanić-Zajc: Mletačke elegije: „Sala del maggior consiglio.“ — Solospjev VIII. S. Magdić: Spasiteljeva ruka. Deklamacija. IX. Dav. Jenko: Slovenska himna. X. Šaloigra u jednom činu: „Idealna punica.“ XI. Poznato me svi! Solo scena s pjevanjem. XII. Srećolov. Ulaznica za članove 40 h, za nečlanove 50 h, djeca 20 h.

Razne primorske viesti.

Stavnja u Istri.

U svoje doba bila je odredjena stavnja u Istri za mjesec ožujak i travanj, no uslied odgode parlamenta nije bio glasovan zakon o novacima i stavnja je bila odgodjena. Sada kad je zakon odobren stavnja je odredjena za sliedeće dane i to:

U P u l i dne 14., 15. i 16. travnja; Vodnjanu 17., 19. i 20. travnja; L o š i:

nju Malome 23. i 24. travnja; Krku 26. i 27. travnja; Cresu 30. travnja; Voloskom 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 10. svibnja; Labinu 12. i 13. svibnja; Rovinju 17. svibnja; Poreču 19. i 21. svibnja; Bujama 22., 23. i 25. svibnja; Kopru 7., 8., 9. i 11. lipnja; Škofijam 12. lipnja; Piranu 14., 15. i 16. lipnja; u Pazinu biti će 14., 15., 16. i 17. travnja, u Motovunu 19. i 20. travnja, u Buzetu 22., 23. i 24. travnja, a u Podgradu 3. i 4. svibnja.

Nestrašimo — praznom puškom. Prijatelj iz srednje Istre piše nam: Nekoji naši listovi Primorja, hrvatski i slovenski i nadu vrlo lošu navadu što svaki naš i najmanji uspjeh objese na veliko zvono i što se narodnim protivnicima, koji imadu svu vlast u rukama, često groze praznom puškom. Tako sam ovih dana čitao u jednom trščanskom listu, da su Talijani stali zanimati se pitanjem razdiobe občina u Istri — odkad nemaju više sami u svojim rukama škare i sukno. Ali za Boga, gospodo, zar nečitate novina il nepratite naš javni život kad tvrdite, da Talijani nemaju više škare i sukno u svojim rukama!! Ta pokažite nam jednim samim primjerom: gdje, u čemu, kako il čim može naša stranka zapriečiti bilo koju odluku ili zaključak zem. odbora i zemalj. sabora? Kažite nam u kojem poslu ili pitanju imademo i mi komadić sukna ili komadić škara? Absolutno nigdje i u ničem. Čemu onda varati sami sebe i druge. Talijani jesu danas, kao što bijahu pred 20 godina absolutni gospodari koli u zem. saboru toli u zem. odboru.

Oni vrše u jednom i drugom tjelu svoju vlast samostalno i samovoljno, bez obzira je li nam tim štete il koriste. Dapače mi bi kazali, da oni idu baš uvjek za tim kako bi nam svuda i u svemu nanjeli štetu.

Nadalje čitam u istom listu, da ćemo Talijanima oteti za kojih desetak godina ove i one občine (spominje imena) nad kojima da će zapjevati genij talijanstva! Doista neznam odakle g. piscu taj proročanski duh. Dvojim da ga je nadahnuo u Istri, jer kad bi živio medju nama i vidio kako se teško otimlje protivniku svaki pedalj zemlje pogotovo nebi ovako na lahko proricao. Ali recimo da bi u istinu moglo što takova biti, da ćemo u istinu zadobiti one občine za kojih desetak godina, zar je mudro, zar je pametno, zar je taktički time protivnika strašiti i na pogibelj ga upozorivati? Ja držim da nije.

Prošle godine pokvarili su nam posao nekoji naši listovi kod nekojih občinskih izbora time, što su se protivnicima grozili i što su protivniku prije dobe i bez potrebe svoje osnove izdali. Tako ne postupaju oprezni i valjani vojskovodje već brbljave babetine, koje nemogu ništa tajna zadržati pa makar tim i same sebi štetu nanesu.

Molimo dakle naše listove, da budu vrlo oprezni u procienjivanju naših uspjeha i u podcienjivanju protivničke moći. Svoje uspjehe pridržimo rad je za sebe i sliedimo u tom naše protivnike, koji psuju i grde svuda cesarsku vladu, b z čije pomoći bi bili odavna likvidirali.

Konačno još jednu želju a ta je, da se negrozimo onomu, koji je sto puta silniji od nas — jer imade sve, a mi ništa — jer se time izrugavamo smjehu i ruglu.

(Iznesosmo ovo bez komentara, da se vidi nadmudrivanje g. dopisnika. — Ur.)

Narodni darovi. G. narodni zastupnik dr. Pero Magdić, odvj. u Varaždinu, prigodom svoga nedavnoga posjeta u Malomu Lošinju, darovao je tamošnjem hrv. radničkom družtvu „Zora" 20 K, dječjem hrv. zabavištu 10 K, i družbinoj školi 10 K, a isto tako družbinoj školi u Velikom Lošinju 10 K — ukupno 50 K.

Blaženi talijanski klaštrioci. Bit će valjda 15—20 godina što dolaze u Istru na poziv zemaljskoga odbora u Poreču skoro svake godine klaštrioci maslina i voćka iz Pize i drugih mjesta Italije. U Istri proborave 3—4 čedna, oklaštre maslino i voćke u kojem talijanskom kraju Istre, zasluže liepih groša, pak se poboru kući.

Mi nebismo imali ništa proti tomu kad bi se 4, 5, makar i 10 godina pozivalo te blažene klaštrioce u našu pokrajinu i na račun zemlje, al da se ima to klaštrenje od strane tudjih podanika opetovati za toliko godina, toga nemožemo mi jednostavni ljudi pojmiti.

To klaštrenje nemože, po našem nemjerodavnom sudu biti tako težko, toli znanstveno il umjetno a da mu se nebi mogli priučiti za toliko godina i naši istarski gospodari i vlastnici maslina, voćka itd. Ta nisu valjda istarski poljodjelci i gospodari sami tukci a njihovi talijanski drugovi sami filozofi.

U ostalom što čini ono 15—20 mladića na gospodarskom pokušalištu u Poreču, koji se tamo već i vježbaju, teoretički i praktički već desetke godina u svih strukah gospodarstva? Zar se ih nije moglo svake godine bar polovicu podučiti i izvježbati takodjer u čišćenju i klaštrenju maslina i voćka te bi oni svaki u svojem rodnom mjestu mogli u tom svoje mladje i starije podučiti.

Da se je tako započelo desetak godina natrag, mogla je Istra imati bar stotinu tih blaženih klaštrioca. Ovako se troši godimice skoro na stotine kruna zemaljskog novca za tudje državljane, dočim bi taj novac mogao ostati doma i biti upotrebljen za koju od hiljade potreba, što ih imade istarski poljodjeljac. Tako bi bilo doma više novca a manje sramote, što nije tobož istarski poljodjeljac i posjednik kadar učiniti ono, što čini njegov drug iz Italije.

Odbor za pobijanje malarije u Dalmaciji i Istri. Na pobudu ministarstva nutarnjih posala obdržavala se je dne 26 i 27. p. mj. u Beču sjednica za pobijanje malarije u južnim predjelima monarkije, pod presjedanjem odjelnog ministar. predstojnika pl. Heina. Prisustvovali su ministerijalni zdravstveni savjetnik Illing, kotarski liečnik dr. Palčić, te predstavnici vrhovnog zdravstvenog vieća prof. dvorski savjetnik dr. Weichselbaum i dvorski savjetnik dr. Jaksch iz Praga. Naročito su bili pozvani namjesničtveni zdravstveni izvjestitelj dr. Gjivanović iz Zadra, kotarski nadliečnik dr. Malvić iz Spljeta, kotarski liečnik dr. Battara iz Zadra, občinski liečnik dr. Marušić iz Drniša, namjestničtveni zdravstveni izvjestitelj dr. Cellebrini iz Trsta, kotarski liečnik dr. Donauberger i privatni liečnik dr. Braun i napokon mag. pharm. Anton Hellerich.

Na ove strukovnjake postavljeno je dvanaest pitanja, na koje su oni po svom izkustvu imali da odgovore. Pri svakom pitanju razvila se živahna rasprava. Iztaklo se je, da je dosadašnja akcija prilično uspjela, a zdravstveno je povjerenstvo predložilo još energičnije mjere za pobijanje ove bol sti.

Srednjoškolska mladež u Dubrovniku za Družbu Sv Ćirila i Metoda za Istru. Družbino je ravnateljstvo primilo ovih dana od srednjoškolske mladeži u Dubrovniku pismo slijedećeg sadržaja: Stanje našeg bijednog i zapuštenog istarskog naroda, koji već od nekoliko decenija stropi pod tudjinskim jarmom, pobudilo je u nama bratsku ljubav i potaklo da što većim radom pomognemo domorodnu ustanovu, koja se brine za dobrobit i boljitak istoga.

Da i probudili smo se iz dugogodišnjeg sna, te smo godinom 1909. stali marno kupiti članarinu, obol, na oltar prosvjete.

Akademija koju smo priredili dne 21. 2. tek. god. u Sokolani u korist naše Družbe uspjela je u moralnom i materijalnom pogledu sjajno.

S obzirom, da biste Vi novac, koji smo marno sakupili, mogli već sada zgodno upotrijebiti, šaljemo Vam po zaključku glavne skupštine prvi dio 1000 K.

Rad će naš i unaprijed biti posvećen svetoj ideji i t. d. Družbino je ravnateljstvo primilo priposlatih mu 1000 kruna, na čemu je srdačno zahvalilo dubrovačkoj omladini. Toj vrijednoj omladini zahvaljujemo mi i ovim putem i želimo, da bi se u njezin primjer ugledala i druga mladež, ite što većma poradila oko napredka ove naše tako potrebne družbe. Čast dubrovačkoj omladini!

Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje slijedeće prinose:

Gdja. Josipa Jelušić isplatila je zapis blagopokojnog Frana Dukića iz Kastva K 2000. Gosp. dr. Milan Kresser isplatio je zapis blagopokojnoga dra. Krunoslava Bobinca iz Zagreba K 1000. Gosp. Ivan Benigar prof. u Zagrebu, sabranih u raznim zgodama K 40. G. Konstatin Ježica u Opatiji, u počast svoje blagopok. majke K 100. Tončica i Jelica Janežić, sabrale prigodom čajne večeri u Nar. Domu u Voloskom K 19.46. Gosp. dr. Konrad Janežić u Voloskom daruje K 6. Hrvatski Akademski Klub u Zadru zadnji obrok utemeljiteljne svote K 50. Abiturijenti hrv. gimnazije u Zadru škol. godina 1907/908. sabranih medju sobom K 325. Gosp. dr. Milan Lončar u Varaždinskim Toplicama, u raznim zgodama sakupljenih K 53. Isti gospodin, sakupljenih u kući g. G. Horge K 7. Dr. Janežić, sabranih u čki. dne 24/2 K 10. Dr. Janežić daruje K 3. G. Korbelik Franjo u Vinkovcih, sakupljenih po gdjici. Antonlji Rittmeier u svatovih svoje sestre K 8·60. Gosp. Josip Draženović kr. kot. sudac u Gospiću, sakupljenih K 7. Dr. Pero Magdić u Varaždinu, sakupljenih po g. J. Hansu K 2. Gosp. Ivan Nežić družbin učitelj u Livadama, sakupljenih na skupštini družbine podružnice u Sovinštini K 19·20. G. Petar Priskić u Opatiji, daruje ostatak računa K 4·80. G. dr. P. Magdić sakupljenih medju mesarskim obrtnicima u Varaždinu K 10. Gosp. dr. Vladimir Prebeg u Djakovu, isplaćuje zapis blagopok. Frana Šedivy 104·10. Ženska i muška podružnica u Voloskom, čist prihod od plesa priredjenog 1. veljače ov. g. 558 kruna. Gosp. dr. Matko Trinajstić izručа sabranih kod glavne skupštine trgovačkog družtva u Blažićih dne 28/II. ov. g. K 7. G. prof. Vjekoslav Spinčić šalje sakupljenih prigodom slavljenja imendana g. Matije Ilijaševića župnika župe Sv. Petra u Zagrebu na predlog g. Stjepana Zorca u Podgorači u Slavoniji K 144. Klub XIII. u Voloskom drugi obrok utemeljiteljne svote K 100. G. Fran Flego u Počekaj, sabranih u družbinoj škrabici K 6. Gosp. Ivan Rabar rav. gimnazije u Osijeku K 12·60. G. Antun Vagner predsjednik hrv. pripomoćnog družtva obrtnika šalje sabranih medju članovi spomenutog družtva K 8·40. Gosp. Antun Briški u Brodu na Kupi, sakupljenih na oprostnoj večeri učitelja g. Josipa Močana K 24. G. Ivan Nežić u Livadama, sabranih na skupštini tamošnje podružnice K 28. G. dr. P. Magdić šalje sakupljenih po g. Ivanu Tončiću mag. phar. na svatovima g. A. Ciglara u Klanjcu K 8. Gdjica. Ljubica Puhalo družbina učiteljica u Sv. Marini, sabrala u razam zgodama K 10·80. Gosp. K. M. Vukelić trgovac u Voloskom, prigodom kumovanja kćerki g. Dragutina Bradaške, na njegov predlog sabranih K 6·01. Hrvatska Čitaonica u Dvoru, sakupljenih na oprostnoj večeri kr. sudb pristava Vladimira Malvića premještenog u Dugoselo K 16. Gosp. Tarnik Zvanko u Alleghony (Amerika) šalje na njegov predlog sabranih prigodom slavljenja rodjendana g. Dragutina Krmpotića K 50. (10 dol.). Družbina podružnica u Dubrovniku u ime članarine i prinosa K 320. G. Grnić Gašpar u Opatiji K 2. Nadalje primilo je naše Ravnateljstvo potpore općinskih poglavarstva i novčanih zavoda: Varaždinska štedionа K 20. Opć. u Brinju K 10. Opć. Dugoselo K 10. Vinkovačka Eskomptna banka K 20. Pučka dionička štedionica Novagradiška K 25. Opć. Lekenik K 20. Općina Županja K 20. Općina Modruš K 10. Općina Crikvenica K 20. Opć. Sluni K 20. Pučka štedionica dioničarskog družtva u Jaski K 40. Činovnička zadruga u Petrinji K 100. Novogradiška štedionа K 25. Gradjanska dionička štedionica u Daruvaru K 100. Jastrebarska dionička štedionа u Jaski K 50. Županijska štedionа K 25. Gradsko poglavarstvo u Zagrebu K 200. Napried za družbu!

Kod koga ćemo kupovati na Ricci? Kod onoga Hrvata, koji će staviti na na svojoj poslovnici hrvatski napis. — Prigodom naredbe glede natpisa na tablama stavlja u „R. G." jedan trgovac-Hrvat slijedeći predlog: Svi trgovci, koji hrvatski čute, a imaju svoju tvrtku na Ricci, morali bi svoje table ukrasiti jedino svojim hrvatskim imenom i prezimenom, ne napomenuvši vrst trgovine i robe, koju prodaju. Ovaj predlog i mi usvajamo, jer nije od potrebe na tabli istaknuti, što se u dotičnom dućanu kupiti može, budući da to sami izlozi govore.

Krasan uspjeh U nedjelju obdržavala je „Tržaška posujilnica in hranilnica" svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je odbor izvieštio, da je to narodno novčano družtvo imalo god. 1908. čistoga dobitka K 83·284.22.

Dogovor radi uredjenja rieke Mirne. Pošto je zakon za uredjenje Mirne i pritoka Botonige potvrdjen, sastali su se prošloga čedna na namjestničtvu u Trstu odaslanici zainmanih ministarstva, te izvjestitelji namjestnički i odaslanici zemalj. odbora, da viečaju pod predsjedničtvom g. namjestnika o. ugovoru, što se imade sklopiti u smislu zemaljskog zakona izmedju vlade i zemaljskog odbora za Istru. Taj ugovor imade sadržavati potanke uvjete o roku, u kojem mora radnja biti gotova, kako se ima radnju provesti, kada valja izplatiti pojedine obroke, koliko će imati upliva na taj posao vlada a koliko zem. odbor i koliko vodogradna zadruga.

Na sjednici postignuto je podpuno sporazumljenje u svim točkama ugovora, koji mora biti sada i od nadležnih oblasti potvrdjen. Čim bude odobren gradjevni nacrt, kako je predvidjen u zakonu, započeti će odmah radnja. To je tim potrebitije ne samo radi samog uredjenja, koje se toliko zavlači, već osobito i radi toga, što bi tom velikom radnjom siromašno stanovničtvo Istre baš ove godine silno trebalo zaradnje a da se uzmogne time do nove žetve prehraniti.

Vinarski nadzornik za Primorje. Ministar za poljodjelstvo imenovao je vinarskog pristava g. Josipa Zabavnika u Gracu vinarskim nadzornikom za Primorje drugog reda.

Izpiti usposobljenja za pučke i gradjanske škole započeti će pred c. kr. izpitnim povjerenstvom na učiteljištu u Kopru dne 3. maja o. g. Redovito podkriepljene molbe za pristup k izpitu imadu se poslati najdulje do 28. aprila o. g. ravnateljstvu izpitnog povjerenstva u Kopru.

Pozor hrvatske i slovenske občine Istre! Naši Talijani ustrojili su u novije doba novo družtvo, tobož zabavno poučno družtvo pod imenom „Istarski izletnici *Monte Maggiore*". To bi imalo biti tobože planinsko družtvo. Ono imade središte u Pazinu, a podružnice jesu već u Vodnjanu, Buzetu, Motovunu i t. d., a biti će ih još te. Kad bi to družtvo imalo samo onu svrhu koja mu je u pravilima označena, to jest zabavu i pouku — rekli bismo: to je njih posao i mirna Bosna. Ali pošto znamo iz gorka izkustva, da su svi koraci naših Talijana upereni jedino tamo, da ovu našu zemlju prikažu u izključivo talijanskom svietlu i da potalijanče nesamo našu djecu i odrasle, koje mogu, već da

Broj 16. Pula, u četvrtak dne 15 aprila 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. kalu i računaju se na temelju ičnog cienika ili po dogovoru.

ovci za predbrojbu, oglase itd. ju se naputnicom ili polož. com-pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

i naručbe valja točno oz- iti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ko list na vrieme ne primi, ka to javi odpravničtvu u vernom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz- vana napiše „Reklamacija".

ekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju
nepodpisani ne tiskaju
nefrankirani no primaju.
Predplata sa poštarinom stoji
10 K u obće, } na godinu
5 K za soljake } na godinu
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se nasloviju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Prva istarska zemaljska izložba.

Na pobudu trgovačko-obrtničkih krugova u Kopru, napose predsjednika tamošnjeg trgovačko-obrtničkog družtva g. Sardotscha trgovačko-obrtničke komore u Rovinju tvorio je istarski zemaljski sabor marča mjeseca god. 1908. zaključak da se ustroji god. 1910. u gradu Kopru *„Prvu istarsku zemaljsku izložbu"*. Kod tog zaključka sudjelovali su i hrvatsko-slovenski zastupnici u predpostavi, da će to u istinu biti prva *istarska zemaljska izložba.*

Pa što se je iza toga dogodilo?

Evo što doznasmo iz talijanskih novina Istre i Trsta.

Dne 3. jenara 1909. sastali se u prostorijah trgovačke komore u Trstu mnogobrojni pozvanici, trgovci, obrtnici, državni i zemaljski zastupnici, predstavnici gospodarskih zadruga i trgovačkih komora, nositelji, mjernici, književnici, profesori, obćinski činovnici i t. d, u svojstvu promicateljnog odbora za buduću istarsku zem. izložbu. Na tom sastanku zaključeno bi, da se ustroji izložbu svakako god. 1910. u Kopru; odobrena je obćenita osnova, potvrdjen pravilnik i obavljen izbor izvršujućeg odbora.

Pokroviteljstvo i mjesto počastnog predsjednika ponudjeno je zemaljskomu kapetanu za Istru, što je on i prihvatio.

Po predloženoj osnovi imade sadržavati istarska izložba sedam odsjeka, kojim se je naknadno dodalo još dva. Ti odsjeci jesu: 1. Poljodjelski, 2. obrtni, 3. pomorski, 4. školski sa dobrotvornim, javne pripomoći i zdravstva, 5. književni i liepih umietnosti, 6. ljećilištni zavodi, klimatičke postaje i šport, 7. obćine. Ovim se je dodalo: 8. tehnički i 9. svečanostni i zabavni odio.

Odlučeno je nadalje, da imade biti središte izložbe samostan sv. Klare u Kopru, a trajati će izložba od mjeseca maja do septembra.

Izvršujući odbor sastavljen je ovako:

1. Pokrovitelj i počastni predsjednik zemaljski kapetan za Istru.

2. Pravi predsjednik jest predsjednik trgovačko-obrtničke komore u Rovinju.

Podpredsjednici:

3. predsjednik zemaljskog kulturnog vieća za Istru;

4. načelnik grada Kopra;

5. predsjednik trgovačko-obrtničkoga družtva u Kopru.

Tajnici:

Karlo Baxa, Dr. Nobile, Nikola Zarotti. (Četvrto mjesto tajnika pridržano je za Slavene).

Nadalje spadaju u izvršujući odbor svi predsjednici, podpredsjednici i tajnici svih devet odsjeka.

Na tom sastanku stavio je jedan član predlog, da bi se imalo pozvati na sudjelovanje i istarske Slavene. Pošto je kasnije jedan tršćanski list tomu prigovorio, jer da bi time izgubila izložba talijanski značaj, izpravio se je taj član u tom smislu, da je on to samo preporučio. Preporuka bijaše prihvaćena kano i predlog, da se ima dozvoliti neitalijanskim izložiteljima da mogu na svoje predmete staviti uz talijanski napis takodjer napis u svojem materinskom jeziku. I proti tomu bijaše s talijansko radikalne stranke prigovora, na što je izašla u glavnom glasilu izložbenog odbora izjava, da se izložbi mora sačuvati talijanski značaj, da će njezini službeni jezik biti talijanski, da se pozivom za sudjelovanje Slavena neće oštetiti značaj izložbe, jer da tim sudjelovanjem neće biti povriedjena čuvstva onih, koji ju zamišlise, ni gostoljubivog grada ni talijanskog obćinstva.

Dne 3. i 4. marča o. g. sliedilo je konstituiranje sviju odsjeka. Tim povodom priobćeno je sakupljenim, da je zemaljski kapetan stupio u dogovor sa predstavnicima slavenskih gospodarskih zadruga radi njihovog sudjelovanja kod izložbe. Njemu da je odgovorio Dr. Laginja, da nije mogao saznati do opredieljenog mu roka t. j. do 20. febrara o. g. za mnienja interesiranih zadruga, ali da drži, da u načelu neće biti protimbe. Naknadno da će odgovoriti potanje.

U pojedine odsjeke izabrano je i nekoliko carskih činovnika, nekoji tršćanski Niemci i jedan iz Italije i t. d.

Svi su odsjeci, osim poljodjelskog dobili svoje predsjednike, podpredsjednike, tajnike i t. d. Mjesto predsjednika u poljodjelskom odsjeku — reć bi, da je pridržano Slavenima — budu li kod izložbe sudjelovali. Za ostale odsjeke glasi izvještaj, da su se *za sada* konstituirali, što bi se moglo tako tumačiti, da bi se ti odsjeci mogli kojim članom popuniti, ako budu Slaveni kod izložbe sudjelovali.

Ovo je u kratko poviest predradnja za buduću prvu istarsku (?) zemaljsku izložbu.

Kod oznake *„istarska"* stavili smo upitnik, jer izložba može biti „istarska" zemaljska samo onda, ako čitava pokrajina na istoj sudjeluje t. j. ako izlože svoje proizvode obje narodnosti pokrajine. Inače je ona izložba jedne narodnosti ili jednoga diela stanovničtva pokrajine. Tako bi bila ta izložba bez sudjelovanja Hrvata i Slovenaca Istre, izložba Talijana Istre ili recimo: istarsko-talijanska izložba, nipošto pako *istarska zemaljska izložba.*

Sad nastaje pitanje: hoće li Hrvati i Slovenci Istre sudjelovati kod te izložbe? Na to pitanje nemožemo odgovoriti ni jestno ni nieno, jer neznamo što o tom sude naše gospodarske zadruge i u obće naša narodno gospodarska organizacija, koja ima kod toga prvu i glavnu rieč. Iz odgovora Dra. Laginje zemaljskomu kapetanu razabiremo, da on, kao predsjednik gospodarske sveze, nije mogao doznati u opredieljenom mu roku za mnienje interesiranih zadruga. I to je posve naravski, jer se o tako važnom pitanju nemože stvarati preko noći tako važne zaključke.

Prepuštajuć dakle za sada odluku o tom gospodarskoj svezi, nemožemo od manje a da nekažemo i mi naše mnienje o postupku talijanskog promicateljnog odbora za izložbu prema Hrvatom i Slovencem Istre.

Promicateljni odbor zbunjao je na prvi sastanak u Trstu — kako rekosmo gori — sve što je vidjenije ne samo u Istri, nego i u susjednih pokrajinam: ne samo Talijane, nego ćak i Niemce, dočim je sasma mimoišao ili prezreo većinu pučanstva Istre, Hrvate i Slovence ove pokrajine, u kojoj bi se imalo tobož *„pokrajinsku"* izložbu potvrditi. Ako je takav postupak redovit, pravilan, pristojan i lojalan onda neznamo što je nepristojno i nelojalno.

Negdje na pol puta sjeti se netko, da imade u Istri i Slavena, te predloži, da se i njih pozove na sudjelovanje, a kad ga netko stariji povukao radi toga za uha preokrenu svoj predlog u preporuku.

A šta da kažemo o izjavi, da imade izložba sačuvati čisto talijanski značaj, da se njom nesmije vriedjati čuvstva ni začetnika izložbe, ni talijanskih gradjana Kopra, ni u obće talijanskog obćinstva! Može li istarska zemaljska izložba — pitamo mi — imati ili sačuvati čisto talijanski značaj, ako imade biti istarska i zemaljska? Nemože! Ona može biti talijanska izložba Istre, ili izložba Talijana Istre, ali istarsko zemaljska nemože da bude.

Mi smo čvrsto osvjedočeni, da bi se bili Hrvati i Slovenci Istre vrlo rado odazvali pozivu promicateljnog odbora, da se je isti odmah na početku, kako bi bio morao po najjednostavnijim pravilima pristojnosti i lealnosti, na njih obratio. Eventualni prigovor, da nisu znali na koga obratiti

Poreč-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Spomenik pak risa nam istarski zemljopis onoga doba podpuno, označujući do sitnosti granice pojedinih obćina i navadjajući do najmanjih selišta one države.

Spominje mnogo pravnih odnošaja, po kojih su se razmirice navlastito pogranične riešavale, i kojim danas nema više ni traga, te nam uočuje osnovu ondašnje istarske vladavine, nabraja zemaljske stališe i razlaže odnošaje, u kojih su se nalazili vazali (vlastelini) napram vrhovnoj oblasti a kmetovi napram vazalom. On nam je, da u kratko rečemo, *najvjernija slika ondašnjega života našega naroda u Istri!* Ali dok mi za Razvod i našu prošlost ne marimo, Talijani nastoje, da i vriednost Razvoda i nas po njemu umanje.

Conte Stefano Rota iz Pirana našao je u svom arhivu u Mumjanu godine 1880. novi hrvatski rukopis Razvoda od Levca Križanića od 1546. i talijanski prijevod ovoga od buzetskoga kanonika Ivana Snebala od 1548. Rota ih je darovao Zem. istarskom odboru u Poreču. Talijanski povjesničar Defranceschi je to javio pokojnomu Volčiću u Cerovlje, pak su preko njega dobili Kukuljević i Ljubić od Zemaljskog odbora na prepis hrvatski rukopis, da ga usporede sa kršanskim. Talijanski rukopis u Poreču nije potpun ni čitljiv. Defranceschi ga je prepisao i popunio po Kukuljevićevu štampanom hrvatskom rukopisu i štampao u sv. XI. Archeografo Triestino od godine 1885 pod naslovom Studio critico i t. d. napisavši cielu raspravu o samom Razvodu, dokazujući da je Razvod apokrifan t. j. fabriciran oko 1500. godine za protestantizma od hrvatskih svećenika glagolaša u pazinskoga Kaštelu iz razloga političko-nacionalnih-hrvatskih, „sličnih onima današnjih hrvatskih agitatora u Istri". Premda je tu svoju tvrdnju Defranceschi nastojao dokazati, neće svakog uvjeriti, da ima pravo. S hrvatske strane morao bi koji spreman čovjek dobro proresetati cijelo pitanje i, ako je pravo, pobiti Defranceschi-a. Razvod zaslužuje trud i od godine dana. Jedno je kod Defranceschi-a ipak važno: on neizravno priznaje, da je Hrvate bilo u cijeloj Istri i prije Razvoda t. j. do 1275. — Je li pako Razvod napisan 1275. ili 1325., lijepo je riješio pokojni kanonik Crnčić u 16. knjizi Rada jugoslavenske akademije. Toliko sam mislio, da je potrebito spomenuti o piscima o Razvodu. Sad o samom Razvodu a onda koliko se tiče biskupije.

Na kraju Razvoda stoji pisano: „I ja pop Mikula, kapelan gospodina kneza i vse gospode dežejske (t. j. zemaljske, istarske) i plovan Gole gorice očit oblašću svete rimske crkve i c. s. nodar i gospodina pazinskoga i vse gospode pisar na Pripču jesam bil na vseh teh razvodeh i tako jesam verno, pravo po zapovedi pisal, ne prilože ni odloži komu zmutilo pravdu jezikom hrvackim, kako se udrži v originali jedne i druge strane; po imenu niže pisanih nodari. Tu bo na Pripču gospodin Drmitar skop (biskup) pićanski, gospodin Albert, opat od sv. Petra od Silbe (= šume) gospodin Frančiško od Savornani, gospodin Anton od Pitilani, gospodin Krištof Dekokoni, gospodin Friderik z Gorice, mojstar dvora cesarstva, gospodin Žane z Vidma. Gospodin Miklav z Vidma, gospodin Bartolomej s Čabdada (= Cividale), gospodin Petar s Čabdada, gospodin Andrej z Budrije, gospodin Andrih stari sluga z Gorice, gospodin Rodger s Krmina (= Cormone), gospodin Mancol z Ogloja, gospodin Mohor z Ogloja, gospodin Pernart z Gorice, ki biše pisar jezikom nemškem, gospodin Ivan s Krmina, ki biše pisar jezikom latinskim, oba od vseh teh razvod, gospodin Debonas s Pula, gospodin Juri s Pirana, gospodin Petar s Kopra, sudac Mohor z Bizete (= Buzet), sudac Lupetin z Lubina, sudac Karlan z Motovuna, sudac Valtar z Satlovreča, sudac Koradin z Bul (= Buje), sudac Altin z Grožnjana, sudac Gulić z Oprtlja, sudac Kramar z Dvejugradu (danas zapušteni grad u Drazi kod Kanfanara), sudac Crloni z Vodnjani, sudac Brnaba s Plomina, sudac Loli z Motmorana, župan Petar od Kostela; a s knežije (t. j. pazinske) od svakoga mesta dva župana i dosti častneh muži z drugih mest, ki su bili poli toga vsega, na to ime i zlamenje moje običajno i navadno postavih za veću veru više pisanoga i konačnoga".

(Nastavit će se.)

se, nebi imao vriednosti, je su istarski Hrvati i Slovenci imali, kao što imadu i sada svoje zemaljske i državne zastupnike, svoju narodno-gospodarsku organizaciju, svoje političko društvo i t. d. Njih se je hotomice prezrelo. Htjelo se je odmah iz početka prirediti izložbu, koja bi imala prikazati svu Istru u čisto talijanskom ruhu, sa isključivo talijanskim značajem. E, pa dobro! Neka im bude, ali nemaju pravo, da ju nazivlju bez sudjelovanja Slavena, istarsko zemaljskom, niti imadu pravo, da traže u ime čitave Istre, dakle i u ime Hrvata i Slovenaca Istre — u ime većine pučanstva pokrajine — podporu za svu Istru ni od cesarske vlade ni iz pokrajinske blagajne.

U ostalom posliedniju rieč glede sudjelovanja Slavena imade naša gospodarska organizacija i predstavnici Hrvata i Slovenaca Istre.

Skupština „Gospodarske zadruge“

u Kastvu dne 7. marča 1909.

(Nastavak).

III. Izvještaj blagajnika; obračun — proračun.

Buduć je zadružni blagajnik zapriečen prisustvovati skupštini radi bolesti, pročita i raztumači zadružni obračun za godinu 1908. u prihodu i razhodu g. predsjedatelj, kako sliedi:

Obračun za god. 1908.

Prihod:

Višak koncem god. 1907.	K	84·46
1. Članarina:		
a) 124 zaostale po K 2·—	„	248·—
b) 551 tekuće po K 2·—	„	1102·—
Ukupno	K	1350·—
2. Darovi:		
Posujilnica na Voloskom	K	100·—
3. Prihod druž. poduzeća:		
a) modra galica	K	4664·—
4. Interesi uloženog novca		—·—
5. Prihod lovnih taksa i globa	K	388·89
6. Prinosi zemalj. kulturnog vieća:		
a) za škropilnice		
b) za nabavu bikova		
c) za pčelarenje		*)
d) za zadružni vrt		
e) za izložbe		
7. Razni prihodi od bikova, loza, siena, povratak prevoznih troškova, kosa i pašnjaka	K	949·28
Iznos	K	7586·63

Razhod:

1. Uprava:		
a) pisarnički paušal i tajnička nagrada	K	75·—
b) blagajnička nagrada	„	60·—
c) za brigu i pohranu zadružnog oruđja	„	30·—
d) obćin. podvornikom za uručivanje poziva		—·—
Ukupno	K	165·—
2. Izložbe.		
3. Zadružni vrt	K	70·70
4. Pripomoć za unapredjivanje gospodarstva:		
a) za pčelarstvo		—·—
b) upisnina četvorice članova u družtvo sv. Jeronima za g. 1907/8	K	80·43
c) predbrojka na gospodarske listove	„	24·66
Ukupno	K	175·79
5. Dobava modre galice, oruđja sjemenja i blaga:		—·—
a) modra galica	„	5990·73
b) pripomoć za uzgoj bikova	„	—·—
c) za škropilnice	„	58·84
d) mješići za sumporanje	„	—·—
Prenos	K	53·84
e) orudje za izdriebanje na glavnoj skupštini	„	168·50
f) sjemenje	„	57·88
g) rezalnice za slamu	„	124·—
Ukupno	K	6394·45
6. Nabava amer. loza	K	—·—
7. Novac uložen na interese	„	—·—
8. Razni nepredvidjeni troškovi:		
a) radi blaga	„	560·24
b) knjige i tisak	„	191·65
c) ostalo	„	373·81
Ukupno	K	7861·94

*) Hrvati upamtimo ovu prazninu. Ured.

(Nastavit će se)

Potreba i suvišnost konsumnih zadruga.

Pošto je sloboda obrta i trgovine dovela do silnih nesredjenosti čitavi ljudski život, nastalo je socijalno pitanje, kako da se stane na put premahu kapitalizma, koji je usljed prevelike slobode osobito preko obrta i trgovine doveo do te goleme nesredjenosti. Došlo se do zaključka, da je udruživanje najbolji lijek proti kapitalizmu. Zato se evo danas čitavim svjetom snuju zadruge. Medju takove zadruge spadaju takodjer takozvane potrošne zadruge ili konsumni magazini. Pošto konsumne zadruge i kod nas preotimlju mah, dobro će biti, da se na tu vrst zadruga malo pobliže osvrnemo.

Koja je svrha konsumnih magazina? Bez dvojbe: da se što bolja roba dobije uz što nižu cijenu. Zato je kod ustanovljenja prvo pitanje, hoće li se konsumnom zadrugom postići to dvoje. Na to je pitanje najlakše odgovoriti, ako se pogleda dosadašnje poslovanje mjesnih trgovaca, gdje se ima odlučiti, da li se ima zadruga ustrojiti ili ne. — Na bolju robu obično naši ljudi toliko ne gledaju koliko na cijenu, zato moramo s cijenom najviše računati.

Imade li u mjestu više trgovaca, te postoji medju njima konkurenca u toliko, da prodaju robu uz najnižu cijenu, što mogu, onda u cijeni nema razloga, da se ustroji konsumna zadruga. Tim manje ima razloga, što k tomu konsumna zadruga kao trgovačko poduzeće podpada pod rizik. Opet bez razloga uništavati postojeće trgovce nije uputno. Ako još k tomu uzmemo u obzir, da vodjenje takove zadruge zadaje dosta posla i to intrigantnijeg posla nego posujilnica, tada pogotovo nesmijemo ustrajati konsumne zadruge bez prave potrebe. Ako uzmemo u obzir, da se osobito po našim manjim mjestima jedva nalazi koji sposoban za vodjenje zadruge osim župnika i učitelja, onda moramo biti još oprezniji u ustrajanju takovih zadruga jer se može doći, a i dolazi se već tu i tamo do toga, da voditelji takvih zadruga ne dospijevaju na svoje zvanične dužnosti.

Ako netko hoće da podigne socijalno i kulturno puk svog mjesta, a konsumno društvo iz ekonomskih razloga nije potrebito, može to učiniti pomoću naobrazbenih i sličnih društva. — Ako pak neko mjesto obiluje posebnim proizvodima, može se ustrojiti društvo za reklamu i dobru prodaju tih proizvoda, te za nabavu na veliko nekojih stvari, kao n. pr. kukuruza, žita, te u svoje vrijeme raznih gnojiva i drugog.

Zašto sve ovo navadjam i naglasujem? Zato, što su se mnoge potrošne zadruge naglo i neoprezno osnovale. Mnoge su se potrošne zadruge osnovale, mogli bismo reći, nekako iz mode, bez obzira na njihovu shodnost i potrebu. Tek kasnije, kad se došlo do nepotrebnih poteškoća i zamršaja, uvidilo se, da se je prenaglilo u ustroju zadruge.

Tek što je *„Dalmatinski Saves“* preživio prvu godinu svog opstanka, odmah njegov organ *„Zadrugar“* preporuča opreznost u ustrajanju koli posujilnica toli konsumnih zadruga. Vidio je taj savez tekom svoje revizije, da se je više zadruga ustrojilo što za truc sto bez prave potrebe. Konsumne zadruge spadaju u trgovačku granu gospodarstva. Zato vodjenje takovih zadruga iziskuje više vještine i mara nego same posujilnice. Uzmemo li, da baš obično vodstva takovih zadruga nemaju u početku može se reći ni pojma o trgovini, to ćemo lahko shvatiti zašto se toliko preporuča oprez u ustrajanju takovih zadruga.

Ustrajanje konsumnih društva se ne smije ravnati po modi nego po pravoj potrebi. Moramo takodjer paziti, da ne naprtimo drugoga nepotrebnim poslom. A to se upravo dogodi u nesmotrenom ustrojstvu ovakove zadruge. Kad se je u plesu treba plesati. Tako je i sa zadrugom. Kad je zadruga ustrojena, mora se napred, dok se može. Ako je zadruga za potrebu razumno ustrojena, svaki se rodoljub smatra dužnim, da u radu sudjeluje i nastavlja, što su njegovi predšastnici započeli. No ako se zadruga nerazumno i bez potrebe ustrojila, teško je onda za nasljednika, koji mora već iz obzira nastaviti, što su drugi nespretno započeli.

Velik je ideja zadružničtva, pače možemo reći, da je to jedini lijek za današnje nesredjenosti, koje je u ljudskom društvu prouzročio slobodni kapital. Zato se evo i udružuje, možemo reći, čitavi svijet. No ako hoćemo da to sredstvo uspješno upotrebljavamo, moramo da strogo pazimo na svrhu i duh pojedinih zadruga. Budemo li na to dobro pazili ne ćemo ni konsumna društva ustrajati prema modi, nego prema potrebi i svrsi. — Ovime se ne poriče požrtvovnost naših rodoljuba na polju zadružničtva. Pače se moramo diditi tom dosadanjom požrtvovnošću. Samo se hoće ovime upozoriti, da se u zadružničkim podhvatima što bolje pazi na duh i svrhu pojedinih zadruga.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Uskrsni blagdani. Veličanstveni uskrsni blagdani prošli su u svoj svojoj proljetnoj divoti. Sav veliki četvrtak i oba blagdana bijaše vrieme, da nemožeš liepše. Naoblačilo se kad što, al je blago proljetno sunce brzo nepozvane oblake raztjeralo.

Tudjinca bijaše u svih gradovih našega Primorja i susjednih mjesta sila božja. U gradovih bijaše teško naći stanova, jer je sve vrvilo kano u mravincu. Liepših uskrsnih blagdana teško je i pomisliti.

Pravedna naredba. Novine pišu, da je uprava ratne mornarice izdala naredbu, kojom se nalaže učiteljem škola mornarice, da moraju naučiti hrvatski jezik. U buduće imati će za svako izpražnjeno mjesto učitelja takove škole, prednost molitelji iz Primorja, Dalmacije i Kranjske, koji će morati da dokažu, da poznaju hrvatski ili slovenski jezik. Ova je naredba posve opravdana, ako se uvaži, da imade 80 do 90 postotaka naše krvi medju momčadi ratne mornarice. Samo bismo željeli, da neostane mrtvim slovom.

Državno redarstvo u Rovinju. Listovi pišu, da će biti dne 1. julija ustrojen u Rovinju novi redarstveni komisarijat sa jednim nadzornikom i sa sedam stražara.

Novi plivajući dok u Pulju. Kako doznajemo, uprava ratne mornarice odlučila je, da sagradi još jedan ocjelni, plivajući dok u Puli, koji će moći da nosi ladje u težini od 20.500 tona. Do sada postoje tri docka i to dva presušna i jedan „balance“ dock. Novi dock gradi se kod tvrdke Clark i Stanfield u London-Westminsteru, a stoji oko osam milijuna kruna, koji će se isplatiti u tri ili četiri obroka. Novi će dok biti sgradjen god. 1911.

Prošt Zanetti u Americi. Talijanski listovi javljaju, da se nalazi bivši prošt u Puli preč. g. A. Zanetti u Americi, i to u Buenos Aires gdje da je pod strogom pažnjom i odakle da bi imao biti izručen austrijskim oblastim. Odgovornost za ovu viest prepuštamo rečenim listovima.

Lošinjski kotar:

Župnik u Osoru. Župnikom provikarom u Osoru imenovan je naš čestiti zemljak i rodoljub vlč. g. pop Frane Volarić, dosadašnji kurat u Čunskom, gdje je žilavu borbu izdržao s onomašnjim poprdilima.

Iskreno čestitamo popu Franu na zasluženom promaknuću!

Cres

Dok se u zadnjem dopisu odavle pisalo kako bi se moglo staru školsku zgradu što korisnije upotrebiti, naši Mitisi, Vitabrevi i drugi zaključiše na zadnjoj sjednici onako kako se predvidjalo t. j., da se ju priredi za njekoliko stanova. I tako odredilo se nješto za dobro obćine, ali još bolje za njekoju vlastelu, jer će oni potezati od države stainu i veliku stanarinu. Čudimo se samo gosp. načelniku kao jednomu fin. savjetniku — dakle čovjeku, koji bi se morao razumjeti u fin. poslove, da nije predložio i radio po veću korist općinara a ne za dobro njekoliko bogatašu. Na istoj sjednici raspravljalo se i liječničko pitanje. Naime imamo dva opć. liječnika i obojica su pitala povišicu plaće. Onaj za vanjske općine imao je pravo, ali neznam kako temelji svoju tražbinu onaj za grad. Tà on je postao suvišan, jer ga malo koji traži. Pa kako su to uredili naši oci? Pokazaše se mudri, učiniše po onoj narodnoj, da je ostala čitava koza i vuk sit. Odbiše molbu obadvojice, te odlučiše otvoriti natječaj za trećeg liječnika. I tako će napriti obćini novi namet, kao da nam nije već dosta sadanji 160%. Briga njih — ta *popolo minchione* će to platiti. Njim je stalo, da se nezamjere dr. Colombisu, jer i on je od onih za koje vrijedi ona, da s obćinom Creskom vladaju „bikari i likari.“ Da je imalo zastupstvo pred očima korist obćine ono je moralo zaključiti glede njega, da ako hoće služiti uz pogodbu kao i onaj za izvanjske općine, da će mu dati istu plaću inače, da oni nemogu njega plaćati za sam grad, već da će otvoriti, mjesto za liječnika, koji će biti za svu obćinu. Ali ne, oni će imati luksus triju liječnika, koji će se dangubiti, jer neće imati posla.

Uz put zahtjevamo, da se od liječnika traži poznavanje hrv. jezika, ta plaćaju ga hrv. novcem. Sramota je, da nam se daje liječnike s kojima se ne razumijemo.

Iz višespomenutog vidi se, da će naš načelnik poći po svojem starom putu. I tako mi se nemoramo nadati, da će se što promijeniti. Te nam nepreostaje drugo nego nastaviti rad. Pa nesmijemo čekati zadnje vrijeme prije izbora, nego se moramo već sada pripravljati osvješćivajući naš puk. U samom Cresu hvalevrijedno radi se na tom držeći nedjelna predavanja, te bi bilo poželjno, da se to i po selima uvede. Prva naša skrb mora biti puk organizirati. Uz gospodarska družtva mora biti i čitaonica u selu. Čitaonice su ognjišta, gdje se puk probudi, osvijesti, očelići za narodnu borbu, tu se ga pouči, da u slogi je moć. Već su u njekojim selima otvorene čitaonice pa se nadamo, da će i ostali naši požrtvovni rodoljubi doskora isto učiniti.

Na konou preporučio bih, da se počne provadjati ono „Svoj svomu“, jer s tim će se pomoći sami sebe, a s druge strane najlakše ukrotiti trgovčiće Creske, koji žive većinom od hrv. novca.

U zadnjem dopisu preporučilo se drž. odvjestništvu i stvar Osipa Cavvina. Čujemo, da se još ovih dana istraživalo, tako da će nas Osip imati dosta posla za dokazati kako su zadnji obć. izbori bili slavna pobjeda poprdila. Čovjek mu ne želi zla,

ali će i on spoznati onu, da Bog neplaća svako subote. Radio je i spasio „patriu“, ali će on sam, nadamo se dobiti po pravdi. Kumpar Osip mislio je, da su još ona stara vremena, kada se je moglo raditi, što se je htjelo sa „venjskim“ ma se je „po sajetansku prevaril“.

Voloski kotar:

Plemenit čin hrvatskih rodoljuba. Sveučilištni profesori u Zagrebu Dr. Ivan i Milivoj Maurović, braća blagopokojnog senjskoga biskupa Maurovića darovali su posredovanjem poznatog hrvatskog rodoljuba i dobrotvora naše Družbe g. Nikole Balkovića, knjižnicu svog pokojnog brata i biskupa hrvatskomu učiteljištu u Kastvu, koje dosada nije imalo knjižnice za svoju mladež. Iz biskupove knjižnice izlučene su knjige bogoslovnog sadržaja, a sve ostale, ponajviše poučno i zabavnog i znanstvenog sadržaja dobiti će učiteljište u Kastvu. Srdačna hvala plemenitim darovateljima!

Iz Lovrana nam pišu, da se je od tamo odielio ponedjeljak bečki načelnik g. Dr. Karlo Lueger vrativ se u Beč. Prije odlazka izjavio je, da mu je boravak u Lovranu mnogo pomogao za okrepčanje njegovog zdravlja, te da će se tamo opet navratiti buduće jeseni. Bečkog načelnika susretali su domaći i stranci vrlo prijazno što je sam opetovno priznao.

Nasljedovanja vriedno. Na glavnoj skupštini „Posujilnice“ u Voloskom zaključeno je bilo, da se dade od čistoga dobitka **1000 kruna** podpore „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru. Ugledali se u ovaj plemeniti čin i ostali naši novčani zavodi, osobito oni, koji imadu mnogo više čistog dobitka nego li ga je imala „Posujilnica“ u Voloskom.

Zabava u Mihotićih. Na uzkrsni ponedjeljak priredio je marljivi odbor pjevačkog i tamburaškog družtva „Javor“ u „Narodnom Domu“ u Mihotićih svojim članovom i pozvanikom vrlo uspjelu zabavu. Nepreobširan i vrlo birani program sastojao je od pjevanja, tamburanja, glazbe i veseloigre; izvedoše ga posve dobro: mjestna glazba Volosko-Opatija, „Javor“ pjevanjem i tamburanjem, te gdjica Slanić i g. Šterk šaloigrom „Miš“. Odobravalo se mnogo, osobitom mješovitom zboru sa pjesmama „Proljetni zvuci“ i „Ljubičice“. G. N. Gržetić odpjevao ugodnim baritonom Vilharovu „Ukazi“ te je na obći zahtjev dodao još jednu pjesmu. Za priredbu i za uspjeh zabave imade najveću zaslugu g. Lesica, koji je pjevače i tamburaše vrlo krasno uvježbao. Po izvedenom programu sliedio je ples. Občinstva, domaćeg te iz susjednih mjesta, napose iz Voloskog, Opatije, Kastva, Rieke, Buzeta itd. bijaše toliko, da je napunilo sve prostorije. Medju gostovima nalazio se je i češki rodoljub državni zastupnik Dr. Baxa sa svojom gospodjom. Čestitamo iskreno odboru „Javora“, poimence onima, koji su se najviše natrudili, krasnom uspjehu.

Koparski kotar:

Nova podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru. Na uzkrsni ponedjeljak sakupili su se sviestni občinari rodoljubnog našeg sela Dekani u znatnom broju radi ustrojenja podružnice naše plemenite „Družbe“. Podružnica bijaše ustanovljena i upisan liepi broj članova, te uplaćena članarina. Izabran je odbor, koji će se stalno brinuti, da najnovija družbina podružnica nebude najposliednja.

Za sviestne naše občinare u Dekanih nebijaše častno, što bijahu do sada bez podružnice one „Družbe“, koja podupire djake i iz one občine, te pruža pripomoć tamošnjem dječjem zabavištu. Dekančani htjedoše se pokazati „Družbi“ zahvalnimi i ustrojiše svoju podružnicu, koja bi mogla stupiti medju prve naše podružnice radi obsežnosti občine i sviesti onih občinara. Stalni smo, da će nova podružnica učiniti sebi čast i znatno pripomoći k uzvišenoj svrsi plemenite naše „Družbe“.

Predobjava. Zamoljeni smo, da javimo radi ravnanja ostalim susjednim družtvima, da će pjevačko-čitalačko družtvo „Svoboda“ kod sv. Antona — občina Dekani na duhovski ponedeljak o. g. prirediti narodnu zabavu sa pjevanjem, deklamacijom, šaloigrom i plesom. Toliko na znanje bratskim družtvima a da uzmognu kod zabave sudjelovati.

Razne primorske viesti.

Liečnici za uništenje malarije. Vlada je otvorila natječaj za tri mjesta liečnika za uništenje malarije u Primorju i to: jedan sa sjedištem u Belom na otoku Cresu (polit. kotar Lošnj) za tamo okružena sela, drugi sa sjedištem u Žbandaju občina i polit. kotar Poreč, za porezne občine Poreštine; treći u Tercu — polit. kotar Gradiška sa sjedištem u Tercu.

Za prvo od gornjih mjesta biti će mjesečna nagrada od 600 K, za drugo 500 K, za treće 400 K.

Molitelji za prvo i drugo mjesto moraju poznati hrvatski jezik: valja da su austrijski podanici i da imadu austrijske diplome. Služba će trajati od 1. junija do 31. oktobra. Molbe valja uložiti do 1. maja c. kr. namjestničtvu u Trstu.

Diocezanska viest. Iz Trsta pišu nam: Veleč. g. Ignac Počivalnik župnik dekan u Krkavcih imenovan je župnikom u Bazovici — u tršćanskoj občini. Čestitamo!

„Moderna biblioteka“. Ovih dana izašao je deseti broj „Moderne biblioteke“ „Slijepi muzikant“ od Vl. Korolenka, tipičan, psihološki roman, u kojemu vidimo jednog slijepca u svim njegovim duševnim trzavicama i bolima, u svim njegovim očajavanjima i patnjama.

Kao što sva dosadanja djela ove vrijedne i korisne biblioteke zaslužuje osobitu pohvalu i ovo djelo, te ga najtoplije preporučamo. Cijena je knjizi K 1·— Predplata godišnje K 12·— i razmjerno, a predplaćuje se kod uprave „Moderne biblioteke — Zagreb.

Ministar trgovine u Trstu i Istri. U velikom čednu boravio je dva dana u Trstu ministar trgovine Dr. Weiskirchner. Obašao je i pregledao važnije javne radnje, veća obrt.-trgovačka poduzeća, ustanove, škole itd. Zanimanim krugovom obećao je podpore, gradnje itd. kano i njegovi predšastnici, koji su u Trstu boravili jedan 1907, drugi 1908. Prečesto se kod nas mienjaju ti ministri a da bi mogli šta dobra učinili kad bi i htjeli.

Iz Trsta pošao je g. ministar na brionske otoke kod Pule radi odmora, gdje će ostati ovaj čedan.

Talijanska vinarska zadruga u Istri i naš jezik. U talijanskih listovih čitamo razpis natječaja predsjedničtva talijanske vinarske zadruge podpisan po predsjedniku, zemaljskom zastupniku i načelniku u Citanovi g. Davanza. Natječaj je razpisan za mjesto računovodje sa mjesečnom plaćom od 200 K i na mjesto dopisnika sa mjesečnom plaćom od K 240. Od računovodje traži se samo poznavanje talijanskog jezika, a od dopisnika poznavanje talijanskog, pak njemačkog i na trećem mjestu srbsko-hrvatskog jezika.

Forintače opet u promotu. Prije par mjeseci javili smo, da će iz prometa povući forintače i da će se nadomjestiti *dvokrunkama*. I po odredbi austro ugarske banke počelo se forintače već povlačiti. Medjutim je banka napustila osnovu izdavanja dvokrunka — već je u sporazumu sa min. financija obavjestila sve svoje podredjene urede, da se forintače stavljaju opet u promet.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dienice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 2. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT ↓	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA ↑	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška ↓	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat ↑	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 26.

PUNAT, dne 2. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

POZIV

na glavnu godišnju skupštinu

„Lindarskog družtva“ za štednju i zajmove regist. zad. na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 25. travnja na 4. sata iza podne u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ tamo sa

Sljedećim redom:

1) Čitanje zapisnika zadnje skupštine.
2) Čitanje revizijskog zapisnika.
3) Odobrenje računa za god. 1908.
4) Promjena pravila.
5) Izbor novog upravnog odbora.
6) Slučajnosti.

Lindar, dne 14. aprila 1909.

ODBOR.

REUMATIZAM, neuralgija, ischisa, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovan na Pariškoj izložbi g. 1900. te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: **gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine** itd. za koje se šalje poseban cienik sa slikami.

Veliki ilustrovani cienik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom »**Tamburica**« koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna. — Tamburaška škola latinicom i ćirilicom tiskana.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi., 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vračeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Ciepljeno (navrnuto) američko trsje (loze) prodava KRSTO PEČENKO u **Komenu (Goriška)** i to:

10.000 Plavine ciepljene na Rupestris Monticola

2.000 Veliki trbljan ciepljen „ „

Za Družbu!

Tražite i kupujte svuda proizvode od kojih Družba ima koristi, kao olovke, cigaretni papir, žigice, sapun, metle, čaj itd. jer na taj način doprinašate za hrvatske škole. Upotrebljavajte svuda narodni biljeg i tražite da ga sve trafike drže. Zapada samo 2 pare. To je vaša dužnost!

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro idnću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dolsto pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja nejde točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme uzaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura ujilnatica, budilica, brilantine i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Posto češće mienjam robu, to ne držim cienika, dosto je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odjela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGINJA i DR., Pula.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upláćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i ulje dan te plaća od iztoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice na garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vilo Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod dolno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Pozor! **Pozor!**

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne modc točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zwelg's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kuoanja srdca, zubobolje ,muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti' drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolečšu hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, boztečnosti, fechlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svcobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tiolom djeluje, čime se ročeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tiolo protazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego il prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svlju strana svieta pobranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačko) kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostalih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 84.

CEDULJICE

za sv. ispovjed i pričest

Izradjuje »NARODNA TISKARA«

LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudćane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cjelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Iste tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštcrija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raspašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 17. Pula, u četvrtak dne 22 aprila 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Uredjenje jezičnog pitanja u Austriji.

Povodom odstupa bivšeg ministra predsjednika baruna Becka kazali smo na ovom mjestu, da je on spretno proveo novu izbornu reformu za državni sabor, nagodbu sa Ugarskom i razpravio nakon toliko godina redovito državni proračun, ali uz svu tu njegovu spretnost i vieštinu on si je izkopao grob jezičnim pitanjem u Českoj. Mimogred budi rečeno, onakvu smrt prorekao mu je u lice pol godine prije jedan hrvatski zastupnik iz Istre. Rečeno je bilo to u šali, ali šala postala je činom. Uredjenje jezičnog pitanja u Českoj zadala je takodjer i njegovom naslijedniku baronu Bienerthu već do sada tri sto jada a nema dvojbe, da će mu ih zadati više prije nego li je sretno rieši — ako je u obće dorasao riešitbi tog golemog pitanja.

Uredjenje jezičnog pitanja postalo je najaktuelnijim na sjeveru i na jugu Austrije to u Českoj i u Dalmaciji. Uredjenje tog pitanja traže i ostale zemlje, napose one, u kojima su manjine i u jezičnom pogledu izručene većinam na milost i nemilost.

Kako si vladini krugovi u Beču umišljaju riešitbu tog pitanja, ocrtano je u jednom od hrvatskih listova u slijedećoj brzojavci: Austrijska vlada nesnosljivim je narodnim sporom u kraljevini Českoj došla na misao, da rieši taj spor zakonom, koji bi uredio uporabu njemačkoga i českoga jezika kod autonomnih i državnih ureda. Vlada ne htijući nikako da dira u Niemce, čije volje je ona i većina u zastupničkoj kući ovisna, uredila je tu osnovu tako, da bi ona bila predložena austrijskoj zastupničkoj kući. Vlada je time mimoišla kompetenciju českoga sabora, koji je svakako jedini zvan, da rieši to pitanje koje odlučuje sudbinom ogromne većine pučanstva u Českoj, koje pripada češkom narodu. U isto je vrieme pregovarala vlada i o uredjenju jezičnoga pitanja u Dalmaciji nu tu je postupak s tim pitanjem trebao da budej upravo protivan. Jezična osnova imala se predložiti najprije dalmatinskom saboru, a onda zastupničkoj kući u Austriji. U zadnji čas zagrozili su se Talijani obstrukcijom ne samo u dalmatinskom saboru, već i obstrukcijom u carevinskom vieću, ako bude vlada u toj jezičnoj zakonskoj osnovi uzakonila jedino hrvatski jezik kao uredovni. Budući se je u isto vrieme osnovao tako zvani „romanski klub" koji je brojio priličan broj zastupnika, to se je vlada baruna Bienertha prestrašila, ne htijući si poslie umirenja vanjskih političkih sporova i onako tek zapostavljene prtimbe i nesigurnu svoju poziciju povećati. Česi su se osim toga bez obzira na stranke zaprietili najodlučnijom obstrukcijom, ako vlada bude zaista u zasjedanju predložila zastupničkoj kući zakonsku osnovu o jezičnom uredjenju u Českoj. Uzalud je barun Bienerth izjavio, da tom razpravom o zakonskoj osnovi o uredjenju jezičnoga pitanja u Českoj hoće samo da stvori temelj za riešenje ovog pitanja i da ustanove i načela te ustanove nisu nikako spojeni sa ikakovom političkom akcijom, tako da se pojedine ustanove, ne samo mogu promieniti, već i izbaciti iz te osnove, a i načela na kojima je ta zakonska osnova zasnovana mogu se zabaciti.

Barun Bienerth izjavio je českim strankam, da on hoće tek da omjeri silu misli kako bi se jezično pitanje dalo riešiti djelomično ili se mora stvoriti zakon, koji uredjuje jezičnu uporabu svih jezika kod ureda austrijskih obzirom na pojedine zemlje. U tu svrhu tražio je barun Bienerth od pojedinih slavenskih stranaka, da pristanu na to, da se započne razprava u zastupničkoj kući.

Kako sada javljaju, vlada je austrijska predobila česke radikalne zastupnike iz Moravske, da sudjeluju u razpravi o zakonskoj osnovi o uredjenju jezičnoga pitanja u Českoj uz garancije, da će se time utrti put novoj zakonskoj osnovi o riešenju jezičnoga pitanja, koji bi zakon vriedio za sve austrijske zemlje. Česki radikali iz kraljevine Česke nikako ne odobravaju ovoga koraka, tražeći, da se zakonska osnova o tom pitanju iznese jedino pred kompetentni forum českoga sabora. Isto tako protive se toj misli riešenju jezičnoga spora za čitavu Austriju i Poljaci, radi toga, što bi onda morali i Rusom u Galiciji biti podana jednakopravnost njihovog jezika kod autonomnih ureda. U ovim zakulisnim akcijama uzrok je što vlada nije riešila jezično pitanje u Dalmaciji. Jedna verzija veli, da je tim odugovlačenjem htjela ugoditi Talijanom, a druga verzija veli, da je vlada radi toga odustala od konačnoga riešenja jezičnoga pitanja u Dalmaciji, jer su Talijani navodno pristali na predloge vlade gledom na jezično uredjenje u Dalmaciji, ako Hrati i Slovenci pristanu na ostatak talijanskoga sveučilišta u Trstu.

Medjutim javljaju iz Zadra upravo protivno. Tamo se naime pogovara u najupućenijim krugovima, da namjestničtvo dalmatinsko očekuje u skori čas povemašnje riešenje jezičnoga pitanja i to na tom temelju da u svim uredima bude valjao hrvatski jezik.

Što se tiče uredjenja tog pitanja u Dalmaciji — reć bi — da se isto bliža konačno svojoj riešitbi.

Iz Zadra dolaze naime glasovi, da će na 20. o. mj. biti kod ministra predsjed. Bienertha u Beču konferencija, koja će se baviti konačnim riešenjem jezičnog pitanja u Dalmciji. Na ovu konferenciju pozvani su iz Dalmacije namjestnik Nardelli i oni predstavnic stranaka, koji su učestvovali lanjskim konferencijama o istom predmetu na namjestničtvu, t. j. od Hrvata Biankini Ivčević i Prodan, od Srba Baljak, a od Talijana Ziliotto i Krekić. Oni ovih dana kreću u Beč.

Vlada bi željela, da se stranke sporazume, nu to će rek bi teško ići, ako Talijani ostanu kod svojih „minimalnih zahtjeva", koje prikazaše na odgovor vladnim temeljnim načelima. Oni bi u glavnome htjeli dvojezičnost, dočim hrvatski i srbski zastupnici, dok su spremni doći talijanskoj manjini što je moguće više u susret — traže takovo uredjenje unutarnjeg jezika u državnih uredih da bude izražajem narodnog značaja u Dalmaciji.

Za uredjenje jezičnog pitanja u državnih i autonomnih uredih ustati bi morali svi nenjemački narodi Austrije, jer se u tom pogledu godi svima više manje krivica. Izmedju slavenskih plemena — čini se — protive se tomu jedini Poljaci, koji neće da priznaju Rusine ravnopravnimi u Galiciji.

Austrijski Talijani bili bi za uredjenje tog pitanja u Dalmaciji i u Tirolu, gdje su u neznatnoj manjini kao u Dalmaciji, ili gdje im prieti pogibelj od niemstva, kao u Tirolu. U Primorju pako bili bi za to, da ostane za sve vjekove kako je sada — premda su i tuj prema Hrvatom i Slovencem u manjini.

Jezično pitanje mora biti pravedno riešeno u čitavoj Austriji ili u svih pokrajinah sa mješovitim stanovničtvom i dok se to nezbude, neće biti medju narodima mira ni sporazumka. Slavenski zastupnici na carevinskom vieću osobito zastupnici južnih Slavena imali bi napeti sve sile, da to čim prije bude.

PODLISTAK.

※ ※ ※

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Tim je svršavao stari originalni glagoljsko-hrvatski rukopis Razvoda od popa Mihovile od godine 1275., ali taj nam se nije sačuvao kao ni original Razvoda latinskoga i njemačkoga. U sačuvanom Razvodu stoji dalje ovo: „I ja pop Jakov Križanić iz Barbana, očit oblašću apostolsku i c. s. nodar verovanje činim, kako jesam ispisal v očitu formu ovi inštroment (to jest razvod), zgora pisani z jezikom latinskim, nemškim i hrvackim, pisani z originala i matice inštroment od razvodi i kunfini zgora imenovanih, pisani ruku gospodina Ivana z Krmina i gospodina Pernarla iz ...rice i gospodina pre Mikule z Golo...ce, očitih nodari, na to zgora pisanih inštroment, kako se uzdrži njih ruku po...ane, i tako ja pop Jakov rečeni jesam ...sal ta rečeni inštroment od besedi do besedi verno, pravo i čisto, ništar ne priložeći, ni odložeći, ča bi pamet človečasku zmutilo, budući tlmač vzveličeni i dobrorojeni gospodin Juri Lihar tada budući knežije pazinske kapitan, na let božih 1502 i pravim svojim pečatom pritisnetijem potvrdi. I tu be na Pripču sudac Blaž od Blažoli z Vodnjani i š njim sudac Štandofer, sudac Anton Maluza i š njim 10 svetniki, ki behu poslani s plnu oblastju od komuna slišat toga inštromenta i videti te originali više imenovanih kunfini od razvod. I tako se nude vsi ti imenovani v arbadigu (= travarina) kordaše od brešca Filipana do Trzarni. I tako do glavi zatki svetoga Martina, kadi se svršuju četiri termini od razvod, kako se naplni v nutri udrži. I na to imo i zlamenje moje običajno i navadno postavih za veću veru više pisanoga. + + +."

Ni ovaj nam se prepis od 1502. nije sačuvao, nego tek prepis od ovoga prepisa, tako u sačuvanom Razvodu konačno još na kraju dolazi ovo:

I ja pop Lovac Križanić, kanonik žminjski i tinjanski, očit oblašću apostolsku i nodar, verovanje činim, kako jesam ispisal ovi inštroment zgora pisani od kunfini, kako se v njem udrži, iz jedne kopije autentike pokojnoga gospodina pre Jakova Križanića, očita nodara, kako je zgora, i to verno, pravo, od besedi do besedi, ni priložeći ni pomanjkajući, kako v njem najdoh, a to na let božih 1546, indikcijona 4, v Žminji i kolacionah ga miseca avgusta dan 2 pred svedoki; najprvo gospodin pre Vicenco Brnković, plovan tinjanski, očit nodar, držeći on tu kopiju autentiku, kako je zgora, a ja tu, ku jesam ispisal, i čtući ja tu a on onu pred gospodinom Mihovilom Markučićem, plovanom beramskim, i pred gospodinom prejurem (pre Jurem) Glavanićem, tada kapelanom v Bermi, i v njej se najde kako v jednoj kako i v drugej. I za to ju postavih va ovu očitu formu i autentiki teju dveju nodaru, kako je zgora, i njih senjali postavih, kako najdoh v rečenoj kopiji. I na toj ime i zlamenje moje običajno i navadno postavih v krepost više pisanoga pred svedoki, kako je zgora".

Ovaj se dakle prepis od 1546 našao 1850. u Kršanu i onda došao u Zagrebu u štampu. Sačuvalo se je, kako je već prije rečeno, još nekoliko Razvoda, koji su svi mladji od ovoga, dakle ne originali nego prepisi, u jeziku hrvatskom, latinskom i talijanskom. Njemačkomu Razvodu nema nigdje traga. A sada nešto o sadržaju Razvoda.

Za bolje razumijevanje Razvoda dobro će poslužiti i početak toga spomenika a glasi ovako:

»V ime otca i sina i Duha svetago. amen. Let od rojstva našega Isukrsta 1275 indikcijon 8. miseca maja dan 5. v ponedelo. v to vrime gospodujuću knezu Albrehtu Motlike i Pazina i vse gospode deželske svojim dobrim svetom prizvavši ime gospodina Boga vsemogućega, komu vsaka istinna i prava jesu podložna, učiniše i stvoreni biše razvodi i kunfini po svoj deželi, ka sliše i pristoje gospodinu knezu pazinskomu i gospodinu Rajmundu podreke (= patrijarki) z Oglaja i mesti gospode benetačke".

(Nastavit će se)

Zadar. Pridružujemo se današnjoj svečanosti diamantne svete mise kličuć Bog Vas poživi na čast i korist katoličke Crkve hrvatskoga naroda Obitelji Dobrović.

Lovrana. Gaudenti auguriamo fausto giubileo saluto lunga vita felice premio nobile cuore vita operosa filantropica religiosa Affez. famiglia Zonca.

Zadar. Vami začetniku Cresko preporoda oduševljeno kliče Bog Vas poživi i njem obdario sretan Uskrs svima!

Ivančić.

Split. Šesdesetu godinu vašega slavlja čestita Obitelj Brajević.

Zara. Nel faustissimo giubileo sacerdotale presentiamo felicitazioni Francescani Carvin.

Krk. Riedkoj svečanosti velikog Hrvata čestitajuć kliče na mnogaja:

Brajković, Brusić, Polonijo.

Krk. Svom dušom pridružujem se mnogobroju čestitatelja. Dominus vivificat te et salvum faciat Kanonik Oršić.

Šibenik. Prigodom riedkog jubileja od srca čestitaju uzor redovniku Hrvatu starog značajnog kova kličući živili, odani

Marija, Vladimir i mali Ivo.

Matulje. Dičnomu svečaru, milomu ujdjedu kliče oduševljeno Živio! M. Mandić.

Dubrovnik. Doživili još mnogo postignutih naših ideala Dr. Mato.

Pula. Zahvaljujem Gospodu što Vam je dozvolio riedku slavu i zadovoljstvo. Primite prečastni oče srdačne čestitke moje i obitelji Laginja.

Šepurine. Najsrdačnije čestita šesdeset godišnjicu misnikovanja Otac Šulina.

Vis. Čestitam šesdesetgodišnjicu mise; želim sretno za sada drugu godinu živili Starče Fra Nikola.

Vis. Čestitamo ti, danas šesdesetljeta što žrtvu prikažeš Gospodinu svjeta

Braća.

Šibenik. Današnjem vašem slavlju pridružuje se duhom prijatelj Rajević.

Šibenik. Sinceri auguri rara ricorrenza Signore la mantenga ancor molti anni decoro Ordine, ricordi nelle preghiere il suo Marco Chimer.

Krčki kotar:

Nova pruga Austro-Hrvatskog parobrodarskog družtva.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo uvelo je novu prugu *Rieka-Rab Neresine*, koja ide iz Rieke svaki utorak i petak u 7'20 pr. p. tičući Opatiju, Beli, Merag, Krk, Rab, Veliki Lošinj u Nerezine gdje dolazi u 4 sata po podne. Sriedu i subotu u 5'30 prije podne odlazi iz Nerezina tičući iste lukete stiže na Rieku iste dane po podne 2'30.

Osim toga ide svakog četvrtka parobrod iz Rieke u 7'20 pr. pod. za Rab gdje stiže u 11'45 pr. podne istoga dana tičući Opatiju, a vraća se u 7'30 po p. istog dana odlazeći iz Raba u 3 s. Pruge su zavedene današnjim danom 20 t. m. Upozorujemo na odnosni oglas.

Novo družtvo. C. k. namjestničtvo potvrdilo je pravila novog družtva, koje se nazivlje: „Družtvo za poljepšanje mjesta" sa sjedištem u Malinskoj — otok Krk.

Voloski kotar:

Iz Lovrana pišu, da su tamo boravili prošloga čedna zemaljski kapetan Dr. Rizzi i zemaljski prisjednik Dr. Chersich. Talijanaka su gospoda viečala prvi dan u Volosku sa občinskim tajnikom iz Lovrana Marchi-em, a sliedećeg dana podaše se u Lovran, gdje su nastavili viečanje najprije sa lovranskimi popradili pak opet sa istim tajnikom. O tom viečanju talijanske gospode i njihovih podrepnica nije izbilo ništa na javnost, ali se dade slutiti, da su porečki odaslanici nastojali izravnati spor, koji je nastao izmedju poprdila i občinskog tajnika. U taj spor bili su umješani — kako smo onomadne javili — i carskog namjestnika kneza Hohenlohe, ali neznamo kako je on tu nečastnu ulogu odigrao. Da mu se nedogodi po onoj našoj narodnoj: ča se više meša, to više smrdi!

Odlikovanje. Njeg. Veličanstvo car i kralj Franjo Josip podielio je vriednomu starcu i rodoljubu gosp. Mateju Blagaru, crkovniku u Voprincu, srebrni križ za zasluge. Čestitamo!

Novačenje za kotar Podgrad neće biti dne 3. i 4. maja, kako je bilo određeno objavom Namjestničtva od 5. aprila o. g., nego će se novačenje za taj kotar obdržavati dne 3. i 4. junija t. g.

Pazinski kotar:

Javna pučka knjižnica u Pazinu u Narodnom Domu otvorena je svake nedjelje od 9½ do 11¼ sati prije podne, u blagdane od 10 do 11 sati prije podne. Umoljavamo prijatelje prosvjete, da u okolici Pazina upozore narod na vrieme otvorenja ove knjižnice.

Za pučke knjižnice u Istri.

Poznato je, da je akad. ferij. družtvo »Istra« osnovalo u kratko vrieme dvie pučke knjižnice. Da su bile ove knjižnice potrebne dokazuje liepo zanimanje od strane naroda, osobito mladjeg naraštaja, jer stariji su većinom analfabete. — Početkom svibnja otvara podpisano družtvo svoju treću pučku knjižnicu u Boljunu. Zato se družtvo obraća do svih rodoljuba, kojima leži na srdcu izobrazba našeg naroda, da bi blagoizvoljeli poslati kakvu knjigu ili novčani prinos, da tako uzmogne družtvo uspješno nastaviti rad na prosvjetnom polju.

Družtvo bi više učinilo na prosvjetnom polju, kad bi zato imalo potrebnih sredstava. Stoga se nadamo, da će biti uslišana ova naša molba, da tako bude uzmoglo družtvo, koje si uzelo plemenitu zadaću širenja prosvjete, zadovoljiti svim dosadašnjim molbama, te da ćemo tako u nekoliko godina imati knjižnice u svim većim mjestima Istre.

Akad. ferij. družtvo „Istra", Pasin.

Prihod muške podružnice Družbe Sv. Ćirila i Metoda u Pazinu. Čitamo u novinama, da je blagajnik muške podružnice Družbe Sv. Cirila i Metoda u Pazinu izviestio na zadnjoj odborskoj sjednici, da je imala ta radina podružnica prošle godine čistog prihoda 500 kruna. Živila!

Porečki kotar:

Zaručio. Poznati naš rodoljub i posjednik gosp. Ante Tončić „Cekin" Ivanov iz Zrenja zaručio se je dne 12. o. mj. s vriednom gospodjicom Anticom Dobrila Stipovom iz Pazina. Bilo sretno!

Koparski kotar:

Zabava pjevačkog družtva „Samo" u Brtokih — občina Kopar. Od tamo pišu nam: Od velike je potrebe, da se muknemo i mi, nismo li htjeli utopiti se u moru talijanstva, koje nam prieti od susjednog Kopra. Udružili smo se u tu svrhu u zabavno-pjevačko družtvo „Samo" u rodoljubnih Brtokih, gdje ćemo — ako Bog dade sve to više učvršćivati naš narodni položaj, a da to lagljе odolimo talijanskoj navali iz Kopra.

Naše mlado pjevačko družtvo „Samo" dati će prvi put službeno i u većoj mjeri javne znake života dne 16. maja, javnom zabavom, kod koje će stalno sudjelovati i susjedna nam zabavno-pjevačka i poučna družtva. Od prijatelja pučke prosvjete i našeg napredka očekujemo, da će nas onog dana u znatnom broju posjetiti, da svojom prisutnosti članove mladog družtva oduševe i da nam pruže moralnu i materijalnu pripomoć.

K nama se može lahko kopnom i morem, napose željeznicom jer je postajica u Lazaretu, na pruzi Trst-Poreč, od nas odaljena samo 4—5 časaka.

Pohrlite dakle slovenski i hrvatski rodoljubi Istre i Trsta k nama u goste, da nas razveselite i ospokolite za daljnju borbu za sveta naša narodna prava!

Razne primorske viesti.

Buduća sjednica carevinskoga vieća. Predsjedničtvo carevinskoga vieća pozvalo je pismeno zastupnike na buduću sjednicu, koja će se obdržavati dne 27. aprila u 11 sati. Na dnevnom redu nalazi se izvještaj gospodarskog odbora o vladinoj osnovi zakona ličućeg se promjene i popunjenja obrtnog zakona.

Riedki jubilej 90-godišnjice Starinepjesnika g. Ivana Trnskoga. U zagrebačkim listovima čitamo:

„Jugoslavenska akademija odlučila je u dogovoru s drugim književnim društvima hrvatskim proslaviti devedesetgodišnjicu svoga počasnoga člana Ivana viteza Trnskoga tim, da će njezin filozofičko-juridički razred, kojemu svečar kao počasni član pripada, zajedno s historičko-filologičkim razredom držati dne 30. ov. mj. (dan prije nego će svečar navršiti 90-godina) u 11 sati u velikoj dvorani Akademijske palače javnu sjednicu, u kojoj će 1. predsjednik Akademije Tadija Smičiklas govoriti pozdravni govor. 2. predsjednici (zastupnici) drugih književnih društava pozdraviti svečara. 3. tajnik Akademije dr. A. Musić čitati o zaslugama svečarevima za jezik i metriku hrvatsku. 4. razredni predstojnik dr. Fr. Marković čitati o pjesničkom radu svečarevu".

Mi se unapried pridružujemo svim srcem riedkom jubileju odličnoga našega pjesnika i rodoljuba, koji je sav svoj život posvetio svomu narodu. Mi istarski Hrvati imademo stotinu razloga, da se ovog dana sjetimo toga iskrenoga i plemenitoga našega prijatelja i dobrotvora, koji nepropusti nijednu zgodu a da se nesjeti ričju i činom svog miljenika istarskog patnika. Živio dični starino do skrajne granice ljudskog života!

Plemenit dar našoj Družbi. Rodoljubna uprava naseg drevnog Splita podarila je „Družbi sv. Cirila i Metoda" za Istru krasnu podporu od 500 kruna. Evala njoj! Hrvatske obćine širom hrvatskih zemalja sliedili ovaj krasni primjer požrtvovnosti i rodoljublja dičnog našeg Splita!

Sjajan uspjeh „Ćirilo-Metodskog" plesa u Trstu. Odbor naše omladine u Trstu, koji je priredio prošlih poklada velik ples na korist ljubljanske i istarske družbe sv. Ćirila i Metoda položio je ovih dana svoje račune, koji nam govore o sjajnom uspjehu, što ga je neutrudiva i požrtvovna mladež postigla. Iz tih računa doznajemo da je bilo kod plesa, sviju dohodaka za K 8.088 i 46 para, izdataka K 1765 i 49 para, ostalo je bilo dakle čistoga prihoda K 6.322 i 97 para. Taj se prihod podieli na dvoje t. j. K 3.011 odpada na slovensku „Družbu" a K 3.011 na istarsku. — Osim toga pripade ženskoj podružnici u Trstu K 300.

Novac za istarsku „Družbu" uložen je u „Hrvatskoj štedionici u Trstu.

Čestitamo srdačno udruženoj slovenskohrvatskoj omladini u Trstu na toli sjajnom uspjehu.

Izpiti za pomorsko makinisto. Dojdućega mjeseca maja vršiti će se u Trstu izpiti za pomorske mašiniste i to dne 10. i 11. pismeni, dne 12. i 13. praktički i dne 14. i 15. ustmeni. Molbe za pripust k izpitu za sva tri razreda valja podnesti pomorskoj vladi u Trstu do 24. o. mj. Molbe koje nebudu podkriepljene svjedočbami, kako to propisuje naredba od 12. julija g. 1906. br. 160., neće biti uvažene.

Da se nezategne sa izdanjem dekreta o sposobnosti, preporuča se molitelјem, da dokažu u molbi takodjer svoju pripadnost.

Novi list. U Trstu je počeo izlaziti 10. o. mj. novi list pod naslovom „Sloga" kao glasilo tršćanskih Hrvata i Srba, a pod uredničtvom g. Dra. Nikole Zvonimira Bjelovučića. List će izlaziti svake subote i stoji na godinu 8 K, za pol godine 4 K i t. d. Bilo sretno!

Javna zahvala.

Prilikom mojeg 60-godišnjeg misnikovanja dne 11. travnja t. g. primio sam toliki broj ustmenih, pismenih i brzojavnih dokaza ljubavi i prijateljstva, da mi je nemoguće pojedince na iskazanoj ljubavi odvratiti.

Radi toga ovime izričem svima moju najtopliju i duboku zahvalnost na izraženim željama vrućom molbom, da im Svemogući naplati vječnim dobrom, te sjećajuć ih se u mojim molitvama, preporučujem se i ja njihovim.

Još jednom od srca hvala, preporučuje se

Cres 15. travnja 1909.

Otac Frane Dobrović.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Punta.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.00
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom** i **Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	odl.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuščića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Oglas.

I. izvanredna glavna skupština

Kruškog društva za štednju i zajmove registrirana zadruga na neograničeno jamčenje sa sjedištem u sv. Luciji kod Opatije, koja će se obdržavati, dne 2. svibnja u 4 sata poslije podne u kući „Družbe sv. Cirila i Metoda“ sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Izbor novog odbora.

SV. LUCIJA, dne 18. travnja 1909.

ODBOR.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čišćane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čišćane . . . „ 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar, troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu“.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod cijene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Poslovno geslo:

Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uvijek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štote i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrlamo ataman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocioli imade uvijek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura ujihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Posta čaće mienjam robu, to no držim cienika, došto je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGINJA i DR., Pula.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudćane kapljice“

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu,

--- povraćaju naruženom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, bliedoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod jamčenjem cijelokupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu leżeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 18. Pula, u četvrtak dne 29 aprila 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraća u nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Uredjenje jezičnog pitanja u Dalmaciji i Slaveni Primorja.

Kako smo javili u zadnjem broju na ovom mjestu sazvao je ministar predsjednik barun Bienerth za 20. o. mj. u Beč na dogovor hrvatske i talijanske zastupnike Dalmacije radi uredjenja jezičnog pitanja u toj hrvatskoj pokrajini. U tu svrhu došli su u Beč: dalmatinski namjestnik Nardelli, hrvatski zastupnici na carevinskom vieću Dr. Baljak, Biankini, Prodan i Dr. Ivčević, te talijanski zastupnici na dalmatinskom saboru Dr. Krekich i Dr. Zilliotto.

S početka su hrvatski zastupnici mislili, da se ne treba pozivu ministra predsjednika odazvati, jer je ministar predsjednik barun Bienerth, pozvavši talijanske zastupnike, priznao talijanski narod u Dalmaciji. Nu od toga su odustali, za to se je očekivalo, da će dalmatinski zastupnici hrvatski dati skupnu izjavu u toj konferenciji, da absolutno ne pristoji pravo talijanskim zastupnicima dalmatinskoga sabora, da se upliću u stvar, za koju su kompetentni tek zastupnici na carevinskom vieću iz Dalmacije. Medjutim oni su pošli na dogovore o uspjehu kojih imademo sliedeće viesti:

Od strane vlade prisustvovali su osim ministra predsjednika baruna Bienertha i ministar unutarnjih posala barun Heerdtl, ministar javne nastave grof Stürgkh, te gore spomenuti zastupnici. Konferencija trajala je od 10 sati prije podneva do 12 sati, pa je u to vrieme predložena zakonska osnova o uredjenju jezika u Dalmaciji.

Izjave prisutnih zastupnika nisu nimalo dobro djelovale na članove vlade, jer ustanove u toj osnovi nisu nikako odgovarale željama i zahtjevima hrvatskoga pučanstva u Dalmaciji. Hrvatski zastupnici su se u tom pogledu i izjavili. I konferencija bila bi odmah prekinuta, da nisu hrvatski zastupnici htjeli pokazati svoju susretljivost i spremnost, da o tim absolutno neprihvativim predlozima vlade povedu razpravu. Usljed toga je konferencija u 12 sati bila prekinuta, a hrvatski se zastupnici pod vodstvom predsjed. zemaljskoga odbora dra. I v č e v i ć a sastadoše na sjednicu, da pretresuju osnovu vlade. Na toj sjednici zaključeno bi, da hrvatski jezik imade biti jedini unutarnji uredovni jezik, a isto tako da se imade upotrebiti i u saobraćaju sa občinstvom. Iznimka imade da valja kod onih podnesaka u vanjskom saobraćaju, koji se predavaju na talijanskome jeziku. U unutarnjem uredovanju imade i za nje valjati hrvatski jezik.

Uz ovakovi zaključak hrvatskih zastupnika nastavljena je konferencija u 3 sata poslie podne. Najprije sastadoše se članovi konferencije na predkonferenciju. Toj predkonferenciji nisu prisustvovali zastupnici vlade. Članovi konferencije izmienivši svoja mnienja i mišljenja zaključiše osnovu vlade primiti kao podlogu za daljne razprave pa o tome poslie jednoga sata izvjestiše ministra predsjednika baruna Bienertha. Na to se je konferencija, koja je bila o podne prekinuta, nastavila. Ta je konferencija trajala puna četiri sata to jest do osam sati u večer, nu prošla je bez sporazumka.

Sliedećeg dana nastavljeni su dogovori izmedju Hrvata i Talijana pod predsjedanjem namjestnika Nardelli-a.

Već se je činilo, da će se pregovore prekinuti usljed pretjeranih talijanskih zahtjeva, al je ipak u posljednjem hipu došlo do sporazumka.

Dok su hrvatski zastupnici Dalmacije vodili pregovore u Beču, dotle su iz svih krajeva Dalmacije hrvatskim zastupnicima upravili p r o s v j e d n e izjave i to od najraznijih korporacija i občinskih zastupstva. U tim izjavama u p o z o r u j u s e h r v a t s k i z a s t u p n i c i, da t a l i j a n s k i m ž e l j a m a n i z a d l a k u n e p o p u s t e.

Na gradjanskom sastanku u Zadru prihvaćena je sliedeća resolucija:

„Hrvati grada Zadra, složni i solidarni sa svim Hrvatima i Srbima pokrajine, izrazuju svoje duboko ogorčenje s omalovažavanja narodnih prava, izkazanog u svakoj prigodi sa strane nadležnih čimbenika, osobito pak bezprimjernog netemeljitog zavlačenja riešenja jezičnog pitanja; traže od vas i od vaših drugova da zahtjevate posvemašnje uvedenje hrvatskog jezika u urede u nutarnjem poslovanju i beziznimno takodjer i u vanjskim obilježjima".

Sveučilištni djaci u Zagrebu, rodom iz Dalmacije, odasla̋še u Beč ovu resoluciju:

„Hrvatska i srbska akademska omladina iz Dalmacije u Zagrebu, sakupljena na svom sastanku, obzirom na pregovore koji se vode u Beču o uredjenju jezičnog pitanja u Dalmaciji, daje sliedeću izjavu:

1. prosvjeduje protiv poziva gospode dra. Zilliotta i Krekicha na pregovore o uredjenju jezičnog pitanja u Dalmaciji jer zemlja od 3 po sto talijanskog elementa ne reprezentira nikakvu narodnu manjinu;

2. zahtjeva, da se kod uredjenja jezičnog pitanja hrvatskom ili srbskom jeziku dade izključivo gospodujuće mjesto;

3. istodobno prosvjeduje, da se ovo pitanje zavlači i upotrebljuje stanovite presije, kad se znade, da je u tom pitanju dalmatinski sabor jedino kompetentan.

Osim toga poslan je dru. Ivčeviću ovaj brzojav:

„Hrvatska i srbska akademska omladina iz Dalmacije, u Zagrebu, zahtjeva, da se hrvatskom ili srbskom jeziku dade izključivo gospodujuće mjesto, bez obzira na makinacije, koje diraju u narodni značaj zemlje".

Dok ovo pišemo nisu nam poznati iz hrvatskih novina uvjeti, pod kojima je uredjeno jezično pitanje u Dalmaciji. Za te uvjete doznajemo iz talijanskih listova, pa ako su ti uvjeti istiniti, moramo iskreno priznati, da su hrvatski zastupnici u popuštanju prema Talijanom pošli predaleko.

Ti uvjeti glase: 1. Nutarnji i izvanjski uredovni jezik u Dalmaciji je hrvatski uz sliedeće iznimke: u pet gradova Dalmacije, u kojima se nalaze okružna sudišta t. j. Zadar, Split, Šibenik, Dubrovnik i Kotor te u stanovitom broju primorskih mjesta napisi na tablah, objave, naredbe, tiskanice i žigovi sastavljeni su u hrvatskom i talijanskom jeziku. 2. Nutarnji uredovni jezik je uz nekoje iznimke hrvatski. 3. Nove ustanove o porabi jezika kod ureda i oblasti u Dalmaciji biti će izradjene na temelju iztraživanja, koje je trajalo četiri dana i biti će oživotvorene budućeg čedna putem naredbe.

Da su pošli hrvatski zastupnici u popuštanju predaleko, nije razvidno samo iz prve točke gornjih uvjeta, već osobito iz pisanja talijanskih, nama odlučno protivnih novina.

Tako se primjerice glavno glasilo Talijana Primorja upravo raztapa od radosti i zadovoljstva zbog uspjeha što ga postigoše talijanski zastupnici kod pregovora u Beču.

Sami su Hrvati — kliče to glasilo — morali svečano priznati, da imade u Dalmaciji pet gradova ne samo podpuno dvojezičnih, već dapače sačinjavaju Talijani u njima većinu ili bar polovicu. Povrh toga priznata je dvojezičnost u 34 druga mjesta. Konačno moradoše Hrvati svojevoljno priznati dvojezičnost u 13 gradova dočim su Talijani tražili tu dvojezičnost za 19 primorskih mjesta ali su od toga odustali z a d o v o l j n i p o b j e d o m n a d b i e s n i m, z l o č i n a č k i m h r v a t s k i m t a l i j a n o-ž d r s t v o m. T o j e p r a v i t r i u m f n a d H r v a t i i n a d v l a d o m D a l m a c i j e. D i v a n j e t o p r i m j e r u z t r a j n o s t i i n a š s e n a r o d m o ž e p o n o s i t i o v i m t r i u m f o m.

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Markiz Vilim pokaza cijelomu povjerenstvu punomoći, da on zastupa patrijarka i Mletke: »I gospodin Vilam markez pokaza listi od gospodina Rajmunda podreki z Oglaja, v kih se uzdržaše, da je jeneral kapitan Frjula, Istrije, Karnije i Karnijole, i da ima plnu oblast v duhovnih i v telesnih, a navlastito meju gospodinom knezom i vse gospode deželske razvodi stare úpeljat i zručit vsakomu komunu, kare njim pristoji, da budu tako napred meju sobu mirno živili i mimo teh razvod i zlamenji, ke pokažu, ne prestupati, pod penu, ka bude stvorena od te gospode jedne i druge strane. A drugi list pokaza v kom mu da komun i gospoda benetačka plnu svoju oblast vlih, da tako stvori od njih mest razvod, kako od gospodina Rajmunda, milostiju božiju podreka oglejski. I kada ti listi ondi očito biše pročteni, sam gospodin knez i vsa gospoda veliko se meju sobu veseljahu i veliku čast i počtenj, gospodinu markezu i, ki bihu š njim, delahu i tako vazda z gospodinom knezom skupa sedehota i jedihota i pijehota i tako se veseljahu«. — Knez, markiz i sva ostala gospoda podjoše sada najprije u Buzeštinu, da tamo urede međaše, i obavivši u dva dana tamo svoj posao, pođoše preko Gologorice u Labinštinu, gdje ćemo ih malo pobliže pratiti na njihovom putovanju i u njihovom radu.

Današnje Talijane u Plominu i Labinu zanimat će sigurno ovaj dio Razvoda, gdje se govori o uređenju međaša u njihovim stranama, a neka paze da je ovo prepisano iz hrvatski pisanoga spomenika od 1275:

„I bivši v jutro poli maši, idoše vsa gospoda poli jezero putem i tako pridoše na Kršansko. I tu pride s Kožljaka župan Kirin i Anton, i vas komun; s Kršana župan Jakov i Anton, i vas komun; s Plomina sudac Brnaba i Juri, i Kuzma i Baštijan i vas komun; od Labina sudac Lupetin i Rumin, i Sidar i Petroš, i vas komun. I gospodin Filip Macić (sluga* s Kožljaka) kruto se pregovaraše i tužaše, da ti od Plomina i Kršana njemu prestupaju prek njega termeni, i s pašu i rubeži veliku škodu čine. I tako se na tom Kraškom ti komuni kruto pregovarahu. Sudac Lupetin i vas komun branjaše i govoraše, da gospodin Filip svojimi kmeti velike sile i paše i rubeži i mnoge napasti čini komunu plominskomu. I gospodin markez kruto branjaše komuna plominskoga, i župan Jakov i vas komun s Kršana tužaše, da im je gospodin Filip postavil nove termeni, i da ih je pritisnul, i on njih kuntradi odtisnul. I tako se ti komuni meju sobom pregovarahu i tužahu. I gospodin knez i vsa gospoda i deželani (= njihova pratnja) njih upitaše: da pokažu vsako strani svoje pravice i starce, ki znaju pravdu i razvodi. I tako komun plominski pokaza listi, ki behu pisani na let božih 1125., v kom se udržaše na glavi toga kršanskoga poli dol k Plominu gredući, i onda su tri termeni od kunfini, kožaljski, plominski i kršanski. I tu pokazaše starci od Labina i Plomina i Šumbora i Kršana tri zlamenja na kamiki viesečeni nad ta dol proti Plominu, i mnogim imeniem tu okolu blizu pokazaše. I kada to vidi gospodin knez i vsa gospoda i deželani, veliko meju sobu svećaše, i tako ondi odrediše i vaspet ta zlamenja ponoviše. I tako stvoreno be: to, kare (= što) je h Kožljaku, da bude njemu; a kare je k Plominu, da bude njemu, a kare je h Kršanu, da bude njemu. Od tu idoše poli Škalnicu po stareh zlamenjeh i Škalnica da bude Kršanu; od tu na Sićevicu po stareh zlamenjeh i vsa Sićevica da bude Kršanu; od toga dola idoše deželane veselo domov, da se ondi najdoše pravi termeni od kunfini, zač se ondi vazda pregovarahu meju sobu, i jedne i druge strane mnoge škode i rubeži činjahu. I takoje i Kršanci. I tako onde obrediše, kako je od starih prišlo, i listi njih stari potvrdivši, komunu plominskomu povratiše, i pripisavši je sebi shraniše. I ondi vsem tem komunom oznaniše, da ka koli stran bi prek teh termeni i razvod pasli meju Plominjani va dne ali v noći, ona stran zapada komunu pene marku 1., soldi malih 40, arbadige marke tri, i ka koli stran bi predstavili ali odstavili imenovane termini i kunfini, ona stran zapada pene marak 800: gospodinu knezu pazinskomu 100 marak, a toj gospodi 100 marak, a komunu, ki bi mirno obdržal, 100 marak. I pisaše listi jednoj i drugoj strani jezikom latinskim i h r v a c k i m, a gospoda sebi shraniše jezikom nemškem. I tako stvoreno be".

*) Sluga znači ovdje vazal, upravitelj pazinskoga kneza u Kožljaku.

(Nastavit će se.)

Iz bečkih novina doznajemo osim toga da su hrvatski zastupnici na jednoj konferenciji kod ministra bogoštovlja i nastave priznali Talijanima pravo na nove srednje i pučke škole u raznih primorskih mjestih Dalmacije i da će na to pristati da se te škole osnuje.

Ovim izcrpismo u kratko tečaj pregovora vodjenih u Beču radi uredjenja jezika u Dalmaciji. Mi nismo pozvani, da dajemo lekcije hrvatskim zastupnicima iz Dalmacije ili da već sada odsudimo njihov rad, pri kojem ih je stalno vodila najbolja i najplemenitija misao. Jedno je ipak što bismo mi morali prigovoriti t. j. što su se upustili u pregovore i što su sklopili kompromis o porabi jezika u Dalmaciji bez obzira na nas Slavene, na Hrvate i Slovence Primorja. Reći će nam se, da je to bilo čisto unutarnje pitanje Dalmacije, što priznajemo i mi, al se poreći nemože činjenicu, da je tim uvedenjem u Dalmaciji za mnogo otežčan naš položaj u Primorju.

Talijani su naši, kako navedosmo, pijani od veselja, što su postigli i više nego li su se i sami nadali, pak se neće oni, kad se bude imalo kod nas urediti, obazirati na pravedne zahtjeve naše znajuć, da je obstanak i život Talijana Dalmacije zakonom obezbiedjen. Mi smo doduše u Primorju, najpače mi u Istri, prema Talijanom u ogromnoj većini, ali u javnom životu neuživamo ni iz daleka ona prava koja je već do sada uživala ona šačica Talijana Dalmacije.

Držali smo dakle, da bi se bilo imalo jezično pitanje dogovorno i uzporedno rješiti istodobno u Dalmaciji i u našem Primorju, te da bi se bilo tako, bez osobitih žrtava za Hrvate Dalmacije, obezbiedilo i učvrstilo narodna prava Hrvata i Slovenaca naših pokrajina.

Skupština „Gospodarske zadruge“

u Kastvu dne 7. marča 1909.

III. Izvještaj blagajnika; obračun — proračun.

(Nastavak).

Prihod.

1. Članarina	K	1200·—
2. Darovi	„	—·—
3. Prihod družtvenih poduzeća (galica)	„	5000·—
4. Interesi uloženog novca	„	2·40
5. Prihodi od lovnih taksa i globa	„	300·—
6. Prinosi zemaljskog kulturnog vieća:		
a) za nabavu škropilniee, torkule i slamoreznice	„	1000·—
b) za nabavu bikova	„	1800·—
c) za pčelarstvo i voćarstvo	„	300·—
d) za zadružni vrt	„	300·—
e) za izložbe	„	1000·—
f) doprinosi za tehn. tajnika:		
1. od zemaljskog odbora	„	800·—
2. od občine	„	200·—
3. od c. k. vlade	„	400·—
Ukupno	K	1400·—
8. Razni prikodi	K	427·60
Ukupno	**K**	**12730·—**

Na upit predsjedatelja, ako ima koji od skupštinara štogod opaziti ili nadodati k ovom proračunu nek to sada izjavi. Uslied toga zatražiše pojedini članovi, da bi im se dobavilo i podielilo sliedeće gospodarsko orudje: po jedan torkul za Jurčići, Bregi i Zamet; po jednu slamoreznicu za Zvoneću, Puži i Halublje; po jednu škropilnicu za Srdoči—Diračje, Kučeli—Ivanići, Pobri—Puževbreg, Saršoni, Matulji—Frlanija, Brnasi—Gor. Jugi, Puži—Poljane, Pobri, Jušići, Puži-Mučići i Zamet-Plipljći.

Predsjedatelj ovom prigodom upozoruje članove, da točno uplaćuju godišnju članarinu, jer drugačije nije moguće udovoljiti njihovim potrebama.

Postavljen proračun na glasovanje, bio je po skupštini prihvaćen.

IV. Izvještaj revizionalnog odbora.

Obzirom, što nejma prisutnog nijednog od članova revizionalnog odbora, predsjedatelj pročita sliedeće njihovo pismeno izvješće vrhu pregleda zadružnih računa za godinu 1908.:

Potvrdjujemo mi niže podpisani, da smo pregledali račune gospodarske zadruge za god. 1908 i usporedili pojedine izdatke sa odnosnim namirama, te obnašli iste u podpunom redu koli u razhodu toli u prihodu. Razhod ovog dnevnika iznosi K 7891·94, a prihod samo K 7536·63, te se prema tomu prikazuje manjak od K 325·31, ali zadruga nije u manjku jer imade svoj novac uložen u modroj galici, koja nije jošte rasprodana.

Revizionalni odbor

KASTAV, dne 5. marta 1909.

Ivan Vlah v. r. **Vinko Blečić** v. r.

Skupština uzima do znanja ovaj izvještaj i odobrava račune.

V. Izbor novog odbora.

Predsjedatelj javlja, da je dosadanjem zadružnom odboru istekao rok poslovanja i da se danas imade birati novi odbor. Sam za sebe veli, da mu unapried nije moguće, da bude odbornikom zadruge osobito pako ne podpredsjednikom ili predsjednikom, jer je preobterećen poslovima kod občine kao i drugima.

Nakon sporazuma predložena su u odbor gospodarske zadruge sliedeća gospoda:

1. Lučić Anton iz Saršoni 71.
2. Kinkela Vjekoslav iz Dol. Rukavca 39.
3. Blagar Ivan iz Veprinca.
4. Jelušić Rudolf iz Kastva 20.
5. Carlavaris Ivan iz Kastva 105.
6. Jelušić Kažimir iz Kastva 65.
7. Sušanj Mate iz Jurdani 61.
8. Srdoč Mate iz Srdoči 34.
9. Jelovica Andre Muričić iz Brnčići 52.
10. Dr. Matko Laginja, odvjetnik u Puli.

U revizionalni odbor zadruge gg.:

1. Jurinčić Ivan iz Kastva 59.
2. Vlah Ivan iz Trinajstići 54.
3. Blečić Vinko iz Srdoči 29.

Ovaj je predlog bio po skupštini jednoglasno prihvaćen.

(Nastavit će se)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skupština „Gospodar. Sveze“ za Istru. Prošli utorak obdržavala je „Gospodarska Sveza“ za Istru svoju glavnu godišnju redovitu skupštinu. — Skupština je bila dosta dobro posjećenja, bilo je zastupano 30 članica od 53 upisanih.

Občinski izbori u Puli. Glasilo puljskih Talijanaša priobćilo je onomadne viest, da će se obaviti novi občinski izbori u Puli još tečajem ovoga mjeseca. Toj viesti mogao je povjerovati samo onaj koji neznu, da nisu za to izbore jošte sve priprave gotove i komu nije poznato, da se mora po zakonu izbore urediti osam dana prije i u tom roku uručiti legitimacije. To nije učinjeno ni jedno ni druge, a povrh toga ustanavlja novi izborni red rok od posljednjih osam dana, za kojih se nemogu više listine izpravljati a mi znamo da kotarsko poglavarstvo nije jošte svih reklama riešilo. Isto glasilo javilo je u nedjelju da će izbori početi stalno 9. maja o. g., te će trajati kojih 15 dana.

U znak protesta proti dvoličnim narodnjacima. Veleuč. g. Dr. M. Laginja primio je iz Spljeta ovo pismo:

Velemožni gospodine! Hrvatska akad. i srednjoškolska omladina grada Spljeta u znak protesta protiv one nekolicine tobožnjih Hrvata, koji su zadnjem plesu u korist društva „Lega nazionale“ prisustvovali, sabrala je izmedju sebe 279 K (dvie sto i sedamdeset i devet kruna) u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“.

Mi se uslobodjujemo preko Vas poslati sabranu svotu, uvjereni, da nam to nećete zamjeriti.

Novac smo pod današnjim datumom poštanskom doznačnicom otpremili na Vašu adresu.

Izrazujući Vam u ime čitave akademske i srednjoškolske omladine grada Spljeta naše duboko počitanje, bilježimo se u ime ostalih kolega

Spljet, 21. travnja 1909.

Budislav Grgur Angjelinović cand. iur., F. Zavoreo cand iur., Z. Simunić stud. iur., V. Carević cand. iur.

Lošinjski kotar:

Zdravo selo. U Iloviku, selu izpod Volog Lošinja, na istoimenom otočiću, prošlo je ovih dana cielih dvanaest mjeseci, što nije u tom mjestu nitko umro, izim jedno malo diete, koje je umrlo odmah iza porvda. To selo broji preko 600 duša, te je po tom taj pojav svakako neobičan. Zdravlja dakle u tom selu ne fali, ali je drugo pitanje, da li u tom selu imade i hrane.

Krčki kotar:

Promjene u krčkoj biskupiji. Fran Volarić, kurat u Čunskom imenovan je župoikom-kanonikom u Osoru; Jakov Maračić, izloženi kapelan u Iloviku, imenovan je župnikom u Dubašnici; Tomo Kraljić, kurat u Valunu imenovan je župnikom u Poljicinu.

Imenovanja. Župnik u Krku kanonik Anton Orlić imenovan je dekanom kapitula Krčkoga. Župnik u Vrbniku veleč. Jakov Dminić imenovan je kanonikom u Krku. Da Bog dà u sto dobrih časa!

U Vrbniku nema mižerije. Iz Vrbnika: Nastojanje naših narodnih zastupnika za ublaženje biede u Istri radi lanjske nerodice, osušilo je mnogu gorku suzu i stradajućih i gladujućih. Ove zime bila je od g. Dra. Matka Laginje i našoj Posudilnici ponudjena liepa svotica za nabavu siena, da ga za pol ciene proda narodu, ali je ta ponuda odbijena, jer da sieno ondje košta 20 kruna kvintal.

Sada, kad je započela opet akcija zastupnika i postiglo se za ublaženje biede što od provincije što od vlade razdieliti medju narod živeža do 200.000 kruna, obratila se naša Posudilnica brzojavno na Dra. M. Laginju da će sada primiti onu prvu svotu za sieno; ali je primila odgovor, da je novac za sieno već potrošen i dan drugima. I razumljivo je, jer sada doznačena svota ima služiti jedino, da se badava dade hrane (kukuruza, fažola i krumpira) onima koji u istinu stradaju i gladuju. Kako čujemo, sve su občine na otoku poslale na Dra. M. Laginju ili na Gospodarsku svezu u Puli izkaze takovih siromaka koji stradaju i gladuju. A naša občina? Ona se ni nemiče; ta šta i bi kad u Vrbniku nema mižerije. Ono par osamljenih i iznemoglih staraca i starica fino i dobro su obskrbljeni u „kovačnici“, ne smeta ako ti biednici zavidjaju kadkad komu volu ili ošliću stan. Pa da i je občina recimo obskrbila svoje siromake, ipak bi sebi nešto odmogla, kad bi poslala izkaz takovih i onih koji nisu u „kovačnici“ a stradaju ili gladuju, označivši svakomu starost, iznemoglost, nesposobnost za rad, koliko članova obitelji ima, da li ima koga koji ga uzdržava i drugo. Tom prilikom imala bi naša občina podnieti g. Dru. M. Laginji ili Gospodarskoj Svezi u Puli, izkaz javnih radnja, popravka puta, lokve, zdenca i slično, jer će se dati občinam u tu svrhu novaca, da zdravi a siromašni ljudi uzmognu radom zasluziti koru kruha.

Ne spavajmo snom pravednika, da se za nas misli, da u nas nema potrebe i biede, nego se mičimo i pomozimo siromašnima, da barem kad se prilika pruža ublažimo nevolju i biedu.

Pazinski kotar:

Rodu dar. Kod proslave imendana g. Jura Sverko u Pazinu, sabrao g. I. Novak 20 K (dvadeset) za dječje zabavište.

Najljepša hvala darovateljima, ugledali se i drogi u njih. **Odbor.**

Porečki kotar:

Javna dražba. Zemaljski odbor u Poreču uriče za dno 29. o. mj. o podne javnu dražbu u svojih prostorijah u Poreču radi izgradnja ceste Novigrad (Cittanova) Tar. Primati će se samo pismene ponude podnesene od samog nudioca. Radnja je proračunana na K 38103·80. Svaki nudioc imati će da položi jamčevinu od K 2000 u gotovom ili u papirih. Radnju će odati zemaljski odbor.

Nacrti, proračun, i. t. d. nalaze se na uvid kod tehničkog ureda zem. odbora u Poreču.

Javno cieplјenje kozica. Glavarstvo občine Poreč javlja, da će se vršiti javno cieplјenje kozica dne 3. maja u Poreču; u Monaliźu dne 5. maja u 7 s. u jutro; u Žbandaju dne 5. maja u 8 s.; u Baderni dne 5. maja u 9 sati i pol; u Novojvasi dne 6. maja u 8 sati i pol; u Turu 6. maja u 10 sati; u Fuškulinu dne 7. maja u 9 sati. Cieplјenje vršiti će se u školi, gdje obstoji. Osam dana kušnje u isti sat doći će liečnik pregledati cieplјene kozice.

Skupština podružnice u Oprtaljskom Krasu. Dne 2. svibnja o. g. u 3½ sati poslije podne obdržavati će podružnica „Družbe Sv. Ćirila i Metoda“ na Oprtaljskom Krasu svoju redovitu glavnu skupštinu, u Sv. Luciji kod Oprtlja u kući „Družbe Sv. Ćirila i Metoda“, sa sliedećim dnevnim redom: 1. Izvješće tajnika i blagajnika; 2. upisivanje novih članova; 3. Izbor novog odbora; 4 Eventualije.

Iz sela Ferenci kod Vižinade. Dne 5. o. mj. preminuo je ovdje naš nezaboravni rodoljub Anton Benković (Filip). Da počasti uspomenu svojeg pokojnog oca darovao je Mate Benkovic podružnici Družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru u Ferenci 10 kruna.

Javljamo svim rodoljubom, da će se dne 16. svibnja o. g. obdržavati u našem selu veliku svečanost, to jest obdržavati će se veselica na uspomenu otvoronja naše škole. Za taj dan pozivljemo sav naš narod da dodje u čim većem broju, i muško i žensko i mlado i staro, neka svi nastoje, da taj veseli dan prodje u redu da naši dva ovdješni poprdilci budu lipo cili taj dan pelin gutali i poždirali.

Za ugodnost puka biti će i nekoliko krčmah, u kojih će se moći dobiti svakovrstnog jela i pića, a biti će i ples uz sviranje Sokolske glazbe iz Buzeta, koju ovdje upozorujemo da bude pripravna za taj dan nas doći pohoditi, i naš puk razveseliti.

Upozoruju se pak sva gospoda svečenici činovnici, učitelji i učiteljice i t. d. koji žele prisustvovati pri svečanosti, da nam dolazak prijave najdalje do 10. svibnja da se uzmogne znati broj osoba radi skupnog objeda.

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Slobodno možemo kazati, da buzetski sudbeni kotar nastava isključivo samo hrvatsko, dotično slovensko pučantsvo. Jer ono nešto smutljiva sa svojim zavedenim bandama, pa ono desetak dvadesetak pravih, rodjenih Talijana nebi smio ni u obzir doći, ako pomislimo, da je nas 18.000, a njih 4—500.

Ali nadležne sudbene oblasti čini se, kao da tog ne znadu, ili se valjda samo nevještimi čine.

Jer kad bi to znale i priznale, nebi siale u Buzet ljude, koji ne samo da nisu naše narodnosti, već ne poznaju ni jezika ogromne većine pučanstva.

Znadu nešto natucati, kako su po gramatici učili, ali da bi oni dobro poznavali jezik, te mogli slobodno općiti sa strankama, to je isključeno. O tom imali smo se čast više puta uvjeriti slušajuć proslušavanja. Posljedice toga nijesu po nas ugodne. Narivava se talijanski jezik premda stranka govori samo hrvatski, a to vriedja naše narodno čuvstvo, jer hrvatski jezik u Istri uživa isto pravo kao talijanski, bar po zakonima. Češće se dogadja da stranka ne razumije ispitivača, jer govori talijanski; a nota bene nije niti Talijan, pa i obratno, ispitivač ne razumije stranku jer govori hrvatski, na što se je već mnogi potužio. Od ne razumijevanja jezika dolazi do zabluda a od zabluda pomalo do pogrješaka, koje obično nosi stranka. Pa i bilo, da se to dogadja nehotice ipak se nesmije trpjeti, pogotovo kad se takva šta dade lako ispraviti imenovanjem oposobnih ljudi. Ali to nije sve. Ima još toga. Kad se izdaju osude ili zaključci u hrvatskom jeziku, to je u njima takav jezik, da se drugo ne razumije, nego da je to konglomerat hrvatskih riječi a pravi atentat na slovnicu.

To smo ukratko istakli za sada, da upozorimo nadležne oblasti na ove liepe pojave.

* * *

U gostioni „Nar. Doma“ u Buzetu ima prilično prometa. Tamo zalazi sve naše, što je boljeg iz grada Buzeta i iz okolice. Zato možemo slobodno ustvrditi, da bi se tuj sabrao liep obol za našu Družbu, kad

bi onamo imali jednu Družbinu škrabicu. Gostioničar u „Nar. Domu“ obratio se je na Družbu u Volosku, nek mu pošalje u Buzet jednu škrabicu. Ali do sada nije došla. Svakako bi moralo ravnateljstvo Družbe uzeti u obzir takove molbe.

Pučka štedionica na Kozini. Dne 20. o. mj. obdržavana je prva sjednica novoustrojene pučke štedione (Ljudska posojilnica in hranilnica) registrirane zadruge neograničenim jamstvom, odlučeno je bilo među ostalim da bude u nedjelju dne 25. o. mj. prvi službeni dan, u kojem će se primati štedioničke uložke dionice i molbe za zajmove. Unapried biti će službeni dnevi svakog četvrtka od 10—12 i od 2—4 po podne. Svoje prostorije ima štedionica na Kozini br. 42.

Novomu narodnomu poduzeću želimo najbolji uspjeh na korist siromašnog pučanstva.

Novo groblje za porezne občine Škofije, Plavje i Val d'Oltra. Zastupstvo občine Milje zaključilo je, da se ukine groblje u Lazaretu i da se sagradi novo groblje za spomenute tri porezne občine na zemljištu, koje pripada občini. U tu svrhu potrošiti će se K 18.000.

Iz Miljske obćine pišu nam: Bogu hvala, stalo se je polagano ali uztrajno i naše pučanstvo u okolici gradića Milje buditi iz tvrda sna, u koj ga bijahu talijanaši uljuljali. Tako se je ustrojilo u selu Sv. Barbara povrh Milja pjevačko družtvo „Slovenski dom“, koje lieno napreduje. Posliednje doba učlanilo se u to družtvo više mladića iz susjednog sela Elerji, koji žele ustrojiti posebnu podružnicu. U tu svrhu biti će kod Sv. Barbare u kući čestitoga našega Čiača u nedjelju dne 9. maja glavna skupština, na kojoj će se među ostalim promjeniti i pravila pjevačkog družtva.

Premda bijasmo dugo zapušteni tako, da znade kod nas malo njih čitati i pisati ipak smo prošle godine ustrojili čitalačko-pjevačko i glazbeno družtvo, kojim upravlja vrlo spretno kao zborovodja g. Ivan Piciga i koje broji skoro 70 redovitih i podupirajućih članova. Sa pristupom braće iz Elerja biti će nas preko 100. U svrhu zabave i naobrazbe naručili smo si nešto knjiga i novina, koje čitaju marljivo i veselo mladji i stariji članovi, koji su čitanju vješti, a tumače je onima, koji čitati ne znadu. Većina članova polazi marljivo čitaonicu dočim hrle veselo k pjevačkim vježbam po dva i tri puta na čedan naši vriedni pjevači.

Osim svietskog pjevanja uče se članovi i crkvenom pjevanju te su preuzeli u domaćoj crkvici pjevanje kod službe božje, koja se vrši jednom na mjesec.

Radi zabave članovom a na korist družtva zaključio je odbor da će prirediti dne 18. junija družtvenu zabavu, na koju pozivlje već sada sva susjedna bratska družtva te naše rodoljube iz susjednih mjesta Istre te iz bliza aam Trsta. Braću iz Trsta želimo imati svakako u našoj sredini, što im neće biti težko, pošto imadu na raspolaganje malu istarsku željeznicu do Škofija i parobrodiće do Milja. — Do vidova dakle kod nas dne 18. junija!

Skupština Družbine podružnice u Sovinjaku. Dne 9. svibnja o. g. obdržavat će se u Sovinjskom Polju pred kućom g. Ivana Vivoda „Sergoban“ redovita godišnja glavna skupština podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda uz obični dnevni red. Početak u 4 sata poslie podne. U slučaju nepovoljnog vremena obdržavati će se u kući istoga.

Razne primorske viesti.

Nove knjige. Nakladom dnevnika „Edinost“ u Trstu izašle su knjige: „Prva ljubezen“, ruski napisao Ivan Sjergjević Turgenjev, preveo na slovenski Dr. Gustav Gregorin; ciena 1 K; „Poljub“, pripovjedka iz českog gorskog života, napisala Karolina Světla, preveo na slovenski I. P., ciena 80 para. Obadvie knjige dobivaju se u tiskari „Edinost“ u Trstu.

Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu primilo je u prošlom mjesecu ovuju sliedeće darove: Gosp. Gjuro Vučković — Trst, za gradnju „Djačkog Doma“ K 60.— Zem. škol. nadz. Fran Matejčić — Trst K 40·20, župnik Josip Vanik — Lindar 5 kruna, prof. Luka Brolih — Pazin K 5, prof. Dr. Antun Majžer — Pazin K 5·—, prof. Antun Mučnlo — Pazin K 5, prof. Stjepan Figurić — Pazin K 5, prof Dr. Mate Kević — Pazin K 5, učitelj Henrik Leban, Prosek K 100, prof. Martin Zgrabić — Pazin K 5, prof. Zvonimir pl. Doroghy — Pazin K 5·—, pukovnik u miru Dominik Prpić — Prag K 10, odvj. činovnik Ernest Bašа — Volosko K 2, načelnik Jelušić Kazimir — Kastav K 5, ravnatelj Fran Franković — Kastav K 5·—, liečnik Dr. Gajo Dabović — Kastav K 5, prof. Vladimir Nazor — Kastav K 5, učitelj R. Sarson — Kastav K 2, posjednik Klemen Josip — Sv. Petar u Šumi K 2, naduditelj Petar Matanć — Pazin K 10, ljekarnik Miro Grkinić — Pazin K 5—, nar. zast. prof. M. Mandić — Trst K 10, župnik K. Turato — Kaštel K 5, Konsumno društvo Premantura K 10, Nikola Mardešić — Pula K 10—, župnik Šime Defar — Volosko K 5, Mate Dubrović — Volosko K 5, kapelan Antun Šebesta — Cere (Žminj) K 10, sakupljeno u Čitaonici Pazinu za rake K 6·02, pravnik Jakov Vivoda sakupio od igrača K 2 a sam dodao K 1 ukupno K 3, na predlog M. Zovića, krojača u Pazinu, sakupljeno u Roču u gostioni gosp. Čeha na čast sv. Josipu K 10·28, župnik Ivan Luk — Lovran K 5, prof. I. Milčetić šalje dar Varaždinske županijske štedione za g. 1909. K 25, Štedno i predujmovno družtvo opće činovničke zadruge austro ugarske monarhije, Osiek K 50, upravitelj župe Josip Flego — Slum (Istra) K 5, u gostioni Čeh sakupio Marko Zović, — Pazin K 10·60, tarok u Pazinu K 1, kod krstitaka sina Mata Mohorovičića stolara darule Šverko mladi mesar, Pazin K 9, upravitelj župe Andjeo Mateljan — Ližnjan K 10, župnik Ante Nikolić — Loborika K 10, tarok u Pazinu K 7, Marko Zović — Pazin, Vinko Ružić, Luka Tijan iz Hreljina i Mate Hlapčić iz Pazina sakupiše za poznato staro prijateljstvo K 4.

Nadalje darovaše po K 10·— gg: Dr. Danilo Majaron — Ljubljana, Dr. Karol Triller — Ljubljana, Dr. Fran Novak — Ljubljana, Dr. Ivan Oražen — Ljubljana, Josip Lenče — Ljubljana, Ivan Knez — Ljubljana, Ivan Hribar — Ljubljana, Ivan Hribar — Ljubljana, Dr. Ivan Tavčar — Ljubljana, Dr. Vladimir Rubež — Ljubljana, vikar Antun Cvjetoslav Janko — Pula.

Hvala svima, a naročito se preporučamo posojilnicama i konsumnim družtvima, koja imadu sada svoje glavne skupštine.

ODBOR.

Carsko priznanje vojništva pošto je minula pogibelj rata. Vojno naredbeni list od dne 17. o. mj. priobćio je ovu previšnju zapovjed:

Razbistrenje odnošaja izmedju Austro-Ugarske i jugoiztočnih susjednih zemalja, koji su dulje vremena bili poremećeni, te ponovno stečeno uvjerenje, da su granice, koje su bile ugrožsne, opet sigurne, omogućuju, da se oni pričuvnici, koji su bili pozvani pod oružje za pojačanje jednoga diela Moje oružane sile, mogu opet povratiti u pričuvno stanje.

Izpunilo me je velikim zadovoljstvom, da su se pričuvnici pozivu pod zastavu uzornim redom odazvali i da su najširi krugovi pučanstva ozbiljnost položaja posve izpravno shvatili, te su svi bili nadahnuti istim patriotskim duhom, da se stave u službu domovine.

Izričem svim zapovjedničtvima, četama i zavodima, koji su zadnjih mjeseci težkim okolnostima svom požrtvovnošću izpunjavali težke zahtjeve službe s nepomućenim veseljem. Moje podpuno priznanje.

Beč, 14. travnja 1909.

Franjo Josip v. r.

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovan na Pariškoj izložbi g. 1909 te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: **gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine** itd. za koje se šalje poseban cienik sa slikami.

Veliki ilustrovani cienik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom »Tamburica« koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna. — Tamburaška škola latinicom i ćirilicom tiskana.

Joftino česko PERJE za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·— biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·— kao snieg biele pahuljice čihane . . . 30·— „ „ 36·— razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najbolji sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Preporučamo našim obiteljima Kolinsku cikoriju.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponod. Srijedu Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Starој Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakulića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Poslovno geslo:

„Uz mali dobitak, veliki promet, — istodobno samo dobra roba.

imati dobro ideću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za ono, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktične živi, ima samo takovu vriednost, koja je dolsto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nelde točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteto i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vriome utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.

MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se ovontualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i opličine stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto ćešće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K

ako se nije kod uloženja ugliasno ustanovio veći ili manji rok na odkaz, na odkaz od 3 dana

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—xa sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane

zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se

dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

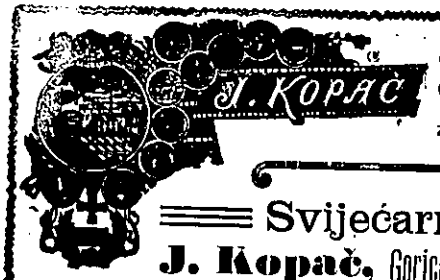

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe; za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (tožkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêne) kuvanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti i drhtanja na tijelu, influenco skopčane, sa bolešču hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, fschiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesčke slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja ciellim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprikidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOI STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bilo izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanja i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, zatvorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju kiseline u želudcu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne

„Želudćane kapljice"

ljekarne k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu,

--- povraćaju narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---

CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti, blieđoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i najosjetljiviji bolestnik piti može.

Ciena jednoj boci 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni liekovi dobivaju se samo u ljekarni

k' „Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu (Istra),

te se razašilju ili pouzećem — ili ako se novac unapred pošalje.

Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište ljekarničkih specijalitetu, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGINJA i DR., Pula.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštorlja najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 19. Pula, u četvrtak dne 6 maja 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu.

Plaća i otkuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

NARODE!

Raspisani izbori za občinsko zastupstvo u Puli odredjeni su za dane od 9. t. mj. napried, te će se obaviti u raznim mjestima, kako je odlučilo občinsko glavarstvo.

Što Vas ima hrvatskoga ili slovinskoga roda na Puljštini izvan samoga grada, birate sebi posebice jednog zastupnika i jednog zamjenika za peto tijelo, a šest zastupnika i četiri zamjenika za treće tijelo.

Pouzdanici iz svih krajeva sakupljeni u Puli na dogovoru za izbore složili su se, da Vam preporuče narodne kandidate koji jesu:

1) za peto tijelo: kao zastupnik:

DR. MATKO LAGINJA,

kao zamjenik:

STIHOVIĆ JOSIP.

Svi koji ste pozvani na izbore u nedilju 9. t. m. u Medulin, ponediljak 10. t. m. u Alturu, utorak 11. t. m. u Stinjan i Peroj, sriedu 12. t. m. u Pomer, svi napišite ili dajte napisati na svoje glasovnice imena gornjih kandidata.

2) za treće tijelo: kao zastupnici:

Dr. Ivan Zuccon, Pula
Mikovilović Kažimir, Premantura
Ušić Ivan pok. Stipana, Altura
Ravnić Josip, Ližnjan
Grakalić Grgo pok. Josipa, Medulin
Zuccon Josip pok. Antona, Pomer

kao zamjenici:

Mezulić Anton, Pula
Mihaljević Grgo, Stinjan
Ljubotina Ivan pok. Mitra, Peroj
Buić Miho pok. Mate, Kavran

Ta će imena trebati pečatom udariti na glasovnice, da budu po svim selima jednako pisana, a za nje glasujte svi koji ste pozvani na izbore:

nedjelju 16 maja u Alturu
ponediljak 17 maja u Štinjan i Peroj
sriedu 19 maja u Pomer
četvrtak 20 maja u Medulin.

Predloženi kandidati pružaju Vam jamstvo, da će htjeti i znati zastupati kako treba naš narod na Puljštini u narodno-kulturnom i gospodarskom pogledu. Složno dakle svi na izbore, složno za predložene kandidate!

PULA, početkom maja 1909.

Izborni odbor
(60 pouzdanika.)

Pomoć proti nevolji.

Konferencija na kotaru u Puli.

Jučer 5 maja bila je od 10 jutro do jedne po podne konferencija pri kotarskom poglavarstvu u Puli glede načina podieljenja državne i pokrajinske pripomoći proti nevolji u polit. kotaru Puljskom.

Vodio je razpravu ces. kralj. komisar *Dr. Mucha*, a bili su prisutni: Od naših hrvatskih zastupnika *Dr. Laginja*, od talijanskih *Viktor Mrach* iz Pazina, a za zemaljski Odbor bio je *Dr. Vareton*, zemaljski prisjednik (asesur).

Dr. Mucha u ime vlade daje na znanje, da svega, što može biti potrošeno za kapitanat Pulu jeste 30.000 K i to *20.000* od prije od same Vlade (od onih prijašnjih 150.000 što je bilo odlučeno već prije za svu Istru), a *10.000* nove skupne pripomoći od Vlade i od pokrajine. Razlaže, kako je kotarska oblast bila predložila višoj vlasti, neka se 15.000 kruna porabi za hranu, a 15.000 za te i te javne radnje u raznim občinama — skoro sve za ceste i puteve, a za vode samo očišćenje *Palјuna* u občini Barban (gdje teče rieč, da je u dubini *živa voda* i da je negda mlin mlio na njoj, tako je bila jaka).

Naš zastupnik *Dr. Laginja* izjavio je da se živeć nebi smio dieliti, nego onim pojedinim obiteljim, za koje mjestne občinske i duhovne oblasti dokažu, da su u skrajnoj nevolji, te si nemogu zasluživiti hrane, ni kupiti je na dug. Prodavati živeć za nešto niže, nego stoji na dućanu, nije pravo, jer se mora plaćat gotovo, a onda dodje, da se okoriste samo oni, koji mogu gotovim platiti, a pusti siromah mora gledati s kraja. Po njegovoj misli ima dakle poći tako, da se pustim siromasima, koje za takve spoznaju poglavari duhovni i svjetovni, dade štogod živeža badava, a sve drugo neka narod zasluži poštenom radnjom na obću korist. Tako ljenčina neće dobiti ništa i biti će pravo, a onaj, koj može raditi neka radi i zasluži, pak će opeta biti pravo. Po njegovom mnenju tako bi postupala hrvatska »Gospodarska Sveza za Istru« u Puli.

Onda su stali brojiti narod po jeziku, kako je popisan u zadnjem popisu, pak su vrgli:

1. Od vanjske občine *Pule*, na hrvatsku stranu svu vanjštinu, samo ne Galežan, Fažanu i Sišan i sve što je pod njihove mape. Ove tri vrgli su na talijansku stranu.

2. Od mjestne občine *Vodnjana* vrgli su na talijansku stranu grad Vodnjan i što je pod njegovu mapu, a sve drugo na našu hrvatsku stranu.

3. Mjestnu občinu *Barban* vrgli su svu na našu hrvatsku stranu.

4. Mjestnu občinu *Savičentu* vrgli su: gradić na talijansku, sve drugo na hrvatsku stranu.

5. *Kanfanarštinu* svu na hrvatsku stranu.

6. *Bale* (Valle), sve na talijansku stranu.

Onda su odlučili ovako: Neka od ono *15.000* kruna, što bi bilo za živeć, bude dano hrvatskoj »Gospodarskoj Svezi za Istru« u Puli 10.000 kruna, a talijanskoj Svezi »Federazione« u Poreču 5000, a one dvie neka to razdiele koristno i po duši, kako se svakoj od njih bude činilo pravo.

Drugih *15.000* kruna, što su odlučene za same javne radnje pod ravnim nadzorom kapitanata odlučeno je, neka se porabe onako, kako je kapitanat jur predložio višim vlastima, samo s ovim nadopunjenjem 1) Občini Bale, namjesto samo 1000 kruna, neka se dade 1600, ali ne da ih troši, kamo hoće, nego da ih baš mora porabiti na popravak puta iz *Gobaša* prema Balam. Drugi put skrbiti će se i za *Krmed*, 2) Občini Puli, koja za ceste sada nedobiva drugo neka se dade 3000 kruna za nastavak ceste Valtura-Vizače-Kavran. Dr. Laginja zagovarao je, da bi bilo koristnije popraviti put iz Kavrana do Križa, gdje bi se spojio sa Karničkom cestom, jer bi Kavran tako dobio ravni, sjegurni spoj.

Za nastavak ceste Marčana-Prodol predložio je naš zastupnik, neka se djelo povjeri Marčanskom Upravnom Vieću, koje dosta dobro gospodari, i to je prihvaćeno. Za Barbanske cestogradnje i za Savičenske ostaje, kako je občina predložila.

Za jednu cestu, koja bi spojila Orbaniće Pilipanske sa Vodnjanom, odlučena je takodjer pripomoć, samo je naš zastupnik tvrdio, da nebi imala preći ravno medju ta dva mjesta nego da bi bilo koristnije potrošiti taj novac na popravak i proširenje jur obstojećih puteva onuda ovako:

Od ceste Marčana-Vodnjan na Šariće, Pineziće, Krvaviće-Divšiće. Tu bi prekrižilo cestu Vodnjan-Barban; od Divšića na Cetiniće, *Orbaniće*, Butkoviće, Dokiće, Muškoviće, Orliće, Bankoviće, pak izpod Juršića (Roverija) na cestu Vodnjansku. Dobro bi jedno i drugo, ali ovako, kako sada rekosmo, bilo bi potrebnije i koristnije, jer bi tako *Orbanići* bili vezani dobrimi cestami i prema *Puli* (preko Marčane) i prema *Labinu* (po Barbanskoj cesti) i prema *Vodnjanu* kroz cielu Roveriju.

* * *

Kad više vlasti potvrde (makar s kojom malom promjenom) gore spomenute predloge, počet će se raditi. Da Bog dà brzo!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 27. aprila 1909.

Danas se sastalo nakon uskrsnih praznika opet carevinsko vieće. Čim su stupili ministri, osobito ministar predsjednik barun Bienerth i ministar nutarnjih posala baron Haerdtl stadoše vikati češki radikalci: van s njima! sramota! i t. d.

Predsjednik parlamenta izreče zatim vrlo toplo spomen-slovo pokojnomu češkomu zastupniku Dru. Kaftanu.

Izjava ministra predsjednika.

Baron Bienerth izriče zatim podulji govor, u kojem se je osvrnuo na najnovije dogodjaje u monarhiji i u susjednih državah. Spomenu najprije prieteću pogibelj rata izmedju Austro-Ugarske i Srbije, te nastojanje vladara i sviju stranaka parlamenta, da se mir očuva, što se je napokon i posrećilo. Predje zatim na dogodjaje u Turskoj, gdje je svrgnut vladar i namješten drugi voljom naroda. Dotaknu se naših odnošaja prema Srbiji, trgovačkih ugovora, koje se ima sklopiti s balkanskim narodima, dužnostih parlamenta prema državi, promjene pravilnika u parlamentu, uredjenja jezičnog pitanja u Dalmaciji, budućeg uredjenja tog pitanja u Českoj i t. d.

Prešni predlog Rusina.

Zastupnici Dr. E. Lewicky, Dr. Olesnicky i dr. podnesoše u ime rusinskog kluba prešni predlog, da se dokine mjesto poljskog ministra zemljaka, koj predlog izpravše kasnije, da se stvore dva mjesta ministra-zemljaka za Galiciju, jedno za Rusine, drugo za Poljake.

Dr. Lewicky obrazloži prešnost predloga.

Barun Bienerth izjavi se proti predlogu s razloga, što pripada vladaru pravo imenovanja ministara i što je ministar-zemljak za Galiciju imenovan za obje narodnosti.

Predsjednik poljskog kluba Dr. Glombinski govori proti prešnosti i proti predlogu jer mjesto ministra-zemljaka za Galiciju stvoreno je za obje narodnosti i jer to nije ministar-zemljak nego zemaljski ministar. Pošto je još govorio za prešnost rusinski zastupnik Dr. Olesnicky i nakon nekojih priobćenja zaključi predsjednik sjednicu i uredi buduću za sliedeći dan.

* * *

Beč, 28. aprila 1900.

Predsjednik priobći, da je ministar financija vitez Bilinski predložio zakonske osnove, koje stoje u savezu za uredjenje financijalnog stanja pojedinih pokrajinah, i koje se tiču promjene zakona o porezu na rakiju, zakona o povišenju poreza na pivo i o sniženju realnog poreza.

Financijalni položaj države.

Ministar financija obrazloži vrlo obširno financijalno stanje države. Govori o zahtjevih izvanjske politike, o proračunu, o novih poreznih izvorih, o potrošarini, kućarini, o povišenju željezničkog cjenika i drugo.

Rusinski prešni predlog.

Njemačko-radikalni zastupnik pl. Stransky uze prvi rieč u nastavku razprave o rusinskom predlogu. On govori za zaštitu Niemaca u Galiciji, gdje da ih imade na stotinu hiljada; izjavi se proti prešnosti predloga. Govorili su još o predlogu zastupnici Dr. Renner, Gesman, Šilinger, koji je izjavio u ime slavenske sveze, da će ona proti prešnosti glasovati, te zastupnici Hajn, Kudec, Gabel kao i posljednji predlagatelj Lewicky. Kod glasovanja pao je predlog.

Promjena obrtnog reda.

U ime gospodarskog odbora izviestio je zatim zastupnik Dr. Licht o predloženoj promjeni obrtnog reda, kojom se promjenom ide zatim, da se ustanovi za obrtne radnike najmanje doba počinka za pomoćnike 11 i pol sati t. j. najveće radno doba od 12 i pol sati, ili ako odpade 1 i pol dotično 1 sat počinka o podne, najveće radno doba od 11, dotično 11 i pol sati. Izviestitelj je preporučio nadalje zatvaranje dućana i to u granicah, koje bi zadovoljile potrebam prometa.

Iza toga zaključi predsjednik sjednicu i uredi buduću za petak dne 30. aprila.

* * *

Beč, 30. aprila 1909.

Nastavak i konac razprave o promjeni obrtnog reda.

K predlogu gospodarskog odbora o toj promjeni postavio je zast. Pabst predlog manjine, koji ide zatim, da se dobu počinka opredieli na 11 sati. Zastupnik Bauchinger predloži, da se učini razliku izmedju te dobe za radnike u gradu i na selu.

Zast. Aust zagovara osamsatni rad.

Zast. Zaruba govori za vladin predlog uz dodatke zast. Pabsta i Bauchingera. Zast. Weidenhofer zagovara odborov predlog. Zast. Čeh govori proti prevelikom ograničenju radnih satova.

Još se govorili zast. Forstner, Axmann, te izviestitelj Licht, koji je preporučio odborov predlog te je zaključeno, da se o njem podrobno razpravlja.

Sjednica je zatim zaključena na predlog zast. Šušteršića. Buduća sjednica biti će u ponedjeljak poslije podne.

* * *

Beč, 3. 5. 1909.

U današnjoj sjednici povedena je podrobna razprava o promjeni obrtnog reda t. j. u trajanju dobe radnje i počinka u trgovinam i obrtu. Rieč je uzelo više govornika, koji su govorili većinom u prilog radnika t. j. za što dulju dobu počinka. Razpravljeni su razni predlozi manjina odnosnog odbora. Sutra doći će do glasovanja te će biti bez dvojbe prihvaćena osnova kako ju predlaže gospodarski odbor uz koju neznatnu promjenu glede dobe počinka.

* * *

Beč, 4. 5. 1909.

Nakon obavljenih formalnostih prešlo se je na glasovanje o predloženoj promjeni obrtnog reda. Osnova je prihvaćena sa nekojim izpravcima manje vriednosti.

I. čitanje financijalnih osnova.

Razpravu o predloženih osnovah ministra financija t. j. o povišenju poreza na pivo i na rakiju te o uredjenju zemaljskih financija, otvorio je biv. ministar trgovine Dr. Fiedler podvrgav te osnove trieznoj i strukovnoj kritici. Za njim su govorili svaki sa svog stanovišta zastupnici Steinwender, njemački nacijonalac, Freundlich njemački socijalista i drugi.

Razprava je pod večer prekinuta i sjednica zaključena. Buduća sjednica biti će tek u petak. Nastaviti će razpravu o osnovah ministra financija, koja će trajati bar dva dana. Koncem ovoga ili početkom budućega čedna staviti će češki zastupnik Dr. Masaryk prešni predlog radi sramotnog procesa u Zagrebu.

Skupština „Gospodarske zadruge“

u Kastvu dne 7. marča 1909.

(Svršetak).

VI. Različiti predlozi.

Predsjedatelj priobćuje, da je dne 26. augusta 1908. pregledao račune ove zadruge revizor „Zadružne zveze“ iz Ljubljane i tumači sadržaj dotičnog zapisnika. Skupština uzima do znanja obavljenu reviziju i zapisnik o istoj.

U smislu zaključka zadružnog odbora ima današnja skupština odlučiti ka kojoj „Svezi“ ima zadruga pristupiti radi revizije. Nakon saslušanja mnienja i uzev u obzir, da je i „Gospodarska sveza“ u Puli donjekle započela svojim djelovanjem, zaključuje skupština, da se pristupi k istoj svezi, obzirom, što je i onako već ova zadruga učlanjena kod puljske sveze.

Prijaviv se za rieč veleuč. gosp. prof. Vjekoslav Spinčić, rečе od prilike: Nastupila su za naš narod težka vremena, vremena kušnje i borbe za obstanak. Sav je Balkan na nogama i čim bi tamo pukla prva puška u neprijateljskom smislu mogao bi planuti rat širom Evrope. U Zagrebu vodi se velika parnica o veleizdaji, a radi se tu o našoj braći. Nas Slavena ima mnogo, a to nije svakomu po volji, pa nas tlače, ali nas potlačiti neće, jer će nas sloga uzdržati i dignuti. — Dne 10. o. mj. sastaje se carevinsko vieće, ali ne ima sigurnosti, da će moći obastati. Spomenulo se je nešto prije kompromis izmedju Hrvata-Slovenaca i Talijana Istre, na temelju kojeg bili su obavljeni i posljednji pokrajinski izbori, ali koja nam korist do sada od toga, kad se zemaljskog sabora ne sazivlje. Sabora se ne sazivlje, jer bi i mi tamo došli, pa bi možda komu pokvarili račune i htjeli pomoći gospodariti imetkom pokrajine, te i našem kmetu budi što priskrbiti. Budite uvjereni, da kad dodje do toga, da ću i ja znati zagovarati naša prava.

Veseli me što ova zadruga obstoji i što je njezin rad drugima zamjeran, ali vidim u tom jakost i napriedak gospodarstva, jer u prvom redu, hoćemo da priskočimo sami sebi u pomoć. To medjusobno pomaganje i udruživanje koristno nam je i jači nas. Samo napried! — Žalostno je s druge strane, da se ovu zadrugu omalovažava, dapače sramotno je, da kulturno vieće Istre tiska u svojim izvještajima, da ova zadruga dobiva na hiljade državne podpore, a kad tamo, nije dobila niti pare.

Konačno pozivlje zadrugare na složan rad i zahvaljuje se predsjedatelju na pozdravu. Skupštinari pozdravljaju govornika sa gromkim: Živio!

Prijaviv se za rieč gosp. J. Žnidarić, rečе, da ga veseli što kod ove skupštine može upoznati više gospodara, kao i to što se u tolikom broju odazvaše i pristupiše ka skupštini. Po malo upoznati će kraj i biti će gospodarima na ruku u poboljšanju gospodarstvenih prilika. Držati će više puta poučna predavanja, pa već sada pozivlje osobito mladje ljude, da k istima što brojnije pristupe i u svojoj koristi pomnjivo pripaze i glede nejasnih im stvari, da ga popitaju. Skupština ga pozdravlja su: Živio!

VII. Izždriebanje gospodarskog orudja.

Kao doživotni članovi društva sv. Je-

ronima u Zagrebu bili su na sreću dignuti sliedeći članovi: Crnjarić Frane od Frana iz Puži kbr. 22. Sušanj Andre od Frana iz Zvoneće 101, Drnjević Marija Albertova iz Spinčići i Stanić Frane iz Kućeli 97. — Nadalje bilo je ždrihom medju članove podieljeno: 15 komada motika, 20 komada noževa za cieplienje (Kunde), 30 komada škara, a medju ostale jedan kvintal sjemenja kapulice ji 50 kg. sjemenja peše žute i crvene, i konačno 300 komada knjižice „Peradarstvo i kuharstvo".

U 1 sat iza podne predsjedatelj zahvaliv se nadošlim članovima zaključi skupštinu.

Iza glavne skupštine sastao se je novoizabrani odbor i kostituirao se kako sliedi: jednoglasno bio je izabran predsjednikom veleuč. gosp. Dr. Matko Laginja, odvjetnik u Puli, podpredsjednikom gosp. Carlavaris Ivan iz Kastva 105, blagajnikom gospodin Jelušić Rudolf iz Kastva 20, i tajnikom g. Žic Nikola, obć. likvidator u Kastvu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori u Puli započeti će, kako smo već javili — u nedelju dne 9. maja i to u petom tjelu ili razredu, u I. izbornom kotaru t. j. u gradskom izborničtvu. Birati će se jednog zastupnika i jednog zamjenika. Izbor će trajati dne 9, 10, 11 i 12 maja. (U ovom razredu i izborničtvu nalaze se t občinari iz Fazane, Sičana i Galežana.

U istom tjelu a u drugom izbornom kotaru birati će občinari Medulina, Ližnjana, Jadreški i t. d. Dne 9. maja jednog zastupnika i jednog zamjenika u Medulinu. Dne 10. maja u istom izborničtvu u Alturi oni iz Alture, Kavrana i t. d. — Dne 11. maja oni iz Štinjana u domaćoj školi. Dne 11. maja oni iz Peroja u domaćoj školi. — Dne 12. maja oni iz Pomera i Premanture u školi u Pomeru.

U trećem tjelu — I. izborni kotar — birati će se sedam zastupnika i tri zamjenika:

Dne 15. maja
Dne 16. maja
Dne 17. maja
} Hotel Belvedere u Puli.

Dne 19. maja u Fazani, dne 19. maja u Sišanu, dne 20. maja u Galežanu.

U trećem tjelu II. izb. kotar birati će se šest zastupnika i četiri zamjenika: dne 16. maja u Alturi za Alturu, Kavran, Loboriku i Montić.

Dne 17. maja u školi u Štinjanu, dne 17. maja u Peroju, dne 19. maja u Pomeru za Pomer i Premanturu.

Dne 20. maja u Medulinu za Medulin, Ližnjan, Jadreški i t. d.

U drugom tjelu birati će dne 21. maja u hotel Belvedere deset zastupnika i pet zamjenika.

U prvom tjelu — I. izborni kotar — birati će se dne 22. maja u hotelu Belvedere osam zastupnika i dva zamjenika.

U istom tjelu II. izborni kotar birati će se dne 22. maja na istom mjestu dva zastupnika i jednog zamjenika.

U četvrtom tjelu birati će se na istom mjestu dne 23. maja deset zastupnika i pet zamjenika.

Viesti iz porečko-puljske biskupije. Dne 15. o. mj. obavit će se izbor župnika u Sv. Lovreču pazetinačkom. Jedini natjecatelj za to mjesto je tamošnji župe-upravitelj vič. Sekyra. Čujemo, da narod nije s njime zadovoljan, te može na dan izbora doći do razmirice.

* * *

Doznajemo, da je župnikom-kanonikom u Puli imenovan veleč. Leonard Pavan. Imenovanje još nije službeno potvrdjeno.

Don Pavan je dobar svećenik, ali nije za župnika u Puli. Prije svega ne poznaje našeg jezika, a drugo, on neće biti dosta jak da se odupre pohotama ovdešnje kamore, koja će, bojimo se, i njega povući u svoje mreže. Talijani u Puli i u Poreču dali su svoj „placet" za imenovanje don Pavana, a to je dosta da se već unapred pogodi, koji i kakav će biti novi župnik u Puli.

Voloski kotar:

Načelnikom postaje u Jurdanih — občina Kastav — imenovan je g. Pino Cian do sada odpravnik južne željeznice u Gorici.

Obiteljska žalost. Rodoljubnu obitelj Kundić u Frančićih — občina Kastav — zadesila je dne 30. aprila težka nesreća. Tog je naime dana preminuo njezin najstariji član g. Rafe Kundić, otac blagopokojnog i nikad dosta prežaljenog Mata, u visokoj starosti u 88 godini providjen sv. otajstvi za umiruće. Pokojni Rafe bio je na daleko poznat zbog njegovog rodoljubija i poštenja. Nakon smrti nezaboravnog si jedinca Mata stao je sve to više padati, dok ga eto poslije druge godine nemila smrt pobrala. Ostavlja za sobom mnogobrojnu težko ucviljenu svojtu: snahu kćeri, zetova, unučadi, praunučadi i t. d. kojoj izričemo najsrdačnije saučešće.

U nedjelju poslije podne vršio se je sjajan pogreb, te se je tim žalostnim povodom opet pokazalo, koliko je bio vriedni pokojnik štovan a njegovi mili cienjeni i ljubljeni. Pokoj vječni čestitom starcu!

Koparski kotar:

Pučka štedionica na Kozini. U nedjelju dne 25. pr. mj. započela je pučka štedionica i posujilnica na Kozini svoje blagotvorno djelovanje. Prvi uspjeh presenetio je ugodno osnovatelje i tamošnje naše prvake. Prometa je bilo tog dana K 3.655·18, što je veoma mnogo za nebogato selo. Mnogobrojnim upisom i ulošcima pokazalo je ono pučanstvo, da shvaća važnost i korist tog poduzeća te mu zajamčilo obstanak i liepu budućnost. Štedioničke uložke prima se svaki dan uz 4½% kamata.

Konstituirajuća glavna skupština podružnice sv. Ćirila i Metoda u Lanišću obdržavati će se u nedjelju dne 9. maja u 2 sata po podne.

Umoljavamo bližnje prijatelje i rodoljube, da svojim prisustvovanjem počaste otvorenje naše podružnice.

Razne primorske viesti.

Zadušnice Zrinskog — Frankopana. Iz Beča pišu nam: Na 30. o. mj. izhodni dan smrti hrvatskih mučenika Petra Zrinskoga i Krste Frankopana bile su odsužene zadušnice u Novom mjestu kod Beča. Prisustvovala su sva hrvatska omladinska društva u Beču, odaslanici iz Zagreba i Pešte, narodni zastupnici na carevinskom vieću Dr. A. Tresić, Dr. F. Ivanišević i Roblek kao odaslanici sveze jugoslavenske[1]). Misu je odčitao u Župskoj crkvi zastupnik Ivanišević koji je na grobištu udjelio pokojnim odriešenje u hrvatskom jeziku i izrekao govor obazriući se na potlačeno današnje stanje Hrvatske i potičući na rodoljubno samo prijegaranje po izgledu vrlih pokojnika. Omladina je položila tri vienca sa hrvatskim trojbojnim vrpcam. Izrekło se je i drugih više rodoljubnih govora na sastanku, kojeg je ovom prigodom upriličila akademska mladež.

Riemanjsko pitanje konačno riešeno. Dne 26. aprila pala je u občinskom zastupstvu u Dolini, kamo spadaju i Riemanje, posliednja rieč o tom toli zamršenom i sretno dovršenom pitanju. Čestitamo svima iskreno, koji su k sretnomu riešenju najviše pripomogli uz srdačnu želju: bilo na duševnu i tjelesnu korist onih vriednih stanovnika.

[1]) Zastupnici Mandić i Spinčić bijahu poslom u parlamentu zapriečeni sudjelovati kod zadušnica.

Brzojavna čestitka dičnomu starini pjesniku i piscu vitezu Ivanu Trnskomu. Narodni zastupnici na carevinskom vieću u Beču gg. Spinčić i Mandić odaslali su dne 30. o. mj. odličnomu svečaru sliedeću brzojavnu čestitku:

„Prigodom Vaše devetdesetgodišnjice blagoizvolite primiti i kao pjesnik-pisac i kao odličan Hrvat i kao osobiti prijatelj istarskih Hrvata najiskrenije čestitke odanih Vam i zahvalnih štovatelja".

Lov za novostmi. Nekoje naše novine nemogu se oduditi običaju „švabskih" listova, koji turaju često u sviet viesti, koje nemaju ni znaka vjerodostojnosti. Samo da je novo — samo da izazove iznenadjenje — pa kud puklo da puklo!

Tako su nekoji listovi naših strana donieli iz jednog bečkog izvora viest o tobožnjoj akciji izmedju hrvatskih i talijanskih zastupnika o jezičnom uredjenju u Istri. Navadjali su čak i imena sudjelujućih osoba, pisali su o uvjetima jedne i druge ugovarajuće stranke, o nastojanju središnje vlade, da do sporazuma svakako dodje i t. d. A posljedica? Morali su priznati, da viest nije istinita — drugim riečima, da bijahu namadjareni. Ali nije bilo samo ta posljedica. Evo zašto ne.

Viest su donieli prve i skoro jedine naše novine na jugu. Talijanske su novine većinom mudro i lukavo šutile kao da ih to pitanje ne zanima. I doista ih ne zanima, jer su oni u položaju: „beati possidentes!" Njima nije stalo do uredjenja jezičnih odnošaja u Primorju, — napose kod nas u Istri, jer za njih nemogu da budu nikad bolje uredjeni nego li su sad. Ali iz pisanja spomenutih naših novina crpiti će oni nauku kako mi težko i jedva čekamo to uredjenje. Odatle će oni zaključiti, da ćemo se mi svakom mrvicom zadovoljiti, samo da bude nješto na bolje. Ta poznata je ona u trgovini: tko svoju robu silom nudja, daje ju u pol ciene.

Na korist vinogradarstva — veći porez na pivo. Austrijski ministar financija vitez Bilinski kani predložiti carevinskom vieću na pretres osnove o povišenju poreza na pivu i rakiju te povećati cienik za osobni tovarni promet na državnim željeznicama. Nas zanima napose povišenje poreza na pivo, jer bi to koristno i potrebito bilo za naše vinogradare, koji nemogu pod nijednu cienu prodati vina radi prevelike konkurence, koju mu čini pivo.

Sada iznosi porez za svaki saharo-metarski stupanj 54 filira dočim bi u buduće imao iznositi 70 filira — više nego li dvostruko. Nu tom promjenom izgubile bi pokrajine pravo udarati samostalni namet na pivo i rakiju, što ga sada uživaju. Kao zamjenu zato dobivale bi iz državne blagajne svake godine neku stalnu odštetu, čim bi se imale urediti zemaljske financije pojedinih pokrajinah.

Po vladinom računu dobivale bi naše pokrajine iz državne blagajne godimice sliedeće iznose:

Trst godimice	. . . . . K	747.000
Istra	. . . . . K	671.000
Goričke	. . . . . K	555.000
Dalmacija	. . . . . K	826.000
Kranjska	. . . . . K	1,986.000
Štajerska	. . . . . K	5,221.000
Koruška	. . . . . K	1,858.000

Izgubile bi time, kako rekosmo, sve pokrajinsko pravo udaranja nameta na pivo i rakiju, okrnjena bi bila ponešto i autonomija tih pokrajina, jer bi one došle još u veću odvisnost od države, — nu uzprkos svemu tomu, pozdraviti će svi naši gospodari — vinogradari sa zadovoljstvom tu promjenu, osobito što se tiče piva, koje se u vlači sve to više i u naše krajeve, i to nesamo u gradove, već dapače i u neznatna sela. Bude li vladina osnova prihvaćena poskočiti će porez na pivo kod nas približno od K 4·42 na K 9·80 filira, a tim će poskočiti ciena pivu bar za 4 filira po litru.

Djačko Pripomoćno Družtvo u Pazinu primilo je u prošlom mjesecu travnju slijedeće novčane darove: Zem. šk. nadz. Fr. Matejčić — Trst K 40·10, prof. Stjepan Figurić — Pazin K 5, Samoborska štedionica — Samobor K 100, Medulinsko družtvo za štednju i zajmove — Medulin K 100, opć. tajnik Ivan Žic — Kancelarić Ičići K 5, Milan Beck — Karlovac K 2, Ivo Ivančić — Karlovac K 2, Dr. Armin Štern — Karlovac K 2, Dr. Milan Zanić Karlovac K 2, Pavao Fröhlich — Karlovac K 2, N. Maiović — Karlovac K 2, Emil Hramer — Karlovac K 2, prof. Josip Kožuh — Celje K 10, Dr. Vjekoslav Kukovec — Celje K 10, profesor dr. Anton Dular — Celje K 10, Pavao Peručić, trgovac — Opatija K 10, Dr. Josip Landr, liječnik — Opatija K 10, Dr. Ante Mandić, odvj. kand. — Opatija K 10, Viktor Car, književnik — K 10, Dr. Ivan Pošćić, odvj. Volosko K 10, Julij Miran, posjednik — Opatija K 10, Posujilnica i Hranilnica — Trst K 300, N. N. — Trst K 50.

Glavarstvo općine — Volosko (potpora za 1908.) K 500, Glavarstvo općine — Volosko (potpora za 1909.) 500, odvj. Dr. Gjuro Červar — Volosko 100, Tiskara Laginja i dr. — Pula, prinosi u ožujku K 5.

Iz Trsta po 5 K: odvj. Dr. G. Gregorin, ravn. Ante Orel, bank. čin. Alfred Krstelj, sudb. prisl. P. Velčić, bank. čin. B. Horvat, bank. čin. Ćiro Kamenarović, odvj. Dr. Josip Abram, trgovac Ante Perić, Katina A. Bjelovučić, Dr. N. Zv. Bjelovučić, namj. konc. E. Karlavaris, priv. čin. Petar Crnogorac, trgovac J. Kuljiš, čin. M. Baranović, odvj. konc. Dr. Lj. Tomašić.

Zahvaljujući gore spomenutima preporuča se odbor njima i mnogim drugima, koji su na ovo družtvo zaboravili.

Kletva. Družtvo za pučku prosvjetu u Zagrebu priredilo je za puk glasoviti krasni roman „Kletva" od Augusta Šenoe. U tom romanu opisao je slavni August Šenoa poviest hrvatskog naroda iz 14. vieka. Tu liepu knjižicu prodaje i naša Narodna Tiskara u Puli po 50 para komad, a poštom 10 para više. Preporučamo rodoljubima da nabave ovu liepu knjižicu.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod ciene.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Svi u krojački salon Zovića i !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izmdjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno prinaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pećić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEĆIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
9.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Fakulića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, oujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, biledila (matokvrvnosti) želudačnih grčeva, hoztočnosti, lachinsa punokvrvnosti, svih udnih grčeva, hopochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svcobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpošta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladnja nadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja ugovorno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, ta odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i nadnžnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlaše Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

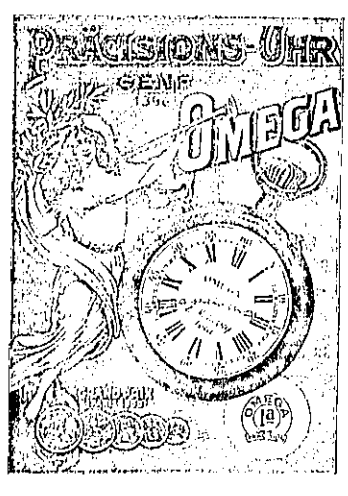

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro ideću žepnu uru nije uviek preka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati uro, nego li takvu koja nedo točno. Dobra i pouzdana ura čuva do sieta i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratili. Ručišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.

MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek izvoliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Dalje se eventualno i na obročno odplaćivanje!

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i opličene stvari, i potrebitine za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

DRUŽBINE OLOVKE

dobivaju se u tiskari

LAGINJA i dr. - PULA

VIA GIULIA, I.

Broj 20. Pula, u četvrtak dne 13 maja 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu.

Plaća i otuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se pošiljaju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Talijani Primorja i naš jezik.

Okolo 20. marča o. g. priobćio je talijanski dnevnik „Il Giornaletto", glasilo puljske občine, poziv na talijansku mladež Istre neka bi se marljivo učila hrvatski ili slovenski jezik — po njegovu: „lingua slava". Svoj predlog obrazlaže time, što Slaveni spadaju medju one tudjince, koji su Talijanom najbliži. Narod je — kaže — mlad, koji se može u doticaju s nama još mnogo okoristiti, te nam mora biti prijateljski sklon, ako se predaje prošlosti svlada, te se odstrani ograde feudalizma srednjega vieka, umjetno stvorene izmedju Talijana i Slavena.

Taj se je poziv na talijansku mladež ugodno dojmio nekojih naših listova naziruć in o tom prve znakove talijansko-slovenskog približenja u Primorju.

Mi smo taj glas po novinarskoj dužnosti jednostavno zabilježili izjaviv. da ćemo se nanj prvom zgodom vratiti. Čekali smo naime, da čujemo i drugo talijansko zvono, pak da kažemo konačno i mi svoju o tom vrlo važnom pitanju. I dočekali smo je u dva navrata i to od najkompetentnije talijanske stranke, od najstarijeg, najozbiljnijeg i najdosljednijeg glasila Talijana Primorja, od tršćanskog „L' Indipendente".

Taj se je list osvrnuo poduljim razglabanjem na predlog svog puljskog druga dne 16. i dne 22. aprila o. g. Prvi put napisao je neki F. B., odlična i uvažena talijanska ličnost — kako ističe samo uredničtvo — vrlo obširan članak pod naslovom „Moraju li Talijani učiti slavski?". (Devono gli italiani imparare lo slavo?), u kojem dolazi do zaključka, da Talijani nisu dužni učiti slavski, al da je u njihovom interesu poznavati taj jezik.

Da svoju tvrdnju dokaže, spominje po najprije doseljivanje Slavena, Niemaca, Engleza i t. d. u ove južne pokrajine.

Pisac se neplaši doseljivanja Niemaca, Engleza i t. d. jer se oni s vremenom udomaće kod nas i prometnu u Talijane, često dapače u dobre Talijanske rodoljube. Jedino se protivi službenom doseljivanju Niemaca t. j. kad se Niemci po izričitom nalogu vlade u svrhu administrativnog ponien čivanja u javne državne urede doseljuju.

Pogibeljnijim mu se čini doseljivanje Slavena u ove pokrajine te se pita: jesu li zbilja ovi Slaveni plemenom, koje nema ništa da traži u našim gradovima, pleme, na koje nije vriedno osvrćati se?

Netreba — kaže — da se poslužim sa poviešću a da dokažem kako su Slaveni, koji nam otimlju pragove naših kuća, etničke skupine, ustaljene u tudjih im pokrajinah, gdje uhvatiše dosta duboko korenje, tako duboko, da stavljaju često u pogibelj prvobitni značaj naših jadranskih zemalja. Priznati moramo istinu koja nas često peče, t. j. da su bili ovi Slaveni jednom tudjinci, ali sada, ma koliko bili nama posve tudji, nisu više svi tudjinci, jer razna njihova obrtna poduzeća, njihovo djelovanje u upravnom i gospodarskom životu podaju i njima neko pravo, koje pripada gradjanstvu ili stečenoj pripadnosti.

To je žalostna istina ali žalibože istina Dandanas znali su se ovi Slaveni okoristiti mnogimi elementi talijanske prosvjete, koje upotrebljavaju u svoje političke svrhe. Oni su dandanas sakupljeni u moćnih političkih organizacijah te traže sa grožnjom izjednačenje prava i podpuno priznanje njihovih utopija. vidimo ih, disciplinirane u cvatućih gospodarskih poduzećih, gdje prodiru znatnimi kapitalističkimi sredstvi na naša tržišta; vidimo ih kako stupaju ravni, neslomljeni, žilavi prema moru, iz kojega hoće da izvuku one koristi, koje sačinjavaju najveću moć naroda.

Tako mi se predočuje — kaže dalje — ovo nasiljivanje slavensko sustavnim, stalnim, točnim, upravljano od lukavih osoba, koje nemaju možda dovoljno uzgoja, al koje bi valjalo proučavati sa mnogo pažnje i sa velikim oprezom.

Dodajmo tomu — nastavlja — bezuvjetnu i skoro podlu podporu vlade (!?) pak ćemo viditi, da nam nemože biti koristnim ako prelazimo bezbrižno na dnevni red preko slavenskog pitanja i da nam nepomaže ako kažemo, da su Slaveni tudjinci, da su Slaveni provalnici, već da treba tražiti sredstva proti toj provali i proti podupiranju tudjinskih i pogibeljnih elemenata. Prodiranje Slavena postaje nam žalibože vrlo pogibeljnim, jer su središta, iz kojih dolaze k nama Slaveni, na granicah naših gradova i naših zemalja, jer ti Slaveni silaze amo danomice sa susjednih briegova, i ponajpače jer i upravitelji te sreće stanuju u naših gradovih, gdje rade i pripravljaju mjesto doseljenicima, viču malo, znaju da ih domaći nerazumiju, računaju na podporu oblasti (?!) i radi toga nastane se stalno u naših pokrajinah.

A da ih imade u naših pokrajinah — uzdiše bolno — i da tuj vrše svoja prava pokazuje nam uspjeh zadnjih političkih izbora. Ja držim, da je 14. maja 1907. takov dan, od kojega se možemo, ako samo hoćemo mnogo naučiti. Onoga dana ustanovljeno je, da su i u Trstu i u najčistijim i najsjegurnijim talijanskim izbornim kotarima Slaveni postigli 300, 400 i više glasova, što bi imalo značiti, da ovi Slaveni nisu baš oni, koji se spuštaju u grad radi dinastičkih ili vladinih demonstracija, već su to ljudi, koji u Trstu stanuju i tršćanskim životom žive. Žive svi za sebe, tudji su gradskomu životu doduše, nu baš radi toga pripravljaju nam često bez da se mi sjetimo takova iznenadjenja, prema kojim se nadjemo više puta razoružanimi.

Da se uzmogne pobiti svoje protivnike — piše dalje — najbolje je sredstvo upoznati tajnu njihovog oružja. A koje je to najmoćnije oružje jednog plemena, dá jednog naroda?

Jezik, jer je jezik j dini očiti izliev ljudskih misli, a ljudske misli napreduju i prodiru putem jezika, pomoćju tog naravskog i svcobćeg glasila.

Kad je tomu tako — nastavlja — i pošto znamo, da imamo pred kućnim vratima, dapače u istim kućama protivnika držim, da mora biti naša najveća briga, da upoznamo oružje tog neprijatelja, da znamo ono, što o nama i o našim pokrajinama misli, što snuje proti nama, što pripravlja u svojim organizacijama i skupštinam. Kad bismo mogli znati za sve te stvari, imali bismo koristan preduvjet i mogli bismo možda prepriečiti napredovanje nekojih uspjeha. Ali ako mi nerazumijemo njihovih pogovora i nihovo jezično širenje, tada će g. uredniče — po mojem sudu — biti za mnogo i mnogo otežčana naša konačna pobjeda.

Poznavajuć hrvatski ili slovenski jezik — kaže dalje pisac — nebismo se doduše prosvjetno ništa okoristili, jer je taj jezik tekar u zametku, ali jer je baš taj jezik najsilnijim oružjem naših narodnih protivnika, držim da bi nam koristilo poznavati njegove tajne. Mi poznamo samo površno mnienje naših protivnika, jer nepoznamo njihov jezik, nu kad bismo jednog dana našom slobodnom odlukom upoznali jezik naših protivnika, tada bismo mi mogli kvariti račune, temeljito proučiti njihove misli, tumačiti njihove dokaze, odkriti im sve njihove zloće, sve njihove drzovite laži, sve spletkarske osvade, sva zločinačka i nepuštena podmitanja.

Ovo bi bio uspjeh, koj bi razčistio naš položaj. Mi bismo tim i nehotice učinili uslugu prosvjeti, možda i samoj Europi, koju bismo očuvali od divljačke provale nove vrsti, koja prieti žalibože bučnim znakovima obalam našeg krasnog latinskog mora.

PODLISTAK.

Poreško-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Iz ovoga je jasno, da je povjerenstvo pri razvodima dotičnim općinama, a među njima i plominskoj, napisalo list o međašima jezikom latinskim i hrvatskim. U 20. stoljeću „gospoda" u Plominu ne mogu ni da čuju štogod o hrvatskom jeziku, koji je materinski skorom svim općinarima.

„Od tud idoše naprid pred tu gospodu starci s Plomina 6, a Šumbera 6, ki znajahu pravdu i razvodi, vsaki njih križ noseći v rukah, kažući prave termene i zlamenja. I tako idoše ravno po grižah od zlamenja do zlamenja po stareh zlamenjah i termenih od jedne i druge strane. I tako ravno pridoše van na jednu ravancu proti Plominu. Ondi najdoše ti starci kamik zakopan, i na njem usečena dva stara križa, i tu je jedna gromača. Od tud idoše po grižah po stareh zlamenjah, i tako k dvoru šumberskomu, ki je bil župana Kirina Šumbera, ki dvor je ležeći van z griž; i tu blizu pred tim dvorom najdoše na jednom kamiku jedan star križ visečen; i zdola pod križ gre jedan putić, ki gre od toga dvora po dragi k Plominu prek jednih njiv. Od tu višavši na ravnicu proti Plominu, tu je jedna gromača. Od tu vaspet po grižah po stareh zlamenjah i stareh križi na kameni zasečeni, i tako ravno na kanton sv. Trojice. I tako ondi vsa gospoda počivahu, i gospodin Filip Mačić govoraše od strane gospode gospodinu markezu i komunu plominskomu: ovo jeste videli zavodi teh starac jedne i druge strane, kako su danas poljali; za to ako imate ošće ke pravice ali pisma, da biste naprid postavili, ali ste dobrovoljno na toj roti, ku jeste današnji dan obi strani storili; ali aku imate suprot govoriti, ali vi komun labinski pokažite, aku imate pravice v pismeh, ali starce, ki znaju pravdu i razvodi. I tako gospodin markez i vsi žlahtni (= plemići) i oni dobri ljudi, ki behu s njim, odstupiše s njim na stran i s njim komun labinski i plominski, i tako se velik čas svećaše, i tako vaspet pridoše. I gospodin markez sam govoraše od strane komuna labinskoga i plominskoga, da sve to kako je danas peljano od teh starac, da je pravo šasto i da su dobrovoljni i da suproti tomu zavodu ne mogu ni ote reć, zać su istinu pokazali pod rotu, ka su jure storili i obećali, da ote tako obdržat, kuda ti starci zavod i termeni postave. I tako šumberski komun rekoše, da nete s toga stupit, kako su zavezi i rotu utvrdili. I tako se jedne i druge strane tu meju sobu sjediniše, i gospodin knez i vsa gospoda jednoj i drugoj strani oznaniše, da ka koli stran bi prek teh termeni i zavod pasli v noći ali va dne (i t. d. kao gore.) I pisaše listi jednoj i drugoj strani jezikom latinskim i hrvatskim, a gospoda shraniše sebi jezikom nemškim. I ondi takoje tada gospodinu Filipu Maciću i komunu kršanskomu dado listi na njih termeni i razvodi, ke su včera storili. I tako vsi ti komuni idoše veselo domov, da se tako s mirom meju sobom sjediniše. I gospodin knez i gospodin markez i vsa gospoda i deželani se meju sobom zgovorise i zapovedaše, da pridu jutri rano na razvodi komun labinski k svetoj Trojici na breg tu blizu svetomu Ambrozu i da pernesu svoje pravice i pisma, i da pridu starci, ki znaju pravdu i razvodi meju Šumberom i Kočurom. I gospon Filip Mačić govoraše od strani vse gospode županu Šumbera, da pride jutri rano i vas komun na razvodi, i da pridu starci, ki znaji pravdu i razvodi meju Labinom i njimi i Kočurom, tu k svetoj Trojici na breg blizu svetomu Anbrožu. I tako obrediše. I gospodin knez i vsa gospoda i deželani idoše v Šumber k večeri, a gospodin markez ide i vsa gospoda, ki behu s njim, i od Bizeta, i Motovuna i Oprtlja i od ostaleh mest k večeri v Labin". —

Budući da je Filip Mačić posrednik među povjerenstvom i općinarima, veoma je vjerojatno, da je on govorio hrvatski. Na pranoćište dakle pođoše oni iz knežije (grofije) u Šumber a oni iz marke (mletačke i patrijarhine) u Labin. Sliedećega dana posao nastavljahu.

(Nastavit će se)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 7. 5. 1909.

Prekinuta razprava.

Predsjednik javi na početku sjednice, da će prekinuti razpravu o prvom čitanju financijalnih predloga a da se uzmogne razpraviti tri prešna predloga i to predlog, da se opozove iz Bosne dopunitbene pričuvnike, predlog o položaju proizvadjača sladorne repe i predlog prof. Masaryka radi zagrebačkog procesa proti Srbom.

Prešni predlozi za opoziv dopunitbenih pričuvnika iz Bosne i t. d.

Socijalistička stranka stavila je dva prešna predloga u tom obziru, da se odmah opozove iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije sve vojnike, koji vrše službu dopunitbenih vojnika i da se dade obiteljim svih pričuvnika bez otezanja po zakonu pripadajuća im odšteta.

Njemački radikalac Stransky stavio je drugi predlog, koji glasi, da se opozove pričuvnike iz navedenih zemalja čim prije.

Razpravu otvorio je socijal-demokrat zast. Hackenberg, koji spominje, da imade medju pričuvnicima takodjer otaca obitelji, koje treba bezodvlačno odpustiti. Obiteljim pričuvnika neka se izplati odmah po zakonu pripadajuća im odšteta a da nemoraju, kao da sada toliko prosjačiti.

Zast. Stransky reče, da je njegova stranka uvidila potrebu naoružanja vojske radi izazivanja Srbije te da su njemački vojnici veselo pošli na jug. Sada je pogibelj minula pa neka se popunitbene pričuvnike čim prije opozove.

Ministar za zemaljsku obranu general pl. Georgi govori proti socijalističkom predlogu, da se mora odmah opozvati pričuvnike. Položaj naš na jugoistoku se je doduše razjasnio, ali odnosaji na granicah naših nisu jošte tako ustaljeni, a da bi se moglo smanjiti bezodvlačno broj četa. Izjavi, da prima predlog zastupnika Stranskoga. Što se tiče podpora obiteljim pričuvnika — reče — da se te podpore redovito daje; ako se komu učinilo krivo, neka se pritužI i zadovoljiti će mu se. Zast. Silinger iz Moravske čudi se, što su pozvani u Bosnu i Hercegovinu popunitbeni pričuvnici nekojih moravskih pukovnija pošto bijaše već minula pogibelj rata sa Srbijom.

Zastupnici Klofač, Zaruba, Dr. Horsky, Filipinski, Dr. Mislivec, Kreilmeier i Prokop izjaviše, da će njihove stranke glasovati za prešnost i za same predloge.

Njemački agrarac Herzmansky izjavi, da su njemački agrarci zahvalni ministru za zemaljsku obranu i da će glasovati za predlog Stranskoga. Socijaldemokrat *Schuhmeier* navali oštro na vojnu upravu te zahtjeva, da se bezodvlačno odpusti sve pričuvnike i dopunitbene pričuvnike i da se nezateže toliko sa izplaćivanjem odštete obiteljim pričuvnika.

Nakon toga prešlo se je na glasovanje. Prihvaćen je bio predlog zastupnika Stranskoga sa dodatkom zastupnika Seitza, koji glasi: neka vlada uputi podredjene oblasti, da pravedno odmjere odštetu obiteljim pričuvnika i neka se tu podporu čim prije izplati.

Tim je sjednica svršila; buduća će biti utorak dne 11. o. mj.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori u Puli. Kako smo javili počeli su u nedjelju izbori za občinsko zastupstvo u Puli i to petog tiela za prvi i drugi kotar. U prvom kotaru petog tiela (grad Pula) naši narodni radnici postaviše kandidate gg. **Franju Rak-a** kao zastupnika i Matu Subar-a kao zamjenika. U gradu Puli glasovalo je u svemu 1553 izbornika, u Fažani 61, u Šišanu 49, u Galežanu 114 dakle u prvom kotaru ukupno 1777. Od toga dobili su socijalistički kandidati 1153, a naši nar. kandidati 580, a 44 glasovnice su što biele, što raspršene.

Naša stranka polučila je, kako se vidi u ovom izborničtvu neočekivani uspjeh tim više, što se je zadnji dan odlučilo ići u borbu i veoma malo se radilo; taj uspjeh bit će nam poduka za buduće izbore, gdje uz življu agitaciju mogli bi računati ne samo na jaku afirmaciju nego i na pobjedu. I ovi izbori pokazuju očito da je toli opjevano talijanstvo Pule obmana, koja vara i same Talijane i c. k. vladu.

Jučer sa izborom u Premanturi i Pomeru svršeni su takodjer izbori i za drugi kotar (vanjske občine Pule) pete kurije, te su izabrani skoro jednoglasno naši narodni predloženici gg. Dr. Matko Laginja kao zastupnik, a Josip Stihović kao zamjenik.

Izbori su inače prošli sasma mirno bez važnijih upadica; jedino su u Fažani pouzdanici naše stranke gg. A. Kandušer i J. Muhulja, nakon izbora kad su bili prepoznani na odlazku iz Fažane, pozdravljeni od tamošnjih podplaćenih fakina sa pogrdnim riečima: m...a ai Croati, viva patria italiana, abbasso austriaci, viva Italia i slično. Naši pouzdanici mirno su gledali tih 30 junaka žalostne talijanske kulture i odvezli se u Pulu.

Vrana vrani oka ne izkapa. Ono što smo u ovom listu toliko puta dokazali t. j. da su istarski socijalisti podrepnice talijanske liberalne stranke, potvrdjuje nam ponovno sama nazovi-liberalna stranka u Puli. Evo kako: Po priznanju talijanskih listova imade talijanska nazovi-liberalna stranka u Puli u petom tjelu obće kurije za občinske izbore ogromnu većinu izbornika svoje stranke. U tom tjelu imade oko 5000 izbornika. Liberalna stranka uprkos ogromnoj većini svojih pristaša-izbornika nije postavila u tom tjelu svojih kandidata, već ga je prepustila posve socijal-demokratskoj stranci. A zašto to, pitati će onaj koji znade, da stranka neodstupa obično niti za vlas od svojih prava. Evo zašto: „Liberalna stranka" — piše glavno glasilo Talijana Primorja — „odlučila je da neće postaviti svojih kandidata u petoj kuriji, ponajpače radi toga, što se kandidati socijalističke stranke u Puli u narodnostnom pogledu nerazlikuju od liberalne stranke". Ma dakako, ta to mi tvrdimo uvjek, da su nam u narodnom pogledu jednako pogibelji socijalisti kano i liberalci, da su oni jednako zagriženi naši narodni protivnici, da bi nas oni jedni i drugi utopili u žlici vode kad bi samo mogli. Socijalisti nisu drugo nego jedno krilo liberalne stranke, oni su vjerni sluge bogataša i kapitalista, ljuti protivnici hrvatskoga radnika i seljaka. Pusti su to komedijanti, koje sliedi slieno ona šaka naših bedaka i trubila, koji nevide dalje od nosa svoga.

Iz talijanskog tabora. Čitamo u talijanskih listovih Istre sliedeće zanimive viesti, za koje prepuštamo njima odgovornost.

U občini Bale vlada sadašnje zastupstvo pet godina i nitko se nemiče, da bi toj nezakonitosti na put stao. Občinsko se zastupstvo nesastaje, jer zastupnici nedolaze k sjednicam ni na opetovane pozive načelnika, jer da nemaju u njega povjerenja.

Na občini da vlada velik nered a ipak se nitko nebrine, da bi ga odstranio.

* * *

Iz istog izvora doznajemo, da je bivši župnik u Puli, prošt Zannetti u Buenos-Ayresu i da se nalazi pod pazkom redarstva. Austrijske oblasti, da su poduzele potrebite korake, da bude od američkih oblasti njima izručen.

Policija je doznala za boravište poznatog defraudanta Dra. Lorenzetta, te je zatražila njegovo uapšenje u Buenos-Ayresu.

* * *

U občini Buje imalo se je medju najsiromašnije občinare podieliti kuruze nabavljene iz državnih sredstava za ublaženje biede. — Od te kuruze imalo je doći na svaku obitelj 20 kg. Gospoda na občini odlučiše drugačije. Mjesto 20, dadoše 85 kilograma i to nipošto najsiromašnijim, već pripadnikom liberalne stranke. Tako su mnoge obitelji ostale praznih ruku. — Kuruzu je dielio občinski tajnik pod nadzorom Dra. G. Vardabasso.

* * *

Rovinjski gradjanin J. Quarantotto, najbogatiji čovjek u gradu, slomio si nogu nalazeći se u gradskom poslu. Občinska uprava da mu je dala više stotina kruna odštete za troškove bolnice u Puli.

Predsjednik upravnog vieća, zemaljski i državni zastupnik g. Dr. M. Bartoli, bogat čovjek, da dobiva 200 K mjesečne odštete kao upravitelj občine za ono malo podpisa, što ih daje na službene spise i radi kojih da izgubi jedva 20 časaka na dan.

Narodni darovi.

Šalje se K 10·— za „Družbu sv. Cirila i Metoda". Ovu svotu sakupio je Jos. Gržinić medju družtvom „Ćiril". K 5·— darovao je Gržinić Josip učitelj, K 2·— darovala je Gržinić Vjekoslava; K 3·— se je sabralo od članarine mjesečne u družtvu „Ćiril".

Hrv. d. družtvo „Istarska Sloga" u Chicago (Amerika) šalje za Družbu sv. Ć. i M. K 52·50.

Današnji izkaz	K 62·50
zadnji izkaz	K 416·58
ukupno	K 479·08

Nasukao se brod „Pelikan" ratne mornarice. U sriedu na večer plovio je brod ratne mornarice „Pelikan" prema tvrdjavi Sv. Nikole kod Šibenika. Nebo bijaše nješto maglom zastrto i padala je sitna kiša. Najednom osjete na brodu silan udarac; prvi dio broda nasukao se na grebene ili na morsku plićinu te se odmah zaustavio. Odmah su poduzete sve mjere za oslobodjenje broda iz težkog položaja. Rano sliedećeg dana obašao je fregatni poručnik E. Lutterotti, koji je brodom za nesreće ravnao, položaj broda, te videći da je taj vrlo pogibeljan i znajući što ga radi odgovornosti čeka, izpali si u glavu hitac iz samokresa i oste na mjestu mrtav. Na lice mjesta odplovili su brodovi, da izbave „Pelikana" iz nesretnog položaja. Na lice mjesta doplovio je i zapovjednik ratne mornarice admiral Montecuccoli. Nesretnog poručnika odvezoše u Pulu, gdje je pokopan na vojničkom groblju.

Buduće zasjedanje porote u Rovinju započeti će dne 1. junija o. g. Predsjednikom porotnih razprava imenovan je predsjednik okružnog suda g. Julio Covaz, a zamjenicima savjetnici istoga suda gg. D. Harabaglia i A. Tentor.

Voloski kotar:

Izpražnjena učiteljska mjesta u Voloskom kotaru: u Kastvu: naduučitelja I. reda; podučitelja i učiteljice II. reda.

Mjesto učiteljice III. reda u Munama, Brežcih, Brgudu i Zametu.

U Rukavcu mjesto učitelja na troraznrednici.

Pazinski kotar:

Školska mladež u Pazinu priredit će nasekoro zabave u „Narodnom Domu" u korist onih družtava kojima je mnogo dužna. Gimnazijalci imadu zabavu u korist „Djačkoga pripomoćnoga družtva u Pazinu" dne 22. o. mj., a 15 dana zatim t. j. 5. lipnja je zabava djece iz zabavišta i pučke škole u korist Družbine podružnice u Pazinu. Prijatelje djece i mladeži sjećamo ovim tih zabava i spomenutih plemenitih družtava.

Kringa, kod Pazina. Ovdje se je ustanovila pučka knjižnica za okružje Kringu. Nova, tekar postavljena na noge, nema dosta knjiga na razpolaganje. Narod pismen upravo hlepi za knjigama, osobito pučkim pripovjetkama, povješću i t. d. Knjiga imade sada većma malo na razpolaganje, a novca još manje za nabavu istih.

Predsjedničtvo te novo-ustanovljene knjižnice moli sve rodoljube širom Hrvatske da bi blagoizvolili pokloniti kakvu knjigu pučkoj knjižnici u Kringi. Vrače se moli veleštovanu gg. učitelje, svećenike, odvjetnike, ljećnike, zborove, čitaone i naklade knjiga, da blagoizvole pokloniti knjigu toj knjižnici.

Narod bi čitao, no nema ni novina ni knjiga, a novaca još manje da si ih nabavi. Bolje bi bilo da narod čita i da se izobrazuje, nego da naše knjige stoje u kućama gdje se ih po više godina ne vidi. Svaka knjiga dobro će nam doći.

Krčki kotar:

Vrbnik, 3. maja 1909.

U nedelju dne 9. maja obdržavala se je glavna skupština ovdešnjeg „Konsumnog Magazina". Prije skupštine širile su se svakovrstne glasine, naime da je magazin na rubu propasti radi nereda i slabe uprave, akoprem je poznato da je i ove godine družtvo na dobiti od 600—700 K kako to dokazuje bilanca. Te glasine su bačene iz mržnje, reć bi od onih osoba koje se bave trgovinom, pa bi time htjeli da uzbune narod, te da tako nestane konsumnog družtva da bude njima široko polje guliti bolje narod. Ti se trgovčići bave svačim, na primjer, kupovanjem grožđja, vina, buhača a ponajviše trgovinom s prasicima. Ti trgovčići radili su tajno i lani da kupe istradu (šenicu i fermentun), ono što vlada daje radi oskudice pučanstva bez dacije, ali toga sirote nisu podignuli jer je istekao rok.

Ove je godine od vlade odmjereno za istu svrhu 250 kvintala šenice i 1500 kvintala fermentuna, pa se i ove godine isti mišaju kako bi si time mogli na račun siromaka omastiti svoje brkove mastnim dobitkom. Ti hahari nemaju nikakvog svoga kapitala, već dobiju novac po miloj volji, kada hoće i koliko hoće iz mjestne Posujilnice. Uz kakve postotke, neznamo.

Pita se ovim, može li Uprava ovomjestne Posujilnice po svojim pravilima posudjivati novac tim osobama u svrhe nimalo čiste, da taj novac upotrebljuju za gulenje siromaha. Dakle naša Posujilnica daje novac baš u protivnu svrhu nego li u koju je ustanovljena, naime, izbaviti narod od pohlepnih lihvara i narodnih pijavica, a kad tamo kod nas posudilničkim novcem baca se siromašni narod u nezasitni požiralnik lihvara i danguba. Dužnost je odbora Posudilnice paziti komu dava novac i zašto, jer po pravilima uzajmitelj mora navesti u molbi za zajam svrhu u koju će upotriebiti posudjeni novac. Koliko je odbor na to pazio do sada, vidi se po gornjim činjenicama. Kaže se prilika čini grieh, a po tom i ti trgovčići nebi možda guili narod, da bi im posudilnica uskratila novaca, te bi se bavili više motikom, a nebi s torbicom oko vrata predvodili čopor prasaca, što je naravski lakše i više nosi.

U zadnjem broju „Naše Sloge" čitali smo da u Vrbniku nema mižerije, biti će istinito, jer ove godine naša občina neprima ništa od potrošarine vina, rakije, piva i mesa, te se pravom očekuje da nije potrebna, ako nije i tu ona stara ali uvjek sedma zapovied: ljenost. A tko je odgovoran za tu škodu? Uviek načelnik, pao da i nije direktni krivac. — Još jedna fiška od danas 8. o. mj. Danas se vjenčao u Garici Miko Žic Mikov (Muharić) proti volji svojih roditelja. Miko Žic (Muharić) mladoženje otac, priredio je svomu sinu ovu liepu počast. Na jedan visoki štap na svojoj volti objesio je crveno-bielu zastavu koju je valjda donio iz Krka, uz

nju po strani dva velika roga od svoga bika, kojeg je pred godinu dana na Rijeku brodao, i jednog dečka sa likovom trubjom, koji je neprestano trubio okolo kuće. Tomu se imadu primieniti ona dva velika roga uz šarenjačku zastavu i ono tulenje? Nadoženji sinu ili onoj zastavi; — ako ne dvima dvima, to svakako ocu šarenjaku; jer rogovi su svojina rogatoga bluga.

Za sada dosta, u buduće još.

Koparski kotar:

Skupština Podružnice u Draguću. U nedjelju 16. maja obdržavat će se glavna skupština Podružnice „družbe sv. Cirila i Metoda" za Draguć-Grimaldu uz obični dnevni red te plesom; pozivlju se gg. članovi i prijatelji da dodju u što ljepšem broju. Osobito se preporučamo prijateljima iz Pazina; od Cerovlja do Grimalde 1 sat pješice. Početak u 3 sata po podne.

Iz Klenovšćaka. Dne 17. veljače o. g. vjenčao se u podr. crkvici u Klenovšćaku župa Brest gosp. Andre Posedel (Mavrov) sa gospodjicom Marijom Bradetić, kćerju našeg vrijednog narodnjaka i općinskog savjetnika Antuna Bradetić, iz Klenovšćaka (općina Buzet.)

Tom prigodom dosjetilo se je i naše mile družbe i velezasl. bratovštine hrv. ljudi u Istri, sabravši za prvu 10 K i 10 h., za drugu K 10·10., ukupno 20·20.

Živili mladenci! — Dao Bog, o bi se mnogo drugih ugledalo u njihov lijepi primjer.

Izpiti zrelosti na učiteljištu u Kopru. Na koparskom učiteljištu započeti će pismeni izpiti zrelosti dne 24. o. mj.

Nova postajica na pruzi Herpelje-Pula. Dne 15. o. mj. otvoriti će se nova postajica za osobni promet i za prtljagu u mjestu Zazid izmedju postaje Podgorje i Rakitović na pruzi državne željeznice Herpelje-Pula. — Vozne karte izdavati će stražar postajice; za odpravu prtljage plaćati će se naknadno. — Talijanski listovi, koji priobćuju ovu promjenu okrstiše hrvatsko-slovenska imena Podgorje u Piemonte a Rakitović u Grancino. I državne oblasti šute na ove talijanske pogibeljne ludorije!

Razne primorske viesti.

Traže državnu podporu. Dne 4. o. mj. bijaše u Beču deputacija talijanske gospode iz Istre, sastojeća od zemaljskog kapetana g. Rizzi-a, od predsjednika trgovačke komore u Rovinju g. Vianelli-a (kao predsjednika buduće talijanske izložbe u Kopru), predsjednika zemaljskog kulturnog vieća za Istru g. Tomasi-a, načelnika grada Kopra g. Belli-a i tajnika odbora za buduću izložbu g. Zarotti-a.

Ta je deputacija pošla u Beč, da izprosi od carske vlade podporu za buduću talijansku izložbu u Kopru. Deputacija se predstavila najprije ministru predsjedniku barunu Bienerthu, pak ministru financija vitezu Bilinskomu. Oba ministra bijahu — po izvieštaju talijanskih listova — zadovoljni što se snuje u Istri izložba te obećaše najveću svoju podporu i brzi odgovor na spomenice odbora za izložbu.

Mi smo onomadne označili stanovište Hrvata i Slovenaca, koje bi imali zauzeti prema osnovi talijanske stranke u Istri za priredjenje izložbe u Kopru. Kazali smo, da ta izložba nemože biti istarska-zemaljska — već samo talijanska — ako kod nje nesudjeluju i istarski Slaveni.

Kao što se čini Hrvati i Slovenci neće sudjelovati kod te izložbe iz razloga, koje smo u posebnom članku naveli, i tako zasnovana izložba može biti istarsko-zemaljska, već samo istarsko-talijanska.

Kao takovoj nemože dati cesarska vlada podporu koliko hoće, ali kao istarsko-zemaljskoj nebi smjela dati ni novčića, jer se osnovači izložbe nisu držali ni najprimitivnijih načela pristojnosti i ravnopravnosti. Mi tražimo od vlade, da dade istarskim Slavenom za njihove kulturne i gospodarske svrhe jednaku svotu, koju bude dala Talijanom za njihovu izložbu. Prosvjedujemo unapried najodlučnije za svaki državni novčić podpore za izložbu koja nije zemaljska već strančarska — ako se jednakom svotom — neodšteti i većinu pučanstva pokrajine t. j. Hrvate i Slovence Istre.

Živila naša svjestna i rodoljubna mladež! Ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru dobilo je prošlih dana pismo maturanta velike gimnazije u Splitu u kojem javljaju, da su već do sada sakupili i u štedionicu uložili K 2500·— za našu dičnu „Družbu". Ti rodoljubni mladići počeli su sakupljati svoje prinose u III. razredu te su marljivo i uztrajno mjesec za mjesecom kupili dok nesakupiše dosta svotu od K 2500·—. Eto što može ljubav i požrtvovnost mladih naših djaka do plemenite naše „Družbe"! Mnogi od njih odkidao je novčić po novčić od ustiju i žrtvovao ga za „Družbu". — Živili dični maturanti u Splitu i bili izgledom ostalo j našoj učećoj se mladeži!

Milodari iz Amerike. Hrv. d. družtvo „Istarska Sloga" u Chicago (Amerika) poslalo nam je za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 52·50. Dičnoj našoj braći u društvu „Istarska Sloga" u dalekoj Americi, kličemo „Živili" i povratili nam se sretno i domovinu sa živom svješću pravih rodoljuba Hrvata, koji su nam i izvan domovine na diku i ponos, a drugima za primjer, kako se svomu rodu i domovini najbolje služi.

G. Ivan Krizmančić u Mendocini (Kalifornija) poslao je udovi Šverko i njezinim sirotama K 5·—, da im ublaži nevolju i bol, koja ih je stigla tragičnom smrću njihovog hranitelja. Bog plati!

Mjesta pitomaca za baždarsku službu. Otvoren je natječaj na više mjesta pitomaca za baždarsku službu sa početnom podporom od 1200 K.

Molitelji moraju dokazati, da su svršili dobrim uspjehom montansko- ili kemičko-tehničke strukovne nauke na kojoj austrijskoj visokoj školi. Molbi valja priložiti liečničku svjedočbu o tjelesnom zdravlju i sposobnosti za civilnu državnu službu i o zdravom vidu. Prednost imadu absolventi visokih škola, koji uz njemački, talijanski i hrvatski ili slovenski znadu.

Molbe valja poslati c. k. glavnom baždarskom uredu (Hauptpuncirungsamt) u Beču u roku od četiri tjedna.

Preporučamo ova mjesta našim višeškolcem iz Primorja i Dalmacije.

Imenovanja kod suda. Prizivni sud u Trstu imenovao je medju ostalim sudbenim pristušnicima gg. Dra. Antona Andrijčića, Dinka Pajalića i Dra. Guida Vidu u Trstu.

Štrajk vozara u Trstu svršen. Prvih dana mjeseca jenara o. g. stupili su u štrajk vozari tršćanske okolice, koji voze za gradski magistrat kamenje za posipanje cesta. Ovim vozarom pridružili su se i naši vozari iz susjednih poreznih občina Istre, ponajpače iz mjestne občine Dolina. Uztrajnošću i slogom slomili su štrajkaši odpor gospode na magistratu koji su morali popustiti te se sa štrajkaši nagoditi. Magistrat je morao povisiti vožnju za 16 po sto nad uzkličnu cienu.

Svećenici sa bradom. Nekolicina svećenika ljubljanske biskupije zamolila je dozvolu, da mogu nositi bradu t. j. da se nemoraju brijati. Dokazali su, da im brijanje škodi zdravlju t. j. da im se britvom odira koža i truje krv. Takovu dozvolu dobilo je već do osam svećenika, a biti će s vremenom stalno i više.

Podpora ubogim mornarom. Tečajem ove godine imade se odati podpora dvojici ubogih mornara iz zaklade podadmirala Wüllerstorf-Urnair, u iznosu od 140 kruna svaka. — Pravo na to imadu ubogi mornari, koji su oboljeli u vrieme službe te bijahu radi vojničke službe odpušteni.

Molbe za te podpore valja upraviti na kotarsko zapovjedničtvo ratne mornarice u Trstu do 1. julija o. g. Molitelj mora dokazati: da je bio odpušten iz službe radi bolesti zadobivene tečajem službe i da je siromah, što će posvjedočiti svjedočbom siromaštva ili svjedočbom obć. ureda.

Književnost i umjetnost.

Primili smo sa zahvalom: 1. Dinko Simunović: „Mrkodol", sabrane pripovijesti. Redpvito izdanje družtva „Hrvatskih književnika", knjiga prva. Ciena K 2·—, Zagreb 1909.

2. „Vladina akcija za podignuće Dalmacije", prikazana u pravom svietlu. Napisao Miho Jerinić, Beč 1909. Nakladom „Hrvatske korespondencije". Ciena K 2·—. Novci se šalju: Upravi „Kroatische Korrespondenz" Beč. — Parlamenat.

Sveslavenska novinarska sveza ima dne 15. maja u Pragu svoju osnovateljnu glavnu skupštinu.

Listnica uredničtva.

Gosp. A. Vučić — Chicago (Amerika). Javite nam kada i koliko ste poslali još za D. sv. Ć. i M., jer mi se ne sjećamo da smo što prije primili, izim danas objavljene svote. Živili Vi i ostali naši rodoljubi tamo.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prvo slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rozotine, ogrebine, opekline itd.), kod prokomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponod. Srijedu Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Bell	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Fakušića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Cuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika Dra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, otjodjenje zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijeto kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestica, nagluhosti drhtanja za tijelu, influence skopčano, sa boleščju hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, fashlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. BOLJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGIJA i DR., Pula.

○ ISTARSKA POSUJILNICA u PULI ○

Prima zadrugare, koji upladnju sadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nejde točno. Dobra i pouzdana ura čuva do što i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme otaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i čelcli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje!

Veliki izbor svih drugih ura zidnih, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto ćešće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI",

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu".

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za bolično drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz vrlo niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Svi u krojački salon Zovića I. I.

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Nova: Proljetna i ljetna sezona!

Nova: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu leżeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raziašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 21. Pula, u četvrtak dne 20 maja 1909. God. XLI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju osobnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu postu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu.

Plaća i utuženje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Talijani Primorja i naš jezik.

(Konac.)

Uredničtvo „L' Indipendente" bilo se je već prije u jednoj viesti izjavilo proti učenju našega jezika od strane Talijana Primorja, jer da poznavanje našeg jezika nepruža Talijanom absolutno nikakve praktične koristi. U Primorju da smo mi tudjinci, dapače provalnici, koji uznemiruju harmoniju gradjanskog života. Osim toga suvišno je poznavanje slavenskog jezika i u administrativnom životu, jer se isti Slaveni služe talijanskim jezikom, pošto je to jezik — kako to i sami slavenski zastupnici izpoviedaju (?!) kog razumije svako (?!)

Na opetovanu tvrdnju puljskog lista, da bi naime Talijani morali naučiti hrvatski ili slovenski jezik radi koristi ili dobra domovine (pro bono patriae) odgovorio je tršćanski „L' Indipendente" vrlo ostrim i bezobraznim člankom pod naslovom „Još te o učenju slavenskog jezika" (Ancora sullo studio della lingua slava) u broju od 22 aprila o. g.

Mi ostajemo — kaže — čvrsto kod svojeg načelu, da Talijani netrebaju da uče slavenski jezik. Kamo bismo došli, da mi ustrajamo slavenske škole ili da otvaramo slavenske tečaje u našim školama? Nismo mi proti učenju tudjih jezika, koji su na takovom stupnju prosvjete, da se od njih čemu možemo naučiti. Tako primjerice nismo proti učenju njemačkog jezika, koji nas stavlja u doticaj sa njemačkom kulturom, ali nismo za učenje slavenskog jezika, koj nema kulture kojom bismo se mi mogli okor stiti.

Mi smo ogromna većina — nastavlja — kulturom prema Slavenom; mi smo upravo presilni; treba dakle, da se našoj prosvjeti podlože Slaveni, njima treba, da radi svog obstanka prodru u našu prosvjetu iz puke potrebe neimajuć drugog izlaza. Zar bi se imali gradovi učiti slavenski iz ljubavi do okolice? Ta to bi bilo ludo i smješno.

Rečeno je — nastavlja — da je potrebito poznavanje slavenskog jezika a da se upozna slavenske spletke. Ali za to je dosta nekolliko tumača; za to je dosta, da poznadu nekoje osobe iz odbora za narodnu obranu jezik protivnika a da se upozna slavenske spletke i da se predusretne njihovim podlim osnovam.

Mi smo — kaže dalje — u ogromnoj većini ovdje; nalazimo se prema narodu, koji se sastoji velikom većinom od seljaka i od ljudi nizkog stupnja, koji poznaju talijanski jezik, koje od vjekova priteže s jedne strane talijanska a s druge strane njemačka kultura i koji nemaju svoje kulture, nemaju svoje prosvjete, kojom bi se nametnuli. Da tomu narodu nema podpore u njegovoj drzovitosti od strane vlade (!?) mi bismo jedinom silom naše kulture pobijedili taj narod i prisilili ga, da prihvati temelje naše prosvjete.

Bude li naša mladež htjela i znala — nastavlja — naučiti franczeki ili njemački radi življenja u ljudskom družtvu, moći će živiti u bogatstvu sa svakim najboljim izgledom na uspjeh i na blagostanje. Njoj neće statno trebuti slavenski jezik, jer se od Slavena nemože naučiti ničemu, što bi njoj služilo za život. Iznimka je za one, koji kane putovati kano trgovački agenti u slavenske pokrajine ili koji se misle natjecati za javne službe. Ali odatle stvarati zaključke o potrebi slavenskog jezika za narodnu obranu ili za koji viši interes, hoće se mnogo. U prvom slučaju radilo bi se iz praktičkog oportunizma ili ako se hoće iz političke lukavosti, nuždne pojedinim osobam, u drugom se radi o ustanovljenju načela, što nepostoji, jer neima temelja. Mi smo gospodari u našoj kući i netrebamo, da naučimo jezik onoga, koji je došao u naše zemlje. Ako se želi približenje obiju plemena, potrebito je, da Slovreni, koji su u našoj kući, nauče naš jezik, jer oni trebaju nas, nipošto mi njih. Ovo je temeljno načelo — zaki učuje — od kojega nas neće ni drzovitost austrijske vlade odvratiti.

Ovim smo predočili razna mnienja talijanskih listova i stranaka o pitanju, da li imadu Talijani Primorja učiti hrvatski ili slovenski jezik ili ne. Priznati moramo iskreno, da nas je ostavio posve hladnimi kolt „sladki" glas puljskoga lista za učenje našega jezika, toli goropadni i drzoviti poklik tršćanskog lista proti učenju našega jezika. Dapače, kad bismo mi imali odlučivati izmedju ta dva protivna si mnienja, odlučili bismo se za ovo posljednje.

Puljski talijanski list ne zagovara učenje našega jezika iz ljubavi do njega ili do nas, već jedino iz praktičnih razloga. On to dosta jasno priznaje. Njemu je poznato kako se danas težko prolazi kod nas i u privatnom a kamo li u javnom životu bez znanja našega jezika. On uvidja, da će se u buduće sve to više zahtjevati poznavanje našega jezika ne samo od činovnika carskih ureda, već i od onih kod zemaljske uprave, u trgovini, obrtnih poduzećih, na občinah i t. d. S praktičnih dakle razloga pozivlje puljski list talijansku mladež, da uzme hrvatsku ili slovensku knjigu u ruke, ako žele doći brže i lagje do kruha, ili ako hoće, da se bude mogla i u jezikovnom pogledu natjecati s našom mladeži za komad kruha.

Tršćanski list, koji uvjek luta u oblacima i kojemu lebde pred očima jedino „narodni ideali", obara se svom žestinom na one koji zagovaraju učenje našega jezika bilo radi zbližanja obiju plemena, bilo iz praktičnih razloga. On dapače neće da znade za kakvo zbližanje Talijana i Slavena Primorja „jer su Talijani u svojoj kući a Slaveni provalnici i tudjinci i jer se nalaze Talijani na najvišem stupnju prosvjete dočim su Slaveni u takvom kulturnom stanju, da se od njih absolutno ništa Talijani naučiti ne mogu".

Mi se s njim neidemo prepirati o našoj slavnoj prošlosti i o našoj kulturi, jer bi to isto bilo, kano i crnca prati, da postane biel, ili isto, što i sliepomu od poroda govoriti o bojama. Za njega ne postoje ni razlozi praktičnosti jer su njegovi urednici i gospodari siti i obskrbljeni, te neće trebati, da idu po svietu s trbuhom za kruhom. Nama je ipak milije njegovo stanovište te želimo iskreno, da bi ga i u tom sliedila talijanska mladež našili zemalja kao što ga je bar do sada sliedila u postizavanju visokih talijanskih težnja.

Našoj nasuprot mladeži, osobito onoj na srednjih i visokih školah toplo preporučamo učenje talijanskoga jezika koli s razloga kulturnih, toli s razloga praktičnosti. Okoristiti se mogu bogato iz talijanske[1]) knjige svake struke za budući život — premda se talijanska znanstvena literatura nemože danas mjeriti s njemačkom, engiezkom, francezkom i t. d. Naši su se stariji rodoljubi grijali na talijanskoj kulturi, ali nipošto u Trstu, Gorici, u Puli, Kopru il Piranu nego u kraljevini Italiji, gdje se danas napiše više i ne govori o nama, kao što pišu i govore tršćansko-istarski „kramori i cineari".

I praktični razlozi moraju našu mladež nukati na učenje talijanskoga jezika, jer hoćeš nećeš, koji kani kod nas u javnom životu igrati bilo kakvu ulogu, ili koji se kani posvetiti bilo kojemu javnom zvanju, on mora da znade oba zem. jezika. Kao što zahtjevamo od javnih činovnika naše krvi, da poznaju

[1]) Naši se Talijani kite tudjim perjem, što im je onomadne predbacio njihov zemljak g. Slataper živući u Italiji nazivaše ih »kramari i cineari«. Op. pisca.

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Slijedećega dana imalo je povjerenstvo još više posla na razvodima. „I bivši v jutro poli mali gospodin knez i vsa gospoda i deželani idoše na razvodi. Tu pride župan, i vas komun kršanski tužaše i govoraše, da župan i komun Šumbera prek stareh zavod (= razvod) prestupaju a nove stave; i za to prose, da bi gospodin knez s tu gospodu razgledal, a to im je sve na puti zajedno. I župan i vas komun (t. j. šumberski) odgovaraše, da je njih i da su tako njih stari obdržali. I tako se veliko meju sobu pregovarahu. I tako gospodin knez i vsa gospoda i deželani idoše videti te razvodi i pridoše k svetomu Petru v opatiju, ka se jure ne obdržaše. I tu vsaka stran kazahu svoje pravice, i starci jedne i druge strane, ki znajahu pravdu i razvodi i terneni meju njimi. I tako ondi gospodin knez i gospoda i deželani i obredišc, da ima biti komunu šumberskomu sveti Petar i sveta Trojica za (= sa) vsu opatiju, za vsemi zemljami, kako je od stareh prislo, i ta komun ima obsluževati i osvećovati te crekve, i da su ondi njih pravi terneni; a komunu kršanskomu ima biti sveta Sobota, kako je i sveti Andrej, i da ta komun ima obsluževati i osvećovati, i da ti terneni imaju tako se meju njimi držati, kako je tu prvo bilo narejeno, pokoli je rasuta i rastorena one opatije stvoreno. I tu gospodin i vsa ta gospoda i deželani kruto biše stuženi od plača toga rastorenja. I tu gospodin knez pred vsu tu gospodu i deželani darova ta sanjam (= sanmanj, sajam) na Petrovu gospodinu Jakovu slugi i njega redom večnim zakonom z Vranje, i da ima plnu oblast, kako sam gospodin knez, i da ima oblast zapovidati komunu boljunskomu i Gole gorice i Krbun, da imaju pojit (= ići, polaziti i) toga sanjma varuvati (čuvati) s gospodinom Jakovom z Vranje; i gospodin Filip Macić sluga ima takoje svojimi ljudi tu prit k sanjmu na pomoć; a komun šumberski ima poli teh crekav svoj sanjam držati i posluh ta dan gospodinu od Vranje skazati; a komun kršanski svoj sanjam poli svete Soboti i posluh ta dan gospodinu od Vragne skazati. I tako storeno be.

I gospodin knez i vsa gospoda i deželani idoše i pridoše k svetoj Trojici. I tu čekaše gospodin markez i vsa gospoda, ki behu s njim, i vsi oni komuni, ki su bili včera s njim, i komun labinski i plominski. I gospodin knez i gospodin markez i vsa gospoda se veselo moju sobu pozdraviše i veselo počivahu. I gospodin Filip Macić govoraše gospodinu markezu, aku bi naredil za razvodi, kako su včera zavezi storeni. Tu pride sudac Lupetin i sudac Romin i sudac Sidar, sudac Petroš, sudac Mohor i vas komun labinski; od Plomina sudac Brnaba, sudac Juri, sudac Kuzma, sudac Bastijan i vas komun. I gospodin Filip Macić govoraše od strane vse gospode: sudac Lupetin i vsi ostali i vas komun labinski! Pokažite vaše pravice i pisma i starce, ki znaju i razvodi i pravdu meju vami i Šumberci; a vi župan Valentin i vas komun šumberski, pokažite vaše pravice i pisma i starce, ki znaju razvodi i pravdu meju vami i labinskim komunom; a vi sudac Brnaba i vas komun plominski pokažite vaše pravice i starce ki znaju pravdu i razvodi meju vami i šumberskim i labinskim komunom. I tako se ti komuni velliko moju sobu pregovarahu, i tako župan Valentin i vas komun tužaše i govoraše, da je njih pravi termen od kunfini tu stojeći poli kanton svete Trojice, koliko more naprid dva krat samo strela strelit*); i tako i sada živimi dobrimi ljudi provat, i starci, ki znaju pravdu i razvodi i termeni meju njimi od Labina i drugih deželan, da je vazda ovuda bil pravi njih termen od kunfini, i za to su učinili crekvu sv. Ambroza blizu, za da bude zmutnja, i da se ne budu držali sturi termeni meju njimi. I sudac Lupetin odgovaraše i vas komun labinski i plominski i rekoše, da je istina i za cića (= zaradi) teh smutnji i rubeži jesu ona gospoda razgledali i postavili pravi termen meju njimi, da na ta kanton svete Trojice. I tako ondi komun labinski i plominski prikaza list, ki biše pisan na let božjih 1170, v kom se udržaše, da jesu meju njimi na prvih razvodih stvorili, da imaju bit sveta Trojica komunu šumberskomu, i da imaju obsluževat i osvećevat, kako je od stareh prišlo; i na ta kanton se staju tri terneni od kunfini: labinski, plominski, šumberski. I gospodin knez i gospodin markez i vsa gospoda i deželani, kuda jesu slišali ta list, tako obredišc i potvrdiše, da se ima tako obdržat, kako je prvo od gospode tako narejeno i listi potvrjeno. I tako idoše gospodin knez i gospodin markez i vsa gospoda čtući ta list i jedne i druge strane, naprid starci kažući po tom listu stare razvodi i termene i stara zlamenja i kamiki zakopani svojimi zlameni i grmpače; i tako ravno na Kozalj breg".

(Nastavit će se)

*) Zanimljivo je, što se u Razvodu spominje „strijela". Latinski: „quantum potest bina vice sagittare da balista", a talijanski: „quanto può due tiri de frezza arrivare o colpire". Puška i prah bijaše još tada neporznat. (1276).

uz svoj materinski jezik i drugi zemaljski jezik t. j. talijanski, tako ćemo dosljedno i tvrdokorno zahtjevat. od javnih činovnika talijanske narodnosti poznavanje hrvatskog ili slovenskog jezika.

Praktični su razlozi prisilili više od jednoga talijanskoga činovnika, da je morao uzeti već u zreljoj dobi hrvatsku ili slovensku knjigu u ruke a takovih će biti u buduće i više. Iz praktičnih su razloga uveli Talijani u realnoj gimnaziji u Pazinu poduku u hrvatskom jeziku, doduše neobvezatnu, ali polazi ipak hrvatske tečaje preko polovice djaka. Iz praktičnih su razloga stali učiti talijanski činovnici zemaljskog odbora u Poreču hrvatski jezik te se nisu nekoji – inače pristaše trščanskog lista — i svršeni pravnici, dapače ćak i doktori prava, žacali skociti do Zagreba i boraviti dulje vremena, da hrvatski temeljitije nauče.

Neka vode dakle našu mladež kod učenja tudjih nam jezika viši kulturni ciljevi ali neka nezaboravi pri tom ni na praktične razloge, a ti su kod nas temeljito poznavanje takodjer talijanskog jezika.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 16. 5. 1909

Zastupnička kuća imala je prošloga tjedna dvie sjednice, utorak i petak, u kojih se je razpravljalo o jednoj gospodarskoj stvari, i počelo razpravu o jednom visokopolitičkom predmetu. U sriedu i četvrtak imali su svoje sjednice proračunski i takozvani „Bosanski“ odbor.

Odnošaji izmedju proizvadjača repe i tvorničara sladora.

Agrarci, i češki i njemački, postaviti su prešan predlog, da se izabere u zastupničkoj kući odbor, koji bi izpitao odnošaje izmedju onih što proizvadjaju repu i onih što iz nje izradjuju slador, te da taj odbor u stanovitom roku prouči, izvjesti i predloži kako bi se ti odnošaji poboljšali. Tužbe su na strani proizvodioca, poljodjelaca i radnika proti tvornićarom, koji prve preveć izrabljuju. Razprava o tom počela se je već 7. o. mj., pak nadaljevala 12. i svršila 14. Htjeli su se izgovoriti i agrarci i radnički zastupnici. Prešnost predloga i predlog sam bio je prihvaćen jednoglasno.

Iz proračunskoga odbora.

Obično se sve zanima za ono što se dogadja u proračunskom odboru. Ovaj put nebijaše toga zanimanja, prem se je razpravljalo u njem o znamenitih stvarih ministarstva trgovine. Bez velikih razprava prihvaćalo se je zaključke. Glavna pozornost bila je obraćeza onomu što se je razpravljalo u

„Bosanskom odboru“.

I zastupnici i ministri pozorno su pratili razprave i napeto čekali kakve će se zaključke stvoriti. Već 5., pak 12. i 13. svibnja razpravljalo se je u tom odboru o „Bosanskoj agrarnoj banci“.

Ta banka je ustrojena navodno i za to da oslobodi Bosanske kmete od kmetstva, da njim u tu svrhu daje posude. To samo na sebi nebi bilo zlo. Al zlo je, veliko zlo, da se je banki dalo nečuvene pogodnosti: da bankovne poslove obavljaju Bosanski činovnici, da spisi banke vriede bez pripusta ikakvih protudokaza kmeta, da se može kmeta goniti čim nebi platio jednoga obroka, i slično. Banka obstoji većinom iz madjarskih glavničara. Madjar Burian, ministar skupnih financija, činio je dati dozvolu za ustrojenje. Austrijska vlada privolila je, uz njeke uvjete, da se ta dozvola dade. Privolila je na to usuprot jednoglasnoga zaključka zastupničke kuće od 11. ožujka o. g. da se te dozvole nesmie dati, pošto to znači gospodarsko djelomično osvojenje Bosne sa strane Madjara i još veće zarobljenje Bosanskih kmeta nego li ga snašaju sada.

Čim se je bilo saznalo da je ta banka dozvoljena, sazvao je Dr. Šušteršić sjednicu Bosanskoga odbora. Učinio je to i kao predsjednik toga odbora, i kao onaj koj se je od prvoga početka najodlučnije zauzimao proti takovoj banki, i komu se ima najviše zahvaliti da je do rečenoga jednoglasnoga zaključka u kući bilo došlo. Prva sjednica sazvao je bio za dne 30. travnja. U njoj se je odlučilo, da vlada podnese odboru statute banke i dopisivanje što ga je imalo u toj stvari sa skupnim ministrom financija. U sjednici od 5. svibnja podnesla je vlada. što se je od nje zahtjevalo. Nad statuti svi su se zgražali. Iz dop sivanja moglo se je razabrati, da je austrijska vlada bila preveć popustljiva skupnom ministarstvu financija. Privrženici vlade želili su da se o stvari dulje ne razpravlja. Al Dr. Šušteršić i drugovi nisu na to privolili. Sazvao je sjednicu Bosanskoga odbora za 12., pak i za 13. Već davno nije se tolikim zanimanjem vodila razprava o kojem predmetu, kako ob ovom. Na ministru predsjedniku Bienerthu, i na austrijskom ministru financija Bilinskomu vidjelo se je, da nisu učinili svoje dužnosti u onoj mjeri u kojoj bi bili morali. Branili su se koliko su mogli, govorili su opetovano, i duge govore. Najzad je Bienerth svalio svu krivnju na Burianu, i izjavio da će unapried odlučivati o glavnih Bosanskih stvari skupno ministarstvo, a ne samo skupno financijalno ministarstvo. Sebe tim doista nije oprao, al su se njegovi privrženici toga uhvatili, pa udri samo da Bienertha spase. Zanj su se zauzeli svi Njemci osim socijalno demokratičkih, na žalost i Poljaci, te Talijan i Rumunj, kako ćemo odmah kod glasovanja vidjeti. Pobjedili su brojem, ali razlozi ne. Socijalni demokrati Dašinski, Adler, Pernerstorfer, Renner, Seitz, Němec; Česi Kramář i dr.; pak Rusin Okuniewski; osobito pak Slovenac Krek i Hrvati Vuković i Laginja, tako su jih u tjesno tjerali, da se nisu mogli braniti. Napisalo bi se deset brojeva „Naše Sloge“ kad bi se htjelo sve govore donieti. Evo samo poglavitih predloga, koje je predsjednik mudro razdielio u dvie skupine, stvarnu i ponekle osobnu.

Najprije se je glasovalo o dvih predloži članova odbora Vukovića, koji su bili sastavljeni i postavljeni sporazumno sa članovi odbora Slovenci Šušteršićem i Krekom i Hrvatom Laginjom.

Prvi je glasio, *da se izreče negodovanje radi dozvole banke.* O tom predlogu glasovalo se je pojmence. Za predlog glasovali su svi socijalni demokrati, svi Česi, jedan Rusin, dva Hrvata i jedan Slovenac, dočim jedan Dr. Šušteršić kao predsjednik nije mogao glasovati. U sve 21 glas. Proti su svi Njemci, *medju njimi i kršćanski socijali*, i profesor Redlich i Kuranda, Poljaci osim onih pučke stranke, jedan Rusin, jedan Rumunj i jedan Talijan. U sve 26 njih. Odaljili su se od glasovanja dva člana pučke poljske stranke, jer proti glasovati nije njim duša dala, a za nisu mogli proti odluci „Poljskoga kola“ u koj spadaju. Nadule se je odaljio Rusin Wasilko i Žid-Zionist Mahler. Izčezli su.

Drugi predlog Vukovićev glasio je, *da se dozvola banke na temelju zakona februara 1880. proglasi ništetnom.* Poimenično glasovanje dalo je isti rezultat kao i kod prvoga.

Prvi predlog zastupnika Dašinski zahtjevao je, *da austrijska vlada stupi u razpravu sa skupnom u svrhu da oslobodjenje kmeta provede sa strane države pripomoću obiju polovica monarhije* — zabacuje ista većina kao i prije.

Prima se jednoglasno predlog profesora Redlich, kojim zastupnička kuća *izriče svoje mnienje*, da se oslobodjenje kmeta u Bosni i Hercegovini provede po kojem državnom zavodu.

Treći predlog Vukovićev glasi, *da vlada nesmie dati privole nijednom ustavu Bosne i Hercegovine, u kojem nebi bilo sadržano, da će se oslobodjenje kmeta smatrati kao javnu stvar, koju će provesti isključivo organi tamošnje uprave.* Ni taj predlog nije zadobio većine. Proti njemu su svi kod prvoga predloga, osim Kurande, koj je glasovao za predlog.

Drugim predlogom Redlichovim poziva se c. kr. vladu, *da zabrani kvotiranje akcija i založnih pisama ugarske banke u Bosni* dok su u njezinih statutih sadržane ustanove o povlasticah glede oslobodjenja kmeta. — Taj predlog bio je prihvaćen velikom većinom glasova. Naši su glasovali proti, jer taj kao i prvi predlog Redlickov su samo za to da se reče da se je nješto učinilo.

Isto tako naši odbijaju a većina prima njeke predloge zastupnika ekscelence Gessmana.

Predlog baruna *Morseya, da se sasove delegacije prije nego li se izda ustav za Bosnu; i predlog Dra. Sylvestra glede odgovornosti skupnih ministara*, primaju se.

Predlozi ponekle osobni su tri.

Jedan je od Dašinskoga. Njim se izriče, da je c. kr. austrijska vlada privolivši na Bosansku agrarnu banku radila proti jednodušnom zaključku zastupničke kuće, žrtvovala probitke Austrije i naročito one pučanstva Bosne i Hercegovine, te *grubo povriedila svoju dužnost.* Taj predlog zadobio je 21 glas, proti 26, onako kako kod prvoga predloga Vukovićeva.

Isto tako je zabačen predlog Kaline, kojim se izričito zahtjeva *da se c. k. austrijskoj vladi izreče nepouzdanje.*

Sa svih 47 glasova prima se predlog bar. Morseya, kojim se *izriče nepouzdanje zajedničkom financijalnom ministru* koj je doz olu za banku dao. Sa većinom glasova prima se predlog istoga, da austrijska vlada čuva svoja prava u Bosanskoj upravi u smislu izjave ministra-predsjednika.

Na svrsi je predsjednik odbora Dr. Šušteršić izjavio, da će se izabrati izvjestitelja za kuću. Kršćanski socijalne ekscelenca Gessmann protivi se tomu, i pristaje kasnije samo na to, da se stvar izruči Bosanskomu odboru na izvještaj onda kad se bude izvjestilo o aneksiji. Takav predlog je većina primila u misli da će tim zapriečiti razpravu u kući. Nego Dr. Šušteršić, vitez Vuković, Dr. Krek i Dr. Luginja zajedno sa ostalimi Hrvati i Slovenci su već sljedeći dan u kući postavili prešan predlog u istom predmetu, te će se i u kući o njem razpravljati, ako to i nije po volji kršćanskim socijalom, jer su se baš u ovoj stvari pokazali kakvi su prijatelji Jugoslavenom.

Veleizdajnički proces u Zagrebu.

Prema svrsi kućne sjednice od 14. svibnja oglasio je predsjednik Dr. Pattay da se prelazi na razpravu o predlogu Dra. Masaryka glede veleizdajničkoga procesa u Zagrebu.

Prvi kod toga predloga govori sam predsjednik sa predsjedničkoga mjesta. Govori prilično dugo, da obrani svoj postupak naproti prigovorom da se o tom u austrijskom parlamentu nemože razpravljati. Može, veli on, kako se vidi iz samoga predloga, kojim se predlaže da kuća odluči, da Bosanski odbor sabere sve podatke o veleizdaji na jugu monarhije, da pak kuću o tom izvjesti. Proti toj razpravi nestoji ni ona ustanova, da se nesmie preticati odluke suda. Ta se ustanova na parlamenat neprotteže.

Dočim nebijaše nikakva zanimanja za razpravu o repi, za prešni predlog Masarykov pokazalo se je odmah. Već predsjednika mnogi su slušali, a pak se još više njih okupilo około predlagatelja i pozorno ga slušali. On je najprije zahvalio predsjedniku za njegove rieči. S ljudskoga gledišta već se je u austrijskom parlamentu razpravljalo o potlačenih Slovacih u Ugarskoj o potlačenih Poljacih u Prus-koj. U Zagrebu navješta se 53 vješala. O tom valja govoriti. Obtužnica govori o revoluciji, u koju je potegnuta i Dalmacija i Kranjska, a koja je vodjena iz Beograda. Sve pristojne novine odsudilo su postupak kod procesa. Predsjednik bio je u disciplinarnoj iztrazi kao pijanica. Iztražni sudac Košutić izkrivljavao je spise u Varaždinu. Glavna pismena dokazala su samo u prepisih. Povuklo se ljude pred sud i radi stvari radi kojih se je postupak već prije zaustavilo; i radi toga što pišu amerikanske novine. Odvjetnikom uzima se rieč i globi se ih. Srbsko ime se nieče, tako i pravo pisanja ćirilicom. Jedan svjedok ubojica, drugi bio je na 18 mjeseci odsudjen. U Kostajnici je jedan sam proti sebi pisno. Novinar zatvoren samo za to, jer je Masaryku brzojavio. Nejma u obće nikakve revolucije, nikakve veleizdaje. Srbstvo nebijaše vladi pogibeljno do 1906., već je tek od tud.

Na upit predsjednikov na predlagatelja, da li bi htjeo možda prekinuti svoj govor, odgovara da je zadovoljan, i razprava se pretrgava.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Nevjera socijalista u Puli. Kamoristička stranka u Puli tuži se na svog saveznika proti Hrvatom na socijalističku stranku, što se je svojoj obvezi iznevjerila t. j. stupila je u izbornu borbu u III. gradskom tjelu proti uzajamnom dogovoru. Kamora je naime u V. tjelu pomogla do pobjede socijalistom pod obvezom socijalista, da se oni neće mješati u III. gradskom tjelu proti kamori. All socijaliste neodržaše rieč i radi toga prigovori sa strane kamore. Nu kamoru nepeče toliko ta nevjera saveznika socijalista, koliko činjenice da su socijalisti medju svoje kandidate uvrstili i jednog pristašu slavenske krvi. Toga im kamora nemože oprostiti jer socijalisti nesmiju biti Slaveni, već čistokrvni Talijani ili talijanske podrepnice kamcre.

Voloski kotar:

Glavna skupština družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru držat će se dne 6. lipnja ove godine u gradu Kastvu.

Koparski kotar:

Brest kod Buzeta: Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda u Brestu držat će redovitu glavnu godišnju skupštinu u nedjelju dne 23. tek. mja. na 4. sata po podne u kući Grge Ivančić-Miklav sa običajnim dnevnim redom.

Novo gospodarsko poduzeće u Bertokih kod Kopra. U samoj blizini grada Kopra otvorena je dne 1. narodna družtvena krčma, koju blagoslovišе 29. aprila i koja tvori novi obruč u našoj narodno gospodarskoj organizaciji. Prostorije narodne gostione jesu vrlo ukusni i prostrani, osobito velika dvorana za predstave, zabave i plesove. Uprava narodne gostione očekuje od domaćih i bližnjih rodoljuba, da će ju u težkom poduzeću u blizini talijanskog grada rado poduprieti a nada se osobito moralnoj podpori velezaslužne Koparske „Istre“, da će svojim djelovanjem uz slavensku gospodu iz Kopra pomoći, da se posvema osvjesti i oduševi ovaj čestiti naš narod. Napose očekuje, da će povodom prva zabave, koja će se vršiti tamo dne 16. maja, pohrliti u rodoljubne Bertoke rodoljubi iz čitave Koparštine.

Konstituiranje občinskog zastupstva u Marezigah. Prošloga čedna obavljeno je u občini Marezige — kod Kopra — konstituiranje novoizabranog zastupstva. Izabran je bio načelnikom dosadašnji načelnik čestiti rodoljub i poštenjak g. Matej Koncjančić i to jednoglasno. Isto tako jedno-

glasno bijahu izabrani občinski savjetnici. Ova jednodušnost kod izbora načelnika i viećnika podaje nam najbolje jamstvo, da će novi upravitelj ono najnovije naše obćine složno raditi na korist sviju obćinara.

Lanišće, dne 10. V. 1909.

Osnovateljna glavna skupština sv. Ćirila i Metoda obdržavala se je ovdje dne 9. t. mj. Skupština bila je u prostorijama čitaonice, kojoj je prisustvovalo dosta naroda. — Sabralo se od uplate članarine i nešto od darova okolo K 70·—, a ufamo se, da će se dvostruko moći poslati na Ravnateljstvo Družbe, kada se budu upisali novi članovi, koji se nijesu do sada upisali većinom s uzroka, jer nijesu sada kod kuće. —

U novi odbor bili su izabrani većim dijelom naši vrijedni mladići, koji, uvjeren sam, da će visoko dignuti svetu zastavu naše Družbe. —

I time završujem, jer hvaliti nas same, ne bi od mene lijepo, a druge opeta ne mogu, jer nije nitko izvan naše župe bio prisutan, osim našeg Osipa iz Slumo, a tamošnji gosp. župe upravitelj nam je po njemu poslao dar, jer nije mogao osobno prisustvovati otvorenju podružnice.

Najljepša hvala im!

Razne primorske viesti.

Biljeg „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru. Izišla je druga naklada družbinog narodnog biljega. Uza sve nastojanje i silnu agitaciju našeg velevriednog Kluba Ćirilo Metodskih Zidara u Zagrebu trebalo je razmjerno dosta dugo vremena, dok se je raspačala prva naklada. Kod Čeha, Slovenaca, Nijemaca i Talijana ide to nekud brže. Ali dobrota i rodoljublje našeg naroda jamči nam, da ćemo doskora i tu moći zabilježiti liepih uspjeha. Hrvatski je narod pružio neizmjerno mnogo dokaza, da znade shvaćati dužnosti, što mu ih nameće njegovo rodoljublje. Hrvatski narod zna, da je Istra zemlja, koje on nemože tako lako da ostavi na milost i nemilost tudjinu. Hrvatski narod kao dobar otac Istre naše razumjet će, da je upravo sada vrieme da se što življe zauzme za našu družbu Sv. Ćirila i Metoda. Kod kupovanja družbinih žigica pokazao je, kako mu ta družba leži na srcu. Oko dvadeset i četiri hiljada kruna iznaša dohodak što ga družba crpi od svojih žigica, a toliko bi morao da iznaša dohodak od narodnog biljega kad bi se pretežniji dio naših ljudi služio njime. Biljeg talijanske „Lega Nazionale“ prodaje se svuda u Italiji, prodaje se u Istri, Trstu i drugud, a sav taj prihod namjenjen je zatoru našega naroda u Istri. Pokažimo i tu našu i jaku otpornu snagu, providimo svako naše pismo družbinim biljegom; od tuda imat ćemo dvojaku korist: namaknut ćemo družbi liep prihod, dok ćemo u drugu ruku i vanjskim znakom pokazati tudjinu, da nam je Istra na srcu i da je nismo voljni nikome dati.

Narodni se biljeg naručuje kod Ravnateljstva Družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji i kod kluba Ćirilo Metodskih Zidara u Zagrebu. Narodni se biljeg otprema uz gotov novac. Pojedini komad zapada 2 filira. Trgovcima dajemo 10% popusta. Naprijed za Družbu!

Velečastnom svećenstvu javlja se, da može knjižice (brošurice) „Oče naš“, koje sadržavaju molitvice i obrasnice iz kršćanskog nauka, dobiti kod Ravnateljstva Družbe sv. Cirila i Metoda u Opatiji. Župni ured u Voloskom dao ih je na novo tiskati i prepustio raspačavanje P. N. Ravnateljstvu Dr. sv. Ć. i M.

Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje slijedeće prinose: Gdja. Belulović Matilda, poštarica u Šušnjevici, sabranih na predlog gosp. Jakova Buretića u veselom družtvu K 18·80. G. Suković Tripun, sjemeništarac Kotor, daruje K 2·40. Družbina podružnica u Šibeniku u ime članarine i prinosa sakupljenih u god. 1908 K 1295·22. Uprava „Hrv. Branika“ u Mitrovici sabranih u slavu Josipa K 18·44, u slavu Marije K 19·05. Gosp. Josip Šepuka, trgovac u Opatiji, izruča sabranih za darovanu tortu braći Česima u gostioni „Villa Karol“ prigodom Martinske večeri K 12. Gosp. Dr. Mandić u Voloskom, izruča sabranih na dan plesa u Lovranu prigodom vožnje u tranvaju K 34. Gosp. Dr. Stjepan Stanković, liečnik u Varaždinu, sakupljenih za uskrsne blagdane K 10·52. Gosp. Dr. Pero Magdić sakupljenih na zabavi družtva „ribčara i sačmara“ u Varaždinu, sakupljenih K 14. Gosp. Dragutin pl. Agić u Raiću, sabranih u prijateljskom družtvu prigodom izbora županijskih skupštinara za kotar Novsku K 13·60. Gosp. Sinčić, graditelj u Voloskom, sakupljenih dne 2.II 909 kod Josipa Frlana u Rubeših K 5. Odbor za priredjenje velikog družbinog plesa u Trstu polovinu čistog prihoda K 3011. Gosp. Dr. Vladimir Nikolić-Podrinski zastup. naroda, daruje prigodom izleta u Ičiće K 10. Gosp. Brnić Ivan u Požegi sakupljenih medju drugovima VIII. gimnazijalcima K 4·04. Petrinjska štedionica K 50. Opć. poglavarstvo Plešivica u Desincu K 4. Općinsko glavarstvo u Splitu K 500. Štednja i predujmovna zadruga u Sisku K 25. Općinsko poglavarstvo u Bakru K 50.

Živjeli plemeniti darovatelji!

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je od Prve hrvatske štedionice u Zagrebu K 300·—, a od Hrv. slav. zem. Hipotekarne Banke u Zagrebu K 100·—, potpore. Zahvaljujući spomenutim zavodima najsrdačnije, družbino ravnateljstvo, prihvaća priliku, da ovime zahvali i ostalim našim narodnim novčanim zavodima, koji su se u ovo potonje vrijeme sjetili ove naše družbe. Kako su pak družbine potrebe velike, molimo i ostale narodne štedionice i zadruge, da bi se što izdašnijim doprinosom sjetili hrvatske Istre.

Napried za družbu!

Izumitelj od dvostruko-električnih križeva R. B. broj 86967, došao je danas do tog stepena, da mu se može kazati: vrlo vrijedan izumitelj. Svaki dan on dobiva priznanica iz sviju strana svijeta. Mi smo danas opet u stanju jednu takovu priznanicu od njegovog bivšeg bolesnika doslovce proglasiti, a koja glasi: Gosp. Albert Müller u Budimpešti, V/47 kotar Vadasz ulica broj 86967. veoma ljekovite naravi i da je meni i mome prijatelju veoma dobro pomogao, toga radi isti stroj svakomu najtoplije preporučam i ujedno molim izvolite za moga prijatelja poslati jedan veliki stroj od 8 K i jedan mali od 6 K ali odmah. Uz odano poštovanje jesam: Ivan Lukezić u Lukezih, pošta Čavle kod Rijeke. — Stoga mi svakomu, koji od uloga, reume, teškog disanja, nespavanja, zujenja u uhu, kucanja srca, padavica i u opće od živčanih boli trpi, isti stroj najtoplije preporučamo.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Maslac iz Kravjeg mlijeka,

svaki dan svjež, 10 funti s omotom K 7·12. Za pokus 6 funti maslaca K 4·56. Tko jednom naruči, ostane stalna mušterija.

Josipa Naglera, u Tloste 39 (Austrija)

Čuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, oljedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

C. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Podgradska posojilnica in hranilnica v Podgradu.

Vabilo

na XV. letni občni zbor,

ki bo v ponedeljek dne 24. maja 1909. ob 2 uri popoldne v zadružni pisarni v „Narodnem domu“ v Podgradu s sledečim

Dnevnim redom:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za leto 1908.
4. Določitev odškodnim in daril v smislu § 20. z. p.
5. Volitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
6. Eventuelni predlogi.

Podgrad, dne 15. maja 1909.

L. S. **Starešinstvo.**

Opazka. Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano v smislu § 40. zadr. pravil zakonito število zadružnikov obdržaval se bode dne 7. junija t. l. drugi občni zbor, kateri smo brezpojno sklepali.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojovima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se takodjer na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prvo slovensko tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Br. 835

Mjesto liječnika

Razpisuje se mjesto obćinskog liječnika za mjesnu obćinu Dobrinj na otoku Krku sa plaćom od godišnjih 2200 kruna.

Liječnik valja da je usposobljen u sveukupnom liječničtvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju takodjer dokazati da posjeduju Austrijsko državljanstvo. Potanje pogodbe nalaze se kod potpisanoga na svačiji prosti uvid, a molbe imaju se dostaviti do 20. lipnja 1909.

Poglavarstvo obćine

Dobrinj, 16 svibnja 1909.

Načelnik:

SUČIĆ s. r.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGIJA i DR., Pula.

○ ISTARSKA POSUJILNICA u PULI ○

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih diolova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Baču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, polirvač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— naprid. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razšírena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu“.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujanja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, tschlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočun naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izručene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta potiranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduljе u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostalih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zwelg's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

---

o o JEFTINO i BRZO. o o

CEDULJICE

„

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

Via Giulia, 1.

o o JEFTINO i BRZO. o o

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Svi u krojački salon Zovića I !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedа točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, potreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.
MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brillantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raziašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 22. Pula, u četvrtak dne 27. maja 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. naplaćuju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izrana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izbori u Trstu.

Grad Trst sa okolicom sačinjava na temelju svoga statuta grad i pokrajinu. Na temelju toga statuta birao je do sada u gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo 54 zastupnika. U samom gradu bijahu četiri izborna tjela, od kojih je svako biralo 12 zastupnika. Tršćanska okolica — po ogromnoj većini stanovničtva slovenska — birala je u 6 kotara 6 svojih zastupnika.

Posliednjih godina nastojala je vladajuća talijanska stranka, takozvana liberalna stranka, proturati opetovno nove izborne redove, po kojih bi bio broj slovenskih zastupnika posve brisan ili znatno umanjen. Posliednji takav pokušaj prepriečili su godine 1907. slovenski zastupnici u tršćanskom saboru obstrukcijom. Tada su započeli izmedju talijanske saborske većine i slovenske manjine pregovori na temelju izborne osnove, koju je namjestničtvo u Trstu izradilo i na pretres obim strankama predložilo. Pregovori trajali su dugo, al neostaše bez uspjeha.

Vladina osnova sa znatnim promjenama prihvaćena je u tršćanskom saboru dne 19. junija 1908.

Nova izborna osnova uvadja izborna tjela i izborne kotare. Ona nepozna virilnih glasova, kao ostali sabori Austrije. — Uvadja osim općenitog, tajnog i izravnog prava glasa, takodjer obvezatno pravo glasa.

Po novom izbornom redu birati će se 30 gradskih, odnosno zemaljskih zastupnika i to u samom gradu 68, a u okolici 12.

Grad je podieljen u 4 izborna tjela, od kojih bira svako 16 zastupnika ukupno 64. Trgovačko-obrtnička komora sačinjava posebno izborno tjelo, koje bira 4 zastupnika. Ukupno dakle 68 zastupnika biranih u samom gradu.

Tršćanska okolica tvori dva izborna tjela i to prvo sa 8, drugo sa 4 zastupnika; ukupno dakle sa gradom bira se 80 zastupnika.

Sva četiri gradska izborna tjela tvore 6 izbornih kotara. U svakom izbornom kotaru bilo kojeg izbornog tjela neglasuje jedan birač za svih 16 predloženika. Izborni zakon neopredjeljuje broj mandata, koji imadu pripasti pojedinim izbornim kotarima, obzirom na svako izborno tjelo, već se ima taj broj izračunati na temelju razmjera medju brojem birača, koje ima de svaki od tih kotara u pojedinih izbornih tjelih, te skupnim brojem birača dotičnoga izbornoga kotara. Svaki izborni kotar mora pako imati za svako izborno tjelo najmanje jedan mandat.

Aktivno izborno pravo imaju:

U I. gradskom izbornom tjelu oni izmedju austrijskih državljana muškarci, koji su navršili 24 godinu, redovito u Trstu stanujući: a) počastni gradjani, b) koji plaćaju bar jednu godinu najmanje K 400, općenitog obrtnog poreza, osobne dohodarine i t. d. ili najmanje 200 K izravnog zemljištnog poreza, neračunjajuć amo obć. namete.

U II. gradskom izbornom tjelu, uz one općenite uvjete; a) duhovni pastiri kršćanskih vjeroizpovjesti i rabini b) stalni dvorski, državni i občinski činovnici, umirovljeni častnici, vojnički dušobrižnici, činovnici, profesori i t. d.; c) odvjetnici; d) liečnici; e) ljekari, živinoliečnici, mjernici i t. d.; f) brodograditelji; g) kapetani duge plovitbe; h) ravnatelji i učitelji gradjanskih i pučkih škola; i) brodovlastnici; j) oni koji plaćaju najmanje K 100 obćeg obrtnog poreza i t. d.

U III. gradskom izbornom tjelu, uz obće uvjete, oni a) koji plaćaju bar jednu godinu najmanje 20 K obćeg obrtnog poreza, b) manji brodovlastnici, c) gradjani, koji su dobili gradjansko pravo prije prvog jenara 1908.

U IV. gradskom izbornom tjelu, uz obće uvjete, oni, koji su na dan razpisa izbora stanovali najmanje 3 godine u Trstu i nemaju pravo izbora u prvih trih gradskih izbornih tjelih.

U okolici imadu aktivno izborno pravo austrijski državljani, muškarci, koji su navršili 24 godinu, redovito tuj nastanjeni:

U I. izbornom tjelu one osobe, koje bi imale u gradu izborno pravo u I., II. ili III. izbornom tjelu.

U II. izbornom tjelu one osobe, koje bi imale u gradu izborno pravo u IV. izbornom tjelu.

U izborničtvu trgovačke obrtne komore imadu aktivno izborno pravo svi njezini pravi članovi austrijski državljani.

Pravo izbora ima svatko samo u jednom izbornom kotaru, i to u onom, u kojem je stanovao na dan razpisa izbora.

Isključene su od prava izbora one osobe: 1) koje su pod otcevom vlašću ili pod skrbničtvom, 2) koje su uzdržavane javnim sredstvima 3) častnici, vojnici, vojni svećenici i t. d., 4) radi zločina odsudjene osobe, radi pijanstva i t. d.

Izborno pravo vrši se osobno.

Pasivno izborno pravo imadu svi oni, koji imadu aktivno izborno pravo i koji su navršili 30 godinu. Od toga prava su isključeni 1) činovnici i poslužnici obćine, 2) zakupnici občinskih dohodaka, 3) koji su odpušteni iz javne službe radi službenih prestupaka.

Nešto nova je u ovom izbornom redu izborna dužnost ili obvezatnost. Ova je ustanova uvedena na izričit zahtjev vlade, koja je tim htjela vršiti nad biračima neke vrsti kontrolu. Tko ima aktivno izborno pravo, dužan je isto vršiti ili sudjelovati kod izbora u zastupstvo. — Svaki birač je dužan predstaviti se izbornoj komisiji i predati joj svoju glasovnicu. Tko tomu bez uzroka izbjegne, podpada pod globu od 50 kruna. Samo važni razlozi (bolest, službene dužnosti i t. d.) mogu ga izpričati. Birač, koji nije glasovao, mora se tečajem 8 dana ustmeno ili pismeno opravdati. Izvršenje kazne na globu pripada političkoj oblasti prve molbe (namjestničkom savjetniku). Koji se neopravda, dobije nalog na platež globe, proti čemu može u roku od 8 dana uložiti utok na istu oblast. Globa se nemienja u zatvor.

Kod priprava za izbore vriede iste ustanove kano i za državne izbore. Izbore razpiše carski namjestnik. Izbori se vrše podieljeno po izbornih tjelih i izbornih kotarih.

Izbor počima u IV. gradskom tjelu, pak sliedi III., II., i I. i trgovačko-obrtna komora. Istodobno sa IV. gradskim tjelom vrši se izbor i u II. izbornom tjelu okolice, istodobno sa I. gradskim izbornim tjelom vrši se izbor u I. izbornom tjelu okolice.

Što se tiče sastava izbornih listina, postupka kod reklamacija i t. d. vriede skoro posve iste ustanove kano i za državne izbore. Listine su izložene 6 čedana, reklamacije se vrše 6 čedana nakon izloženja izbornih listina.

Reklamacijske oblasti jesu dvie t. j. občinski odbor (prije delegacija) i namjestničtvo. Izborne legitimacije dostavlja svima namjestničtvo.

Ovim smo ocrtali glavne ustanove novog izbornog reda za Trst sa okolicom, a u budućem broju ćemo se osvrnuti na predstojeće izbore za gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo u Trstu, na izbornu borbu raznih stranaka, na njihove eventualne uspjehe i t. d.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 18. 5. 1909.

Veleizdajnički proces u Zagrebu.

(Svršetak).

U današnjoj sjednici sliedio je nakon obavljenih formalnost i nastavak i konac razprave prešnog predloga zast. Masaryka i dr. o veleizdajničkom procesu u Zagrebu.

Prvi je dobio rieč prof. Masaryk, da nastavi ondje, gdje je u posliednjoj sjednici svršio.

Daljni govornici o prešnosti.

U ime njemačkih nacionalaca govorio je dr. Sylvester, a od Hrvata zast. Ivanišević, Blankini, Spinčić i srbin Baljak.

U raspravi uzeo je rieč i ministar predsjednik Bienerth, koji se izjavio proti prešnosti predloga.

Na predlog Bachnera zaključena je debata. Govore generalni govornici, Baljak i Pernerstorfer, te se oba izjavljuju za prešnost. Pernerstorfer kaže, da je socijalna demokracija na strani Srba progonjenih od Madjara; Srbi kao i drugi narodi imadu sveto pravo na narodni suverenitet i slobodni narodni razvoj.

Glasovanje.

Iza toga prešlo se je na stvarne izpravke a onda na glasovanje. Za Masarykov predlog glasuje 167 zastupnika, a protiv 133. Masarykov predlog dobio je tako absolutnu većinu od zastupničke kuće. Ali pošto se za prešnost traži dvie trećine, to je prešnost odklonjena.

Kuća, koja kako brojevi glasovanja, kažu bijaše vanredno posjećena.

Za prešnost ustali su

svi socijalisti, Slovenci, Hrvati, svi Česi, Rusini i Starorusi. Sjedeći ostadoše: *Poljaci, kršćanski sociali, njemački narodnjaci. Talijani i poljačka pučka stranka* nisu sudjelovali kod glasovanja.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatski občinski zastupnici u Puli. Javili smo, da je bio izabran upravo sjajno naš prvak g. Dr. Matko Laginja obć. zastupnikom a g. J. Stihović zamjenikom. Dne 20. o. mj. svršili su izbori u puljskoj okolici podpunom pobjedom kandidata predloženih od naše stranke. Ukupno je glasovalo 798 izbornika. Kako se vidi veliki broj obzirom, da nije bilo protukandidata. Podrepnice upropašćeni od glasovanja u V. tjelu ne poduhvaše se niti pokazati u III. Glasovalo ih je u Aituri 164, u Stinjanu 49, u Peroju 46, u Pomeru 123, u Medulinu 416.

Izabrani su sa 783—787 glasova: Dr. I. Zuccon, Pula — Kažimir Mikovilović, Premantura — Ušić Ivan pok. Stipana, Altura — Ravnić Josip, Ližnjan — Grakalić Grgo pok. Josipa, Medulin — Zuccon Josip pok. Antona Pomer — a zamjenicima: Mezulić Anton, Pula — Mihaljević Grgo Stinjan — Ljubotina Ivan pok. Mitra, Peroj — Buić Miho pok. Mata, Kavran.

U subotu je pak izabran u tielu držav. činovnika jedan pristaša naše stranke g. Brno Bekar.

S ovim izborom ulazi u občinsko zastupstvo Pule za prvi put osam hrvatskih zastupnika.

Lošinjski kotar:

Iz Lošinja primamo: Na 21. maja sastalo se ovdje povjerenstvo, sastojeće od c. k. kot. poglavara g. Mozetić-a, od izaslanika Zem. Odbora g. Dra. Chersich-a, te od gg. zastupnika Andrijčića i Salate, da odredi glede podpore od 12.000 kruna doznačene za ublaženje biede u lošinjskom kotaru.

Pošto je izpostavljeno, da najveća bieda vlada u Malim i Velim Srakanam, gdje ne trebaju ceste, to se zaključilo moliti onu Svezu, čijem djelokrugu Srakane podpadaju, da dobavi za onu pučanstvo hrane uz sniženu cienu, dok će ljudstvo moći da ide si stogod zasluživati kod najbližih cestogradnja što će biti izvedene u Lošinju, Ćunskom i t. d. Podpora od 12.000 kruna bijaše pak podieljena za sliedeće cestogradnje:

Obćina Veloselo: 1. Veloselo donji kraj K 500; 2. Veloselo gornji kraj K 600; 3. Ilovik K 200.

Obćina Maloselo: 1. Ćunski-Like K 1000; 2. Unije mjesto K 200; 3. Unije-Maračol-Šipnata K 1600; (o istu svrhu daruje g. prof. Ambroz vitez Haračić K 200.)

Obćina Osor: 1. Nerezine od stare crkve na more K 1000; 2. od sv. Jakova na more K 800; 3. Osor-Vijar K 600; 4. Osor-Tržić K 750; 5. za nasip Jaza kod

Osora K 300; 6. od luke Kaldonta do Puntekriža K 600.

Občina Cres: 1. od Beloga na more K 500; 2. od Dragozetići na more K 650; 3. Valun-Batajne K 500; 4. Martinšćica-Vidović K 1500; 5. Martinšćica-Štivan K 1000; Štivan Belej K 200. **Ukupno K 12.000.**

Državnu podporu od K 10.000 doznačilo je c. k. kot. poglavarstvo također za cestogradnje te dopitalo za občinu Cres (ponajviše u tramuntani) K 4600; za občinu Maloselo (u gradu) K 500; za občinu Veloselo K 400. Občina Osor nije bila odatle ništa dobila. Za popravak puta od Beleja do luke Koromačna dobilo se posebice od vlade podporu od K 400. Bilo bi poželjno, da bi pučanstvo kasnije te ceste uzdržavalo u dobrom stanju, a ne zapustilo.

Krčki kotar:

Iz Krka nam pišu: Dne 20. maja sastalo se u Krku povjerenstvo, sastojeće od gg. c. kr. kot. poglavara F. Lašića, izaslanika Zemaljskog Odbora Dr. I. Chersich-a te od gg. zastupnika A. Andrijčić-a i F. Salate, da razdieli doznačeni iznos od K 10.000 za ublaženje biede u krčkom kotaru. Odlučilo se čitav taj iznos upotriebi za cestogradnje, naime za popravak obć. puta Sv. Lucija—Sv. Nikola (občina Krk) K 1000; za cestu Punat — novo groblje — lučki svjetionik (obć. Punat) 1000 kruna; za cestu Baška—Batomalj—Dragabeška (občina Baška) K 1500; za cestu Omišalj—Slivanjska (občina Omišalj) 1500 kruna; za popravak ogranka od glavne ceste na Njivice (obć. Omišalj) K 500; za cestu Sv. Vid—Rasopasno (obć. Omišalj) K 1000; za cestu Kamik—Malinska (obć. Dubašnica) K 1500; za cestu Brzac —Glavotok (obć. Dubašnica) K 1300; za cestu Krk—Sv. Fuska (obć. Dubašnica) K 700.

Voloski kotar:

Obiteljske nesreće. Iz Rukavca javljaju nam, da je čestitu obitelj tamošnjeg naučitelja g. Ivana Franki-a zadesila dne 23. o. mj. težka nesreća. Toga dana preminuo njoj je naime 19. godišnji sin Ivo, učenik c. k. pripravnice u Kastvu nakon težke dugotrajne bolesti. Vriednomu mladiću vječni mir i pokoj a težko ucviljenoj obitelji nase iskreno saučešće! —

— Dne 23. o. mj. preminuo je nakon kratke ali težke bolesti g. A. Stemberger pošte meštar u Frančićih. U petak udarila ga kap a u nedjelju preminuo je u riečkoj bolnici. Bio je veoma vješt u svom poslu, jako uslužan i ljubezan prema svakomu, pošten i čestit naš rodoljub. Počivao u miru!

— U Trstu preminula je prošloga tjedna g.dja. M. Štark, supruga javnoga bilježnika, kćerka čestitog našeg starine dvorskog savjetnika g. Ljudevita Tomičića i nećakinja neumornog našeg rodoljuba gosp. Viktora Tomičića iz Voloskog. Njoj vječni mir i pokoj a njezinim milim iskreno saučešće.

Pazinski kotar:

Izmedju dviju vatra. Nekoji hrvatski i slovenski listovi „klerikalni“ i „liberalni“ udaraju žestoko pisanjem na „istarske prvake“, osobito na one u Pazinu radi gradnje „Djačkog Doma“ u gradu Pazinu. Jedni bi htjeli, da se bezodvlačno gradi i da se upravu „Doma“ predade jednom svećeničkom redu, te krive „pazinske prvake“, što nesazivlju u tu svrhu skupštine drugi nasuprot viču nek se radje negradi ako bi se imalo dati upravu „Doma“ u ruke rečenog reda.

Tako se nalaze »pazinski prvaci“ izmedju dviju vatra, koje im se uništenjem groze.

„Pazinski prvaci“ netraže daljne naše obrane, ali mi smo osvjedočeni, da će oni u tom težkom i važnom pitanju nastojati da se odluče za ono, što bude najkorisnije i najspasonosnije za našu učeću mladež i za duševni i tjelesni boljak našega naroda u Istri.

Labin, polovicom svibnja 1909.

Radostni dogodjaji na Labinštini. Do nekoliko godina natrag — naša ciela okolica labinska je spavala. Nu hvala Bogu — počeli smo se micati i idemo u istinu pomalo — ali sigurno napred.

U kratkoj dobi od sedam do osam godina pomnožile su se i naše škole na ladanju. Otvorila se je pučka škola u Sv. Lovreču — za koju imade velike zasluge veleč. g. Ferdo Hrdy tamošnji župnik, otvorile su se Družbine škole u Ripendi i u Svetoj Marini i sada je dogradio opet novu školsku zgradu isti gosp. župnik u Drenju — u župi Sv. Lucije na Skitači uz pomoć carske Vlade, Družbe i tamošnjeg siromašnog pučanstva i dakako većim dielom njegovim vlastitim troškom. Računa se, da je g. župnik potrošio svojeg novca preko tisuću kruna. Škola je javna i nadamo se, da će mjesecom rujnom tekuće godine biti otvorena i učitelj namješten! — Za to — izričemo g. župniku najljepšu hvalu i od Boga plaću!

- Ove sedmice —. to je u danima 12. i 18. obdržavale se nove komisije za ustrojenje javnih pučkih škola na Labinštini i to u Ripendi župe Sv. Nedjelje i u Kunju župe sv. Martina. Koliko u prvoj toliko u drugoj komisiji narod je rekô svoju: Hrvati smo i Hrvati ćemo ostati i zahtjevao je obije dvije škole u hrvatskom kao naukovnom jeziku. Kako smo doćuli bijaše prošlog četvrtka veleč. g. župnik Hrdy iz Sv. Lovreča sa deputacijom svojih župljana kod gosp. savjetnika Sorli-a — kapetana Pazinskoga — u Labinu i molio je u ime svojih župljana iz občine Brgod i onih iz Kremenice ustrojenje novih dviju škola! Tako radi on, kojega socijaliste imaju toliko na zubima i koji spada u svećenike, koje oni natražnjacima i ljubiteljima tmine nazivlju! Da odbijemo napadaje socijalista proti dičnomu gospodinu, kazati ćemo i to, da je on neutrudljiv za dobro svoga naroda u svakomu pogledu! — Bio sam više puta kod njega, ali uvjek ga nadjem na djelu! Sad na prosvjetnom polju, sad na gospodarskom, a u crkvi pako najviše!

Prošle godine dobio je potporu od visokog c. kr. Namjestničtva da nasadi amerikansku lozu! Ove zime i sada u proljeću možete ga naći u novom nasadjenom uzor-vinogradu, gdje u slobodnom vremenu radi. Zanima se i za pčelarstvo — da tako narodu dokaže, da i u ovim mjestima može se čovjek okoristiti i učiti!

U crkvi pako mora se ga občudovati! Svake nedjelje služi 2 mise, jednu u maloj crkvici 1 sat odalečenoj da pride u susret narodu — osobito starcima i gospodaricama koje ne bi mogle da idu u župnu crkvu 1—2 sata odalečenu! Propovjeda 2 do 3 puta u nedjelju i u blagdanima osobito sada mjeseca maja! Uveo je svibanjske pobožnosti i propovjeda skoro danomice u čast i slavu Bogorodice!

Krasnu svoju crkvu okitio je najzad i sa novim orguljama — koje je kupio sa gosp. učiteljem gosp. Gostinčarom uz pripomoć svojeg pučanstva.

Prošli mjesec travanj na dan sv. Marka bijaše za nas i susjednu župu sv. Lucije dan slavlja i radosti — jer u taj dan je g. župnik nove orgulje blagoslovio i u propovjedi narodu raztumačio radostan i za sesku crkvu u ovim krajevima znamenit dogodjaj — blagoslov novih orgulja!

Istodobno moram u ime svoje i svih nas koji poznajemo obojicu, t. j. g. župnika i g. učitelja zahvaliti se ovim putem i gosp. učitelju — koji svake nedjelje i blagdan i sada na svibanjskoj pobožnosti udara i sa školskom djecom Bogu hvale pjeva. Tješi nas i nek služi i drugim za primjer sloga medju obojicom — kojim iz zahvalnog srca vapimo: Na duga ljeta i ugledali se drugi u Vas.

Jedan iz Labinštine.

Ripendski Hrvati kraj Labina, priredjuju dne 31. o. m. po podne ples u korist družbe sv. Ćirila i Metoda.

Stoga mole sve prijatelje naroda, da ih taj dan pohode i pripomognu, tim više, što se taj ples u Ripendi prvi put daje.

Muška i ženska podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda u Pazinu priredjuju, dne 5. junija o. g. u „Nar. domu“ u Pazinu, mladenačku zabavu, koje čisti prihod je namjenjen za uzdržavanje djećjeg zabavišta u Pazinu. Stoga se ovime poziv lje slavno občinstvo iz grada i okolice, da u što većem broju posjeti ovu zabavu, kojoj je tako plemenita svrha.

Početak točno u 7 sati na večer. Ulaznina K 1·—, stajanje i galerija 50 helera. Pošto kod ove zabave sudjeluju djeca pučke škole i djećjeg zabavišta, umoljava se slavno občinstvo da dodje točno u rečeni sat, da mogu djeca na vrijeme otići svojim kućama.

Glavna skupština „Hrvatske Čitaonice“ u Pazinu. Za dne 12. junija u 5 sati i pol po podne uredjena je godišnja redovita glavna skupština sa slijedećim dnevnim redom: 1. Izvješće odbora. 2. Izbor novog odbora. 3. Eventualija.

Ovijem se pozivlju svi članovi čitaone na skupštinu u prostorije čitaone. Za slučaj, da se na uredjeni sat nebi sakupio dovoljan broj članova, obdržavati će se skupština istoga dana u 6 sati po podne bez obzira na broj članova. **Odbor**

Porečki kotar:

Proslava otvorenja Družbine škole u Ferenchi. U nedjelju dne 16. o. mj. se je nedaleko talijansko-socijalističkog gniezda Vižinada u malenom seocu Ferenci slavilo veliko narodno slavlje: ustanovljenje i otvorenje Družbine pučke škole.

Cielo mjesto Ferenci bijaše ukusno okićeno mnogobrojnim zastavama i zastavicama, a na školskoj zgradi, toj diki Ferenčana, lepršala je ogromna hrvatska trobojnica.

Već za rana jutra prispije hrvatska sokolska glazba iz Buzeta, koja svojim veselim i skladnim sviranjem razveseli Ference i Ferenčane. Okolo podne stigoše gostovi iz Pazina sa svojim pjevačkim i tamburaškim zborom, a okolo druge ure po podne doletiše i Kaštelirski sokoli pod hrvatskom trobojnicom. Medjutim se iz okolišnih mjesta i sela bijaše sakupilo naših ljudi oko 1500-2000 osoba ponajviše naših radinih kmetova.

Svečanost i zabava, koja je već u jutro počela, ugodno i veselo se je razvijala kroz cieli dan do u kasno doba noći. Medju gostima nalazio se je i gosp. zastupnik na zemaljskom saboru I. Sancin, koji kao zastupnik izabran u onim stranama pozdravi sakupljeni narod, rastumači mu uzrok, značenje i svrhu svečanosti, te mu toplo preporučio mir i red. Narod ga je pozorno slušao te mu je za vrieme govora i na kraju urnebesno klicao u znak odobravanja. I drugih se je govornika oglasilo narodu rodoljubnom i koristnom riečі.

U cielim Ferencima se je pjevalo, sviralo, plesalo, tamburalo, klicalo i zabavljalo. Osobito se je ples u velike razvio po podne na naročito zato napravljenom plesalištu tik do školske zgrade, gdje je mladež neprekidno plesala uz sviranje buzetske sokolske glazbe. — Tamburaši pazinski pak odoše, do vriednog starca Ivana Ferenc-a pok. Antuna, gdje su pred mnogobrojnim narodom otsvirali raznih komada na tamburama i pjevali skupa sa narodom rodoljubne pjesme.

Kod cijele te svečanosti morao si se diviti oduševljenju naroda, te uzornom miru i redu, koji je vladao kroz cio dan. Sve je bilo veselo i plivalo u moru radosti. Da se u takovom mnoštvu ljudi nije dogodilo nikakovog nereda, treba u prvom redu zahvaliti miroljubivosti našega naroda, značenju svečanosti, a za tim nastojanju svečanosnog odbora Ferenčana, koji su se trsili i postigli da je svečanost tako veličanstveno ispala na veliko zadovoljstvo i veselje svih prisutnih. Taj marljivi odbor je mnogo radio oko priprave za to narodno slavlje, te nije žalio ni truda ni troška samo da što dostojnije i veličanstvenije bude. Svi odbornici — njih 30 na broju — vršili su zdušno svoju dužnost a osobito se istakoše g.dja učiteljica Viktorija Petrović i predsjednik odbora starina Ivan Ferenac pok. Antuna. Tekom zabave se je nastojenjem ove dvojice sabralo za Družbu lieпa svota od 48 kruna. Ova svečanost će ostati u ugodnoj uspomeni svih onih, koji su joj prisustvovali, te će se je uvijek sjećati skupa sa vrlim Ferenčanima, koji su uz pripomoć Družbe sv. Ćirila i Metoda bili kadri, da o svojem trošku sagrade školsku zgradu i u tu svrhu se je svojedobno našlo deset imućnijih Ferenčana, koji su doprinijeli po 500 kruna svaki za gradnju, a jedan od njih je osim toga darovao i zemljište za onu školu, čije se je otvorenje slavilo dne 16. o. mj. Možemo se dičiti takovim ljudima.

Koparski kotar:

Jadi su Ćićarije. Čitatelj, koji je samo jednom prevalio put iz Lupoglave do Lanišća, pogodit će odmah, o čemu hoću da pišem. Sjećat će se, kako si je lomio noge po našim putevima, pa i mnogi je možda i zakleo — Bog mu prosti — kada je krivo stupio i prisilno poljubio naš tvrdi stanac kamen. (Mater zemlju ne mogu da kažem, jer je u nas ima malo ili ništa). Ali lahko onome, koji nije prisiljen, da se dnevno vera po takvim putevima, ali mi, koji dnevno ovuda prolazimo, svaki nam je korak jedan uzdah.

Ako se uzme u obzir, da od Učke do Žbevnice pak od Roča do Podgrada nema niti jedan komadićak ceste, to može čovjek mirne duše, ako i ne drugoga, a to dvadeseti vijek okrstiti lopovom! Ne znam što smo mi tužni Krašani sakrivili, da smo tako zapušteni od cieloga svieta. Pa i nije čudo, da naši ljudi bježe s ognjišta svoga, s ove gole kršı u daleki svijet, da zasluže svagdanji kruh. Imade sela, gdje se ne vidi u njima do li nemoćnih staraca, žene i djecu. Istina, da ne može naša zemlja dati dosta svojim stanodavcima, ali našlo bi se i druge prirode, samo da imademo puteve, koji bi nas svezali sa svijetom. Ima u našim gorama dosta drva, koja bi uz pametno gospodarstvo liep dobičak dala. Ima liepog mramora, koji je pred nekoliko godina počelo kopati neko englesko društvo i to sa sasvim dobrim uspjehom, jer se nalazi u tom kamenolomu stupova i do 5 metara dugih i sasvim zdravih. Ali što sve to koristi, kad se radi slabih puteva ne može izvažati, jer ljudi ne će da stave svoj i svoga blaga život na kocku.

Kako se čini, nalazi se sada nacrt naše ceste Lupoglava—Lanišće na ministarstvu i to radi potpore. Umoljavamo naše zastupnike, da po mogućnosti pospješe riješenje, jer bude li ko do sada stvar išla naprijed, čini se, da će mo još 20 godina čekati na toli žudjenu cestu.

U Rakitovcu će obdržavati podružnica sv. Ćirila i Metoda svoju redovitu glavnu skupštinu u ponedjeljak dne 31. o. mj. u 2 i pol sata po podne uz obični dnevni red. — Prijatelji i znanci dobro došli na skupštinu ove potrebite podružnice.

Odbor.

Razne primorske viesti.

Glavna skupština „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru, obdržavati će se ove godine, kako smo javili u zadnjem broju dne 6. junija u Kastvu. Skupštine naše plemenite „Družbe“ bile su do sada svuda gdje bijahu obdržavane, neka vrst narodnog blagdana. A tako i mora da bude,

jer je „Družba“ svojim blagotvornim djelovanjem dosta zaslužila, da bude svakomu rodoljubu dan njezine skupštine svečaniji i radostniji nego li su obični dnevi. Isto tako slave braća Slovenci osobitim načinom skupštine svoje „Družbe“ a da i nespominjemo naših Talijana, koji pišu i telale mjesece i mjeseca prije nego li se sastanu na svečanoj skupštini svog družtva „Lega Nazionale“. Radovljubi Istre, nezaboravite dakle, da je ovogodišnja skupština naše Družbe dne 6. junija u Kasvu.

Našim pravnicima do znanja. Do mala izpraznili će se u djelokrugu trščanskog prizivnog suda 10—15 mjesta sudbenih prisušnika, koji će moći da u roku od 3 mjeseca postanu sudbenim vježbanicima sa podporom ili adjutumom. Preporučamo našim pravnicima u Istri, Dalmaciji i t. d. koji su svršili ili svršavaju svoje nauke, da se prijave kod c. k. prizivnog sudu u Trstu.

Raspisana štipendija od godišnjih 600 kruna za polazak četirigodišnje više živinoliječničke škole u Beču. Molbe valja uložiti do 15. junija ravnateljstvu rečene škole u Beču.

U audienciji kod cesara i kralja Franje Josipa u Beču bio je prošlog četvrtka predsjednik zemaljskog suda u Trstu naš zemljak g. Josip Milovčić.

Dopust vojnikom u vrieme žetve. Ministarstvo rata odlučilo je, da će i ove godine podieliti dopust vojnikom, sinovom malih posjednika seljaka i t. d. koje trebaju u vrieme žetve kod kuće. Takav će dopust trajati 4—6 dedana. Svaki seljak (kmet) mali posjednik, koji ima sina kod vojnika, treba da dobije najprije svjedočbu od svoje občine, kojom će biti posvjedočeno da se bavi gospodarstvom i da mu je sin potreban dok obavi žetvu i pobere plodove, pa tu bezuvjetno potrebnu svjedočbu pošalje zajedno sa molbom za podieljenje dopusta sinu na pukovniju (regimentu), u kojoj služi. Ovakovi vojnici dobiti će popust na željeznici. — Gospodari neka pravovremeno podnesu ovakove molbe a obć. poglavarstva, preko kojih će ih odpravljati, neka ih odnesu na odredjeno mjesto.

Javna zahvala.

Povodom smrti našeg nezaboravnog supruga i oca

Antuna Nežića

primili smo od rodjaka, prijatelja i znanaca tolike izkaze iskrene sućuti i sažaljenja, da nam nije moguće svakom napose izreći dužnu zahvalnost. Hvalimo s toga harno ovim putem svima, koji nas se budi kojim načinom u našoj teškoj tuzi sjetiše, koji svojom prisutnosti pogreb uzveličaše te milog nam pokojnika do zadnjeg počivališta ispratiše.

Svima još jednom hvala, a od Boga plaća.

Plćan, dne 20. svibnja 1909.

Tugujuća obitelj Nežić.

Broj 2181.

Oglas.

Daje se ovime do znanja, da će se dne 2. junija 1909. u občinskom uredu u Kastvu obdržavati jeftimbena dražba putem pismenih ponuda za gradnju pučke škole u sv. Mateju.

Pismene ponude, obložene sa vadijem od 5% od izklične cijene, primati će se do rečenog dana do 12 sati o podne. Zakašnjelih ponuda neće se uzeti u obzir.

Nacrti i proračun gradnje izloženi su zanimanicima na uvid u občinskom uredu u uredovno doba.

Izklična cena na zidarsku radnju (sa klesarskom i kleparskom radnjom) iznosi K 31.939·03 h., a izklična cena za stolarsku radnju (sa kovačkom i ličilarskom radnjom) iznosi K 9360·90 h. — Pismene ponude za zidarsku i stolarsku radnju imaju biti podnešene svaka za sebe.

Glavarstvo občine

KASTAV, dne 19. maja 1909.

načelnik:

Jelušić.

POZIV

na XVI. redovitu glavnu skupštinu

Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru koja će se držati u nedjelju, dne 6. lipnja 1909. u prostorijama g. Benedikta Vlaha u Kastvu. Početak skupštine u 3 sata poslije podne.

Dnevni red.

1. Pozdrav predsjednika;
2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine;
3. Izvješće tajnika;
4. Izvješće blagajnika;
5. Izvješće nadzornog vijeća;
6. Izbor nove uprave;
7. Možebitni predlozi.

Odnosno na posljednju točku dnevnoga reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini staviti kakav predlog, da ga blagoizvole priopćiti družbinom ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine.

NB. Raspored zabave, koja će se napomenutog dana prirediti u Kastvu priopćiti će se naknadno.

Opatija, 17. svibnja 1909.

Ravnateljstvo

Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Broj 2084.

Oglas natječaja.

U smislu zaključka občinskog zastupstva u sjednici od 27. novembra 1908, razpisuje se ovime natječaj za mjesto **drugog občinskog liečnika**, sa sielom u **Klani**. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se na K 2500·—, izplativih u mjesečnim anticipatnim obrocima; osim toga primati će ustanoviti se imajuće prisojbe za liečničke posjete.

U okružje tog liečničkog mjesta spadati će porezne občine Klana, Lisac, Skalnica, Studena, Breza i Rečina, a moguće uz posebnu plaću i dio občine Jelšane.

Liečnik bit će dužan držati farmaceutski ormar, bezplatno liečiti posve siromašne bolestnike, dočim će mu putni trošak i liekovi istima biti izplaćeni iz občinske blagajne; i kao zdravstveni organ občine voditi zdravstveno uredovanje.

Službena pogodba sklopiti će se sa liečnikom iza imenovanja istoga.

Natjecatelji imaju podnesti podpisanom svoje molbe do 5. junija 1909., obloživ ih diplomom sveukupnog liečničtva, svjedočbom o dosadanjem službovanju, o poznavanju hrvatskoga jezika i o svojem državljanstvu.

Občinsko poglavarstvo.

KASTAV, dne 15. maja 1909.

Načelnik:

Jelušić.

Natječaj

razpisan je na mjesto Ravnatelja Zemljišno-vjeresijskoga Zavoda Kraljevine Dalmacije sa sjedištem u Zadru. Ravnatelj je pokrajinski činovnik u VII. razredu čina i pravom na mirovinu i na obskrbu udovice i sirote po pravilima glasovanima od Sabora i sadašnjim državnim zakonima, koji rede mirovine državnih činovnika; ali je slobodno natjecateljima staviti i posebnih uvjeta, o kojima će odlučiti Sabor. Rok za podnešenje dotičnih molbenica na Zemaljski Odbor u Zadru dospjeva na 20. lipnja. Potanje obavjesti u „Dalmatinskom Objavitelju“ broj 39.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa živaćim strojevima i dvokolicama

Cieno umjerene. — Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, prešo za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće

K. & R. Jožok, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Cuveno ulje za sluh

nadiječnika i fizika **D-ra Schmidt-a** odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, sljedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Podgradska posojilnica in hranilnica v Podgradu.

Vabilo.

Ker za dne 24. maja 1909. sklican

XV. letni občni zbor

v smislu § 49. zadr. pravil ni bil sklepčen vrši se isti dne 7. junija 1909. ob 2 uri popoldne v zadružni pisarni v „Narodnem domu“ v Podgradu, kateri sme sklepati bezpogojno.

Dnevni red.

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za leto 1908.
4. Določitev odškodnin i darii v smislu § 20. z. p.
5. Volitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
6. Eventuelni predlogi.

Podgrad, dne 24. maja 1909.

L. S. **Starešinstvo.**

POZIV

na glavnu godišnju skupštinu

„Mljekarskog družtva u Lindaru“

(zadruge sa ograničenim jamčenjem)

koja će se obdržavati 6. junija t. g. na 5 sati iza podne u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ u Lindaru sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Izvještaj odbora.
2. Potvrda računa za godinu 1908.
3. Izbor novog odbora.
4. Slučajni predlozi.

Odbor.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod cieno.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zwelg's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

POZIV

na IX. glavnu godišnju skupštinu

koja će se obdržavati dne 30. maja 1909. u dvorani „Narodnog Doma“ u 8 i pol sati na večer.

Dnevni red.

1. Pozdrav predsjednika.
2. Obračun za IX. upravnu godinu.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Izbor novog odbora.
5. Eventualija.

Ako na skupštinu ne bi došao dovoljan broj članova u smislu § 33. zadružnih pravila, držat će se ista iza pol-sata s istim dnevnim redom bez obzira na broj prisutnih članova. Od presjedništva

„Gospodarskog i Konsumnog Družtva“

u *Cresu*, dne 23. maja 1909.

Odbor.

Pozor!

50.000 pari cipela

4 para cipela samo K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica, naloženo mi je, da raspačam duboko lepod tvorničke cene veliku zalihu cipela. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela za gospodu i 2 para za gospodje na povez, iz tamne ili crne kože, su čvrsto sašivenim podplatima, vrlo elegantne najnovije mode. Veličina po broju.

·· Sva 4 para stoje samo K 7·50. ··

Razašilje uz pouzeće

S. Urbach, Schuch-Export

Kraków, br. 117.

Dozvoljava se promjena kao i novac natrag.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

GOTOVI KREVETI

Iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedelje
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Mrag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom** i **Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod **I. Pakuliša, Via Andrassy 25.**

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesposavanja, zujanja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mučnine slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skupčano, za bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, tachisan punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo protazi, dočim naprotiv ovomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih, kroničnih bolestih

Dopisivanje i narudžbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar,

Vadasz-ulica br. 34.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po krona 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. Molimo, da se kod narudžbe pozovete na „Našu Slogu“.

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

imati dobro idueu žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za ono, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dolsto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedde točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i oceli imade uviek veliki izbor na skladištu.

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno dodplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura: nihalica, budilica, brillantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Sviećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, ftilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za bolično drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGIJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO.

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Iste, tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštorija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, carinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputa brzo i badava.

Broj 23. Pula, u četvrtak dne 3. junija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari", Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izbori u Trstu.

(Nastavak.)

Po novoj izbornoj reformi za grad Trst sa okolicom iznaša broj birača na 41.604, t. j. 31.992 za grad Trst, a 9.612 za okolicu. Kod posliednjih izbora za carevinsko vieće bijaše svih birača za grad sa okolicom 39.836. Pomnožio se je dakle broj po novoj izbornoj reformi za gradsko i zemaljsko zastupstvo za 1.708.

U službenom listu za Primorje priobćio je carski namjestnik dne 1. febrara o. g. Oglas, kojim uriče nove izbore za grad Trst sa okolicom na temelju novog izbornog reda za dne 13. do 30. junija o. g.

U četvrtom gradskom izbornom tjelu i u drugom izbornom tjelu okolice birati će se dne 13. junija o. g.

U trećem gradskom izbornom tielu dne 17. junija.

U drugom gradskom izbornom tjelu dne 21. junija.

U prvom gradskom izbornom tjelu i u prvom tjelu okolice dne 25. junija.

U izborničtvu trgovačko-obrtne komore dne 30. junija.

U izbornu borbu stupiti će — kako se predvidja — četiri, ako ne i pet stranaka. Te stranke jesu: talijanska narodno-liberalna ili vladajuća stranka, socijal-demokratska stranka, kršćansko socijalna ili talijansko-konservativna stranka i narodno-slovenska stranka. Kao petu spominje se takodjer njemačku stranku, koja bi imala stupiti u Trstu za prvi put samostalno u izbornu borbu.

Da vidimo na kakav uspjeh mogu računati te stranke kod predstojećih izborih.

Novim izbornim redom podstrižena su znatno krila do sada absolutno vladajućoj nazovi-liberalnoj stranci, koja si je drzovito prisvojila naziv „liberalna", dočim je u istinu prema slovenskim starosjediocem, proti slovenskomu narodu u Trstu i u okolici, osobito proti njihovim dosadašnjim zastupnikom do skrajnosti nepravedno, nasilno i tiranski postupala. U zadnje doba pripadala su njoj u gradsko-zemaljskom zastupstvu od 54 zastupnika, njih 48, dočim ih je prije i više imala. Ta ogromna većina nazovi-liberalnih zastupnika kano i čitava gradska uprava, smatrala je slovenske obćinare i njihove zastupnike tudjincima i nametnicima, koji mogu biti sretni, što smiju tršćanski zrak usisavati — i težke poreze i namete podnašati. Slovenci Trsta i okolice — kaošto u obće nijedan Slaven, neuživa od strane gradske uprave u jezikovnom pogledu absolutno nikakva prava. Sa slovenskimi zastupnici u gradskom, dotično zemaljskom zastupstvu postupala je talijanska većina još gore nego li je to činila talijanska većina sa slavenskom manjinom u istarskom saboru. Kažemo li pako, da se je ta slovenska manjina vrlo obzirno i oprezno ponašala — jer inače nije mogla ni smjela, — tada je s tim sve rečeno.

Slovenski zástupnici morali su uvijek stati samo na obrani zadovoljujuć se kakvom mrvicom sa gospodskog stola u gospodarske svrhe svoga naroda. O kakvom njihovom odlučnom odporu, nije moglo biti ni govora, jer bi ih bila bezobzirna i nasilna većina jednostavno iz viećnice van bacila, kaošto se je u istinu i nekojim od njih dogodilo. Težak, da nekažemo upravo zdvojan bijaše položaj naših zastupnika medju onom brutalnom svojtom u viećnici i na galerijama. Oni su uzprkos svemu tomu, osobito u posliednje doba, častno riešili svoju težku zadaću, te si pribavili nesamo neograničeno pouzdanje i duboku harnost svojih biraća, nego dapače i poštovanje njihovih narodnih protivnika.

Ponajveća zasluga je baš narodno-slovenskih zastupnika, što je napokon došlo i za grad Trst sa okolicom da promjene zastarjelog i nepravednog izbornog reda i što će se u drugoj polovici mjeseca junija provesti za prvi put novi izbori na temelju novog, slobodoumnijeg i svakako pravednijeg izbornog reda. Uvjereni smo, da ta promjena neće svakoga podpuno zadovoljiti, jer ostaju i nadalje Slovenci i Slaveni u obće za svoja pra a prikraćeni, all tom je promjenom učinjen bez dvojbe znatan korak na bolje. Narodne se idejale nepostizava mahom il preko noći, već se hoće za to dugotrajne, požrtvovne i uzhoće za to dugotrajne, požrtvovne i uzhrajne borbe. Pa ako i nisu možda il notrajne borbe. Pa ako i nisu možda il nemogu biti tom promjenom svi Slovenci posve zadovoljni, tim nezadovoljnija mora da bude njom talijanska vladajuća stranka, koja baš tom promjenom prestaje biti ono, što bijaše do sada.

Talijanska je liberalna stranka razpolagala posliednjih 10—15 godina (odkad je propala talijanska konservativna ili vladina stranka) sa svojih 48 zastupnika tako složnih i kompaktnih, da je mogla posve slobodno nesamo omalovažati i ignorirati onu šaćicu slovenskih zastupnika, već i uspješnu slovenskih zastupnika, već i uspješno prkositi istim carskim oblastim. Ona je svoj položaj bogato izkorištavala na štetu slovenskog življa računajuć na neodlučnost, popustljivost i zasliepljenost predpostavljenih oblastih. Taj svoj sjajni položaj gubi posve promjenom izbornog reda.

Liberalna će stranka imati stalno i u budućem zastupstvu većinu, nu onako znatnu, složnu i ujedinjenu, kao što bijaše dosadašnja, nikad više. Ona će postaviti svoje kandidate, službeno ili pod firmom svog političkog družtva „Patria", u sva četiri gradska izborna tjela i u trgovačko-obrtnoj komori, dočim će u okolici pod firmom stare i zloglasne „Concordie" nastojati, da pomješa Slovencem račune služeć se kojekakvimi odpadnici ili nametnici.

Nade na uspjeh može pako imati samo u prva tri gradska izborna tjela i u trgovačko-obrtnoj komori, koja je danas u liberalnih rukuh. Prvo izborno tjelo i trgovačko-obrtnu komoru ima da zahvali bivšim carskim namjestnikom, osobito glasovitomu Rinaldini-u, koji su dopustili, da se iz jednog i druge iztisne vladi prijazne življe. Nu recimo, da će uspjeti u sva tri tjela i u komori, te bi imala u novom zastupstvu od 80 zastupnika, njih 52. U ostalom imati će poteškoća i okapanja i u samom gradu, napose u prvom i trećem izbornom tjelu, gdje će postaviti svoje kandidate i ostale dvie ili tri stranke. U najboljem slučaju mogla bi dakle uspjeti sa svoja 52 kandidata u samom gradu. U tršćanskoj okolici spletkariti će i varati putem svojih mesetara po starom običaju, nu bez nade na kakav pozitivan uspjeh. Imati će u ostalom dosta straha i u samom gradu, gdje neima više u svojih redovih nekadašnjeg oduševljenja, sloge, zapta i pravog vodstva.

Druga stranka, koja se iza liberalne ponajviše ističe i koja je skočila povodom posliednjih izbora za carevinsko vieće na vrhunac svoje slave, jest socijal-demokratska stranka. Ova je stranka došla dne 14. maja 1907. srećom il pukim slučajem do četirih mandata za carevinsko vieće. Od petorice zastupnika, što ih šalje u Beč Trst sa okolicom, pripala su po novom izbornom redu socijal-demokratom četiri a peti Slovencem ili tršćanskoj okolici. Danas zastupaju u Beču Trst sa okolicom četiri socijaliste i jedan Slovenac, dočim su prije toga, posliednjih dvanaest godina slali u Beč liberalci svojih pet pristaša. Socijal-demokratsku stranku, u kojoj vode glavnu rieč Talijani, a slovenski drugovi služe im, kano i kod nas u Istri, kao podrepnice, dovela je sjajna i neočekivana pobjeda god. 1907. do vrhunca slave. Ali težko im bijaše održati se na tom vrhuncu. Njihovi zastupnici sjede doduše još uvijek u Beču i sjediti će dok bude na okupu sadašnje carevinsko vieće, ali mi im dajemo već danas crno na bielom, da

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Sada dolazi na red općina Kočur, koje danas više nema. „A tu čekahu župan Križman i Filip i vas komun od Kočura"..., „koji pokaza list, ki biše pisan na tom (Kozalj-) bregu, kada i labinski i šumerski, na let Božjih 1170., v kom se uzdržaše, da se na tom bregu staju tri razvodi od kunfini: labinski, šumberski i kočurski". Važno je to, što se Razvod doziva na starije razvode, u ovom slučaju na onoga od 1170., jer i oni Talijani, kojima „la sofisticazione (Razvoda) sembra accertata, priznaju, da Razvod „contiene però delle notizie tratte da documenti che di certo esistettero": Tako Dr. B. Schiavuzzi u Pagine Istriane god. VII. 1909. u br. 4. do 5. (za travanj i svibanj), gdje pod naslovom „I Rumeni nel territorio di Saini" govori o kraju, koji u Razvodu baš sada dolazi na red.

„Od toga brega idoše napred komun labinski i kočurski i starci pred njimi po starih termenih na put, ki gre na Brod. I tako ravno po starih zlamenjih na malin gospodina Vilkera sluge od Lupoglava tu na Brod. I tu čekaše župan Boboš Saladin i Hreljac i Mikula Vivoda i Valentin i vas komun barbanski; od Sativanca župan Ivan i Urban i vas komun". Po ovim imenima nema nikakove sumnje, koje su narodnosti bili ljudi takodjer s ove strane Raše, preko Broda, osobito Barbanci još u XIII. stoljeću. Ovi pače pokazaše list o razvodu još stariji, od g. 1150., po kojemu je povjerenstvo odredilo medjaše medju Sativancem, Kočurom, Šumberom, Barbanom i Labinom. Glavnom je granicom „Raša, voda velika, ravno zdolu do mora, kadi se staje Raša z morem" i „ravno po sredi mora i na kanton crekve svetoga Lovrenca v Dragi". Svi ti komuni mogu va vrime suše napajat svoje živine više i niže (na Brodi), braneći škode; a živine mogu vse tako do Broda, kako Raša stoji, pasti, va dne; a v noći imaju pojti ležati v komunal, ki je vazda ohranjen za deželane. I ta komunal leži zgora Sativanca meju barbanskim i žminjskim kunfinom do gračarskih (Gračišće) termeni, termeni od Brišnice". Kad je nato gospodin knez darovao Filipu Maciću, sluge od Kožljaka, Kočur, svršivši toga (šestoga) dana svoj posao idoše u Barban k večeri, odakle sjutradan razašilju gospoda listove u Rakalj, Pulu s Motmoranom, da slijedećega dana dodju na razvode. All kad su slijedećega dana (ponedjeljak) gospoda doista pošla na objed u Rakalj i kad su po objedu sjedili „pod ledonju pred vrati", javi u listu Pula, da će doći na razvode tek slijedećega dana o podne na lokvi Srberu.

Sastadoše se dakle na lokvi Srberu (devetoga dana). Iz Pule dodjoše gospodin Debonas, gospodin Toma, gospodin Mancoli, gospodin Deboka, gospodin Škandula, gospodin Jakov, gospodin Kleopazin (Cleopasis Cleopatri), gospodin Ivan i vas komun pulski; iz Motmorana sudac Loli, Zoner, Filido i vas komun, po imenima sudeći ne baš svi „puro sangue", a onda svi ostali iz Barbana, pa iz Raklja župan Črnjul i Zlošić i Mikula i Križman. Tu se je Rakalj teškom mukom pogodio sa Pulom i Motmoranom, izašto su ovi pokazali svoj list od g. 1150., a oni (Rakljani) svoj još od god. 1127. Odrediše granicom Prtlog (Prelog, Prilog), Lastre, Palion, lokvu Srberu, Zmijev dol, lokvu Lamuč, Veliki Mel, ki je nad jednu Dolinu, crkvu sv. Duniža, gdje će po staroj navadi na dan toga sveca Dionizija služiti misu jedan redovnik iz Barbana a drugi iz Raklja. Kad su se složili, „napisaše listi jednoj i drugoj strani jezikom hrvatskim i latinskim, a gospoda sebi shraniše jezikom nemiškem". Kad je na to pulski komun po nalogu Filipa Macića napisao list vodnjanskomu komunu, da sjutra dodje na razvode k Filipanu prije objeda, i kad su gospoda pozvala za slijedeći dan na razvode župana golčanskoga i župana Svetoga Vincenca opatije, vrati se knez s gospodom i deželani u Barban na večeru, a oni iz Pule podjoše u Motmoran kamo pozove markez sve iz Labina, Buzeta, Motovuna, Oprtlja i Kostela (dakle sve iz mletačkoga i oglejskoga dijela Istre).

(Sliedi.)

oni više nikad četvoricu svojih pristaša iz grada Trsta u Beč spraviti neće. Njih je bacilo na površje god. 1907. dielomice općenito nezadovoljstvo birača svih stranka u gradu Trstu, dielomice pako njihova živa, strastvena i bezobzirna agitacija, grožnje i svakojaka obećivanja, za koja su unaprieđ znali, da ih nikada ovršiti neće. Medjutim došli su sviestniji birači do mala k sebi te se pokajaše a obećanji i grožnjami zavedeni niži slojevi otrieznišе i većinom zapustišе svoje nove usrećitelje i spasitelje.

Socijal-demokratska stranka pokrenula je i sada živu agitaciju, napose u četvertom gradskom izbornom tjelu, u kojem imadu izborno pravo niži slojevi stanovničtva, osobito radnici i poslužnici, koji neplaćaju izravnog poreza. U tom tjelu nadaju se uspjeti sa svojih 16 predloženika, ali će imati svakako, da prave račune bar sa slovenskom narodnom strankom. Liberalci će ih stalno u tom tjelu pomoći, budu li uvidjeli, da tu sami nemaju izgleda ili ako bi vidjeli, da im prieti pogibelj od slovenske stranke. Sudeć po pisanju liberalnih listova kane socijalisti uvrstiti medju svoje kandidate i dvojicu slovenskih d r u g o v a, čemu rečeni listovi silno prigovaraju, a što bi bilo premalo prema broju slovenskih socijalista. Idemo da vidimo što je na stvari, pak da po tomu sudimo n e đ j u n a r o d n o s t talijanskih socijalista.

Socijalisti postaviti će po svoj prilici svoje kandidate i u tršćanskoj okolici iz objesti i prkosa, nipošto iz nade na uspjeh.

Još bi nam preostale, osim slovenske, dvie druge stranke, za koje se govori, da će stupiti također u izbornu borbu. To su: talijanska kršćansko-socijalna, ili talijanska konservativna stranka i novoustrojena njemačka stranka. Ova posliednja ima od prošle godine svoje političko družtvo i računa ponajviše na činovničtvo, na učiteljstvo srednjih i nižih škola itd. Niemci neračunaju na uspjeh, već hoće, da se pobroje, da vide koliko imadu pristaša. Držimo u ostalom, da će oni po starom običaju pružiti ruku talijanskoj liberalnoj stranci.

Što se tiče kršćansko-socijalne ili talijanske konservativne, vladi prijazne stranke, to se za nju dozna obično samo kod bilo kakvih izbora. Inače nezna se ni za njezine kolovodje, ni pristaše, ni glasila. Postojala je u Trstu još za carskih namjestnika Depretisa i Rinaldini a moćna konservativna stranka, koja je u Beč slala preko 20 godina četiri svoja zastupnika a u domaćem zastupstvu razpolagala je sa polovicom gradskih zastupnika, ali tu su stranku utukli rečeni namjestnici te nemar i nehaj središnjih vlada. Sada postoje još ostanci ostanaka te stranke, koju svako toliko probudi iz mrtvila izborna trublja, da se pak nanovo uljulja u sladki san nerada i nehaja. Ova se je stranka negdje dogovarala i sa slovenskom strankom — i to kad njoj je stala venuti slava — hoteći, da njoj Slovenci, bez ikakve odšlete do nove slave pripomognu, ali se ljuto prevarila. Slovenci obogatiše se tim povodom za jedno izkustvo, a to je, da nije šta izbirati izmedju talijanske liberalne i talijansko-konservativne ili kršćansko-socijalne stranke.

Ova stvanka, stupi li u istinu sama u izbornu borbu, može računati na vrlo žalostan uspjeh. Kažemo sama, jer se čuje, da se u vladinih krugovih pretresa pitanje nebi li se složile obje posljednje stranke t. j. njemačka i talijansko-konservativna, te skupno proglasile kandidate. Uspjeh bi mogao biti nešto veći, al nipošto takav, da bi mogao služiti na čast roditeljem te zamisli.

Preostaje nam još te, za nas najvažnija stranka t. j. slovenska narodna stranka, o kojoj ćemo u budućem broju.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Omnibus“ prestao.

Sa danom 29. maja t. g. prestao je izlaziti dnevnik „Omnibus“ naš vrijedni drug u borbi za potlačena prava hrvatskog i slovenskog naroda u Istri. „Omnibus“ je počeo izlaziti dne 15. oktobra 1904, te je kao dnevnik, hvala zamjernoj požrtvovnosti našega veleuč. g. Dra. M. Laginje, što izdržao skoro pet godina. Tko pozna prilike u Puli, taj će se ne malo začuditi kako je mogao jedan hrvatski dnevnik u Puli obstati toliko godina; a koliko je „Omnibus“ prikoristio u narodnom pogledu, opaža svatko u Puli, o čem bi se uvjerili i oni, koji su živili u Puli pred pet i više godina, kad bi sada simo došli. Na žalost radi financijalnih poteškoća morao je prestati na pol puta u budjenju narodne sviesti. Nu ipak se nadamo da će nam „Omnibus“ opet uskrisiti, obnovljen i pomladjen, te još življe nastaviti započetu borbu za naša narodna prava. Da se to zbude ovisi najviše od samog našeg naroda, da tu borbu žrtvama podpomogne, jer ako sobi ne pomognemo sami, naši protivnici bogme neće.

Da bi „Omnibus“ mogao opet izlaziti, izražena nam je od više strana želja, da pozovemo narod u Puli i po Istri, da se prijave kao stalni predplatnici. Takovih već nekoliko imademo, te ovime pozivljemo sve, koji ozbiljno žele da bi „Omnibus“ mogao opet izlaziti, da se prijave u našoj tiskari, te ako bi ih se prijavilo stalnih tisuću, mogao bi se osigurati obstanak lista. Eto narodu prilike da si povrati „Omnibus“, ako iskreno želi opet čitati ga.

U Primorju socijal-demokrat mora biti Talijan. Za prošle općinske izbore u Puli sklopili su talijanski liberalci (kamora) sa kolovodjama socijalističke stranke ugovor ili kompromis, da će se uzajamno podupirati i da si jedan drugomu neće kvariti račune. To nije u ostalom ništa nova jer su oni jedni i drugi, i do sada uvjek složni kad se radilo o tom da navale složno na nas, na stranku pučku i na prave pristaše seljaka i radnika. Tako se je imalo dogoditi i kod netom minulih izbora za puljsku općinu. Liberalna stranka pomogla je socijalistom do pobjede proti predloženikom naše narodne organizacije. I socijalisti učinili su svoju prema liberalnim saveznikom. Nu oni su u jednom po većini talijanskom izbornom kotaru iztakli proti kompromisu i vlastite kandidate. Toga njim kamora oprostiti nemože do budućih bilo kojih izboru. Nu što je najgore socijalisti uvrstiše medju svoje kandidate i jednog svog pristašu po rodu Slavena, a tim počiniše grieh — u nebo vapijući. Glasila kamore u Puli i u Trstu viču i urliču kao biesni, što se drznuše u talijanskom kotaru predložiti socijalistu Slavena. Mi smo sklopili kompromis — viču oni — s talijanskimi socijalisti, koji su krv naše krvi, nipošto sa Slavenima. Oni nesmiju na površje, njima je dosti, da mogu s l o b o d n o raditi i glasovati, bilo za socijalistu ili liberalca — Talijana, nipošto pako za Slavena.

Po tomu dakle slavenski socijalisti nisu u stranci za drugo nego da doprinašaju u družtvenu blagajnu svoje „čestice“ i da p o k o m a n d i talijanskih poglavara slieno vrše njihove naloge. Tako je bivalo do sada a tako će biti i u buduće dok se neosvieste takozvani „jugoslavenski socijalisti“, koji služe kao podrepnice talijanskim svojim k o m a n d a n t o m a kroz njih i talijanskoj kamori. U Primorju su slavenski socijalisti trpljeni kao pomagači i prosti vojnici, ali do kakve više časti — nesmiju. Tko se izmedju njih želi popeti više, mora zatajiti i svoj jezik, kao što je zatajio svoju vjeru i svoju narodnost.

Družtvo potrošarinskih obrtnika ustanovilo se početkom ove godine u Puli pod vodstvom naših ljudi gg. Iv. Žica, Ivića, Cuzzi-a i dr., na ustuk drugog takovog družtva pod vodstvom kamoraša Dejaka, Scale, Fonde i druge lipe kumpanije. Ovom novom družtvu uspjelo je rastepsti kamoraški konsorcij, te se je na glavnoj skupštini 5. maja t. g. i zakonito konstituiralo. Sada kamoraši Dejak i družina videć da su izbačeni, ustanoviše i oni posebni konsorcij te love naše obrtnike, da se upišu u njihovo družtvo. Saznajemo na žalost, da su mnogi naši krčmari u okolici Pule nasjeli kamorašima Dejaku i družini i dali svoje podpise na punomoć kamoraškog konsorcija.

Upozorujemo s toga na vrieme sve naše u okolici i u grado, da idu odmah prijaviti se gg. Ivanu Žicu, Iviću, Cuzzi-u, Križu ili u naše uredničtvo, koji će im dati sve potrebite upute, da se odkloni sramota, koja nas satire i ubija.

Hrvatsko kazalište u Puli.

Požrtvovnošću ovdješnjeg „Sokola“ ustanovio se prošle godine dramatski odsjek. Od tada imademo u Puli stalno „Hrvatsko kazalište“ koje nam po zimi svake nedjelje a ljeti svake subote priredjuje liepe predstave. Dramatski odsjek u početku je na mjestio dvie umjetničke sile, da izvježbaju diletante a kasnije još dvie. O predstavama hrrat. kazališta u Puli bilo je obširno govora, te je dosta da i ovdje istaknemo, da ovaj prosvjetni podhvat našeg Sokola služi na čast njemu samom, diletantima i cielom našem narodu. Ove sezone imat ćemo još četiri predstave, te sa 1. junija tek. godine nastaju ferije i za našu dramatsku družinu. To spominjemo zato, što se pruža liepa prilika našim gradovima i mjestima po Istri, da upotrebe tu priliku i pozovu naše hrv. kazalište, da im priredi po koju predstavu, mislimo, da će se rado odazvati. Takovu priliku mogli bi rodoljubi po Istri upotrebiti i kroz ostalo doba godine te pozvati našu kazališnu družinu, koja izim vrstnih glumačkih sila, imade i vrstnih diletanata.

U s u b o t u 5. t. mj. predstavljat će se *Sliepčeva žena* i *Školski nadzornik*, izvorni hrvatski komadi. Početak i ulazne cieno kao obično.

Novu brzu ladju „Admiral Spaun“ ratne mornarice koju započeše graditi u arsenalu u Puli mjeseca oktobra porinuti će u more mjeseca septembra o. g.

Tamburaški koncerat u „Narodnom Domu“.

Od 1. t. mj. koncentira u „Narodnom Domu“ u Puli tamburaško družtvo „Slavulj“ iz Zagreba, sastojeće od šest ženskih i tri muška člana. Imali smo prilike slušati prva dva koncerta, te smo ostali zadivljeni vrstnim igranjem ove tamburaške družine. U Puli još nismo imali tako lijepih tamburaških koncerata. U družtvu je također jedna gospodjica koja uz pratnju tamburica igra na ksilofonu, što čini u onom krasnom ciliku tamburica vrlo lijep utisak. Tamburaši su svako večeri predmetom burnog pljeskanja i živog povladjivanja.

Narodni darovi.

Da počasti uspomenu umirovljenog naduučitelja u Pićnu blagopokojnog Antuna Nežića, g. Fran Baf doje „Bratovštini hrv. ljudi u Istri“ K 5, „Djačkom pripomoćnom družtvu“ u Pazinu K 5, i „Družbi Sv. C. i M.“ K 5.

Vlč. Ivan Vinodolac šalje za Družbu Sv. C. i M. K 28·60, sakupljenih u Kavranu izmedju zanatlija iz arsenala zaposlenih u Kavranu na stanici za c. k. mornaricu. Darovaše ovi: Ivan Vinodolac talij. lira 5 više K 1, Crnobori Nikola K 3·40, Grubiša Ivan K 1·60, Benković Anton K 3·40, Burger Karlo K 1, Iveša Ivan K 2·40, Basić Angjeo K 1, Jurlina Grgo K 1·20, Bujić Miho K 1, Cvek Josip K 1, Švik Josip K 1, Kostešić Ivan K 1.

G. Ante Vitolović, blagajnik podružnice Sv. Cir. i Metoda u Sovinjaku šalje za Družbu K 53·18 sabranih u ime članarine i darova na glav. skupštini podružnice u sovinjskom polju dne 9. svibnja t. g.

Prigodom krštenja djeteta g. Grlje u Sv. Nedelji kod Labina sakupilo se za Družbu na predlog K 10.

Današnji izkaz	K 106·73
zadnji izkaz	K 479·80
ukupno	K 586·53

Občinski izbori u Vodnjanu svršili su podpunom pobjedom takozvane liberalne stranke. Prije izbora grozili su se liberalci svojim pristašam, da će hrvatski občinari postaviti vlastite kandidate i da moraju radi toga svi složno glasovati za talijanske liberalce. Mi smo već spomenuli, da je to strašilo bilo posve izmišljeno, ali je ipak djelovalo. Djelovalo je pako na „liberalce“ i na talijanske „klerikalce“ u protivnom smislu. Jednim je naime porasla srčanost, dočim je drugim palo srdce u hlače. Talijanska je naime pučka ili kršćansko-socijalna stranka poražena na čitavoj liniji ostavivši slobodno polje talijanskim liberalom. Oni su sada sami i absolutni gospodari na občini, pak da vidimo hoće li već jednom urediti do skrajnosti zanemarene občinske poslove.

Krčki kotar:

Iz Baške pišu nam 30. V.:

Prvim lipnja otvara se naše prošireno i posve uredjeno kupalište, te ima izgleda, da će nas ove ljetne sezone pohoditi više gostova iz vana. Osim divnog i u Austriji valjda najvećeg morskog žala, uživati će gostovi i ugodne šetnje po našem polju, daleko od cestne prašine, pod hladovinom visokih listnatih jablana spuštajućih svoje korienje u guste pritoke naše riečine, što no posred polja dieli stranu batomaljsku od bašćanske. Sad će se udieljenom nam podporom od 1500 kruna popraviti i urediti također putevi, što od glavne ceste vode u polje, dotično prema Batomlju. Tako će se ublaziti nizbrdica prema Pivnici, odnosno prema kupalištu; zatim će se koreniti popraviti put od Poklonca na Guvna, koji je za vrieme velikih kiša bivao neprohodan, a isto tako i put što od glavne ceste skreće prema našoj krasnoj Hodočastnoj crkvi do samoga mosta. Pošto je pako put od mosta do Batomlja pred dvie godine bio temeljito popravljen, te se nalazi u posve dobrom stanju, to će se nadalje popraviti put što od te ceste ide prema stubam Hodočastne crkve, a onda onaj što od Poljane vodi izpod Mirina prema Dragibaški. Za popravak puta iz Dragebeške prema Batomlju bila je također podieljena državna podpora od 1000 kruna te se nadamo, è će se tim iznosom s one strane doći bareni do izpod Mirina, da bude na taj način čitav taj put popravljen. Tako će naši gostovi moći praviti izlete do Dragebaške sve samim poljem i košto se reklo daleko od svake prašine.

Za te se je podpore najviše zauzimao veleasluzni g. zastupnik Andrijčić, koji kano bivši naš župnik poznaje naše potrebe, pak mu se na tome ovdje najlijepše zahvaljujemo.

Čujemo, da će pitanje popunjenja naduučiteljskih mjesta izpasti po želji naroda. Bilo u sto dobrih časova!

Austro-hrvatsko parobrodarsko družtvo u Puntu nam javlja, da će njihov parobrod na pruzi Rieka-Punat-Baška početi sa 6. junija t. g. te nove objave putovati i svake nedjelje, kako je to naznačeno u odnosnom oglasu.

Voloski kotar:

Javljaju nam iz Kastva: Po mnienju odbora za doček gostova, koji kane doći na glavnu skupštinu Družbe sv. Cirila i Metoda u Kastav, a predvidja se veliko

saučešće, bilo bi najzgodnije za svu onu gospodu, koja misle doći u nedjelju dne 6. junija oko 11 i pol sati prije podne vlakom na postaju Matulje, da sami direkte naruče objed kod gosp. Vjekoslava Sinčića, gostioničara u Matuljama; jer će tako moći oko 1 ure poslije podne ujedno sa gg. iz Voloskog i Opatije te s njihovom glazbom krenuti put Kastva.

Odbor za doček gostova.

Podgrad. — Gruvanje mužara i zvonenje zvonova naznanjalo je, da se dne 9. maja t. g. u Podgradu dogadja nešto izvanredna. I obavljala se u istinu svečanost blagoslovljenja temeljnog kamena nove crkve. Na te znakove veselja sakupilo se mlado i staro e da vidi na svoje oči kako svećenici iz ciele okolice obavljaju taj blagoslov. Mnogi i mnogi, videć da se nuumljenom gradjom nove crkve toliko otezalo, mislili su, da neće te svečanosti dočekati, pa eto žilavost današnjeg dušobrižnika pružila njima prigodu da se razvesele i Bogu zahvale, što se jednoč to pitanje riešilo.

Seljani Podgrada, Račica i Sabonja videć da njihova crkva sagradjena godine 1645, koja je za tadašnje vrieme zadostajala, postala premalena i nije bila više kadra primati pod svoj krov ni polovicu bogoljubnog puka, sabirali su kao marljive pčele kroz dugi niz godina novac za novu crkvu, te nabrali sa kamatima okolo 40000 kruna, ali nije bio tko, da se zauzme za oživotvorenje te namisli i želje. Prijašnji dušobrižnik, koji je kroz mnogo godina poboljevao, nije mogao zauzeti se za izvedbu te radnje, jerbo njegovo zdravlje nije mu dozvoljavalo ni da vrši njegove najglavnije dužnosti a kamo li da si preuzme skrb i upravu oko gradnje nove crkve; njegove molbe za dopust i umirovljenje bijahu svedjer odbacivane, dok starješine naposljedku neuvidješe, da u istinu nije u stanju vršiti svoje zvanje, te ga umiroviše, a 27. novembra p. g. odvedoše u Idriju, njegovo rodno mjesto, gdje se je nadao naći ljeka ali već o Božiću usnuo je u Gospodinu. Pokoj mu budi i njegova duša nauživala se raja!

Bojali smo se, da će iza njegovog odlazka ostati njegovo mjesto za dugo izpražnjeno ali nastojanjem našeg vriednog i za dobro puka zauzetog župnika-dekana gosp. Rogača popunio je biskup odmah to mjesto i kao dušobrižnika imenovao je gospod. na Hušo Mihaela, mlada, zdrava i odvažna svećenika, koji odmah započe sa svom snagom i požrtvovnošću ne samo izpravljati što prije nehote bi zanemareno, nego i pokrenuo odmah pitanje gradnje crkve i dao od u tu svrhu sakupljenog puka odabrati odbor, koji je razpisao dražbu, uglavio pogodbu sa poduzetnikom i eto obdario nas sa gori označenom riedkom svečanošću.

Dobro bi bilo da već sad toli svetovne koli crkvene oblasti nastoje, da gori spomenuta sela budu izlučena iz župe u Hrušici i u Podgradu ustanovljena samostalna župa, za koju imade mnogo razlogâ na podkriepu izvedenja te namisli.

Porečki kotar:

Zrenj, dne 31. 5. 1909. Dne 24. t. m. vjenčali se g. Ante Tončić „Cekin" iz Zrenja sa g.djicom Anticom Dobrila iz Pazina. Kod veselog stola odpjevalo se lieplih hrvatskih pjesama i izreklo iskrenih nazdravica. Napokon na predlog veleč. g. Šime Červara sabralo se za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 25 26, koju svotu predalo se odboru zrenjske podružnice.

Talijanski načelnici.

U občinah Oprtalj i Grožnjan konstituirala su se ovih dana novoizabrana občinska zastupstva. U Oprtlju bijaše izabran načelnikom liečnik Dr. Pesante a u Grožnjanu profesor L. Morteani.

Načelnik oprtaljski spada medju najodlučnije naše narodne protivnike, te se nemaju naši občinari čemu nadati od njega u narodnom pogledu.

Koparski kotar:

Zabava družtva „Zvezda" u Kopru. Marljivi odbor glazbenog družtva „Zvezda" u Kopru priredjuje dne 6. budućeg mjeseca zabavu sa bogatim programom. Odbor moli sva susjedna zabavna družtva za sudjelovanje bilo kojom pjesmom bilo sa mnogobrojnim posjetom. Očekujemo od narodnostnih družtava onog kotara, da će se tomu pozivu dragovoljno odazvati obzirom na važnost i poslanstvo „Zvezde" koje ona toli plemenito ovršava.

Crtice iz Sovinjaka. Iza umirovljenja bivšeg župnika Sgnidaricha, bijaše izabran župnikom za župu Sovinjak, veleč. gosp. Kazimir Mandić. — Odmah nakon nastupa njegova službovanja bijaše uvedeno u ovdješnjoj crkvi hrvatsko pjevanje, kao i molitve što je biskupski ordinarijat još prije dozvolio bio, nu bivši župnik ne htjede uvesti, što i posljedica njegova umirovljenja bijaše.

Naravski da je uvedenje hrvatskog pjevanja i molitava naše talijančiće ogorčilo, te neznajući kako bi to donekle pripriječili, latiše se na posljetku najpodlijeg načina t. j. osvete i prijetnja napram gosp. župniku. Osveta sastojaše u tome, da su sasjekli 27 loza muškata u njegovom vrtu, a prijetnja iz slijedećeg pisma, što su mu ga kroz noć bacili pred kućna vrata: „Porco dun prete stomigoso birbante se no ti in chesa come che giera il solito sara Morte tua birbantè ti con tuto quel che te protegi guarda ben che questa morte tua".

Sve to pako nije ustrašilo našeg Vel. gosp. župnika, jer zna da savjestno udovoljava svojima dužnostima, a uživa i potpuno priznanje i poštovanje svojih župljana osim one šake narodnih protivnika.

Ovakovi čini najbolje karakterišu značaj ovdješnjih Talijana, koji svoju kulturnu naobrazbu na ovakav način izrazuju.

Nu ne časte se oni samo ovakovim nedjelima, nego i još mnogo gorima, što svjedoče slijedeće činjenice: u subotu večer dne 15. maja tek. god. obdržavala se je ovdje u novoj kući Petra Mantovana zabava u korist Lega Nacionale, na kojoj sudjelovaše talijanska glazba iz Buzeta. Ovi dodjoše svirajući u Sovinjak, te onda otpoče u toj kući, koja je nasuprot župnoj crkvi u udaljenosti od kakvih desetak metara, sve drugo nego jedna pristojna zabava. Čitavu noć do bijeloga dana trajaše jedna buka i vika, kanda se je na zabavu sastao jedan čopor Indianaca, da u okolici te kuće ne nadje nitko noćnoga mira. Ta raskalašena zabava ne bijaše njima dosta, već tražiše, a valjda na poticaj kulturnijih buzećana još u gorim nedjelima svoje naslade. Kako je poznato iza župne crkve leži napušteno groblje, na kome se nalazaše jedan veliki križ i spomenik bivšeg župnika Jelenca, koji je u Sovinjaku župnikovao kroz jedanaest godina i umro 7. marča 1884. godine. Križ prebiše na dvoje i baciše preko ogradnog zida, a spomenik, na kome je bio natpis u hrv. jeziku, prelomiše i razbacaše po starom groblištu. Ovakova nedjela prekoračuj barbarsku ćud, jer i najgori pogani štuju barem mrtve, a naši Talijani ne samo da se osvećuju živima, već se osvećuju i mrtvima.

Ovo nedjelo prouzročilo je medju župljanima najveće ogorčenje, koje zaista neće dobrim plodom roditi, te će raskol iznmedju dviju stranaka još veći postati, nego li je do sada bio.

Obdržavana zabava, koja bi za oplemenjenje naroda imala služiti, služi žalibože obratno, jer na bijelom danu oko 8 i pol sati u jutro iza novog groblja vidjelo se je jednu posjetnicu te zabave, koja je sa one strane mora ovamo došla, sa jednim domaćim mladićem javno u spolnom zagrljaju.

Nadležnim oblastima pako stavlja se na srce, da preprečuju ovakove čine, te da ne dozvoljavaju izlete ovakvim družtvima, koja svojim postupanjem samo mržnju medju narodom prouzročuju, te nedjela počinjaju, koja su na opću sablazan.

Podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru" na Bregu — Račice obdržavat će dne 20. junija t. g. svoju redovitu glavnu skupštinu u Račicama u dva i pol sata po podne sa običnim dnevnim redom. Iza skupštine biti će mala zabava s koncertom uz svirku sokolske glazbe iz Buzeta. Pozivaju se članovi i prijatelji Družbe da mnogobrojni pristupe na tu skupštinu.

Razne primorske viesti.

Državna podpora za „istarsku (?) izložbu".

Doznajemo iz talijanskih listova, da su opet bili u Beču gg. Rizzi kao počastni predsjednik buduće izložbe, dr. Belli kao podpredsjednik i Zarotti kao tajnik, a da izposluju što veću državnu podporu za buduću tobož istarsku izložbu. Gospoda obidjoše pragove raznih ministarstva. Ministar bogoštovlja i nastave bar. Stürgkh da im je obećao podporu obzirom na važnost, koju će imati na izložbi stara umjetnost.

Na ministarstvu javnih radnjah dobiše jednako obećanje uz opazku, da će to ministarstvo odposlati u prvoj polovici mjeseca junija višega činovnika vještaka u izložbenih poslovih, u Kopar, a da izpita nacrte, program itd. Konačno im je obećao ministar financija znatnu državnu podporu.

Iz svega toga sliedi, da će talijanska gospoda Istre dobiti iz državne blagajne znatnu podporu za talijansku — nipošto istarsku zemaljsku izložbu.

Ta će podpora poći iz državne blagajne stalno na račun čitave Istre, odnosno svega stanovničtva naše pokrajine, a to nesmije biti.

Na sudjelovanje kod izložbe nebijahu pozvani, kako je poznato, na vrieme i redovito, Hrvati i Slovenci Istre t. j. velika većina stanovničtva pokrajine. Izložba će se dakle obdržavati bez njih i eventualno proti njima. Izložba ta neće pako biti istarsko-zemaljska. Sve to bi moralo biti poznato središnjoj vladi u Beču, koja imade svoga namjestnika u Trstu, koji znade, da bijahu Slaveni Istre lukavo i promišljeno od izložbe izključeni. Carski namjestnik morao je o tom izviestiti svoje predpostavljene i ako toga nije učinio propustio je učiniti svoju dužnost. On je još na vrieme, da o svemu izviesti središnju vladu i da lojalno i pošteno razkrije spletke onih, koji su izložbu zasnovali i Slavene od nje izključili. Neučini li toga — ako već nije učinio — suodgovoran je za svaki novčić, koji bude iz državne blagajne žrtvovan istarskim Talijanom na račun Hrvata i Slovenaca Istre. Središnja vlada je pako dužna, da jednak iznos, što ga bude podielila istarskim Talijanom za njihovu izložbu, podieli i istarskim Slovenom za njihove kulturne i gospodarske potrebe. Mi nismo ničiji „mulci" il „nahodi", već slobodni i ravnopravni državljani pak hoćemo, da se s nama postupa kano i sa svakim drugim plemenom.

Carevinsko vieće.

Predsjedničtvo carevinskoga vieća sazvalo je zastupnike pismeno na prvu sjednicu poslie Duhovskih blagdana jučer u sriedu, dne 2. ov. mj. Na dnevnom redu bijaše prva točka prešni predlog dra. Šušteršića, Vukovića, dra. Laginje i drugova u pitanju madjarske agrarne banke za Bosnu i Hercegovinu.

Čemu je to svoje?

Piše nam prijatelj iz Trsta: Podružnica jedne češke banke u Trstu razposlala je raznim slovenskim i hrvatskim rodoljubima u Trstu, za koje znade svatko u Trstu, da su sve prije nego li Talijani, čisto talijanske okružnice ili nekakve „P r o s p e t t e" sa talijanskim naslovima na kuvertama. Začudilo nas je to tim većma pošto znademo, da braća Česi neodstupaju nijednu cienu od svoga posve opravdanog stanovišta, da se sa Slavenima ne dopisuju na čiti nego li u bilo kojem slavenskom jeziku. Kako da si dakle protumačimo gornju iznimku od tog pravila?

„Mladi Istranin".

Izišao je 6. broj ovog liepog lista za našu mladež, sa ovim sadržajem:

Kazimir Devečanski: Bošnjak mladom Istraninu. — Viktor Car Emin: Slika. — *** Siromah učitelj. — Josip Milaković: Neprilika. — Po Gjurašinu: Orao i kolibrić. — Pr. E Feranda: Koka babe Kate.. — Po Smilesu: Pošteno srce. — Tončić: Iz moje torbice. — Slike bez rieči. — Zagonetke.

Preporučamo toplo ovaj list svim hrvatskim roditeljima i rodoljubima.

„Mladi Istranin" izlazi u Opatiji svakoga 1. u mjesecu. Ciena mu je poštom ili dostavom u kuću 2 krune na godinu. Učenici srednjih i pučkih škola plaćaju 1 K 70 para. Za inozemstvo 4 K.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vriedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Morag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.50
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Otvorenje trafike.

U subotu dne 5. t. mj. otvara podpisani trafiku i dućan raznih kancelarijskih potrebština.

Preporuča se

Gašpar Dajčić,

PULA, Via Verudella br. 20.

Br. 956.

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na mjesto

Općinskog liječnika

za općinu Baška.

Godišnja je plaća K 2500.

Zahtjeva se usposobljenje u sveukupnom liječništvu, austrijsko državljanstvo i poznavanje hrvatskoga jezika.

Liječnik će držati svoju ljekarnu.

Drugi uvjeti stoje na uvid kod potpisanoga.

Molbe u redu opremljene primaju se do 30. lipnja o. g.

Općinsko poglavarstvo.

Baška, 26. svibnja 1909.

za načelnika:

M. P. J. Dujmović v. r.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjekačice, prese za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće

K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zah'jev šalje se nov slovenski cienik franko.

Cuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, otedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu naglušost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nojnosti, nesvjestice, naglušnosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešču hrbta, bilediia (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesnče slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetiška struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečc.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanja i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rozotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odjela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Poslovno geslo :

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro ići u žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedo točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteta i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuje dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se oventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i općenite stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGINJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno ranjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 24. Pula, u četvrtak dne 10. junija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izbori u Trstu.

(Konac.)

Kako smo vidjeli, imali su tršćanski Slovenci i po starom izbornom redu od ustavne dobe amo uvjek po kojeg svog zastupnika u gradskom i zemaljskom zastupstvu. U novije doba, odkad su naime stupili na čelo političkom družtvu „Edinost" današnji kolovodje slovenskog naroda u Trstu i u okolici, birala je opetovno sva okolica t. j. svih šest izbornih kotara sve same odlučne Slovence.

Narodni pokret u tršćanskoj okolici, koja sačinjava jednu dobru četvrtinu pripadnika občine tršćanske, započeo je sa pojavom blagopokojnog Ivana viteza Nabergoja, oca Slovenaca tršćanske okolice. On je zastupao svoj narod preko 30 godina u gradskom zastupstvu, a skoro toliko u carevinskom vieću. Njemu se pridružiše pod konac godina sedamdesetih — i nešto kasnije — prošloga stoljeća velozasluženi slovenski rodoljubi Ivan Dolinar, Viktor Dolenc, Fran Cegnar, I. M. Valovac, Stjepan Nadlišek, I. M. Klun, Lovro Žval, Fr. Žitko itd. — svi već sada pokojni, te još živući Ante Trobec, M. V. Živic itd. Ovi su muževi započeli svoje uzvišeno ali mučno poslanstvo u doba narodnog mrtvila, kad se tako rekuć izvan tršćanskih granica nije ni znalo, da okružava grad Trst slovenski živalj i da imade i u samom Trstu prilično slovenskih, većinom nesviestnih stanovnika. Tršćanski okoličan sačuvao je uzprkos silnom pritisku s talijanske strane, sve do danas svoj materinski jezik i prekrasnu svoju narodnu nošnju. Na tomu imade veliku zaslugu crkva, u kojoj je slušno nauku božju izključivo u svom sladkom materinskom jeziku, čemu nije žalibože danas više tako. Priznati se k tomu mora, da se nije u starije doba iz grada toliko navaljivalo na okolicu; da bijahu odnošaji između grada i okolice snošljivi, da su se dapače vidjeniji muževi talijanske stranke ponosili, što znadu i slovenski.

Na okolicu stalo se navaljivati u nakani, da se ju raznarodi tekar sa uvedenjem takozvanog talijanskog liberalizma a u istinu pravog nasilja i tiranstva. Čim je nestalo starih patricija u gradu, čija mjesta zaposjedoše židovi i lažiliberalci, započela je ljuta borba između grada i okolice, dotično između svojte, koja je preuzela gradsku upravu i između slovenskog življa u okolici.

Suvišno bi bilo ni spominjati, da su u toj borbi bile carske oblasti uvjek na strani talijanske vladajuće stranke, kano i svuda drugud u Primorju.

Ali mudro kaže naš narod: kad je pogibelj najveća, tad je Bog najbliže. I doista, providnost božja posla našemu rodu u Trstu i okolici narodne apostole, odlične njegove muževe, kojih častna imena navedosmo i koji stadoše prvi prekapati tvrdu ledinu oduševljeno, zanosno i požrtvovno. Njihovo djelovanje medju narodom, u gradskoj viećnici, u listovih, na skupštinah i na sastancih, premda nesustavno i nesredjeno, donielo je obilato ploda udariv temelje vrlo uspješnom radu današnjih prvaka naroda.

Kaošto biva u svakom narodu, koji se tekar budi iz sna il ustaje iz mrtvila, tako su radili i oni slovenski odličnjaci zanosno i nesebično, bez pravog sustava i stalnog programa u pjesničkom poletu, više toplim srcem nego li hladnim razborom, sa malo iskustva a sa mnogo žarke ljubavi do svog roda i narodnih svetinja. Imena ovih muževa valja da budu ubilježena zlatnim slovima u povjesti narodnog pokreta tršćanskih Slovenaca.

Sustavno djelovanje medju tršćanskim Slovencima započelo je koli na narodnopolitičkom toli na prosvjetnom, osobito pako na gospodarskom polju tekar sa nastupom današnjih slovenskih prvaka u gradu Trstu.

Nije ovo mjesto nit je za to vrieme, a da bi se moglo već sada nit iz daleka navesti neizmjerne zasluge predstavnika slovenskog naroda na obalah Jadrana, koje si stekoše u borbi za svoj narod muževi kao što su Dr. Gregorin, Dr. Rybař, Dr. Slavik, Dr. Abram, Dr. Wilfan, urednik Cotić, Dr. Pretner itd. Prva trojica izkusila je talijansku brutalnost u gradskoj viećnici, a uz njih spominjemo i blvše im vriedne drugove zastupnike Fr. Kosca, Fr. Dolenca, Dr. A. Sancina, Gerdola, A. Sancina itd.

Političko družtvo „Edinost", koje zasnovaše prvi preporoditelji tršćanskih Slovenaca i kojim uzorno upravljaju već skoro 20 godina današnji slovenski kolovodje, pripravlja svoje pristaše na predstojeću izbornu borbu uztrajnije i saviestnije nego li ikoja druga politička stranka u Trstu. Ono sazivlje već mjesece i mjesece svoje pristaše na pouzdane dogovore, na javne sastanke i skupštine, gdje ih podučaje o novom izbornom redu i pripravlja za novu izbornu borbu.

Hvalevriedan bio je zaključak družtvenog odbora, da se neće ograničiti samo na izbornu borbu u tršćanskoj okolici, već da će pokušati sreću i u samom gradu Trstu a da tim oslabi moć protivnika i da pobroji svoje pristaše ili da se i u samom gradu afirmira. Po izbornom kompromisu imalo bi pripasti Slovencima u okolici 12 zastupnika, a oni će — ako Bog dade — zadobiti nesamo tih 12, već takodjer dokazati, da im po broju njihovih birača i u samom gradu koje mjesto pripada.

U novo će zastupstvo grada Trsta svakako bar 12 slovenskih zastupnika, i kako se stalno nadamo, 12 najodličnijih slovenskih muževa, koji će se moći u svakom pitanju i u svako doba častno mjeriti s talijanskim zastupnicima: Dok ovo pišemo nisu nam poznati kandidati političkog družtva „Edinost" za tršćansku okolicu, ali držimo sa stalnošću, da je medju njima cviet slovenske inteligencije, sve odabrani muževi, koji će častno i dostojno zastupati interese slovenskog naroda u gradu i okolici.

S veseljem smo pozdravili akciju Hrvata i Srba tršćanskih, koji su se do sada daleko držali od ljutih borba slovenske braće, a koji žele u predstojećoj izbornoj borbi živo sudjelovati. Još će nam biti draže ako se objstini glas, da kani političko družtvo „Edinost" jedan mandat ponuditi odličnomu Hrvatu iz Dalmacije, koji je zaslužan za Slovence Trsta i okolice i koji bi bio u tršćanskoj viećnici svojim umom i srcem na svom mjestu. Njegovim izborom ojačala bi se još bolje sloga i solidarnost između Slovenaca i Hrvata, a narodnim protivnicima pokazali bismo, da smo jedni u mislih, u radu i u ciljevima.

Predstojeću izbornu borbu naše braće u Trstu prate naše najiskrenije simpatije i najsrdačnije želje, da bi iz te borbe pobjedonosni izašli, te tako sebi ponovno osvjetlali lica, sebi i ostalim Slavenima izvojštili ono stanje, koje ih po broju i po družtvenom položaju ide.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 4. 6. 1909.

Razprava o bosanskoj agrarnoj banki.

Nakon duhovskih blagdana obdržavalo je carevinsko vieće jučer prvu sjednicu, na kojoj je bila prva točka dnevnog reda, razprava o agrarnoj banki za Bosnu i Hercegovinu.

U odboru za pripojenje Bosne Hercegovine propao je predlog zastupnika Vukovića, koji je išao za tim, da se preprieči pogubno djelovanje madjarske banke u Bosni-Hercegovini. Pošto je taj predlog

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

A sada nešto o Rumunima u ovom kraju, kako hoće Dr. Schiavuzzi. On priznaje, da su još na početku 12. stoljeća svu vanjštinu Barbana i Golčane okupirali Slaveni, koji su bili zavisni od dvaju malenih opatija, od kojih je jedna (sv. Martina) bila na vrhu Globotac, gdje je danas selo Bičići, a druga kod današnje Skitače (sv. Baso). Nedaleko bijaše treća opatija svetoga Vincenca. Bit će starije od g. 1000, a sigurno su bile benediktinske kao svuda više manje po Istri. Kad bi sve ono glede Slavena i bilo istinito, t. j. kad i ne bi oni bili u one krajeve došli još prije, čudnije je to, kako Dr. Schiavuzzi nastavlja. U prvoj polovini 13. stoljeća tatarska ili mongolska navala na Hrvatsku i susjedne zemlje otjerala je mnoge obitelji rumunjske, koje su prije živjele u Bosni medju rijekama Unom i Vrbasom, na otok Krk i odavde u Istru. Nekoje su od tih obitelji ostale u labinštini (1248), a druge prešle Rašu i nastanile se u Momoranu, Golčani i uopće ondje, gdje su bili prije spomenuti Slaveni. Ovako smjelu tvrdnju hoće takodjer da dokaže i to pomoću pojedinih riječi kao skitača, Globotac, koje su tobože rumunjske (!) riječi, a onda vadi takodjer iz Razvoda pojedine riječi kao Satcha, Boboš (župan barbanski), a ne vidi jadan, da je u talijanski Razvod riječ Satcha došla iskvarena iz hrvatskoga (starijega) Razvoda, gdje je jasno napisano „sve do zatki crekve sv. Martina", što ne treba tumačiti onomu, koji bar malo pozna hrvatski jezik! Što se tiče riječi Boboš, priznaje, da bob slavenski znači fava, ali on takodjer zna, da boboc rumunjski znači — oko, i to mu je uz ono par prije spomenutih riječi već dosta da zaključi: u 14. stoljeću ne samo da još nijesu bili izginuli Rumunji, koji bijahu u prošlom stoljeću u ovo krajeve došli, nego su pače bili u većini (ma anzi fosse la prevalente), tako da je sve imalo romanski izgled (in modo da far assumere l'aspetto di romanità alle istituzioni esistenti)!! Ali budući da danas tamo nema Rumunja, valja da nastavi, i to kako to već Talijani znadu: došla je kuga (1330—1348), koja je uništila brižne Rumunje, a u 17. stoljeću hijahu ovamo „importati" — Hrvati i cijeli je kraj danas njihov. Sada bi morale slijediti pogrde i psosti, koje je Dr. Schiavuzzi doista izostavio. Čast mu za to, ali ni ovako ne bi smio pisati u „Pagine Istriane", koje su (!) periodico scientifico itd. Ali da: „Pagine Istriane" su takodjer periodico artistico, a Schiavuzzi-ev članak je doista umjetnički, sanjarija bez prave znanstvene podloge.

Ali „Pagine Istriane" su takodjer periodico letterario, pak imaju pravo, da rešetaju i jezik. Teško mi je pomisliti Talijana, koji dobro pozna naš jezik, a još teže takovoga, koji ispravno hrvatski govori. Ima jedan Labinac, već jednom spomenuti svenčilišni profesor Mate Bartoli, koji pozna naš jezik i piše o njemu (čast mu za to!), ali u „Pagine Istriane" piše neki „A. e C." o jeziku Hrvata u Labinštini tako opširno i plitko kao čovjek, iz kojega govori nezanje i žuć. Pisci su sabrali „talijanske" riječi u hrvatskom narječju sela Brdo, komu se žiteljstvo bavi poljodjelstvom, industrijom (kao nadničari u ugljenicima Vines i Krapanj) i pomorstvom. A. e C. su se dali na taj posao, premda nijesu jezikoslovci a svaku su pribilježenu riječ točno ispitali kod seljaka Ivana Brežac po nadimku Poster iz Brda, koji ne zna talijanski. Da svaki može suditi, kako su A. e C. radili, nek se vidi iz ovoga, koje su sve riječi proglasili talijanskim: potčka (ipoteca, farmacia), napa (mappa), paragraf, socialist, ometar (geometra), kilo (kilogram), tabak, fotografat, mramor, sapun, konop, guma; litar, spirit, sumplor (sumpor), peronospora, filosera; bura (vjetar), ninut, mat, mater, mama; oltor (oltar), frotar (tratter), kalež; se ne stori od te muke pogače (što je u toj ročenici talijanskoga?!), cukar; „Labinjani — vragu dani, ki bi ljubi — dušu zgubi"; tabakat; pošta, telegraf, marka, telegram; kolera; si (svi) Labinjani stoje na naše spole (spalle); kompas, ja dim, ti diš itd., indeja (ideja), ca se je nasilo? itd. Labinski mudraci su eto u tim riječima našli talijanske!

(Sliedi.)

propao u rečenom odboru stavio je zastupnik Dr. Šusteršić u zastupničkoj kući prešni predlog koji sadržaje tri točke.

Obrazloženje zast. Šusteršića.

Obrazlažući svoj predlog iztaknu govornik da se nesamo u monarhiji, već i u ostaloj Europi prati budnim okom sve ono, što se stvara u pripojenih pokrajinah. Podvrgav oštroj kritici pravilnik ograrne madjarske banke, izjavi, da bi bilo tobožnji dobrovoljni odkup kmetova, što ga ima na umu rečena banka, pravi atentat na zemljištni posjed Bosne-Hercegovine.

Proti madjarskoj banci kao takovoj — reče — nevriedi naša borba, već proti lihvarskom izrabljivanju bosansko hercegovačkih kmetova. Na koncu toplom rieči preporuči čitavoj kući prihvat prešnosti u razpravi nalazećeg se predloga.

Prešni predlog zast. Kaline.

Češki radikalni zastupnik Kalina opetovao je svoj predlog, što ga je bio stavio u odboru za aneksiju i koj je tamo propao, a kojim se oštrije izrazuje nepovjerenje austrijskoj vladi, što je dala Madjarom privolu za ustrojenje agrarne banke sa onakvim pravilnikom.

Izjava njemačkih ujedinjenih stranaka.

Zast. Sylvester izjavi kao predsjednik njemačkih slobodoumih stranaka, da se njegova stranka slaže s nazorima Dr. Šusteršića i njegovih drugova; da su ti razlozi stvarni, ali da se su prihvatom predloga nebi postigle svrha, za kojom se ide. Njegova će dakle stranka glasovati iz uvjerenja samo za prešnost.

Zastupnik Blankini

započe hrvatski pak nastavi njemački. U glavnom reče, da su južni Slaveni za odkup zemljišta u pridruženih pokrajinah, i da se taj odkup mora povesti čim prije na temelju izkustva zadobivenog u Austriji. Hrvati su punim pravom ogorčeni zbog koncesije madjarskoj banci i radi dozvole, da ista može slobodno tjerati lihvarske poslove najgadnije vrsti.

Glas kršćanskih socijalista.

Zastupnik kršć. soc. stranke Mayr izjavi u ime njemačkih kršćanskih socijala, da će njegova stranka glasovati za prešnost.

Stanovište socijal-demokrata.

Češki socijalista Modraček reče, da je autrijskoj vladi ujedno sa zajedničkim ministrom financija Burianom pravo mjesto na obtužničkoj klupi. Nu mi nećemo pad vlade već zaštitu bosanskih kmetova pred lihvarskom bankom. Tko ljudski čuti glasovati će za prešnost i za sam predlog u interesu pripojenih zemalja i čitave monarhije.

Sveniemac

zast. Jäger izjavi u ime dvojice svojih drugova, da neće glasovati za ni proti.

Niemci proti zast. Kramaru.

Čim je ustao, da govori češki prvak Dr. Kramař da govori o predmetu, stali su na njega navaljivati Niemci zbog njegovog putovanja na kongres u Rusiju. Govornik reče, da neće opravdavati svoje putovanje u Rusiju. Austrijski Slaveni idu za tim, da se u izvanjskoj politici postigne ravnotežje a medju njima da nastane što uža sveza. Jednoglasnim zaključkom — reče — valja da dokaže zastupnička kuća kako drži pravilnik madjarske agrarne banke posve protuzakonitim i da vlada mora sama provesti odkup kmetskog zemljišta.

Poljski socijalista proti Rusiji.

Poznati poljski socijalista Daszinski izjavio se je za prešnost, ali je malo govorio stvarno ili o predmetu već je upotrebio priliku, da navali veoma žestoko na službenu Rusiju.

Sjednica je na to prekinuta i određena za sliedeći dan u 10 sati.

Beč, 4. 6. 1909.

Nastavak razprave o predlogu Dr. Šusteršića i dr.

Česko-katolički zastupnik.

Zast. Šramek iz Moravske reče, da se Slaveni neodriču prava na uplivu unutarnje i izvanjske politike Austro-Ugarske i da nedlelo crnogledili nazora zast. Kramaŕa glede upliva Njemačke na monarhiju. Glasovati će sa pristašama za prešnost.

Govori glavnih govornika.

Izabrani bijahu na to glavni govornici i to proti prešnosti izabran je njemački kršćanski socijalista Bielohlavek a za prešnost zast. Dr. Krek.

Zast. Bielohlavek

udara žestoko na zajedničkog ministra financija baruna Buriana. Govornik mrzi Madjare al se nada, da će se naći i medju njima jošte ljudi, koji će lihvarski posao banke odsuditi. Braneć vladu reče, da ju nesmijemo srušiti jer bi tim Madjarom kod banke posao olakšali.

Zastupnik Dr. Krek

konstatira, da se je dosadašnjom razpravom izreklo vladi nepovjerenje, jer je zanemarila svoju dužnost u pitanju banke. Govornik poziva kuću i javnost neka proučavaju odnošaje medju južnim Slavenima. Mi idemo samo za tim, da vlada prizna svoje pogriešku i da nam obeća, da će s nama zajedno zapriečiti zlokobno djelovanje lihvarske banke kod odkupa kmetova.

Prešnost predloga prihvaćena jednoglasno.

Pošto je zast. Kurylovic izpravio jedan navod zast. Daszinskoga a zast. Kalina preporučio prihvat prešnosti svog predloga, prešlo se je na glasovanje.

Za prešnost predloga zast. Šusteršića i dr. ustalo je čitava kuća, na što je nastalo živahno odobravanje.

Glasovanje o predlogu zast. Kalina — poraz većine.

Za prešnost predloga zast. Kalina glasuje 201 a proti 194 zastupnika. Taj je uspjeh pozdravljen oduševljeno na klupah jugoslavenskih, českih, rusinskih itd. zastupnika jer akoprem nije predlog dobio potrebite dvie trećine glasova, ipak je dobio nadpolovičnu većinu te tim odsudio vladu i njezine pristaše.

Stvarna razprava o predlogu zast. Šusteršića.

Zast. Šusteršić dobi kao predlagač prvi rieč te izjavi, da se neradi o obstanku ministarstva kao što to misle gospoda od b i v še većine. Zatim obrazloži resoluciju te pozove na koncu kuću neka neizruči na milost i nemilost lihvarskoj banci kmetove Bosne-Hercegovine.

Loša obrana.

Ministar predsjednik barun Bienerth, vidno potrt, stane poduljim govorom, često prigovori prekidavanim, braniti postupak austrijske vlade u pitanju madjarske agrarne banke.

Obstrukcijoni govor.

Član njemačko-liberalne stranke zast. Redlich imao je po dogovoru svojih pristaša govoriti sve do šest sati — dakle tri sata — kad no se imalo prekinuti sjednicu radi određene sjednice proračunskog odbora. On je svršio svoj zadatak i govorio o svemu i svačemu — inače dosta liepo i razložno — puna tri sata. Opetovao je i proširio ono što je kazno u odboru za pripojenje Bosne u pitanju agrarne banke.

Neuspjela osnova.

Predsjednik Dr. Pattay izjavi iza toga, da će zaključiti sjednicu.

Zast. Čeh utemelji u kratko predlog, da se sjednica nastavi i da se o tomu glasuje poimence.

Poimenično glasovanje.

Uz sveobću napetost započe poimenično glasovanje premda su Niemci sviju boja proti tomu ogorčeno prigovarali. Kad je pak predsjednik priobćio, da je predlog za nastavak sjednice prihvaćen sa 221 proti 200 glasova nasta na klupah Jugoslavena, Čeha, Rusina, socijalista itd. živo odobravanje a na njemačkih klupah silno prosvjedovanje. Buka je trajala na klupah vladinih stranaka dulje vremena. Poljska pučka stranka nije glasovala dočim su Poljaci konservativci pokunjeno glasovali sa vladinovci.

Zast. Dr. Laginja.

Čim se buka umirila uze rieč zast. Laginja, koji je po dogovoru kratko govorio, izjavio svoje zadovoljstvo o izpadku glasovanja. Podvrgav stvarnoj kritici pravilnik madjarske agrarne banke opomenu vladu i parlament neka nestvaraju na jugu monarhije novu Macedoniju, te predloži konac razprave i da se konstatira razmjer glasova u tom pogledu.

Burni prizori.

Zast. Wolf predloži, da se o predlogu zast. Laginje glasuje poimence. U kući vlada obćenit metež; predlog je dostatno poduprt.

Glasuje se poimence.

Tajnici prozivaju imena zastupnika. Tajnik Kotlař koji čita imena, pita kod imena zast. Bernt-a da li je u kući (znao je naime da je odsutan iz Beča) pošto je netko od njegovih pristaša za njega glasovao. Ustanovilo se, da ga nema i da je netko za njega proti pravilniku glasovao. Niemci ogorčeni, što im je odkrivena sliepanija viču kao biesni proti zast. Kotlaŕu; socijalisti im predbacuju sliepariju. Niemci viču kao biesni; socijalisti im odgovaraju. Za te vike i buke sjede češki, jugoslavenski i rusinski zastupnici mirno. Poljaci sjede kao na smrt odsuđeni jer znaju, da grieše proti Slavenstvu. Predsjednik zvoni i opominje neprestano, pa videć, da ga nitko neslusa izjavi, da prekida sjednicu na 20 časaka. Niemci izlaze iz dvorane dočim ostaje većina Slavena u dvorani.

Nastavak sjednice.

Vrativ se predsjednik u dvoranu pozove tajnike, da čitaju imena. Niemci skuče kao biesni; urliču, prosvjeduju zahtjevajuć, da se zaključi sjednicu, da se odstrani zast. Kotlař, koji da bi imao pitati oproštenje (jer je vršio svoju dužnost!). Predsjednik stoji, zvoni, viče i pozivlje na mir, nu vikači ga neslušaju.

Drugo prekinuće sjednice.

Predsjednik videć, da nemože svladati pobiesnjenih njemačkih vikača izjavi da prekida ponovno sjednicu i pozove predstojnike pojedinih stranaka na konferenciju. Pošto ova nije uspjela, povrati se predsjednik u dvoranu i otvori sjednicu.

Sjednica zaključena.

Niemci svi ponovno biesne i buče, te videć predsjednik da je njegovo posredovanje uzaludno, zaključi sjednicu izjavom, da će buduću sjednicu sazvati pismenim putem.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatski jezik kod ratne mornarice.

Lanjske godine pale su sa strane zapovjedničtva ratne mornarice razne izjave i obećanja, kojima su se htjele ublažiti opravdane pritužbe proti upravi mornarice radi zapostavljanja hrvatskog jezika kod ratne mornarice. Te izjave i obećanja ovršile se ipak u toliko, da se je kod ratne mornarice počelo nešto važnosti davati hrvatskom jeziku, ali još nikad u onoj mjeri koju iziskuje nužni saobraćaj i služba, obzirom na ogromnu većinu hrvatske momčadi te sačinjava našu ratnu mornaricu. Sa svim tim škrtarenjem prema hrvatskom jeziku — koji je, nota bene, u ratnoj mornarici pukovnijski jezik (Regimentssprache) — rado ističemo, da je krenulo nešto na bolje.

Ali opažamo na žalost, da u glavnim granama ratne mornarice, kao školama, nema nigdje traga hrvatskomu jeziku. U školama ratne mornarice — izim akademije — sve je njemački — Alldeutsch! Predugo bi zašli, kad bi htjeli pisati o svim tim školama, te za sada i ovdje svrnuti ćemo pažnju mjerodavnih krugova i naših zastupnika na školu t. zv. „Maschinen-Junge-Schule“ u Puli. U tu školu primaju se mladići od 14—16 godina, gdje se izobrazuju 4 godine za mašiniste na ratnim brodovima. U toj školi je nastavni jezik njemački, i nijedan drugi jezik se ne poučuje izim njemačkoga. Tko će biti primljen u tu školu mora znati dobro njemački, jer prijamni ispit mora položiti u njemačkom jeziku, te tko toga nezna odbijen je. Po tomu su vrata te škole zatvorena hrvatskim mladićima. U tu školu imaju dakle pristupa samo Niemci, i iz nje naravski izlaze mašinisti, koji ne poznaju ni rieči hrvatskog jezika. To je pak takova abnormalnost — da se blago izrazimo — koju uprava ratne mornarice treba da odstrani ne samo radi pravednosti nego i u interesu same službe.

Nepobitna istina jest, što najbolje znade uprava ratne mornarice, da na svim ratnim brodovima obavljaju službu ložača (fuochisti) hrvatski momci, koje jedine ratna mornarica za tu teŝku i naporno službu upotrebljuje, jer se ispostavilo da drugi momci ne mogu izdržati ložački napor kao naši momci. Mašiniste pak, koji izadju iz spomenute škole, ne mogu obćiti sa podredjenim momcima, jer ne poznaju jezika momčadi, a momci sami pak ne mogu vršiti zapovjedi svojih mašinista, jer ne poznaju njemačkog jezika. Na ovu abnormalnost bili smo upozorem i u ovo zadnje doba kad je momčad bila odpuštena kući, te nam se mnogi i mnogi gorko tužili, kako uz silni napor ložačke službe otežavaju njihov položaj i ta okolnost, da mašiniste ne razumiju momčad a ni ova njih. Kakove posljedice mogu nastati odatle, razumjet će svatko, tko pozna delikatni posao oko mašina ratnih brodova i odgovornost, koja je s tim skopčana. Radi uredbe dakle tih škola trpe i mašinisti i ložači, i mogu nastati takova zla i nesreće, koje se kašnje nebi mogle ispraviti.

Na ovo upozorujemo zapovjedničtvo ratne mornarice i naše zastupnike, da porade na tomu da se u „Maschinen-Junge-Schule“ uvede obligatna poduka u hrvatskom jeziku, 3—4 sata na tjedan, tako da će moći ne Hrvati naučiti jezik pukovnije (Regimentssprache) i sa momčadi moći obćiti i razumjeti se, a našim mladićima neće tad ostati vrata te škole za uviek zatvorena.

Neka pokuša zapovjedničtvo ratne mornarice odgojiti i Hrvate za mašiniste, pak će uviditi da Hrvati kao dobri i ustrajni ložači, mogu biti i izvrstni mašinisti.

Uvedenje hrvatskog jezika kao obvezatni predmet u tu školu neće izisklvati nikakvih poteškoća, te se to lahko može ostvariti početkom buduće školske godine.

To toplo stavljamo na srce zapovjedničtvu ratne mornarice da to i u interesu službe izvrši, što se nadamo da hoće, jer će to koristi donieti u dvostrukom pravcu: razumievanje u službi i pripust hrvatskih mladića u tu školu.

Našim pak zastupnicima preporučamo, da se za stvar zauzmu na nadležnom mjestu i isposluju uvedenje hrvatskog jezika kao predmeta već nastajnom školskom godinom.

Na pošti u Puli valjda neće bit nikad reda. Pritužbe, opomene, ukori starijih vlasti, sve to za službenike na pošti u Puli ne vriedi kad se radi o hrvatskom jeziku. Zakoni i propisi za Hrvate ne obstoje. I ovaj tjedan došla nam se jedna stranka prituziti na protupropisni postupak. Dne 8 t. mj. predala je stranka na poštu Pula 1 omot sa hrvatskim naslovom i oznakom mjesta **Vižinada** (Lasići). Djevojka taj dan u službi upita ako je Vižinada u Istri, i izdade primku na njemačkom i talijanskom jeziku a na primku nije znala ni prepisati „Vižinada" već „Visanada". Mi smo se već na postupak ženskadije kod pošte u Puli sto i sto puta prituzili ali na žalost ne pomaže ništa, jer se takve nepodobštine svaki dan dogadjaju. Opažamo pri tom, da ove nepodobštine počinjaju najviše ženske, te ne pojmimo zašto se takve u obće primaju u tako važnu službu kao što je pošta; za ženske je preslica i kuharica.

Od stavnog poštanskog ravnateljstva ne koristi nam da pitamo zadovoljštinu, jer je nismo do sada nikada dobili na tolike i mnogobrojne protuzakonitosti.

A našem narodu preporučamo da na pošti zahtjeva uviek hrvatski recepis, a ako dobije drugi, neka takav baci ženskoj u nos, da bar donekle dobijemo zadovoljštinu.

Hoće se njemačko drzkosti.

Mjestni „Polaer Tagblatt" prenaša iz njemačkih novina kao nekakvo čudo viest, da je jedan sudbeni prislušnik Čeh pred bečkim sudom kod preslušavanja kao svjedok izjavio, da ne pozna njemačkog jezika i zahtjevao da bude preslušan u češkom jeziku. „Polaer" kliče na to: jedan sudbeni prislušnik u Austriji ne zna njemačkog jezika!

Pitamo mi poštovani njemački list, koliko imade c. k. austrijskih državnih činovnika Niemaca u Češkoj, Kranjskoj, G ričkoj, Istri, Dalmaciji, koji poznaju hrvatski i slovenski jezik, jezik naroda komu moraju da služe a ne srame se jesti kruh tog istog naroda. Tu se hoće zaista njemačke drskosti!

Još veća bruka je ta, da taj list izlazi u nakladi jednog Hrvata!

Hrvatsko kazalište u Puli.

Proslu subotu prikazali su nam naši diletanti „Slijepčevu ženu" i „Szolskog nadzornika". Igranje je bilo vrlo krasno, ali na žalost pred praznom kućom. Šteta da naš narod nezna shvatiti veliku korist ove naše tako rekuć jedine kulturne inštitucije u Puli.

U subotu dne 12 t. mj. je zadnja predstava ove sezone, te će se prikazivati liepi šaljivi komad „Tri bekrije". Početak u 8 i pol sati na večer, ciene obične.

Izlet I. istar. Sokola u Puli.

U nedjelju dne 20 t. mj. priredjuje naš Sokol izlet posebnim vlakom u Rovinjsko Selo, gdje će biti javna sokolska vježba. Put tamo i natrag stajat će K 1.80. Sat odlaska i povratka javit ćemo u budućem broju.

Pozivljemo već sada sve naše ljude, da se pridruže ovom izletu, da nas bude što više.

Sastanak radi zabave u korist Družbe.

Pozivaju se svi prijatelji Družbe sv. Ć. i M. i predstavnici svih naših društava u Puli, da dodju u petak dne 11 t. mj. na pogovor u Čitaonicu u 8 sati na večer radi priredjenja zabave u korist Družbe na dan Sv. Ćirila i Metoda dne 6. julija t. g.

Tamburaški koncerti družtva „Slavulj" u „Narodnom Domu" privlače sve to više naroda, koji svake večeri dubkom napuni prostorije gostione. Liepo igranje i pjevanje družine to zasluzuje. U nedjelju pak bilo je toliko svieta, da bi bilo trebalo dvostruko mjesta, da sav narod uzmogne prisustvovati koncertu; tako je morao veliki broj otići.

U nedjelju je družina nehotice izazvala malo negodovanje u občinstvu, kad je počela uz svirku pjevati jednu švabsku pjesmu iz poznatih tingl-tangla, na što občinstvo reagiralo psikanjem. Nadamo se, da neće družina više pokušati da nas ogorči kojekakvim švabskim produktima za sajmišta makar pjevani i hrvatskim jezikom, jer mi imademo naših svakojakih liepih pjesama i nećemo dopustiti da se i iz naseg Doma stvori kakav tingl-tangl.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa.

Što se moglo predvidjati, dogodilo se, nadošao je za grad Cres, dan žalosti, jer se morao od njega dijeliti obljubljeni, požrtvovni i umni kapelan don Ivo Mrakovčić; kao što je neko veselje obuzimalo svako cresko srce pri njegovom dolasku, pred pet godina, u uspavani Cres, tako se većom žalošću napunilo pri odlasku, probudjeno. Došao je u Cres, mlad, koli oduševljen a toli i spremam za rad. Mlade svoje sile dao je na to da ovog mrtvaca uskrisi. Neutrudivom je žilavošću počeo raditi, okupljati oko sebe ljude u jedan pčelinjak, da tako ujedinjeni uzmognu jače disati. Na tom su ga putu stizavale sve samo zapreke, ali on ne mari za nje, imade pred očima samo cilj — pobjedu, uskrsnuće. Ta ga ideja vodila, uz onu „čvrstom voljom čovjek brda valja, a na ravni je opet zidja"; i evo nakon pet godišnjeg sijanja i žanje plodove. Ko bi mogao opisati sve one momente, u kojima se pokazivala sva njegova spretnost, okretnost i požrtvovnost? Tko se pako nesjeća onih burnih časova kad se po prvi put izvjesila hrvatska trobojnica? Tko afere sa školom? Tko carovinskih, pokrajinskih i občinskih izbora? Tu eto njega. Kopa poput crva, preobraće amo, tamo, probdjeva noći nad listinama i eto na dan izbora za car. vijeće ori se gradom pjesma: Živio Spinčić! I od toga doba sve više i više, sve dublje i dublje uzimlje korjen naša misao. No ljudima ne dostaju samo ideali, oni za čas prolaze, ako nema onoga što taj ideal zahtjeva — materijalni opstanak. I na toj strani radi. Vodi posujilnicu i konsumno društvo, da i ovdje pripomogne puku, da ga izbavlja iz gospodarske krize. Tim svojim radom stekao je ljubav i odanost puka, koji ga svagdje ljubezno susretao, osim onih kojima bijaše kost. Tu svoju ljubav hoće da mu posvjedoči i na odlasku. Večer prije sastaje se odbor društva i Čitaonice, da svome tajniku i presjedniku rekne zadnji z Bogom, da mu se zahvali na radu i trudu. Redaju se nazdravice, te jedan drugome iskazuje svoje osjećaje. I tako svrši njegovo djelovanje u Cresu, odilazi u Čunski. No nemožemo nego čestitati Čunskom, što prima svećenika, koji će im znati u svakom pogledu liječiti rane.

Tek smo otpratili don Ivu, eto nas iste večeri razveseljuje svojim dolaskom dični naš borac i zastupnik prof. Spinčić, koji dodje pregledati školu, od koje je ponio najbolje uspomene, jer u istinu krasno uspjeva koli brojem, toli — što je glavno, napretkom; što služi na čast našem vrlom učiteljskom zboru. Samo pri tom žalim kot. Poglavara, koji je već toliko koraka u komisijama učinio, toliko govorio o našoj školi, o našoj zakonitoj tražbini, da vlada naime preuzme školu, jer imade ne 40 djece već pet puta toliko i više. Svaki nam je put nosio puni koš obećanja, na koja zaboravljaše čim bi prekoračio osorski most — tu njegovu rijeku Stiks. Blaženi Haron, koji prevaža mirne cresko dušice na ružičasta polja oblaka!

(Sliedi.)

Krčki kotar:

Imenovanje.

Pravni vježbenik g. Remigij Sussich imenovan je pravnim prislušnikom kod kotarskog suda u Krku.

Voloski kotar:

Glavna skupština družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Kastvu.

U nedjelju dne 6. o. mj. obdržavala se je u gradu Kastvu glavna skupština družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru. Unatoč zlu vremenu skupio se je lijep broj skupštinara, da čuje, kako je družba u prošloj upravnoj godini napredovala. O samoj vrlo uspjeloj skupštini izvjestit ćemo u budućem broju našega lista. Za sada samo dvje riječi o zabavi, koju je iza skupštine u družbinu korist priredilo hrvatsko pjevačko družtvo „Istarska Vila" u dvorani gosp. Benedikta Vlaha u Kastvu. Raspored zabave bio je upravo biran. Sudjelovala je i Volosko-Opatijska glazba, koja je odigrala nekoliko komada poznato svojom preciznosti. Veliko oduševljenje pobudila su mala školska djeca, koja su vanredno liepo krasnoslovila proslov, što ga je za tu svečanu zgodu sastavio naš dični pjesnik profesor Vladimir Nazor. Prekrasna ona pjesma, pa i liepo umjeće one malene djece izmamilo je mnogu suzu, tako da nije pljesku bilo ni kraja ni konca. Liepu hvalu zaslužuje i gospodjica učiteljica Savka Zahn, koja je onu dječicu onako lijepo pripravila. Svaku hvalu zaslužuje tamburaški zbor „Istarske Vile". (Sjajna je bila izvedba skladbe „Ruska Jeka") ali Odjeci s Jadrana su nas upravo začarali. Nego ponos „Istarske Vile" jest zapravo njezin pjevački mješoviti zbor upravo zlatna su ona grla muška a osobito ženska. Pjesme „Hrvatskoj" i „Šumski car" otpjevane su točno i besprikorno, ali držimo, da je jedna od najajnijih točaka one liepo večeri bila teška ali prelijepa Novakova pjesma „Troje proljeća". Tom su pjesmom velevriedne pjevačica i pjevači pokazali svoju vještinu, ali se je tu očitovalo takodjer i veliko umjeće njihovoga vrloga zborovodje prof. Sprachmanna. Milo i nježno otpjevale su dvje gospodjice poznati Volarićev dvopjev „Slovenskim Mladenkam". Za vrijeme cijelega koncerta bilo je občinstvo vanredno razdragano, dajući oduška svome oduševljenju burnim pljeskanjem. O plesu koji je potrajao do 3 sata u jutro ne treba ni govoriti. Plesalo se sve u šesnajst. Jednom riječi zabava vrlo uspjela i ona će za cijelo ostati dugo u svačijoj uspomeni.

Natječaj je otvoren na mjesto poštanskog odpravnika kod c. k. poštanskog ureda Frančići.

Pazinski kotar:

Izjava istarskog svećenstva o gradnji konvikta u Pazinu.

Zamoljeni uvršćujemo:

Potpisano svećenstvo Istre na svom sastanku držanom u Pazinu 24. svibnja t. g. pronašlo je shodnim, da svoju reče u pogledu gradnje konvikta u Pazinu.

Čuje se, da spomenuta gradnja ima svojih ljutih protivnika, koji sve moguće poduzimlju, da osujete to toli potrebito poduzeće znanih i požrtvovnih muževa, kojima na srcu leži pravi kršćanski uzgoj gimnazijske mladeži u Pazinu. Poznato je, da je kod sadašnjih prilika upravo nemoguće, da hrvatska gimnazija postigne — kako treba — svoj uzgojni cilj. Većina bo djaka, koji polaze tu gimnaziju, jesu sinovi seljaka, pa su kao takovi radi svog siromaštva prisiljeni stanovati kod siromašnih gradjana, gdje nemaju ni dostatno zdrave hrane ni zdravog stana. Povrh toga izloženi su i u moralnom pogledu svakojakim pogibeljima. Da ništa ne preceravamo, svjedoče nam pojedini slučajevi, koji su se zbili u više navrata ovamo dvije tri godine. O tome je najnolje, za sada da sutimo.

Svaki pravi rodoljub želi, da hrvatska mladež u Pazinu dodje do prave naobrazbe, a opet prave naobrazbe nemožemo si pomisliti bez pravog kršćanskog odgoja, bez pravih kršćanskih načela. Jer smo pak uvjereni, da će velezaslužni časni Salezijanci znati sjajno u tom pogledu riješiti svoju zadaću, kako ju rješavaju ne samo u Italiji, u Americi i drugdje, već i u Poljskoj i Slovenačkoj zemlji, gdje je došlo do uvidjenja, da su Salezijanci veoma vješti odgojitelji mladeži. Radi toga je sasma opravdano naše mnijenje, da će dolaskom čč. braće Salezijanaca doći bolji dani po našu mladež u Pazinu. Pod njihovim vodstvom i budnim nadzorom razvijat će se ona tjelesno i duševno, te napredovati u znanju i krjeposti, a to su glavni uvjeti, da naša Istra dobije ne samo učenih već i krjepostnih, požrtvovnih muževa, koji neće samo željeti, već će i iz petnih žila pregnuti, da narodu pomognu do prave sreće i napretka. Mi dakle zahtjevamo i hoćemo u svoje i našeg naroda ime, da se čim prije moguće sagradi konvikat, mi želimo, da dodju braća Salezijanci u Pazin i da oni preuzmu u konviktu odgoj hrvatske mladeži, a to za to, pošto imademo potpuno povjerenje u njih, te smo uvjereni, da će se oni rado i požrtvovno odazvati svojoj uzvišenoj zadaći, te ju i sjajno riješiti na potpuno zadovoljstvo našeg naroda, koji će njima drage volje povjeriti svoje sinove. Svako protivničko rovarenje odlučno osudjujemo i držimo izdajničkom i podlom spletkom, kojom se ide za tim, da se unesreći naša mladež, ta uzdanica naša, i da se upropasti miljenica naša, hrvatska gimnazija u Pazinu.

(Slijede potpisi svećenika iz pazinskog, buzetskog, kastavskog, čepićkog i drugih dekanata trščansko-kopparske biskupije kao i mnogih hrvatskih svećenika porečke biskupije.)

Dajo se u najam: u Pazinu (Istra) Hotel i restauracija u zgradi Narodnog Doma.

Za bliže informacije obratiti se najdulje do konca juna tek. god. na Upravu „Narodnog Doma" u Pazinu.

Razne primorske viesti.

Odbor političkog družtva za Hrvate i Slovence u Istri obdržavat će u nedjelju dne 23 tek. mj. u 1 sat popodne u Pazinu svoju redovitu sjednicu.

Porinuće ratnog broda.

Dne 3 julija porinuti će sa brodogradilišta u Trstu novi ratni brod „Radetzky", kojemu će kumovati kneginja Hohenberg, supruga nadvojvoda-prestolonasljednika Frana Ferdinanda.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Can p) Marzio br. 5 - Podružalca V a Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obitelj.ma

Kolinsku cikoriju.

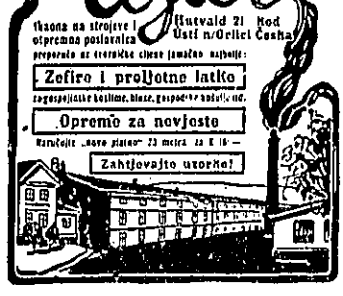

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Cijene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjekačice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Cuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu naglušnost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Svi u krojački salon Zovića!!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Odlikovan sa 3 srebrno kolajno u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajno i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šeste i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocioli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brillantno i optično stvari, i potrebšine za pušenja. Pošto češća mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod narudbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (tožkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejasnosti, nesvjestice, naglušnosti drhtanja na tjelu, influence skopčane, sa boleščju brhta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječ aim tlelom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odlučnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostalih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i narudbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar, Vadasz-utca br. 34.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGINJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro računa kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove s uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako** kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na **račun** svojih muterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 25. Pula, u četvrtak dne 17. junija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Neštampani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru"

Prošle se je nedjelje obdržavala u Kastvu godišnja glavna skupština naše družbe. Uza sve to što je vrieme bilo upravo loše, došlo je na skupštinu mnogo našega naroda. Iz Pazina posjetio je skupštinu dični narodni prvak dr. Dinko Trinajstić. Ne žaleći troška ni duga puta, pohrlile su i družbine učiteljice iz dalekih strana: Račica, Ferenaca i Sv. Lucije. Došli su učitelji iz Zrenja i Lanišća, vidjeli smo skupštinara iz Buzeščine, Dekana itd. Došli su i bližnji naši susjedi iz Rieke, Sušaka, Voloskoga, Opatije, Ičića, Lovrana i Mošćenica. Osobito nas je obradovalo, što smo u svojem krugu imali gosp. dra. Ortnera, zaslužnog tajnika društva „Pučke prosvjete" kao i gosp. Šimunića vlasnika Cirilo Metodske knjižarnice u Zagrebu.

Oko 8 sata posl. podne otvorio je gospodin predsjednik Vjekoslav Spinčić skupštinu sa slijedećim govorom:

Gospodje članice i gospodo članovi!

Po prvom odstavku § 22. Družbinih pravila imala bi se redovita godišnja skupština Družbe obdržavati najkašnje do konca svibnja svake godine.

Danas smo već u lipnju, pa mi je čast u ime ravnateljstva Družbe postaviti sliedeći predlog, koj molim da prihvatite:

„Članice i članovi Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, sakupivši se dne 6. lipnja 1909. u Kastvu, opravdavaju ravnateljstvo iste Družbe što nije već u svibnju sazvalo redovite glavne skupštine, te smatraju svoju današnju skupštinu pravovaljanom redovitom glavnom skupštinom god. 1909."

Slavna skupštino!

Pošto ste ravnateljstvo dobrohotno opravdali, ustanovljujem da se je sakupio dovoljan, i daleko više nego dovoljan broj članova, propisan § 25. pravila, te otvaram XVI. redovitu godišnju skupštinu Družbe. Otvoriv ju, dužnost mi je prije svega, da se sjetim blagih pokojnika prijatelja Družbe, koji su preminuli poslie lanjske naše skupštine. Spominjem posebice Frana Dukića posjednika i trgovca ovdje u Kastvu, poznata i izvan Kastva i Kastavšćine, koj se je kroz mnogo godina zauzimao za naše javne stvari, za naš napredak, koga smo svake godine vidjali kod Družbinih skupštinah, koj bijaše njezin član utemeljitelj, i koj se je u svojoj oporuci sjetio Družbe sa liepom svotom od 2000 kruna. Spominjem nadalje biskupa Pavla Guglera iz Zagreba, onoga dobroćudnoga crkvenoga dostojanstvenika, koj je imao otvoreno srce i kesu za potrebe našega hrvatskoga naroda i naših preraznih hrvatskih društava dok je živio, i prije njegove smrti, poduriv često, i oporučno takodjer Družbu. Oporučno sjetio se je Družbe takodjer Dr. Stjepan Miletić iz Zagreba, bogat i znanjem i sredstvi, zaslužan naročito za hrvatsku umjetnost, koga je dosta mlada poslie duge bolesti ugrabila neusmiljena smrt. Umro je i kapetan Benedikt Fiamin iz Opatije, jedan od onih junaka što su svoje doba svojim radom i svojom odlučnošću pomogli osvojiti občinu Volosko-Opatijsku, te koj bijaše član utemeljitelj Družbe. Netom minulog tjedna preminula je u Zagrebu gospodja Josipa Ratković rodjena Tausani, koja je svom dušom podupirala svoga supruga Nikolu u njegovom zauzimanju za Družbu, za naše siromašne mladiće, i za naš napredak u Istri. Svim navedenim kao i svim ostalim članovom i prijateljem Družbe preminulim kličem: Pokoj njim vječni! Slava njim!

Prelazeć na žive, izpričavam najprije drugove u carevinskom vieću Dra. Matka Laginju i Matka Mandića, što nisu došli k skupštini, zapriečeni drugimi javnimi poslovi što u Beču što u Trstu.

Pozdravljam najsrdačnije Vas sve, koji ste se danas sakupili u ovom drevnom gradu, koj okuplja oko sebe brojno i valjano pučanstvo, koj je središte velike čisto hrvatske občine o medjah tudjinci upravljane gradske občine, koj ima svoju povjest i u novijoj dobi, u probudjenju i borbah hrvatskoga naroda u Istri, a koj zajedno sa pučanstvom cielokupne občine neće da sustane, da zamre, nego da i on koraći napried na putu prosvjete, prave prosvjete. Pozdravljam Vas došle iz raznih krajeva Istre, iz Rieke, iz Sušaka, imenice tajnika družtva „Prosvjeta" Dra. Ortnera i vlastnika Cirilo-Metodske knjižare Šimunića iz Zagreba. Kao predsjednik Družbe pozdravljam načelnika grada i občine Kastav Kazimira Jelušića i cielo zastupstvo i sav puk Kastavski.

Gospodje i gospodo!

Prošloga mjeseca slavilo se je po mnogih mjestih ove pole monarhije 40 godišnjicu obstoja državnoga školskoga zakona od 14. maja 1869., ponekle promjenjenoga zakonom 2. maja 1883.

Tim zakonom kao i predidućim od 25. maja 1868. na tale su u školstvu velike promjene. Zakonom od 25. maja 1868. oduzelo se je crkvi vodstvo i nadzor nad cielokupnom obukom i uzgojem, i povjerilo državi, koje ga vrši po c. kr. ministarstvu bogoštovja i nastave, po c. kr. pokrajinskih i c. kr. kotarskih i ponekle mjestnih školskih viećih. C. kr. ministarstvo bogoštovja i nastave obstoji lih iz c. kr. službenika, a c. kr. pokrajinska i c. kr. kotarska školska vieća velikom većinom takodjer od c. kr. službenika ili od c. kr. vlade imenovanih muževa.

§ 1. zakona 14. maja 1869. govori, da se ima diete u školi čudoredno vjerski uzgajati, duševno razvijati, pridobivati si znanje i spretnosti, te zadobivati temelje da bude vriednim članom ljudskoga družtva. — Kako to sve liepo zvoni, al toga svega kao da netreba množini našega naroda; neda mu se škola ili mu se jih dajo u jeziku nerazumljivom. (Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.*)

Beč, 8. 6. 1909.

Riedki su do sada bili slučajevi, da bi se bilo sakupilo u carevinskom vieću toliko zastupnika, koliko danas. Svi bijahu naime prisutni, koji nisu bolešću ili težkimi poslovi zapriečeni. Sve su stranke pozvale svoje pristaše na odlučan boj, koj se je imalo izmedju vladinih stranaka i opozicije izvojevati. Tako su južni Slaveni pozvali i zastupnika Bulića, koji je prvi put od god. 1907. stupio u carevinsko vieće. Sve prostorije bijahu dubtom pune zastupnika i občinstva.

Najvećom napetošću iščekivalo se uspjeh glasovanja o poznatom predlogu Dr. Šusteršića.

Od petka pak do danas trajali su pregovori izmedju pojedinih stranaka jer se je znalo, da odvisi pobjeda ili poraz vladinih stranaka od malo glasova. Članovi, odnosno predstojničtvo „Slavenskog jedinstva" viećalo je još i ponedjeljak kasno u noć s načelnici poljskoga kluba nebili ih predobilo za svoj predlog i već se je činilo, da su ih predobili al u zadnji čas razbiše se pregovori.

Otvoriv sjednicu izjavi predsjednik, da se je poznati sukob zast. Kotlaća s njemačkim strankama dogodio radi nesporazumljenja. Zatim se je zavjerio hrvatski zastupnik iz Dalmacije Fr. Bulić u hrvatskom jeziku.

Zast. Wolf opozvao je svoj predlog iz zadnje sjednice o poimeničnom glasovanju o predlogu zast. Laginje, da se zaključi razpravu. Prihvaćen je predlog za zaključenje jednoglasno.

Zast. barun Morsey predložie je resoluciju, da se pozove odmah delegacije prije nego li se oživotvori ustav za Bosnu i Hercegovinu i da se izrazi nepovjerenje ministru Burianu.

Izabrani su glavni govornici o predlogu zast. Šusteršića i to za Dr. Adler, proti Dr. Glombinski.

Glas Poljaka.

Ovaj dobi prvi riec te izjavi, da je želja svih, da nebi u život stupila koncesija madjarske banke. Njegova je stranka protivna, da se podieljenje ustava u Bosni veže uz kakav uvjet. Očekuje, da će biti izborni red za Bosnu demokratičan. Njegovo je načelo: Bosna — Bošnjacima.

Govornik za predlog.

Zast. Adler ne shvaća uzbudjenost u stranci većine. Socijal-demokratska stranka shvaća ovo pitanje sa stvarnog uspjeha, a ne kao političku demonstraciju, i za to ona ne će prihvatiti rezolucije, što ju servira većina. Za nju ne radi se o paritetu, jer joj je svejedno, da li narod podliega nepravdama austrijske ili ugarske vlade. Kad bi vlada prepustila agrarnoj banci odkupljivanje kmetova, bio bi drugim vladama pokazan put, kojim može da ide. Došao je najzgodniji čas, da se ovakvoj vladi izkaže nepovjerenje. U ovom pitanju u prvom je redu odlučan bosanski sabor. Ako oporba spreči glasovanje, stvar će krenuti drugim tokom.

Govorniku odobravaju burno, napose socijalisti.

Zast. Šusteršić za svoj predlog.

Šusteršić u zaključnoj rieči napada oštro ne samo zajedn čkog ministra financija, već i prijašnju i sadašnju vladu, što nisu izvršile svoju dužnost prama Bosni. Osobito oštro napada ministra financija Bilinskoga. Polemizira proti Glombinskomu i napada ga, što je htio pokriti djelo Bilinskoga. Veli: kad bi jedan Slaven u sličnom slučaju glasovao protiv Poljaka, mi bismo ga rukama izgurali iz dvorane.

Glasovanje.

Uz obćenitu napetost prelazi se na glasovanje o predlogu Dr. Šusteršića, koj je podieljen na troje.

Prvi dio uz poimenično glasovanje bude sa 242 glasa protiv 237 glasa odklonjen i to sa 5 glasa ministara, koji su zajedno glasovali.

Za glasovanja je došlo do burnih prizora, osobito kada je predsjednik dr. Pattai ostavio predsjedničku tribinu i sa svog mjesta glasovao protiv predloga dra. Šusteršića.

Drugi je dio predloga odklonjen jednostavnim glasovanjem sa 243 glasa protiv 227.

Treći se dio odklanja takodjer poimeničnim glasovanjem sa 241 glas protiv 237, i ovaj puta su odlučili ministarski glasovi.

Kod glasovanja predloga Redlich-Glombinski primaju se prve tri točke jednoglasno, ostale sa velikim majoritetom.

Rezolucija se baruna Morseya, da se zajedničkom ministru financija izrazi nepovjerenje kuće, prima sa svim glasovima protiv 5 ministarskih.

Isto se prima jednoglasno predlog zast. Sylvestera o odgovornosti ministara.

Ograda proti službenom listu.

Zast. Prodan ograđuje se u ime dalmatinskih zastupnika protiv nedjelnog pisanja „Fremdenblatta" o opozicionalnom držanju dalm. zast. proti vladi, koji im je predbacivao nezahvalnost. Govornik odbija energično ova predbacivanja i poziva predsjednika, da zaštiti kuću proti ovakovih upliva.

Predsjednik mu odgovara, neka u toj stvari stavi interpelaciju na vladu.

Državopravna ograda.

Zast. Bulić pri svršetku današnje sjednice dao je izjavu, kojom se priključuje državopravnoj izjavi, koja su početkom zasjedanja godine 1907. dali ostali dalmatinski zastupnici. Izjava je saslušana sa odobravanjem.

Zatim diže predsjednik sjednicu; buduća biti će u petak.

*) Izostalo radi pomanjkanja prostora. Op. Ur.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Na pošti u Puli 1.

Na viest pod ovim naslovom u zadnjem broju našega lista primamo iz grada ovo: Jedan mladić Hrvat, koji je bio aspirant na pošti Pula 1, odpušten je jer da nema posla. Dvie ili tri djevojke pak, koje su bile zajedno s njim u kursu i koje su poslije njega položile ispit, pridržane su u službi baš u Pula 1. Naravski, da te djevojke ne znaju ni beknuti hrvatski, jer da znaju nebi valjda bile pridržane u službi.

Pak će nam doći još reći, da nemaju osoblja, koje poznaju hrvatski jezik. Neka služi i ovo za ilustraciju liepog reda na pošti Pula 1. A medjuto da živi pravica toli razvikana od poštanskog ravnateljstva!

Brzojav na pošti Pula 3.

C. k. poštansko i brzojavno ravnateljstvo već je pred godinu dana obećalo, da će na pošti Pula 3 ustanoviti brzojavnu postaju. Nu, polog navade stare, ostalo je na pustom obećanju.

Na pošti Pula 3 dozvoljeno je predavati brzojavke, koje ta pošta odprema na poštu Pula 1 kroz telefon. To je pak jedna sljeparija, kojoj nema para. Na pošti Pula 3 predstojnik i svi službenici izim talijanskog i njemačkog (bez poznavanja „Staatssprache“ ne smije činovnik u vajnoj Austriji ni disati!) poznaju dobro i hrvatski jezik, te tu nema poteškoće, da brzojavka prodje točno telefonom na centralu; ali nastaju jadi veliki kad ju na centrali primaju. Riedka sreća je po hrvatsku brzojavku ako ju na centrali točno primu i neokrnjenu odpreme; nu to sreće još nije doživjela ni jedna hrvatska brzojavka. Bili smo sami svjedokom, kako se činovnik pošte Pule 3 mučio i kao maloj djeci centrali slabikovao ne slovke već pojedina slova hrvatske brzojavke, te nakon četvrtsatnog mučenja i napinjanja, dobije odgovor „nicht verstanden“ neka se brzojavka donese na centralu ako će ići dalje. I nije preostalo drugo nego poći ako se htjelo da brzojavka otidje. To se dogadja, ako i u manjoj mjeri, i s brzojavkama u drugim jezicima, a sa svakom hrvatskom. Pitamo, čemu onda služi brzojavni izum, ako ne pogodnosti občinstva. A u blizini pošte Pula 3 nalaze se sve hrvatske kancelarije, kao dvie odvjetničke pisarne, Istarska Posujilnica, Gospodarska Sveza, Sokol, Čitaonica, Narodna Radnička organizacija, više trgovačkih pisarna i skladišta itd. — gdje se samo hrvatski ureduje. Izim toga čujemo, da na poštu Pula 3 biva svaki mjesec predano najmanje 300 brzojavka, pa čemu da se zateže uredjenjem brzojavne postaje. Pa da bi to iziskivalo kakvog velikog troška, nego sa kojih 50 kruna može se svim neprilikama izbjegnuti.

Nadamo se dakle, da će slavno poštansko i brzojavno ravnateljstvo doskočiti ovoj nužnoj potrebi te na pošti Pula 3 u što kraćem roku ustanoviti brzojavnu postaju i tako izbjegnuti pritužbama i prigovorima a občinstvu prišteditи neugodnosti, škode i troška.

Izlet Sokola.

Kako javismo u prošlom broju priredjuje naš Sokol u nedjelju 20. t. mj. izlet u Rovinjsko Selo, gdje će prirediti javnu Sokolsku vježbu. Iz Pule ide se posebnim vlakom u 1 sat i 20 č. po podne, a dolazi se u Pulu u 11 sati na večer. Ciena je tamo i natrag K 1·80, te se vozne karte može kupiti u Narodnom Domu kod g. P. Vrankovića, g. L. Križa, g. Zv. Gjurina (brijačnica u via Sergia), blagajnika Sokola, u Narodnoj Tiskari. Sa izletom ide i glazba iz Pule, koja će koncertirati putem i u Rovinjskom Selu.

Pozivlju se svi naši u gradu i okolici, da idu na ovaj izlet. Eto liepo i jeftino prilike, da prodjemo u nedjelju poslje podne u liepoj bratskoj zabavi. U Rovinjskom Selu pak je poskrbljeno za obilno i dobro jelo, kao pečenih janjaca i dr., dok o piću ne treba ni rieči trošit, jer svi znademo da u Rovinjskom Selu rodi izvratna kapljica.

Novi kanonik u Puli.

Pred više od mjesec danas donieli smo viest, da će župnikom-kanonikom u Puli biti imenovan pop Leonardo Pavan. U petak donosi službeni list, da je car i kralj imenovao kanonikom sustolnog kaptola u Puli Don Leonarda Pavana.

Mjestnoj podružnici družbe.

G. J. Stihović predno je K 15, što ih je gospodjica Zorica Fabris sabrala na piru Licut Foške i Marija Filiplić u Valdenagi.

Društvo za poljepšanje mjesta u Medulinu.

Pišu nam iz Medulina:

Na Tjelovo sastalo se u Čitaonici nekoliko naših općinara, da se dogovore kako bi se ovdje osnovalo društvo za poljepšanje našeg mjesta i zbilja nakon što se protumačilo svrhu društva i nakon raznih predloga, izabran je odbor od devet lica, i to: župnik pop Luka Kirac, Rojnić Mate, učitelj Žmak, Lorencin Grgo od Petra, Dr. Ivan Zuccon, učitelj Mate Zuccon, Demarin Anton od Josipa, Grakalić Grgo pok. Josipa i poštar Kirac Miho.

Ovaj odbor ima da sastavi pravila i da kašnje sazove glavnu skupštinu.

Medjutim je taj odbor odmah držao sjednicu izabravši si predsjednikom Dr. I. Zuccona a tajnikom Miha Kirca.

Na koncu sjednice bilo je izabrano za našu družbinu podružnicu medju odborom iznos od 9 K.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa.

(Konac.)

„Volta la polenta“ rekli bi furlani; tako je i sa stvarima naše „dične majčice“ općine i njezinog načelniku. Bilo ih je — brižni — koji su mislili da se s novim načelnikom promjenio sasma i duh na općini, tim više, što ih je i sami njegov titul dvorski savjetnik, u toj misli još više podržavao, pa i njegove izjave, koje je s početka davao: „meni ste svi jednaki, ja nepoznavam razlike“. Ne čini — a ne riječi, dan za danom nas o protivnom uvjeravaju, na svakom koraku ćutimo gorku ironiju. Spomenuti ću izmedju tolikih, jer smo već vični da nas se zapostavlja, najnoviji dogadjaj, u kojem se najbolje zrcali duh općine. Svi smo se pripravljali na dolazak našeg pastira koji nas iza toliko godina opet posjećuje, veselili smo se vidjeti ga u našoj sredini, da nas poput dobra pastira utješi i nahrani nebeskom hranom. Da je pako pravi puk creski odan svojoj vjeri, pokazao je najbolje pri dolasku svog biskupa, prema kome je prožet ljubavlju i odanošću, jer u njemu vidi dobra pastira stada svog. On se skuplja da ga dočeka, a najvećma da ga otprati. Na dolasku doje mu kroz malenu djevojčicu školske mladeži kitu cvieća — znak ljubavi; na odlasku maše mu tisuću ruhaca z Bogom do skorog vidova! Na ovakovo raspoloženje $^3/_4$ puka, svaki bi čovjek očekivao i od vladajućih faktora njihovo držanje, a pogotovo bi to očekivano u čovjeka s onakvim titulima i izjavama. Ali na to nesmije nijedan računati. Svuda po svijetu respektiraju se osjećaji srca, njihova uvjerenja, samo ovdje u Cresu ne. Ovdje se nogama gaze najnježnija čuvstva većine puka, a ulijeva u srca prezir i mržnju. Ovdje mjesto da se odgaja narod, tu ga se poživinčuje. Ovdje mjesto da se usadjuje u srca ljudi štovanje prema oblastima, goji se anarhizam. Lijepi u istinu odgoj, još ljepši napredak. A od kuda sve to? S one strane, koji su već u svoju „avitu culturu“ izlili čašu šovinizma. Čovjeku stane krv, promatrajući sve ovo. Na dolasku ti brilira odsutnost naše općine. No da bi barem izvjesili zastave, barem posnažili put, barem poslali kojeg redara glede reda. Ništa. Ali da bi se barem sakrili da ih ne vidiš, no mjesto toga vidiš neke po prozorima, a druge po vratima ulica kojima prolazi biskup s pratnjom, kako ostentativno puše i stoje u kulturnim pozicijama To su izobraženi ljudi, dvorski savjetnici? To su fakini, nosioci talijanske bruture, renegatska gamad!

Prigodom diamantne mise dobio je O. Frane Dobrović takodjer dolnji brzojavni pozdrav iz Zadra, koji nam je seda poslan da ga naknadno objelodanimo, te glasi: „Otac Dobrović — Cres. Velom Redovniku, starom rodoljubu na prieđkom slavlju diamantne mise, tri Hrvata Cresana, tri glagoljaša u Zadru, srdačno čestitaju i sa hrvatskim Cresom kliču: Živio Otac Franjo, raja se naužival! Fra Stjepo, fra Luigji, fra Ciril“.

Krčki kotar:

Dobrinj, početkom lipnja 1909.

Pred kratko smo vrijeme izgubili vrsnog liječnika dr. Drag. Ciotti-a, koji je pošao u Buzet, te čestitamo tamošnjim ljudima na takovoj stečevini. Bio je to naše gore list, rodom Kastavac, te ne samo vrstan liječnik, nego i čovjek vrlo dobrega srca. Proboravio je medju nama tri i pol godine, te si je stekao tako dobar glas, da sve žali za njegovim odlaskom. Liječio je sdušno i sa ljubavlju, a imajuć vlastiti ormar, bio je u lijekovima vrlo umjeren, što svi općenito priznaju. I njegova milostiva supruga bila je vrlo mila i draga i ljubežljiva gospodja.

Nego za liječnikom ne koristi više tugovati, on je otišao isto medju naš narod u Istru, gdje mu želimo najbolju sreću, al ono što je glavno, mi sad ostasmo bez liječnika. Istina, raspisalo se odmah natječaj, al se nitko ne prijavio. Ono što nam od druguda kadgod liječnik dolazi, nije za nas dostatno, jer nama liječnik svaki dan treba, s jedne strane što ima dosta bolesti, a s druge što je općina prilično velika i razštrkana. Preporučamo stoga opć ni, da sve moguće poduzme, pa makar i uz veće žrtve, samo da se liječnika čim prije dobije.

I drugi nas dobri čovjek polovicom ovog mjeseca ostavlja, a to je vič. kapelan pop Mate Justić, koji je premješten za župeupravitelja u Valun na otoku Cresu. I za njegovim odlaskom sve žali, jer je kroz svoj šestgodišnji boravak u Dobrinju stekao opću ljubav. I tako nas malo po malo ostavljaju sve dobri ljudi, i sad moramo čekati, da im dodju dobri nasljednici. Dao Bog!

Pazinski kotar:

Odbor djačkoga pripomoćnoga društva u Pazinu opominje svoje članove, koji ne plaćaju redovito godišnju članarinu, neka urede svoje račune prema ovomu društvu, jer ima po § 10. društvenih pravila odbor pravo, da isključi iz društva one članove, koji su zaostali u plaćanju članarine za jednu ili više godina. To će odbor takodjer učiniti prije glavne skupštine, koja će biti naskoro.

Skupština Čitaonice u Pazinu.

Pošto se na posljednjoj glavnoj skupštini obdržanoj dne 12. tek. mj. nije moglo riješiti sve točke dnevnog reda, obavješćuje se time gg. članove, da za nastavak iste, biva urečena skupština na 25. t. mj. u $5^1/_2$ po podne dotično u 6 sati, ako ne bude dovoljan broj članova pristupio.

Skupština će se obdržati u prostorijama Čitaone. *Odbor Hrvatske Čitaone, Pazin.*

I opet ples u korist Družbe u Lubinštini.

Dne 24. ov. mj. biti će ples u korist Družbe u Sv. Marini. Tom prilikom pozivlju se svi prijatelji naroda, da posjete ili potpomognu taj prvi ples u ovome mjestu.

Prva skupština i zabava u Ripendi u korist „Družbe sv. Ćrila i Metoda“, ispala je preko nade, izvanrednim uspjehom, tim više što se je ta zabava u zadnji čas spremila. Na toj zabavi vidjelo se velikо oduševljenje našeg naroda, za narodnu stvar i „Družbu“. Sakupilo se prijatelja iz cijele Labinštine, kojim najljepše zahvaljujemo, jer se nisu žacali ni 2—3 ure hoda, samo da pokažu onoj Labinskoj gospodi, da ne spadaju u njihovo već raštrkano kolo. Najljepše zahvaljujemo našim Rapčanima, koji nas u velikom broju pohodiše, te pokazaše Labinjanima, premda su prisiljeni slati, radi daljine, svoju djecu u „Legu“, (gdje ih je već vrlo malo), da čvrsto stoje uz naš narodni barjak, i da su pravi, oduševljeni Hrvati rado spremni za svaki rodoljubni podhvat, kako su se i pokazali onaj dan. Ta isti ti Rapčani, klicahu na zadnjoj komisiji za učevni jezik buduće državne škole u Ripendi, zajedno sa ostalim našim ljudima: „Želimo jezik, kojim govore naši stariji, jezik u kojem smo se rodili — jezik u kojem se molimo Bogu — hrvatski jezik!“

Isto lijepa hvala prijateljima iz Sv. Nedjelje, Vinesa, Krmenice, Rogačini, Sv. Marine, koji nas posjetiše.

Posebice zahvaljujemo našem vrijednom barba Jačiću, koji nam više nego rado dao na raspolaganje svoje sobe za tu vrijednu stvar, vrijednom mladiću Stipetu Boljeviću, koji nam je darovao hrvatski barjak, te ostalima koji nas u čemu god pomogoše.

Hvala onim svetonedeljćanima, koji bijahu zapriječeni prisustvovati, već poslaše 28 K sabranih po gosp. Černjulu.

Isto darovaše po 5 K: veleč. g. Zidarić nar. zast. Kršan; gosp. Dimitić učitelj, Sumbreg i Basiljanić, Labin; 3 K veleč. gosp. Herdy, Sv. Lovreč; 1 K gosp. Ivan Mohorić, Ika.

Vrlo lijep prihod pokazuje također taj uspjeh.

Čist prihod u iznosu od 258 K 88 h, poslan je Družbi sv Ćirila i Metoda.

Samo tako napred!

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu primilo je u prošlom mjesecu *sviđnju* slijedeće novčane darove:

Zem. šk. nadzornik Fr. Matejčić, Trst K 40·10; Župnik Šime Defar, Veloško 10·—; Bersečko društvo za štednju i zajmove 20·—; Dr. Janko Sernec, Celje 10·—; Dr. Sime Mandić, štopski nadliječnik u m., Beč 30·—; Dr. Niko Baničević, Pazin, ostatak ceha u Cerovlju 3·20; Josip Roža, profesor, Pazin 5·—; Lindarsko društvo za štednju i zajmove 20·—; Banka i Štedionica za Primorje, Sušak 50·—; Bazilija Frančić, učiteljica, Pazin 10·—; Mogorović Ivan, opć. tajnik, Boljun 5·—; Medvedić Ivan, učitelj, Boljun 5·—; Blažić Josip, učitelj, Vranja 5·—; Ribarić Ivan, učitelj, Sušnjevica 5·—; Josip Mandić, opć. blagajnik, Pazin 10·—; Dragutin Nežić, Pazin, mjesto pristupa na djačku zabavu 1·—; Ante Košir, župnik, Tinjan, mjesto ulaznine na koncerat 1·—; Stanislav Stepinski, Požega, sakupljeno na koncertu g. Stana čelisto (sakupio sam umjetnik) 22·—; Vlado Košelj i Josip Pastirc, hrv. pokr. glumci iz Zagreba, polovica prihoda priređene za učenike 20·—; Čisti prihod od svečanoga koncerta, što priredišo učenici pazinske gimnazije u proslavu stogodišnjice hrv. preporoditelja Dr. Ljudevita Gaja 300·—; Tiskara Laginja i dr., Pula, sakupljeno 15·—; Marko Zović, krojač, Pazin, u veselom društvu sakupio K 2·20, a gosp. Premelc iz Ljubljane nadodao K 1·—.

Za Djački Dom u Pazinu darovaše:

Seoska blagajna, Punat K 25·—; župnik pop Franjo Zic, Punat 5·—; Posojilnica in hranilnica, Kopar 200·—.

Hvala svima uz preporuku za buduće!

Razne primorske viesti.

Izbori u Trstu. Sjajna pobjeda Slovenaca.

U nedjelju počeli su u Trstu izbori za občinsko-zemaljsko zastupstvo. Toga dana birala je občenita kurija ili IV. izborni srez 20 zastupnika i to 16 grad, a 4 okolica. U okolici izabrana su četiri slovenska kandidata, a u gradu nije izabran nitko, nego dolaze slovenski kandidati u uži izbor u VI kotaru sa socijalistima, u IV. kotaru s Talijanima i u III. kotaru s Talijanima, u ostalim kotarima uži izbor izmedju socijalista i Talijana.

U samom gradu Trstu dobili su slovenski kandidati preko 3000 glasova, brojka koja očito pokazuje koliko je Trst talijanski grad, i koliko je budna narodna sviest u Trstu. S radošću ističemo da su pri ovim izborima bratski ruku pružili braći Slovencima i Hrvati i Srbi, te složno kao jedan pošli u boj proti zakletom neprijatelju. Tako valja! Živili sviestni Slovenci i ostali Slaveni u Trstu!

Jučer su se obavili u gradu uži izbori, te je bilo izabrano 10 socijalista i 6 Talijana.

Sastanak zemaljskih sabora.

Iz Beča nam pišu, da je u sjednici od dne 15. ov. mj. izjavio bivši ministar Gessmann tečajem govora, da će biti sazvani zemaljski sabori dne 16. septembra o. g.

Zašto su Talijani glasovali za vladu?

Poznata je i nepobitna istina, da su talijanski zastupnici Primorja dok su doma, na domaćih saborih, skupštinah i sastancih najradikalniji i najčešći protivnici carske vlade. Stotinu puta čuli smo u saborih, na skupštinah i u privatnom razgovoru, kako nam predbacuju, da smo mi Benjamini carske vlade, da nam svuda pomaže i proti svakom štiti dočim su oni svuda zapostavljeni i zanemarani. Teško je naći ludjaka, koji bi tomu vjerovao. Ipak pitaju oni tim bajkama svoje neupućeno občinstvo. U istinu su Talijani Primorja bili odkad pamtimo svuda i od sviju vlada podupirani i štićeni na štetu i propast našu i većinom u prkos temeljnim državnim zakonom.

To priznaju i sami talijanski zastupnici nehote svojim postupanjem na carevinskom vieću u Beču. Kadgod se je bilo koja vlada nalazila u stisci ili nevolji, uvjek su njoj iz škripca pomogli talijanski zastupnici iz Primorja. U svakom pitanju, koje spravi ministarstvo u nepriliku, nadju se oni na svom mjestu u Beču te glasuju za vladine osnove i predloge i nepitajuć je li to pravedno i njihovim izbornikom štetno il koristno. Oni su i prošle godine glasovali opetovno za vladu kod socijalističkih predloga za olakšanje nesnosnog stanja pučanstva, glasovali su za pomnoženje vojske ili vojnika, u obće za sve što je vlada želila. Tako su se našli na okupu i predprošlog utorka u Beču svi — osim jednoga bolestnoga — da glasuju za vladu i da ju spase od poraza. Došli su dapače nekoji u Beč te isti dan odputovali odakle je jasno, da su došli na poziv vlade i njoj na pomoć.

Kod kuće su dakle oni t. j. u Istri, Trstu i Goričkoj silni radikalci, odlučni protivnici vlade a u Beču pitomi vuci i tihi janjci, koji na mig vlade s kokom, kuda ono s okom.

Nu priznati im se mora, da su oni pri tom pravi mešetari i vrstni trgovci, premda im se do sada nije uvjek posao posrećio.

Tako se hvališu sada, da im je vlada obećala za uslugu il proti-uslugu talijansko sveučilište u Trstu, (premda je ovo još na vrbi svirala jer neima pri tom odlučivati samo vlada) pustila je iz tamnice ili riešila od obtužbe talijanske djake, koji su iz revolvera pucali na njemačke djake na sveučilištu u Beču a reć bi, da je s tim glasovanjem u savezu i pripomoć koju kani vlada dati Talijanom Istre za njihovu izložbu u Kopru. Za Talijane je dakle carevijeće pravi „luogo di trafico".

Učlanjujmo se u dobrotvorna društva.

Od jednoga našega cesitoga muža u Americi dobio je prijatelj našega lista sliedeće redke: „Ovamo u Ameriku dolazi mnogo našega naroda, takodjer iz Istre, osobito iz Kastavšćine. Žalibože ljudi, došavši u Ameriku, ne poznaju nužde udruživanja, pa se neupisuju nit u koje podporno društvo, a tim nit nepostaju članovi „Hrvatske zajednice", koja pomaže svoje članove u slučaju bolesti, a u slučaju smrti njihove preostale. Svaki naš čovjek morao bi znati, kad ide u Ameriku, da tamo obstoji „Hrvatska zajednica", i da je za njega neobhodno potrebito, da se u nju začlani putem kojega dobrotvornoga hrvatskoga društva, kakvih ima u svakom mjestu Amerike gdje ima naših ljudi. Jao ti ga našemu čovjeku osobito u tudjini, kad dodje u nevolju, kad oboli, kad nejma zarade, ako nije u kojem hrvatskom dobrotvornom društvu. Tu nejma ni oca ni majke, ni brata ni sestre, koji bi mu pomogli u nevolji, tu mu može pomoći samo društvo. A ako hoće da mu društvo pomogne, valja da bude član društva, da bude član hrvatske zajednice".

Mi podpisujemo obima rukama ove rieči našega cesitoga muža u Americi. On već stariji čovjek, izkusan, razborit, zna dobro što našemu čovjeku u tudjem svietu treba, i savjetuje mu kao pravi domorodac, brat, ono što koristnim, potrebitim, nuždnim smatra. Nije on jedini koji to čini. Koliko i mi poznamo koji blagoslivaju „Hrvatsku zajednicu" u Americi, koji poznadu blagodati, koje ona pruža. I doma bi nam trebalo više udruživati se, stvarati medju ostalimi i dobrotvorna društva, te se medjusobno podupirati; u Americi pako nebi smjelo biti ni jednoga našega čovjeka, ni jednoga Hrvata, bilo iz Kastavšćine, bilo iz Istre, bilo iz koje mu drago hrvatske pokrajine, koji nebi bio član hrvatske zajednice.

Radi pomanjkanja prostora morali smo izostaviti podlistak, par dopisa i viesti. Doći će sve na red u budućem broju.

Književna viest.

Crkvenjak ili razgovor medju svećenikom i djakom, djelce namienjeno mladićima koji se žele i roditeljima koji ih kane posvetiti crkvenjačkom stališu. Priredio i pohrvatio O. Frane Dobrović, franjevac konventualac u Cresu. Ciena ovoj knjižici je 80 para, s poštom 90 para, tko je naruči izravno u O. Frana Dobrovića u Cresu, a K 1 u knjižarama.

Preporučamo ovu krasnu i poučnu knjižicu.

ZAHVALA.

Podpisani najsrdačnije zahvaljuje svim rodjacima, prijateljima i znancima, koji su mu prigodom njegove instalacije izrazili svoje plemenite želje.

OSOR, dne 5. lipnja 1909.

Frane Volarić,
nadpop-dekan.

POZIV
na
II. redovitu glavnu skupštinu
Kanfanarskog društva
za štednju i zajmove

registrane zadruge na neograničeno jamčenje koja će se obdržavati dne **27. tek. mj. u 4 sata po podne u prostorijama „Gospodarskog društva"** uz slijedeći

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. „ blagajnika.
4. Odluka o porabi čistog dobitka.
5. Tko što predloži.
6. Izbor nove uprave.

Na skupštini mora da je zastupana polovica svih zadružnih dijelova. U slučaju da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan u 5 sati po podne sa istim dnevnim redom. **Odbor.**

POZIV
na
Glavnu skupštinu
Istarske Posujilnice u Puli
registrane zadruge na ograničeno jamčenje.

Zadrugari pozvani su na XVIII. redovitu skupštinu, koja će biti u **nedjelju, dne 27. junija, u 10 sati prije podne u velikoj dvorani „Narodnog Doma"**.

RASPORED:

1. Izvješće i obračun za upravnu g. 1908
2. Izvješće nadzornog odbora. Od nadzornoga odbora odobreni obračuni za god. 1908. izloženi su na ogled zadrugarom u društvenoj pisarni (Narodni Dom, I. kat, desno).
3. Odluka o porabi čistoga dobitka.
4. Izbor nadzornog odbora.
5. Što koji predloži.

PULA, 11. junija 1909.

Na skupštini treba da je zastupana barem jedna desetina svih zadružnih dielova. Za slučaj, da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan u $10^1/_2$ sati prije podne sa istim dnevnim redom.

Oglas.

Podpisano društvo poziv'je svoje članove **na glavnu godišnju skupštinu** koja će se obdržavati u **subotu dne 26. junija 1909 u 3 sata popodne u dvorani „Narodnog Doma" u Voloskom.**

Dnevni red.

1. Čitanje zapisnika poslednje skupštine.
2. Izvješće odbora o djelovanju društva.
3. Predloženje obračuna za godinu 1908 i zaključak glede istoga.
4. Izvješće nadzornog odbora.
5. Izbor novog društvenog i nadzornog odbora.
6. Razprava i odluka glede društvenih posjeda.
7. Razprava i odluka glede predloga po stavljenih u smislu § 21. društvenog ugovora.

VOLOSKO, 12. junija 1909.

Istarsko društvo za promet pokretnina i nepokretnina i za graduju kuća za prodaju (društvo na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatiji).

Predsjednik:
Dr. Stanger, v. r.

Motor na gas
2 konjske sile
prodaje se uz veoma povoljne cijene.
Popitati se u tiskari
LAGINJA i DR. - PULA
ulica Giulia, 1.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tjelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogah i tjela te nebi smjela nijedna kuća biti bez ginsovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

Sasvim badava
svakomu
SAT sa LANCEM

Da upoznamo našu firmu i naše župne ure za gospodu i gospodje, šaljemo svakomu uz pripošlanje 1 K za trošak (nakodjer u pošt. markama) jedan krasni sat za lancem i naš ilustrovani cienik.

Pišite odmah na firmu satova
Heinrich Weiss
Beč 99. Postfach.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑ PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓ RIJEKA . . . ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Pon. d. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑ Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	↓ Punat . . . . ↑	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑ RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . . .	dol.	6.20
4.—	dol.	↓ NEREZINE . . ↑	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑ Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓ Rab . . . . ↑	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — proma okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuliča, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Mejdr

Hutvald 21 Kod Usti n/Orlici Češka

tkaona za strojeve i otpremna poslovnica preporuča uz tvorničke cijene jamačno najbolje:

Zefiri i proljetne latke

za gospojinske haljine, bluze, gospodske košulje itd.

Opreme za novjeste

karafajte „nove platne" 23 metra za K 16.—

Zahtjevajte uzorke!

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Posluzba brza i točna.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se takodjer na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Svi u krojački salon Zovića!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj? Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Poslovno geslo:

– Uz mali dobitak, veliki promet, – istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieko nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dostatno pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme uzaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

o ISTARSKA POSUJILNICA u PULI o

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga $4\frac{1}{2}\%$ čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsijo), mokrenju postelje, sujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteknosti, ischiesa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana sviela pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kolar,

Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGINJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 26. Pula, u četvrtak dne 24. junija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru"

(Nastavak.)

Po § 6. istoga zakona 14. maja 1869. odlučuje o naukovnom jeziku c. kr. pokrajinsko školsko vieće — saslušav one koji školu uzdržavaju, u okviru zakonom ustanovljenih medja. — I to glasi liepo. Ima se saslušati one koji uzdržavaju škole, obćine i pokrajinu; al netreba se držati njihova mnienja ako je proti zdravom razumu i zakonu. A ni c. kr. pokr. školsko vieće nemože odlučivati samovoljno nego prema zakonom. Zakonom nesamo prirode i pedagogije, koji hoće da se diete podučaje materinjim jezikom; nego i zakonom pisanim, čl. 19. temeljnih državnih zakona, po kojem je svakomu narodu zajamčeno nepovredivo pravo čuvanja i gojenja svoje narodnosti, i ravnopravnost jezika u školah, te po kojem se ima u pokrajinah sa više naroda urediti javne škole tako da svaki narod dobije nuždna sredstva za izobrazbu u svojem jeziku. Da se ni taj zakon nevrši obzirom na nas narod u Istri, pokazuju javne škole u Cresu, Lošinju Malom i Velikom, Puli, i tolikih drugih mjestih.

Po § 59. istoga zakona 14. maja 1869. ima se bezuvjetno ustanoviti javna pučka škola svuda tamo, gdje ima u okružju jedne ure više od 40 djece dužne polaziti školu. — Da se ni taj paragraf nevrši, pokazuje ona množina školskih okružja s našim narodom, koja nejmaju nikakve škole. A da se nevrši nit njemu srodan paragraf 11. istoga zakona od 14. maja 1869., koj zahtjeva da se na 80 djece mora dati 2 učiteljske sile, i na svakih daljnih 80 po jedan, to nam pokazuju mnoge hrvatske i slovenske škole u Istri sa 100 i više djece a sa samo jednom učiteljskom silom, to nam pokazuje n. pr. u ovom kotaru škola u Zametu, koja ima preko 300 školske djece a samo dvie učiteljske sile.

Mogo bi navesti još paragrafa rečenoga zakona, kao one o polazku škola, o imenovanju učitelja, al što da duljim. Već rečeno dokazuje, da su zakoni tu, i liepe ustanove u njih, a da se prema našemu narodu u Istri u velikoj mjeri nevrše, i to krivnjom c. kr. oblasti sa na čelu njim ministarstvom bogoštovje i nastave.

I ako su ljetos, prošloga mjeseca, razni slavili 40 godišnjicu obstoja državnoga školskoga zakona, to mi moramo ne slaviti, nego ogorčenom dušom spominjati 40 godišnjicu nepoštovanja školskih zakona sa strane onih koji bi jih morali vršiti i dati vršiti, sa strane c. kr. školskih oblasti.

Mi dajemo državi ono što od nas po zakonih zahtjeva, al ono što bi nam ona morala dati nedaje nam, i mi si moramo sami pribavljati.

Mnogi su očekivali od novoga reda u Istri poboljšica naročito u školstvu, mnogi su čak mislili, da već sada netreba prinosa Družbi ili malo. A kad tamo, c. kr. vlada, usupor jednodušnim molbam zastupnika obiju stranaka u pokrajini, uporno se brani, sazvati sabor, na glavu na nos otvara talijanske škole, pače dozvoljava otvorenje talijanske pokrajinske srednje škole — pridaje k starim krivicam jednu novu, bez da je i malo zadovoljila u zakonih utemeljenim zahtjevom Hrvata i Slovenaca.

Usupor novoga reda mi smo i na dalje upućeni, ćak više nego li prije, na darežljivost našega naroda i njegovih pojedinaca: i to naroda cielokupnoga, pojedinaca iz svih hrvatskih pokrajina; Hrvata iz Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, i kuda sve, kako u Americi, jih ima. Hvala Bogu! Od toga nam i jedna velika moralna dobit, a ta je da se tim načinom jača naša hrvatska uzajamnost, naša hrvatska ljubav, naše hrvatsko jedinstvo, te se ruše medju nami umjetno stvoreni medjaši.

I prošle godine dobili smo od ostavina, od blagih pokojnika. Dobili smo od podružnica; od Cirilo-Metodskih zidara u Zagrebu; od obćina; od novčanih zavoda; od akademije Sušačko-Riječke; od omladine u Trstu; od srednješkolaca u Dubrovniku, Spljetu i Zadru.

Svim, svim budi izrečena u ime ravnateljstva i moje najsrdačnija hvala. Hvala takodjer uredničtvom novina, koje velikom pripravnošću i bez ikakve odštete tiskaju sve objave Družbine, kao i prinose, te jih Družbi šalju.

U sve se je sabralo tečajem godine 1908. preko 100.000 kruna.

Kako se jih je trošilo, o tom će Vas izvjestiti velevriedna gg. tajnik i blagajnik Družbe. Ja samo spominjem, da se je otvorilo nove škole u Ferencih i Račicah, zabavište u Cresu, i ženski nastavni tečaj u Malom Lošinju, te da ima sada Družba 27 škola sa 42 učiteljske sile, k tomu tri zabavišta, i 2 pomoćne školske sile.

Obzirom na novi pokrajinski zakon o učiteljskih plaćah uredilo se je plaće Družbinih učitelja i učiteljica. Tom uredbom neće biti svak ni svaka zadovoljni. I mi bismo bili radje bolje, al nebijaše moguće. Kašto nije Družba prije činila u plaćah nikakve razlike, bio učitelj — učiteljica u jednom ili drugom mjestu, tako jih nije činila ni novom uredbom. Uredila je sve plaće, uzav u obzir usposobljenje ili neusposobljenje, prema dobi, odkada koj služi, postaviv za početak plaće najnižu kategoriju plaća. Inače se nije moglo, a da se nepostavi u pogibelj ravnovesje u družbinom financijalnom stanju. Mnogim su se dohodci povećali, nikomu ni za paru umanjili.

U zadnje doba ja sam žalibože mogao pregledati samo malo škola. U koliko sam jih pregledao, i koliko je inače poznato, učitelji i učiteljice nastojali su da odgovore svojim dužnostim. Za njihov trud ja njim ovim izričem iskrenu hvalu. Hvala posebice vjeroučiteljem koji bez ikakve nagrade, a samo iz ljubavi do škole podučaju vjeronauk u Družbinih školah.

Liepa hvala i članovom ravnateljstva Družbe i članu nadzornoga odbora Dru. M. Trinajstiću, koji su tečajem cele godine, svakoga mjeseca najmanje dva puta, redovito dolazili k sjednicam i razpravljali o Družbinih stvarih i potrebah; hvala naročito i tajniku i blagajniku koji su svaki dan imali posla sa Družbinimi stvarim. Družbino ravnateljstvo radilo je u obće i radi prema pravilom Družbe, prema njezinoj svrsi, prema odlukam skupština, i po svojih silah.

Sa željom da tako i unapried radi, molim sve, sve bez razlike, prisutne i neprisutne, Hrvate i Hrvatice kud god jih ima, da mu budu na pomoć, pa da može Družba što bolje odgovoriti svojoj svrsi, širiti što više prosvjetu, i učvrstiti što jače hrvatsku svieat u našem pučanstvu Istre!

Tako budi! (Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 15. 6. 1909.

U jučerašnjoj i današnjoj sjednici nastavljena je razprava o prvom čitanju financijalne osnove. O predmetu govorilo je više zastupnika te je razprava danas svršena i osnova na predlog zast Globinskoga upućena posebnom odboru od 52 lica na proučenje.

Prešni predlog Kalina.

Češki radikalni zastupnik Kalina utemeljuje prešnost svog predloga, koji ide za tim, da bi carska vlada parlamentu predložila osnovu izbornoga reda za Bosnu Hercegovinu. Govornik je poduljim i te-

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Čudimo se, da u tom popisu ovakovih „talijanskih" riječi nema ih još deset puta više. Ali pravo imaju A. e C., kad tvrde, da su labinski Hrvati od Talijana u gradu naučili ove talijanske riječi: malicia, arlekin, zbaracin, njorant, kontraštat, dezgracia, spiat, sasin (premda assassino nije ni talijanska riječ), stupido, imbrojon, barufa, barbanti (birbanti), desperacion, čakolat, na remengo, in malora, tradit itd. itd. A koliko imade riječi, koje nas puk upotrebljava i u hrvatskom i u talijanskom obliku? Na pr. zakon (lej), zapustit (bandonat), strpljenje (pacencia), pisano (na skrit), pravo (derit), oslobodit (liberivat), narodnjak (patriot), on isti (istesi), prominit (gambiat), sramota (vergonja), zadovoljan (kontenat), brzo (zvelto), nesreća (dezgracia), nevolja (mizeria) itd. itd.

Ali A. e C. dobro znadu, da Hrvati-seljaci iz okolice govore u Labinu sa Talijanima-gradjanima samo hrvatski, što je jasan dokaz da su Talijani morali naučiti hrvatski govoriti, a Hrvati moraju znati i znaju samo one talijanske riječi, koje se upotrebljavaju na sudu, u ugljenicima i trgovini, na brodu i po moru, u crkvi i školi, na pošti i općini, u vojsci i ljekarni, kod liječnika i odvjetnika, gdje su do sada Talijani vladali. To poznavanje talijanskih riječi nije za nas sramota, kad znamo, kako ih brzo nestaje, tamo gdje nestaje i Talijana i talijanske vlasti. A što se više diže svijest i moć nas Hrvata, moraju Talijani to više učiti hrvatski, i to ne samo pojedine riječi nego baš hrvatski jezik, kako to dokazuju baš sami talijanski listovi u posljednje vrijeme na našim stranama. Tako se čuje, da će od sada naprijed na talijanskoj pokrajinskoj realnoj prkos-gimnaziji u Pazinu svoje Talijančiće podučavati u hrvatskom jeziku kao obligatnom predmetu. Marameo...!

Desetoga dana skupivši se svi kod Sv. Duniža i odredše pomoću staraca, ki znaju pravdu i razvodi, granicu medju barbanskim i pulskim komunom, kako je od starih prišlo, a tamo na kuntradi Filipana im se pridružiše Vodnjanci s Guranom: sudac Crloni, Cesari, Tronbaro, Blož i Dominik, da se odredi medjaš medju njihovim i barbanskim. Kad su Barbanci pokazali list pisan 1158. o medjašu prema Guranu, potvrdiše tako, kao što i na temelju lista od god. 1140., što ga bijaše „načinil niki župan Šist z Barbana. I pulski komun pokaza svoj original, kadi se sva njih pisma i nodari održahu, da ta instrument biše storen v njih polači po zapovedi njih staraca i gospode; v kom se održaše, da ta župan Šist ima i more pas svoje živine od toga vrha kuntradi Filipana, kadi se svršuju tri termeni od kunfini" (puljski, vodnjanski i barbanski). Koliko bi vrijedno bilo znati, u kojem su jeziku bila pisana ta stara pisma. Povjerenstvo je sve potvrdilo, kako je bilo po pismima pravo. „Od tu idoše ravno putem, ki gre z Motmorana v Savičentu, i po puto nmoge križe na kamikeh visekoše, i tako greduć po starch zlamenjeh vse putem do puta, ki gre od Vodnjani v Barban, na glavi te zatki Opatije crekve sv. Martina, od vrha Globoca; i tu najdoše stare križe i stara zlamenja različna. I tu čekahu župan Marko, Križman i Brnaba i Mikula i vas komun golčanski; od sv. Vicenca Opatije župan Fasko, Adam i Žil i vas komun". Ovdje su Golčanci pokazali pismo od god. 1125. o medjašima, po kojemu su i sada knez i markez sa gospodom odredili medjaše. „I pisaše listi jednoj i drugoj strane jezikom latinskim i hrvackim; a gospoda sebi shranišе jezikom nemškim". Danas gospoda Talijani o hrvackom jeziku neće ni da čuju, a u XIII. vijeku ne samo da Razvod njihova talijanskoj imena i jezika ne spominje, nego su čak morali primati hrvatska pisma. Ali da, oni tvrde i ludo dokazuju da Hrvata tada u Istri nije ni bilo. Obratna tvrdnja bolje bi odgovarala istini, kako opažamo i iz Razvoda. Uredivši jošte dalje granice kod crkve sv. Sansaba i kod vrutka Pučul na temelju lista od godine 1220. Pod večer podjoše svi zajedno k večeri u Žminj.

(Sliedi.)

meljitim govorom zagovarao prešnost svog predloga.

Proti prešnosti predloga govorio je prvak njemačkih stranaka Dr. Silvester proglasivši, da želi Bošnjakom što bolji izborni red ali za prešnost da ne može ni on ni njegova stranka glasovati.

Ministar predsjednik baron Bienerth govori u kratko proti prešnosti jer da parlamenti nemaju prava pačati se u budući izborni red za Bosnu Hercegovinu.

Glavni govornici.

Izabrani su zastupnici Dr. Redlich proti a za zast. Němec, koji su svaki sa svog stanovišta o predmetu govorili.

Zast. Kalina kao predlagatelj imao je posljednju riječ i preporučio prešnosti predloga.

Zast. Laginja uzeo je na koncu riječ za stvarni izpravak dokazav da parlamenat ima pravo da se upozna sa osnovom budućeg izbornog reda za Bosnu. Prešnost je predloga zabačena; za glasovali su svi Slaveni — osim Poljaka i socijalisti.

Proračunska razprava.

U sjednici načelnika stranaka zaključeno je bilo da se ima proračunsku razpravu svršiti najdulje do 25. o. mj. U tu svrhu ograničen je broj govornika. Odlučeno je svakomu zastupniku 7 časaka te su tako na pojedine klubove odpala 2—3—8 sata. Na klub jugoslavenskih zastupnika odpala su samo 3 sata pak je ovaj zaključio, da će govoriti o glavnoj i podrobnoj razpravi 6 članova t. j. svaki okolo pol sata.

Glavni izviestitelj proračuna zast. Steinvender obrazloži u kratko svoj izvieštaj preporučiv kući da prihvati proračun kako ga predlaže proračunski odbor.

U glavnoj razpravi govore svaki sa svog stanovišta o proračunu zastupnici Lang — kršćanski socijalac za proračun; češki radikalac Baxa proti proračunu; njemački nacionalac Chiari za proračun; češki agrarac i bivši ministar Prašek govori odlučno proti proračunu pozvav Poljake, da se priključe ostalim slavenskim zastupnikom.

Zast. Spinčić govori obširno o stanju Hrvata u obće, napose onih Primorja.

Zast. Tresić izjavio je, da Hrvati nemaju nikakvog razloga da glasuju proračun sadašnjoj vladi.

Podrobna razprava.

Predsjednik javlja, da će se proračun razpraviti u podrobnoj razpravi podieljen u četiri grupe. Stavlja u razpravu I. grupu t. j. ministarsko vieće, upravno-sudbeni dvor, dvorska kancelarija, carevinsko vieće i državni sud.

Razpravu otvara izviestitelj Dr. Wittek sa preporukom, da se primi sve stavke bez promjene.

Kod razprave govore češki zast. Silinger proti, kršćanski-socijal Gruber za, slovenski zast. Benković proti.

Pošto je još govorio kršćanski-socijal Miklas za proračun prekinuta je razprava i dignuta sjednica u 8 sati na večer.

Nastavak razprave o proračunu.

Beč, 17. 6. 1909.

Vladino stanovište.

Ministar predsjednik barun Bienerth uze prvi riec u današnjoj sjednici, da označi stanovište vlade prema pojedinim strankam parlamenta. On reče, da parlamenat mora imati pred očima interese čitave države nipošto samo pojedinih njezinih dielova. Vlada neželi borbe s parlamentom; ona nije proti nijednoj stranci i da negoji protuslavenskih težnja. Zatim je govorio o uredjenju državnih financija. Vlada hoće, da se uredi njemačko-češki spor, koji je na putu redovitom poslovanju parlamenta i českog sabora. Što se tiče prigovora jugoslavenskih zastupnika, to mora izjaviti, da je vlada koješta uradila za duševni i materijalni napredak južnih Slavena. (Prigovori od strane južnih Slavena.) Na koncu moli, da se prihvati proračun.

Pošto su još govorili četiri govornici, dva za dva proti proračunu, prešlo se je na glasovanje o prvoj grupi proračuna.

Poimenično glasovanje.

Česko-radikalni zastupnik Choc predloži, da se glasuje poimence o stavci „dispozicioni fond“ kojim razpolaže vlada u svoje tajne svrhe. Predlog je prihvaćen i glasuje se poimence. Prihvaćene su ostale stavke većinom glasova a dispozicioni fond poimeničnim glasovanjem primljen je sa 218 prati 198 glasova.

Podrobna razprava o II. grupi

(ministarstvo nutarnjih posala, pravosudja i bogoštovja-nastave).

Prvi uze riec češki zastupnik Horsky, koji govori proti proračunu, a govorili su još drugi Slaveni. Za proračun govorili su njemački nacionalac Erb, poljak Tomaszewski i drugi Niemci.

Zatim je sjednica zaključena i to u 10 sati na večer.

Beč, 18. 6. 1909.

Nastavak proračunske razprave.

Današnja sjednice trajala je 13 sati. Da se razpravu pospješi brisalo se iz listine govornika više zastupnika vladinih stranaka, koji su kanili za proračun govoriti. Sjednica je svršila noću u 11 sati. Izmedju slavenskih zastupnika vriedno je spomenuti Dr. Bulina iz Moravske, koji je vrlo obširnim i temeljitim govorom označilo neprijateljsko držanje sadašnje vlade prema slavenskim narodom.

Govorio je temeljito i slovenski zastupnik Dr. Rybař iz Trsta, koji se je potužio na maćuhinskom postupanju vlade i Talijana na školskom polju proti tršćanskim Slovencem. U pitanju talijanskog sveučilišta izjavio je da slavenski zastupnici nemogu biti za talijansko sveučilište dok Talijani u Trstu nieču tamošnjim Slovencem, koji imadu preko 2000 za školu sposobne djece, slovenske pučke škole.

Na koncu sjednice prihvatiše vladine stranke II. grupu državnog proračuna. Proti glasovali su svi prisutni slavenski zastupnici — osim Poljaka — i socijaldemokrati.

Beč, 19. 6. 1909.

Današnja sjednica prošla je bez osobitog zanimanja; započela je u 9 sati i svršila u 2 sata po podne. U nastavku proračunske razprave govorilo je više zastupnika raznih stranaka, svaki sa svog stanovišta.

Član „Sveze jugoslavenskih zastupnika“ Roblek govorio je o propadanju nekojih gospodarskih grana u Štajerskoj i potužio se na nemar i zapostavljanje južnih Slavena na svih poljih od strane sadašnje vlade, kojoj nemože izreći povjerenje tim, da bi glasovao za proračun.

Na koncu sjednice priobćio je predsjednik, da je talijanski socijalista zast. Pagnini iz Trsta položio svoj mandat. Buduća sjednica u ponedjeljak u 2 sata po podne.

Govor

narodnog zastupnika Dr. Matka Laginje izrečen u sjednici carevinskog vieća dne 4. tek. mj. povodom razprave o madjarskoj agrarnoj banci za Bosnu-Hercegovinu.

Visoka kućo! Premda sam si posve svjestan, da moj govor neće moći više, vrlo važnu razpravu, koju vodimo u visokoj kući, na potrebitoj visini uzdržati, moram ipak svojoj radosti podati izražaja radi uspjeha kod netom obavljenog glasovanja (Odobravanje i pleskanje ruku.) čim je meni omogućeno bilo, da kažem koju riec pour l'honneur de drapeau (na čast zastave). (Odobravanje i pleskanje ruku.)

Visoka kućo! Ja prelazim odmah na stvar a neću da se o razmjeru stranaka u ovom parlamentu izjavim, niti ću se dotaknuti velikih političkih pitanja naše izvanjske politike, to prepuštam drugim, možda i samom sebi za druga vremena.

Kazati ću još te samo nešto k predmetu, o čemu se nije, kako mi se čini, tečajem jučerašnje i današnje razprave, dosta ob širno govorilo. Ovdje bijaše općenito iztaknuto, da će pravilnik agrarne banke za Bosnu i Hercegovinu strašno pogubno djelovati. Dapače ni one stranke, u kojih krilu biti će možda ugušena vlada (smjeh) nemogoše od manje, a da nebi pogriešle, počinjene dozvolom povlastice bosanskoj agrarnoj banci, posve i otvoreno priznale. Banka, visoka kućo!, za koju mora da radi sav vladin aparat; banka, koja nedaje ništa vladinom aparatu, koji za nju radi; banka, koja će sudjelovanjem vladinog aparata samo koristi i čisti dobitak imati; banka, koja vuče jedan i pol postotka tobožnjih troškova uprave od prvobitne glavnice za čitavo trajanje zajma, premda nose taj trošak za pravo vladini organi; banka takova neznalužuje drugog imena već, da je to poduzeće, koje donaša propast čitavom narodu Bosne i Hercegovine.

Vrlo je zanimivo: obično se negovori od zemljištnog raztorećenja niti o odkupu, ni o oslobodjenju seljaka, već se govori koli sa vladinih stolicah, toli od vladinih stranakah uvjek o dobitku kod raztorećenja (Tako je!). To je posao, ali samo za banku, koji će se provadjati isključivo za nju i na njezinu korist. Tako znamo zemljištno raztorećenje u Bosni temelji se na povriedi prava, na izdajstvu (Odobravanje i pleskanje ruku). Povrieda prava počinjena je već prije više godina, a danas imalo bi se ju pomoću vladinih organa u Bosni i Hercegovini provesti, eventualno uz jamstvo naših kraljevina i zemalja.

Prielom prava sastoji u tom, da se je sve pravne pojmove odnošaja, koji su tamo dolje postojali i pravom postojati imali, preokrenulo. (Odobravanje.) Samo najmanji dio zemljišta Bosne i Hercegovine je tako pod tlakom ili približno tako pod tlakom, kao što bijaše nekoč slučaj u naših pokrajinah. Sve ostalo, što nazivljemo kmetskim pravom, stvoreno je od pokojnog ministra Kállaya. On je stvorio Sever-naredbu, koju nije htjela Turska nikada oživotvoriti, ili nije mogla oživotvoriti, on je pomoću bajuneta ustanovio Sefer-naredbu, kojom je takozvano kmetsko pravo postalo stvarnim pravom samog najamnika. Pravi odnošaj u Bosni, izuzam veoma malo slučajeva, posve neznatnih iznimnih slučajeva, jest to pravi najam, i to takav najam, koji se označuje čistim prihodom, mjesto da se izrazi u novcu. Kallayevom naredbom bijahu bosanski begovi i age, to jest pravo plemstvo Bosnije, narodno plemstvo — da je plemstvo narodno, to je ono dobro, što ga u plemstvu naših zemalja nalazimo — u svojem pravu prikraćeni. Nu je li pučanstvo štogod odatle imalo? Imaju li najamnici, imaju li kmetovi štogod od toga ako se raztorećenje tako provede, kaošto to stoji u pravilniku i regulativu za ovu banku? Ja tvrdim, da nemaju absolutno ništa! Za kmetove neće biti koristi, njih će se svakojakimi obećanji, svakojakimi agenti mamiti, kaošto se je nekoć i pred malo godina, prije nego li je u Americi nastala poznata kriza, hiljade i hiljade našega naroda namamilo koji se preko oceana izselile u tu svrhu, a da odatle trgovačko-pomorska poduzeća svoj dobitak povuku. (Odobravanje.)

Gospodo moja! Pošto je to pitanje, kaošto rekoh obširno i svestrano razpravljeno, neću da se upuštam u podrobnosti regulativa, ali čini mi se, da jedno vrlo važne pitanje nebijaše dostatnim naglaskom, i dovoljnom silom iztaknuto, a to je, gospodo moja, sliedeća ustanova: kaže se, da će suglasno raztorećiti. To nije istina, gospodo moja! Raztorećiti će se u svim onim slučajevima, gdje bude mogao kmet dokazati ili hotio dokazati takozvano pravo bivanja. Ovo pravo bivanja bijaše kmetovom u 900 do 1000 slučajeva priznato, gdje nije obstojalo prije austrijskog zaposjednuća. U mnogo će se dakle slučajeva svakojakim mamljenjem, kao što je već rečeno, jedino voljom jedne stranke, voljom naime kmeta, raztorećiti. (Povič.) Dobro, ja priznajem, da nebi bilo škode, nu imademo li temeljnu ustanovu, što se tuj za pravo ima raztorećiti? Nipošto, gospodo moja! Mi nemamo ni u pogodbi ni u regulativu takovu ustanovu, što da se raztereti, odnosno koliko se ima od dotičnog seljačkog posjeda procieniti. Mi imamo zatim jednu ustanovu, polag koje kod zbrojitbe zajmovnog iznosa, dužnik neprima svu glavnicu, već dva obroka glavnice, odnosno interese i anuitete odmah kod zbrajanja plaća i kao uložke banci prepušta. Govoreći praktično, to znači: sa raztorećenom glavnicom od 1000 K i sa pet postotaka interesa nedobiva onaj, koji ima pravo na raztorećenje 2000 K — razumije se samo po sebi po odbitku velikih troškova, koji će nastati — već dobiva tekar 1900 K, a 100 K ostaje u blagajni banke, i to, kaošto bi se moralo misliti za pokriće onih obroka, koje dužnik nebi platio. Nu tomu nije tako. Polag pravilnika ostati će seljak dužnikom čim neuplati bilo samo i prvi obrok. Neće se bo uzeti kano uplatu prvog neuplaćenog i zaostalog obroka ono što je u blagajni kano uložak, već će se izplatiti jadva onda kad bude čitav zajam podmiren, odnosno pošlo je bio posjed eventualno prodan a tim banka do podpunog raztorećenja došla. Pitanje nastaje u pravilniku, komu će se novac pobrojiti. Ja držim, da bi se imao begu pobrojiti. To pako nije točno navedeno radi toga nastaje pogibelj za posjednike, da će izgubiti posve spomenute obroke, jerbo anuitete vriede 30, 40 i 50 godina. Po mojem mnienju ovo je tako pogibeljno i upropastno, da se mora s nama doći do uvjerenja, ako se ovo uz mnoge druge primjere iz pravilnika uvaži, da je ovaj regulativ i čitavo djelovanje banke propast tamošnjemu pučanstvu.

Kako će izpasti socijal-politički i sa čisto političke strane ovo pitanje? Mi stojimo na stanovištu, da neće naša vlada, kao što nije već od 30 godina amo, tako ni u buduće, nepokažemo li mi, da smo ljudi, biti stanju a da te odnošaje promjeni. Naše je osvjedočenje, da će ova banka, kaošto je već proglasila, svoje djelovanje u istinu i započeti. Posljedica tomu biti će socijalna bieda, gospodarsko osiromašenje jednih koji bijahu raztorećeni i koji će sadašnje pravedno stanje u slučaju ovrhe izgubiti, drugi pako će osiromašiti, jer nisu radi pomanjkanja inteligencije u stanju svoje glavnice redovito upravljati. Završavam ovim kratkim razglabanjem, sa opazkom, da bi se svaka austrijska vlada, dapače i više, svaki parlamenat ove monarhije čuvao toga a da se nestvori na jugu naše monarhije jedna nova Macedonija. (Odobravanje.)

Nakon ovih kratkih opazaka uslobadjam se postaviti predlog za konac razprave (Odobravanje) i da se točno ustanovi koja li strana visoke kuće na to pristaje, predlažem, da se konstatira razmjer glasova. (Živahno odobravanje.)

Stvarni izpravak

zastupnika Spinčića kod razprave Masarykova predloga obširom na proces provadjan u Zagrebu proti 53 Srba.

(Iz sjednice zast. kuće u Beču 18. V. 1909.)*

Gospodin govornik kršćansko-socijalne stranke, profesor Mayr, izjavio je u ime svoje i svoje stranke, da stranka doista

* Priobćujemo ovo makar i nešto kasnije.
Op. ured.

Nastavak u prilogu.

prosvjete. Ali uza sve suprotivštine narod je tu svoju riječ čuvao, trpio je za nju muke i progonstva, kao što za nju i danas trpe ona nevoljna naša dječica u istarskom selu Humu. Pomozimo, Hrvati, toj našoj djeci! Pomozimo, Hrvati, njihovu majku — Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru. Dan svetih naših apoštola je blizu. *U taj dan, više nego igda, sjetimo se zapuštenoga našega naroda u Istri, sjetimo se Družbe sv. Ćirila i Metoda i dajmo, koliko možemo, dajmo, da olakšamo muke onih, koji trpe za našu sladku hrvatsku majčinu riječ.*

Napried za Družbu!

Iz Buzeta, 14. junija (zabava, općinski liječnik).

Akoprem je i u nas dobrahno uvrežena misao, da se dostojno proslavi Ćirilo-Metodski dan, nije uspjela ni ove godine vruća želja nekolicine, štono ne mare za blaženi mir, da se svečano proslavi uspomena ove sv. braće. Prošle godine u dan ovih apoštola i učitelja ilirskoga pučko predavanje o njima; ove godine njihova uspomena će proći u nas, da se je ne ćemo spomenuti načinom dolikujućim tih naših Dioskura, ako nas dašto ne varaju svi znaci. Ali ipak nakana je bila čvrsta 4. junija, prirediti predavanje, u predvečerje najmo dana sv. braće, skopčano sa ovećom zabavom, al pošto će naša „Sokolska glazba" na slavu sokolsku u Općine istog dana, pa i mnogo našeg naroda, za to se moralo odložiti namjeravanu zabavu na nedjelju 11. julija. Upozorujemo već sada na nju naše ljude, a i naša društva molbom, da ne drže veselice ili sastanke ovog dana. — Program će se objelodaniti provodobno.

* * *

Med nama već posluje i stanuje novoimenovani opć. liječnik Dr. Drag. Ciotti. Radovasmo se njegovu dolasku u našu općinu, jer doznasmo za njegove odlične vrline kao čovjeka, marna liječnika te zauzetog rodoljuba. Takova potrebovasmo kô sunca ozebao. Ovdje je mnogo i teških narodnosnih te kulturnih poslova, a prem alo je radenika i poštenika, pak se samo od srca veselimo novim pridošlim silama i pobornicima. — Kličemo mu: dobro došao i dugo zdrav i veseo revnovao u u našoj sredini!

Izložba blaga u Buzetu.

Dne 12. o. mj. obdržavala se je za prvi put izložba goveda u Buzetu za opseg ovdašnje kotarske gospodarske zadruge sa nagradama.

Za nagrade podjelilo je zemaljsko gospodarsko vijeće skupa sa vladom svotu od 500 kruna a ovdašnja kotarska zadruga i buzetsko društvo za štednju i zajmove po 100 K dakle 200 K.

Izložba bila je dobro posjećena jer je na istu dognato 103 goveda i to 21 junac, 40 junica i 42 krave.

Nagrada je bilo razdjeljeno u svemu 19 i to 12 od svote od 500 K podjeljene od zemaljskog gospodarskog vijeća i vlade a 7 od svote od 200 K stavljene na raspolaganje od zadruge i buzetskog društva za štednju i zajmove. Od prve svote bile su za bikove 3 nagrade, po jedna od 60, 40 i 30 K, za junce 5, jedna od 50, 2 od 30 i 2 od 25 K, za krave po jedna od 80 i 60 i dvije po 35 K, a od druge svote za bikove 2 po 30 K, za junce 3 po 30K a za krave 2 po 25 K.

Iz sela Štrpeda dobilo je nagradu 7, iz Sv. Ivana i Sv. Sveti po 4 posjednika, iz Saleža, Brda Sovinjak, Veli Mlun i iz Lupoglave po jedan posjednik.

Povjerenstvo bilo je sa izložbom u svakom pogledu zadovoljno, naročito je uvidjelo, da se je ovdašnji narod počeo svojski zauzimati za poboljšanje pasmine goveda.

Osobito je povjerenstvo iskazalo priznanje svim posjednicima radi dobrog i čistog držanja blaga, te je izrazilo, da je ovaj kotar iza opsega kotarske zadruge Buje najbolje napredovao u poboljšici pasmine.

Ova prva izložba neka bude svima pojednicima na poticaj, jer racionalna gojitba blaga upravo u ovom kotaru, gdje svi preduvjeti za istu opstoje, biti će zaista na osobitu korist gospodarstva, što već mnogi i uvidjaju, te u tom smjeru i svoje gospodarstvo uređuju.

U buduće biti će svake druge godine obdržavana izložba blaga za ovu zadrugu koja će zaista na razvitak stočarstva znatno uplivisati.

Preporučiti bi pako bilo zemaljskom gospodarskom vijeću, da svake godine obdržava izložbe u onim zadrugama, gdje se opaža napredak stočarstva, a da ih neobdržava u onim predjelima gdje za sada nemaju smisla.

Razne primorske viesti.

Položio zastupnički mandat.

Iz Beča nam pišu, da se je već u četvrtak pogovaralo u parlamentu, da je položio zastupnički mandat na carevinskom vieću talijanski socijal-demokrat i tršćanski zastupnik Silvio Pagnini. U tršćanskih listovih od petka čitamo izjavu rečenog zastupnika, u kojoj navadja razloge, zbog kojih je položio mandat i izstupio iz socijalističke stranke.

Iz te izjave doznajemo da je g. Pagnini došao u sukob sa načelničtvom svoje stranke. Razlozi sukoba bili bi naime ti, što je načelničtvo socijalističke stranke u IV. tjelu kod netom obavljenih izbora za grad Trst izmedju 16 svojih kandidata postavilo i dvojicu slovenskih socijalista. Dalnji razlog imao bi biti taj, što da su se njegovi prijatelji u načelničtvu dogovorili sa slovenskom narodnom strankom glede užih izbora u gradu Trstu. Ovaj razlog absolutno nestoji, što nam potvrdiše sami socijaliste i prvaci slovenske narodne stranke. Istina je, da su socijalisti kandidirali dvojicu svojih slovenskih drugova, ali to nebi za pravog socijalista smio biti razlog, da se proti tomu opire, tim manje, da radi toga polaže zastupnički mandat.

Svojim postupkom i svojom izjavom pokazao je g. Pagnini, da on nije socijalista, već čisti i ovejani Talijan i ništa drugo. Pokazao je nadalje, da mrzi i prezire svoje slovenske drugove socijaliste kao što nas sve mrze i preziru njegovi sumišljenici kod „Piccolo", „Indipendente" itd. Pokazao je i dokazao ono što smo mi toliko puta uztvrdili i za talijanske socijaliste Istre t. j. da su oni najprije Talijani, a onda tekar socijaliste i da nisu drugo nego crveni rep najradikalnije talijanske nazovi-liberalne stranke. Nas Slavene mrze i preziru jednako liberalni Talijani kano i talijanski socijalisti i samo bene i lude mogu ovim posliednjim vjerovati, da su braća i prijatelji slavenskog radnika.

Štipendije za obrtničku školu u Trstu.

Otvoren je natječaj na nekoliko državnih štipendija u iznosu od 30—40 K mjesečnih za buduću školsku godinu a za dječake iz Primorja, koji bi htjeli polaziti koji odio rečene škole.

Molbe za te štipendije valja upraviti ravnateljstvu državne obrtne škole u Trstu do 25. junija 1909.

Ovu školu svršilo je dobrim uspjehom više naših mladića, koji su polazili „Delavsku šolu" u Kastvu. Očekujemo, da će se koji javiti i za razpisane štipendije.

Porinuće ratnog broda „Radetzky".

Po ustanovljenom već programu vršiti će se u Trstu na brodogradilištu „Stabilimento Tecnico Triestino" dne 2. julija o. g. u 10 sati u jutro svečano porinuće nove oklopnjače naše ratne mornarice, koju će krstiti sa imenom slavnog austrijskog vojskovodje generala Radetzky. Porinuću prisustvovati će nadvojvoda-prestolonasljednik Fran Ferdinand sa suprugom, kneginjom Sofijom Hohenburg, koja će kod kratitbe nove oklopnjače kumovati. Osim toga prisustvovati će porinuću razni ministri i više državnih zastupnika, koji će u tu svrhu ravno iz Beča u Trst.

Imenovanja.

Dosadašnji upravitelj pomorske vlade u Trstu g. Antun Delles imenovan je predsjednikom iste vlade te je istodobno uvršten ad personam u IV. plat. razred.

— Putujući učitelj u Sežani g. Jakov Lah imenovan je tehničkim pristavom za poljodjelstvo i zamjenikom zemaljskoga kulturnoga nadzornika kod c. k. namjestničtva u Trstu.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

POZIV
na II. redovitu glavnu skupštinu
Kanfanarskog društva
za štednju i zajmove
registrane zadruge na neograničeno jamčenje

koja će se obdržavati dne **27. tek. mj. u 4 sata po podne u prostorijama „Gospodarskog društva"** uz slijedeći

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjedniku.
2. Izvještaj tajnika.
3. „ blagajnika.
4. Odluka o porabi čistog dobitka.
5. Tko što predloži.
6. Izbor nove uprave.

Na skupštini mora da je zastupana polovica svih zadružnih dijelova. U slučaju da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan u 5 sati po podne sa istim dnevnim redom. **Odbor.**

POZIV
na godišnju glavnu skupštinu
Gospodarskog društva
u Sv. Martinu kod Buzeta

koja će se obdržavati dne **29. junija t. g. u 2 sata po podne u društvenim prostorijama** sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Izvještaj upravnog odbora i nadzorstva.
2. Pročitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
3. Odobrenje računa za god. 1908.
4. Biranje novog odbora i nadzorstva i mirnog suda.
5. Slučajnosti. **Odbor.**

Motor na gas
2 konjske sile
prodaje se uz veoma povoljne cijene.
Popitati se u tiskari
LAGINJA i DR. - PULA
ulica Giulia, 1.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Carlo Marzolo br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju
sa šivaćim strojevima i dvokolicama.
Cijene umjerene. – Prodaje se također na obroke.
Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjećkalice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Jožok, Blansko.

Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Čuveno ulje za sluh
nadilječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika
O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN
Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.
Dobiva se posvuda!

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, nateklina, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom
„Paralysian-Linimenta"
po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen ljek nadmašuje sve ostalo ljekove u djelovanju.
Čuvajte se patvorina!
Cijena boci K 1·60.
Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati živaći stroj!?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svoje iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netroba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao: ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brillantne i općine stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Sloga“.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškoj disanja), nespavanja, zujenja u ahu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, mišićne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, sujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tiielu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svsobće slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječ nim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. godišnjih, kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare“ LAGINJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2190. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

takodjer sada, sada možda još više, simpatizuje sa Hrvati i Srbi, ali da hipno nemože ići s nami. Dodao je opazku, da u ostalom u Hrvatskoj obstoji stranka, koja hoće, da se proces provede. S ovom opaskom izrekao je neizpravno, kao da bi mi proti provedenju procesa bili.

Što se tiče stranke, koju je ovdje stalno mislio, dozvoljam si stvarno konstatovati, da je vodja te stranke, pouzdanik mnogih Bečkih novina, imenujmo ga, Dr. Josef Frank, već ponovno kao kaput mienjao vjeru, i da još ni danas nezna pravo hrvatski jezik; da se je već godine 1872., kod jednoga sličnoga umjetno napravljenoga veleizdajničkoga procesa kakav je današnji u Hrvatskoj i Slavoniji, nalazio u zboru tajnih agenta, obično uhode nazvanih, proti otačbenikom Hrvatske i Slavonije, sa mjesečnom platom 60 forinti (čujte!); da je svoje vrieme hvalio čiste ruke najvećega hrvatskoga tiranina Khuen-Hedervary a, kad je ovaj sa strane pravih Hrvata radi tajno iz Zagreba u Budimpeštu prenešenih arhivalija napadnut bio; da se je kao zao duh ušuljao u hrvatsku stranku prava u vrieme kad bijaše jako jaka i kad su se neprijatelji Hrvatske njezine ujedinjene moći bojali, da ju bud razbije bud povede u krilo magjarskoga vladinoga sustava; da je kasnije razne magjarske banke proti hrvatskoj agrarnoj banci preporučivao; da je predprošloga ljeta, kad je narodna vlada bana Pejačevića, radi nasilnoga postupka Magjara naprama Hrvatom, demisionirala, konferirao pet ura sa ministrom predsjednikom Wekerlom, te da od tada hrvatsko-srbsku koalicij,u a tim i veliku većinu hrvatskoga i srbskoga naroda psuje, a vladu Rakodczaja i Raucha u zaštitu uzimlje, da u njegov tabor u najnovije vrieme malo po malo Khuenovi Magjaroni dolaze; i da je takodjer nove težnje njekih hrvatskih otačbenika iz Dalmacije za zajedničkim postupkom svih hrvatskih stranaka odbio.

Obzirom na neizravnu tvrdnju gospodina govornika kršćansko-socijalne stranke, kao da bi mi bili protivni provedbi procesa, uztvrdjujem stvarno:

Mi hoćemo da se proces provede, ali provedba morala bi biti nješto europejskija (povladjivanje), a ne azijatska kako je dosad vodjena.

Mi hoćemo, da budu provedeni i drugi procesi, koji su s ovim u savezu; tako na pr. proces proti listu „Reichspost“, proti kojemu bijaše podnešena prijava kod jednoga sudišta ovdje u Beču sa strane njekih hrvatskih i srbskih zastupnika već početkom mjeseca novembra 1908., dakle prije više od pol godine, a da još danas proces nije proveden.

Mi bi htjeli takodjer, da bude proveden proces proti Dru. Friedjungu, proti toli hvaljenom Dru. Friedjungu, proti kojemu su svi zastupnici hrvatsko-srbske koalicije podnieli prijavu.

Mi hoćemo da se objasni sva stvar.

I dok se to nedogodi — a moralo bi se dogoditi skoro već obzirom na zlostavljane obtužence i njihove jadne obitelji — moramo Nastića, i „Reichspost“, i Dra. Friedjunga, i sve što iza njih stoje označiti naprosto, kao svjestne ili nesvjestne, plaćene ili neplaćene klevetnike, i smatrati ciglu veleizdaju kao umjetno napravljenu, kako se je to često proti Hrvatom učinilo, u svrhu da se potisnu opravdani zahtjevi Hrvatske i da se potlači njezina prava, da se obnovi bratska svadja i gradjanski rat izmed Hrvata i Srba, i da se uzmogne protiustavno, protuzakonito i nasilno u Hrvatskoj vladati i pospješivati magjarizaciju Hrvatske i Slavonije. (Povladjivanje i pljeskanje.)

Ovo je odgovor „Hrv. Pravu“, dičnom organu još dičnijeg dra. Jozefa Franka, na napadaje na zast. Spinčića. Uredničtvo.

Interpelacija

zastupnika Matka Mladića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra željeznica.

Uzprkos opetovanim upitima državnih zastupnika iz Istre na carevinskom vieću i zemaljskih zastupnika na istarskom saboru;

usupor svim predstavkam i spomenicam političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre u Pazinu i političkog družtva „Edinosti“ u Trstu;

uzprkos tolikim molbam i pritužbam hrvatskih i slovenskih občina i družtava Istre nije do danas provedena jezikovna ravnopravnost na postajama državnih željeznica Istre ni susjednog joj Trsta sa okolicom.

Bivši ministar željeznica Njeg. preuzvišenost gospodin vitez Bilinski obećao je pred više godina svečano tadašnjemu predsjedniku političkog družtva „Edinost“ u Trstu, da će narediti, da se postavi na sve postaje državne željeznice od Trsta do Pule i Rovinja i na samoj postaji u Trstu takodjer i hrvatske ili slovenske nadpise označiv čak u tu svrhu opredieljenu svotu novca.

Čim su za to doznali — bilo kako — talijanski zastupnici Istre i Trsta te njihovi listovi, zagrozise se carskoj vladi da do toga nesmije doći i tim onemogućiše pravedan i u zakonu utemeljen zahtjev istarskih i tršćanskih Slavena.

Nakon dogradnje državne željeznice Trst-Poreč odlučeno bijaše, da će sve postaje od Trsta pak do Poreča imati dvojezične t. j. hrvatske ili slovenske i talijanske nadpise.

Ministarstvo željeznica odustalo je od toga usljed posredovanja talijanskih zastupnika Istre i Trsta te radi vike i grožnje talijanske štampe Primorja.

Obzirom na to, da prolaze državne željeznice: Trst-Herpelje-Pula-Rovinj i Trst-Poreč malom iznimkom po zemljištu napučenom od Hrvata i Slovenaca Istre, Trsta i tršćanske okolice;

obzirom nadalje na to, što se tim željeznicama služi većim dielom pučanstvo našega roda i jezika, usloabdjaju se podpisani staviti na Nj. preuzvišenost gospodina ministra željeznica sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna odrediti, da se već jednom zadovolji navedenim upitima državnih i zemaljskih zastupnika Istre, predstavkama i spomenicama političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre i političkog družtva „Edinost“ u Trstu; molbama i pritužbama hrvatskih i slovenskih občina i družtava Istre, da se naime postavi na sve postaje državnih željeznica Trst-Herpelje Pula-Rovinj i Trst Poreč takodjer i hrvatske ili slovenske nadpise te tako udovolji obvezi bivšeg ministra državnih željeznica Njeg. preuzvišenosti g. viteza Bilinskoga i zadovolji ustanovi državnih temeljnih zakona o ravnopravnosti jezika.

Beč, 8. junija 1909.

(Sliede podpisi.)

Interpelacija

zastupnika M. Mandića i dr. na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra željeznica.

Opetovano bijaše iztaknuto u austrijskom parlamentu od strane jugoslovenskih zastupnika kako se koli od strane ministra željeznica toli i od strane podredjenog mu činovničtva sustavno radi na tom, da se narod svih onih krajeva na našem jugu kojimi prolaze državne željeznice i što brže i što bolje poniemči. Ministarstvo željeznica namješćava nesamo kod ravnateljstva državnih željeznica u Trstu što više njemačkih činovnika tako, da neima primjerice u Trstu niti jednoga predstojnika tolikih upravno-tehničkih odsjeka ili u obće viseg činovnika hrvatske ili slovenske narodnosti, već to isto čini i na mnogobrojnih svojih postajah, u čisto slovenskih ili hrvatskih krajevih ili sa mješovitim slavensko-talijanskim stanovničtvom. Za pripadnike naše narodnosti jesu reservirana najniža činovnička ili poslužnička mjesta, a ipak bi visoko ministarstvo moralo znati, da na jugu naše države ogromni dio državnih željeznica teče po hrvatskom i slovenskom zemljištu, te bi usljed toga moralo biti tamo razmjerno najviše činovnika našega naroda. U istinu ih imade puko toliko, da izpred njemačkih činovnika sasvim izčezavaju.

Ni pol jada kad bi se ti njemački činovnici u službi i izvan službe držali prema stanovničtvu, medju kojim živu onako, kako im to obćeniti državni zakoni i valjda naputci visokog ministarstva nalažu. Njima nemože nitko kratiti vršenje njihovih državljanskih prava izvan službe ali u službi moraju poštivati državne temeljne zakone, a izvan službe nesmiju da budu na porugu i sablazan stanovničtvu, kojemu imadu služiti.

Pa šta vidimo primjerice u Primorju?

Tamo su mnogi i mnogi činovnici državnih željeznica u i izvan ureda širitelji niemstva i graditelji njemačkog mosta do Adrije.

Za dokaz tomu navadjamo samo jedan slučaj zbivši se nedavno u Gorici — premda imade ovakovih ili sličnih primjera vrlo često opisanih u naših listovih.

Dne 26. maja ov. god. sbzvao je odbor njemačkog školskog družtva (Schulverein) u Gorici na pobudu već glasovitog germanizatora, činovnika željeznice Wiesera sastanak željezničara, koji su odvisni od rečenog činovnika. Sastanku je predsjedao drugi germanski agitator čuvar postaje Flaschberger. Sastanku su kumovali osim Wiesera, i njegov pomoćnik Sulesti zastupnik glasovite Südmarke i druge osobe, koje su mogle uplivati na podredjene im željezničare. Svega skupa bilo je 30—40 osoba.

Na tom sastanku obećaše željezničarom il željezničkim poslužnikom, da će im sagraditi školu nedaleko kolodvora, koja ima biti gotova do jeseni i koja će sastojati za sada od dva razreda.

U tu su svrhu gorički Germani dobili od družtva *„Allgem. deutsch. Schulverein“* 4000 Maraka a od družtva *„Südmark“* 4300 kruna. Učiteljstvo uzdržavati će im Schulverein.

C. k. profesor realke Steiner izviestio je na tom sastanku, da je izposlovao od dvorskog savjetnika i ravnatelja državnih željeznica u Trstu, *da će se moći sabirati u gornju svrhu dobrovoljne prinose od poslužnika, koje će se pridržati poslužnikom već kod izplate plaća.*

Na koncu je činovnik Wieser preporučio sakupljenim neka bi se sastajali jednom na čedan, gdje da će ih njihovi učitelji (agitatori) oduševljavati.

U smislu sastanka izdan je i proglas (Aufruf) na poslužnike.

Iz navedenog je razvidno, da se upliću tamo nesamo niži činovnici u narodnostne borbe slobodno i nekažnjeno tim, što ustanavljaju medju našim narodom i za našu djecu njemačke škole u svrhu poniemčenja, već da su na to i od strane ravnateljstva na nečuven način pobudjivani i u tom podupirani.

Da se tomu protuzakonitomu i činovničtva državnih željeznica nedostojnomu postupanju na državnih željeznicah naših južnih zemalja već jednom na put stane, usloabdjaju se podpisani upitati Njegovu preuzvišenost gospodina ministra željeznica:

1. Kako može opravdati, da se medju našim narodom namješta za činovnike njemačke agitatore a na ravnateljstvu u Trstu imenuje za sve tehničko-administrativno odsjeke predstojnike izključivo Niemce ili takove osobe, kojim je naš jezik absolutno posve tudji?

2. Odobrava li Vaša preuzvišenost navedeni postupak činovnika Wiesera i njegovih drugova u Gorici?

3. Je li smatra Vaša preuzvišenost dozvolu dvorskog savjetnika i ravnatelja državnih željeznica u Trstu glede pobiranja prinosa i pridržanja takovih od plaće poslužnika zakonom dozvoljenom ili opravdanom?

Beč, 8. junija 1909.

(Sliede podpisi.)

Za „Družbu sv. Ćirila i Metoda“ za Istru!

Hrvati!

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru treba i opet vaše pomoći. Njezini su izdatci za posljednjih godina trostruko porasli, dok su joj dohodci ostali gotovo isti.

Da ovako unapried potraje, družba bi ostala stegnuta u granicama dosadašnjega svoga djelovanja i nemoćno gledala u mile i liepe krajeve, koje nam dušman još otimlje i drži. Odrasli mladići i djevojke govore još tuda naš liepi rodjeni hrvatski jezik, dok se u malene djece majčina rieč sve većma gubi i gubi.

Njih treba spasiti i privesti k ognjištu našem. Za to pak treba družbe pomoći brze i obilate.

I družba je odabrala dan, u koji se slavi spomen svetih apoštola naših, da oko sebe okupi sav hrvatski narod, pa da ga za osobitu zamoli pomoć.

Dan sv. apoštola Ćirila i Metoda pada na 5. srpnja. U taj dan prinesimo, Hrvati, na oltar domovine žrtvu; pružimo družbi darak, koji će našoj zemlji doniieti sreće i blagoslova.

Hrvatski Sokoli! S ponosom gleda domovina u vas, u svoju rodjenu silu i snagu. Vama samo jedna rieč: Radi se o slobodi krajeva divnih! Dignite u odabrani dan i vi vaš junački glas i poradite, da se braći pomognel

Omladini našoj! I vama će, mladeži naša, dostajati jedno slovo, jer gdjegod je do sada trebalo, da se družbi pomogne našoj, vaša su dobra i poletna srca uvjek rado doskočila. Uložite i u dan narodnih svetaca sav ognjeni žar i polet svojih plemenitih duša i spremite družbi jabuku liepu.

Hrvatska društva! Čitaonice, pjevačka, tamburaška i druga društva! I vi se sjetite u dan narodnog blagdane naše istarske družbe. U njenim se školama jača hrvatska sviest u 3000 djece, koja bi bez pomoći vaše izgubljena bila. Mnogo je djece već i izišlo iz naših škola prodahnute duhom hrvatskim.

Liepa će to biti vojska u budućim danima našim. Pomozite nam, dok je sasvim opremimo.

Hrvati i Hrvatice!

Istra je vaša zemlja, ona je sva vaša i tamo na krajnjem zapadu, gdje je tudjinski grabljivac savio svoja gnieda, i ondje se prostire čest domovine vaše. Ali ta gruda zemlje treba i svietla i zaštite. Toj tužnoj grudi treba da su okrenuta sva naša srca, sve naše duše. Hrvati i Hrvatice! Neka vas ujedini misao naše narodne obrane. Toj uzvišenoj misli žrtvujte dan spomena presvete naše slavenske braće, taj dan zaboravite sve vaše zadjevice i svojim se doprinosom sjetite naše družbe, naše Istre, naše buduće hrvatske sreće, koja je, rodoljubi, u rukama vašim!

Napried, napried za družbu!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatski umjetnici u Puli.

Upozorujemo naše čitatelje na večerašnju predstavu u Narodnom Domu u Puli, koju će nam prirediti hrvatski umjetnici sa hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu. Čitajte o tomu viest: „Večeras svi u Narodni Dom!“.

Večeras svi u Narodni Dom.

U ponedjeljak došla nam je radostna viest, da će doći u Pulu umjetnici hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu i prirediti nam jednu predstavu. Tu predstavu priredit će nam večeras, prikazav nam „Hasanaginicu“ krasnu hrvatsku dramu u 3 čina od M. Ogrizovića.

Tko prati rad hrvatskog kazališta u Zagrebu, taj pojima kakva rieđka sreća zapada naš grad dolaskom proslavljenih umjetnika zagrebačkog kazališta. Imena Fijan, Vavra, Grund, Savić, Anić, Marković, koja čitamo u glavnijim ulogama večerašnje predstave „Hasanaginica“ privući će sve Hrvate i Slavene na večerašnju predstavu.

Žalimo, što će nam naši slavni umjetnici dati samo jednu predstavu; razne poteškoće zapriekom su, što nam nemogu pružiti više užitka; i ovu večerašnju predstavu jedva je uspjelo izmoliti. Hvala i na tom, u buduće, nadamo se, te ćemo imati bolju sreću naužiti se njihove umjeće. U to dobro nam došli, i još bolje se pročli medju nama!

Upozorujemo svakoliki naš narod na ovu predstavu i pozivljemo, da nitko ne propusti ove liepe a rieđke prilike i pohrli večeras u Narodni Dom, da vidi kakve pozorištne umjetnike imadu Hrvati. Oni koji su vični ovdje gledati kojekakve talijanske družine, shvatit će lahko razliku od talijanskih „umjetnika“ koji dodju u Pulu i hrvatskih umjetnika.

Ulazne ciene za večerašnju predstavu su nešto skuplje od običnih ciena za predstave naših diletanata. Za večeras ciene su ove: I. red sjedalo K 3·—, II. red sjedalo K 2·50, III. red sjedalo K 2·—. Stajanje u parteru K 1·50; sjedalo na galeriji K 2·—; stajanje na galeriji K 1·—. Početak predstave je točno u 8¼ u večer.

Zašto se nekonstituira obćinsko zastupstvo u Puli?

Na to pitanje odgovara glasilo vladajuće talijanske svojte, da bijaše uložen utok proti izborom jedino u tu svrhu, da se zadobije vremena i da se uzmognu medjutim dogovoriti stranke kako će se konstituirati. Utok je medjutim natrag povučen. Na to se sastali novoizabrani zastupnici talijanske nazovi-liberalne stranke, koji izabraše odbor od 4 lica, kojemu naložiše, da se dogovori sa zastupnici ratne mornarice i nakon dogovora — i dakako sporazuma — sastati će se novoizabrani obćinski zastupnici, da se konstituiraju. Konstituirati će se dakako onako, kako budu liberalci htjeli jer zašto da se puljska iredenta i pristaše ratne mornarice prepiru i svadjaju kad i onako živimo sa Italijom u srdačnom savezu i u debelom prijateljstvu!

Talijanska tiranija.

Pišu nam iz Kanfanara:

Već je dugo tomu, što je kod nas raspisano mjesto tajnika-blagajnika sa plaćom od 1600 K godišnjih i sa stanom. Zahtjevo se potpuno poznavanje hrvatskog i talijanskog jezika i jednogodišnja praksa na kakvom općinskom uredu. Molbe imadu se poslati najkasnije do 30. tek. mj. opć. uredu u Kanfanaru. Mjesto je bilo raspisano već 7. t. mj. u „Osserv. Triestino“ a da toga nije niko znao. Naš „strašni zmaj“ htio je, da naša javnost ne sazna za to, te ne bi bilo nijednog hrvatskog molitelja, premda je većina zastupstva zaključila da se natječaj objavi i u „Našoj Slogi“. Ko želi moliti, nek se požuri.

Ponovno odlikovana hrvatska tvrdka.

Rodoljubna tvrdka M. Mardešić, trgovina vinom u Puli, dobila je ovih dana vrlo rieđko odlikovanje. Odpisom od 7. o. mj. pod br. 1020 odlikovana je spomenuta tvrdka od prejasnog nadvojvode i prestolonasliednika Franje Ferdinanda sa naslovom: „Komorni dobavljač Njegove c. i k. Visosti prejasnog gospodina Nadvojvode Franje Ferdinanda“ sa ovlaštenjem da uz firmu rabi grb prejasnog Nadvojvode.

Ovo zadnjih dana pak dobila je na izložbama u Antverpenu počastnu diplomu sa zlatnom kolajnom, u Roterdamu počastni križ, a u Moravskoj Ostravi prvu nagradu sa počastnom diplomom.

Vrlo nas veseli, kako ova naša rodoljubna tvrdka i doma i u tudjini znade steći priznanja hrvatskim proizvodima, što neka bude pobudom i ostalim veletržcima u Istri i Dalmaciji, da hrvatskim glavnim proizvodima vinu, ulju, sačuvanim sardelama i drugo proširuju prodju na stranim tržištima.

Hrvatskoj tvrdki M. Mardešić, kojoj je na čelu naš dični gospar Niko, na tim odlikovanjima srdačno čestitamo.

Zabačena osnova.

Prošlih godina govorilo se i pisalo o tom, da kani austrijska vlada sagraditi ili u Preluki ili u Medulinu veliku luku, koju bi spojila željeznicom i u njoj sagradila velika skladišta za trgovinu. Jednu od tih luka imalo se je spojiti plovitbom brzoznih parobroda za Dalmaciju i u široki sviet. Medjutim je ta osnova napuštena na korist Trsta i Rieke kao velikih središta austro-ugarske trgovine. U Medulinu kani vlastnik brionskih otoka g. Kuppelwieser urediti morsko kupalište.

Za Družbu.

Na Sokolskom izletu u Rovinjskom Selu sabrano je za Družbu K 39·87, i to po gdji R. Žunić K 16·89 a po gdjici D. Tomić K 22·98. Novac je predan družbinoj podružnici u Puli.

Narodni darovi.

Za družbu primismo nadalje K 5, od kojih darovaše K 3·16 hrvatski glumci Keseljević i dr. od zabave priredjene u Sv. Petru u Šumi i K 1·84 od ljubitelja škole; K 7·20 kao čisti prihod zabave priredjene od hrv. glumaca Keseljević i dr. u Buzetu dne 13. t. mj.

Današnji izkaz	K 12·20
zadnji izkaz	K 586·53
ukupno	K 598·73

Lošinjski kotar:

Podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ u M. Lošinju priredila je u nedjelju 13. VI. 1909. veliki koncerat sa krasnim razporedom.

Proslov izrekao je g. I. Orlić, te vatrenom riječi ocrtao naš položaj, zadaću i cilj a na koncu uzvinuo se do najmilijih ideala svakog istarskog Hrvata. Ne mogu mimoići divne slike kad se je zastor podigao a mile djevojčice kao andjeli u narodnoj nošnji izletiše jedna za drugom na pozornicu, gdje žarkom hrvatskom riječi krasnoslovište Hranilovićev „Povratak“ i Sundečićevu „Majku Crnogorku“. Sa suzom u oku a oduševljenjem u srcu bile su ove učenice „Družbine škole“ od općinstva burno pozdravljene. Iz blagonaklonosti sudjelovao je tamb. zbor iz V. Lošinja. Ovom zgodom pokazaše mili rodoljubi što se sve može učiniti čvrstom voljom i ljubavlju prama miloj nam hrvatskoj pjesmi. Ovim putem iskrena hvala svima, kao i gosp. Iv. Jelovčiću, koji nije požalio mara ni truda oko zbora.

Vrlo lijepo odigralo se igrokaz „Barba Napulion“.

Zahvalnost naroda neka obodri sve i za dalnji rad, koji su budi čime pripomogli, da je ova zabava ispala tako krasno u svakom pogledu. Za vrijeme šaljive pošte jedna gdca nagradjena je bila zlatnim prstenom, za najviše primljenih karta s nar. biljegom.

Vell Lošinj polovicom junija.

Napokom stigao nam je toli željno iščekivani crkveni barjak za školu „Sv. Ćirila i Metoda“. Dan pred Tijelovom bio je svečano blagoslovljen u prostranom školskom vrtu; a blagoslovio ga je sam Velološinjski župnik sa svojim klerom, te uz prisutnost školske djece, njihovih roditelja i ostalog mnogobrojnog puka. Svima se čitalo na licu veselje i radost.

Djelo je veoma krasno uspjelo; sve rukama izvezeno. Svi su izrazili najljepše priznanje. Osobita hvala ide nećakinjama Presv. biskupa Mahnića i Prečast. Orlića župnika i kanonika u Krku, koje su zastavu izradile, pak Veleč. Ivana Maračića vojničkog kurata u Ljubljani, koji je izradio slike vrijedne svakog priznanja. Na jednoj je strani slika sv. Ćirila i Metoda, slavenskih apostola, a na drugoj sv. Vjekoslava, zaštitnika školske mladeži. — Na Tijelovo samo prisustvovala su djeca procesiji ponosni sa svojom zastavom na čelu, koju je nosila jedna učenica, uz dvije drugarice, što su uz nju nosile po kitu mirisnog cvijeća. Sve u čistoj bjelini. Na procesiji privukla je zastava k sebi opću pozornost. Jedni su ponosno govorili: „Evo naša bandijera“, a drugi . . . . naši se u nepriliei, nisu znali kamo bi postavili svoju djecu, jedni bi sprijed našeg barjaka, drugi pak straga, jer da je tu časnije mjesto. I tako je bio naš barjak na čelu sve škol. djece Velosels'e. Nekoji su naš barjak uzeli za demonstraciju! Ali priučit će se već i na njega. Bolesnima nikad nije pravo, sve im paći, no dok ozdrave, morati će još koju ovakovu gorku pilulu progutati.

Krčki kotar:

Priprave za mul u Sv. Marku kod Risika.

Već se mnogo godina zauzimaju razni činbenici za gradnju mula za Risiku. Reć bi da je nezgoda što se je sbila sa trimi ladjami prošlogo mjeseca pospješila tu gradnju. Nezgodu se je do znanja dalo i ministarstvu trgovine, a iz ovoga dolaze sada povoljne viesti. Javlja se najme, da se je napravilo točnu osnovu drage Sv. Marka, i napravilo prednacrt za mul 50 metara dug i 8 metara širok sa proračunanimi troškovi od 32.000 kruna. Još imadu nautički vještaci doći na lice mjesta, a onda će se napraviti potanak nacrt te predložiti na odobrenje ministarstvu trgovine. Stvar se je dakle dobro porinula napried.

Voloski kotar:

Iz Klane pišu nam da ih je u nedjelju dne 23. pr. mj. posjetilo novoustrojeno tamburaško družtvo iz susjednog sv. Mateja. Zabava razvila se krasna u prisutnosti velikog množtva naroda na dvorištu gostione g. Medvedića. Tamburaške točke vrlo krasno izvedene zamjenjivala je milozvučna pjesma a ovu rodoljubni govori domaćih prvaka milih gostova. Oduševljenje bijaše obćenito medju mnogobrojnim slušateljstvom. Kao što bijaše doček milih gostova srdačan tako bijaše sastanak s gostova srdačan tako bijaše sastanak s njima neopisivo ganutljiv. Žalimo si vruće, da bi se opet čim prije sastali i ovako krasno pozabavili. Povodom dolazka milih gostova i njihovog boravka medju nama opazilo se više no ikad do sada što neima naše veliko i rodoljubno selo, rodno mjesto dičnog našeg prvaka g. Dra. Matka Laginje nikakvog zabavno poučnog družtva, koje bi nas poučavalo i nakon svakdanjeg truda i posla po nedjeljah i praznicih razvedrilo. Da je više mura i dobre volje naših odličnijih rodoljuba mogli smo odavna imati podružnicu „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ il pjevački zbor il bar tamburaško družtvo itd. Nesluži nam nimalo na čast obzirom na veličinu našeg sela i važnost, koju zauzimlje u ovom dielu velike Kastavske obćine, što se nismo do sada pobrinuli za bolji uzgoj puka i za njegovu zabavu. Ali što ni bilo, može biti uz nešto rada i dobre volje, koju treba da pokažu oni, koji nam prednjače a svi ćemo veselo i složno za njima.

Na noge dakle vodje puka!

Nagrade za sjenokoše u Voloskom kotaru.

Doznajemo iz posve pouzdanoga izvora, da je c. kr. ministarstvo poljodjelstva doznačilo putem c. kr. namjestničtva u Trstu 3220 kruna nagrada onim u Voloskom kotaru koji su uredili svoje sjenokoše. Medju molitelji što su nagradjeni tim povodom ima jih 8 iz Kastavšćine. Ostali biti će iz obćina Podgradskoga sudbenoga kotara.

Obavijest.

Ravnateljstvo c. k. hrvatske muške učiteljske škole u Kastvu javlja: Prijamni ispiti za one učenike, koji žele početkom školske godine 1909/10. stupiti u I. tečaj c. kr. hrv. muške učiteljske škole u Kastvu, započet će se prvi put dne 8. srpnja a drugi put dne 16. rujna tek. godine.

Ovoga potonjega dana neka se prijave za ispit i oni privatni učenici, koji žele stupiti u koji viši tečaj ovoga zavoda.

Pazinski kotar:

Proslava blagdana slavenskih apoštola.

Pazinski akademički članovi ferijalnoga družtva zaključiše, da će ove godine što svečanije proslaviti blagdan slavenskih apoštola sveto braće Ćirila i Metoda. U tu svrhu priredjuju u predvečer blagdana dne 4. julija o. g. u „Narodnom Domu“ u Pazinu pučku zabavu na korist narodne prosvjete.

Naša se akademička mladež nada, da će se za njom povesti svi rodoljubi Istre, te počam od ove godine proslaviti blagdan sv. apoštola kano narodni blagdan. Očekuje od prijatelja pučke prosvjete, da će ju podupriti što izdašnije moralno i materijalno u njezinom plemenitom poduzeću te da će i dne 4. julija mnogobrojno posjetiti njezinu pučku zabavu.

C. k. hrvatska gimnazija u Pazinu.

Na ovdješnjem će se zavodu držati dne 9. srpnja 1909. u 8 sati u jutro u ljetnom roku prijamni ispiti za I. gimn. razred. Time upozorujemo roditelje, koji namjeravaju dovesti svnju djecu na ispit, da dodju na vrijeme. *Ravnateljstvo.*

Koparski kotar:

Pa da nam ne plane duša.

Ima na Buzeščini u Istri selo Hum, u kome su Talijani još otrag 17 godina osnovali Leginu školu. Poslie se je u istom mjestu otvorila i hrvatska javna škola, koju djelomično uzdržaje Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Premda su talijani napeli sve sile, da nam onaj naroa izcarode, ipak se je u onom kraju održao naš jezik gotovo u svim obiteljima. Ali protivnici ne miruju. Oni neprestano huškaju narod proti hrvatske škole. Nedjeljom ni svetkom ne daju ni djeci ni učitelju ni u crkvi mira, već ih guraju, tiskaju, štiplju, tako da se češće čuje, gdje sred crkvene tišine koje naše ubogo djete nemilo zaplače. Iza mise navaljuju pak ti bjesni poturice na učitelja i povjerenu mu djecu pogrdnim povicima. Pljuvanjem, bacanjem kamenja i t. d. To se dakako redovito prijavljuje školskim oblastima, pa često moraju dolaziti u Hum i oružnici, da štite učitelja i djecu.

Više puta mora učitelj da izidje s djecom iz crkve, prije nego li se misa svrši. Jedne nedjelje nisu dali jednoj djeci, da se vrate svojim kućama. Učitelj je ushed toga bio prisiljen zatvoriti djecu u školi, poslati po oružnike u Roč, kupiti djeci kruha za objed, te ih držati u školi do 5 sati na večer.

I nama Hrvatima da ne plane duša, kad gledamo što se sve to dogadja s našom jadnom djecom u Istri. Naše gorčenje biva jače, kad se sjetimo, što je Hrvat morao da pretrpi za svoju majčinu riječ od dana, kad su sveta braća Ćiril i Metod podigli tu riječ na častnu visinu slave i

Broj 27. Pula, u četvrtak dne 1. julija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili potožnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan toga.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru"

(Nastavak.)

Skupštinari su liepi govor družbinog predsjednika pozdravili burnim odobravanjem.

Posto je načelnik gospodin Kazimir Jelušić pozdravio skupštinare sa svoje strane kao glavar občine, pročita družbin tajnik izvješće o družbinom djelovanju u lanjskoj upravnoj godini. Ističe da je u prošloj upravnoj godini prihod družbinih podružnica iznašao nešto preko 18.000 kruna. Taj bi prihod bio mnogo veći kad bi sve podružnice udovoljavale svojim dužnostima. Vrlo je utješljiv prihod družbinih žigica. Isti bi ove godine mogao doseći svotu od 24.000 kruna. Od drugih družbinih poduzeća spomena je vriedna družbina kava, cigaretni papir i sapun, što ga je trgovac Lentić iz Milne postavio u promet.

Uvele su se i škrabice i to dvoje vrsti: jedne manjeg oblika za obitelji, a druge veće za javne lokale.

Tekom lanjske godine primila je družba podpore od kojih sto i deset občina. Liepu su pomoć pružili družbi i prošle godine Ćirilo Metodski Zidari u Zagrebu. Od njih je družba primila nešto oko 10.000 kruna. Preporuča se osobito družbina knjižarnica u Zagrebu, što ju vodi gosp. Šimunić a isto se tako preporučaju i sva poduzeća naših zidara. Novih se je članova utemeljitelja prijavilo 12. Oporučno su se pak sjetili družbe sliedeći pokojnici: dr. Dragutin pl. Kozić, Beč sa 1000 kruna; dr. Stjepan pl. Miletić u Zagrebu sa 500 kruna; dr. Krunoslav Bobinac u Zagrebu za 1000 kruna; dr. Srećko Nemičić sa 3000 kruna; Fran Dukić u Kastvu sa 2000 kruna; Josip Kovačić župnik u Pitomači sa 50 kruna.

Nadalje se u izvješću spominju družbini dobrotvori i povjerenici gg. dr. Pero Magdić, dr. Božo Vinković, R. Katalinić-Jeretov i Gašpar Martinić u Iloku. Upravo neutrudiva u svom radu za družbin napredak pokazala se je naša hrvatska mladež, osobito u Dalmaciji. Svima prednjače vrli akademičari u Zadru i srednjoškolci u Spljetu i Dubrovniku. Nadalje se spominje kao družbin dobrotvor klub „Istra" u Zagrebu te „Akademija" na Ricci. Posebice se pozdravlja braću u Americi osobito naše Martinoliće u Argentini. Ta su požrtvovna braća ustrojili lanjske godine društvo „Materinska Rieč", kojeg su sav čisti prihod namienili narodnim svrhama u prvom redu našoj družbi. Družba je sagradila i otvorila novu školu u Ferencima, dok je u gradnji nova škola u Brkaču občina Motovun. Kad bude ta škola dovršena imat će družba u najzapuštenijem kotaru Istre u Porečkom 10 svojih škola. Uveo se je u Malom Lošinju krojački nastavni tečaj za odrasle djevojčice i otvorilo dječje zabavište u Cresu. U tom gradu imade danas družba okupljeno oko 300 školske djece. Još je družba preuzela u svoje ruke pomoćnu školu u Račicama i namjestila jednu pomoćnu učiteljsku silu u Lovranu, dok je hrvatskim občinarima u sv. Nedjelji kod Labina beskamatnim zajmom pomogla sagraditi školsku zgradu.

Odpala je pak družbina škola u Opatiji, koju sada uzdržaje občina Volosko-Opatija.

Prema tomu uzdržaje družba 27 škola sa 42 razreda, 3 zabavišta, jedan nastavni tečaj i jednu pomoćnu silu na javnoj školi u Lovranu. U svemu plaća družba 47 što učitelja i učiteljica i 4 vjeroučitelja.

Družbine škole polazi danas preko 3000 djece. Ravnateljstvo je družbinom učiteljstvu uredilo plaće i osjeguralo ga kod Česko slovenskoga mirovinskoga zavoda u Pragu. Uredilo je i izdalo je novu pragmatiku za učitelje i učiteljice. Podielilo je mnogim učiteljskim pripravnicima podpore, jednom rieči, radilo je prema ciljevima što ih je sebi družba postavila.

(Sliedi konac.)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 23. 6. 1909.

Nastavak proračunske razprave.

U današnjoj sjednici nastavljena je razprava o trećoj grupi proračuna (ministarstvo trgovine, poljodjelstva, željeznica, javnih radnja i zemaljske obrane).

Govorili su medju ostalim i ministri Wrba i Georgi, prvi kao ministar željeznica, drugi kao ministar za zemaljsku obranu. Minister Wrba zagovarao je nove investicije uprave i potrebite željezničke svrhe a na koncu obećao je nove željezničke gradnje u pojedinih pokrajinah.

Minister general Georgi odgovarao je na razne prigovore učinjene vojnoj upravi; obećao je proširenje prava dopusta u vrieme žetve, uvedenje dvogodišnje službe i novi vojnički kazneni postupak.

Od zastupnika govorilo ih vrlo mnogo bilo za bilo proti proračunu t. j. svaki sa svog stranačkog stanovišta. Od naših zastupnika govorio je Fr. Ivanišević iztaknuv želje i potrebe pučanstva Dalmacije na gospodarskom polju.

Sjednica zaključena je u 12 sati ¼ po polnoći a započela u 10 sati prije podne.

Beč, 24. 6. 1909.

Nastavak proračunske razprave

Dugotrajne sjednice carevinskoga vieća dozlogrdjuju već i samim govornikom, tim više malobrojnim slušateljem. U današnjoj sjednici razpravljena je konačno treća grupa državnog proračuna. Kod ove grupe govorili su od naših južnih zastupnika gg. Pišek, Bjeladinović i Jaklić.

Za razprave došlo je do žestokog sukoba izmedju zastupnika izvan stranaka Breitnera i ministra za zemaljsku obranu generala Georgi-a. Prvi je naime žestoko napao vojničke oblasti radi kaznenog postupanja proti vojnicima i zbog postupka u pitanju vojničko časti. Pri tom je spomenuo i nekoje osobe, koje nisu po njegovom sudu pravedno postupale. Proti njemu je ustao sav ogorčen minister Georgi zauzev se toplo za podredjene si častnike.

Štajerski Slovenac zastup. Pišek izliče pogibelj za gospodare ako se otvore granice dovozu goveda izvana. Zast. Bjeladinović tuži se na postupanje vlade prema južnim Slavenom, osobito prema Dalmaciji. Slovenski zast. Jaklić iz Kranjske preporuči rezoluciju, da se digne carinu na uvoz krme zbog suše i nerodice. Ova je rezolucija takodjer prihvaćena. Konačno prihvaćen je većinom glasova sav proračun treće grupe.

Razprava o četvrtoj grupi proračuna.

(Zajednički izdatci, ministarstvo financija, najviši računarski dvor, mirovine i financijalni zakon.)

Kod razprave govorili su zastupnici Iro (Sveniemac), Stojalowski (Poljak), Ježovnik (Slovenac), Mayr (kršćanski-socijal) i Spielmann (socijalist). Sjednica je trajala od 9 u jutro do 10 na večer.

Beč, 25. 6. 1909.

Nastavak jučerašnje razprave.

Na početku sjednice pogovaralo se, da će trajati eventualno i do 2 sata poslie pol noći, jer da se vladi silno žuri, da bude proračun na vrieme prihvaćen; sjednica, koja je započela poslie 9 u jutro, svršila je okolo 10 na večer.

Za razprave uzeo je rieč ministar financija vitez Bilinski koji se je osvrnuo na razne prigovore zastupnika i učinio razna obećanja u financijalnom pogledu,

Iza njega govorilo je više zastupnika mienjajuć se za i proti proračunu. Do sukoba je došlo i u ovoj sjednici izmedju Sveniemca Malika i slovenskih zastupnika, jer je taj slovenski odpadnik prostački napao Slovence, napose zastupnika Hribara, radi česa ga je predsjednik pozvao na red. Istotako došlo je do sukoba i zmedju poznatog vikača kršćansko-socijalne stranke Niemca Bielohlaveka (češki odpadnik) i socijalista, te je predsjednik morao opetovano posredovati, miriti i na red pozivati.

Beč, 26. 6. 1909.

Nastavak i konac proračunske razprave.

Nakon priobćena sa strane predsjedničtva dobio je prvi rieč češki zastupnik iz Moravske Dr. Stransky, koji je podvrgao oštroj kritici sadašnju protuslavensku vladu.

Prvak poljačke pučke stranke Stapinski izjavio se solidarnim sa poljskim klubom, s kojim je bio došao u sukob radi bosanske agrarne banke. Od ostalih mnogobrojnih govornika spominjemo zastupnika grofa Šternberga, koji je naveo razna obrtna i zabavna poduzeća, koje bi se kano stvari lukusa imalo oporezovati.

Slovenski zastupnik Šusteršič uzeo je u obranu svoga druga Dra. Kreka, kojemu je predbacio ministar Bilinski, da kao svećenik nebi imao onako govoriti. Talijanski klerikalni zastupnik Gentili iz Trentina kaže, da će njegova stranka glasovati za proračun jer im je vlada obećala dati napokon pravničku fakultetu, i to kako on misli u Trstu.

Konačno prešlo se na glasovanje ob onoj grupi proračuna. Glasovali su *za* svi Niemci, Talijani i Poljaci. *Proti* svi ostali Slaveni i socijalisti. Prihvaćen je proračun sav i u trećem čitanju te nekoje rezolucije, koje spadaju na ministarsvo financija.

Sjednica je zatim dignuta a buduća urečena za sriedu dne 30. o. mj.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velika skupština u Narodnom Domu.

U nedjelju dne 4. o. mj. u 10½ prije podne obdržavat će se u Narodnom Domu u Puli velika javna skupština, na kojoj će se govoriti o našem školskom pitanju u Puli.

Pozivljemo sve naše da dodju mnogobrojno u nedjelju u Narodni Dom.

Občinski izbori u Puli uništeni.

Prošli petak uručio je mjestni kapetanat puljskoj občini odluku, kojom c. kr. Namjestničtvo odredjuje da se imaju uništiti netom obavljeni izbori občinskog zastupstva u Puli u svih pet kurija (tiela). Kao razlog odluka navadja to, što je izborna komisija petog tiela pustila prvi i osobito drugi dan glasovati izbornike, koji su imali pravo glasovati samo prvi. Občinsko gluvarstvo bilo je naime za izbor petog tiela javno oglasilo i na izbornim legitimacijama naročito to označilo, da prvi dan imaju doći glasovati samo izbornici od slova A—P, a drugi dan od Q—Z. Prvi dan izbora V. tiela, kad je komisija propustila glasovati jednog izbornika sa slovom T, zaključila je izborna komisija, na prigovor pouzdanika naše stranke, da se red glasovanja ima održati onako kako je to odredjeno javnim oglasima občine, i ujedno u prkos našoj stranci ta je talijanska komisija zaključila, da se izbornici iz Velog Vrha nesmiju pripustiti glasovanju u Puli, kako je to bilo prvi dan suglasno odredjeno od c. kr. kotarskog poglavara i predsjednika občinske uprave, koji je bio ujedno i predsjednik izbornog povjerenstva u V. tielu. Taj predsjednik glasovao je za onaj prvi zaključak, a za drugi nije.

Drugi dan izbora, kad je došao glasovati jedan, koji je morao glasovati prvi dan, komisija ga je pripustila, te na prigovor pouzdanika naše stranke i na prosvjed vladinog povjerenika zaključila je talijanska izborna komisija, da se imaju pripustiti glasovanju i oni izbornici, koji su morali glasovati prvi dan. Za taj zaključak glasovao je i predsjednik komisije. Takovih je glasovalo drugi dan u sve 18, a proti svakom tom izborniku uložio je vladin povjerenik u zapisnik prosvjed. Drugi razlog navadja odluka i to, što glasovnice nisu imale opaske, da su jedine one glasovnice valjane, koje izda občina, kako to propisuje izborni red za občinu Pula.

Talijani se u svom glasilu srde na tu odluku namjestničtva i kažu da im je nepojmljivo, s kojih razloga je moglo Namjestničtvo uništiti izbore, jer mudro prešućuju razloge u odluci spomenute.

Nu još je najinteresantnije to, što su sami Talijani — baš kamora — jedini podnesli utok proti izboru na Namjestničtvo i to *s istih razloga, s kojih je sada Namjestničtvo uništilo izbore.*

Odluka na koncu dodaje da se imadu provesti novi izbori na temelju postojećih izbornih listina. Hoće li do njih skoro doći, dvojimo; svakako bi bilo pravedno da se izbori obave na temelju novih izbornih listina i od upravnog odbora u kojem bi bilo i Hrvata.

U tom smislu, čujemo, da je izborni odbor naše stranke upravio na Namjestničtvo predstavku, da se u novi upravni odbor imenuje i Hrvate.

Predsjednik upravnog odbora občine Pula Dr. Bregato odrekao se na časti. Uzrok tomu je to, što je vlada uništila netom obavljene občinske izbore. Vidit ćemo hoće li vlada prigodom imenovanja novog upravnog odbora uzeti obzira i na Hrvate.

Hrvatski umjetnici u Puli.

Kako najavljeno, prikazali su nam hrvatski umjetnici sa hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu prošli četvrtak krasnu hrvatsku dramu „Hasaginicu". Dosta prostrana dvorana „Narodnog Doma" bila je te večeri puna odličnog občinstva, što no se reče „kuća je bila rasprodana". Kako smo to očekivali, ostali smo osupnuti krasnom i savršenom igrom. Svaki slušalac bio je do dna srca dirnut majstorskim igranjem gdje. Vavre, Fijana. Za njima ne zaostaše ni ostali glumci. Iza predstave svatko je pitao, kad će dati drugu predstavu; šteta što odlaze; da bi nam priredili barem još jednu predstavu i slično. Ali bilo sve uzalud; naši nas umjetnici ostaviše istu noć pod dubokim dojmom njihove umjetničke igre.

Na nama je sada, da do godine poduzmemo sva i omogućimo, da hrvatski umjetnici ostanu dulje medju nama i pruže dulji užitak njihove umjetničke vještine.

Iz Rovinjskog Sela.

Sveta dužnost nas veže, da se zahvalimo vrloj braći prvog istarskog Sokola u Puli, koji nas posjetiše izletom dne 20. pr. mj. i priredišе javnu sokolsku vježbu. Napose pak budi izrečena hvala starosti br. L. Križu, čijem zauzimanju imade se ponajviše zahvaliti da je izlet uspio u svakom pogledu, a takodjer i ostalom občinstvu iz Pule i drugih mjesta, koji nas tom prilikom posjetiše i uzveličaše našu slavu.

Takvih izleta trebalo bi da bude što više, te se nadamo, da nas braća neće zapustiti. Utisak što ga ostaviše kod nas jest neizbrisiv, te neka budu uvjereni da smo sve poduzeli i nastojali da mili gostovi što ljepše i ugodnije proborave medju nama.

Naš narod pak bio je oduševljen krasnom vježbom Sokolaša, te se ne može nahvaliti sviju, koji su budi kako doprinieli da naš narod što više pozabave i razvesele. Osobito se ugodno dojmilo sviju onaj liepi mir i red za vrieme ciele zabave, te ono bratsko susretanje i familijarnost, kojom su izletnici bez razlike stališa občili sa našim narodom. Zato i je narod onako mnogobrojno odpratio izletnike do kolodvora i oduševljeno pozdravio.

Još jednom se i ovim putem zahvaljujemo svima i kličemo hrvatski Živili! i do skorog vidjenja!

Tog dana opazismo kod naših poprdila jednu interesantnu zgodicu. Prije par dana ustanoviše naši poprdili „Gabinetto di lettura", čije sielo nalazi se u kući jednog krčmara. Na tu krčmu prisviriše tablu svog „kabineta". Nu na sam dan izleta poprdili izvadiše tablu i krčmar razvije na kući hrvatsku trobojnicu. Mislio je jadnik, da će izletnici, videć hrvatsku zastavu i na njegovoj krčmi, poći okriepiti se i k njemu, ali upozoreni na tu poprdilsku sliparIju, nije pošao ni jedan u poprdilsko leglo. Jedan je upitao: kakva je ta „razza d'italiani", na što mu drugi odgovori zgodno: „poprdilska". To i jesu.

Govor zast. Spinčića.

Današnjemu broju priložen je govor zastup. Vj. Spinčića, što ga je izrekao u proračunskoj razpravi carevinskog vieća dne 16. junija t. g. Upozorujemo čitatelje na ovaj važan i krasan govor našega prvaka.

Na blaženoj pošti Pula 1.

Nulla dies sine linea — ni jedan broj „Naše Sloge" ne smije proći, a da ne donese koju pritužbu na blaženu poštu Pula 1, tako su valjda utuvili u glavu službenice tog ureda. Dne 26. t. mj. predan je iz našeg uredničtva na tu poštu preporučeni list sa hrvatskim naslovom, a službujuća službenica izdala je talijanskonjemačku primnicu. Tu primnicu poslali smo odmah na c. k. poštansko i brzojavno ravnateljstvo u Trst, da vidi kako se krasno uredjuje na pošti Pula 1 i točno vrše propisi ravnateljstva. Istoga dana po podne došao jedan mladić liepo pitati tu istu službujuću službenicu da mu proda par dopisnica i maraka; umolio je to dakako hrvatski, ali mu ta službenica odgovori da ne razumije i ako želi što imati neka ju pitu talijanski ili njemački. Mladić joj reče da mora znati i hrvatski ako će služiti, a ona njemu: ako ja moram znati hrvatski, onda vi morate znati talijanski ili njemački. Ako želite što od mene, pitajte talijanski ili njemački, ako ne idite.

Eto, tako su već postale bezobrazne službujuće guske na pošti Pula 1, da ne samo nisu sposobne za službu nego su se počele sa strankama i rugati. Mi ne znamo više što da činimo s tim eksemplarima jednog c. k. ureda; pritužbe ne koriste, a čim više mi pišemo to one sve više prkose. Nu mi im poručujemo, da nećemo prestati iznašati njihove škandale i prositi im nećemo ni najmanju. Medjutim smo se pobrinuli da ob ovoj uzor(?)-pošti reknu svoju i naši zastupnici.

Glavna skupština „Istarske Posujilnice" u Puli.

U nedjelju, dne 27. junija t. g. držala je „Istarska Posujilnica" u Puli svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu. Toj skupštini predložen je izvještaj o djelovanju i obračun za 1908., iz kojih proizlazi da je koncem god. 1908. bilo zadrugara 2537 sa uplaćenih K 50.752 glavnice a još devet puta toliko jamstva K 456.768, ukupno K 507.520. Novčani promet ne računajuć blagajnički saldo, u god. 1908. kod matice u Puli, prihod i razhod kruna 6,297.438·52 a kod podružnice u Pazinu K 2,354.469·95, ukupno K 8,651 908·47. Uložaka bilo je u Puli K 2,071.605·39, u Pazinu Kr. 1,137.161·80, ukupno kruna 3,208.767·10; zajmova danih zadrugarom u Puli 1,489.967·85, u Pazinu 1,009.299·18, ukupno K 2,499.267·02. Čistoga dobitka bilo je u Puli kruna 5.459·20, u Pazinu kruna 5.744·24, ukupno kruna 11.203·44, koji je razdieljen ovako: matica u Puli K 3.500 u rezervni fond, K 500 podružnici Družbe u Puli, K 500 Djačkom pripomoć. družtvu u Pazinu, K 100 hrvat. pripomoć. družtvu u Beču, K 50 javnoj pučkoj knjižnici u Puli, K 200 dramatskom odsjeku prvog istar. Sokola u Puli; podružnica u Pazinu: K 3000 u rezervni fond, K 1000 Narod. Domu u Pazinu, K 500 djačkom pripomoć. družtvu u Pazinu, K 100 muškoj podružnici Družbe u Pazinu, K 100 ženskoj podružnici Družbe u Pazinu, K 100 dječjem zabavištu u Pazinu; ostatak prenaša se u novi račun. Rezervni fond iznaša K 89.503·14. Na skupštini je izabran novi nadzorni odbor od 5 lica, dok je upravni odbor sa predsjednikom Dr. M. Laginja, a podpredsjednikom Dr. I. Zuccon izabran lani na tri godine.

Kako se vidi iz gornjih podataka napreduje ovaj naš narodni zavod vrlo liepo i uspješno, te služi na diku i čast vrstnim upravljućima i narodu, a k tomu zasluženo svaku podporu i povjerenje.

Narodni darovi.

Vrbnik za narodni blagdan. Na Ivanju 24. pr. mj. sakupiše „Frankopanci" u svojoj Čitaonici za Družbu K 6·40, a tim poticajem sakupio kasnije pravnik Jos. Grković sa drugom Gertnerom na „Škujici" još K 12·18 ukupno K 18·58.

U Narodnom Domu u Puli sabrala je u nedjelju 27. pr. mj. gdja Marija Galović K 6·50.

Današnji izkaz	K 25·08
zadnji izkaz	K 598·73
ukupno	K 623·81

Voloski kotar:

Zabava u Mošćenicah.

U nedjelju dne 4. o. mj. priredjuje ženska podružnica sv. C i M. u Mošćenicah u korist Družbe domaću zabavu uz deklamaciju, predstavu, tombolu i ples. Predstavljat će se dvie vesele i šaljive igre „Miš" i „Na policiji". Početak u 7½ sati na večer. Ulaznina: za gospodu K 1·50, članice 30 para, nečlanice 70 para.

Domaći slikar crkava.

Pišu nam iz Kastva: Nije tome dugo, što je naš narodni čovjek slikar gosp. Ivan Strnad iz Sežane (kraj Trsta) bojadisao na obće zadovoljstvo crkvu sv. Sebastijana u Kastvu, veliku jednu dvoranu i više privatnih stanova. Župni ured sv. Jelene izdao mu svjedočbu, gdje mu izrazuje priznanje na njegovom uspjelom radu, kao i na umjerenim cienama. Tko od gospode župnika ima da bojadiše kakvu crkvu, neka se obrati na spomenutog gospodina, te neka bude uvjeren, da se neće zbog toga pokajati, jer je gosp. Strnad izvrstan slikar: glede koncepcije i glede izvedbe, a uza sve to u cienama neobično umjeren. Preporučamo ga najtoplije svima i svakomu. Gosp. Strnad jest rodoljuban Slovenac, te zaslužuje da ga pomognemo barem sa preporukom.

Za povećanje osoblja kod ces. kr. suda u Voloskom i Podgradu.

Kod c. kr. kotar. suda u Voloskom su poslovi u zadnjih desetak godina silno narasli, dočim je broj sudaca, kancelarijskih činovnika i podvornika ostao isti. Naravska je posljedica da poslovi zastaju, uza sav napor i naprezanje namještenika kod one sudbene oblasti. Pritužbe proti tomu i molbe da se tomu odpomogne sa strane tamošnjih odvjetnika i samoga vodstva suda do sada nisu pomogle. S toga su zastupnici Spinčić i drugovi poslavili dne 25. lipnja t. g. na gospodina ministra pravosudja interpelaciju, u kojoj ga pitaju da li je voljan urediti da se kod c. kr. suda na Voloskom broj namještenika poveća, i tako udovolji davno čutjenoj potrebi.

Sličnu interpelaciju stavio je zastupnik M. Mandić sa drugovi glede pomanjkanja sudbenog osoblja kod c. k. kotar. suda u Podgradu.

Pazinski kotar:

Matura na c. kr. hrv. gimnaziji u Pazinu.

Usmeni ispiti bili su 21., 22. i 23. lipnja pod predsjedništvom c. kr. pokrajinskoga školskoga nadzornika gospodina Frana Matejčića. Za ispit prijavio se 21 kandidat, svi javni učenici VIII. razreda. Od kandidata biše proglašeni zrelim s odlikom: Brajša Metod iz Buzeta, Žužić Mate i Žužić Šime iz Sv. Ivana od Šterne. Zrelim bili su proglašeni: Ankele iz Tržiča u Kranjskoj, Bunc Krešimir iz Kastva, Caponi Josip iz Malog Lošinja, Cvenkel Pavao iz Ljubna u Kranjskoj, Deklić Mijo iz Kaštelira, Finžgar Pavao iz Brezja u Kranjskoj, Grković Jerko iz Vrbnika, Gržović Mate iz Cerovlja, Jelčić Vinko iz Trageta pri Labinu, Lukanc Vjekoslav iz Orehovlja u Kranj-koj, Matanić Niko iz Vrbnika, Metlika Ivan iz Bazovice, Mrakovčić Antun iz Punta, Orlić Viktor iz Punta, Samec Hermin iz Trsta, Valenčič Mijo iz Javorja i Žakelj Herman iz Ledina u Kranjskoj.

Srebrni jubilej Lindarske Čitaonice.

Dne 11. julija proslavit će se u Lindaru dvadesetpetgodišnjica Hrvatske Čitaonice. To je najstarija Čitaonica iza Kastavske na istarskom kopnu, odakle je luč prosvjeta i narodnog oduševljenja počeo vrcati nad gradom Pazinom i širom ciele Istre. Na dan proslave bit će u Lindaru koncerat uz pjevanje, tamburanje, zatim predstava, tombola, šaljiva pošta, ples.

Preporuča se rodoljubima, osobito bližnjima, da tog dana pohrle u Lindar, da se što sjajnije i častnije proslavi ovu narodnu slavu.

Koparski kotar:

Novi prošt sustolnoga kaptola u Kopru.

Njeg. Velič. imenovalo je kanonika dekana u Kopru, veleč. g. Frana Franza proštom sustolnoga kaptola tamo.

Prijamni izpiti na učiteljištu u Kopru vršiti će se dne 11. i 12. julija o. g.

Buzet, 27. 6. 1909. (Zabava).

Ni buzešćina ne će da bude zadnja u iskazima ljubavi do svoje krvi, te milosrdju naprama onoj jadnoj djeci, što žive na svojoj rodjenoj grudi ostavljena, zapuštena, ne poznavajući pora ni knjige, ne grijući se na toplom suncu napredka i znanja. Želimo i mi ovdjo otrgnuti od svojih ustiju komadić hljeba za svoju braću istarsku, za siroto djecu bez škola. U nedjelju na večer, 11. ov. mjes. držat će se u „Narodnom Domu" zabava, na koju već sada ovim pozivljemo sve naše na buzešćini, te one rodoljube iz bliže i dalje okolice. Čisti prihod zabave ići će družbi sv. Ćirila i Metoda. Da dodju svi naši na ovu zabavu, da pomognu Družbu, a ujedno da se ugodno pozabave slušanjem milog pjevanja, tamburanja, glazbe te prisustvovanjem velikoj igri. A bit će i plesa za ljude dobre volje i lahkih nogu. Pozor dakle na domaću veselicu! Uzao na rubac!

Franina i Jurina.

Fr. Ce ni pravo Velo- i Maloselskim poprdilom, da gredu naši školanići na procesion.

Jur. Ako njim ni pravo, neka stavu na oči maškaru pak nete nis vidit.

Fr. Ala ni njim treba maškari, zač su dosta maškarani kako i on crni s pakla!

Razne primorske viesti.

Zastupnik Fran Ivanišević o narodnom blagdanu.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je od zastupnika na carevinskom vieću u Beču, gosp. Frana Ivanišević pismo slijedećeg sadržaja:

„Sasvim rado se odazivljem vašem rodoljubnom pozivu i šaljem K 10·— kao narodni dar družbi za narodni blagdan Ćirila i Metoda dne 5. dojdućeg srpnja. Osobito mi se svidja misao istaknuta po novinama, neka se 5. srpnja, blagdan slavenskih apoštola Ćirila i Metoda, proglasi

narodnim blagdanom, a milodari toga dana otka se namijene vašoj družbi, koja se dići njihovim svetim imenima.

Kada bi se između tri miljuna Hrvata što borave danas u Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji, Istri i vani u tuđjem svijetu našlo samo 100 000 rodoljuba te bi do 5. srpnja poslali vašoj družbi samo po jednu krunu na glavu, eto vami lijepe jabuke od 100.000 kruna, da sirotinji Istri otarete mnogu suzu s oka narodne prosvjete. Pokušajte još jednom u tom smislu apelirati na narod. Želim vam u tomu dobru sreću. Poštovanjem:

Beč, dne 16. lipnja 1909.

Franjo Ivanišević
narodni zastupnik.“

Na rodoljubivo pismo velevrijednoga narodnoga zastupnika gosp. Frana Ivaniševića Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru nema sa svoje strane što nadodati, već ponoviti molbu, da bi se cijeli hrvatski narod dne 5. srpnja o. g. sjetio naše družbe, naše Istre, našega zapuštenoga naroda. Daj Bože, da bi se u tom plemenitom nastojanju natjecala sva naša mjesta, svi naši ljudi, da bude ispunjena velika želja našeg dičnog zastupnika.

Naprijed za družbu!

Talijansko sveučilište.

Iz Beča nam pišu: Pitanje talijanskog sveučilišta — ili bolje rekuć — talijanske pravničke fakultete, reć bi, da se je za korak pomaklo k svojoj riešitbi.

U proračunskom odboru razpravljalo se je prošlih dana o tom pitanju te se je koli izviestitelj, poljski zastupnik Dr. Gorki, koli ministar bogoštovja i nastave grof Stürgkh za tu fakultetu izjavio. Jedan i drugi zagovara ustrojenje fakultete u gradu Beču — nipošto u Trstu — iz narodno političkih, znanstvenih itd. razloga.

Talijanski zastupnici i „klerikalci“ i „liberalci“ drže još uvjek čvrsto — bar *javno* — za Trst. Kažemo *javno* — jer nevjerujemo, da bi se većina talijanskih zastupnika iz južnog Tirola uzprotivila kad bi im vlada ponudila pravničku fakultetu u kojem gradiću njih ve *uže* domovine.

Kad bude ovo pitanje riešeno u proračunskom odboru doći će na razpravu u carevinsko vieće, nu dvojimo, da će to biti još u ovom ljetnom zasjedanju.

Da se je to pitanje za korak unapried pomaklo kriva je velika stiska, u kojoj se je carska vlada, ili ministarstvo, nedavno nalazilo. Za razprave o sramotnoj agrarnoj banci za Bosnu i Hercegovinu, s kojom kane Madjari našu braću u onih pokrajinah upropastiti, našlo se je ministarstvo u takvoj stisci i u takvom škripcu, da se je uteklo svakomu koji njoj je samo pomoći hotio. Radilo se naime — kako je poznato — o predlogu slovenskih i hrvatskih zastupnika, kojim se je imalo vladi izreći nepouzdanje što je pristala na ustrojenje rečene banke i ujedno prepriečiti ustrojenje ame banke.

Vlada je stukla skupa sve njemačko stranke, većinu poljačkog kluba, nekoliko Rusina, Rumunje itd. ali još nije imala potrebite većine. Utekla se i k Talijanom i zamolila za pomoć i oni se odazvaše toj molbi uz uvjet, da se već jednom rieši pitanje njihovog sveučilišta — po njihovu tim, da se ustroji to sveučilište u Trstu.

Vlada im je u toj stisci nešto od toga obećala, svega nije, jer se je ministar — kako rekosmo, izjavio za pravničku fakultetu u Beču — nipošto u Trstu.

S Talijani, dodjoše svi — osim bolestnoga Rizzi-a, svi ostali, liberalci i klerikalci — i svi složno glasovaše za vladu, da ju spase od sramote i propasti. Glasovaše za nju i talijanski liberálci, zastupcini Bartoli, Marani i Malfatti, svi oni koji inače kod kuće proti toj vladi dižu nebo i pakao i svi se lieno i mirno skučiše pod njezin jaram. Talijanski liberalni zastupnik Bartoli došao je navlas i samo za onaj dan u Beč, da pridigne onu c. k. vladu, kojoj inače kod kuće nezna ni za ime ni za rod. Svojim glasovanjem spasili su dakle jedini Talijanu vladu, od koje očekuju sada ustrojenje talijanskog sveučilišta u gradu . . . Trstu!!

Proslava dvojice Vjekoslava.

Iz Beča pišu nam: Na dan sv. Vjekoslava bijahu kano obično kod objeda sakupljeni nekoji hrvatski i slovenski zastupnici na carevinskom vieću, a medju njima dva Vjekoslava t. j. prof. Spinčić i Strekelj. Zast. M. digne čašu u njihovo lieno zdravlje čemu se svi srdačno odazvaše. Na večer poslie sjednice sakupilo se više zastupnika i bečkih Hrvata na istom mjestu, te je svečanom srdačno nazdravio drug i zast. Ježovnik, na čemu se je istotako srdačno zahvalio u ime obojice prof. Spinčić. U prijateljskom razgovoru uz čašu dolnjoaustrijca sprovedoše zastupnici i njihovi prijatelji par vrlo ugodnih satova. Našim dičnim Vjekoslavom kličemo i ovim putem srdačni: Živili!

Neznanje ili drzovitost nekog poštanskog činovnika u Trstu.

Iz Beča nam pišu: Onomadne poslao je narodni zastupnik gosp. prof. Vj. Spinčić svomu nećaku, koji polazi c. kr. obrtnu školu u Trstu pismo sa redovitim naslovom: *N. N. Trst, učenik c. kr. obrtne škole.* Pismo bijaše otraga zatvoreno biljegom Družbe sv. Ćirila i Metoda.

Nakon osam dana, mjesto odgovora, dobije zastupnik Spinčić svoje pismo iz Trsta natrag sa ovom značajnom opazkom: „*Neposnamo c. k. obrtnoj školi*“.

Neznamo da li je onu drzovitu opazku napisao koji činovnik ili listonoša, jer je podpis nečitljiv, ali sl. ravnateljstvo može — ako hoće — lahko doznati koji li je bio onaj d r z n i k ili i g n o r a n t, koji se je usudio spomenutu opazku napisati. Ili ga je možda u oči ubo biljeg „Družbe sv. Ćirila i Metoda“, te bi bio volio da je ono biljeg „L e g e N a z i o n a l e“, „S ü d m a r k-a“, ili kakvog drugog nama protunarodnog družtva?!

Težko je vjerovati, da jedan činovnik ili listonoša nebi znao, da postoji u Trstu c. k. industrijalna škola i da se ta hrvatski ili slovenski imenuje o b r t n a š k o l a. Izključena je dakle skoro tolika ignorancija kod c. k. činovnika i poslužnika pošte pak valja taj drzoviti postupak smatrati bezsramnom provokacijom nedostojnom onoga, koji nosi carsku kapu.

Imenovanje.

G. Josip Dubrović oficijal pisarne kod vrhovnog sudišta u Beču imenovan je pristavom ravnateljstva pomoćnih ureda kod istog sudišta. Čestitamo našem zemljaku i rodoljubu rodom iz Mihotića, občina Kastav!

Učenici II. razreda pučke škole u Djakovu sakupili su za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru K 2·50, i dostavili ih družbinom ravnateljstvu s ovim popratnim pisancem: „Ovu svoticu sabrali smo mi učenici II. razreda i šaljemo družbi sv. Ćirila i Metoda za potporu našoj dragoj maloj istarskoj braći. Uz hrvatski pozdrav: Bog i Hrvati!

Evo lijepog primjera i za „veće“, da se u dan družbinog blagdana što izdašnije sjete naše družbe.

Znatna ostavština „Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru“.

U zagrebačkih listovih čitamo, da je blagopokojni Dr. Ljudevit Haramustek, bivši državni odvjetnik u službovanju kod državnog nadodvjetničtva u Zagrebu, ostavio „Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru“ svu svoju imovinu u iznosu od 8000 kruna. Čast i slava dičnom i rodoljubnom pokojniku!

Javna zahvala.

Svim koji su se me blagohotno sjetili prigodom moga imendana najljepše se zahvaljujem, i svo najsrdačnije pozdravljam.

Vjekoslav Spinčić.

U Beču, 22. lipnja 1909.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za „imnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Br. 1110.

Mjesto liječnika.

Raspisuje se mjesto občinskog liječnika za mjesnu občinu Dobrinj, na otoku Krku, sa plaćom od godišnjih 2600 kruna.

Liječnik valja da je usposobljen u sveukupnom liječništvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju dokazati da posjeduju austrijsko državljanstvo.

Potanje pogodbe nalaze se kod potpisanoga na uvidji uvid, a molbe se imaju dostaviti na potpisano poglavarstvo do 20. srpnja 1909.

Poglavarstvo občine.
DOBRINJ, dne 28. lipnja 1909.
Načelnik:
S u č i ć, v. r.

Št. 870.

Razpis službe.

Sklepom seje občinskega zastopa v Jelšanah z dne 15. t. m. se razpisuje služba občinskega tajnika v občini Jelšane z letno plačo 1200 kron in prostim stanovanjem.

Prošnje je vložiti do 31. julija t. l. pri podpisanemu županstvu.

Prosilci morajo dokazati:

1. Avstrijsko državljanstvo.
2. Starost najmanje 20 let.
3. Zdrav telesni ustroj.
4. Neoporečeno obnašanje.
5. Spričevalo o dovršenej nižjej gimnaziji ali nižjej realki ali katerej drugej enakej šoli.
6. Dokaz usposobljenja za reševanje obč. poslov.
7. Vrhutega morajo biti vešči obč. računovodstva in poznati dobro slovenski in po možnosti tudi italijanski in nemški jezik.

Nastop službe je 1. septembra t. l.

Županstvo občine Jelšane
dne 25. junija 1909.
župan:
I. Valenčič.

M. P.

Br. 895.

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto **općinskoj liečnika** za općine **Dubašnicu-Omišalj** sa sielom u Malinskoj.

Godišnja je plaća K 2700·—. Treba da dokaže:

1) svjedočbu usposobljenja u sveukupnom ljećničtvu;
2) austrijsko državljanstvo;
3) poznavanje hrvatskog jezika.

Ljećnik držat će ljekarnu u Dubašnici i Omišlju.

Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. srpnja t. g.

Općinsko Poglavarstvo.
Dubašnica, 23. lipnja 1909.
Načelnik:
Petar Škarpa.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Ponedj. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedj. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Boli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuščića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju
sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Cieno umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjećkalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice **braće K. & R. Ješek, Blansko.**

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najbliži sapun za kožu
kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

PEKARNA

LJUDEVIT BEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Veleranì br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk ZAGREB.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štota i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.

MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocioli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Dajo se ovontualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i opličnе stvari, i p. trebalno za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladaju zadružnih dielova jedan ili više* — *po kruna 2.*

Prima novce na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od ostoga 4½%* — *dielo bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K* — *ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice* — *i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane* — *zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se* — *dobivaju pobilje informacije.*

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnost, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčano, sa bolešću hrbta, bilediла (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, lachiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svehke slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanskim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, unjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem lječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta pobranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 30 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGINJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Iste tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštérija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

GOVOR

zastupnika VJEKOSLAVA SPINČIĆA

govoren kod glavne razprave državnoga proračuna u Beču dne 16. lipnja 1909.

Uvod *(hrvatski)*.

Visoka kućo!

Brat Rusin gospodin Dr. Romanczuk iztičao je malo prije u svojem govoru kako je «Austrija» nezahvalna prema svojim narodom. Njeki njegovi bliži drugovi klicali su pritom: Kako se postupa sa hrvatskim: toli zaslužnim narodom! O nezahvalnosti vlada Njegovoga Veličanstva cesara i kralja govore već nesamo Hrvati, nego se govori kao o obćenito poznatoj stvari, govore o tom i Njemci, govorili su jako vidjeni u zadnje doba. Ja ću danas u svojem njemačkom govoru natuknuti njeke događaje i njeke činjenice, da se vidi kako su Hrvati za dinastiju i monarhiju radili, žrtvovali se, i kako su za to naplaćivani.

(Nadaljuje njemački.)

Što kaže povjest.

Visoka kućo! Ko je samo malo učio povjest naroda Europe, imenito pak povjest naroda austro ugarske monarhije, taj zna, da su Hrvati već u prvih stoljetjih srednjega vieka utemeljili državu, i to prvu kraljevinu u području današnje austro-ugarske monarhije, koja bijaše već u devetom i početkom desetoga vieka jaka na kopnu i na moru. Ko pozna povjest, taj zna također, da su Hrvati početkom dvanaestoga stoljetja doista izabrali jednoga Arpadovca kraljem, ali da tim nisu pali pod vlast Madjara nego da je tim nastala samo personalna unija, u kojoj bijahu Hrvati posvema neodvisni od Madjara. To se je i pokazalo, kad su Hrvati, poslie izumrća Arpadovaca, pak vladajuće kuće Aojou, po svojoj volji, i po svojoj uvidjavnosti, izabirali svoje kraljeve, i kad su godine 1526. postavili na svoj hrvatski priestol prvoga Habsburgovca Ferdinanda I.

Iz povjesti naroda austro-ugarske monarhije znamo također, koli velike zasluge za monarhiju i dinastiju imadu Hrvati. Oni su za nje stekli zasluga već kod izbora prvoga Habsburgovca rečenoga Ferdinanda. Nije se najme samo on natjecao za hrvatsku krunu, nebijaše samo on, recimo, kandidat za nju; bijaše tu i drugi natjecatelj ili kandidat, i kad su se Hrvati odlučili da glasuju za Ferdinanda, za Habsburgovca, glasovali su zanj također i Magjari. (Zastupnik Biankini: Ne svi!) Većina njih! Možda je i odluka Hrvata godine 1712. kojom su protegli pravo na prestolje također na žensku lozu, pripomogla, da su i drugi narodi, odnosno stališi austro-ugarske monarhije, poslie jedanaest godina priznali to pravo također ženskoj lozi.

Iz povjesti znamo također, da su Hrvati stoljetja vojevali proti neprijateljem kršćanstva, tako da bijahu po papih prozvani «antemurale christianitatis» (predzidje kršćanstva). Tad bijaše već po Turcih srušeno iztočno-rimsko carstvo, Bugarska i Srbija kasnije pod jarmom Turaka i jedan Budimpešta bila sjelom jednoga turskoga pašaluka, držao se je još junački bar jedan dio Hrvata, nepobjeđen nit od Turaka. (Tako je!)

Hrvati zajedno sa svojom najbližom braćom Slovenci — kad kažem Hrvati mislim tim, bar u novije doba, zadnjih stoljetja, također Srbe — Hrvati sa svojom najbližom braćom Slovenci bili su oni koji su prepriečili da nisu Turci i dalje prema zapadu Europe prodrli, koji su zapad i kršćanstvo pred turskim gospodstvom očuvali. Istodobno i naročito oslobodili su Habsburžku monarhiju od razsula. (Posve istinito!) Hrvatska imala je vojskovodja, kakovimi se može malo koj narod izkazati, vojskovodja kojim su se divili i najjunačniji sultani, i kojim su ovi nudjali svega, također kraljevskih kruna, samo da prestanu proti njim vojevati. Njihova vjernost prema svojim zakonitim vladarem bila je takova, da su sve ponude odbili i da su radje umrli nego da se predadu za časti i dobra.

Slavnih vojskovodja bijaše također u prošlom stoljetju, imenito iz onoga diela hrvatske domovine, koj bijaše do prije 28 godina prava kasarna u službi habsburžke monarhije, najme vojna Krajina. Bilo je malo ratova u cieloj Europi, u kojih nisu sudjelovali ti vojskovodje, odnosno Hrvati; malo ima bojnih polja, na kojih nije tekla hrvatska krv u službi dinastije i monarhije. (Posve istinito!)

Neću da kratim nijednomu narodu monarhije njegove zasluge za nju; mislim pak da neću pogriešiti ako kažem, da toliko zasluga za dinasliju i u monarhiju i u prošlom stoljetju nejma nijedan narod koliko Hrvati. (Tako je!) Dovoljno je podsjetiti na godine 1848., 1859., 1866., kao također na zaposjednuće Bosne i Hercegovine. I na samo hrvatsko i slovensko pučanstvo moje najuže domovine, Istre, kao također Trsta, su godine 1848. izašli sa strane oblasti cesara i kralja proglasi, u kojih se kao pravo pučanstvo pokrajine i kao jedini vjerni pristaši vladarevi pozivaju da brane pokrajinu od vanjskih neprijatelja. Godine 1866. bio je doista Njemac, Tegetthoff, koji je stojao na čelu pomorske sile kod Visa; sjajnu pobjedu mogao je izvojevati samo pomoći mornara, koji bijahu u najvećem broju Hrvati.

Junačtvo Hrvata je obćenito poznato; i sam njemački car, kad je boravio prije njekoliko godina u Opatiji i učinio izlet u Kvarneru, porabio je tu zgodu, da pohvali Hrvate.

Kako je sudio o Hrvatih talijanski pjesnik.

Radi junačtva Hrvata i radi okolnosti da su svuda vojevali za dinastiju i monarhiju bijahu od mnogih mrženi i proganjani, i jesu još danas.

Tim ne bih znao odgovoriti tako kako je to učinio talijanski pjesnik Giuseppe Giusti u svojoj pjesmi «San Ambrogio». Ja sam tu pjesmu svoje doba slobodno preveo te ću dozvolom gospodina predsjednika pročitati taj prevod. Pjesnik Giuseppe Giusti došao je godine 1846. u crkvu Sv. Ambroza u Milanu, i našao je u njoj kod službe Božje *austrijanske vojnike, Čehe i Hrvate*. Početkom gledao jih je prezirom, kao da bi oni bili krivi, da se Lombardi nemogu osloboditi; ali se je zatim zaronio u moćnije i blaže misli. Ovi ljudi iz Češke i Hrvatske, umovano je, bivaju odtrgnuti od svojih krovova, i gonjeni su ovamo bez počitka kao robovi da nas u robstvu drže. Oni su prezirani, ali oni su samo slieno orudje kod otimačine. Odnosna mržnja koristi samo onim, koji vladaju po geslu «divide et impera», i koji se boje da se narodi nepobrate. Jadni ljudi, daleko od svojih, činit će jednom isto, što mi danas činimo! Pjesnik oduševljava se na koncu za te ljude tako, da veli, da bi, ako se odmah neodalji, poljubio koga korporala.

Tumač tomu je suvišan.

Zahvala cesara i kralja Hrvatom za njihove zasluge.

Njegovo Veličanstvo cesar i kralj je u manifestu od 15. srpnja 1881., prigodom pripojenja prije spomenute kasarne, vojne krajine, k Hrvatskoj i Slavoniji izrekao njezinim stanovnikom zahvalu, i pri tom iztaknuo, da njim je na temelju njihova junačtva i požrtvovnosti a usljed povjestnih događaja bila povjerena o južnih medjah monarhije straža, i da će obćenito priznanje za ono što su učinili oni i njihovi oci živjeti za sve vjekove u srcih ljudskoga roda. Izrazio je svoju osobitu radost da će od tad unapried uživati sva ona obćenita državljanska prava koja uživaju svi njegovi vjerni narodi; te dodao želju, da svoju bujnu narodnu silu, kojom su branili monarhiju, razvijaju od tad unapried u djelih mira.

Kako postupaju s Hrvati vlade cesara i kralja.

Kad se s jedne strane zna što su sve Hrvati kroz stoljetja učinili za dinastiju i monarhiju i kad se pročita spomenuti manifest Njegovoga Veličanstva, te kad se s druge strane vidi, kako vlade Njegovoga Veličanstva cesara i kralja već desetljetja sa Hrvati ov i on kraj Litave postupaju, tad mora biti svaki Hrvat i svako plemenito srce puno užasa. (Povladjivanje i pljeskanje.)

Cesarsko-kraljevske vlade i njihovi predstavnici čine sve moguće ili daju drugim da čine, da bude Hrvatom onemogućeno razvijati njihovu bujnu narodnu silu u djelih mira, pače te vlade poduzimlju sve a da unište narodnu silu Hrvata i Hrvate same. (Povladjivanje.) Njihove od naravi prebogate pokrajine, ili bar takve, u kojih bi se mogao u istinu razviti bujan život, su danas najsiromašnije u monarhiji.

U jednoj krunovini započelo se je posebnom akcijom, jer se je sramilo pred Europom, iz koje cieli u tu krunovinu — Dalmaciju — ljudi dolaze.

U Istri dieli se mrvice, da ljudi od glada ne umru.

U hrvatskih pokrajinah u obće vode bujan život pučanstvu tudji činovnici, od vlada pogodovani tudji trgovci i obrtnici. I inozemni radnici dobivaju u njih zarade. Naši ljudi pako moradu, da si zasluže svakdanji kruh, u Ameriku, u Australiju, u obće u tudji se sviet podavati. (Uzklici.)

Kako uživaju Hrvati ustavna prava!

U manifestu Njegovoga Veličanstva od 15. srpnja 1881. bila su doista Hrvatom nekdanje vojne krajine dana obća državljanska prava, medju njimi i ustavna; ostalim Hrvatom, osim onim u Bosni i Hercegovini, još prije. Ali što vidimo?! Kako mogu Hrvati uživati svoja ustavna prava?!

Najznamenitiji njihov sabor, sabor «ostanka ostanaka» hrvatske države, sabor Hrvatske i Slavonije, bivao je posliednjih desetljetja, prošloga stoljetje, odkad obstoji, neprestano razpuštan dok je izabirao zastupnike koji nisu htjeli pripoznati magjarskoga gospodstva. Konačno uspjelo je poslie godine 1883. imati sabor, koj je pristajao na sve što su htjeli Magjari i njihovi zaštitnici. Takova sabora nije se razpuštalo. Pošto je pako tiran, kojim su htjeli Magjari učvrstiti svoje gospodstvo u Hrvatskoj, tiran Hhuen-Hedervary, ipak pao — iza kako je zemlju izsisao i dao izsisavati, iza kako se je obogatio, iza kako je množinu inteligentnih muževa dao zatvoriti, iza kako bijaše više ljudi smrtno ranjeno i više njih ubijeno jer su se digli proti njegovomu tiranstvu, iza kako je i vojska bila u pripravi proti pučanstvu — pošto je konačno ipak pao, bio je izabran sabor koj je imao više narodne sviesti. Nego taj sabor bio je razpušten. A kad bijaše izabran drugi, koj je pokazao još više hrvatske sviesti, tad se evo već godinu i pol niti ne sazivlje. (Čujte!) Više od dvie godine obustavljeno je u obće djelovanje sabora Hrvatske i Slavonije, i to samo s toga, jer neće da pripozna nasilno uvedene željezničke pragmatike, neće da pripozna magjarskoga jezika na svom zemljištu. Radi toga neće da se saziva hrvatskoga sabora, radi toga je obustavljeno njegovo djelovanje. A na čelu vlade jest gospodin, o kojem bijaše za vrieme Masarykova predloga toliko govora da nije nuždno dalje o njemu govoriti. Na čelu Hrvatske i Slavonije jest vlada, o kojoj neznam, da li je držana više od Wekerla, ili od Achrenthala, ili od Schicsla. Govori li se s gospodom, to svak sa sebe baca krivnju. Ja znam da je Wekerle reko hrvatskim zastupnikom, da on nije kriv stanju u Hrvatskoj. Drugi da su govorili sa Achrenthalom, ni on neće da šta o tom znade. Moralo se doći na misno, da je kod toga valjda zlim duhom Schiessl, koj je svoje doba na medji Hrvatske služio, i koji stoji u savezu, kako čujemo, sa najgorimi ljudmi u Hrvatskoj što si jih može misliti.

Ili je možda drugčije u ostalih hrvatskih pokrajinah obzirom na ustavno življenje?!

Bosna i Hercegovina, koje se je u najvećoj žurbi pripojilo, da njihovi stanovnici nedodju u pogibelj izaslati svoje zastupnike u novo stvoreni sabor u Carigrad, još uvjek nejmaju sabora. Turska vlada mogla je za svu obsežnu i raznorodnu državu stvoriti ustav; vlade Austro-Ugarske nisu bile kadre do sad stvoriti ustav za dvie pokrajine. Mjesto da se je obie pokrajine odmah spojilo sa ostalimi hrvatskimi pokrajinami, kako bi bilo prirodno i pravedno, pusti se jih da vise izmed Austrije i Ugarske. One su izručene magjarskomu olygarhu, koj je uveo agrarnu banku, kojom bi imali kmeti biti navodno oslobodjeni, u istinu su još više zasužnjeni, i imadu biti malo po malo prognani sa svojih davnih zemljišta, protjerani sa svojih posjeda i bačeni na prosjačku batinu, kako je već to Dr. Renner u Bosanskom odboru rekao. Bosna i Hercegovina, koje su, kako i ostale hrvatske pokrajine, od tudjih ljudi izsisavane, u kojih su se mnogi tudjinci sa šumami i inače obogatili, pada u sve to veće sužanjstvo.

Sabor kraljevine Dalmacije, gospodo moja, nije već od srpnja 1907. saborovao, bit će tomu dakle budućega mjeseca dvie godine. Na novo izabran listopada 1908., nije sazvan nit na konstituiranje.

U Istri uveden je novi izborni i pokrajinski red, izbori obavili su se već listopada i studenoga prošle godine; konštituiranje sabora nemože se obaviti — c. kr. vlada protivi se uporno sazvati sabor.

Na taj način daju nam vlade cesara i kralja uživati naša ustavna prava i razvijati našu bujnu narodnu silu! Neide nam Hrvatom i Slovencem nit većini Slavena mnogo bolje nit ovdje u parlamentu, u zastupničkoj kući. Vidilo se je jučer kod razprave predloga zastupnika Kaline, gdje se je radilo o jednoj hrvatskoj stvari, da se nijednomu Hrvatu nije dozvolilo do rieči doći. To je sloboda govora, to je austrijanski parlamentarizam, koj se nalazi sada posve u njemačkih rukah. Dok ide po volji Njemaca, dotle može parlamenat raditi. Kad bi se i nam imalo što dati; ako je dana mogućnost, da bi se moglo odlučiti štogod čim Njemci nisu sporazumni, tad se alarmira i najviše krugove prieteć se nemiri, kako se je dogodilo 1897., ili se bar obštruira. To se je dogadjalo nesamo prije 10—12 godina, nego se dogadja i u najnovije vrieme. Kad su njemačke stranke dne 4. t. mj. vidjele, da će kod glasovanja glede Bosanske agrarne banke ostati u manjini, tad su poslale recimo neutralnoga Dra. Redlicha da drži trosatni govor; i kad ni to nije koristilo, tad su se njemačke stranke, pod vodstvom zastupnika Wolfa i pl. Stranskoga, dale na nasilnu obstrukciju. Te stranke, vladine stranke, tjerale su dne 4. t. mj. obštrukciju, a nam predbacuju da činimo gubiti vrieme ako o nuždnih stvarih razpravljamo. A one su tjerale obštrukciju samo za to, jer su znale da će kod glasovanja propasti.

Kako uživaju Hrvati druga državljanska prava!

Nego ne samo da neuživamo ustavnih prava, da se djelovanje naših sabora obustavlja, i to u doba kad se na jugu monarhije odigravaju velezanimeniti dogodjaji, gdje se dakle o nas skoro bez nas odlučuje; mi neuživamo ni drugih državljanskih prava; naprama nam povriedjuju se temeljni državni zakoni; ovi čini se, da obstoje samo za neke narode. Meni nije dano vremena da to sustavno obrazložim. Ja ću samo letimice navesti nekoliko primjera za moju tvrdnju.

Čitalo se je zadnjih dana u novinah, da je prislušnik Trošt, radi toga što si je kod kotarskoga suda u Duxu nabio na vrata svoga ureda češku posjetnicu, usljed prosvjeda občinskoga vieća proti tomu, bio kazne radi premješten. Neznam da li je to istina, ali znam, da kod nas, u Primorju, u Štajerskoj, u Koruškoj, nesamo da nenalazimo posjetnica pojedinih činovnika u jeziku hrvatskoga odnosno slovenskoga pučanstva; nego nalazimo da napisi kod c. k. oblasti, političkih, sudbenih, financijalnih, poštnih, brzojavnih, željezničkih i drugih nisu postavljeni u jeziku našega pučanstva, i da se predstavnikom tih oblasti nedogadja ništa, usupor sv'h prosvjeda občina, družtava i zastupnika.

C. kr. namjestničtvo Češke da je pred malo vremena — čitao sam to u novinah zadnjih dana (»Slovenec« od 12. lipnja 1909.) — naložilo magistratu u Pragu, da njemačke podneske rješava njemački, ili bar da njemačke svjedočbe njemački potvrdjuje. Nigdje se još nije čitalo, da bi namjestničtvo Moravske dalo magistratu u Brnu sličan nalog obzirom na češke podneske, ili da bi c. k. namjestničtvo u Trstu naložilo magistratu tršćanskomu, ili municipiju Pulskomu, Porečkomu, Malološinjskomu, Creskomu itd., da hrvatske odnosno slovenske podneske riešava hrvatski odnosno slovenski.

Uprava jednoga pokrajinskoga zavoda u Štajerskoj, u kotaru Celjskom, koj broji 129.368 Slovenaca naprama 3962 Njemca, neće da piše čisto slovenskoj občini Kokarje (sa 1594 stanovnika samih Slovenaca) slovenski; c. k. politička oblast u Mozirju, mjesto da obveže onaj zavod da čisto slovenskoj občini piše slovenski, prisiljuje tu občinu, da njemačke dopise prima. C. kr. namjestničtvo pokrajine Štajerske, koja broji preko 400.000 Slovenaca, šalje kroz svoje podredjene oblasti na čisto slovenske občine kako je Kokarje i druge samo njemačke objave javnoga interesa. Občina pritužuje se proti tomu postupku c. kr. političkih oblasti kod ministarstva nutarnjih poslova, al ovo šuti, nepoduzima ništa na obranu prava slovenskih državljana (Povici.) Pripominjem, da sam navedeno saznao iz molbe občine Kokarje na zastupničku kuću od 27. lipnja 1907.; da su odnosne pritužbe bile poslane na c. k. ministarstvo nutarnjih poslova 19. i 23. veljače 1907.; da mjeseca svibnja 1908. stalno, a koliko mi je poznato ni knanije, nisu bile riešene; da se je to dogodilo za Njegove preuzvišenosti gospodina zadnjega ministra-predsjednika baruna Bienertha, kad je još ministar nutarnjih poslova bio. Kažem još i to, da je molba zajedno sa izvještajem peticionoga odbora, kad bijaše kuća zatvorena, u smislu § 74 bila poslana c. k. vladi, i da je peticioni odbor prihvatio jednoglasno predlog odgovarajući posve temeljnim državnim zakonom; da dakle nisu zastupnici naroda krivi, ako nam se nanašaju krivice, nego zastupnici cesara i kralja. (Povici.)

U Istri neizdavaju se pokrajinski zakoni u hrvatskom jeziku, u jeziku najmnogobrojnijega naroda u pokrajini. (Čujte! Čujte!) Proti tomu pritužili smo se već češće u saboru i privatno i zahtjevali da se pokrajinski zakoni izdavaju takodjer hrvatskim jezikom. Namjestničtvo reć bi da se je uvjerilo o opravdanosti toga zahtjeva. Sad je sva stvar kod gospodina ministra nutarnjih poslova bar. Haerdtla, a ovaj čini se da nejma novaca za tiskanje pokrajinskih zakona takodjer hrvatskim jezikom.

C. kr. vlada je u Českoj i Moravskoj kod ustanovljanja pokrajinskih mjesta za zavod osjeguranja mirovina privatnika uzela obzira na narodnost; u južnih pokrajinah nije. Usljed toga su Slovenci u Štajerskoj i Koruškoj žrtvovani posve Njemcem, a Slovenci i Hrvati Kranjske, Primorja i Dalmacije Talijanom.

Za Kranjsku, gdje ima kakvih 5 po sto Njemaca, imenovalo se je posebnoga njemačkoga pokrajinskoga školskoga nadzornika, premda su i obstojeći znali njemački. U Koruškoj, gdje ima bar 100.000 Slovenaca — to je trećina pučanstva, nije se imenovalo posebnoga slovenskoga pokrajinskoga školskoga nadzornika. Viditi ćemo što će c. kr. vlada učiniti sa odnosnimi resolucijami dra. Žitnika i zastupnika Gostinčara, koje su njoj bile izručene od proračunskoga odbora na uvaženje.

Svoje doba, već prije više godina, dala je c. kr. vlada gradskoj občini Ljubljana strog nalog, da priredi zgradu za jednu njemačku školu u gradu. — Još se uvjek čeka da c. kr. vlada dade sličan nalog gradskim občinama u Trstu, u Puli, u Malom i Velikom Lošinju, u Cresu, i u toliko drugih mjesta, kojim bi njim bilo naloženo, da sa svoje strane učine ono što se od njih po zakonu zahtjeva u svrhu da se u rečenih gradovih za slovensku odnosno hrvatsku djecu ustroje slovenske odnosno hrvatske škole. Hrvatski narod, koj plaća poreze ili namete za javne škole, mora sakupljati dobrovoljne prinose u svrhu da u onih gradovih i mnogih drugih mjestih uzdržaje privatne škole i da mu djeca budu podučavana u materinskom jeziku. U gradu Trstu sa najmanje jednom petinom Slovenaca, o čem se je moglo uvjeriti i kod posljednjih izbora od nedjelje (Živo odobravanje i pljesak), u gradu Trstu bez okolice, gdje živi najmanje 35.000 Slovenaca, nejma, usupor peticijam podnešenim već prije 25 ili 26 godina, nijedne javne slovenske škole (Čujte! Čujte!). U Istri manjka škola za najmanje 14.000 hrvatske djece dužne polaziti školu; a c. kr. vlada, u mjesto da odstrani to u nebo vapijuće zlo, privoljava na ustanovljenje druge talijanske pokrajinke srednje škole (Čujte! Čuje!), i obećaje Talijanom pravnu fakultetu usried Primorja, u kojem sačinjavaju većinu pučanstva Hrvati i Slovenci (Čujte! Čujte!).

Već u interpelaciji Spinčić i drugovi od 1. svibnja 1901. i često u javnih glasilih bilo je opravdanih pritužba proti postupku poštanskih činovnika u Puli sa hrvatskim strankami. Takova pritužba čita se i u posliednjem broju »Naše Sloge« od 10. tek. mj. Dotična činovnica, nezna gdje je Vižinada, i izdaje stranci potvrdu u njemačko-talijanskom jeziku, premda bijaše adresa pisana hrvatski.

Takovih i sličnih primjera mogao bih navesti iz svih obora uprave: tako na pr. o posve nekažnjenih napadajih na hrvatske svećenike, o za to od policista umorenih državljanih jer bijahu Hrvati, o vojnicih poslanih proti tlačenomu hrvatskomu pučanstvu. Nu neću da dulje rabim kratko mi odmjerena vremena.

Zaključak.

Rečeno nek bude dovoljno da se pokaže kako vlade njegovoga veličanstva cesara i kralja naplaćuju žrtve koje je hrvatski narod za monarhiju i dinastiju doprinesao.

To budi rečeno takodjer onomu vodji Njemaca, koji je pred kratko govorio o prevelikih zahtjevih Slavena.

To nek čuju i ona gospoda ove visoke kuće koja govore o nedalekom ujedinjenju naših pokrajina. Tješi se nas tim ujedinjenjem u doba kad se punom parom na to radi da se nas materijalno i nacijonalno uništi.

Rečenim budi bar dielomice označena takodjer navodna nepristranost i jednaka dobrohotnost vlade Bienerthove naprama svim narodom.

Njezine novine i ona sama kliče: »Državi a ne vladi dozvoljava se proračun. Država mora živiti... Ta riječ dobiva to veću vriednost što više postaju kongruentni pojmovi država i pučanstvo«.

Zašto negovore Njemci uvjek tako?! Zašto je zastupnik Stölzel, tik preda mnom, izjavio da će g'asovati za vladu?! Koje je razloge zato naveo?! Zašto ruše Njemci parlamenat i vladu, kad neće da postupa po njihovoj volji?!

Kakva kongruenca izmedju države i naroda ima obstojati, ako država, odnosno državne vlasti rade na to, da se razne narode upropasti?! Narodi, i najmanji, hoće da žive, da se razvijaju — oni imadu pisano i prirodno pravo na to —; a države imadu dužnost, da dadu narodom sredstva, da žive i da se razvijaju. Ako država neizpunja te svoje dužnosti, nejma prava da kao takova obstoji. (Povladjivanje). Država mora biti jednako pravedna svim svojim narodom; i jedino onda ako jest, može od svih naroda, odnosno njihovih zastupnika, zahtjevati privolu proračuna.

Kad bi vlade bile bivale i kad bi bile svim narodom pravedne, tad nebismo imali u ovom parlamentu vječnih prepiranka radi porabe jezika, mogli bi se baviti drugimi stvarmi, koristnimi za sve.

Ako nisu razpravljene osnove za brigu uzgoja zapuštene djece, proti pijanstvu, za socijalno osiguranje, i druge, koristne za sve slojeve pučanstva, nenosi nikovše krivnje nego c. k. vlade. (Povladjivanje.)

Radi postupka vlada Njegovoga Veličanstva našega cesara i kralja su Hrvati i Slovenci glasovati će proti privoli proračuna. (Živo odobravanje i pljeskanje.)

Broj 28. Pula, u četvrtak dne 8. julija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodplaćani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagunja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se nastovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Lagunja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru"

(Konac.)

Zatim je družbin blagajnik gosp. dr. Konrad Janežić pročitao svoje blagajničko izvješće. Ukupni je prihod iznašao K 160.000·33, potrošak K 97.423·50, te se je prema tomu družbina imovina povećala za K 6594·83. Između pojedinih točaka dohodka ističe od godine do godine rastući prinos podružnica, koji je u god. 1908. dostigao svotu od K 18.266·10, kao i prihod od družbinih poduzeća, koji je prema odnosnom prihodu od godine 1907. porastao za skoro 6000 K, te iznašao K 25.952·70. Među troškovima ističe od godine do godine postepeno rastući iznos plaća učitelja koji je lani iznašao K 18.240; što je najboljim dokazom kako družba od godine do godine širi svoje djelovanje, otvarajući sve više i više škola. Dohodak je od god. 1903. unapred narastao za K 31.150, potrošak za K 61.000, dakle u mnogo većem razmjeru, tako da je već skoro dostigao iznos dohodka. Radi toga nas budućnost zabrinjuje, jer ne samo što se troškovi ne će dati smanjiti, već će oni još i porasti.

Jedini put da se tomu doskoči, jest u življem zauzimanju oko napredka družbe i u nastojanju, da joj se povećaju dohodci. Družbina imovina vriedi K 224.626·26, te sastoji većim djelom od nekretnina (školskih zgrada) i njihovog inventara (školskog pokućtva) dok imade družba još malo novca na raspolaganje za svoje potrebe.

Kako se iz toga vidi, potrebita je što brža i obilatija pomoć.

Temeljna glavnica porasla je prinosima članova utemeljitelja za K 1847·51 te iznaša K 27.344·70. Ova je glavnica uložena na posebne štedioničke knjižice kod triju novčanih zavoda.

Vlastitu mirovinsku zakladu povisilo se je za K 1444·36, te iznaša K 3748·86. I ona je uložena na posebnu štedioničku knjižicu.

Iza toga su se pročitali pozdravni brzojavi, na što je g. dr. Ivan Poščić predložio a skupština odobrila, da se brzojavno pozdravi srednjoškolska mladež u Splitu i Dubrovniku, Akademički klub u Zadru i Klub Ćirilo-Metodskih zidara u Zagrebu. Na koncu je gosp. predsjednik zahvalio svim prisutnima što su s tolikom pažnjom i ljubavi saslušali razne izvještaje i time zaključio ovogodišnju glavnu družbinu skupštinu.

Poslie skupštine bila je u dvorani g. Vlaha zabava, koja je vrlo liepo uspjela.

Napried za družbu!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. 6. 1909.

Svečano obećanje.

Na početku sjednice položio je češko radikalni zastupnik Sviha koji je prvi put stupio u parlament, svečano obećanje u češkom jeziku.

Odgovor na „osvade".

Ministar za zemaljsku obranu odgovara na interpelaciju zastupnika Breitnera, koji je u sjednici od 22. o. mj. žestoko napao vojničke oblasti, napose vojno-sudbene oblasti. Ministar reče, da su to bile puste osvade te pobija pojedine navedene slučajeve.

Prešni predlog radi škola za češke manjine u Češkoj, Moravskoj i Šleziji.

Mladočeski zastupnik Dr. Metelka obrazlaže vrlo obširnim govorom i na temelju statističkih podataka prešnost svog predloga, koji ide za tim, da se ustroje za češke manjine stanovničtva u njemačkih gradovih, mjestih itd. Češke, Moravske i Šlezije, češke pučke škole. Govornik imade kao član zemaljskog školskog vieća za Češku bogato gradivo na razpolaganje. Tuži se osobito na ministarstvo bogoštovlja i nastave, koje neriešava godine i godine utoke čeških roditelja radi ustrojenja pučkih škola za češke manjine među Niemcima. Govornika su i Niemci, osobito oni iz Češke i Moravske marljivo poslušali, često pretrgivali i inače smesti nastojali. Njegovi suplemenici odobravali su mu živahno.

Proti prešnosti ustao je zastupnik Funke, načelnik Litomčćica, najstariji član parlamenta. Za njegova govora došlo je do živahne prepirke između Čeha i Niemaca te je morao predsjedatelj Dr. Laginja opetovno prepiruće se na red i mir pozvati.

Ministar prosvjete.

Ministar bogoslovlja i nastave grof Stürgkh reče, da se neće upuštati u sam predmet, već da želi u kratko označiti stanovište svoje u tom pitanju. Zatim navadja pojedina mjesta u Češkoj, u kojih bijahu škole za češke manjine ustrojene, a što se tiče podnešenih utoka u tom pogledu, odgovori, da predleže nekoji iz novijeg doba i da će biti čim prije riešeni. Riešavajuć te utoke — reče — da će nastojati, da koli podredjene mu oblasti, toli samo ministarstvo posve nepristrano postupa bez obzira na upliv bilo s koje strane.

Drugi govornici.

Zast. grof Sternberg reče, da je u razpravi nalazeći se prešni predlog posliedica jezikovnog boja u Češkoj, a povod tomu boju jest borba za kruh. Za tim je prešao govornik na posve drugo polje pustiv sasvim iz vida pitanje škola. Govori obširno proti nakani nekih stranaka, koje hoće, da tjeraju obstrukciju radi trgovačkih ugovora i ovlastbenog zakona.

Tim je prekinuta sjednica i urečena nova za petak 2. julija.

Na koncu sjednice podao je češko-radikalni, novoizabrani zastupnik Dr. Sviha državopravnu ogradu.

Beč, 2. 7. 1909.

Nastavak razprave o prešnom predlogu Dr. Metelke i dr.

U današnjoj sjednici nastavljena je razprava o prešnosti mladočeskog predloga za ustrojenje škola za češke manjine u njemačkih krajevih.

U razpravu posegli su medju ostalim Čeh Dr. Drtina, njegov zemljak Lisy, Rusin Meglinski, češki socijalista Jaroš, njemački radikal Herold. Razprava tekla je prilično mirno i uz obćeniti nemar kuće; govornika sluša ponajviše desetak pristaša, dočim su ostali zastupnici na hodnicih, u čitaonicah itd.

Sjednica je trajala od 10 sati u jutro do 6 po podne.

Beč, 4. 7. 1909.

Nastavak razprave prešnog predloga Dr. Metelke i dr.

Sjednica se vršila proti običaju i jučer u subotu od 9 sati u jutro pak do 1½ po podne.

Nastavljena je razprava o prešnosti mladočeskog predloga za škole manjine. Sjednica nije pružala ništa osobita. Klupe parlamenta skoro posve prazne. Okolo govornika 8—10 prijatelja i nešto njih, koji na galeriji driemlju ostalo sve pusto i prazno. U današnjoj sjednici govorili su socijaldemokrat Seliger, koji je zagovarao državni zakon za ustrojenje škola za manjine. Slovenski zastupnik iz Koruške Grafenauer iznio je mnogobrojne tužbe koruških Slovenaca radi zapostavljanja i zanemarivanja slovenske djece na školskom polju u Koruškoj. Tamo rade Niemci iz petnih žila, da bi izbrisali sa zemlje svaki trag Slovencem. Govornik nije svršio već će nastaviti govor u budućoj sjednici t. j. u utorak. Njegovi drugovi i prijatelji živahno su mu odobravali.

Resolucije

postavljene od naših narodnih zastupnika povodom razprave državnog proračuna za god. 1909.

Narodni zastupnik Spinčić stavio je slieđeće resolucije:

Naši mladići nek se uzmognu u ratnu mornaricu:

„Pozivlje se c. k. vladu, da uzradi kod c. i k. vojne uprave, da se stavnji podvržene i sposobnimi pronadjene sinove Primorja nesili stupiti u c. i k. vojsku i c. k. domobranstvo, već da im se dozvoli, ako žele, da stupe u c. i k. ratnu mornaricu."

Gledе vojnih vježba onih, koji traže zaslužbu izvan domovine:

„Pozivlje se upravu c. i k. vojske i c. k. domobranstva, da se prešno dozvoli pričuvnicima i nadomjestnim pričuvnicima, dužnim ovršiti vojne vježbe, koji su pomorci i koji traže zaslužbu u inozemstvu, da mogu u svako doba na ustmenu ili pismenu njihovu molbu, bez obzira na postojeću periodu oružnih vježba, prijaviti se za oružne vježbe; i da se polag toga §§ 38 i 39 vojnih propisa, II. dio, popune."

Uvrštenje samostalnih gospodara u pričuvnike:

„Pozivlje se c. k. vladu, da promjeni u smislu utemeljenja predloga Spinčićeva i drugova od dne 22. novembra 1907, § 53, točka 1 b i 3 vojnih propisa, I. dio i odnosne prakse tako, dotično da ju dade upodpuniti, da se stavnji podvržene posjednike u slučaju, da budu sposobnimi proglašeni, ako sami svoj posjed obradjuju, bez obzira na visočinu njihovog poreza od zemljarine i bez obzira na to, da imadu i koji drugi prihod uvrsti medju nadomjestne pričuvnike."

Za oslobodjenje od aktivne službe onih mladića, koji uzdržavaju za rad nesposobne roditelje:

„Pozivlje se c. k. vladu, da promjeni ustanove vojnog zakona u tom smislu, da bude jedini sin, koji je opredieljen za podporu roditeljima za radnju nesposobnim, od aktivne vojne službe oslobodjen i u onom slučaju, kad bi taj jedini sin doduše i imao jednog brata, koji je pako izvan roditeljske kuće ožienjen te nemože svoje roditelje nikako podupirati."

Za razdiobu i aktiviranje domobranskih činovnika:

„Pozivlje se c. k. vladu:

1. Da razdieli skupinu od 368 evidenčnih domobranskih činovnika polag sustava jedne trećine u tri jednakobrojne plateżne razrede, jednu trećinu nadoficijala (IX. plat. čin), jednu trećinu oficijala (X. plat. čin) i jednu trećinu akcesista (XI. plat. čin) te da ih god. 1910 aktivira.

2. Da aktivira nesamo ono 20 mjesta IX. plateżnog čina, uvrštenih u proračun za godinu 1909, već svih 60 stvorenih mjesta ovog plateżnog čina pobrinuv se naknadno za odnosni malo veći trošak."

Za skoru provedbu lučkih radnja:

„Pozivlje se c. k. ministarstvo trgovine, da prešno provede one lučke radnje, koje bijahu u programu od 6 jeseca augusta 1908. pojedinih državnih mjera za gospodarstveno podignuće Primorja predvidjene, napose na obalah Kvarnera, gdje treba mnogo stvoriti, i osim toga u obzir uzeti u programu nespomenute lučke radnje u Volaskom-Preluki, Kantridi, Berseču, Sv. Marini, Mallnskoj, Baški, Staroj Baški, Pregrajenoj, Vodicah i Koromačnoj."

Za pravedno podielјivanje podpora iz mornaričko dobrotvorne zaklade:

„Pozivlje se c. k. vladu, da uznastoji, da se podpore iz zaklade „Pio fondo di marina" nepristrano podieli u istinu potrebnim i da se imenik dotičnih podupritih objelodani."

Za uredjenje kotline Ponikve:

„Pozivlje se c. k. vladu, da čim prije shodne mjere poduzme, da se kotlinu Ponikve na otoku Krku iz gospodarskih i zdravstvenih razloga uredi."

Kod pomorskih radnja nek se pita savjet kod iskusnih pomoraca:

„Pozivlje se c. k. vladu, da prilikom provedenja lučkih radnja i prije nego li izdade odnosne zakone i naredbe tičuće se pomorskih pitanja zapita za mnienje pomorce, osobito pomorske kapetane i njihova družtva."

Resolucija narodnog zastupnika Dr. M. Laginje i dr.

Gradnja željeznice i većih luka u Istri:

„Visoka kuća neka zaključi:

Poziv'je se c. k. vladu, da uzme bez obzira na provedbu u programu za gospodarstvenu akciju u Primorju predvidjene radnje, koj bijaše prošla godine u ministarskom vieću prihvaćen, u pretres sliedeće s obćenitog dažavnog gledišta potrebite javne radnje, te da iste bilo i postupice, ipak kano jednu cielinu — eventualno pripomoću izvanrednog kredita, izvesti dade i to:

I. Svezu željezničke pruge Jesenice—Gorica—Trst sa jedne prikladne točke (Štanjel ili Općine) sa željeznicom Divača—Pula, postaja Divača ili Herpelje—Kozina;

II. Izgradnju za promet sa tudjincima u obće i za bržu svezu Trsta sa austrijskom rivierom, kano što i za gospodarsko podignuće gornjeg diela Krasa neobhodno potrebite, sa malim stroškom izvedive željeznice Herpelje—Kozina—Materija—Podgrad— Šapljana ili Jurdani (dne 14. maja 1901. uložena i od ove visoke kuće prihvaćena resolucija Spinčićeva);

III. Dalnji razvoj već postojeće luke u Opatiji sa pritegnućem drage u Preluki, a time i stvorenjem jedne od naravi označene pomorsko-trgovačke i za utočište služeće luke Opatija—Volosko—Preluka sa istodobnim, zakonom dozvoljenim dielomičnim podržavljenjem pruge južne željeznice Sv. Petar—Rieka, te zgradnjom normalno pružne željeznice od riečke granice k luci u Preluki;

IV. Izgradnju strategički takodjer vrlo važne, za promet izmedju Pule i srednje Istre sa austrijskom rivierom neobhodno potrebite spojne željeznice izmedju Lupoglava (pruga Divača—Pula) s jedne strane te izmedju Opatije—Matulji (pruga Sv. Petar—Rieka) s druge strane;

V. Izgradnju pokrajne željeznice sa jedne prikladne točke izmedju Galežane i Puledržavna željeznica Divača—Pula prema dragi u Medulinu, i konačno

VI. Izgradnju trgovačke luke u Medulinu, koja bi bila svojim položajem na najskrajnoj južnoj točki Istre za promicanje pomorskog putovanja vrlo prikladna, čim bi se pružilo takodjer mogućnost, da se ratnu luku u Pulu predade posve njegovom opredieljenju.“

Sve ove resolucije bijahu od kuće prihvaćene.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skupština o pitanju hrvatskih škola u Puli održavala se je u nedjelju dne 4. t. mj. u dvorani Narodnog Doma. Usprkos da je ta skupština bila najavljena tek 3—4 dana prije, ipak je na istoj prisustvovalo liepi broj obćinstva iz svih predjela gradskih. Skupštini je predsjedao Dr. Ivan Zuccon, koji je u opširnom govoru iznieo sve nepravde koje nam počinja vlada i obćina, krateć nam bezrazložno hrvatske škole u Puli, premda to pitamo već kroz dvadeset godina. Zgodno je spomenuo gorku rak-ranu onih naših roditelja, koji svojom djecom pune talijanske i njemačke škole, te osobito ove zadnje bi se morale zatvoriti da nebi Hrvati i drugi Slaveni u nje šiljali svoje djece. — Narod je pozorno slušao rieči govornika, i često dao oduška svom ogorčenju proti vladi i obćini radi nepravda, koje nam nanose u školskom pitanju. Iza Dra. Zuccona govorilo je oštro o tom našem životnom pitanju još više govornika, te je na koncu s oduševljenjem prihvaćena ova

RESOLUCIJA:

Hrvatski i u opće slavenski gradjani Pule, sakupljeni dne 4. jullja 1909. na pogovoru o školskom pitanju, čuvši obširno izvješće o stanju školstva u Puli i okolici i pozivljuć se na zaključke stvorene na jednakoj skupštini dne 12/7/08 priobćene uzalud oblasti

zgražaju se

nad postupkom pozvanih oblasti u pogledu otvorenja hrvatskih škola u ovome gradu te nad posvemasnjim sramotnim nemarom istih prama školskim potrebama hrvatskoga i uopće slavenskoga gradjanstva, dočim se baš ove godine slavi četrdesetgodišnjica državnoga školskoga zakona;

pritužuju se

proti tomu, da se od strane vlade otvaraju i uzdržavaju samo njemačke a od strane obćinske i pokrajinske vlasti samo talijanske škole, za koje jedne i druge, moraju plaćati takodjer Slaveni;

zahtjevaju

da pozvane oblasti pristupe bezodvlačno k otvorenju hrvatskih škola u ovoj gradskoj obćini i to:

1. dviju šesterorazrednih muških i dviju takvih ženskih pučkih škola;
2. gradjanske škole za ženske;
3. obrtne škole;
4. škole za poljodjelstvo, osobito vrtlarstvo i vinogradarstvo — to sve u gradu;
5. pučke škole u Jadreškim i pučke škole u Vinkuranu.

Naši učitelji u Puli.

U subotu dne 17. t. mj. obdržavati će u 3 sata po p. u „Narodnom Domu“ u Puli „Hrvatsko učiteljsko društvo *Narodna Prosvjeta*“ godišnju glavnu skupštinu. Iza skupštine, poći će učestnici iste u Medulin, gdje će 19. o. mj. započeti desetdnevni gimnastički tečaj, što će ga obdržavati učitelj gimnastike na c. k. učiteljskoj školi u Kopru gosp. A. Šaup. Odbor društva pozivlje, da se svaki, koji želi učestvovati u gimnastičkom tečaju, prijavi na vrieme radi hrane i stana u Medulinu. Pošto će radi nepredvidjenih razloga tečaj trajati samo 10 dana, a gradivo je vrlo opsežno, uporabit će učitelji vrijeme u Medulinu samo za gimnastiku i plivanje; pučku zabavu i pučka predavanja su odgodili za drugu zgodu.

Evo nas zapada po drugi put čast, da vidimo u našoj sredini tako mile goste, te našim neumornim nastavnicima i prvim prosvjetiteljima našeg pomladka kličemo: „dobro nam došli“ sa željom da im boravak medju nama u Puli i bližnjem ubavom Medulinu bude što ugodniji.

Izbor odbora istarske liečničke komore.

Prošloga čedna obavio se je izbor odbora ili ravnateljstva liečničke komore za Istru. Ovaj put izabran je u ravnateljstvo i jedan liečnik Hrvat, i to naš velevriedni g. Dr. Ivo Letiš, liečnik bolničke blagajne ratne mornarice u Puli. Prvi je on Hrvat, koji stupa u ravnateljstvo liečničke komore. Čestitamo!

Slavenska zabava u Narodnom Domu u Puli.

Naša braća Česi, nastanjeni u Puli, priredjuju u nedjelju dne 11. o. mj. u vrtu „Narodnog Doma“ zabavu u korist češkoslavenske besede Sv. Čeh u Puli. Početak u 4 sata po podne. Kod zabave sudjeluju iz blagonaklonosti najslavniji češki humorista i pisac gosp. Jos. L. Wanderer i češki pjevački zbor. Ulaznina s nar. biljegom u predprodaji 52 pare, na blagajni 62 pare po osobi. Potanji raspored zabave dobit će se na blagajni.

Narodni darovi.

Presvj. gosp. Ljudevit Tomičić iz Trsta šalje nam za Družbu sv. Ć. i M. K 10·—. Stalni prinosnik u ime „narodne takse“ daje K 1·—.

Današnji izkaz . . .	K 11·—
zadnji izkaz . . .	K 623·81
ukupno . . .	K 634·81

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj 30. 6.

Jučer je ovdje blagdan svetih apostola Petra i Pavla bio po starom običaju svečano proslavljen. Samo što smo ove godine imali na „Piazzi“ i jednu „farau“, koju su odigrali talijanaši iz Malega Lošinja uz pripomoć ovdješnjih „poprdila“. Ovi su naime teškom mukom skupili 30 K, pa pozvali glazbu iz Maloga Lošinja. Bilo je mnoštvo svijeta, i glazba je mirno svirala, dok nije počela „inno istriano“. Tad počeli talijančići derati se iz svega grla „repete, evviva Lussin italiana“. Dapače se čulo još „fuora i Slavi“. — „Ko će skričat neka ide u Italiju“, zagrmio glas. „Van s njima, van“, zaorilo sa svih strana. Blijed, žut skoči učitelj glazbe, pa glavom bez obzira. Kažu, da je od straha i kapu ostavio i ko zna što mu se još dogodilo. Za njim se dade u bijeg sve: staro, mlado, muško i žensko, sve put Maloga Lošinja. Kažu, da je zadnji ostao oni od tamburina, pak da „fursa“ bude potpuna, da su mu nabili tamburin na glavu.

Naši su ih putem tješili: „Ne plačite, ako vam i je ostala večera, primili ste 30 K“. Ali opet što je, je. Mora se priznati, da su od straha bježeći junački zapjevali: „Nella patria de Rossetti...“

Još kažu, da je naš „zeleni brat A. K“, kad su oni otišli, od jada pomodrio. „Collo de dindio“, da mu se vrat za 13 cm produljio, a „Trbuhović“, da se napuhao kao žaba. Skarpi se za čudo nije ništa dogodilo, jer on siromah još uvijek misli kako mu ti prokleti Hrvati ispod nosa kupiše kuću za svoju „Čitaonicu“.

Gospodo prošla su vremena, kad ste radili što ste htjeli. Narod je počeo otvarati oči i nema te sile, koja će zaustaviti, da ih potpuno ne otvori. A onda jao vama.

Pozor hrvatski učitelji!

Raspisano je do 31. srpnja o. g. mjesto ravnajućeg učitelja na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u Nerezinama. Naukovni je jezik hrvatski, a talijanski je jezik kao predmet. *Učitelji, ovo je mjesto važno*, pa Vas molimo da se natječete za nj, neka se ne dogodi, da Nerezinci ostanu bez učitelja, što bi bila velika šteta, iza koje bi slijedile nedogledne posljedice.

Voloski kotar:

Zabava na Pehlinu — obćina Kastav.

Od tamo nam pišu, da priredjuje tamošnja Čitaonica dne 11. jullja prvu svoju zabavu sa blagoslovljenjem nove družtvene zgrade. Zabava će se vršiti poslije blagoslova pod vedrim nebom. Sudjelovati će Volosko-Opatijska glazba.

Pozdravljamo iskrenim zadovoljstvom tu veselu viest iz onog ugroženog kraja ob čine Kastav te smo stalni, da će mnogobrojni naši rodoljubi onog dana pohrliti u Pehlin, da pruže braći pomoćnicu ruku u obrani narodnih svetinja.

Zabava ženske podružnice „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ u Mihotićih uređena za dan pred večer blagdana slavenskih apostola sv Ćirila i Metoda, dne 4. jullja o. g. određena je na 11. jullja obzirom na zabave koje priredjuju druga narodna družtva u istu svrhu u susjednim mjestima.

Odbor se nada, da će to uvažiti koli bratska družtva toli štovano obćinstvo, te da će dne 11. jullja u što većem broju posjetiti narodno stečište u ubavih naših Mihotićih.

Pazinski kotar:

Zaključak školske godine na c. kr. hrvatskoj gimnaziji u Pazinu obavio se danas 8. srpnja. Iz izvještaja vadimo, da je koncem ove školske godine bilo u svemu 208 učenika, od kojih je dobilo 20 prvi red s odlikom, 165 prvi red, 10 popravak, 11 drugi red a 2 neocijenjena. Na gimnaziji je podučavalo 16 učiteljskih sila.

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu izdalo je ove školske godine učenicima u ime podpore K 10.584, a c. kr. pokraj. škol. vieće K 2400, odredjene od ministarstva bogošt. i nastave.

Nastajna školska godina 1909.—1910. otvorit će se dne 18. rujna svečanom službom Božjom u crkvi Franjevačkoj u 9 sati prije podne, kojoj će uz učiteljski zbor prisustvovati svi učenici.

Popravni i naknadni ispiti obdržavat će se 16., 17. i 18. rujna a prijamni za I. razred 9. srpnja i 17. rujna, a za više razrede 17. i 18. rujna.

Upisivanje novih učenika za I. razred bit će 9. srpnja, 16. i 17. rujna, a za više razrede 16. i 17. rujna od 8—12 sati prije podne u gimnazijskom upraviteljstvu, gdje valja svaki učenik da se prijavi praćen od svojih roditelja ili zakonitih im zamjenika. Učenici, koji su ovu gimnaziju već polazili, treba da se prijave za upisivanje od 16. do 18. rujna. Iza ovoga dneva ne može biti primljen nijedan učenik bez dozvole c. kr. Pokrajinskog Školskog Vijeća.

U drugom dielu izvještaja nalazi se vrlo poučna i zanimiva rasprava „Filološko-kritička istraživanja po časoslovu“ od prof. Dr. M. Kevića.

† **Havel Ladislav**, župnik u Dolenjovasi kod Lupoglave, umro je dne 1. tek. srpnja u Gorici.

Pred tri dana odpeljao se je na savjet liječnika u Gorici u bolnicu milosrdne braće; nu njegova bolest, težka i komplicirana, tako je već bila razrušila zdravlje mu, da niti njega te bratska brigа čč. brace, medju kojima je našao mnogo svojih suzemljaka, nije ga mogla smrti oteti.

Rodom je bio Čeh; bogoslovne nauke svršio u Gorici, u dušobrižničtvu trščanske biskupije radio na raznim mjestima (Laniše, Slum, Sovinjak, Krasica) već sedamnajstu godinu. Pred tobre tri godine došao je kao župnik u Dolenjuvas preuzev tu župu od pok. Petra Pikulić-a, prominulog dne 19. pr. juna. Tako je u kratkom roku 14 dana izgubila Dolenjavas dvojicu svojih župnika.

Havel je navršio tek 42 godine.

Pokopan je u Gorici dne 3. t. mj., otpraćen do groba od sestre i nećakinje, koje su prispjele iz daleke domovine da ga posjete bolestnoga, a morale ga oplakati mrtvoga, čč. bogoslova trščanske biskupije iz goričkog centr. sjemeništa sa na čelu veleuč. g. Dr. prof. Ujčićem. Od njegovih drugova, suzemljaka sproveli su milog pokojnika gg. Lacina, c. k. vojn. kurat u Gorici, te Ellner, Elsnic i Ružička iz naše Istre. Žaleć za mladim tim milim svećenikom, želimo mu: „Vječna Ti luč svietila!“.

Ushićenje nad ushićenjem.

Nije tome ni mjesec dana, što smo ono u Ripendi proslavili našu „Družbu“ i svi kao jedna duša urnebeski se oduševili za našu narodnu stvar. Još nije mjesec dana, a evo na 24. lipnja bio je opet jedan takav dan u „Labinštini“ u Sv. Marini. U istinu bio je to dan velike narodne slave.

Skupilo nas se mnoštvo iz svih obližnjih mjesta, ali ste tu mogli vidjeti mnogu našu braću iz daleka, od 3 i više sati hoda, a to su Ripendjani. Kao da ti rodoljubi na onoj svojoj zabavi, koja je bila sjajna, nijesu donijeli dosta žrtve i zalvale našoj dragoj „Družbi“, oni se upućuje toga toplog dana po ovim azijatskim stazama do Sv. Marine, da tu pokažu jednokrvnoj braći, koliko im na duši leže narodne pravice i prosvjeta. Bilo je naših rodoljuba iz Labina, dapače jedan, kojega već davno bijele vlasi pokriše i koji uz veliki broj godina ne prepusti, a da ne dodje u svoj zavičaj, da zajedno sa svojim mještanima ne proslavi taj narodni dan. Isto tako pohodiše nas u velikom broju braća iz svih obližnjih mjesta: Gore, Črni, Drenja, Ravni, Škvaranskog, Rogačane i t. d.

Oko 3 sata počela je ta skupština. Sabralo se sve staro i mlado, oženito i ne-

oženito — pa što ćemo reći više od ovoga — ne bijaše tu samo žena, nego i muževnih ljudi starih i mladih, koji poškropiše lice debelim suzama i jecanjem nad tim prvim narodnim sastankom u korist naše vrijedne „Družbe".

Tombula je lijepo ispala, ali je za nju bilo spremljeno lijepih stvari, koje podariše rodoljubi iz Labina i to: gosp. Bastijanić A., gosp. Lesjak D., gosp. Višković Mate, gosp. Višković Valentin.

Ne možemo mimoići, a da ne spomenemo imena vrijednih Hrvata i to: gosp. Dinka Glušića pok. Dinka i njegovu ženu, koji podariše 50 K i gosp. Dinka Glušića Martinova, koji darovaše s obitelji 50 K. Bilo ih je mnogo, koji darovaše po 4 i 5 K, ali radi malega prostora ne možemo te vrijedne ljude imenovati, osim onih, koji zaželiše napose, da ih spomenemo, i to: Zamarija Juričić, Sikul 5 K, Ive Lupetin 4 K.

Nekoji su bili zapriječeni doći, ali se zato sjetiše rodoljubne dužnosti, te poslaše ili naknadno izručiše svoj obol i to: po 5 K Veleč. gosp. Valentin Mayer, župnik, Skitača; Ive Blažina, Banić; Josip Skopac, Biškup; Luce Glušić, Martinova; po 2 K Mate Paliska, Vellšine, Ripenda; Zamarija Blažina, Barut.

Hvala našemu čestitom mještaninu g. Dinku Glušiću pok. Dinka, koji nam je sve potrebite prostorije od srca rado, dapače s veseljem ustupio. Ovdje nam je spomenuti i tetu Lucu, koja se raspalamti, kad je čula, da ćemo radi slabih financijalnih prilika morati kupiti mali barjak, i reče: „Ne tako! Neka se naš barjak vije nebu pod oblake, ja ću dati kolikogod još novaca manjka".

Svima darovateljima još jednom najljepše zahvaljujemo. Lijepi prihod, koji iznosi preko 300 K i koji se šalje izravno „Družbi" pokazuje taj uspjeh!

Složno naprijed, braćo mila!

Brest pod Žbevnicom.

Naš učitelj, g. Josip Zlatić, ostavio nas je subotu, dne 3. tek. srpnja te se je podao u Poljica na otoku Krku, gdje je bio imenovan na svoju vlastitu molbu definitivno. Priučili smo se medjusobno, pak nam je bio rastanak težak svima. Hvalimo mu srdačno te želimo sve dobro na novom mjestu.

Više školske oblasti pobrinule su se bezodvlačno za zamjenika. Istog je dana kod nas preuzeo školu g. Juraj Kos, dosada učitelj u Poljicih. Dobro nam došao!

Istarsko planinsko društvo u Pazinu priređuje u subotu dne 10. ovog mjeseca veliki izlet na „Učku". Odlazak iz Pazina u 4 sata poslije podne vlakom do Lupoglave odkuda će se krenuti pješke (tko želi vozovima neka se prijavi u pravo doba tom odboru) preko Bresta na Poklon.

Pozivlju se gg. članovi kao i sva ostala gospoda da u čim većem broju sudjeluju.

Tko se prijavi najkašnje do 8. t. mjes. glede noćišta i hrane može dobiti: *Na Poklonu*: večera K 1·60, noćište K 2·— i objed K 2·40 po osobi.

U krčmi kod Peruča može se dobiti dobru kapljicu po 56 p. l. — I ako se prijavi dostatan broj i u pravo vrijeme — na ražnju pečenog janjca.

Porečki kotar:

Kaštelir za Družbu.

Tamburaši-diletanti iz Kaštelira, obdržavali su u oči sv. Ćirila i Metoda za prvi put plesnu zabavu u korist Družbe.

Naš dobri Marko Kocijančić ustupio je bezplatno dvoranu u korist Družbe. Cijela zabava svršila je u najvećem redu i miru, te se sakupilo 76 K, koje su poslane na Ravnateljstvo Družbe.

Komisija za uredjenje rieke Mirne.

C. kr. kotarski poglavar u Poreču poziviše interesirane stranke na komisijonalni sastanak za dne 11, 12 i 13 julija u Novigrad (Cittanova). Tamo će se rezpravljati o uredjenju rieke Mirne u donjem toku te rieke. Nacrti za to uredjenje izloženi su u rečenom glavarstvu od 30. junija do 10. agusta. Prigovore stranaka valja podnesti kot. poglavarstvu u Poreču.

Razne primorske viesti.

Izbor delegata.

Od jugoslavenskih zastupnika izabrani su u delegacije: 1. Dr. Baljak iz Dalmacije. 2. Dr. Laginja iz Istre. 3. Dr. Ploj iz Štajerske. 4. Dr. Šusteršić iz Kranjske. Kao njihovi zamjenici izabrani su: Bjeladinović, Mandić, Pogačnik.

Omišljanin promoviran na čast doktora prava.

U ponedjeljak dne 28. pr. mj. promoviran je na zagrebačkom sveučilištu na čast doktora prava g. Antun Kraljić, svršen pravnik, a rodom iz Omišlja na otoku Krku. Tom uspjehu mladog doktora vesele se njegovi prijatelji, a veselit će se i svaki istarski Hrvat, videći, gdje se naši redovi danomice jačaju pristupom sposobnih i nada sve za narod pripravnih vojnika.

Natječaj na mjesto putujućeg učitelja.

U Primorju ima se popuniti jedno mjesto putujućeg učitelja poljodjelstva sa slovenskim nastavnim jezikom, i to za politički kotar Sežana, sudbeni kotar Podgrad i trećansku okolicu, sa sjedištem u Sežani.

Dužnosti putujućih učitelja poljodjelstva ustanovljene su naročitim službenim naputkom i sastoje se poglavito u poučavanju seoskog pučanstva, i to prostim predavanjem skopčanim sa praktičnim dokazivanjem o raznim strukama domaćega poljodjelstva, osobito ratarstva, marvogojstva, vinogradarstva, konobarstva, voćarstva, vrtlarstva, svilarstva i pčelarstva.

Putujući učitelji poljodjelstva namještaju se najprije po pogodbi, a to za sada na kušnju od jedne godine, a po trogodišnjoj povoljnoj službi, imenuju se činovnicima X. razreda. Putujući su učitelji pomoćni organi namjesništva, te se dodjeljuju obično kojem kotarskomu poglavarstvu.

Putujući učitelji poljodjelstva primati će, dok su namješteni po pogodbi, godišnju nagradu od 1800 kruna, stalni putni paušal od 1000 kruna, stanarinu u iznosu od 300 kruna i paušal za nabavu književnih i strukovnih sredstava u iznosu od 100 K, koja beriva će im se mjesečno unaprijed isplaćivati.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu prikazati do 28. srpnja 1909. svoje molbenice namjesništvu u Trstu, potkrijepljene dokaznicama o dobi, o austrijskom državljanstvu, o svršenim naucima, o praktičnom iskustvu u poljodjelstvu i o poznavanju jezika.

Natjecatelji, koji nijesu usposobljeni za nauk na poljodjelskim školama, moraju se obvezati, da će položiti odnosni ispit u roku od dvije godine. Uz jednake uvjete dati će se prednost onim natjecateljima, koji mogu dokazati dovoljno poznavanje ostalih zemaljskih jezika.

Družbino laništlo Mastin.

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru sklopila je ovih dana pogodbu s tvrdkom Grubić u Beču za raspačavanje laništa u korist družbe. U malo dana što se je taj proizvod postavio u promet raspačalo ga se već toliko, da je na družbu već odpao prihod od kojih 500 kruna. Priznati vjeśtaci izjavili su se, da je to laništo najbolje vrsti što se nalazi u svjetskoj trgovini, pa nema sumnje, da će za godinu dvie imati družba i od toga veliko koristi, kao što je ima i od žigica. Roba je, kako napomenusmo izvrsna pa se samo od sebe preporuča. Molimo naše trgovce, da u svojim dućanima drže samo Mastin laništo, a svo Hrvate i Hrvatice pozivljemo ovim, da za svoju porabu traže od trgovaca samo družbin Mastin.

Naprijed za družbu!

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za „imnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

POZIV

na II. redovitu glavnu skupštinu

Kršanskog društva za štednju i zajmovo registrane zadruge s neograničenim jamčenjem, koja će se održati u **Kršanu dne 11. t. mj. julija, u nedelju, na 4 sata poslje podne.**

Dnevni red:

1. Otvorenje i pozdrav upravitelja.
2. Izvješće blagajnika i odobrenje obračuna za godinu 1908.
3. Izbor trojice novih odbornika.
4. Eventualni predlozi.

Upraviteljstvo.

Št. 870.

Razpis službe.

Sklepom seje občinskega zastopa v Jelšanah z dne 15. t. m. se razpisuje služba občinskega tajnika v občini Jelšane z letno plačo 1200 kron in prostim stanovanjem.

Prošnje je vložiti do 31. julija t. l. pri podpisanemu županstvu.

Prosilci morajo dokazati:

1. Avstrijsko državljanstvo.
2. Starost najmanje 20 let.
3. Zdrav telesni ustroj.
4. Neoporečeno obnašanje.
5. Spričevalo o dovršenej nižjej gimnaziji ali nižjej realki ali katerej drugej enakej šoli.
6. Dokaz usposobljenja za reševanje obč. poslov.
7. Vrhutega morajo biti vešči obč. računovodstva in poznati dobro slovenski in po možnosti tudi italijanski in nemški jezik.

Nastop službe je 1. septembra t. l.

Županstvo občine Jelšane
dne 25. junija 1909.
župan:
I. Valenčič.

M. P.

Br. 895.

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto **općinskoj liečnika** za općine **Dubašnicu-Omišalj** sa sietom u Malinskoj.

Godišnja je plaća K 2700·—. Treba da dokaže:

1) svjedočbu usposobljenja u sveukupnom liječništvu;

2) austrijsko državljanstvo;

3) poznavanje hrvatskog jezika.

Liječnik držat će ljekarnu u Dubašnici i Omišlju.

Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. srpnja t. g.

Općinsko Poglavarstvo.

Dubašnica, 28. lipnja 1909.

Načelnik:
Petar Škarpa.

Br. 1110

Mjesto liječnika.

Raspisuje se mjesto općinskog liječnika za mjesnu općinu Dobrinj, na otoku Krku, sa plaćom od godišnjih 2600 kruna.

Liječnik valja da je usposobljen u sveukupnom liječništvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju dokazati da posjeduju austrijsko državljanstvo.

Potanje pogodbe nalaze se kod potpisanoga na svačiji uvid, a molbe se imaju dostaviti na potpisato poglavarstvo do 20. srpnja 1909.

Poglavarstvo občine.

DOBRINJ, dne 28. lipnja 1909.

Načelnik:
Sučić, v. r.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak Nedjelja
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Bell	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod **I. Pakuščića**, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Čuveno ulje za sluh

nadlijećnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu naglukost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

G. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Cijene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjekačkice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalju se nov slovenski cjenik franko.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natoklina, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima lijeći se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

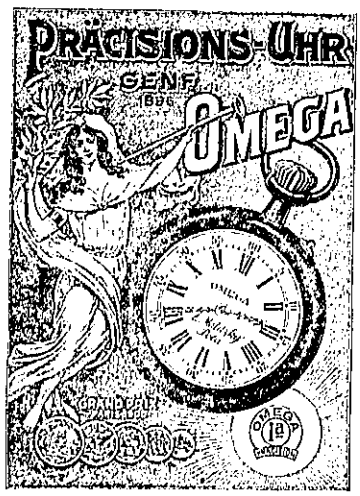

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždu. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteta i nezgodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro pozname ure kao i

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Dade se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i opličene stvari, i p. trebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

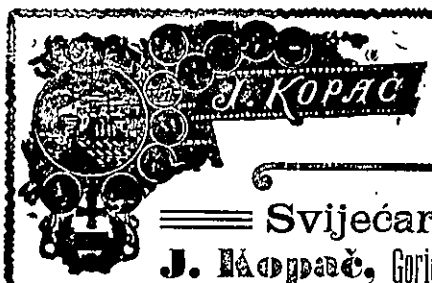

Odlikovan sa 3 srebrna kolajna u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča prec. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uboga, reume, astme (težkog disanja), nasapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migréne) kucanja srdca, zubobolje, mužavne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnost, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bilodila (nalokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja ciellm čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, uniformnim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unaprid pošalje, razašilje glavna prodavaonа za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar,

Vadasz-ulica br. 34.

Zahtjevajte liepo uredjeni

cijenik sa kolendarom 1909.

„Narodne tiskare" LAGINJA i DR., Pula.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Iste kako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 29. Pula, u četvrtak dne 15 julija 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv na predplatu.

Evo smo zašli već u II. polugodište a velika većina naših predplatnika nije još podmirila predplate ni za I. polugodište tekuće godine. Pozivljemo s toga sve naše cienj. predplatnike, da svojoj dužnosti što prije udovolje.

One pak naše tvrdokorne predplatnike, koji nam duguju predplatu za godinu 1908. opominjemo za posliednji put, da ćemo im obustaviti šiljanje lista, ako nam dug za 1908. i barem predplatu za I. polugodište t. g. ne pošalju do konca ovoga mjeseca.

Sve pako naše dužnike prošlogodišnje i one prvašnjih godina izručit ćemo našem odvjetniku, ako svoj dug do agusta t. g. ne podmire. Kad već sve naše mnogobrojne opomene ne koriste, nije naša krivnja, da se laćamo ovog skrajnog sredstva.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 6. 7. 1909.

U današnjoj sjednici nastavio je i svršio svoj govor zastupnik koruških Slovenaca Grafenauer, koji je vrlo obširno ocrtao žalostno stanje slovenskog pučkog školstva u Koruškoj. U obim sjednicama govorio je u svemu okolo četiri sata, te se je njegov govor smatralo obstrukcijonim govorom. Slovenska je naime pučka stranka dogovorno sa češkom agrarnom strankom zaključila tjerati obstrukciju proti vladi. U tu su svrhu uložile obje stranke preko 70 prešnih predloga, koje bi se imalo razpraviti prije nego li bi imale doći na dnevni red nekoje vladine osnove gospodarske struke.

Beč, 7. 7. 1909.

Nastavak razprave o prešnom predlogu Metelke o pučkim školama.

Za sveopće nepažnje govorili su u današnjoj sjednici slovenski zastupnici Gostinčar i Korošec opisujuć na široko i daleko školske odnošaje u Štajerskoj, Kranjskoj i djelomično u Primorju. Govorili su obojica u svrhu obstrukcije i većinom slovenski. Njihovi drugovi prekidali su ih čestim odobravanjem i raznim medju-klicima. Razprava o predlogu zast. Metelke nije svršena jer se njom navlaš zateže radi pregovora, koji se vode izmedju raznih stranaka i vlade.

Pregovori.

Obstrukcija slovenske pučke stranke i čeških agraraca priečí vladi da bi mogla još u ovom zasjedanju donieti na razpravu neke osnove gospodarske naravi. Radi toga stupile su vladine stranke u dogovor sa obstrukcijonistima nebi li ih sklonuli, da odustanu od obstrukcije i da pristanu na razpravu vladinih osnova. Činilo se je već, da su dogovori uspjeli i da će uz neku odštetu, što ju je vlada imala dati zastupnicima seljačkog stališa, obstrukcijonisti napustit obstrukciju. Radi daljnjih pregovora uređena je još jedna sjednica za utorak.

Izbor u delegacije.

U posebnoj sjednici uređenoj danas na večer obavio se je izbor za delegacije. Za naše južne pokrajine dolaze ovaj put u delegacije za Štajersku zast. Ploj, za Kranjsku zast. Šusteršić, zamjenik Pogačnik, za Goričku zast. Faidutti, zamjenik Bugatto, za Istru zast. Laginja, zamjenik Mandić, za Trst zast. Pittoni, zamjenik Scabar; za Dalmaciju zast. Baljak, zamjenik Bjeladinović.

Delegacije će se sastati ovaj put u Beču i to negdje mjeseca oktobra.

Pregovori prekinuti

U petak stavili su prvaci slovenske pučke stranke vladi kano posliednji uvjet pomirbe, da prihvati resoluciju u pitanju bosanske agrarne banke, kojom bi se pozvalo vladu, da nesmije dopustiti poslovanje madjarske agrarne banke u Bosni-Hercegovini u poslu odkupa kmetova.

O tom zahtjevu vodili se dugo pregovori i to petak čitav dan i subotu do dva sata popodne. Konačno je vlada odbila taj zahtjev izjaviv, da će se ona držati poznate resolucije zast. Redlicha, koju je parlament prihvatio i daljnjih obveza da neprima. I tako su pregovori ostali bez uspjeha.

Zaključenje parlamenta.

U subotu poslije drugog sata po podne javljeno je zastupnicima, da su pregovori konačno prekinuti pošto je vlada odklonila zahtjev obstrukcijonista. Nastalo je pitanje tada hoće li vlada parlamenat odgoditi ili zaključiti. Ona se odlučila za ovo posliednje. Zaključenjem parlamenta gube zastupnici pravo imuniteta, predsjedničtvo parlamenta, svi odbori odstupaju i sve njihove razprave postaju nevaljanimi.

I tako je u svom kratkom životu pučki parlamenat bio već dva puta zatvoren.

Proglasi stranaka.

Nakon zaključenja parlamenta izdale su pojedine stranke na svoje izbornike proglase, u kojima nastoje opravdati svoj postupak. Pročelnici slavenske „Jednote" sastali se u Beču utorak, da sastave proglas na narod.

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja.

U Istri skoro svi kotarski sudovi nemaju dovoljno sudaca.

To pomanjkanje tim se jače ćuti s razloga, što su kotarski sudovi u Istri, po prostoru svi bez iznimke, a po broju naroda skoro svi, preobsežni.

Kad i nebi težki razlozi dobre sudstvene uprave, osobito odkad je zaveden novi ustmeni postupak i odkad su se povećali poslovi gruntovnički, zahtjevali nuždno povećanje statusa sudbenih činovnika, težki razlozi gospodarstveni dostatno vojuju za to, da se broj nesamo sudaca, nego i kancelarijskog osoblja znamenito poveća i da se tim od naroda odvale štetne dangube, kojim je često izvržen upravo radi nedostatka sudbenog osoblja, zbog čega stranke koje često stanuju vrlo daleko od sudbenog sjedišta, imaju osim pravnih vrlo težkih gospodarstvenih šteta.

Kao tipičan primjer takovih nespodoba navadja se ovdje odnošaje, koji vladaju pri c. k. kot. sudu u Podgradu, zastalno najsiromašnijem kraju Istre, koji već radi nepogodnosti klime i radi pomanjkanja dobrih puteva zaslužuje najveću pažnju.

Slovenski dnevnik „Edinost" br. 176 od dne 24. junija 1909. izlazeći u Trstu, tuži se ovako:

„*Žalostni i nesnosni odnošaji* na c. k. kotarskom sudu u Podgradu. Primili smo:

Nakana ovim redcima nije možda ta, da bismo bičevali ili žigosali naše činovničtvo, već hoćemo samo upozoriti više oblasti, kako se maćuhinski brinu za naš kotar. Status činovničtva, kakvog imamo danas na sudu, bio je opredieljen već pred davnim godinama — radnja se je medjutim potrostručila. Činovničtvo dakle takodjer uz najbolju volju nemože da smaže poslove. — Prije svega uzmimo gruntovnicu. Posao je u tom odsjeku tako poskočio, da se podnesci riešavaju tekar nakon 2 do 3 mjeseca. U tom odsjeku je samo jedan kancelist, koji ima posla dosta sa samim lustrac jama, evidencijama, vodjenjem registara i odpravom stranaka. Morao bi biti tuj jošte bar jedan izvježban kancelist za uknjižavanje. Za mundiranje pako takodjer jedan oficijant. Obzirom na velike zaostatke (znadem, da bijaše jur do 500 zaostalih neriešenih spisa!) odredio je predstojnik suda produljenje službenih satova, i to o podne od 12 do 1 i večer od 6 do 7, tako, da je čitavo činovničtvo zaposleno po 10 sati na dan. Zar se može kod tako naporne, tako dugotrajne radnje očekivati od činovnika jošte savjestno izvršenje, što je svakako prvi i glavni uvjet kod gruntovnice? Radi toga su se takodjer kod upisivanja dogadjala čudesa, kakva bi si čovjek samo pomisliti mogao. Ovo je glede činovničtva.

Sada pako stranke! Ove se usljed ogromnoga broja prijavnih araka poziva na jedan dan u tolikom broju, da se često sve na okolo vrti na sudu. Razumije se, da moraju radi toga čekajuć dangubiti.

Pošto je pako odviše posla a premalo činovničtva, su takodjer sudci preobterećeni.

Jedini dan u čednu je opredieljena srieda kada imadu stranke slobodan pristup za protokolarično predanje svojih predloga. Sudci, koji su poslom preobterećeni (znadem, da se je već kroz čitav čedan svakog dana i kasno po noći — ćak do drugog sata poslije pol noći — razpravljalo o civilnih poslovih) zovu i pozivlju stranke takodjer za sriedu — tako da oni, koji nisu pozvani, više puta u obće ni ne dojdu na red. Poznam osobe, koje su u dvie sriede odlazili kući neopraviv ništa.

Usljed takvih odnošaja trpi dakako narod ogromno štete.

Pozivljemo dakle više oblasti, neka bezodvlačno poduzmu korake, da se službene satove skrči na normalu i da dade toliko činovničtva, a da bude službeni aparat uzmogao redovito funkcijonirati. Prije svega bili bi potrebite jošte najmanje dve kanceliste te jedan ili dva oficijanta.

Opisivao bih jošte odnošaje o potrebi, nu previše bi ih bilo. Koji se zanima za stvar (kažimo, možda naša gg. zastupnici) neka se obrati na naše uredničtvo."

Obzirom na gore navedene okolnosti, podpisani postavljaju na Njeg. Preuzv. g. ministra pravosudja upit:

1. Hoće li se sudska uprava dati istinito izviestiti o nestašici dovoljnog broja sudaca i kancelarijskog osoblja pri c. kr. kot. sudovima u Istri?

2. Hoće li Njeg. Preuzv. g. ministar pravosudja, osvjedočiv se o navedenoj nestašici, providiti bez oklievanja te kotarske sudove, imenito i onaj u Podgradu, dovoljnim brojem sudaca i kancelarijskog činovničtva, dakako posve vještog hrvatskomu dotično slovenskomu jeziku u govoru i pismu?

Beč, 30. junija 1909.

(Sliede podpisi.)

„Učiteljicama nije nikada pravo!"

Ovaj izraz čula sam od učene ličnosti, kad se učiteljstvu povisila mršava plaća. Da što da nam nije pravo, jer do nas nije dopro nit najdulji tračak onog blagotvornog sunca, na kojem stoji napisano ogromnim slovima: „Pravica je temelj svakoj državi".

Ni po novom zakonu nije nam izjednačena plaća sa onom učitelja. Naša plaća iznaša 20% manje od njihove. Zašto? Ne znamo, jer su nam *dužnosti jednake.* Što se naobrazbe tiče, zakon zahtjeva za učiteljicu barem toliku naobrazbu, koliku za učitelja. Služba pak učiteljice nije ništa lakša od učiteljeve, pače *teža* obzirom na ručni rad, koje je jedan od najglavnijih predmeta ženske naobrazbe u pučkoj školi. No uza sve to su učiteljice vrlo zapostavljene učiteljima. To najbolje dokazuju ove činjenice:

1. Učitelji imaju ne samo redovitu plaću veću od učiteljica, nego im je i petgodišnji doplatak za 30 K veći.

2. Učitelji su uvijek upravitelji višerazrednih škola, pri čem su im i beriva mnogo veća.

3. U istom mjestu, na istoj školi uživa učitelj plaću prvoga ili drugoga reda, a učiteljica mora da kuburi — pa makar i 20 godina — plaćom trećega reda.

4. Za učiteljice troši dakle pokrajina mnogo manje nego za učitelje. To je još razvidnije kad pomislimo, da na mirovinu učiteljice nema nitko prava do nje same. Niti kad bi jedna učiteljica ostavila u najvećoj bijedi roditelje, koji su često sebi najnužniji zalogaj uskratili, samo da iškolaju kćerku, ne bi oni ništa dobili.

Učiteljeva pako udova ima pravo na mirovinu, a usto djeca do 20 dotično 24 godine na uzgajateljni doprinos. To je na-

pokon i pravo, da su učiteljeva djeca i udova opskrbljena, ali s druge strane mora se i učiteljicama izjednačiti plaća s onom njihovih kolega. To će uvidjeti svatko, koji ima nešto pojma o pravednosti. Prigovaraju neki, da su potrebe jedne učiteljice mnogo manje. No to *ne odgovara istini* ni za učiteljicu u gradu, a još manje za onu na selu. Očita nejednakost u plaći ima i tu zlu posljedicu, da nas puk smatra nižima od učitelja; a to nas ponizuje i vrijedja. No ne samo puk nego još tkogod ima uslijed naše podredjenosti o nama krive pojmove. Tako nas je n. p. gdja supruga nekog člana naše inteligencije nazvala sluškinjama učitelja. Dakle mjesto *ravnopravnih kolegica sluškinje!!*

Apeliram na Vas, pravedne kolege, koji biste se morali također osjećati ponižen̄ima tim postupkom sa Vašim kolegicama u muci! Sjetite se češće mog prijedloga na glavnoj skup. od god. 1905. u kojem spomenuh, da se *jednaki rad* imade *jednako naplatiti.*

Ustanite dakle sve pokrajine Cislajtanije, u kojima vladaju takve nesnosne prilike kao i kod nas, pa isposlujte sa našim Primorjem preko svojih zastupnika *izjednačenje učiteljskih plaća!*

Bazilija Frančić.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Dobro nam došli!

Prekosutra dolaze u naš grad na skupštinu, što će ju tog dana držati hrv. učiteljsko društvo „Narodna Prosvjeta", hrvatski učitelji i učiteljice iz ciele Istre. Vrlo nas veseli da nas ponovno posjećuju, što je znakom da im se svidja naš grad i medju nama se dobro prodju. Time nam posvećuju odviše skladnu pažnju, koja naše rodoljubno srce napunja zadovoljstvom, da smo milim gostima ugodni.

Kako smo posljednji put nastojali i učinili sve, čime bi stvoriti dragim gostima boravak u našem gradu što ugodnijim i radostnijim, tako ćemo i ovom prilikom nastojati i preduzeti sve, da njihov kratki boravak ovog puta bude također na zadovoljstvo i njima i nama.

U oči tog dolaska iskreno im kličemo: dobro nam došli mili gosti, i još bolje medju nama se prošli!

Družbina škola u Šijani.

Dne 8. t. mj. zaključila se školska godina Družbine škole u Šijani, te se ovom školskom godinom navršilo i deset godina obstanka ove škole. Ova škola je podieljena u trorazrednu mušku i trorazrednu djevojačku, sa tri muške i tri ženske učiteljske sile. Koncem tekuće školske godine pohadjalo je školu 218 dječaka i 218 djevojčica, ukupno 436.

Ovaj očiti broj, još neće da vladi otvori oči, već nas hoće i nadalje da drži u tmini neznanja. Ali da, tko bi pohadjao onda njemačke škole, kad bi bilo hrvatskih.

Injoranti Jornaleta i kamore ne mogu ni statistikom u ruci govoriti istine; izvješćujuć o ovoj družbinoj školi laže Jornaleto da je školu pohadjalo 218 djece. Sram ga je bilo napisati, da hrvatsku školu polazi više djece, nego li njihovu talijansku. Glede ostalih laži Jornaletovih, bez kojih ne može da živi, porazgovorit ćemo se s njime drugi put.

Narodni darovi.

Prigodom „Narodnog blagdana" Sv. Ćirila i Metoda primilo je naše uredničtvo za Družbu ove prinose:

Veleč. g. Matija Kurelić iz Buzeta poslao K 169,- koje darovaše: Matija Kurelić upr. župe K 20, Ivan Sancin zastupnik nar. K 10, Dr. Ščitomir Dolenc c. kr. sudac K 5, Kazimir Rode učitelj K 5, Ivan Gregorec poslovodja posujilnice K 3, Antun Petris gostioničar K 3, Dr. Dragutin Ciotti općinski liječnik K 10, Ivan Zupančić K 3, Obitelj Ivošević K 2, Franjo Škvarc župnik u Kubedu K 5, Hermes Rajčić not. kandidat K 2, Općina buzetska K 10, Niko Matejčić posjednik K 5, Dr. Andrija Novak sudac K 5, Kristijan Pertot geometra K 5, Dragutin Flego, kanc. pomoćnik K 1, Andjeo Mandić financ. stražar K 1, Antun Klarić bivši načelnik K 5, Franjo Flego zastupnik naroda K 5, Gospodjica Mici Gregorec privatkinja K 2, Posujilnica K 20, Potrošno obrtno društvo K 5, Julij Lazić kapelan K 3, N. Spehar općinski blagajnik K 1, Ivan Brnbolić opć. tajnik K 3, Černeha, Peršić i Porodat opć. zastupnik iz Trstenika K 3, za dva kuščeta od krepanog janca K 2, Škrabica družbina K 14, Vinko Šepić nadučitelj K 3, N. Dominko nadzornik K 5, učitelj Rade K 1, Matija Kurelić-u upr. župe ukra S. od Sancina K 2.

Veleč. pop Ante Bonifačić, župnik u Novalji K 48, koje darovaše: Ante Bonifačić K 10, Ljubimir Car, župnik Kolane K 10, Stjepan Smojver 60 p., Šime Crnković Josipov K 2, Antica udova Markovina K 5, Anica Markovina K 1, Joso Markovina K 3, Božo Simundjo K 1, Andrija Vujašino vić K 1; po 50 para: Josip Šuljić, Ivan Novak, Marija Novak, Margarita Novak; po 1 K: Ivan Bartulović, Ante Ajelić, Pavao Alić, Rajna Karabaić, Lav Dr. Zarzycki; 3 K Ferdo Karabaić; po 2 K: Dinka Karabaić, Mate Brusić; 40 p. stražmeštar Josip.

Veleč. pop Marko Mrakovčić iz Kornića K 10; Mikula Javorović, prigledník financ. straže iz Povila (Novi) K 2; veleč. Frane Stefanutti iz Trebića K 3; vlč. Ivan Ev. Vrabec, Žminj, K 10, vlč. Ante Sabesta, Cere, K 2. — Veleč. pop Ivan Vinodolac iz Kavrana K 16, sabranih na pastoralnoj skupštini u Pornjanu, koje darovaše: vlč. gg. Pavao Ćurković K 6, Ivan Vinodolac K 5, Dinko Linardić K 2, Matej Škabić K 2, Hinko Kukoljica K 1. — G. Mate Diminić, učitelj u Šumbregu K 17, koje darovaše: gg. Franjo Halama K 5, M. Diminić K 5 iz Šumbrega; po 1 K: Mate Paliska, Jakov Paliska iz Ripende, Jakov Crnjul, Lisjak, A. Dettoni, A. Bastianić iz Labina, I. Kos Noskoviić iz Šumbrega. — G. Jožue Jurković iz Fuškulina K 12, sabranih na piru Jos. Meganziol sa Katicom Jurković, kćerkom našeg vrlog starine Ivana Jurkovića. Prigodom zabave u Pomeru darovaše putujući glumci K 9·10.

Današnji izkaz . . . . K 298·10
zadnji izkaz . . . . K 634 81
ukupno . . . . K 932 91

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj, 10. srpnja 1909.

Našim talijanima kao da gori tlo izpod nogu od kada opažaju da im njihova zvjezda potamnjuje. Trn im je u očima naravno naša mila Družbina škola pa se lačaju svih sredstava pa bilo i nedozvoljenih, jer misle naši kratkovidići da će tako stati na put budjenju narodne svijesti u ovoj općini. Pukla im je žuč prošlog Tjelova kada su naša djeca izišla na opbod sa svojom zastavom a još više što su nekoja bila uresila svoja prsa hrvatskom trobojnicom. Mjestno školsko vijeće, kojim pravom to bi smo htjeli da nam c. kr. vlada kaže, sazvalo oce domovine na okup i tu gosp. Antun Cumicich dao izraza svojem jadu u jednom prosvjedu na c. kr. kotarsko vijeće, gdje vrijedja školu te ju zove „malaugurata", učiteljstvo i narodnost. Njegov pak otac, sadašnji načelnik, jednom isto učitelj na hrvatskoj školi u Čunskome, popratio je taj protest svojeg vrijednog sina, pa uvriedio opet i narodnost i školu i učitelje, te svršava sa svojom željicom da bi najbolje bilo da vlada dade zatvoriti družbinu školu! Što se babi htilo, to se njoj i snilo! Sada je pak do c. k. vlade i do gosp. kot. kapotana Mozzetića da uvaži ovu njihovu željicu, po ta isto naša vlada nije nego samo desna ruka za ovdješnje talijane, pa nebi bilo nikakvo čudo da mjesto da poduči podčinjene o njihovim pravima i o pristojnom načinu pisanja da bi još počela praviti neprilika našoj školi.

Pitamo gosp. poglavara po kojem paragrafu je zabranjena hrvatska trobojnica? Ili u Lošinjskom kotaru vrijedi kakva iznimna naredba. Na ono što pak biljuva i prčkari kratkovidni Zanetto i razne talijanske listove, na to se već niti obaziremo, jer je to već stara muzika, one iste riječi već ih ponavljaju kakvih dvadeset godina pod raznim firmama n. p. uno di noi, turco, madrileno, Zanetto ecc. ecc. pa se mi držimo poslovice, prati crncu kožu, gubi se sapun i vrijeme.

Za brbljanje i grožnje naših poprdila, stalo nas je kao i za lanjski snijeg, ali nećemo nikada dopustiti da jedna c. kr. oblast ide na ruku talijanima kako bi oni htjeli. Nek se spomene c. kr. kotarsko vijeće da § 19 državnih zakona vrijedi i za veloselske Hrvate, jerbo još na našoj podestariji ne lepša talijanska zastava.

Gosp. kot. poglavara Mosettiga pretekli su glasi kao pravednoga i odlučnog činovnika pa očekujemo da će ovaj put dati zgodnu lekciju svojem podčinjeniku t. j. mjestnom škol. vijeću, sa svojim predsjednikom na čelu, a na drugoj strani mu ovdje otvoreno poručamo nek se sjeti da su u Velom Lošinju $^3/_4$ pučanstva Hrvati, pa da je i vrijeme da i to $^3/_4$ dobiju ona ista prava što ih uživa ono stotinu talijana sa par dotopuha, a to je učestvovanje kod raznih odbora, vijeća i komisija.

Kada smo dobri da plaćamo poreze tada hoćemo da uživamo ona ista prava, kojima c. kr. vlada dariva tako obilno svoje ljubimce austrijske talijane.

Za danas dosta premda imade dosta gnjiloga po lošinjskom kotaru.

Škumbrić.

Krčki kotar:

Promjene u Krčkoj biskupiji.

Veleč. gg.: Vinko Premuda, koralni vikar i duh. pomoćnik u Krku premješten je za kurata u Vrh; Josip Papić duh. pomoćnik u Vrbniku premješten je u istom svojstvu na Punat, i Nikola Parčić duh. pomoćnik u Puntu u istom svojstvu u Vrbnik.

Vrbnik 10. julija 1909.

Kriza našega „magazina" još nije riešena; uza sva diplomatička natezanja i filozofska nadmudrivanja naših „mudraca nad mudracima" konsum mirno i spokojno čeka „odrišenje". Novi ministri konsuma zahtjevaju od starih ministara energično „brče ven", „platite delg", namjesto da se dadu na rad i poprave ono što su prednštnici zanemarili. A spasit bi se dalo sve, samo kad bi bilo dobre volje i mara, a ne čakula po staroj užanci. Ovo posljednje stavljamo na srce gosp. revizoru, koji se baš sada nalazi medju nama radi konsuma. Morat će provesti tešku operaciju, te se nadamo, da će ga izlečit.

Naš župnik još nije nastupio novo mjesto kanonika u Krku; čeka se imenovanje župnika. Naš kapelan pop Joso Papić premješten je u Punat a na njegovo mjesto dolazi naš domaćin pop Miko Parčić.

Doskora će se i kod nas zaključiti školska godina. Ovom prilikom rado iznašamo marno djelovanje naše ravnajuće učiteljice gdjice Marije Trinajstićeve, koja se vrlo zauzimlje, da osobito odraslije djevojčice, nauče izim čitanja i pisanja također stvari, koje će im koristiti u praktičnom životu. Medju ostalim uči djecu u svakovrstnom ručnom radu, zatim u šivanju, krojenju, gojenju gusjenica i dr. Ista učiteljica dala je na vlastiti trošak zasaditi borike „zada Gospoje", to se i time opaža njezino požrtvovno nastojanje oko prosvjete i napredka povjerene joj mladeži kao i procvata i poljepšanja rodnog si mjesta. Budi joj i ovdje izrečena javna hvala.

Videć ovaj liepi primjer nasadjivanja, namiče nam se misao, nebi li se i ovdje ustanovilo društvo za poljepšanje grada Vrbnika. Takva društva obstoje u svim većim mjestima, te nam može poslužiti primjerom takovo društvo u Baški, koje je u par godina svog obstanka postiglo zamjernih uspjeha. Takovo društvo bi i kod nas bez dvojbe donielo Vrbniku mnogo koristi, jer bi društvo uz veliki broj naše inteligencije, koja bi društvo podpomogla, liepo napredovalo. Misao je spružena, dakle na posao, a prvi korak je učinila gdjica M. Trinajstić.

Voloski kotar:

Spomen-knjiga proslave 60-godišnjice prof. Vjekoslava Spinčića.

Nakladom občine Kastavske izašla je Spomen-knjiga o proslavi 60-godišnjice našeg prvaka i vodje istarskog naroda Vjekoslava Spinčića, koju su uredili gg. Kazimir Jelušić, načelnik Kastva i prof. Vlad. Nazor. Prvobitna je svrha ovoj knjizi bila: pokupiti u jedno sve, što se bilo kako odnosi na proslavu 60-godišnjice proslavljenoga istarskog narodnog zastupnika. Kastavska občina a s njom i ciela Istra, duguju Spinčiću mnogo, pa nije čudo, ako se je porodila misao, da se uspomena na onu liepu proslavu što bolje sačuva. Tako je eto nikla i ova knjiga — krasan dokaz ljubavi i poštovanja spram čovjeka, koji je u borbi za narodna prava osiedio.

Knjiga je podieljena u odsjeke. U prvom su ocrtane u kratkim potezima pripreme k proslavi, u drugomu je opisana sama proslava. Od 3. do 8. odsjeka izneseni su pozdravi pojedinaca i društava, glasovi novina itd.

U posliednjem je poglavlju: „Iza proslave" ocrtano značenje te proslave. „Pustite nas dakle da slavimo naše prvake, dok ih još imademo", čitamo u tom dolsta prekrasnom sastavku, gdje se liepa ri. č isprepliće s još liepšom mišli. U nas će se pro ćeniti mnogo toga, ali ime će Spinčićevo lebditi dugo pred očima budućih Istrana. A on je to i zavriedio. To znamo svi, ali još će nam to jače i bistrije sinuti pred očima, kad pročitamo posliednje stranice ove krasne Spomen-knjige, koju mi preporučamo svim štovateljima našega Spinčića. Knjiga je ukusno opremljena. Ima u njoj i uspjelih slika. Osobito nam je draga ona, koja nam pokazuje prof. Spinčića u god. 1874. Ta se knjiga, bez koje ne bi smiela biti ni jedna hrvatska kuća, prodaje za 2 krune. Čisti je prihod namienjen družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru i djačkom družtvu u Pazinu. Knjiga se nalazi na prodaji kod Glavarstva občine Kastav.

Iz Mošćenica pišu nam:

Zabavna večer koju je dne 4. ov. mj. priredila ženska podružnica u korist naše družbe sv. Ćirila i Metoda, prošla je veselo i ugodno. Na ovu zabavu pohrlili su svi oni, koji misle na svoj patnički rod u Istri, kojima je boljak narodni na srcu, te koji ne propustiše ni ovu zgodu da i činom pokažu da su pravi rodoljubi. Napose pako ne može se a da ne spomenemo i vriedne gdjice Linu Rieman, Ljubicu Deošković i Floru Grabrovac, koje su također mnogo doprinieše, da je naša podružnica postigla tako liepi materialni uspjeh, davši se na sakupljanje prinosa kod čega su lijepu svoticu za našu družbu sakupile. Za tombulu darovali su gdja A. Grabrovac, gdja Lj. Deošković, gosp. J. Rubinić i gosp. A. Ortolani razne stvari. Svim darovateljem izreče odbor najljepšu hvalu, kao i onim koji su uložili trud za priredjenje zabave i to gosp. Anselmu Ivanušić, koji nam je bezplatno svirao, gosp. Cvjetku Rubiniću koji je spjevao pjesmice za tu prigodu.

Pazinski kotar:

Odbor „Djačkog pripomoćnog društva“ u svojoj sjednici od 5./7. odlučio je izdati tiskom (te je već i predao u tisak) izvješće glede osnutka djačkog pitomišta u Pazinu te ga razaslati gospodi članovom i našem novinstvu.

Umoljava istodobno, da se u tom obziru ne stvaraju s nijedne strane kojekakve zaključke, koji bi mogli prejudicirati trijeznom riješenju ovoga pitanja, kad osnovani na nedostatnoj obavjesti.

Dotle se umoljava također javnu štampu, da ne donaša tendecijoznih vijesti iz krugova, koji nijesu dostatno upućeni.

Glavna skupština vrhu toga predmeta obdržavati će se u drugoj polovici mjeseca septembra tekuće godine.

Muškoj podružnici družbe sv. Ćirila i Metoda u Pazinu darovaše: g. Dr. Šime Mandić stopski nadliječnik u miru 10 K, g. Fran Mavar c. kr. kot. sudac u Kobaridu sabrao u veselom društvu uz poklik „Živio Zvanić Defar iz Tinjana“ 12 K, g. Josip Mandić obć. blagajnik sabrao 23. VI. 1909., prigodom proslave dobrog uspjeha ispita zrelosti učenika hrv. gimnazije u Pazinu 16 K 26 h. Najljepša hvala sabiratelju i darovateljima. *Odbor.*

Prinosi k zabavi za „Družbu“ u Sv. Martini.

Kako smo već javili, rodoljubi nas 24. junija posjetiše i potpomogoše. E, bilo je i onih, koji bi svim srcem rado stisnuli bratsku ruku našem vedrom i poštenom narodu, ali ih dužnosti spriječiše, pa nam zato naknadno poslaše ili izručiše svoj obol za „Družbu“, i to: Veleč. gosp. Ferdinand Hrdy, župnik, Sv. Lovreč 5 K; Dr. Dorčić, Pazin 2 K; M. Diminić, učitelj, Šumber, sakupljenih u rodoljubnom društvu u Sv. Martinu, kraj Labina 5 K; Tone Tominović, Poletak, Sv. Marina 5 K; Ive Glušić, Sv. Marina 5 K.

Porečki kotar:

Proslava narodnog blagdana sv. Ć. i M. u Baderni.

Molba slavnoga Ravnateljstva Družbe sv. Ć. i M. za Istru, koju su donesle razne hrvatske novine, našla je odziva i u Baderni, te se je prilikom proslave, sabrało iznos od K 28, koji iznos darovaše: Iskra Ante učitelj K 10, Patriarch Matilda učiteljica K 5, Gorec Franjo župnik K 1, Lilek Josip župnik K 1, Pelc Vjekoslav K 1, Rupenović Božo priv. činovnik K 5, Rupenović Anton poslovodja Gosp. društva K 5. Ukupno K 28. Novac je izručen ovdješnoj Posujilnici kao uložak ovdješnje Podružnice sv. Ć. i M. U predvečer palio se kres, uz pjevanje narodnih pjesama. Dne 5. u jutro bila je sv. misa kojoj su prisustvovala školska djeca i priličan broj odraslih. Zatim se je učenicima rastumačilo, u školi, svrha proslave onog dana za cjelokupni slovinski narod, a posebno za nas istarske Hrvate. Na to su djeca odpjevala više ljepih pjesama i odigrala više ljepih dječijih igra u dvorištu a zatim su dobila i malen zajutrak, dar ljubitelja školske djece.

Ovim putem neka bude izražena najsrdačnija hvala svim darovateljima i prijateljima naše djece, te dao Bog naši što više nasljednika.

Koparski kotar:

Buzet, 24. junija. (Nepoštena agitacija.) Nemoralno, dapače grješno djelovanje talijanske stranke, kojoj su ovdje stupovi Dr. Sandrin, te porezni blagajnik Bignetto, kan da prevršuje svaku mjeru političkog poštenja. Za danas u pokrepu svoje tvrdnje navest ću samo pitanje novog groblja, a drugi put drugo.

Sadanje buzetsko groblje leži nedaleko ispod grada, a buduć služi čitavoj velikoj župi, postalo je premaleno. Vodje talijanske stranke pritužiše se u Kopar na kotarsko poglavarstvo, kadno opaziše, da kopajući nove grobove, iskopaše još skoro čitave lijesove, a da bude to njima vjerodostojnije, pozvaše na lice mjesta mjesno oružništvo. Gospoda Talijani imadjahu sasma pravo da se pritužiše, a nama bilo to u neku ruku i milo, jer nosimo duboko u srcu svetu spomen pokojnika, te svetost groblja većma, nego oni, barem većina od onih, koji se pritužiše. Pritužiše se još, da je groblje preblizu gradu. — U očigled ovih činjenica nije mogla kotarska oblast šutjeti, nego je strogo i neopozivo naložila ovomjesnom opć. glavarstvu, da se ima odmah ustanoviti novo veće groblje dalje od grada. Nalog je stigao za nalogom, a naša općina, da odkloni zakonite posljedice te udovolji oblasti i zdravstvenim propisima, bila je prisiljena potražiti mjesto za novo groblje na „Goričici“.

Kan da time dirnu u osinjak: skočiše iste vodje talijanske stranke proti prenosu i gradnji novog groblja, jer će ovo navodno čutljivo opteretiti narod, pa zahtjevaše proširenje starog groblja. Zahtjevaju oni i njihove bezglave muhe raširenje starog groblja, znajući, da politička oblast ne će ni pod koju cijenu ovo dozvoliti, što je zazbilja preblizu gradu, a i za to ne, što je oto raširenje zbog zemljišta i položaja skoro nemoguće, a stojalo bi, ako ne više, barem onoliko, koliko novo groblje. Zahtjevati dakle raširenje groblja, ne znači drugo, nego protiviti se kotarskom poglavarstvu i zdravstvenim propisima; agitacija pako za staro groblje med našim pukom, znači zavadjati ga proti svojoj općini i proti polit. vlasti.

Zahvatimo li u korjen agitovanje talijanske stranke proti starom groblju s početka, reći ćemo, da je to činila samo da pravi neprilike hrvatskoj općini i da ju prisili na trošak novog groblja; kad se ga mora sagraditi uslijed talijanskog huckanja, opet se protivi tomu, tobož da hoće šteditи i pomoći hrvatskom narodu. Nije li ovo nepoštena agitacija? — Iznesosmo ovo u kratko ne za Talijane, nego za naše nekoje muśice, koji još i sada dadu se za nos vući od onih, koji žive od nemira i zavadjanja. U javnom sastanku za gradnju novog groblja odabrani vikači, da podju osobno k polit. oblasti da osujete gradnju, nemaknuše se, jer se mudro predomišliše znajući, da se blatno rublje ne nosi u svijet.

Ljudi pamet u glavu, slušajte svoju općinu, jer drugčije bit će vam gore i gore. Zar još želite talijansko gospodarstvo? Moglo bi vam presjesti!

Brost kod Buzeta 1. julija 1909

Ovih dana odlazim kao definitivni učitelj u Poljice kot. Krk, te budući mi je nemoguće bilo oprostiti se sa svim prijateljima i znancima iz buzetšćine osobno, to činim putem N. Sl. Napose sjećati se moram mojih bivših učiteljskih mjesta u Laniśću, Draguću i Brestu.

Stoga molim da mi oproste ako sam vas budućim uvrijedio. Želeć vam svaku sreću i zadovoljstvo kličem: Neka vas dobri Bog poživi! **Zlatić Josip**, učitelj.

Razne primorske viesti.

Sazív Istarskoga sabora.

Doznajemo iz posve pouzdana izvora, da će biti sazvan istarski sabor na vrlo kratko zasjedanje još tečajem ovoga mjeseca. Sabor će se sastati radi konstituiranja, izbora prisjednika itd. i to baš u Kopru dne 22. t. mj.

Kako doznajemo iz bečkih novina predstoji za koji dan imenovanje zemaljskog kapetana, dotično saborskog predsjednika i njegovog zamjenika. Za mjesto prvoga predložila je vlada zastupnika Dr. Lj. Rizzia, a za mjesto drugoga, zast. Dr. Matka Laginju.

Na dulje i redovito zasjedanje biti će sazvan istarski sabor mjeseca septembra. Tada će biti sazvana većina austrijskih zemaljskih sabora.

Uprava Matice Dalmatinske u Zadru, u sjednici 5. srpnja 1909., zaključila je, da stogodišnjicu rodjenja hrvatskoga Velikana, slavnog Ljudevita Gaja ovako u Zadru proslavi:

1. Matica Dalmatinska doprinaša odmah družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru 200 K;

2. u jeseni tek. godine Matica Dalmatinska priredit će u Zadru svečano zadušnice, uz zamolnicu na hrvatsko glazbeno-pjevačko društvo „Zoranić“, da sudjeluje pjevanjem;

3. istom prigodom priredit će „Matica Dalmatinska“ u „Hrvatskoj Čitaonici“ u Zadru prigodno svečano predavanje o našem Velikanu, za koje se rado odazvao gosp. prof. P. Karlić;

4. istom prigodom priredit će „Matica“ u „Hrvatskom Sokolu“ u Zadru prigodno pučko predavanje i razdijelit će se prigodna brošura, za ovaj se posao rado odazvao gosp. prof. dr. M. Perković;

5. „Matica Dalmatinska“ zamolit će zadarska hrvatska i srbska društva, da sudjeluju sjajnom koncertu, kojeg će „Matica“ u Zadru prirediti;

6. Osim toga „Matica Dalmatinska“ pridružit će se svim ostalim svečanostima.

Čuvajte se od prevara.

Neki Heinrich Weiss, trgovac ura u Beču, oglasuje po novinama da će svakomu poslati sasvim badava uru sa lancem, koji mu pošalje jednu krunu. Takav oglas bio je poslao i u naš list, te smo ga jedanput i otisnuli. Mi smo se pak osvjedočili, da taj židov Heinrich Weiss tim oglasom naprosto ljude vara i slepi, jer tko mu pošalje jednu krunu, tomu on pošalje jedan lanac od lima (laže), koji ne vriedi ni 10 para. Zato upozorujemo naše čitatelje da se nedadu prevariti takvim oglasima.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna rasvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Br. 895.

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto **općinskoj liečnika** za općine **Dubašnicu-Omišalj** sa sielom u Malinskoj.

Godišnja je plaća K 2700·—. Treba da dokaže:

1) svjedočbu usposobljenja u sveukupnom liječništvu;

2) austrijsko državljanstvo;

3) poznavanje hrvatskog jezika.

Liječnik držat će ljekarnu u Dubašnici i Omišlju.

Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. srpnja t. g.

Općinsko Poglavarstvo.

Dubašnica, 23. lipnja 1909.

Načelnik:
Petar Škarpa.

DRUŽBINE OLOVKE
dobivaju se u tiskari
LAGINJA i dr. - PULA
VIA GIULIA, I.

Broj 789.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto općinske primalje za mjestnu općinu Barban, sa godišnjom plaćom od kruna 200·—.

Moliteljice imadu priložiti molbi:

1. Svjedodžbu usposobljenja;
2. Dokaz austrijskog državljanstva;
3. Zahtjevá se poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu.

Potanje se može kod potpisanog saznati, a molbe treba do 7. dojdućeg mjeseca kolovoza podpisanome dostaviti.

Glavarstvo občine.

BARBAN, dne 7. 7. 1909.

Glavar:
Mirković.

Št. 870.

Razpis službe.

Sklepom seje občinskega zastopa v Jelšanah z dne 15. t. m. se razpisuje služba občinskega tajnika v občini Jelšane z letno plačo 1200 kron in prostim stanovanjem.

Prošnje je vložiti do 31. julija t. l. pri podpisanemu županstvu.

Prosilci morajo dokazati:

1. Avstrijsko državljanstvo.
2. Starost najmanje 20 let.
3. Zdrav telesni ustroj.
4. Neoporečeno obnašanja.
5. Spričevalo o dovršenej nižjej gimnaziji ali nižjej realki ali katerej drugej enakej šoli.
6. Dokaz usposobljenja za reševanje obč. poslov.
7. Vrhutega morajo biti veščí obč. računovodstva in poznati dobro slovenski in po možnosti tudi italijanski in nemški jezik.

Nastop službe je 1. septembra t. l.

Županstvo občine Jelšane
dne 25. junija 1909.
župan:
I. Valenčič.

M. P.

Br. 1110.

Mjesto liječnika.

Raspisuje se mjesto općinskog liječnika za mjesnu općinu Dobrinj, na otoku Krku, sa plaćom od godišnjih 2600 kruna.

Liječnik valja da je usposobljen u sveukupnom liječništvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju dokazati da posjeduju austrijsko državljanstvo.

Potanje pogodbe nalaze se kod potpisanoga na svačiji uvid, a molbe se imaju dostaviti na potpisato poglavarstvo do 20. srpnja 1909.

Poglavarstvo občine.

DOBRINJ, dne 28. lipnja 1909.

Načelnik:
Sučić, v. r.

Pozor!

50.000 pari cipela

4 para cipela samo K 6·80.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica, naloženo mi je, da raspačam duboko ispod tvorničke cijene veliku zalihu cipela. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela za gospodu i 2 para za gospodje na povez, iz tamne ili crne kože, sa čvrsto sašivenim podplatima, vrlo elegantne najnovije mode. Veličina po broju.

·· Sva 4 para stoje samo K 6·80. ··

Razašilje uz pouzeće

Erst. Schuh-Haus Plessner

Kraków, Brückengasse 8|D.

Dozvoljava se promjena kao i novac natrag.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 = Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Cijene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće

K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zah jev šalje se nov slovenski cienik franko.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

☛ Dobiva se posvuda! ☚

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladjaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadružnice na garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Poslovno geslo:

Uz mali dobitak, veliki promet, = istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka uvjeta. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takova vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nemre točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme uzaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.

MORRIS I ORIGINAL ROSKOFF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

☛ uz tvorničke cijene. ☚

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

☛ Zato! jer radi bez agenta! ☚

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

☛ 5% čistih, ☚

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, najnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, lošhlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svegdašnje slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzom liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručba obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na liste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštorija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 30. Pula, u četvrtak dne 22 julija 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utuluje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv na predplatu.

Evo smo zašli već u II. polugodište a velika većina naših predplatnika nije još podmirila predplate ni za I. polugodište tekuće godine. Pozivljemo s toga sve naše cienj. predplatnike, da svojoj dužnosti što prije udovolje.

One pak naše tvrdokorne predplatnike, koji nam duguju predplatu za godinu 1908. opominjemo za posliednji put, da ćemo im obustaviti šiljanje lista, ako nam dug za 1908. i barem predplatu za I. polugodište t. g. ne pošalju do konca ovoga mjeseca.

Sve pako naše dužnike prošlogodišnje i one prvašnjih godina izručit ćemo našem odvjetniku, ako svoj dug do agusta t. g. ne podmire. Kad već sve naše mnogobrojne opomene ne koriste, nije naša krivnja, da se lačamo ovog skrajnog sredstva.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra pravosudja.

Već jedno desetletje a osobito u posliednjim godinama, vladaju kod c. kr. kotarskoga suda na Voloskom nepodnosivi odnošaji, radi kojih trpe namješteni osobito pisarničko osoblje toga suda i stranke.

Već deset godina kod njega je isti broj činovnika, dočim se je posao — kako se svak dobro može uvjeriti iz godišnjih poslovnih izkaza — malne potrostručio, tako da ga uredovno osoblje nemože podnipošto smoći onako kako to iziskuju razni propisi i poglavito interes stranaka.

U doba što se je na c. kr. poštanskom i brzojavnom uredu u Opatiji pomnožilo osoblje već tri puta, i još nedostaje, nije se kod c. kr. kotarskoga suda na Voloskom povećalo niti za jednu osobu.

Ako je samo jedan od činovnika odsutan usljed bolesti ili vojničkih vježba, ili s kojega drugoga razloga, zastaje cio posao cieloga suda, jer se činovnici pojedinih odjela moradu medju sobom pomagati pa nemogu nigdje svega smoći.

Nejma jamačno u cieloj poli monarhije suda, koji bi bio tako obterećen mnogostranim različitim radnjama kako je Voloski. A nije ni čudo, kad se pomisli da nejma u državi kraja, koji bi se tako naglo dizao i napučivao kako se to događja u prostranoj Kastavščini, osobito pak na Voloskom, Opatiji, Iki, Lovranu, u zadnje vrieme i u Mošćeniškoj Dragi. K tomu valja uzeti u obzir, da se je tuda naselilo veliko množtvo prezaduženih obrtnika i poduzetnika bez kapitala, te da se dižu vile, hoteli, pensioni i razne trgovine, sve na račun hipoteka. Prometna sredstva su se jako pomnožila a promet tudjinaca poskočio je od 1412 u godini 1888 na 35.000 do 40.000 godišnjih. Uz dosadanje lječilištno povjerenstvo u Opatiji ustanovilo se je sa 1. junijem t. g. drugo u Lovranu.

Posujilnica u Voloskom, koja je u početku godine 1897 imala 94.425 K zajmova, većinom na hipoteku, imala je godine 1908 ništa manje nego 2,699.647 K zajmova, od ovih preko 2 miljuna na hipoteku. U novije doba ustrojene su u Opatiji tri banke, koje se bave takodjer sa zajmovima na hipoteku, a da se i nespominje mnogobrojnih zajmova što jih davaju u onaj predjel desetak drugih novčanih zavoda, malih posujilnica, rajfajzenovica. Sami zajmovi i njihove uknjižbe zadaju silnoga posla. Odvjetnici, ako žele imati čim prije riešenje, moradu si dati sami prepisivati odnosne zaključke i gruntovne izvadke. Radi pomanjkanja pisarničkoga osoblja sve presude, koje su proglašene u marcu ili aprilu mjesecu, nedostavljaju ni polovicom junija, pri čem trpe veliku štetu i stranke i odvjetnici, koji nose riziko gubitka svojih tražbina.

Broj odvjetnika poskočio je od 2 na 6 a broj odvjetničkih kandidata od nijednoga na 5. Kod c. kr. notara su 3 notarska kandidata. Sveukupno odvjetničko i notarsko osoblje iznaša preko 30, tako da taj broj presiže dvostruko broj sudskog osoblja, što već samo po sebi dokazuje koliku množinu spisa mora da smaže razmjerno neznatan broj sudskoga osoblja. K tomu budi spomenuto, da dolazi na sud raznih spisa od odvjetnika iz cielo austro-ugarske monarhije i da i ti zadaju sudu posla.

Prije 4 do 5 godina izprosile su si obćine područja c. kr. kotarskoga suda na Voloskom izravno od ministarstva pravosudja satnicu poslovanja, uredovne sate, od 8 prije podne do 3 poslije podne, kao što je uvedena u većim gradovima; na uhar stranaka koje polaze na sud, osobito obzirom na veliku odaljenost njekih od Voloskoga. Tako je na primjer odaljenost: Volosko—Klana *km* 19·3, Volosko—Berseč *km* 25·6, Volosko—Mala Učka *km* 27, Volosko—Škalnica *km* 20, Volosko—Lisac *km* 24·8. Kod svih drugih sudova, gdje su takove satnice uvedene, imade činovničtvo jednu polaz, a pisarničko osoblje uredjuje najviše od 8 prije podne do 3 poslije podne. Kod c. kr. kotarskoga suda u Voloskom dozvolilo se je, da može pojedinac ići o podne na objed, al se je pri tom i naredilo da dotičnik mora gubitak odnosnoga vremena nadomjestiti poslie uredovnih sati, do 4½ ili 5 po podne. Ove godine bez obzira na interes stranaka, bje ta satnica ukinuta sa strane predsjedničtva c. kr. višega pokrajinskoga sudišta u Trstu, nezna se da li dozvolom ministarstva pravosudja ili bez nje.

Pošto se stanje, ovdje ponekle ocrtano, kod c. kr. kotarskoga suda na Voloskom dalje podnositi nemože;

pošto je nužno koli u interesu namještenika kod toga c. kr. suda toli u interesu stranaka i odvjetnika, pa i u interesu ugleda javne oblasti, da se broj namještenika kod njega poveća i to za 1 mjesto c. kr. suca i 1 prisluśnika, za 2 mjesta c. kr. kancelista, za 3 mjesta pisarničkih pomoćnika i za 2 mjesta podvornika;

i pošto su sve dosadašnje odnosne predstavke što su jih podnesli odvjetnici i predsjedničtvo c. kr. suda u Voloskom ostale glas vapijućega u pustinji, postavljaju podpisani na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra pravosudja sliedeći upit:

„Je li Vaša Preuzvišenost voljna narediti shodna, eda se na temelju navedenih posve istinitih činjenica povisi broj namještenika kod c. kr. kotarskoga suda u Voloskom?"

Beč, 25. lipnja 1909.

(Sliede podpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupština učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta".

U subotu obdržavalo je učiteljsko društvo „Narodna Prosvjeta" svoju godišnju glavnu skupštinu. Skupštini je prisustvovalo do 100 članova i članica. Predsjednik društva g. Bačić otvoriv skupštinu srdačno je pozdravio drugove i družice, spomenuo se pokojnih sudrugova Rubeše i Nežića; zatim je pročitao raspravicu o „postansku čovjeka". Gospodjica Vrišer pročitala je razmatranje ili bolje tegobe glede izjednačenja učiteljica sa učiteljima u plaći i namještaju. Prihvaćena je u tom smislu poveljna resolucija. G. prof. Zgrablić držao je u spomen stogodišnjice rodjenja hrvatskog preporoditelja Ljudevita Gaja vrlo krasno i zanimivo predavanje. Predavač je interesantnim načinom prikazno Gajev duh i njegovo diplomatičko djelovanje, kojim je preporodio hrvatsku liepu knjigu. Predavanje je slušateljstvo pratilo s osobitim zanimanjem i pozornošću. Predavač bio je na koncu živahno pozdravljen uz poklike: Slava Gaju!

U novi odbor izabrana su uz neznatnu promjenu ista lica od prošle godine sa g. Bačićem kao predsjednikom a g. Rajčićem kao podpredsjednikom. Skupština je svršila u 7 sati na večer.

U nedjelju poslie podne pošlo je 27 što učitelja što učiteljica u Medulin gdje je u ponedjeljak započeo desetdnevni tečaj gimnastike.

Promjene na kotarskom poglavarstvu u Puli.

Kao kroničari bilježimo novinarsku viest, da je ministarstvo nutarnjih posala odlučilo postaviti za glavara na odsjednjem c. kr. kot. poglavarstvu jednog dvorskog savjetnika. Usljed toga da će doskora biti premješten sadanji poglavar barun Reinlein a na njegovo mjesto da će biti imenovan dvorski savjetnik grof Attems iz Gorice.

Reštauracija Narodnog Doma u Puli preuzeo je sa 15. o. mj. rodoljub g. Savo Jovančević, koji uz dobru piva toči izvrstna dalmatinska i istarska vina, biela i crna. Preporučamo ga našem obćinstvu.

G. Savu Jovančeviću pak preporučamo da kupi jednu debelu metlu i pročisti reštauraciju od švabštine, kojom čavrlja poslužničko osoblje, kao što i strogo pripazi na to, da konobari ne varaju obćinstvo na cieni pića, što će pak najbolje prepriečiti time, da po lokalu izvjesi tablice sa cienama svih vrsti pića.

„Ribarska Zadruga" u Ližnjanu.

Dne 28. veljače tek. g. osnovala se u Ližnjanu zadruga pod gornjim imenom, te je ovih dana bila unesena u zadružni registar na c. k. okružnom sudu u Rovinju. Istoj zadruzi je nedavno udiljeno od c. k. pomorske vlade 1000 K potpore.

Sa zadovoljstvom ističemo ovaj najnoviji dokaz intenzivnijeg nastojanja c. kr. pom. vlade da udruživanjem unaprijedi razvoj ribarstva na našim obalama, nu ovo će nastojanje samo onda uroditi žeiljenim plodom kad središnjem povjerenstvu za pomorsko ribarstvo budu išli na ruku i oni faktori, o kojima ovise preduvjeti neophodno nuždni za takav razvoj. Sve polakšice i pogodnosti, kojima se nastoji pomoći ribarskom staležu, ne mogu imati neg djelomičnog uspjeha, kad su ribari u neprestanoj brizi i strahu da im nevrijeme ne uniši ladje zbog pomanjkanja lukobrana. Takav je slučaj i u Ližnjanu, gdje čestokrat oluja nanese velike škode ribarima, jer nema zaklona kamo da smjeste svoje ladje. Naš zastupnik, Dr. M. Laginja, preporučio je već ekrat vladi tu ljutu potrebu ližnjanskih ribara, koji su pripravni i nešto rabote dati u tu svrhu. Skrajno je vrijeme da se vlada odluči i da započne gradnjom lukobrana, jer inače bit će bez uspjeha svako nastojanje da se poboljšaju prilike ribara u onom kraju.

Narodni darovi prigodom „narodnog blagdana".

Za Družbu Sv. Ć. i M. za Istru: Primismo K 158, sakupljenih u Krku, koje darovaše: K 15 N. N., K 6 Dr. Ante Antončić; po 5 K: Dr. Anton Orlić, kanonik, Matija Oršić, kanonik, Vršer Makso, pop Petar Žic; po 4 K: Mate Bogović, kanonik, Poniž Miroslav; po 3 K: Dr. Otmar Brovet, Brovet Marija, pop Mate Brusić, pop Vinko Premuda, N. P. V., iz posabnog fonda; po 2 K: Antončić Katarina, Antončić Ljubinko, Antončić Vjerica, Celebrini Friderik, pop Jos. Dminić, Kos Ivan, Lasić Franjo, Lasić Marta, Lasić Andro, Lasić Bogumila, Lasić Sergij, Nežić Janko, Nežić Tončica, sveć. Dr Josip Palčić, pop Mate Polonijo, Tomašić Josip, Vogrić Franjo, X. Y.; po 1 K: Barbalić Mate pilot, Bole Marica, Bogović Katica, Brajković otac Dragutin, Brusić otac Ljudevit, Brzac Ivan, Brzac Josipa, Car Jelica, Car Katica, Damjanović Vinko, Damjanović Cecilija, Dunković Jakov, Dunković Mare, Fabijanić Ivan, Ferjančić Rudolf, Ferluga Vinko, Ferluga Franka, Fugošić Josip, Galjanić Antica, Grškovič kan. Anton, Kandare Emil, Klašnik Hinko, Karabajić Vladimir, Kišić Matko, Kišić Zora, Kišić Branko, Kišić Žojko, Kirinčić Ivan, Kirinčić Viktorija, Kirinčić Milka, Kuzmić Ivan, Kuzmić Nila, Linardić Antun, Linardić Jelisava, Linardić

Evarist, Linardić Vjsto, Lodes Antun, Mahnić Minica, Mužina Gjuro, Mužina Ivka, Mužina Zvonimir, Muži'a Juraj, Nežić Mirko, Nežić Danica, Polonijo otac Marijan, Pribil Dragutin, Pribil Zorko, Prodan Petar, Prodan Vjekoslav, Remela Ambrozije, Trifone Rafael, Stambul Ivan, Sušanj Josip, Vivoda Anton, Žuvić Niko.

Na ustuk onoj gordoj kesi, koja poput nemani riga po creskom krašju bogumrsko mito i hvata duše naše zavedene braće, dne 4. srpnja od svoga sirotinskoga džepa otkinuli i za našu dičnu Družbu sabrali Martinšćani K 30.

„Ovčari Laniški" da počaste narodni blagdan sabraše medju sobom uz poklik: „živio narod, propale narodne krvopije", K 10.

Jakov Puhalj sakupio K 4·36, koje podariše: Anton Ivančić K 2·60, Jakov Šaina 20 p., Basanić Ivan 50 p., Radović Josip 30 p., Stepčić Ivan 20 p., Hliba Anton 20 p., Golja 16 p., Vitasović 20 p.

Savka Zahija šalje K 10, koje je darovao zemalj. nadzornik g. Fran Matejčić, za poklonjenu mu kiticu bosiljka i karanfila.

U Dubašnici na otoku Krku sakupilo se K 25·80, koje darovaše: E. vitez Rode sudb. savjet. u miru K 5, Jakov Marančić župnik K 3, Ivan Gršković duh. pom. K 2, Katica Kraic učiteljica K 2, pop Pavo Milovčić K 1, pop Šime Milovčić K 1, pop Mihovio Zgombić K 1, Petar Škarpa naučnik K 1, Mih. Radić stari K 1, Mih. Radić učitelj K 1, N. Tomašević K 1, Anton Volarić opć. tajnik K 1, Domica Volarić K 1, Rudolf Tončić pravnik K 1, Josip Zlatić učitelj K 1, Maks. Prosen učitelj K 1, Anton Šabalja učitelj K 1, Jakov Mašku'in trg. 40 p, Anton Vasilić mesar 40 p.

U broju 28. pogriešno je javljeno da je presvj. gosp. Ljudevit Tomičić iz Trsta poslao za Družbu 10 K, a poslao je 20 K, što ovime ispravljamo.

Puntarski djaci sakupili su u Puntu u proslavu „narodnog blagdana" K 150.

Gospodarsko društvo u Sv. Martinu kod Bozeta dostavlja K 30 od čistog dobitka iz god. 1908.

Današnji izkaz	K 428·16
zadnji izkaz	K 932·91
ukupno	K 1361·07

Narodni blagdan u Barbarigi.

U veselom društvu kod Jerka Šuline na Barbarigi sakupilo se za društvo sv. Ćirila i Metoda K 10·10, od kojih podariše:

Šulina Jerko K 1, Harabaić Jure K 1, Volarić Anton K 1, Fugošić Franjo K 1, Šulina Antona K 1, Šulina Ivan K 1, Maričić Ivan K 1·40, Ćubranić Marija K 1, Šulina Bartol od Jerka 20 p., Šulina Marija-Ana od Jerka 10 p., Jivršević Anton 40 p., Keršić Ivan 20 p., Vaučini Laurenčić 20 p., Sindičić Paval 40 p., Zernovitz Eduard 20 p.

Novac je predan izravno blagajniku podružnice u Puli.

Živili naši sviestni radnici u Barbarigi, koji, kako se razabir po imenima većinom Boduli, služe boduliji na čast!

Lošinjski kotar:

Bezakonja u Malološinjskoj općini.

Pišu nam iz Unija: Dne 15. o. mj. završila se kod nas školska godina. Ne malo se začudismo, kad su nam djeca donesla kući školske vijesti. Mjesto hrvatskih tiskanica donesoše nam talijanske. U ovim školskim vijestima, kako se možete gosp. uredniče iz priložene talijanske „Notizie scolastiche"*) osvjedočiti, nalazi se sve talijanski osim krstnog imena, mjesta i mjeseca. Ovo je naime hrvatski napisano. Učiteljica nezna, da se nalazimo u god. 1909, jer u školskoj vijesti piše 15/7 1908. Treba znati, da učiteljica Dinka Nicolich nezna hrvatski a ipak je *učiteljica hrvatske škole!* Prezimena naše djece pisana su talijanskim pravopisom, premda je župni ured, kako doznadosmo, poslao početkom godine na općinu popis djece pisan hrvatskim pravopisom. Još bi htjeli talijani nekakvo primirje s nama sklapati. Koliko im je do mira pokazuje ovaj slučaj. Kamora sve radi, da nas uniši. Hoćemo li na ovaj atentat, kojim se ruši temeljni školski zakon zemlje šutiti? Nipošto! Obratismo se već na gosp. zastupnike neka se za nas zauzmu. Ovim ih još jednom ponovno molimo, da se za nas zauzmu kod kompetentnih oblasti. Posebnom prestavkom odlučismo se obratiti na gosp. namjesnika i Njegovo Veličanstvo. Na gosp. kot. poglavara se nećemo ni obratiti. Zašto? On najbolje znade. Ova nam se nepravda, gosp. kapetane, dogadja nakon 40 god. opstanka novog školskog zakona, koji *na papiru* ostranjuje sve nepravice. Kad bi se gosp. učiteljica bojala viših oblasti ne bi počinjala ovakva bezakonja.

Sapienti sat!

*) Na uvid svakomu u našem uredništvu. Ur.

Malena je Martinšćica, al je dika rodu svom!

Mislili su zamrijela je.... Propala creska vlastela, mislila su: zamrijela je ona plamena hrvatska duša Martinšćana, što je onom lane prigodom općinskih izbora srnula u Cres na obranu prava svojih..

Onaj silni vihar zanosa i oduševljenja, što je dne 4. srpnja u predvečerje velikog slavenskog dana, potresao naš cijeli rod, dodirnuo se svojim blagim tračkom i našega bijelog žala.

Već ranim jutrom poprimila je Martinšćica torženstveno lice. Viju se trobojnice sve u šesnaest. Veselo se pogledavaju starci, a mladji klikću čitavi dan. Tko je mudriji, taj priča braći o važnosti toga dana po našu dragu Istru, a ljudstvo sluša i posiže u svoju siromašnu kesu, da položi darak domovini na oltar. Razliježe se naša pjesma, odjekuju klici i povici, a sve to priča, da su Martinšćani svaki čas pripravni na onu svetu borbu, koju hrvatska Istra vodi pod barjakom svete braće Ćirila i Metoda za hrvatski jezik mili i poštećeno ljudstvo naše...!

Da, gospodo creska, mislili ste, da ste svojim zulumima zakopali hrvatsku dušu našu, ali znajte, da ste ju tim vašim pašovanjem samo sapeli u lance, u kojima joj se enerzija svakim danom silno množi i raste, te čim teže kida te lance tim jače udara u lice gladnu cresku vlastelu.

Krčki kotar:

Proslava nar. blagdana u Puntu.

Domoljubnom pozivu prigodom naših nar. apostola sv. Ćirila i Metoda odazvali se i Puntari u koliko se moglo. Bez ikakvih velikih priprava shvatili su Puntari svoju domoljubnu dužnost. Već u predvečerje sv. braće rasvjetlili se prozori po cijelom selu, a zvonjenje zvonova, pucanje mužara i bacanje vatrometa, odavalo je cijelom mjestu neku čarobnu noćnu sliku, koja se je odrazivala u puntarskoj luci. Na dan naših nar. apostola odslužio je naš požrtvovni župnik sv. misu, kojoj je prisustvovala školska mladež s učiteljima i učiteljicama. Vijanje barjaka kroz cijeli dan odavalo je svakome slavlje — slavlje narodnog blagdana. Ovom prigodom sakupili su puntarski djaci u Puntu K 150 za „Družbu sv. Ćirila i Metoda" u Istri.

Lijepa hvala svima onima, koji su bilo kojim načinom podupri proslavu narodnog blagdana.

Voloski kotar:

Spomen-knjiga Splničićeva.

G. Ivanić Josip iz Pule priposlao općini Kastav za „Spomen-knjigu prof. Vjekoslava Spinčića" 5 K, darujuć višak od 3 kruno „Družbi sv. Ćirila i Metoda". Ugledali se i drugi u taj lijepi primjer. Tiskar g. Fran Tavčar u Opatiji od računa „Spomen-knjige" na korist „Družbe" popustio 100 K. Knjiga, u velikom formatu, 132 strane sa devet slika i dvie skladbe, svečarova životopisa itd. stoji 2 K. Novac prima opć. blagajna Kastav. Čisti prihod u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru i Djačkoga pripomoćnoga društva u Pazinu. Dobije se franko preporučeno u kuću. Naklada 2050 komada. Tom prigodom izdala je općina Kastav dobro uspjelu sliku prof. Vjek. Spinčića na kartonu za okvirenje i prodaje iste po 1 krunu na korist „Družbe".

Porečki kotar:

Nova Vas kod Poreča polovicom srpnja.

U nedelju dne 4. ovoga mjeseca, po volji našega župnika, glasovitoga popa Toso, došla je iz bližeg sela Tar izletom hrpa talijanaša sa glazbom u naše mjesto Nova Vas. Ti Tarčani ponašali su se vrlo dobro kroz cielo vrieme, što bijahu u Novoj Vasi, ali na odlasku pop Toso, taj Flappov „prete modello", zaustavi izletnike pred svojom kućom, i stade na ružan način napadati naš narod, s pogrdljivim riečima, govoreći, u talijanskom jeziku: „Questi salabrachi che abbiamo qui a Villanova, venuti dal Monte Maggiore, dicono che abbiano calpestato agl' italiani la testa e la vita, ma però che è rimasta ancora la coda, ma la nostra coda si fa sempre più forte che fra breve, tutti questi salabrachi dal Monte Maggiore in giu, li porteremo o li negheremo nel più profondo del mare...." Ove rieči bijahu izrečene vikom energično, od ovoga svećenika, tako da bijaše stanje našega puka u velikoj pogibelji, jerbo bijase najviše našega puka, koj je ove rieči slušao. Bog sačuvaj da bi samo jedan naš čovjek bio zavikao jedan Živio, onda bi se bilo dogodilo, što u na šem mjestu nikada nije bilo, premda su sam pop i drugovi njegovi prodanci i iz dajice svoje domovine, na puna usta vikali: Evviva l'Istria italiana, Evviva Villanova italiana, sa svim tim da u Novoj Vasi izim par karnjela nema ni jednog talijana.

To neka bude na znanje poznatomu biskupu Flappu, koji ovakve modelle od popova šalje u naše selo. Znamo da biskup Flapp ovakvim svećenicima neće učiniti ništa, jer bi ga Rizzi i njegova lipa kumpanija potegli za uši, ali mi pozivljemo kotarsku oblast, da pripazi na izazivanja talijanskih propalica, jer inače može doći do gustoga.

Još je taj pop Toso rekao: A Villanova fino che sarò io dovrà essere tutto come che voglio io, e non come vogliono questi quattro salabrachi. Mi razumijemo kamo je ciljao ovim riečima; u nas se gradi škola, za koju se cielo selo izjavilo da bude hrvatska. Poručujemo ti pope Toso, da te imamo pod petama, te ćemo vidjeti hoće li biti onako kako ćeš ti ili kako ćemo mi. Ti si ovdje radi nas a ne mi radi tebe. Pazi se da ti ne izprašimo usijanu glavu.

Još dvie rieči Novavašanom: Žalosan dan je onaj bio kada ste popa Tosa učinili svojim župnikom, jer on je onaj koji baca pod noge vaš materinski jezik i vaša prava, te upamtite kada dojde do glasovanja za školu, da se nepustite namamiti od Tosa, jer vi ste gospodari a ne jedan pop Toso, on je vaš sluga, te svi kako jedan zahtjevajte neka se učini škola u vašem hrvatskom materinskom jeziku. A pop Toso nek se ustrpi malo, izniet ćemo drugi put i ostale njegove prljavštine.

Koparski kotar:

Iz Buzeta.

U izvanrednoj sjednici općinskog zastupstva od 8. o. mj. bijaše zaključeno, da se najodlučnije zahtjeva od c. kr. vlade, da što prije sazove zemaljski sabor Istre na ustavno djelovanje odnosno, da se konstituira novi zemaljski odbor.

Razlog tome zaključku jest taj, da su izbori za zemaljski sabor obnavljeni na temelju novog izbornog reda još u decembru prošle godine, a još sve do danas sabor sazvan nije, te upravlja još uvjek stari zemaljski odbor samovlasno bez utjecaja sabora. — Ovo je protuustavno i na štetu cijelega pučanstva ove pokrajine. Naročito je pako na štetu hrvatskog i slovenskog naroda, jer njegovi izabrani odaslanici nemogu da sudjeluju kod uprave zemlje.

Pošto je ovaj zahtjev sasma opravdan preporuča se i ostalim općinama, da slično zaključke stvori.

Pišu nam iz Roča.

Pred pet godina proširena je hrvatska škola u Gorenjovasi u dvorazrednu, ali tamošnji općinari brane se sagraditi potrebite zato prostorije jer vele, da su siromahi da ne mogu, ali oblasti no radi uzroka da su siromasi, ih ne sile, nego samo zato, jer se ide za hrvatsku školu. Evo Vam dokaza: Pred par mjeseca proširane je talijanska škola u Roču u dvorazrednu a već sada c. k. kotarsko školsko vijeće u Kopru strasi i upotrebja svu silu koju ima na razpolagu da mora općina već početkom buduće školske godine dati potrebite zato prostorije i nalaže da iz sadašnjeg stana gospodjice Havel, učiteljice hrvatske škole, se preuredi sobu za talijansku školu, sasvim time da ovdješnji narod je siromašniji nego u Gorenjovasi i ne voli talijanske škole, dokaz je dostatan, da stanovnici sela Ročko Polje koji su izuzam dvijuh obitelji svi talijanskog mišljenja i šalju do sada djecu u talijansku školu, su pred komisijom koja je bila na Ročkom Polju dne 22. prošlog mjeseca radi ustanovljenja tamo jedne škole, se izjavili, da bude učevni jezik prve dvie školske godine samo hrvatski a od treće napred hrvatski i talijanski. Dakako izaslanik zemaljskog odbora g. Dr. Keršić i g. Parentin c. kr. školski nadzornik nisu od Poljaci očekivali ovu izjavu, jer su stalno se valjda uvjerili da će se svi izjaviti za talijansku školu, znajuć, da uredovno je konstatirano da Polje je odaljeno od Ročke škole 5550 m. i da je dostatan tamo broj 93 djece dužne polaziti u školu zato iskali su druge prilike samo da nebi tamo do škole došlo to jest da škola Gorenjavas (koja je udaljena 6 km.) je bliže od 4 km. i da Poljaci bi morali tamo šiljati djecu u školu.

Zakonom ustanovljeno je da gdje obstoje više jednakih škola mora učiteljstvo u svojoj konferenci izabrati člana mjestnog školskog vijeća zastupnika škole, tu konferencu mora sazvati c. k. kotarsko školsko vijeće. Ovdješnje mjestno školsko vijeće videći da c. k. kotarsko školsko vijeće neće da saziva konference jer je do sada Massalin učitelj talijanske škole član mjestnog školskog vijeća, pritužilo se je na više oblasti koje su odlučile da mora c. k. kotarsko školsko vijeće sazvati učiteljsku konferencu da izabere zastupnika škole u mjestno školsko vijeće, ali sasvim time da je od toga prošlo skoro dvie godine još nije bila sazvana konferenca.

Općina neće moći nikako pripraviti školsku sobu za talijansku školu do otvorenja buduće školske godine zato smo stalni da će c. k. kotarsko školsko vijeće učiniti to samo makar koštalo našu općinu milijun kruna jer se ide za talijansku školu.

Prituživši protiv takovom postupanju nemamo komu i tako moramo trpjeti makar nas objesili.

Razne primorske viesti.

Talijani proti konstituiranju istarskog sabora

Povodom saziva istarskog sabora, koji se sastaje danas u Kopru u svrhu konstituiranja, podigoše istarski Talijani veliku agitaciju, pozivajuć svoje zastupnike, da ne smiju prisustvovati toj sjednici. Kao razlog navadjaju to, da se ima prije provesti razdioba općina, a onda tek pristupiti konstituiranju sabora. Ovaj pokret Talijana nova je novjera; prihvatili su i

pristali na poznati kompromis, a sada neće da ga se drže. Vjerolomstvo i prevara je jedno od prvih svojstava Talijana.

Dogodilo se što mu drago, te htjeli Talijani ili ne htjeli konstituiranje sabora, nadamo se da neće naši zastupnici ovog puta ići na liepak Talijanima: dok ne pruže jasne i stalne garancije da neće kršiti ugovora i zadane rieči, dotle s takvim vjerolomcima ne smiju pregovarati ni kompromise sklapati. Naši zastupnici moraju stupiti u sabor pod geslom: konstituiranje sabora! Prije toga nema pregovaranja ni natezanja.

Istarski sabor sastaje se — kako smo već javili — na kratko zasjedanje u četvrtak dne 22. o. mj. u 11 sati prije podne u kazalištnoj dvorani „Ridotto" u Kopru.

Saborski predsjednik g. Dr. Rizzi pozvao je članove sabora brzojavnim putem na prvu sjednicu — valjda radi kratkoće vremena. Čudno nam je, da je vlada sa sazivom — toliko — zategnula pošto -bijaše već prije osam dana u bečkih listovih javljeno, da će sabor naš biti sazvan za dne 22. o. mj. Odnosno carsko pismo izašlo je u službenom listu „Wiener Zeitung" jedva 19. o. mj.

Glavni posao ovomu zasjedanju biti će verifikacija saborskih izbora te konstituiranje sabora, dotično izbor novog zemaljskog odbora.

Ako smo dobro obavješteni trajati će ovo zasjedanje samo malo, sjednica radi gornje svrhe pak će sabor na novo biti sazvan mjeseca septembra na dulje zasjedanje.

U ovom sadašnjom zasjedanju biti će valjda izabrani i pojedini odbori, osobito posebni odbor, koji bi imao na temelju poznatog kompromisa izmedju obiju saborskih stranaka ugladiti stazu budućemu djelovanju zemaljskog odbora i zemaljskog sabora.

Zemaljski kapetan i podkapetan za Istru.

Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung" od dne 20. o. mj. priobćio je imenovanje g. Dra. Ljudevita Rizzi-a državnog i zemaljskog zastupnika za Istru, zemaljskim kapetanom i saborskim predsjednikom pokrajine Istre. Njegovim zamjenikom u jednoj i drugoj časti imenovan je državni i zemaljski zastupnik za Istru g. Dr. Matko Laginja. G. Dr. Laginja je po vrsti treći Hrvat, koji obnaša gornju čast. Prvi je bio nepreživljeni Dr. Ante Dukić a drugi naš velezaslužni načelnik občine Volosko-Opatija, g. Dr. Stanger, koji se nije dao sklonuti, da se prihvati opet časti i tereta zemaljskog zastupnika radi prevelikih posala kod svoje občine.

Od dosadašnjih naših saborskih podpredsjednika nije nijedan nikada vršio svoje časti ni u saboru ni izvan sabora. Oni su bili samo po imenu saborski podpredsjednici jer ih je saborska većina kano takove uvjek ignorirala. Dapače isti saborski predsjednici, pokojni Campitelli i Dr. Rizzi ignorirali su ih uvjek kao svoje zamjenike obavljajuć primjerice sve poslove predsjedničtva bez njih — a većinom i proti njima.

Hoće li se le dosadašnje prakse držati koli saborska većina, toli saborski predsjednik i u novom saboru, koji je izabran na temelju obostranog kompromisa, pokazati će nam nedaleko budućnost. Potraja li i u novom saboru to neuljudno postupanje prema saborskoj manjini, koja zastupa većinu stanovničtva pokrajine, tada bi se imalo, po našem nemjerodavnom mnienju, učiniti tomu nedostojnomu postupku konac time, da se odatle povuče nuždne konsekvencije. Bude li saborski podpredsjednik omalovaživan kao što bijahu i njegovi drugovi — predšastnici od saborske većine i od samog predsjednika, tada nevidimo razloga čemu da bude u saboru pukim figurantom a izvan sabora jednak ništici. Po našu dakle: nikakve časti i nikakva ponižavanja!

Prvo zasjedanje tršćanskog sabora.

Novoizabrano zemaljsko, dotično občinsko zastupstvo u Trstu sazvano je za četvrtak na večer na prvo zasjedanje. Ovo zasjedanje bilo je neobhodno potrebito jer su občinski zastupnici ujedno i zemaljski zastupnici, to nemože občinsko zastupstvo po statutu započeti svoje djelovanje dok nisu izbori verificirani ili odobreni, na što ima pravo jedino zemaljski sabor. Zasjedanje tršćanskog sabora biti će veoma kratko jer će samo odobriti izbore i izabrati municipalno vieće, koje zamjenjuje bivšu delegaciju a odgovara istodobno našem zemaljskom odboru.

Po novom izbornom redu za tršćanski sabor pripadaju i tršćanskoj okolici dva mjesta u municipalnom vieću te pošto su u okolici izabrani sami slovenski zastupnici, imati će tršćanski Slovenci za prvi put dva svoja člana u tom vieću.

Novoizabrani slovenski zastupnici sastali su se prošloga čedna na dogovor glede budućeg njihovog postupanja u saboru i gradskom zastupstvu. Oni su se konstituirali u posebni „Slovenski klub" izabrav predsjednikom zastupnika Dra. Rybara, podpredsjednikom zast. Dra. Slavika a tajnikom zast. Dra. Vilfana.

U novo municipalno vieće kandidiraju dvojicu članova i to zastupnike Dra. Slavika i Vjekoslava Gorlupa.

Molba na omladinske pisce.

Nže podpisana tiskara moli omladinske pisce širom Istre te iz ostalih hrvatskih zemalja, da pošalju podpisanoj tiskari koju poučnu, zabavnu ili šaljivu crticu, rebuse, zagonetke, šale itd. za omladinski kalendar „Jorgovan" za školsku godinu 1909 1910.

Narodna Tiskara Laginja i dr.
u Puli.

Našim abiturijentom do znanja.

U području c. kr. ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu imade se popuniti više mjesta vježbenika (podpora 600 K). Molitelji valja da dokažu: 1. dobu od 18 do 40 godina, 2. austrijsko podaničtvo, 3. dobro ponašanje, 4. obveznicu, da će molitelja dok ne dodje do stalne plaće, neka treća osoba uzdržavati, 5. izpit zrielosti gimnazije, realke il trgovačke akademije, 6. zdravo tjelesni ustroj potvrdjen od službenog liečnika. Molbe uložiti u roku od 3 čedna.

Drugo hrvatsko hodočašće u Lurd.

Dne 9. kolovoza t. g. polazi iz Rijeke drugo hrvatsko hodočašće u Lurd pod vodstvom krčkoga biskupa presvjetlog g. Dr. Mahnića. Boravak u Lurdu trajati će tri dana. Prvo hodočašće k Musabjelskoj Djevici uspjelo je u svakom pogledu, te nema hodočastnika, koji nije bio izvanredno zadovoljan, pa je nade, da će ovo drugo hodočašće još ljepše uspjeti. Cijene za put i svu obskrbu jesu slijedeće: I. razred 460 K, II. razred 360 K, III. razred 260 K. Prijavljuje se kod riječkih kapucina, te svaki prijavitelj, čim se prijavi, ima poslati 30 K. Tko bi odustao od putovanja, mora to javiti barem 15 dana prije odlaska, inače gubi poslani novac.

Preporučamo svima, koji mogu, da se pridruže ovom hodočašću, da budu i Hrvati u broju tolikih hiljada, koji svake godine hrle u Marijin Lurd, gdje je ova kraljica nebeska utvrdila svoje prestolje milosti i pomoći.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz Poreča. Vaš dopis o izletu „Società operaia" iz Trsta u Poreč i izlievima ljubavi njihovog talijanskog srca prema zajedničkoj majci Italiji, ne možemo uvrstiti, jer nećemo da vadimo kestenje iz vatre ni za Austriju ni za austrijsku vladu. Ako je to austrijskoj vladi po volji, nama još više, i toga treba da se držimo. Mi smo dapače mnienja da im se ne stavlja zaprieka. Kad se Austrija opameti, opametit će se i oni. — Uredn.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za „imnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

POZIV

na II. redovitu glavnu skupštinu

koju će dne **27. julija t. g. u 4 sata po podne** držati **„Sv. Nedeljsko društvo za štednju i zajmove" u Sv. Nedelji (kod Labina)** sa ovim

Dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Potvrda računa za god. 1908.
3. Izbor novog odbora.
4. Razni predlozi.

Sv. Nedelja dne 19. julija 1909.

Broj 789.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto općinske primalje za mjestnu općinu Barban, sa godišnjom plaćom od kruna 200·—.

Molitelljice imadu priložiti molbi:

1. Svjedodžbu usposobljenja;
2. Dokaz austrijskog državljanstva;
3. Zahtjeva se poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu.

Potanje se može kod potpisanog saznati, a molbe treba do 7. dojdućeg mjeseca kolovoza podpisanome dostaviti.

Glavarstvo občine.

BARBAN, dne 7. 7. 1909.

Glavar:
Mirković.

Anton i Frane Kraljić

PULA - Viale Carrara 3 - PULA.

Trgovina vina

dalmatinskog, viškog
Opola, istarskog, bielog
i crnog.

Uzorke vina šalju se na zahtjev badava i franko.

Ciene umjerene.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.15	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
6.55	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	↓Punat . . . . ↑	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . .	dol.	6.20
4.—	dol.	↓NEREZINE . . ↑	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom** i **Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržuje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Čuveno ulje za sluh

naušljivčnika i fizika Dra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, šikljenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

G. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča prec. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštreni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

zastupnici, za slučaj, kad bih bio pozvan, da vodim raspravo, da ću činiti to koliko mi budu moje sile dopuštale, najvećom pripravnošću i bezuvjetnom pravednosti.

(Ovo isto opetova talijanski.)

Svečano obećanje zastupnika.

Predsjednik pozove zast. Pesante-a, da čita imena zastupnika, pošto je sam pročitao talijanski formulu obećanja.

Talijanski zastupnici polažu obećanje sa „prometto" (obećajem) dočim čitaju hrvatski i slovenski zastupnici hrvatsku odnosno slovensku formulu sa „obećajem".

Izbor tajnika.

Saborskimi tajnici izabrani su zastupnici Festi i Pesante (oba Talijana). Prvi je dobio sve glasove t. j. 43, a drugi 25. Zastupnik Dr. Červar dobio je 18 glasova.

Izvještaj o zemaljskih izborih.

Zemaljski prisjednik zast. Chersich čita samo zaključne predloge zemaljskog odbora glede izbora, koje se ima odobriti ili predati verifikacijonom odboru.

Svi izbori, proti kojim nije uložen utok, odobreni su skupno. Oni izbori, proti kojim predleže utoci, predati će se verifikacionom odboru.

Izbor verifikacionog odbora.

U verifikacijoni odbor izabrani su po dogovoru obiju stranaka sa 43 glasa sliedeći zastupnici: Albanese, Belli, Salata, Sancin, Sbisà, Trinajstić i Zuccon.

Iza toga izjavi predsjednik, da je dnevni red izcrpljen, da će urediti buduću sjednicu pismeno na dom, te zaključi sjednicu.

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na Njihove Preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika i ministra željeznica.

Neprestane pritužbe na upravu državnih željeznica i na njezine podredjene u obće napose pako na našem jugu, neimaju više ni konca ni kraja. Tuj ne pomažu više ni žnobe, ni predlozi ni interpelacije u parlamentu, kao ni privatne pritužbe kod samog ministarstva željeznica proti sve to više rastućim težnjam za poniemčenjem našega naroda u mjestih uz državne željeznice i za istisnućem našega hrvatskoga i slovenskoga činovničtva iz službe državnih željeznica.

Do sada se je bar činilo, da je pitanje germanizacije u naših zemljah prepušteno na volju pojedinim osobam, koje imadu u tom obziru ne samo posve slobodne ruke, već su, kako je dne 8. junija o. god. u jednoj interpelaciji, postavljenoj od prvopodpisanoga na Njegovu Preuzvišenost g. ministra željeznica iztaknuto, poduprte takove težnje i od samog ravnatelja državnih željeznica u Trstu. Nu od sada moramo držati, da je posao germanizacije te iztisnuće našega činovničtva kod nas preuzela u svoje ruke sama uprava državnih željeznica, jer se inače neda protumačiti činjenica, koju navadja slovenski dnevnik „Edinost" iziazeći u Trstu pod br. 183 od 1. t. mj. pod naslovom: „Barona Bienertha — objektivnost!" koju ima — kako kaže — iz posve pouzdana izvora i koja u originalu glasi:

„Baruna Bienertha — objektivnost! Ovih dana se je predsjednik ministarstva opet razkokodakao u parlamentu, da je njegova vlada strogo objektivna i jednako dobrohotna prema svim narodnostim. Naglasio je pako osobito svečano, da njegova vlada odlučno odklanja svaki upliv od strane političkih stranaka. Ovim svečanim tvrdnjam jesu tobož burno odobravali u parlamentu, ali uzprkos tomu ostaju neistinite, baš protivne činjenicam. Odlučne su valjda činjenice a nipošto riječi,

U isto doba, kadno je barun Bienerth uztvrdio, da je njegovo postupanje slobodno od svakoga upliva političkih stranaka, dozmali smo mi iz posve pouzdana izvora, *da je njemačko narodno vieće razposlalo okružnicu, s kojom priobćuje, da ima na razpolaganje 200 mjesta na državnih željeznicah!!!*

Molimo: njemačko narodno vieće ima na razpolaganje toliko mjesta na državnih željeznicah! Je il to moguće bez sporazumljenja sa upravom državnih željeznica! Ali drugim riečima: željeznička uprava je njemačkomu narodnomu vieću — političkoj dakle stranci podielila pravo, da kod imenovanja stavlja svoje predloge, koji će biti — o tomu dakako nitko ne dvoji — mjerodavni za željezničku upravu. Sadu se neće nitko čuditi, da je na slovenskom zemljištu toliko — Wiser.

A barun Bienerth nam u parlamentu deklamira o neodvisnosti svoje vlade od političkih stranaka! Izrazimo se najblažije: o vlado Bienerthova — tvoje ime je — neiskrenost i himbenost!!"

Na temelju navedenoga stavljaju podpisani na Njihovu Preuzvišenost gosp. ministra predsjednika i gospodina ministra željeznica sliedeći upit:

„Je li Vašim Preuzvišenostim poznato, da je njemačko narodno vieće razposlalo okružnicu, s kojom priobćuje, da ima na razpolaganje kakovih 200 mjesta na državnih željeznicah?

2. Hoće li Vaše Preuzvišenosti — ako je gornja viest istinita — o čemu nemamo razloga dvojiti, odmah poduzeti shodne korake, da se toj sablazni bezodvlačno na put stane, te pokazati, i činom, da sadašnja vlada nestoji pod uplivom bilo koje političke stranke, nego da je objektivna i jednako dobrohotna prema svim narodnostim, što je Njeg. Preuzvišenost gosp. ministar predsjednik opetovao i u zadnje doba u parlamentu uztvrdio?

Beč, 8. julija 1909.

(Sliede podpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Ratna mornarica. Dne 1. kolovoza odputovat će c. i kr. eskadra na iztok, te će posjetiti luke Mitilene, Smirna, Port Vathy na Samosu, Mersina, Beirut i Krf. Eskadra će se povratiti dne 25. rujna u Pulu. Zapovjednik eskadre, koja će sastojati od oklopnjača „Erzherzog Karl", „Erzherzog Friedrich" i „Erzherzog Ferdinand", te od destroyera (torpiljarski razarač) „Pandur-a", bit će kontreadmiral Haus, a štapski predstojnik fregatni kapetan Kailer.

Samo ne hrvatski. Uvedenjem državne policije u Puli ustanovljena je jedna nova ekspozitura širenja švabštine. Talijanski je pridržano za prostolu. Ali hrvatski — o tome ni traga; nur nichts kroatisch — samo ništa hrvatski — ta poznata deviza upravnih birokrata mora vrieditи i za tu modernu instituciju u XX. vieku, kao što je državna policija. Znamo mimo pozitivno da je redar ma zabranjeno podnašati svoje izvještaje (raporte) u hrvatskom jeziku. U njihovoj dnevnoj zapovieđi stojalo je, da imaju svoje izvještaje podnašati u talijanskom ili njemačkom jeziku, a oni koji nisu u pismu vješti u jednom od tih jezika, da moraju dati sastaviti je u jednom od tih jezika. Ta nepodobština dolazi odatle što upravitelj državnog redarstva u Puli c. k. vladin savjetnik Osti ne pozna hrvatski jezik. To je doduše vrlo komodno, ali uviek po starom austrijskom sustavu: „nur nichts kroatisch", jer da se taj sustav promjeni propala bi Austrija, a toga nas Bog očuvaj i Sv. Iro!

Kotarska bolestnička blagajna u Puli. Ovaj zavod radničkih žuljeva nalazi se u rukama c. kr. kotarskog poglavarstva, poglavito s toga razloga, što se radništvo nije brinulo a niti sada se dovoljno ne brine, da sa svojom krvavo zasluženom imovinom samo raspolaže i upravlja.

Kako se upravlja s tom radničkom imovinom nećemo da govorimo danas, nego ćemo za danas iznieti par nepodobština, koje osobito ćute radnici našega roda i jezika. Na čelo uprave tog zavoda postavilo je c. k. kot. poglavarstvo jednog umirovljenog činovnika poreznog ureda, koji bere uz mastnu mirovinu, još liepu plaću od radničkih žuljeva. Taj gospodin nezna ni rieči hrvatski, ostali pisarnički pomoćnici isto tako, jer bi inače došlo proklet-stvo na taj zavod, kad bi koji znao hrvatski. A što da rečemo o liečnika, tom glavnom faktoru tog zavoda, on će barem znati hrvatski, da uzmogne razumjeti bolestnika i doznati što mu je, kad mu dodje bolestnik hrvatskog jezika, a s takovima dolazi u doticaj svaki dan. Ali dá; sadanji liečnik kotarske bolestničke blagajne u Puli, koja se nalazi u rukama c. kr. kotarskog poglavarstva, *nesna ni boknuti hrvatski.* Pitamo sada, kako može taj liečnik duševno i humanitarno vršiti svoje zvanje i propisivati ljekove bolestnicima, koje ne razumije. Osvjedočili smo se sami, da taj liečnik pita više puta, kad ne razumije bolestnika, da li tko od prisutnih znade hrvatski, da mu rastumači što želi i iskazuje bolestnik. Takve anomalije dogadjaju se u Istri, te se može smatrati takav liečnik sretnim, da nije otrovao već kojeg bolestnika. A oni nesretnici, kojih taj liečnik ne razumije, komu da se prituže? Nikomu, već hvali Bogu kad izadje iz kotarske bolestničke blagajne u Puli živ uz ovakve prilike.

Zato preporučamo našoj radničkoj organizaciji u Puli, da započne akciju, te kotarsku bolestničku blagajnu uzmu u svoju vlastitu upravu sami radnici, koji svojim novcem uzdržavaju taj zavod.

Narodni darovi. Za Družbu sv. Ćirila i Metoda: g. Rudolf Stergar iz Kanfanara šalje K 5, sabranih od načelnika postaje u Kanfanaru prigodom krstitke svoje kćeri Marice. — Gosp. Fran Slokovič iz Pazina šalje za Družbu K 13, sabranih na piru gosp. Stjepana Kazalca i gdjice Franice Slokovič u kući gosp. Ivana Slokovića na predlog pošiljača. — Veleč. g. Ivan Vinodolac, izl. kapelan u Kavranu šalje K 20, sukupljenih u kući preč. g. župnika Dinka Pindulića u Barbanu.

Današnji izkaz	K 38·—
zadnji izkaz	K 1361 07
ukupno	K 1399 07

Lošinjski kotar:

Iz Cresa.

Sve se nekako natjecalo kako će lijepše sprovesti i proslaviti Ćirilovo. Po svuda se čulo za velike pripreme predstava za taj dan, dan utjehe za našu tužnu Družbu. Pa kako da i Cres nije za time zaostao, jer se i on prenuo da i on pokaže, da još iza izbora živo. Došlo Ćirilovo, a naša školska djeca u predvečerje tog velebnog dana stupiše na pozornicu, da svoje roditelje zabave, da je razvesele, da je utješe. Zabava se urekla za poslije podne, da bude tako svima pristupačna. Iza blagoslova vidjovao si kako hrpimice narod hrli u Narodni Dom, da se malko naužije, da se odmori od dnevnih posala, da sprovede ugodni koji čas. Odbija 6. sat, a na pozornicu stupa gosp. učitelj M. Mateša, koji je kratkim crtama opisao život i djelovanje svete braće, te njihov utjecaj na narod. Iza njega redaju se pjesme, deklamacije i dvije prestave. Neznaš čemu bi se više divio; da li lijepom deklamovanju skladnom pjevanju ili baš diletantskim savršenim predstavama. Buru smijeha izazvala deklamacija „Mali doktor" izvedena od učenika zabavišta, a maldano plač „Lega i družba". Mnoga je suza radosnica namočila lica roditelja, videći svoju djecu tako lijepo izučenu. Zahvalnim okom gledahu u njihove odgojitelje učitelja i učiteljicu. Što i potvrde gromki glasovi na koncu predstave: „Živila Družba", „Živili učitelji i učiteljice". A pisac ovih redaka čuo je od mnogih majka reći: „Bog blagoslovil naše dobre mučitrice". „Bog im naplatil trud".

Družbina već škola dvije godine blagoslovno djeluje, već po drugi put zatvara, za mali odmor svoja vrata, već po drugi put veselo djeca lete svojim roditeljima, da im pokažu svoj plod godine. Svi se dive napretku naše škole, svi broju djece, koji danomice raste. Pročitaj potiho: 237 djece. Svi se za nju zauzimaju, samo ne oni koji bi morali za nju brinuti. Briga njih. Poreze potezati, namete nametati, a za to se zanimaju, i za to nadju tužni narod, ali za škole ga ne nalaze. Svaka sila, gospodo, za vremena, i to će proći ako Bog dade. Gnjavite nas, ali sramota XX. vijeka pasti će na vaše debele obraze. Nesjećate se rieči našeg admirala mornarice, koji nedavno reče: za rat treba novaca, novaca i novaca? Dobro vam je poznato da i za obstanak jednog naroda potrebite su: škole, škole i škole. No barem da biste promjenili Vama dobro poznati fundamentalni zakon glede škola i naukovnog jezika, da tako zakon ne postoje sprdnjom. Kultura — fuj!

Da završim. Nekog dana našem prediđenom gosp. načelniku mati gimnazijalca u Pazinu, koji je N B! odlikaš, da ga umoli za jedan štipendij, a on u svojoj uljevljenoj prostoti je otjera ovim „florettom": Neka vam ga dadu popi, koji su vam metnuli sina u gimnaziju. Pitamo samo prediđenog: što bi bilo od Vas da nije bilo popova? Bili biste gladan i žedan, samo ruke bi vas sjećalo što ste; nebiste se prćili s tim vašim dražestnim trbušićem; nebiste govorili: cedite Romani cedite Grai, nascitur . . . .

Veli Lošinj, 13. VII. 1909.

Kao što pri koncu lanjske škol. godine, tako su i ove godine djeca Družbine škole držala svoju liepu zabavu u korist Družbe. Zabava se je držala 3. i 4. t. mj. u oči blagdana sv. Ćirila i Metoda. Otvorena bi „Ljepom našom domovinom", koju je krasno odigrao mjesni hrv. tamburaški zbor. Zatim je ravn. učitelj Družbin gosp. Jelavić liepo, u kratko opisao život i djelovanje sv. apostola Ćirila i Metoda med Slavenima, napose pak med Hrvatima. Još su dvije točke ispunjene liepim tamburicama, komadima.

Sad sliedi sama predstava: Djurdjica, igrokaz u jednom činu od V. Cira Emina. Ovu su izvela isključivo sama škol. djeca. O, da ti je bilo vidjeti te nadobudne naše borce, kako su se po pozornici sviestni svoje sposobnosti, kretali. Sa najvećom napetošću sliedila je publika i najmanji njihov kret. Za ciele predstave oduševljenju u narodu nije bilo ni kraja ni konca. Oba večera naroda je bilo toliko, koliko se god moglo u dvorani smjestiti. Bilo je i odličnih stranaca. Mnogi ne mogavši unutra, vraćali se kući.

Koji još kod zdravih očiju može zanijekati probudjenu hrvatsku svijest u Velom Lošinju. Možda Žaneto, koji sad veli, da je bilo sliep dok se je do pred par godina priznavao oduševljenim Hrvatom? Sada doduše ćije slijep, no da li je zasliepljen? Hrvati Lošinjci uvidjaju narodne potrebe, te rado prinašaju žrtvu za spas domovine i ne boje se više odati ni rieču ni činom svog Hrvatskog ponosa. Vide to naši protivnici, pa i ne mogu da zataje svoju bojazan. Kao onaj, koji u zdvojnosti više da pod njim tlo propada, a ne može si pomoći. Da koliko-toliko poprave, bar što su u javnosti izgubili, pozvali su bili kako je već poznato na Petrovu svoje čistokrvne suplerićanjke iz Malog Lošinja sa glazbom. No i tu je manifestacija talijanske ideje slabo prošla, jer su morali junački bježati.

Gorke kušnje, braćo moja! Ali . . . jedna vremena prolaze, a druga se vraćaju.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Voloski kotar:

Godišnji izvještaj škol. spadajućih pod okružje mjesnog školskog vijeća u Kastvu za školsku godinu 1908.—1909. sa dodatkom izvještaja Delavske škole, c. kr. Pripravnice i c. kr. Učiteljske škole. Izdalo mjesno školsko vijeće u Kastvu.

Pod gornjim naslovom primili smo sa zahvalom vrlo obširan izvještaj o školstvu u okružju občine Kastav, iz kojega vadimo sliedeće podatke:

Na uvodu izvještaja nalaze se kratke ali zanimive crtice iz života blagopokojnog župnika-književnika Jakova Volčića, Zatim dolazi kratak opis „Prvog hrvatskog tabora god. 1871. izpod Kastva od pokoj. učitelja Vinka Rubeše jedne i druge i zatim kratak životopis nepreždjelnog učitelja Vinka Rubeše.

Hrvatske su škole u Kastavštini ove: Petorazredna dječačka pučka škola u Kastvu, trorazredna djevojačka pučka škola u Kastvu; četverorazredna mješovita pučka škola u Sv. Mateju sa jednorazrednom podružnicom u Pehlinu-Hosti; trorazredna mješovita pučka škola u Rukavcu; dvorazredna mješovita pučka škola u Brešcima; dvorazredna mješovita pučka škola u Klani; dvorazredna mješovita pučka škola u Zametu; jednorazredna pomoćna škola u Zvonečoj. Ukupno je polazilo ove škole 2982 učenika i učenica, a obvezno ih je bilo polaziti 3518. Dakle 586 djece nije udovoljilo školskoj dužnosti. Tako dakle u okružju mjesnog školskog vieća u Kastvu imade u svemu 9 javnih škola, od tih imade ona u Sv. Mateju podružnicu u Pehlinu-Hosti, dočim je ona u Zvonečoj pomoćna škola. Sve ove škole imadu ukupno 24 razreda, sa isto toliko učiteljskog osoblja i to 15 učitelja, 8 učiteljica i 1 svećenik-učitelj.

Osim ovih škola nalazi se u Kastvu c. kr. hrvatska muška učiteljska škola, c. kr. Pripravnica za učiteljske škole i Delavska škola.

Učevni jezik svih pučkih škola je hrvatski, na nekima se podučaje njemački jezik kao neobvezatan predmet, a na onima u Zametu i podružnici u Pehlinu-Hosti talijanski.

Delavsku školu u Kastvu polazilo je 166 učenika. C. kr. pripravnica za učiteljsko škole u Kastvu pod upraviteljstvom Ante Ryšlavija brojila je 21 učenika. — C. kr. hrvatska muška učiteljska škola pod ravnateljstvom g. Frana Frankovića brojila je 68 učenika.

Pazinski kotar:

Glavna skupština akad. ferij. društva „Istre“ obdržavat će se ove godine na Voloskom i to dne 14. kolovoza u 10 sati prije podne. Pošto će se na istoj raspravljati ne samo društvene stvari, već i ostala pitanja djačka i opće kulturne naravi, nadamo se, da će istu posjetiti lijepi broj djaka nečlanova i ostala inteligencija. Da može čitavo djaštvo aktivno sudjelovati na sastanku, sastavljen je program na dva dijela: čisto društveni i opće djački.

Eve dnevnog reda:

1. Izvještaj odbora i revizora;
2. Poslovnik;
3. Ferijalna klubska organizacija po obitavalištu djaka radi lakšeg djevanja i nadzora;
4. Izbor novog odbora;
5. Eventualija.

II.

a) Organizacija istarskog djaštva uopće;
b) Novinstvo;
c) Razno.

U večer zabava.

Iz Pazina.

Nasilnim načinom, kojim je ustanovljen pokrajinski talijanski prkos-gimnazij u Pazinu, usiljava se u taj gimnazij i djecu hrvatskih roditelja u nemoralnu svrhu, da se ista odnarode. Da prikriju tu nepoštenu svrhu izmišljaju najgadnije stvari proti hrvatskoj gimnaziji u Pazinu i djacima iste. Tako i u dopisu od 13. t. mj. iz Pazina u puljskom „Giornalettu“ svaljuje (nije isključeno da je to koji propali pitanac talijanskog zavoda) banditski neke kradje i prevare na učenike hrvatske gimnazije. Takvo oružje upotrebljavati proti protivnicima je oružje talijanskih bandita. Talijanski dopisnik dobro znade, da su rečene prevare počinili individui koji su protjerani iz gimnazije i prošle školske godine nisu bili ni upisani. Služiti se dakle sviestno prostom laži u navali na protivnika, odaje skrajnju lopovsku ćud i skroz i skroz pokvareno čeljade uzgojeno u školi najpodlijeg nemorala i pokvarenosti.

Razne primorske viesti.

Predsjedničtvo hrvatsko-slovenskoga kluba na istarskom saboru. U oči otvorenja istarskoga sabora sastaše se u Trstu u „Slavenskoj Čitalnici svi hrvatski i slovenski zastupnici na istarskom saboru. Prva točka njihovog pregovora bila je izbor predsjedničtva saborskog kluba. Predsjednikom hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru bio je izabran jednoglasno zastupnik prof. Spinčić, koji je već do sada, okolo 20 godina takvim klubom na istarskom saboru upravo uzorno ravnao. Njegovim zamjenikom ili podpredsjednikom bio je izabran zastupnik Dr. Šime Kurelić a tajnikom kluba zast. Dr. Ivan Zuccon. Na toli sretnom izboru čestitamo srdačno našem klubu na istarskom saboru.

Dugotrajni pregovori izmedju većine i manjine na istarskom saboru. Obćenito se je držalo, da je caska vlada sazvala istarski sabor na vrlo kratko zasjedanje jedino u tu svrhu, da se sabor konstituira, da ovjerovi izbore i da izabere novi zemaljski odbor. Ako smo dobro obaviešteni, tražili su državni zastupnici obiju stranaka iz Istre, sazov sabora jedino u tu svrhu, jer su znali, da će biti svi austrijski sabori sazvani mjeseca septembra na dulje zasjedanje. Svoj zahtj v obrazložili su istarski zastupnici u Beču prema vladi time, što su zemaljski izbori odavna obavljeni, što upravlja zemljom još uvjek stari zemaljski odbor i što bi se imalo na temelju kompromisa izmedju obiju stranaka čim prije pristupiti uredjenju mnogobrojnih zadataka i sporova, koji još uvjek obstoje, i koji bijahu do sada povodom narodnostnim borbam i zadjevicam.

U toj predpostavi pošli su naši zastupnici u Kopar očekivajuć, da će se najprije obaviti izbor zemaljskog odbora. Ali tomu ne bijaše tako. Otvoreno je zasjedanje, izabrani su saborski tajnici, ovjerovljeni jedan dio zastupnika, a drugi predani verifikacionom odboru, nu o izboru zemaljskog odbora neće da čuje saborska većina, dok saborska manjina nepristane na neke posve nove uvjete.

Prod sami sazov sabora izdana je iz Labina parola, da se izbor zemaljskog odbora nesmije provesti, dok se hrvatski i slovenski zastupnici ne obvežu, da će pristati na razdlobu ili preustrojenje nekojih občina Istre, dotično dok se to preustrojstvo ne provede.

U pokrajini povela se u tom smislu agitacija izmedju talijanskih občina, koje se obratiše na talijanske zastupnike. Talijanski zastupnici — radikalniji — kako se govori — odazvaše se odmah tom pozivu i prisiliše većinu, da uz taj zahtjev labinskih radikala pristane.

Umjesto izbora novog zemaljskog odbora započeli su pregovori izmedju saborske većine i manjine. Ti su pregovori trajali petak i subotu — i još nisu dovršeni.

Članovi saborske manjine t. j. hrvatski i slovenski zastupnici pristaju — koliko nam je poznato — na preustrojstvo većine istarskih občina, jer je to davna želja Hrvata i Slovenaca Istre, nu ovo bi preustrojstvo imalo uzslieditи pošteno i pravedno, na temelju pravog i postojećeg narodnosnog razmjera stanovničtva, nipošto onako, kako si to valjda ugrijane glave u Labinu predstavljaju.

U tom smislu reć bi, da je i postignut neki sporazum, pak bude li taj pošteno izveden, moglo bi doći još ovog tjedna do druge saborske sjednice i do izbora novog zemaljskog odbora.

U tom poslu pošli su u nedjelju u Beč namjestnik prince Hohenlohe, zemaljski kapetan Dr. Rizzi i zemaljski podkapetan Dr. Laginja.

Neovjerovljeni izbori zemaljskih zastupnika. U prvoj sjednici novog zasjedanja istarskog sabora podieljeno je medju zastupnike izvješće o posliednjih izborih za zemaljski sabor. U toj sjednici pročitno je zemaljski prisjednik Dr. Chersich konačne zaključke tog izvješća, koji glase, da se odobri ili ovjerovi izbor 35 zastupnika, a izborne spise o izboru 9 zastupnika da se predade verifikacijonom odboru, koji ima izborne spise i utoke proti izboru rečene devetorice zastupnika proučiti i svoje zaključke saboru priobćiti. Tih devet neovjerovljenih zastupnika, jer su proti njihovom izboru uloženi utoci, jesu sliedeći: *Dr. Ivan Pesante i Viktor Candussi-Giardo* (II. izborni kotar obćenite kurije), *Josip Pangerc* (IV. izborni kotar obćenite kurije) *Dr. Šime Kurelić* (VI. izb. kotar obćenite kurije), *Josip Valentić* i *Matko Mandić* (II. izborni kotar izvanjskih občina), *Dr. Mate Bartoli* (izbor. grada Rovinju), *Dr. Ivan Cleva* (izb. gradova Vodnjan, Pazin i Buzet) i *Ante Zidarić* (izb. gradova Pazin Buzet i Plomin)

Od hrvatsko-slovenskih zastupnika jesu dakle prieporni njih petorica.

Iz kluba većine na istarskom saboru Talijanski zastupnici na istarskom saboru stvorili su posebni klub, kojemu izabraše predsjedničtvo, sastojeće od pet članova Predsjednikom kluba izabran je zastupnik Dr. Bennati, podpredsjednikom zast. Dr. Cleva, a tajnikom zast. Dr. Albanese; osim ovih sjede u predsjedničtvu još te Dr. Apollonio i ako se nevaramo Dr. Pesante.

Sudeć po dosadašnjem javnom radu glavnih osoba u predsjedničtvu talijanskog kluba, povjerio je talijanski klub upravu kluba najradikalnijim muževom svoje stranke. Poznato bo je svakomu, da spadaju gg Bennati, Cleva i Albanese medju najžešće i najodlučnije protivnike svega, što nije talijansko u Istri. Težak će biti doista posao našim zastupnicima svaki dogovor s takovim radikalcima.

Sastanak članova talijanske saborske većine Čitamo u tršćanskih listovih, da su se jučer u srijedu sastali u Trstu svi talijanski zastupnici na istarskom saboru na dogovor. Na tom sastanku imalo ih je predsjedničtvo kluba izvjestiti o pregovorih sa saborskom manjinom i sa vladom te o eventualnom sazovu druge saborske sjednice.

Istog dana poslije podne sastao se izvršujući odbor talijanske stranke istoiako u Trstu, da čuje izvještaj saborske većine obzirom na zaključke stvorene prošloga čedna na sastanku čitave stranke u Poreču.

† **Karlo Fabris.** Iz Trsta nam pišu, da je tamo preminuo u nedjelju nakon kratke bolesti providjen sv. Sakramenti za umiruće preč. gospodin Karlo Fabris kanonik-dekan stolne crkve sv. Justa u Trstu. Pokojni Fabris rodio se u občini Ruč 24. decembra 1833. od kmetske obitelji. Svećenikom postao je god. 1856. Služio je na raznih mjestih Istre, ponajdulje kao župnik dekan u Buzetu, odakle je bio premješten najprije kao župnik k sv. Jakovu u Trstu pak sv. Antunu Novomu u Trstu, gdje je postao počastnim kanonikom. God. 1904. bio je imenovan kanonikom-štiocem stolne crkve u Trstu a kasnije kanonikom-dekanom iste crkve. Odlikovan je bio od Njeg. Veličanstva redom željezne krune III. raz. Pokojnik je bolovao doduše više godina ali se je uvjek pokrpao na prošloga čedna zadela ga je kap u Tržiću odakle ga prenesoše u Trst, gdje u nedjelju blago usnuo. Bio je pokojnik vrlo blaga i dobra srca, te je naš narodni napredak sa zadovoljstvom pratio i tvarno podupirao premda se nije nikada u javnosti izticao. Plemenitoj mu duši vječni mir i pokoj a njegovoj svojti naše iskreno saučešće!

Br. 1082.

Mjesto liječnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Punat, na otoku Krku.

Godišnja plaća K 2400. — Treba da dokaže:

1) usposobljenje u sveukupnom liječništvu;
2) austrijsko državljanstvo;
3) poznavanje hrvatskoga jezika.

Liječnik će moći držati ljekarnički ormar. Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. kolovoza t. g.

Občinsko poglavarstvo

PUNAT, dne 22. srpnja 1909.

Načelnik:

F. ORLIĆ.

Br. 200.

Oglas dražbe.

Daje se do općeg znanja, da će se obdržavati dne 5. kolovoza tek. god. u ovom uredu dražba za gradnju škole kod Sv. Katarine u ovoj općini, i to od 10 sati do podne.

Iskličnа cijena je K 17.000. Svaki nuditelj mora b ti ovlašteni zidarski majstor odnosno strukovnjak, te ima položili prije dražbe vadij od 10%.

Troškovnik i nacrt izloženi su u ovom uredu za vrijeme uredovnih sata.

Opć. uprav. Vijeće.

PIĆAN, dne 22. srpnja 1909.

Predsjednik:

Zidarić.

Anton i Frane Kraljić

PULA - Viale Carrara 3 - PULA.

Trgovina vina

dalmatinskog, viškog Opola, istarskog, bielog i crnog.

Uzorke vina šalju se na zahtjev badava i franko.

Ciene umjerene.

Čuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika Dra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno prieremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 bora sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

G. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

Preporučamo našim domaćicama pravi :FRANCKOV: dodatak za kavu iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN.

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto općinske primalje za mjestnu općinu Barban, sa godišnjom plaćom od kruna 200·—.

Molitelјice imadu priložiti molbi:

1. Svjedodžbu usposobljenja;
2. Dokaz austrijskog državljanstva;
3. Zahtjeva se poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu.

Potanje se može kod potpisanog saznati, a molbe treba do 7. dojdućeg mjeseca kolovoza podpisanome dostaviti.

Glavarstvo občine.

BARBAN, dne 7. 7. 1909.

Glavar:
Mirković.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, englezki.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučko školo K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Svi u krojački salon Zovića!!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Poslovno geslo:

Uz mali dobitak, veliki promet, – istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nelđe točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteta i neugodnosti, potreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kno:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i čelcli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, briljantne i optične stvari, i potrebština za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku tuljem stvari na izbor.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, mučevne s abosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, raffuence skopčane, sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, fachlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv kod ovog struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzom liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjela zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca **i jako slabo gospodje.**

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unaprod pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar, Vadasz-ulica br. 34.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raznašnjanje i uputu brzo i badava.

Broj 32. Pula, u četvrtak dne 5 augusta 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i otuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski sabor

X. Zasjedanje.

2. sjednica, u Kopru 31./7. 1909.

Prisutni: zemaljski kapetan dr. Rizzi, carski namjestnik knez Hohenlohe, vladin zastupnik kot. kapetan Polley, 42 zastupnika. Galerija puna občinstva.

Izpravak k zapisniku.

Predsjednik otvori sjednicu u 9 sati 20 čas., tajnik Pesante pročita zapisnik posliednje sjednice.

Na pitanje predsjednika, da li imade kakav prigovor k zapisniku, zamoli rieč dr. Laginja, da izpravi zapisnik. On reče:

Visoki sabore! Želim, da bude popunjen zapisnik zadnje sjednice u dvije točke. Jedna je ta, da je zamjenik zemaljskog kapetana zahvalio nesamo Njeg. Veličanstvu za imenovanje, već i Njeg. Jasnosti gospodinu namjestniku za njegovo čestitanje. Druga je, da bude naročito rečeno, da je zamjenik zemaljskog kapetana govorio taj svoj govor u oba jezika, to jest hrvatski i talijanski.

(Ovo opetova zast. Laginja talijanski.)

Predsjednik izjavi, da će se zapisnik u smislu izrečenog izpravka popraviti.)

Svečano obećanje.

Predsjednik priobći, da je došao k današnjoj sjednici prvi put zast. Constantini, kojega pozove, da položi svečano obećanje. Nakon pročitane formule od sab. tajnika položi zast. Constantini svečano obećanje.

Vladin zastupnik.

Predsjednik priobći, da zastupa vladu mjesto zapriečenog dvorskog savjetnika Fabiani-a, kot. kapetan koparski Gvido Polley.

Konstituiranje verifikacionog odbora.

Predsjednik priobći, da se je konstituirao verifikacioni odbor, izabrav predsjednikom zast. Belli-a, tajnikom zastupnika Salatu.

Tri interpelacije.

Pošto je predsjednik priobćio, da se je trščansko-koparski biskup dr. Nagl izpričao i zast. Bartoli dopust zamolio, pozove tajnika Pesante-a, da pročita tri interpelacije.

1. Zastupnik V. Mrach upravlja upit na ministra željeznica radi ukinuća jednog vlaka, koji je prije vozio izmedju postaje Cerovlje i Pula—Rovinja. Interpelant traži, da se taj vlak ponovno uvede. Za to je molila trgovačka komora u Rovinju i upravno vieće u Pazinu. To traži stanovničtvo pazinskog kotara, osobito oni, koji voze mljeko, voće itd. u Pulu i Rovinj.

2. Zast. Albanese sa drugovi upravlja upit na carsku vladu radi zapljene puljskog lista „Il Giornaletto", koji je donio njeki članak proti njemačkim školama u Puli.

3. Zast. Zorzenon sa drugovi pita ministra nutarnjih posala zašto je policijski komesar u Miljah zabranio tamošnjem občinskom načelniku pristup na oštećeno kupalište „Nettuno?"

Izbor zemaljskih prisjednika.

a) izbor prisjednika iz kurije veleposjeda. Odano je 5 glasova za dra. Karla Apollonia kao prisjednika, a za Augustina Tomasi-a kano zamjenika;

b) izbor dvojice prisjednika iz kurije gradova, trgovišta i iz obće talij. kurije.

Odano je 19 glasovnica — dvije su čiste — sa 17 glasova izabrani su prisjednicima dr. Chersich i Fr. Salata; zamjenici dr. Sbisà i markiz Benedetto Polesini.

c) izbor dvojice prisjednika iz kurije izvanskih občina i iz pete hrvatsko-slovenske kurije.

Odano je 19 glasova; izabrani su prisjednici dr. Ivan Zuccon i Ante Andrijčić; zamjenici dr. Š. Kurelić i Matko Mandić.

Predsjednik čestita novoizabranim prisjednikom te se zahvaljuje u ime svoje i u ime sabora odstupajućim prisjednikom.

Dva prešna predloga za narodno sporazumljenje, za razdiobu i uredjenje občina Istre.

Predsjednik stavlja u razpravu dva jednaka prešna predloga, stavljena sporazumno izmedju članova većine i manjine od zastupnika Bennati-a i zast. Spinčića. Predlozi idu zatim, da se naloži zemaljskom odboru, da izradi zakonske osnove za razdiobu po narodnosti občina Istre i za uredjenje odnošaja izmedju obiju narodnosti pokrajine i u ostalih granah javnog života. Ujedno dala je u razpravu zakonsku osnovu, kojom se privremeno ustanavlja produljenje roka djelatnosti občinskih zastupstva, dok se definitivno provede preustrojtvo i razdioba občinah. (Priobćiti ćemo obrazloženje prešnosti i zakonsku osnovu naknadno.)

Zast. Bennati odriče se rieči.

Zast. Spinčić reče hrvatski:

Visoki sabore! Baš ovakav predlog kao što ga je postavio veleštovani drug dr. Bennati zajedno sa svojim drugovima, baš ovakav predlog postavio sam i ja u ime naše — Hrvata i Slovenaca — u ovom visokom saboru, u ime kluba hrvatsko-slovenskog na istom. I razlozi su po prilici isti, s kojih smo i mi taj predlog postavili. Istina, dug je rok od 6 g., koji obustavlja funkcioniranje obstojećih zakona glede obnove občinskih zastupstva. Znam, da ćemo imati prigovora s mnogo strana naše prostrane Istre, naročito iz onih mnogih občina, gdje ima većina Hrvata i Slovenaca, ali su pod vladom druge narodnosti. Znam, da ćemo imati prigovora, ali smo sa sasvim tim pristali na obustavu obstojećeg občinskog izbornog zakona i to poglavito s onog razloga, koji se navadja takodjer u predlogu gospode sa strane većine, naime s razloga, da se jednom napravi mir, da se provede nagodba izmedju obijuh narodnosti ove pokrajine.

Prvi korak k tome je učinjen izbornom reformom. Ja nisam bio za nju, i mislim i danas, gospodo s jedne i s druge strane, da ovaj zakon nije stvoren na temelju prave jednakosti, koja mora medju nama da vlada, ako hoćemo da zavlada pravi pošteni mir u cieloj pokrajini.

Ja mislim da prvi korak nije u redu učinjen, ali moguće, da kad budemo više zajedno dolazili, kao što će dolaziti članovi zemaljskoga odbora, koji se je danas proveo, moguće, kud se budemo bolje upoznali, da se odstrane ona pomanjkanja i one krivice, koje su sadržane u tom zakonu.

Želim, da visoki sabor druge korake pravednije načini, nego li je učinio prvi put. Neka ne bude ni pobjeditelja, ni pobjedjenih. Postavimo se na stanovište, da smo sinovi jedne zemlje, postavimo se na stanovište kršćansko, na stanovište demokratsko; neka se postavi na to stanovište zemaljski odbor i ovaj visoki sabor, pak će zavladati mir, te će naša pokrajina, koja je u rimsko doba, kako sam to jednom i u ovom saboru kazao, biti jedna od najplodnijih i najsretnijih u našoj monarkiji.

Još nekoliko rieči predstavniku vlade, Njegovoj Jasnosti gosp. namjestniku, a te bi bile da je u zakonu dosta dug rok od 6 godina, kojim se obustavlja obć. izborni zakon. Želim samo to, da nebi c. kr. vlada prouzrokovala, da se taj rok još dalje zategne. Želim ne samo ja i moji drugovi, već i sav sabor, da ovaj predlog bude čim prije potvrdjen od Njeg. Veličanstva, s toga molim u ime mojih drugova, a stalno i u ime cieloga sabora, gospodina namjestnika, da učini sve moguće, da ta zakonska osnova dobije u najkraćem vremenu potvrdu ili sankciju od Njegovog Veličanstva.

A ako ne bi imala stignuti, neka ne zateže, već nam odmah javi, da učinimo sami, bez c. kr. vlade, što je nuždno.

(Konac sliedi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izlet Pula—Krk—Punat—Baška.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo nam javlja, da će za Veliku Gospoju sa parobrodom „Kvarner", bude li povoljno vrieme i ako se prijavi dovoljno izletnika, poduzeti jedan izlet iz Pule u Krk, Punat i Baška. Odlazak iz Pule dne 14. kolovoza u 10 sati u noći, a povratak iz Baške dne 15. kolovoza u 7 sati u večer, ticući ponovno Punat i Krk.

Prevozna ciena za tamo i natrag 5 K po osobi. Djeca plaćaju K 2·50. Prijave preuzimaju gospoda: F. Barbalić u Puli, via Sissano 3, Ivan Orlić Piazza Ninfea 1, Niko Dorčić, trafika kod crkve I. I. M. Žlc, via Verudela, 1. Prijave imadu biti učinjene najdulje do 10. kolovoza.

Kako doznajemo, sprema se na ovaj izlet liepi broj učestnika, te upozorujemo slavno ravnateljstvo družtva, da ustanovi i objavi cienu takodjer za one, koji će poći izletom samo tamo ili samo natrag; jer će mnogi upotriebiti ovu priliku, koji će poći samo do Krka, Punta ili Baške, te ne misle vratiti se izletom, kao što nas uvjeravaju mnogi Krčani i drugi otočani, koji će prije izleta poći za Lovrečevu na Krk, da će se vratiti izletom natrag u Pulu. Bilo bi dakle poželjno, da ravnateljstvo uzme u obzir ove okolnosti.

Novo upravno vieće. C. k. namjestničtvo sporazumno sa zemaljskim odborom u Poreču imenovalo je upravno vieće za občinu u Puli do budućih izbora. U novom vieću nalaze se dr. Vareton kao predsjednik, članovi: J. Benussi, V. Rea, E. Suppan, J. Petris, dr. I. Zuccon, F. Lovisoni, L. Zhernotta i J. Tuntar.

U ovom upravnom vieću zastupane su sve četiri političke stranke t. j. talijanska liberalna stranka, stranka mornarice, hrvatska i socijalistička stranka.

Jedan slučaj crnih kozica u našem gradu. Koncem prosloga mjeseca pojavio se je u našem gradu jedan slučaj crnih kozica. Obolio je neki Fran Saina, kojega prenesoše u vojničku bolnicu. Mjestna zdravstvena oblast poduzela je najstrožije mjere u stanu oboljelog Saine.

Telefonska postaja u Alturi Dne 15. augusta 1909. predat će se prometu javna postaja za telefonski razgovor u Alturi u svezi sa lokalnom telefonskom mrežom u Puli. Nadzor nad novom telefonskom postajom imat će upravitelj župe Don Vjekoslav Višković.

Uvjeti i pristojbine za interurbane razgovore za Alturu su iste kao i za centralu u Puli. Za razgovore izmedju javne telefonske postaje u Alturi i onih koji rabe lokalnu telefonsku mrežu u Puli (Brioni, Fažana, Medulin, Pula, Porer) vrijede pristojbine za lokalne razgovore od 20 para za 3 časa, dočim abonenti, koji su pripojeni glavnoj centrali u Puli te nuzcentrali Fažana i Brioni, opće sa telef. postajom u Alturi bez da plaćaju svaki put kakve pristojbine.

Uredovni satovi kod telefonske postaje u Alturi u običnim danima jesu od 8—12 i od 2—6, a svecem i nedjeljom od 11—12 te od 3—4.

Nadzor i obračunavanje kod postaje u Alturi vodit će centrala u Puli.

Električni tramvaj u Šijani. Za nekoliko dana bit će predana prometu pruga električnog tramvaja do Majke Božje u Šijani. Za tu prugu ustanovljene su ove ciene: od Marino-Kasino i sa svake dalnje postaje izmedju Kasina i ulice Barsan do Majke Božje 20 para; od ulice Barsan do Majke Božje 14 para; od svake postaje šijanske pruge (počam od magazina provianta) do crkve Majke Božje 10 para; od kolodvora do Majke Božje 20 para; od od svake postaje izmedju kupališta mornarice i kazina mornarice 24 pare.

Za podružnicu u Medulinu. Dne 29. VII. na oprostnoj večeri sakupiše gdje. i gg. članice i članovi „Hrv. učit. družtva za Istru „Narodna prosvjeta" u Pazinu", koji prisustvovaše 10-dnevnom gimnastičkom tečaju u Medulinu, za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 100·40, na čemu se odbor podružnice najtoplije zahvaljuje. Živili! — 27. VII. K. M. dobivenih šćapinim na moru K 2.

Pobožni mornar, molitvenik za momčad c. i kr. ratne mornarice i ine pomorce

— sastavio Karlo Kokolj, kurat c. i kr. ratne mornarice. Upravo je izašlo II. izdanje ovog liepog molitvenika, kog preporučamo mladim vojnicima, da ga nabave. Molimo pak napose gg. župnike, da unovačenim svoje župe preporuče, da kupe ovaj molitvenik još prije, nego stupe u aktivnu službu. Molitvenik se naručuje u tiskari Laginja i drug. u Puli, a ciena mu je 60 para obično uvezanom.

Lošinjski kotar:

Otvoreno pismo.

Velemožni gospodin

Kazimir Jelušić

Kastav.

Sinoć kasno u večer primio sam od pošte naručenu Spomen-knjigu izdanu od Vas prigodom 60-godišnjice veleučenog i zaslužnog prof. Vjekoslava Spinčića. Vaše goruće i plemenito srce nije moglo ino, nego da dade oduška onim kroz tolika ljeta zatvorenim osjećajima štovanja, harnosti prema mužu, koji sa svakog gledišta vriedan je, da se Njegova djela na javu iznesu. Vi velemožni gospodine, hvaleći i slaveći tolikoga Muža, ujedno hvalite i slavite obćinu Kastav, čijo je prezaslužni prof. Vjekoslav Spinčić ne samo dio, već i najljepši ures i najveći dobrotvor. On je veliko stablo kastavske gore, štiti od žege, brani od vjetra; svojom pojavom oduševljuje, gdje se god pojavlja. Spinčić je jednom rieči preporoditeljem istarskoga Hrvata, nema osobe kojoj ne bi pomogao, uzdigao u Istri mnogobrojne Družbine škole, darivao družtva novčanom podporom sa stotinom i stotinom kruna od privatnih sredstava. Svima, svima naš dični zastupnik prof. Spinčić učini dobra i za to nije čudo da cieli narod u Istri i ini narodi izvan Istre veselo i uzhitno skupiše se da proslave njegov 60-ti rodjendan. Da je pak takovo veselje dobilo najvećeg izražaja na Vašem licu, velemožni Kazimire Jelušić, videć, kako svaki časti i štuje Vašeg i obćeg miljenika prof. Spinčića, to je ipak naravska stvar, jer bili ste Vi presretan, a ujedno s Vami i mi svikolici. Ta kako bi bilo da bude drugačije!

Već je prošlo 27 godina da Vi u Kastvu uzdržajete mir i jedinstvo, a taj čin stoji u vezu sa sadašnjim veseljem, koje postavlja sjajnu krunu na Vašu glavu.

Kao Vi, prof. Spinčić i drugi rodoljubi i ja sam maljušna grana kastavske gore presadjena na kršno, ali čisto hrvatsko tlo otoka Cresa, te zato sam ja krvavim srcem gledao kako se Cres, druga moja otačbina posve zanemaruje, i pušta se da pade u ždrielo nezasitnih protivnika, koji već javno i uredovno izjaviše: „*Cherso città italiana — Rocca d' italianità!*" Oj žalosti moje!

Neznajuć što da činim, uzmem pero i zaviknem u Volosko: *pomozite ljudi od družtva sv. Ćirila i Metoda ili sada ili nikada, jer je Cres izgubljen.* Spinčić skoči do Cresa, posjeti nas u samostanu. Razgovarajuć i razpravljajuć o našim stvarima obrne se k meni prof. Spinčić: a Vi, vel. Oče, šta kažete Vi? Ja ne želim drugo, rekoh, nego da vidim sagradjenu Družbinu školu prije moje smrti. A Spinčić svečano odgovori: molite Boga da vam produlji život za tri godine, i evo vam moja ruka i dajem vam stalnu rieč, da ćete je viditi.

Na 14. rujna 1907. ja sam glavom prisustvovao svečanoj misi i otvorenju Družbine škole, koja je preporodila Cres. Sad zaključujem: ma da je veleuč. gosp. prof. Vjekoslav Spinčić učinio po Istri ono što učini u kulturnom i narodnom polju, ja kao Cresanin smatram pogledom na Cres manje vriednosti od dara Družbine škole za koju Creski Hrvat mora da bude prof. Spinčiću za uvjeke haran, jer je njegov Odkupitelj.

Cres, 26. srpnja 1909.

O. Frano Dobrović.

Iz Nerezina.

Dne 25. pr. mj. priredili su Krčani (iz grada Krka) izlet u Nerezine. Naši su ih „slavni" dočekali dakako sa istarskom zastavom i primili kako se pristoji.

Stupivši na obalu, odsvirali su više toga pred obćinom, a suvišno bi bilo navadjati pojedine komade. Otišli su zatim na naš studenac, gdje su takodjer pokazali svoju vještinu. Okupilo se bilo mnogo znatiželjnog svieta, većinom ženskadije. Pljeskali su dakako izletnici sami sebi. Osobito se jedan iztićuo (bio je najviši), koji je na još veću sramotu „bio pijan kao čep" — što no veli naš narod. Taj je neprestano teturao oko „bande" i mahao svojim dugim rukama. Ali i njemu je to napokon dosadilo, pa viknuvši: „Ve..... alla banda e a tutti", otišao ponovno u krčmu.

Ali ipak, istini za volju, moram reći, da je pri koncu i nekoliko Nerezinaca pljeskalo; oponašali su „Elia", jer što on radi, to rade i oni. Dakako opetovala se po više puta i: „— nella patria...".

Napokon oko 8 sati spremiše se na odlazak. Na parobrodu nije bilo deranju i urlikanju „vesele" mase ni kraja ni konca. Tako su podpuno postigli svoj cilj. Ta i nisu ni zašto drugo došli, nego da narod bolje poduče u pijanstvu — pardon — htjedoh reći da Nerezince učine još većim podrepničarima nego što jesu.

Ne mogu da svršim, a da ne napomenem i našu slavnu „guardiu comunale", koja se ni ovom zgodom nije iznevjerila svojoj staroj navici. Kad su došli i kad su odlazili izletnici, ponašao se naš „Martin" upravo divlje. Puštao je u blizinu parobroda koga je on htio. Tako je medju ostalima i dvojica trojica naših htjelo ići; ali im je zabranio. Odmah za tim došla su petorica-šestorica njihovih; ove je dakako nasmjehnuvši im se samo odmah pustio. Iza ovih išao je jedan naš (60 godišnji starac!) htijući ispratiti do parobroda jednog izletnika, svoga znanca. Ovoga je starca takovom silom natrag turnuo, da bi se bio užasno ozliedio, padnuvši natraške, da ga nije jedan naš čovjek zadržao, koji je otraga stajao.

Ne čudim se toliko „Martinu", koliko našoj slavnoj obćini, koja bi morala da zaprieči već jednom takve grubijanštine, jer sramota ne pada samo na njega, nego i na one, koji drže takve ljude.

Imao bi još koješta da kažem, ali to drugom zgodom.

Nerezinac.

Voloski kotar:

Spomen-knjiga Spinčićeva.

Gosp. Kalac Ante preposit-nadžupnik u Pazinu priposlao je za „Spomen-knjigu" kastavskoj obćini 10 K, darujuć „Družbi sv. Ćirila i Metoda", da počasti liepu uspomenu 60-god. veleazaslužnog rodoljuba prof. Vjekoslava Spinčića 8 K; g. Nežić vitez Ante dekan u Čepiću daruje 5 K; knjigoveža g. Mijo Vahtar u Opatiji popustio od računa za „Djačko pripomoćno družtvo" u Pazinu 10 K; nadalje za istu darovali, doznačiv kupovnu cienu od 2 K obćini kastavskoj, na korist „Družbe sv. Ć. i M." i „Djačkog pripom družtva", a u počast g. prof. Spinčića g. Brozović Vjek. dušobrižnik u Černici 8 K; gosp. Carlavaris Ernesto iz Trsta 8 K i gdja Jelušić udova Marija iz Trsta 48 K. Živili i našli nasliednika!

Knjiga razpačalo se već njekoliko stotina komada. Sa knjigom dobivaju naslovnici u Cislajtaniji položnice c. kr. pošt. štedion. ureda, kojom mogu obć. blagajni dostaviti novac.

Iste knjige razpačavaju knjižare i trgovine papira gg. Siklć Gjuro i M. Polonio-Balbi na Rieci; Jelušić Ljudevit i M. Tepeš u Kastvu; Novak Ivan u Pazinu; Jenko Tihomil u Podgradu; Vahtar Mijo u Opatiji; N. Spendou na Voloskom; knjižara i papirnica u korist Ćirilo-Metodskih zidara (Ljudevit Šimunić) u Zagrebu, a mogu se dobiti i kod družtva „Sloga" u Zametu; obćine Baška; u Delnicah i kod „Hrvatske pučke Čitaonice" u Serdočima, koja je dne 1. t. mj. na svojoj zabavi 22 komada razpačala. Razprodavaju se i kod obćine kastavske, kamo neka izvole obratiti se svi, koji knjigu imati žele i koji bi obzirom na dobrotvornu narodnu svrhu, knjigu u razprodaju voljni uzeti.

Kastav u čast počastnih gradjana. Da počasti rodoljubno djelo svojih obćinara i počastnih gradjana gg. narodnih zastupnika dra. Matka Laginje i profesora Matka Mandića, obćinsko zastupstvo u Kastvu imenovalo je u sjednici 24. junija t. g. trg pred gradom „*Laginjin trg*" a ulicu od crkvice sv. Sebastiana do vidika „Mandićeva ulica", dočim je u obćinskoj dvorani dalo namjestiti uljene slike obojice čestitih i zaslužnih svojih suobćinara i sugradjana.

Mošćenice.

Domaća zabavica, koju je priredio odbor ženske podružnice 4. srpnja t. g. prigodom narodnog blagdana izpala je liepo i ugodno. Deklamacije kao i igrokaz teklo je sve liepo i skladno, u čemu ide najveće priznanje g. C. Rubinića, koji se je živo zauzeo za stvar. Naše vriedne članice gdjica Lina Rieman, Ada Dukić, Ljubica Dešković i Flora Grabrovac išle su osobno po Mošćenicah i Dragi, te svojim umiljatim načinom predočile svrhu zabave. P. n. gg. pozvanici shvatili su važnost toga dana, te su nas počastili svojim posjetom a oni, koji su bili zapriečeni doći, uručili su odmah spomenutim gdjicam svoj obol. Prinosnici su g. Egon Mohović K 10, gdja Laura Švrljuga K 10, Dorina Mohović K 2, Marija Rubinić Sipar 50 p., g. Andre Sandalj K 3, gdjica Pavica Armanda K 1, gdja Antonija Grabrovac K 1, Marija Bradičić K 1, Antonija Rubinić K 1, obitelj Ivančić Žigović K 1, gdja Marija Mavričić K 1, Marija Jurdana K 1, obitelj Rieman K 2·50, g. Milan Heinz, Zagreb K 1, gdja Dragica Dešković supr. kapetana K 2, Mimica udova Valčić K 1, Celestina Dukić K 1, gdjica Regina Domaldović K 1, Ljubica Kumičić 40 p., g. Ante Dukić, učitelj K 5, gdja Ljubica Dešković K 5, veleč. g. Antun Puž, župnik u miru K 8, Josip Rubinić K 3, Vinko Mavričić K 3, Antun Ortolani uprav. župe K 3, Stanko Krnetić strojovodja K 2, Riko Kašin K 2, Etor Dešković K 1·50, C. Rubinić K 1·50 Franc. Brlečić K 1, Josip Negovetić K 1, Vivoda 1 K, gdja Marija Rubinić 70 p., Anka udova Čović K 9, Karla Krnetić K 1, Karmela Ivanušić K 1, Flora Grabrovac 60 p., Erminija Dešković K 1, veleč. g. Rajmund Jelušić K 4, Ivan Crnjaković pristav K 2, Juraj Franković K 2, Ljuba Jedretić 60 p., Marija Rubinić 60 p., g. Niko Pajalić učitelj K 2, ukupno K 122·31 sa darovi tombole, koju su darovali gdja Antonija Grabrovac, Ljubica Dešković, gg. Josip Rubinić i A. Ortolani. Čistog poslalo se je Družbi K 110·72.

Odbor izrazuje svim prinosnikom najljepšu hvalu kao i g. Anzelmu Ivanušiću, koji je bezplatno svirao.

Realna gimnazija u Voloskom. Kako čitamo u listovih, otvorili će se polovicom septembra o. g. u Voloskom prvi razred realne-gimnazije. Ovoliko javljamo do znanja onim roditeljima, koji kane upisati svoje sinove u taj novi naukovni i prosvjetni zavod.

Pazinski kotar:

Glavna skupština „Istre". Svim onima, koji misle prisustvovati ovogodišnjoj skupštini „Istre" na Voloskom, daje se ovime na znanje, da većina djaka iz južne, srednje i zapadne Istre ide vlakom do Lupoglava, odakle se pod večer zajednički kreće pješice preko Učke. Vlak iz Trsta dolazi u Lupoglav u 11 sati pr. podne, a onaj iz Pule u 1·30 po podne. Pošto se je već sada prijavila čitava četa polaznika, bit će putovanje ugodno i zanimivo. U Volosko stići ćemo oko 9 sati, gdje će nas dočekati kolege Liburnjani i odrediti svakomu bezplatno noćište.

† **Petar Pikulić**, umirovljeni župnik umro je u Lupoglavu dne 18. pr. mjes. Rodom iz Vranja polazio je hrvatsku gimnaziju na Rieci, zajedno sa Boljuncem drom Šimom Mandićem bio je prvi iz Istre preko Učke odgojen na hrvatskom zavodu. Učenik glasovitog iztraživaoca hrvatskog jezika Frana Kurelca na daleko je bio poznat kao rodoljub, pod njegov gostoljubivi krov bilo u Vranji, bilo u Dolenjojvasi sklanjali se putnici preko Učke. Skoro cielu svoju službu, punih 40 godina, djelovao je medju narodom svoga rodnog kraja. Narod mu se je dostojno i odužio; na sprovod pohrlilo je sve, što je samo moglo od kuće otići. Da počijet v mirö!

Prinosi za narodni blagdan u Pazinu. Gdjica L. Pošer i g. dr. N. Baničević sakupili su prigodom blagdana sv. Ćirila i Metoda za Družbu K 311·60.

Odbor akademskog ferijalnog družtva „Istra" predao je podružnici čisti prihod zabave, priredjene u oči blagdana sv. Ć. i M. K 100. Ukupno se je dakle sabralo tom zgodom K 411·60.

Najljepša hvala svima. — Napried za Družbu!

Odbor

mužke podr. Družbe u Pazinu.

Iz Žminja nam piše prijatel, da ima tamo na prodaju dobrog crnog vina po 14—16 kruna hektolitar, na što se upozoruju trgovci i krčmari, koji bi želili što naručit, neka se obrate na obć. tajnika u Žminju.

Koparski kotar:

Iz Lanišća.

Dne 25. VII. 1909. na god sv. Jakova kod prijateljskog pozdrava darovaše za Družbu sv. Ćirila i Metoda gg. Jakov Puhalj od Mateja 5 K, Josip Vrbka 5 K i Anton Žmak pok. Antona 1 K.

Razne primorske viesti.

Neovjerovljeni izbori zastupnika. U zadnjem broju javismo, da je proti izboru petorice naših zastupnika uložen utok i to proti izboru zastupnika dra. Kurelića i Zidarića uložen je utok radi razdiobe grada Pazina koli za izbor pete kurije toli u izborničtvu gradova Tu je razdiobu odredilo, kako je poznato, c. kr. namjestničtvo i nemože imati upliva na uspjeh izbora.

Proti izboru zastupnika Josipa Pangerca uložio je utok Josip Novak iz Ospa i to radi toga, jer su u nekojoj izbornoj sekciji izbornici prilieplili na glasovnicu listić sa imenom Josip Pangerc, mjesto da su ga napisali ili pritisnuli. Gosp. je Pangerc uzprkos tomu dobio tako ogromnu većinu glasova, da taj utok ne može imati nikakvog uspjeha.

Proti izboru zastupnika M. Mandića i J. Valentića uložili su utok: Anton Škergat, Paulič Miho, Bareč Andrej, Bačaj Josip i Dariš Ivan. Svoj utok obrazlažu time, što je

1. njihove pouzdanike kod izbora u Dekanih komisija odbila, jer da su došli prekasno; 2. što Luka Roje iz Antinjana nije dobio legitimaciju premda ju je tražio; 3. što u nekojih poreznih obćinah njihovim pristašam nisu dostavljene legitimacije; 4. što Josip Franca iz Gračišća nije primio poziva; 5. što je Antun Korda na sekciji u Škofijah bio osvjedočen, da je bar 15 izbornika glasovalo za njihovog kandidata g. Šiškovića, a u istinu ovaj nije dobio nijedan glas; 6. što je učitelj J. Bartok silno agitirao proti njihovom kandidatu Šiškoviću; 7. što je učitelj Mijo Žagar u Klancu stajao na vratima izbornog lokala, da zaprieči glasovati za njihovog kandidata (zar nije bilo tamo glaso-

vanje tajno? Op. slag); 8. što u Marezigah učitelj i Ivan Sabić nisu izbornikom privolili da glasuju za njihovog kandidata; što je u Dolini Antun Sako kazao da je dva puta glasovao za protivne kandidate i konačno 10. što se je kod svih izbornih sekcija upotrebilo sva izborna sredstva proti njihovom kandidatu Šiškoviću.

Svatko će lahko razviditi iz ovih navoda, da nema niti jedne valjane i zakonite točke, koja bi mogla izpodbiti zakonitost i valjanost izbora zastupnika Mandića i Valentića.

(Oprostite, još nešto je odatle razvidno, a to je, da iz tog nazovi-utoka viri golo kopito njegovog glasovitog sastavljača. Op. slagara.)

Nebježimo pred rudo. Nekojim je hrvatskim i slovenskim novinam javljeno iz Istre i Trsta, da je postignut na istarskom saboru podpuni sporazumak između zastupnika talijanskih i slavenskih Istre, što ne odgovara istini. Postignut je sporazumak samo glede obustave občinskog izbornog reda za 6 godina za one občine Istre, za koje budu to Talijani ili Slaveni zahtjevali. Talijanom radilo se naime o tom, da zadrže još dalnjih — bar 6 god. upravu onih občinah, za koje se boje, da bi mogle proći u naše ruke t. j. da bi je mogli izgubiti, jer znadu, da pripadaju po božjem i ljudskom zakonu nama.

O kakvom sporazumljenju ili čak podpunom sporazumljenju nema ni govora. Talijanski zastupnici Istre priznaju i sami, da će nastati između njih i Slavena Istre podpuno sporazumljenje ili pravomašnji mir jedva tada, kad bude u čitavoj pokrajini provedeno novo zaokruženje i preustrojstvo sviju priepornih občina. Komu je pako poznato, kao što je nama, kako si oni preostavljaju to preustrojstvo občina, složiti će se s nama, da do takvog preustrojstva nikada doći ne će — a dosljedno tomu i do sporazumljenja i do mira ne može doći.

Nama predstoje dakle — bilo i nakon sadašnjeg primirja — nove i žestoke borbe za očuvanje onog, što imamo i za izvojštenje onog, što bi moralo biti naše, ne ćemo li, da nas mrtvilo izjede i da izgubimo i one pozicije, koje smo težkom mukom i velikom borbom zaposjeli.

Talijani Istre predvidjaju nove borbe — premda prodiču mir i razoružanje — pak se u tu svrhu i valjano pripravljaju. Oni su posliednjih godina proveli podpunu organizaciju svojih sila u čitavoj pokrajini držeći se one poznate: hoćeš li mir, pripravi se za rat. U tomu moramo ih slediti i mi, pak budu li oni uvidjeli da smo i mi pripravni za svaki slučaj rata, biti će pravedniji, susretljiviji i obzirniji prema nama.

Do podpunog sporazumljenja u Istri doći ćemo dakle onda, kad bude uživala svaka od obiju narodnosti ono, što ju po božjih i pisanih zakonih ide — a do tamo je još — bojimo se — vrlo daleko.

Državna podpora talijanskoj izložbi u Kopru. Javili smo onomadne, da su bili istarski talijanski prvaci u Beču moliti ministre, da bi im vlada dala bogatu podporu za talijansku izložbu u Kopru. Vlada im je obećala, kako su sami priznali, doista bogatu podporu od 50.000 K. Ova podpora ide na račun čitave naše pokrajine, jer su ti prvaci ministrom dali rog za svieću, da će naime ta izložba biti zemaljska t. j. za čitavu našu pokrajinu ili za obje narodnosti Istre.

Mi smo na vrieme upozorili carskog namjestnika u Trstu na to, da će izložbu, koju pripravljaju istarski Talijani u Kopru, biti isključivo talijanska izložba i da na istoj ne će sudjelovati Hrvati i Slovenci Istre, koje su Talijani već na početku posve mimoišli kano da ih u Istri u obće niti nema.

Dužnost carskog namjestnika bila je dakle, da upozori na tu okolnost gg. ministre, pak da se znadu, oni prema talijanskom zahtjevu za podporu ravnati.

Nama nije poznato da li je carski namjestnik tu svoju dužnost učinio, ili ako je, da li je svoje predpostavljene upozorio na pravedan zahtjev istarskih Slavena, da se jednaku svotu doznači i njima u prosvjetne i gospodarske svrhe. Ako je carski namjestnik propustio učiniti svoju dužnost, tada ga ponovno pozivljemo, da to čim prije učini, jer nije pravo ni pošteno, da se tolik novac dаje manjini stanovničtva naše pokrajine, koja uvjek trubi, da je napredna, bogata i puna svega blaga božjega, dočim predbacuje nama, da smo bogci, neuki, zapušteni i sirómašni.

Mjesto putujućeg učitelja nautike. Dne 1. oktobra o. g. otvoriti će se natječaj na jedno mjesto putujućeg učitelja iz nautike, koji će imati da drži naučni tečaj od 3—4 mjeseca u onih mjestih, koje će mu se naznačiti, a da uvježba i podući pomorce za izpit vodića (pilota) za obalnu plovidbu. Tim mjestom biti će skopčana plaća i putni trošak u iznosu od 3500 K godišnjih. Parobrodarsko društvo Lloyda dati će mu popust od 50% za svoje parobrode, a ostala društva bezplatnu vožnju. Molbe valja odpremiti odmah na ministarstvo bogoštovlja i nastave u Beču. Dalnje obaviesti daje c. k. namjestničtvo u Trstu.

Podadmiralat u Zadru. Novine natucaju, da se u vojničkih krugovih razpravlja o tom, kako bi se ustrojio podadmiralat ratne mornarice u Zadru.

Promaknut na čast doktora prava. Na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu promaknut je bio na čast doktora prava među drugima i g. Marin Bego, odvjetnički kandidat u pisarni g. dra. Andrije Stangera u Voloskom. Čestitamo!

Imenovanja kod financijalne oblasti. U području financijalnog ravnateljstva u Trstu imenovan je financijalni tajnik g. Valentin Matušić višim nadzornikom financijalne straže drugoga razreda, a financijalni komesar u Pazinu gosp. dr. Frane Dorčić financijalnim tajnikom.

Molba na omladinske pisce.

Niže podpisana tiskara moli omladinske pisce širom Istre te iz ostalih hrvatskih zemalja, da pošalju podpisanoj tiskari koju poučnu, zabavnu ili šaljivu crtицu, rebuse, zagonetke, šale itd. za omladinski kalendar „Jorgovan“ za školsku godinu 1909 1910.

Narodna Tiskara Laginja i dr.
u Puli.

Listnica uredničtva.

P. n. g. F. J. u P., A. M. u M., L. D. u D. itd. Naš glavni suradnik nemože biti odgovoran za spise, koje nije sam primio. Toliko do znanja onim, koji se obratiše na njega radi sastavaka, koje ne poslaše njemu.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu, koju će dne 29. kolovoza t. g. u 5½ sata po podne obdržavati „Velološinjsko društvo za štednju i zajmove“ u Velom Lošinju sa sliedećim dnevnim redom.

1. Izvješće odbora.
2. Potvrda računa za god 1908.
3. Izbor novoge odbora.
4. Razni predlozi.

Veli Lošinj, 30. srpnja 1909.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Br. 1082.

Mjesto liječnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Punat, na otoku Krku.

Godišnja plaća K 2400. — Treba da dokaže:

1) usposobljenje u sveukupnom liječništvu;
2) austrijsko državljanstvo;
3) poznavanje hrvatskoga jezika.

Liječnik će moći držati ljekarnički ormar. Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. kolovoza t. g.

Občinsko poglavarstvo
PUNAT, dne 22. srpnja 1909.
Načelnik:
F. ORLIĆ.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red
vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	↓Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2 —
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Mornag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	↓NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakulića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Br. 2814.

Natječaj

U smislu zaključka ovoga občinskog zastupstva od 3., 4. i 10. prosinca 1908. točka V. dnevnog reda razpisuje se natječaj na mjesto *pisara, redara* i *podvornika* kod ovoga občinskog glavarstva.

U smislu organičkog pravilnika i službene pragmatike skopčana su sa rečenim mjestima sliedeća godišnja beriva i to:

za pisara 1200 K sa 3 kvinkvenija à 60 K, za redara 800 K i obučnina u naravi, a za podvornika 740 K i 40 K za obučninu.

Molitelji moraju dokazati da su

a) austrijski podanici,
b) stari barem 20 godina,
c) da imadu sva gradjanska prava,
d) da su fizično zdravi i
e) da su neporočna glasa i ponašanja,

da imaju potrebita svojstva i znanje za rečena mjesta i podpuno poznavanje hrvatskog jezika.

Natjecatelji za pisara moraju dokazati, osim općenitih kvalifikacija, da su svršili sa dobrim uspjehom pučku školu, i da su prakticirali dobrim uspjehom barem tri godine u jednom občinskom ili inom javnom uredu.

Molbe imaju se podnijeti do 20. augusta 1909. kod podpisanoga glavarstva.

Občinsko glavarstvo
BUZET, 31. srpnja 1909.
Načelnik:
Rašpolić v. r.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Anton i Frane Kraljić
PULA - Viale Carrara 3 - PULA.

Trgovina vina
dalmatinskog, viškog Opola, istarskog, bielog i crnog.

Uzorke vina šalju se na zahtjev badava i franko.
Ciene umjerene.

Čuveno ulje za sluh
nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika
O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Zagrebačka tvornica tvrdke Hinka Francka sinovi, u svakom obziru najmodernije urodjena, pravi svoje proizvode izključivo iz najboljih sirovina.
Bit će u Vašu korist, budete li kod kupovanja davali prednost izvrsnomu proizvodu, pravomu: Franckovom: dodatku za kavu s mlincem, iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

J. KOPAČ

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zasužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, i p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjećkalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

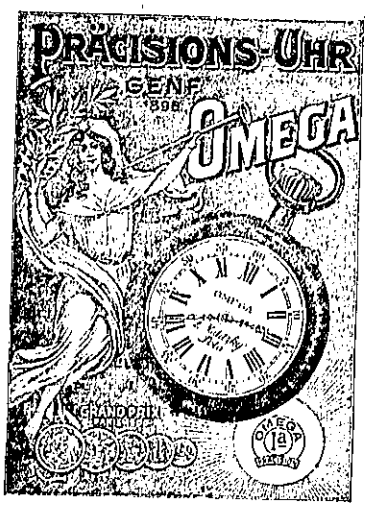

Poslovno geslo:

– Uz mali dobitak, veliki promet, – Istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka uzđa. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki, koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uto, nego li takvu koja nedje točno. Dobra i pouzdana ura čuva do sitca i nezgodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Rošišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se oventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebština za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Svi u krojački salon Zovića!!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj!?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, živcobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skapćane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, fechiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim ćelom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzom liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kotar, Vadasz-ulica br. 34.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 33. Pula, u četvrtak dne 12 augusta 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski sabor

X. Zasjedanje.

2. sjednica, u Kopru 31./7. 1909.

(Konac.)

Izjava socijalista.

Zast. dr. Ritossa izjavi u ime svoje i druga, da će glasovati za prešnost i za predlog, odnosno za zakonsku osnovu, jer želi, da se urede občine i da nastupi sporazumljenje obiju narodnostih pokrajine.

Prihvaćena prešnost i sama osnova.

Bez dalnje razprave prihvaćena je prešnost i zakonska osnova. Ova takodjer i u trećem čitanju.

Izjava namjestnika.

Carski namjestnik knez Hohenlohe pročita talijanski sliedeću izjavu:

Uslied prekratkog prošlog vremena odkako su se obje narodnosne stranke ovog visokog sabora o saborskoj osnovi, koja se je u razpravi nalazila, složile, bilo mi je nemoguće od središnje vlade dobiti bilo kojih uputa.

Vlada mora svoje stanovište napram osnovi u svakom obziru pridržati.

Ipak mógu ovime dati izraza mojem osobnom mnienju, da je dana mogućnost postignuća najviše sankcije zakona, tim više, što se tuj radi o akciji, koja je jasan dokaz, da obje narodnosti častno nastoje, da se rieše pitanja, koja su kroz mnogo godina dala povoda upravo sažaljenja vriednim nesporazumljenjima, da se ta pitanja u medjusobnom dobrom saobraćaju urede i da se tako do žudjenog narodnostnog mira u zemlji dodje. U tom smislu obećajem, da ću se svom snagom zauzeti da se rečeno pitanje na posvemašnje zadovoljstvo riesi i da taj zakon dobije najvišu sankciju.

Dozvolite mi moja gospodo, da završim željom, e da u iščekivanju vladine odluke glede zakona, o kojem se ima danas viećati i zaključivati, svi zanimani činbenici zaradjivati izvole, da se izbjegne zapinjanju započetog jur djela o sporazumu, već tim više, da se tom djelu na svaki način poravnaju putovi.

Dva prešna predloga za ublaženje biede.

Predsjednik priobći, da su zastupnici Bennati i Spinčić sa drugovi podnesli dva istoglaseća prešna predloga za ublaženje biede u pokrajini, koja je nastala osobito uslied tuče, koja je potukla nedavno više občina Istre.

(Prešni predlog zast. Spinčića i drugova priobćiti ćemo u cielosti.)

Predsjednik stavlja u razpravu skupno prešnost i oba predloga.

Zast. Spinčić obrazlažuć prešnost, reče:

Visoki sabore! Dozvolite mi, poštovana gospodo, da o predlogu momo i mojih drugova rečem samo nekoliko rieči. Pokrajina Istra siromašna je poglavito radi nebrige visoke vlade za njezino pučanstvo, a naročito za njezino ladanjsko pučanstvo. Radi toga može se reći da u istoj traje tako rekuć stalna bieda. K tome svako godine elementarne nezgode kadgod poplave — premda riedje — ali i ljetos n. pr. u Baški, a osobito suša i tuča, koja posliednja nije niti ljetos poštedila mnogih predjela naše Istre.

Ima i drugih nezgoda, kao što mi reče drug Valentić, da ima crva u šumama, koji uništavaju stabla. Pozivam s toga koliko predstavnika c. kr. vlade Njegovu jasnost g. namjestnika, toliko presvjetlog gospodina zemaljskog kapetana, da učine sve moguće, da se pomogne u biedi nalazećim se ljudima.

Ali pozivam jednoga i drugoga kao i oblasti koje zastupaju, da se podporo djele gdje treba, a ne kao što se je n. pr. u zadnje doba dogodilo, da se jednoj federaciji dade polovica, a drugoj polovica bez obzira na to, kolika je potreba onim, koje zastupa jedna federacije, a kolika onim, koje zastupa druga.

A drugo, što je još gore, a na što sam se već i u Beču i ovdje tužio, jest, da je u nebo vapijući grieh, ako se neki ljudi obogaćuju novcem, koji se daje za siromahe. Osobito neki župani u Lošinjskoj i Creskoj občini rade to u najvećoj mjeri. (Zast. dr. Chersich nješto prigovara.) Gospodo, imam za to koliko god hoćete primjera! Da navedem samo jedan. Jedne noći prije nego li sam imao odputovati iz Opatije ovamo, dodjoše k meni 2 čovjeka iz Dragozetića na otoku Cresu. Ja sam već spavao, pa su mi u jutro rano pripoviedali, da je kod akcije vladine i zemaljskog odbora za ublaženje nevolje bilo podieljeno 650 kruna u ruke tamošnjeg župana, a za cestu iz Dragožetića do Pregajene to jest do mora, ali da taj novac nije on još upotriebio za obćenitu korist za javne radnje niti onda, kad je tuča grozno sve potukla, kad ljudi gladuju i rado bi zaslužiti koru kruha.

Njemu konvenira da tako radi.

Tako on i tako razni župani ili agenti, kako se ih talijanski zove, natežu sa javnimi radnjami, uzimajuć malo radnika, samo da oni mogu dulje vremena nadzirati i vući žurnadu ili dnevnicu, dvostruku od drugih, te dočepati se velikog dijela novca, koji je bio namijenjen u istinu siromašnom narodu.

Na to bi morali jednom pripaziti koliko zemaljski odbor, toliko i vlada, da se novac, koji je namienjen za biedni narod, u istinu za ovaj i upotrebi, a da se njim ne bogate bogati ili dobrostojeći ljudi.

To rekav izjavljujem, da ćemo ja i moji drugovi glasovati za prešnost i za predlog ne samo naš nego i onaj poštovane većine.

Prešnost je prihvaćena iza toga jednoglasno.

Zast. Pesante zagovara zatim i obrazlaže potrebu i važnost predloga, te zamoli, da se predloge odmah prihvati.

Prihvaćena su zatim jednoglasno oba predloga.

Dva predloga zast. Davanzo.

Tajnik Pesante čita predloge zast. Donanza i drugova:

1. da sabor zaključi neka se naloži zemaljskom odboru, da izposluje od uprave željeznica neka snizi ciene za izvoz vina na željeznicah, i

2. da zaključi sabor, neka zemaljski odbor uzradi za neke polakšice domaćim ribarom, kano bezplatnu dobavu soli, promicanje izvoza konzerva od ribe, podporu brzim parobrodom za izvoz svieže ribe, da se obali carinu na konserve od ribe i na ribarsko orudje itd.

Oba će predloga doći na dnevni red u jednoj od budućih sjednica.

Odročenje zasjedanja.

Predsjednik najavi, da je izcrpljen dnevni red, da će se sabor sastati opet na jesen i carskom punovlašću odročuje dalnje zasjedanje.

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra željeznica.

Slučaj, što ga opisuje tršćanska Edinost br. 184 od dne 2. o. mj. pod naslovom „Humaniteta pri c. kr. državni železnici" o nečovječnom postupanju ravnateljstva državne željeznice u Trstu proti nesretnomu dnevničaru Kretiću, koji je u zdvojnosti posegnuo na svoj život, te o drzovitom vladanju višeg željezničkog nadzornika Julija Roskoschny-a, kojega se tamo nazivlje pašom i konačno o nečuvenom držanju prema svojim podredjenim nadzornika Steidl-a, kojega se tamo krsti podpašom i najzagriženijim eksemplarom njemačkog nacionalizma, prelazi sve granice.

Spomenuti opis osoba i dogodjaja ne dopušta sumnje o tom, da sve navedeno ne bi odgovaralo istini, jer nijedan pošten list ne bi se usudio onakve činjenice spraviti na dan kad ne bi za njih imao nepobitnih dokaza, znajuć što ga čeka u slučaju sudbenog proti njem postupka.

Spomenuti opis glasi u originalu ovako:

„**Čovjekoljublje kod c. k. državne željeznice.**

Na VII. odjelu ovdješnjeg c. kr. ravnateljstva državnih željeznica bio je namješten sjedokosi starac Kretić, stari Ljubljančan, posve dobra duša, marljiv radnik i od svih činovnika poštovan. Služio je kao dnevničar za pusto 3 K na dan, te je bio veseo, da može štogod zaslužiti za svoju neosjeguranu starost.

Nedavno odpustilo ga je pako ravnateljstvo, najviše možda radi toga, što ga nije mogao velečovjekoljubivi načelnik, viši željeznički nadzornik Julije Roskoschny trpiti. A starac se nije usudio toga kazati doma svojoj obitelji. Da ne bi slutili njegovu nesreću, odlazio je od kuće dnevimice kano da bi polazio u službu. Nu bližao se je konac mjeseca; sada bi doznali kod kuće za njegov položaj, ako ne donese kući novca. Radi toga je posegnuo u svojoj zdvojnosti za skrajnim sredstvom: sa britvom prerezao si je vrat. U gradskoj bolnici bori se sa smrću....

Ovo je gola činjenica.

Sada bismo rado malo obračunali sa onimi, koji su prouzročili njegovu nesreću.

Željezničko ravnateljstvo odpustilo ga je tobož radi toga, jer da nema dostatno naznačenog kredita, jer željezničko ministarstvo ne dozvoljava tobož toliko činovnika itd. Ovo je ružna izlika. Gdje se dakle uzimlje potrebiti kredit za mnogobrojne namještene ženske, samo da su zdrave i liepe?!

Tko je pako doznačio kredit za onu visoku gospodu više nadzornike, koji se puste namještati kano dnevničari za 7 K na dan?! A gdje dobiva željeznička uprava novac za podupiranje njemačke škole u Gorici itd., pošto je u tolikoj nevolji radi novca? A tko plaća pako i pomaže njemačke tvrdke, koje skubu uslied njemačke zagriženosti osliepljeno ravnateljstvo, da naručuje različite potrebe dosljedno i uviek samo kod Niemaca, samo da Slovenac ništa ne zasluži?! Kod siromaha, biednoga i poniženoga poslužnika, — a kako inače: kod njega treba štediti, akoprem slavna uprava željeznice novac upravo razbacuje sa lopatom kroz prozor! Es stinkt im Staate Dänemark!

Dolje sa korupcijom, dolje sa birokrati i tirani!

Moderno misleće muževe i čovjekoljubive predstojnike na čelo odjela, da se nebudu dogadjale ovakve u nebo vapijuće krivice poslužnicima i porezovnicima.

Krasno je upravo kod toga ravnateljstva. Sa svim silama hoće proti toku vremena, na svaki način hoće da bude unikum medju ravnateljstvi. Poslužnici VII. odjela kazivali su nam kadkada upravo nevjerojatnih stvarih. Paša Roskoschny biesni i ciepidlačari i ozlovoljuje činovnike, podpaša najzagriženiji ekzemplar njemačkoga nacijonalizma, nadzornik Steidl špiunira i prijavljuje činovničtvo. Ova obojica pako oštećuju osoblje gdje iole mogu. Ako je samo moguće komu dosadjivati, čine to baš kano umjetnici.

A Roskoschny je zriela ptica. On bi bio već davno morao u mirovinu. Po zakonu morao bi već u Pensionopolisu razmišljati, o svojem slavnom paševanju — al za takovu su gospodu najbrže propisi jedino na papiru....

Sirota Kretić je doista samo žrtva ovih dosadljivih nemškutara, žrtva obćenitog nemilog sustava na državnoj željeznici. Tko će umiriti i tko će uzdržavati siromašnu obitelj, tko će povratiti zdravlje i život zdvajajućemu siromahu?

U buduće zaviriti ćemo malo dublje u Augijevu štalu. Hoćemo, da vidimo, da li se ministarstvo žuri sa iztragama i kaznama, kano što to biva kad želi zadaviti Slovenca, Slavena!

Doznali smo iz druge strane, da se je Kretić morao brinuti za umobolnu kćerku to da je slučaj sa Kretićem silno uznemirio čitavo činovničtvo VII. odjela, bez obzira na njihovu narodnost".

Obzirom na navedeno podpisani upravljaju na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra željeznica

Upit.

1. Hoće li se Njeg. Preuzvišenost gosp. ministar željeznica bezodvlačno dati obaviestiti putem posve pouzdanog organa o istinitosti gore opisanog čina i u opće o postupku gore navedene dvojice činovnika kod državne željeznice u Trstu?

2 koje mjere ka..i gospodin ministar poduzeti u slučaju istinitosti s jedne strane u korist obitelji Kretićeve, a s druge strane u pogledu one dvojice činovnika.

Beč, 6. julija 1909.

(Sliede podpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izlet Pula—Krk—Punat—Baška.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo nam javlja, da će za Veliku Gospojn sa parobrodom „Kvarner", bude li povoljno vrieme i ako se prijavi dovoljno izletnika, poduzeti jedan izlet iz Pule u Krk, Punat i Basku. Odlazak iz Pule dne 14. kolovoza u 10 sati u noći, a povratak iz Baške dne 15. kolovoza u 7 sati u večer, tičući ponovno Punat i Krk.

Prevozna cieua za tamo i natrag 5 K po osobi. Djeca plaćaju K 2·50. Prijave preuzimaju gospoda: F. Barbalić u Puli, via Sissano 3, Ivan Orlić, Piazza Ninfea 1, Niko Dorčić, trafika kod crkve i I. M. Žic, via Verudela, 1. — Za putnike, koji će poći samo tamo ili samo natrag, odredilo je ravnateljstvo prevoznu cienu od 4 K.

Promjene na poglavarstvu u Puli. Kako smo pred petnajst duna zabilježili viest o skorim promjenama na c. kr. kot. poglavarstvu u Puli, tako se je i dogodilo. Kotarski poglavar u Puli barun Reinlein premješten je na Namjestničtvo u Trst a za kotar. poglavara u Puli imenovan je dvorski savjetnik grof Marij Athems.

Izbori za kotarsku bolostničku blagajnu u Puli ovršili su se dne 8. i 9. t. mj. Izabrani su od strane radnika delegati radničkih organizacija (socijalista) proti listini talijana-kamorašа, a od strane poslodavaca delegati talijana-kamorаša. Naša radnička organizacija nije ovaj put pristupila na izbor posebnom listom kandidata, nego se je zaključilo glasovati za radničku listu socijalista, u kojoj je više i naših delegata te su izabrani. Izbori su eto provedeni, i radnici dobili u svoje ruke zavod, kog su Talijani htjeli izrabiti u svoje stranačke svrhe. Na radničtvu je sada, da tim zavodom upravlja lih na korist i pravo svih radnika bez razlike narodnosti.

Pula za narodni blagdan. I naš grad dostojno je svojim prinosima za Družbu proslavio Narodni blagdan Sv. Ćirila i Metoda, kojom prilikom sakupila se liepa svota od K 579·17. Tu svotu sabraše ova pošt. gospoda: Rutzner Hermina, Banjole K 27, Šoštarko Ivka, Vinkuran K 32.04, Kirac Stjepan, K 48·50, Dorčić Mate K 5·24, Jelušić Ernest K 52·60, Dr. Ivo Zuccon K 55, Gjurin Zvonimir K 8, Dorčić Ivan K 13·90, Puljska Akademija K 125, Dr. Ivo Milić K 12, Josip Stihović K 48·54, Štahan Janko K 24·66, Žunić Miroslav K 21, — svi u Puli; pop Vjek. Visković, Altura K 58·70, u Premanturi K 21·13, u Pomeru K 26·26.

Radi velikog broja prinosnika, koji, kad bi svakoga posebice štampali, zapremili bi par brojeva našeg lista, nije nam moguće iznos svakoga posebice tiskati. Ovim liepim darom našoj Družbi iskazali smo se svi dostojno i pošteno uspomeni naših slavnih apoštola, te kličemo i prinosnicima i sabiračima hrvatski: Živili!

Narodni darovi.

Veleč. pop Jerko Grčković iz Vrbnika šalje za Družbu K 10·30, sakupljenih za trpezom veleč. kurata u Korniću dne 25. pr. mj. — G. M. Diminić šalje za Družbu K 23 sabranih u narodnom družtvu u Sv. Martinu kod veleč. Jereba. — G. Anton Linardić c. k. sudbeni oficijal u Krku šalje za Družbu K 27·18.

Današnji izkaz	K 60·48
zadnji izkaz	K 1399·07
ukupno	K 1459·55

Za podružnicu u Puli dao je gosp. I. Antoničić iz Pule K 2. — Živio!

Rekord jednog expres pisma. Dne 6. t. mj. vlakom od 10 10 s. u jutro došlo je jedno express-pismo iz Rieke. To pismo naresirano u via Giovia br. 17 imalo je biti uručeno naslovniku najdulje u deset i tričetvrt prije podne. Ali da se to dogodilo, bila bi pošta Pula 1 vrlo uredna, što pako valjda nesmije da bude. To expres-pismo uručeno je naslovniku u *dvanaest i pol sati po podne*. Obična pisma, koja dolaze gorespomenutim vlakom, bivaju uručena naslovnicima već u 11½ pr. p., a najdulje do podne svakog dana u najudaljenije ulice grada. To expres pisma dakle postiglo je u brzini uručivanja rekord. G. Vidmar, upravitelj pošte Pula 1, neće valjda i za ovaj „rekord" izvjestiti ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu, da je to učinjeno u „navali posla", jer na naše pritužbe radi nepodobština, koje se dogadjaju na pošti Pula 1, slavno ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu odgovori nam sa stereotipnim „dogodilo se u *navali posla*".

Budimo svagdje Hrvati. Upozorujemo sve naše, da od svih državnih ureda — suda, poreznog ureda, kapitanata, državne policije, pošte itd. zahtjevaju, da im pozivi, osude, platežni nalozi, uobće svi spisi budu pisani u hrvatskom jeziku; da kod svih tih ureda govore samo hrvatski, jer će jedino tada i naš hrvatski jezik doći do štovanja i prava, koja mu po zakonu pripadaju. Na naše pritužbe u tom pogledu odgovorise nam više puta činovnici pojedinih ureda, da oni nisu krivi ako koji Hrvat dobije talijanski spis, jer ti obično talijanski s njima govore, pak ne mogu znati, da je dotičnik Hrvat. Uvjerise nas u mnogim uredima, da će oni vrlo rado sa strankama govoriti hrvatski samo kad stranka tako započne, a talijanske pozive i druge spise neka svaki Hrvat pošalje natrag pak će svakomu rado poslati hrvatsk pisan spis. Dakle narode, do nas samih stoji, da nam drugi poštuju naš hrvatski jezik.

Spomen-knjiga Vjekoslava Spinčića prodaje se u Narodnoj tiskari Lagunja i dr u Puli, te stoji 2 krune.

Krčki kotar:

Sa otoka Krka. Bašćanski kapelan č. gosp. Andrija Antoncich premješten je u Dragozetići na Cresu. Nu rek bi, da se č. gospodinu grusti ostaviti Basku, te plače i jauče radi svog novog položaja. Uslied toga došla su trojica na Ordinarijat molbom, da bi ostao u Baški. Tko će tim ljudima platiti nadnicu i putne troškove? Valjda občina, i to s toga jer g. kapelan nije htio kod izbora za carevinsko Vieće u svibnju 1907. glasovati za hrvatskoga kandidata. Sudbina jarac.

Zabava u Vrbniku. Na Velu Gospoju dne 15. ovog mjes. priređuje nam naši djaci u Vrbniku domaću zabavu s predstavom u dvorani Viteličevog doma. Početak u 8 sati na večer. Poziviju se svi narodnjaci, da u što većem broju posjete ovu zabavu, a gostovi iz vana dobro nam došli!

Voloski kotar:

Milodari za novu crkvu u Podgradu Primamo i rado sa preporukom priobćujemo: Zamjeriti će nam se možda, što se i mi obraćamo na milosrdna srdca naših rodoljuba, ali neka nam se vjeruje, ne činimo to iz objesti, već jedino iz prave potrebe.

U Podgradu smo u središtu Krasa sjeverne Istre, u sjelu občine, c. k. kotarskog suda i drugih oblasti, a tuj nemamo iole pristojne crkve. Imamo doduše malenu kapelicu sv. Jakova bez zvonika i sakristije, ali je tako uzka, da ne mogu u nju niti školska djeca, dočim mora vani stati sav skoro pobožni puk, izložen nepogodam vremena za čitave službe božje.

Već prije 40 godina odlučise naši stariji da će si sagraditi pristojni hram božji, ali radi nestašice sredstava ne mogoše svoju plemenitu nakanu izvesti. Sam narod ne može si crkve sagraditi, jer je neuk i siromašan kano malo gdje u Istri, što će nam priznati svatko, koji pozna naše stanje. Istina je, da se je tečajem vremena sakupilo znatnu svotica novca u tu svrhu, ali to nije ni izdaleka dosta, a da se izvede djelo Bogu na slavu, a narodu na zadovoljstvo. Ta poznata je svima obćenita skupoća radnika, gradiva itd.

Nu zar da ostanemo i nadalje bez crkve? To ne može biti! Pouzdajuć se u božju pomoć i u milosrdna srdca narodnih dobrotvora odlučismo se napokon na rad t. j. na gradnju crkve, koja hvala Bogu liepo napreduje. Pošto ne možemo pako uzprkos najboljoj volji sami toga djela posve izvesti, prisiljeni smo pokucati na milosrdna srdca i zamoliti za pripomoć prijatelje i dobrotvore naše.

Obraćamo se radi toga na dobro srdce našega naroda skromnom molbom, da nam se priskoči na pomoć bilo i najmanjim prinosom: Pomozite nam rodoljubi, a Vaša ćemo imena zabilježiti u *„knjigu dobrotvoraca"* za sva vremena. Za sve dobrotvorce čitati će se sv. miso za sva vremena. Milodare oglasiti ćemo u svoje vrieme javno.

To nam je priznao i tršćansko-koparski ordinarijat svojim dopisom od dne 4. 7. 1909. br. 1086, te molbu našu odobrio i preporučio ju najtoplije vjernicima.

U stalnoj nadi, da naše kucanje na milostiva srdca naroda našega ne će ostati bezuspješno, zahvaljujemo se najtoplije svim našim dobrotvorom. Dobri Bog neka svakomu stostruko povrati.

Darove neka se šalje: *Uprava nove crkve, Podgrad (Istra).*

(Preporučamo i mi najtoplije ovu molbu naših Podgradaca, koji ne mogu biti absolutno dulje bez pristojne crkve. Op. Ur.)

Nadpisi na postaji Matulje. Pišu nam iz kastavštine: Na mnoge opomene i proteste sa strane pojedinaca i oblasti, a osobito sa strane občine Kastav, nalaze se i nadalje na postaji Matulje samo njemački nadpisi. Postaja je Matulje jedna od vrlo prometnih postaja, kamo dolaze ljudi sa svih strana svieta, odakle se vozе prama ljećilištu Opatije, pak radi toga moralo bi biti uz njemački i koji drugi nadpis, a na prvome mjestu hrvatski, jer su Matulje čisto hrvatsko mjesto. Čovjek, koji dodje iz bližnjih sela, gotovo izgubi glavu, kad dodje u prostorije postaje, koje su inače sjajne, ali do sada odkako su obnovljene, nezna se zašto, bez ikakvog nadpisa te se često dogadja, da tražeći blagajnu zakasni vlak. Na svim postajama po državi respektira se jezik naroda, samo su izključene od toga postaje Šapjane do Matulja, kuda prolazi vlak kroz mjesta i občine izključivo samo hrvatskog jezika, kojemu ne dadu mjesta ni na samim zahodima.

Vrieme je, da se već jednom tim nepravdama stane na put, te da se ugodi opravdanim zahtjevima pučanstva, da ne bi ovo prkosenje sa strane željezničke uprave dozlogrdilo. Naša narodna poslovica kaže: Delaj ča ćeš, ma ne ćeš dokle ćeš. Narod se stao buditi, te traži svoje.

Poziviju se stoga oni, koji su zvani i do kojih stoji, a u prvom redu načelnika postaje Matulje, da se to pitanje uredi, te da se skinu samo njemački nadpisi (ta nismo u Berlinu) u hrvatskoj občini Kastav ili da se uz njih metne i hrvatske nadpise.

Iz Brseča, dne 8. augusta 1909.

Jutros je ovdje umro otac veleč. gosp. Kuzme Jedretić-a, vjeroučitelja na c. k. hrv. učiteljskoj školi u Kastvu.

Starcu pokojniku želimo vječni pokoj, veleučastnom sinu profesoru i ostalom rodu iskreno naše saučešće.

Koparski kotar:

U oglasu natječaja za razne službe kod mjestne občine Buzet bilo je pisano da je otvoren natječaj za mjesto „pisara", što nestoji, nego ima stajati „pisarnika" (kancelista), što se ovime ispravlja.

Pazinski kotar:

Poziv na pokrajinski sastanak hrv. istar. katol djačtva Dne 14 i 15. kolovoza obdržavat će se u Sv. Petru u Šumi i Tinjanu pokrajinski sastanak hrv. istar. katol. djačtva sa sliedećim razporedom:

I. Sv. Petar u Šumi 14. kolovoza.

1. Katolicizam i nacionalizam. A. Dafar, st. iur. — 2. Socialni rad katol. djaka. M. Glavić, stud. theol. — 3. Organizacija hrv. ist. kat. djačtva. S. Brajan, st. iur. — 4. Katolički i moderni svjetovni nazor. J. Cecinović, st. theol. — 5. Diskusija o našim kulturnim prilikama.

Prije sastanka prisustvovat će učesnici sv. misi, koja će se služiti u 9½ sata u župnoj crkvi u istome mjestu.

II. Tinjan, 15 kolovoza.

1. Sv. misa. — 2. Poslie objedu glavna skupština hrv. slov. kat. akad. fer. družtva „Dobrila" sa sliedećim dnevnim redom:

a) čitanje zapisnika, zadnje glavne skupštine,
b) izvješće odbora,
c) izvješće revizora,
d) izbor novog odbora,
e) eventualnje.

3 Blagoslov.

Otkriće spomen-ploče na rodnoj kući blagopokojnog biskupa Dobrile u J. Žminju.

a) Jakov Cecinović, st. theol.: Dobrila kao katolik i rodoljub
b) odkriće i blagoslov ploče.
c) Stojan Brajan, stud. iur.: Hrv. slov. katol. akad. ferijalno družtvo „Dobrila".
d) zabava,

Prijatelji dobro došli!

Odbor
akad. fer. družtva „Dobrila".

Franina i Jurina.

Fr. Oh! tako si, da će se razveseliti naši čitaoci, kad vide naše dve lepe figurice u ovom listu!

Jur. Ah! hoće, hoće: za tvoju, a ne za moju; jer tvoja izgleda, kako no bi se reklo, po gospodsku. U tebe lepa kapa, na licu b a f i, po inglezku, lepi prsluk, krasan koparon, ili gjaketa, venedruke čisto do kolenca, da ti se bolje vide bele hojeve sa debeljastim i dobro uzgojenimi pupulami, — a ja sirota kao kukavica, ni gol ni odjeven mal da se ne stidim i prikazati se medj narod. Ali no, pustimo to i obratimo se na korisnije stvari.

Fr. Dà, dà: to će više zanimati nas Hrvate.

Jur. Dakle da počnem s bližega, reći ću da u Cresu se duboko spava, da nitko ne piše ništa o Cresu, o da bi bilo toga puno, da se svit prene od mrtvila koje je zavladalo.

Fr. Kako to? o čem?

Jur. Su neki, ter neki koji po vazdan blebobeću da naši kapi nehaju za red, za moral, za dobro ponašanje naše mladeži, i to osobito muške, jer po nedeljam i blagdani iz prvoga jutra do kasne noći igraju, viču i bestimaju izkaće Kraljatove na Konsu; a da i najmanje ne misle poći k sv. Misi, na prediku, Večernju i na sv. Blagoslov. Ovu zanemarenost i nekoji iz naše sredine pripisuju našim parvacima.

Fr. Oh! ova je pak nova. Ali oo se ne spominjaju već ti naši ljudi onih let; kad je bil dr. vitez Kaljevlon podestat od Cresa, kad bi sam samcat hodil u noći po ulicami navlastito Zagrada, kad bi sel po konobah, po kućah, po

oštarijah, i sve za radi dobroga reda, moralnosti i mira. I kad uprav za to su ga bili kopači zamrzili, a vlastela su puhali u tu vatru da se više raširi jer im je mnogo koristilo da se oslobode od odvratnoga im Koljevine??

Ljudi boži, opametite se!

Jur. Evala ti Franino. Ti govoriš kako iz knjige, to je storija, živa storija.

Fr. M dunka, kako ne! A sad bi hoteli neki ter neki da naši porvaci se intreguju u stvari, ke padaju na komun a ne na družtvo.

Jur. I ja sen tako odgovoril onomu, ki se pričinja Hrvat, a ne će da se odreče od svoga talijanaštva.

Fr. Dà, dà: neka se provaju naši pačati se u stvari komunske; komun bi po slal dve svoje puliciote sa šabljami s ordinom alto là. A ti pulicioti bi znali i bez potrebi povaditi svoje lustre šablje okrvarene već jednom na nedužnim glavama. Ja bih rekal jednu, ako i smiešnu, nu jako sigurniju, da tim puliciotima valjalo bi staviti u korice šablje od daske, tako samo pro forma.

Jur. Ti si Frane fina glavica, i svaki mirotubly clovik bi podpisat tvoj predlog ili propostu. — Ali još imam u torbi mnogo toga o samom Cresu.

Fr. No, neka cujem. Bit će cesagod novoga.

Jur. A je je. U Narodnom Domu okupljaju se naši ljudi, a neumorni pervuk dr. Koljevina čita i predava o stvarim što se tiču vjere, ćudoredja, uljudnosti itd. — što sve izvadja iz dobrih kojiga i listova. U prizemlju toči se dobro belo vino i pivo, veselo se razgovaraju, bez da idu u drugo oštarije medj pokvareno družtvo. Ali nezadovoljaiçi gledaju krivim okom i prigovaraju im.

Fr. A zasto? nije li to dobro i lepo? a šta bi hoteli ti nezadovoljnici?

Jur. Bi hoteli zapovedat, kako su bili naucni, hoteli bi ciniti neke njihove Mustre, Manovre i ce ti ja znam već ce.

Fr. Ah! ter za te stvari se hoće velikoga prostora! imaju Rion, imaju Placu, imaju Nazagrad, pak neka idu onamo, pak neka marširaju po svojoj volji.

Jur. I mene se parà, da bi bilo lepo, i da bi tako dali lepi publik divertimenat; ali valja dobiti i puške. Si me kapil?

Fr. A sen, sen. Ah! viš ti vraga, kako si ti sve to iznel vanka. Pravi *ficcanaso*.

Jur. A još će bit toga, cekaj.

Razne primorske viesti.

Talijanski razbojnici u Zadru. Prošloga čedna napali su iznenada talijanski sveučilištni djaci u Zadru mirno idućega sudbenoga činovnika dra. Masovčića te ga na smrt izprebijaše. Težko ranjenoga mladića ponesoše znanci kući, gdje proglasiše liečnici njegove rane vrlo težkimi. Ti talijanski razbojnici ohladiše svoju mržnju na nevinom mladiću jedino radi toga, jer je Hrvat. Pak još se diče naši Talijani nekakvom djedovskom kulturom. Mi njim ju nezavidjamo.

Konstituiranje novoizbranog zastupstva grada Trsta obavljeno je u ponedjeljak dne 9. o. mj. u 11 sati prije podne. Načelnikom je bio izabran sa 56 glasova — od 77 prisutnih zastupnika — odvjetnik Dr. Alfons Valerio. Slovenski zastupnici i socijalisti predali su čiste listiće. Prvim podnačelnikom bio je izabran sa istim brojem glasova odvjetnik Dr. Richetti a drugim podnačelnikom odvjetnik Dr. Daurant. Slovenski zastupnici glasovali su za Dr. Rybařa kao II. podnačelnika.

Tršćanski židovi, koji imadu svu vlast u Trstu, neufaju se jošte izabrati načelnikom kojeg od svojih istovjeraca, ali za to imadu već jedno dvadesetak godina za prvog podnačelnika židova. Ti podnačelnici obično vedre i oblače u gradskoj kući.

Podpora ratne mornarice. U talijanskih listovih Trsta čitamo oglas kotarskog zapovjedničtva ratne mornarice u Trstu, kojim pozivlje one mornare, koji su služili u ratnoj mornarici god. 1900.—1901. i koji bijahu tada u Kini ranjeni ili su tamo oboljeli, te se nalaze još i sada bolestni ili za rad nesposobni. Oni mogu moliti za podporu iz „kinezke zaklade" od gori spomenutog zapovjedničtva. Izključeni su oni mornari, koji bijahu već do sada odštećeni.

Stogodišnjica rodjenja Ljudevita Gaja. Dne 14., 15. i 16. augusta t. g. proslavit će se u Krapini, rodnom mjestu Gaja, najsvečanijim načinom stogodišnjica rodjenja Dra. Ljudevita Gaja. Kod nas u Istri dobro znadu za Gaja; dosta da se sjetimo pjesme „Još Hrvatska ni propala" koju je spjevao Gaj i kojom je u ono tmurno doba po Hrvate pred 70 godina elektrizovao sav narod, kudgod se hrvatska rieč zbori. O Gaju se prilikom njegove stogodišnjice rodjenja držalo više predavanja u nekojim mjestima i kod nas u Istri. Rodno mjesto Gajevo, Krapina, sprema se u velike da proslavi preporoditelja hrvatske sviesti i velikoga pregaoca ujedinjenja svih Hrvata a i Slovenaca. Ta slava treba da bude slava svih Hrvata, te treba da se i mi po Istri tih dana sjetimo Gajeve slavnosti.

Eukarističnl kongres u Dubrovniku. Prošloga tjedna obdržavao se je u Dubrovniku hrvatski eukaristični kongres. Izim velikog broja učestnika iz Hrvatske, Slavonije, Istre, Dalmacije, Kranjske, prisustvovalo je kongresu i 10 biskupa. Dubrovnik bio je kroz sve dane u svečanom ruhu, iskićen hrvatskim zastavama. Kongres je otvorio u utorak u stolnoj crkvi dubrovački biskup presvj. dr. Marčelić, iza čega je ljubljanski biskup dr. Jeglič govorio o važnosti eukarističnih kongresa. U sriedu je bilo predavanje u dominikanskoj i jezuitskoj crkvi, a u četvrtak do podne bila je velika teoforička procesija. Četvrtak po podne. zaključio je kongres posvećeni biskup Palunko s oduljim govorom.

Br 2814/08

Natječaj

U smislu zakladnog pisma Jubilarne zaklade Franje Josipa I. razpisuje se natječaj na godišnju stipendiju od 200 K.

Pravo na uživanje štipendije imadu siromašni, marljivi i bolji djaci na srednjim ili višim školama, „koji pripadaju ovoj mjesnoj općini.

Molbu je upraviti do 30. augusta 1909. putem občinskog glavarstva u Buzetu na zakladnu upravu kojoj je priložiti svjedočbu siromaštva, ćudorednog ponašanja, školskog napredka u minulom tečaju ili minuloj godini.

Stipendija se izplaćuje u polugodišnjim obrocima od 100 kruna.

Uprava jubilarne zaklade „Franje Josipa I."

BUZET, 29. jula 1909.

Upravitelj:
M. Kurelić v. r.

Br. 1082

Mjesto liječnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Punat, na otoku Krku.

Godišnja plaća K 2400. — Treba da dokaže:

1) usposobljenje u sveukupnom liječničtvu;
2) austrijsko državljanstvo;
3) poznavanje hrvatskoga jezika.

Liečnik će moći držati ljekarnički ormar. Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. kolovoza t. g.

Občinsko poglavarstvo

PUNAT, dne 22. srpnja 1909.

Načelnik:
F. ORLIĆ.

Javna zahvala.

Čitavi niz godina sam bolovao na želudcu; mnogo liekova izpio, a kruto se napatio. Već lani htio sam se na savjet g. dra Josipa Šebeste podvrći operaciji u Trstu, a ondje me nisu htjeli operirati. Ove godine bio sam već dva puta na liečenju u pokrajinskoj bolnici u Puli; drugi put sam se onamo podao čvrstom nakanom, da po što po to budem operiran, jer bolesti ne mogoh već podnieti.

U odsutnosti g. primarija dra Antichievicha, izveo je težku tu operaciju na želudcu i crijevu dne 7. pr. jula gosp. dr. Gragliettο uz asistenciju g. dra Franzoni-a tako vjestački, da sam već danas mogao ostaviti bolnicu i povratiti se kući, prevaliv dosta težak put iz postaje Rakitović u Brest pješice.

Znadem, da imadem na tom uspjehu na prvom mjestu zahvaliti Bogu, koji ravna i rukom liečnika; ali uvjeren sam, da sam obvezan dubokom harnosti takodjer imenovanoj dvojici gg. liečnika, koji su operaciju tako spretno izveli, a opeta i njima i g. dru Antichievichu i čč. milosrdnicama M. Racheli i M. Oktaviji na ljubeznivoj njegi, kojom su za mene skrbili.

Tu svoju zahvalnost njim svima očitujem eto javno. Bog neka njima naplati, česa ja nemogu!

Neka im bude ovo moje očitovanje svjedočanstvom harnosti koli moje toli čitave moje obitelji, kojoj su otca sačuvali.

Brest na buzet. Krasu, 7. 8. 1909.

Sa veleštovanjem zahvalni
Jakov Hlaj,
obć. zastupnik.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, englezki.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Anton i Frane Kraljić

PULA - Viale Carrara 3 - PULA.

Trgovina vina

dalmatinskog, viškog Opola, istarskog, bielog i crnog.

Uzorke vina šalju se na zahtjev badava i franko.

Ciene umjerene.

Traži se

jedan par pasa vižladi za lov na zečeve. Izvrstni potraživači i progonići; izključuju se od srednje ruke; zahtjeva se pokus. Potanke ponude na uredn. „Naše Sloge".

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl	3.15
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol i Odl	Poned. srijedu i Nedjelju
prije podne				po podne
8.45	odl.	Baška	dol.	[illegible]
4.45	dol.	Punat	odl.	6.

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijedu Subotu
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl	10.45
11.10	odl.	„	dol	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvr.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjenu plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 2?

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

800 tuceta gotovih zarubljenih
platnenih plahta bez šva.

150 *cm* širokog, 2 *m* 35 *cm* dugog pravog platna, izradjenog iz **najbolje lanene predje**, prodaje se radi umanjenja produkcije komad

za 2 krune 40 para.

Isto, ali najbolje vrsti, iz najplemenitije lanene predje, prikladni za najfinije opreme za nevjeste, po 2 krune 60 para komad.

Razpačava se najmanje 6 komada uz pouzeće.

Što nije po volji, vraća se novac sa troškovima.

Pozor! Molim da se moja roba ne zamjenjuje s onom konkurencije, jer ja šaljem samo najbolju, i svaki robu opet naruči.

Molim da se pazi na duljinu!

S. Stein, tkaonica, Nachod (Češka).

Preporučamo našim domaćicama pravi :FRANCKOV: dodatak za kavu iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjećkalice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zah jev šalje se nov slovenski cienik franko.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove ne čistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogah i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

○ TARSKA POSUJILNICA u PULI ○

Prima zadrugare, koji upladnju zadružnih dielova jedan ili više — *po kruna 2.*

Prima novce na štednju od svakoga, ako i nije član te — *plaća od iztoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog — *odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok sa odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku — *ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati — *poslie podne; u nedjelju i blagdane*

zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrarì vlastita — *kuća (Narodni Dom) prvi pod. desno, gdje se*

dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Poslovno geslo:

– Uz mali dobitak, veliki promet, – istodobno samo dobra roba.

Imati dobro idućú žepnu uru nije uviek priska nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dolsto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu, koja nekle točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štote i neugodnosti, neiroba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, briljantne i optične stvari, i potrebšine za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškog disanja), nespavanja, zujanja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanskim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim nasuprot tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom nepreklidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 34. Pula, u četvrtak dne 19. augusta 1909. God. XLI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanicom pošt. štedionice u Pešu na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 819·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utuinje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Zakonska osnova

sa obustavu vršenja občinskog izbornog reda u roku od 6 godina.

U zadnjoj sjednici istarskoga sabora podnešena su istodobno dva jednaka prešna predloga i to od zastupnika Bennati-a i drugova, te od zastupnika Spinčića i drugova, kojimi se ide za tim, da se prihvati zakonsku osnovu, kojom bi se obustavilo vršenje občinskog izbornog reda za Istru kroz 6 godina.

Ti predlozi glase:

I.

Pripoznav prešnost, da se pristupi k novomu zaokruženju i k preustrojstvu občina i da se uredi narodnostne odnošaj Istre, nalaže se zemaljskomu odboru, da sastavi u što kraćem roku odnosne zakonske osnove i predloge, koje bi se imalo podastrieti visokomu saboru na odobrenje.

II.

„Prihvaća se sliedeću zakonsku osnovu:

Zakon od ..... valjan za markgrofiju Istru, kojom se izdaje privremene ustanove o roku djelatnosti občinskih zastupstva, izuzam ona u Puli i Rovinju, sve do izdanja pokrajinskog zakona o novom zaokruženju i preustrojstvu občina.

„Sa privolom zemaljskog sabora moje markgrofije Istre nalažem koliko sliedi:

§. 1. Produljuje se u občinah, izuzevone u Puli i Rovinju, izborna perioda občinskih zastupstva (§§. 20. i 21. občinski izborni red) na daljnjih šest godina počamši od dana, kad stupi u kriepost ovaj zakon, nebude li prije izminuća ovog šestgodišta proglašen zemaljsi zakon o novom zaokruženju i preustrojstvu občina i ako nebude za pojedine občine namjestničtvo sporazumno sa zemaljskim odborom inače odlučilo.

Predpostavljene ustanove nemienjaju propisa prvog i trećeg početnog stavka §. 96. občinskog izbornog reda.

§ 2. U občinah u kojih će za trajanja ovoga zakona biti u poslovanju ili će se ustrojiti privremenu upravu u smislu §. 96. občinskog izbornog reda, § 1. ovog zakona uporabiti će se na onu privremenu upravu, u koliko nebi namjestničtvo dogovorno sa zemaljskim odborom poduzelo druge mjere.

§ 3. Bude li razpušteno koje občinsko zastupstvo tečajem šestgodišta, o čemu § 1. ovog zakona i ako se povjeri upravu občine upravnomu vieću, koje imenuje namjestničtvo dogovorno sa zemaljskim odborom, narodnosti će morati da budu zastupane u razmjeru odgovarajućem uspjehu posliednjih občinskih izbora.

§. 4. Za valjanost zaključaka zemaljskog odbora predvidjenih u prediućih §§., biti će uporabljiva ustanova trećeg početnog stavka §. 42. zemaljskog pravilnika u smislu zakona od dne 17. maja 1908. Z. L. Z. N. Br. 17.

§. 5. Ustanove ovog zakona vriede i za občinska upravna vieća (zakon 25. oktobra 1868. Z. L. Z. N. br. 8.)

§. 6. Ovaj zakon stupa u kriepost sa danom njegovog proglašenja.

Izvršenje ovog zakona nalaže se mojemu ministru nutarnjih posala.

Razlozi prešnosti.

U prošlom je saboru u sjednici od dne 26. septembra 1907. jednoglasno izjavljeno, da bi se imalo proučiti i predložiti sredstva za uredjenje narodnostnih odnošaja izmedju raznih plemena pokrajine. Odobrenjem zemaljske izborne reforme i sa izdanjem novog izbornog reda za sabor, izpunjen je bio samo jedan dio obširnog programa, koji se mora dovršiti, hoće li se postignuti podpune uspjehe, iščekivano od narodnog kompromisa.

Najzamršeniji dio ovoga rada tiče se novog zaokruženja občina pokrajine na temelju narodnom i novo preustrojstvo istih, a to zahtjeva relativno dugo vremena radi proučavanja i uredjenja mnogovrstnih pravnih odnošaja, koji su s tim skopčani. Prešno je dakle, da se započne pripravni rad, a da bude djelo dovršeno u što kraćem moguće vremenu.

S ovih razloga predlažu podpisani na ovom predlogu i priloženoj zakonskoj osnovi, koji sadržaje jednu privremenu mjeru suvislu sa pregovori, koji će biti potrebiti da se u smislu §. 37. pravilnika o razpravi predmeta, sa jednim i sa drugim postupa prešno.

Meritorni razlozi.

Iztaknuto je bilo u obrazloženju prešnosti, da će biti jedna od glavnih zadaća novoga sabora, da se dovede kraju narodni kompromis, kojeg očekuje zemlja čvrstom nadom, jer kad se nebi dovršilo započeto djelo, bio bi uzaludan sav onaj rad, što ga u tom obziru do sada ovršismo.

Osvjedočeni o tomu i složni u nakanah narodne stranke zastupane u ovom visokom saboru, složiše se da će odmah poduzeti koráke za sporazum na temelju novog zaokruženja i preustrojstva občina pokrajine sa što većim obzirom na narodnu homogenost istih i nadalje za uredjenje narodnostnih odnošaja takodjer na ostalih poljih pokrajinskog autonomnog života. Upravo za tim ide predloženi predlog kojim se daje zemaljskomu odboru nalog, da izradi i predloži visokomu saboru odnosne osnove.

Pošto zahtjeva pako rad oko toga nešto vremena, i pošto je potrebito da se izbjegne u pogledu visećih pregovora, u koliko je moguće, narodnostna trvenja, predlagači drže, da se mora osigurati tečajem ovog razdoblja obim narodnostnim strankam sadašnje posjedovno stanje u raznih občina sa mješovitom narodnošću (u raznih občinskih zastupstvih). Zatim ide baš predložena zakonska osnova, koja predvidja nekoje ustanove privremene o roku trajanja občinskih zastupstva, do proglašenja zemaljskog zakona o novom zaokruženju i preustrojstvu občina.

Polag ove zakonske osnove (§ 1.) u občinah, u kojih se vrši izbor občinskog zastupstva u smislu občenitog izbornog reda za občine u svih dakle občinah, izuzam onu u Rovinju, koja imade svoj posebni statut i onu u Puli, koja imade posebni izborni red, rok trajanja občinskih zastupstva već izabranih, ma da i nisu jošte konstituirane, smatrati će se produljenim za daljni rok najdulje od šest godina, počam od onog dana, kad stupi u kriepost ovaj zakon, u koliko nebi bio već prije njihovog izminuća proglašen zakon pokrajinski o novom zaokruženju i preustrojstvu občina, dakako sa opazkom, da će imati pravo namjestničtvo dogovorno sa zemaljskim odborom u svako doba, da se nedrži ustanove ovog zakona za pojedine občine. Pošto bi tim bilo u spomenutom roku vremena osjegurano sadašnje posjedovno stanje u onih občinah, u kojih su narodne borbe najžešće, a ostale pako občine u kojih bi se uslied dogovora navedenih dvih čimbenika, priznalo, da ne postoje takove predpostave, preostali bi stvarno u krieposti propisi občenitog reda za občine.

Predložena zakonska osnova utanačuje nadalje (§§. 2., 3. i 5.) jednake ustanove obzirom na postojeće privremene uprave mjesnih občina, upravnih vieća u pojedinih poreznih občinah i u slučaju razpusta kojeg občinskog zastupstva tečajem roka vremena predvidjenog u §. 1.; dočim se poziv na § 21. občinskog reda u §. 1. zakonske osnove odnaša na slučaj, kad bi se u roku ovog vremena pokazalo potrebitim, da se popune pojedina mjesta i ponovi izbor jednog čitavog izbornog tjela, što bi moralo naravski sliediti polag propisa sada u krieposti.

S navedenih razloga predlagač preporučuje za prihvat visokomu saboru rezoluciju i predloženu zakonsku osnovu.

Prešni predlog

zastupnika Vjekoslava Spinčića i drugova postavljen u posliednjoj sjednici istarskog sabora radi ublaženja bieda u Istri nastale usljed tuče.

Visoki sabore!

I ovoga ljeta stigle su razne elementarne nezgode, osobito tuča, našu već i onako siromašnu pokrajinu.

Dočim je u noći od 7. na 8. t. mj. nabujali Bašćanski potok poplavio njive, odnesao dno prije požanjenu pšenicu i nanesao drugih šteta, potukla je tuča u raznih danih prošloga i tekućega mjeseca sliedeće krajeve:

1. Dragozetići (občina Cres) dne 30. 6. 1909. u večer.
2. Vrh (občina Krk) i Krk, Kornić, Vrbnik, Dragabašćanska, koncem junija i početkom julija.
2 a. dio porezne občine Dolenjavas (Lesišćine) u občini Roč.
3. Dio občine Kastav.
4. Sv. Lovreč-Skitača (občina Labinj).
5. Porezne občine Zamask, Kašćerga, Kršikla, Grdoselo, Botonega, Zaroć, Novaki, Cerovlje, Previž, dio Trviža, Berma i Pazina, Lindara, Gračišća i Skopljaka.
6. dio Oprtlja, Motovunske, Novake, Buje, Karojbu, Zamask, Motovun, dio Grožnjanske občine, Kraslca, Savudrija.
7. Porezna občina Podpeć i krajevi por. občine Šmarje i mjestne Marezige.

Na temelju toga postavljaju podpisani sliedeći predlog:

I. Poziva se c. k. vlada da bezodvlačno naredi shodna, da se javne radnje sa već odredjenim podporama bez ikakvog daljneg zatezanja započmu i da se pri tom uzme u obzir sve siromašne stanovnike voljne zaraditi si najnuždnije za uzdržanje sebe i svojih.

II. Poziva se zemaljski Odbor i c. kr. vlada, da svaki u svojem djelokrugu podupre surazmjerno sve krajeve oštećene bud kojom elementarnom nezgodom; da vlada dozvoli uvoz žita bez carine, da bezplatno obskrbi vodom krajeve, koje istom oskudjevaju.

U formalnom obziru predlaže se, da se ovaj predlog razpravi svimi kratićami predvidjenimi u poslovniku.

Kopar, 22. julija 1909.

Spinčić

Andrijčić	*Dr. Laginja*
Š. Červar	*Dr. Kurelić*
I. Sancin	*Dr. Poščić*
Mandić	*Fr. Flego*
Dr. Trinajstić	*Dr. I. Zuccon*
Š. Kv. Cosulich	*Dr. Gj. Červar*
Jos. Valentić	*Aug. Rajčić*
Jos. Pangere	*Ant. Zidarić*

Kirac.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatski jezik na drž. željeznici u Puli. Već smo se u našem listu više puta pritužili na ovdješnju drž. željezniću glede nepravednog i nezakonitog postupka glede hrvatskog jezika. Tako nam se i sada stranke pritužuju, da na državnoj željeznici u Puli neće da primaju tovarne listove izpunjene u hrvatskom jeziku, te dotični činovnik zahtjeva, da ime mjesta, kamo je upravljena pošiljka, bude ispunjeno u talijanskom jeziku. Taj postupak koliko je neopravdan, toliko je i protuzakonit. Hrvatski i slovenski narod u Istri ima pravoga imena pojedinih mjesta, nazivlje i piše u svem materinskom jeziku, te nema toga na svietu, koji bi nam mogao zabraniti to pravo. Radi toga upozorujemo g. glavara postaje u Puli, da poduči svoje činovnike kako je hrvatski jezik ravnopravan posve ostalim jezicima, a povrh toga u Istri je zemaljski. Nadamo se, da će se tu stvar urediti i ne dati nam prilike na ponovne pritužbe. Naše trgovce u Puli pozivljemo, da tovarne listove izpunjaju hrvatski i ne dadu se zastrašiti samovoljom pojedinih činovnika.

Ujedno ističemo ovdje jednu žalostnu činjenicu naših trgovaca, da u svom poslu rabe kojekakve tudje nadripisare, obično švabe, koji cieto njihovo dopisivanje i računske knjige vode u njemačkom jeziku, te tu sramota pada njima na obraz ne samo u pogledu nutarnjeg njihovog uredovanja, nego još više i u tome, što njihovi pisari izpunjaju tovarne listove u njemačkom jeziku, odakle dolazi posljedica da imade u Puli toliko „Weinhändlera". Dakle pamet u glavu i nebudimo sami grobari svog vlastitog jezika.

Tramvaj do Survа. U ponedjeljak predana je prometu pruga električnog tramvaja do Majke Božje u Survama. Promet na ovoj pruzi bit će najživlji, te će društvu najviše koristi nositi, kako se to već opazilo u ova tri dana. Vozne cijene na ovoj pruzi javili smo u br. 32. našeg lista.

Izleti iz Pule. Dne 15. o. mj. odplovio je iz naše luke parobrod „Hungaria“ put Rieke sa 330 izletnika, koji su pošli na božji put k Majci božjoj na Trsatu.

Dan prije noću odplovio je odavle parobrod „Frankopan“ sa 178 izletnika, koji su posjetili otok Krk, napose prijaznu našu Bašku.

Skupština talijanskih učitelja Istre. Dne 11. o. mj. sastali su se u Puli članovi talijanskih učiteljskih družtava iz Kopra, Pirana, Buja, Malog Lošinja, Rovinja, Pule, Poreča i Vodnjana. Na skupštini razpravljena je i prihvaćena spomenica na zemaljski sabor Istre, kojom se traži a) da bude plaća učiteljica izjednačena plaći učitelja, b) da se namještа na mužkih školah same učitelje, c) mjesto ravnatelja neka se ne uračunava u sistemizaciju mjesta, d) podučitelji neka budu nakon 5 godišnje pohvalne službe od usposobljenja službeno promaknuti u III. plać, razred, nakon 15 god. u II., a nakon 25 godina u I. e) da se ne oduzimlje petgodišnje doplatke, koji bijahu prije popraćeni, f) svemu učiteljstvu u Puli neka se poveća stanarina za 200 K, a onomu u Rovinju izjednači sa učiteljstvom najvećih gradova, g) namj. učitelji sa izpitom uzposobljenja imadu se izjednačiti sa uzposobljenimi podučitelji, h) u mirovinu neka se uračuna službu prije izpita uzposobljenja.

Kod razprave o toj spomenici sudjelovali su gg. učitelji Korenić, Kozlović, Dobrović Orbanić i Tombusin.

Predsjednikom nove uprave izabran je bio g. Fr. Orbanić, a zamjenikom gosp. J. Bezonek.

Voloski kotar:

Odlazak zaslužnog učitelja. Iz Hrusice — občina Podgrad — pišu nam:

Sa zaključkom školske godine zaključio je naš velezaslužni gosp. nadučitelj Vašel, koji je u istom mjestu širio narodnu prosvjetu puna 42 ljeta, a u svemu učio i putio narod 45 godina djelujuć neumorno na polju pučke prosvjete. Na rastanku iz Hrusice pozdravila ga je u ime djećice i u ime stanovničtva vrlo srdačno gospodjica učiteljica, zahvaliv mu se toplo za njegovo dugotrajno i neumorno djelovanje na korist onog pučanstva. Dne 31. julija priredili su mu domaći prijatelji i štovatelji te oni iz Podgrada srdačnu ovaciju, koja će ostati stalno njemu i svim prisutnim dugo u sladkoj uspomeni.

Velezaslužnom pučkomu prosvjetitelju izrečena je iskrena zahvala na neumornom radu i izražena vruća želja, da bi još dugo uživao tako dobro zasluženu mirovinu.

Pazinski kotar:

Stupovi talijanstva u Pazinu. Dne 6. o. mj. zaključena je školska godina u talijanskom djećjem zabavištu u Pazinu. Tim povodom učinjen je sa odličnijom djećicom obični izpit u pjevanju, deklamaciji, dvogovorih i t. d. Ti odličnjaci jesu: M. Kovač, E. Geržetić, L. Geržetić, S. Matejčić, M. Sušan, U. Gabrielić, I. Jakus, B. Pellizzer, M. Mičan, A. Inchiostri, A. Gabrielić i G. Jakus. U svemu se je dakle izkazalo kod tog izpita 12 djece. Od svih 12 može biti samo jedan starinom Talijan, a svi ostali Hrvati, izuzam možda jednoga. Hrvatskom djecom trpaju dakle pazinski Talijani svoje škole i ta su djeca najbistrija i najodličnija. Od te naše djece stvara talijanska škola janjičare, koji će se danas sutra bijesni poput lavova bacati na sve ono, što njihovim roditeljem ili djedovom bilo milo i sveto.

Koparski kotar:

Iz koparske okolice pišu nam. Narodna sviest u okolici Kopra budi se danomice sve to više. U većih selih ove okolice imademo već razna zabavno-poučna i gospodarska družtva, kojim je svrha narod duševno i tjelesno pridignuti. Narodna sela Pobegi, Bertoki, Cezari i t. d. imadu svoja ognjišta, sa kojih vrca iskra narodne sviesti medju priprosto naše stanovničtvo.

U posliednjem selu ustrojili smo nedavno konsumno družtvo, a sada idemo, da se pripravimo za prvu zabavu novoustrojenog pjevačko-čitalačko-glazbenog družtva „Volarić“, kojim kanimo dne 29. o. mj. za prvi put na javnost stupiti. Mladi smo, slabašni smo, pak trebamo upute i podpore od starijih i radi toga molimo sve naše prijatelje, sva susjedna narodna družtva, da nas rečenog dana mnogobrojno posjetiti i izdašno podupriti izvole.

Četrdesetgodišnjica obstanka „Nar. čitalnice“ u Dekanih. Dne 12. septembra o. g. kane proslaviti naši rodoljubni Dekanci svečanim načinom četrdesetgodišnjicu obstanka svoje čitaonice. Netreba nam tekar spominjati, kako je važnu ulogu u narodnom preporodu one rodoljubne občine igrala ta čitaonica. Naši starji rodoljubi sjećaju se stalno još, kako je baš u tom selu ustrojena prva štedionica Istre t. j. štedionica u Kopru i kako se je baš u tom selu prvi put na javnom sastanku spružila misao za uvedenje jednakog i sveobćeg izbornog prava za državni i zemaljski sabor.

Na proslavu 40 godišnjice „Nar. Čitalnice“ u Dekanih upozorujemo već sada narodna naša družtva i pojedince, jer će to biti doista prava narodna svečanost.

Odboru za proslavu obećali su već do sada nekoji narodni zastupnici, da će toj svečanosti svakako prisustvovati.

Mjesta stražara. U c. k. mužkoj kazionici u Kopru popuniti se ima 5 mjesta stražara. Molbe valja upraviti na ravnateljstvo kaznione.

Razne primorske viesti.

Za uredjenju rieke Mirne. Dne 11. i 12. o. mj. sastali su se u Novigradu (Cittanova) odaslanici zemalj. odbora, carske vlade, pomorske vlade, uprave carskih šuma i občina Novigrada, Tara, Crnogvrha, Novevasi, Buja, Grožnjana, Vižinade i Višnjana. Ti su odaslanici vićali o načrtu za uredjenje rieke Mirne, što ga je izradio vodogradjevni odsjek namjestničtva u Trstu. U svim glavnim točkam postignuto je podpuno sporazumljenje, te je izražena želja, da se se uredjenjem što prije započne, a da se već jednom ovo toli važno djelo za dobar dio Istre sretno dovrši.

Družbina četa 1000 × 100. U družbinu su se četu upisala do sada sliedeća gospoda i gospodje: 1. Vjekoslav Spinčić, nar. zastupnik, Opatija; 2. dr. Ante Gašparac, odvjetnik, Vel. Gorica; 3. dr. Niko Fabianić, liečnik, Volosko; 4. dr. Andr. Stanger, načelnik i odvjetnik, Volosko; 5. dr. Adolf Scherzer, kot. liečnik, Senj; 6. Gašpar Martinić, Ilok; 7. Rikard Katalinić Jeretov, Zadar; 8. Josip Stašić, Sušak; 9. Matija Jakšić, ravn. udruge, Bjelovar; 10. Slavka Pintar, učiteljica, Lokve; 11. Ivan Fijamin, podkapetan, Opatija; 12. Fran Jurković, učitelj, Koprivnica; 13. Ljubomir Petrić, bank. činovnik, Spljet; 14. Fran Galić, ravn. učitelj, Cirkvenica; 15. Juraj Kučić, grad. vićenik, Bakar; 16. Viktor Tomičić, pom. kapetan, Volosko; 17. Julij Miran, podnačelnik, Opatija; 18. Alfons Čerčić, pom. kapetan, Lovran; 19. Ivan Matetić, učitelj, Opatija; 20. Helena Fuchs, Mitrovica; 21. Anka Trinajstić, Volosko; 22. Avelina Fabianić, Volosko; 23. Barica Janežić, Volosko; 24. I. Pfeffer, branitelj, Karlovac; 25. Miro Asperger, pravnik, Djakovo; 26. Viktor Car Emin, Opatija; 27. Fran Ivanišević, zast. naroda, Krilo-Jesenice; 28. Pavo Peručić, mag. phar., Opatija; 29. Stjepan Roca, naduč., Vrlika; 30. Dragan Hruš, posjednik, Krapina; 31. Josip Mijalić, Rogoznica; 32. Dragutin Šepić, ravn. učitelj, Beligrad-Grižane; 33. Ivan Rabar, gimn. ravnatelj, Osjek; 34. Stjepan Car, stud. ph., Opatija; 35. Leonardo Tomašić, svršeni pravnik, Opatija; 36. Dr. Ante Grgurina, liečnik, Opatija; 37. Mato Trinajstić, obć. blagaj., Volosko; 38. Ernest Baša, Volosko; 39. Rafael Kundić, Franćići.

Spomenute gospodje i gospoda obvezali su se, da će najdulje do budućeg narodnog blagdana izplatiti najmanje 100 kruna što su ih ili sabrali ili sami darovali. Već sama činjenica, da se je u tako kratko vrieme za družbinu četu prijavilo do 40 rodoljubivih gospodja i gospode, pokazuje, da je misao dobra i lako izvediva. Preporučamo svim našim Hrvatima i Hrvaticama, da se u tu našu svetu četu što prije upišu.

Za „Družbinu četu“. Iz Trsta nam pišu, da su tamošnji Hrvati pokrenuli agitaciju za sakupljanje članova u „Družbinu četu“, te da ima nade, da će se svi sviestniji i tole imućniji Hrvati u tu četu „unovačili“, što neka Bog dade!

Hrvati i Slovenci sviju stališa čujte! Hrvatske i Slovenske novine priobćile su ovih dana sliedeći poziv:

Braćo Hrvati i Slovenci, sjetite se svakom prilikom tužne Vam posestrime Istre, sjetite se, jer budite uvjereni, doći će dan, kada će ona svoju dužnost učiniti. Nije dosta, da je Istra politički potištena, već ju sada i nova kuga tišti t. j. vinska kriza, koja ju ekonomski strašno uništava, jer je vino jedini izvozni proizvod, a taj se ne prodaje, ne izvaža, jer nema dovoljno kupaca, i jer je vino urodilo u velikoj mjeri. Narod skapava pod državnim teretima i zapada sve dublje u dug, a vlada na sve to — stoji prekrštenih ruku.

Pošto smo sami sebi prepušteni, komu da se obratimo, nego našoj najbližoj braći Hrvatima i Slovencima, koji su nas u najgoroj pogibelji znali pomoći, a i danomice osjećamo blage zrake za njihovih ruku — darovnica.

Radi toga pozivljemo svu gospodu trgovce, činovnike, privatnike, da svrate malo više pozornosti na istarska vina, jer od toga će sami imati dobiti, a osim toga učiniti će jedno narodno dobrotvorno djelo, što će time podupriti jedan narodni produkt, a još više to, što će iz sigurne ekonomske propasti spasiti našeg, već i tako raznim ekonomskim krizama osiromašenog seljaka, većinom hrvatskog roda.

Eventualne informacije daje: Potrošno obrtno gospodarsko družtvo u Buzetu.

Službeni list primorske vlade u Trstu i telefonska sveza Zamet-Rieka. U br. 147 službenog lista primorske vlade u Trstu „L' Osservatore Triestino“ čitamo oglas o otvorenju nove telefonske centrale u Zametu (občina Kastav).

Nova centrala u Zametu moći će obćiti samo sa Rieckom, dotično sa Bakrom, Cirkvenicom, Jablancem, Karlobagom, Klenovicom, Kraljevicom, Križišćama, Novim, Senjem, Starigradom, Sv. Jurjem, Sušakom i Zagrebom.

Pristojba za telefonski govor od 3 minute izmedju Zameta i Rieke iznosi 30 para, a izmedju Zameta i drugih navedenih mjesta 2 krune.

Službeni satovi jesu isti kano i za brzojavnu službu.

Toliko o tom oglasu, a sada nešto drugo.

Taj je oglas u rečenom broju tiskan jedino u talijanskom jeziku.

Gospoda kod ravnateljstva pošta i brzojava misle, da mora sav sviet znati talijanski — jer su oni zagriženi c. k. Talijani — i da nisu dužni obazirati se na ostale narodnosti, kojim im je služiti i koje ih također plaćaju.

Ravnateljstvo pošta i brzojava drži valjda da je mjestance Zamet negdje u Kalabriji, a da su navedeni hrvatski gradovi sve sama i čista talijanska mjesta.

Mi prosvjedujemo najodlučnije proti ovakvom zapostavljanju našeg jezika od strane jedne c. k. oblasti, koja gazi nogama državne temeljne zakone. Na ovu pristranost ravnateljstva pošta i brzojava upozorujemo gosp. namjestnika, koji kaže uvjek, da hoće da se poštuju svačija prava. Da ga vidimo!

Za narodnostno sporazumljenje u Istri. Dr. Ljudevit Rizzi, zastupnik na carevinskom vieću i pokrajinskom saboru, te zemaljski kapetan u Istri priobćio je u bečkoj „Neue Freie Presse“ svoje misli o istarskom saboru. Spominje, kako je potrebito novo označenje granica občina, i to iz administrativnih i narodnostnih razloga. Obcine u Istri diele se na množtvo katastralnih občina, kao n. pr. Kastav, koji ih broji 31, a sve su osim toga daleko od sjedišta uprave občinske. Osim toga, kako dr. Rizzi veli, ove su občine većim dielom i jezično pomješane. Radi toga potrebita je nova podjela ovih občina.

Spomenuvši obširno tečaj raznih pregovora, koje smo mi već u svoje vrieme iznieli i koji su dovršeni poznatom zakonskom osnovom u sjednici 31. julija istar. sabora, dr. Rizzi dovršava svoj članak:

„Unatoč poteškoćam, koje pružaju pojedine točke narodnog sporazuma uz gore pomenuto novo omedjašenje občina osobito uredjenje jezičnog pitanja, vlada u saborskim strankam i to u obim narodnostnim logorima mišljenje, da će se sporazum ipak moći provesti. Svakako opaža se na obim strankam velika susretljivost. I razpoloženje u pučanstvu, koje traži od sabora nešto intenzivniju brigu oko gospodarskih interesa zemlje, doprinaša, da su zastupnici skloni za popustljivije držanje“.

Pitanje talijanskog sveučilišta riešeno? Iz novina doznajemo, da je tršćanski namjestnik knez Hohenlohe vodio u ime vlade pregovore sa talijanskim predstavnicima glede ustrojenja talijanskog pravničkog fakulteta. Rekbi, da se je postigao sporazum. Talijani po tom pristaju na zakonsku osnovu, kako ju predlaže vlada i kako su je Niemci već odobrili. Ne zna se, da li se u osnovi pristaje na ustrojenje fakulteta u Trstu. Svakako Slaveni, a osobito južni Slaveni su na oprezu, tim više, što se pri ovim pregovorima nije na njih imalo nikakvog obzira. Obistini li se glas, da je talijanskim zahtjevima posvema udovoljeno, prešavši preko južnoslavenskih zahtjeva na dnevni red, to je jasno, da će u jeseni biti u zastupničkoj kući borbe i to borbe do skrajnih sredstava.

Nama je težko vjerovati, da bi se bio tršćanski namjestnik upustio u pregovore sa predstavnici talijanske stranke, mimoišav posve predstavnike Slovenaca i Hrvata Primorja. Nu ako se je to u istinu dogodilo i ako je postignuto sporazumljenje izmedju Talijana i namjestnika, tada će ovaj posliednji imati da odgovara predstavnicima našega naroda u Primorju.

Prva sjednica novog zemalj. odbora. U srieda 11. t. mj. obdržavao je novoizabrani zemaljski odbor za Istru svoju prvu sjednicu pod predsjedanjem zemaljskog kapetana dra Rizzia. Toj sjednici prisustvovali su svi prisjednici i to od hrvatske strane dr. Ivan Zuccon i pop Ante Andrijčić, a od talijanske strane Chersich, Apollonio i Salata. Nakon pozdrava predsjednika, zemaljski odbor podielio medju prisjednike pojedine referate, kako sliedi: dr. Ivan Zuccon: hrvatske i slovenske mjestne občine i upravna vieća; Andrijčić: hrvatske i slovenske kotarske gospodarske zadruge, sesske zadruge hrv.-slov., občinske ceste u hrv.-slov. občinama, hrv.-slov. cestne odbore, uredjenje i obskrba vodom u području i občinam hrv.-slov., vatrogastvo, vojničke poslove, bratovštine,

crkve i župne zgrade; Chersich: zamjenjivanje zemalj. kapetana, p. računi i sve financijalne poslove, zemljišni vjeresijski zavod i občinski, sve pučke škole i zem. ženski licej u Puli; Apollonio: gospodarske poslove, seoske zadruge talijanske, uredjenje rieke Mirne, obskrba vodom u talij. občinama zdravstveni zavodi i poslovi; Salata: obćeniti poslovi občinski i talij. občine, talij. pokrajinski gimnazij u Pazinu, zanatlijske škole, trgovinu, obrt, mostovi i pokrajinske ceste i obćila.

Konštituiranje občinskog zastupstva u Trstu. Na prvoj sjednici zastupstva grada i okolice Trsta bio je izabran na čelnikom odvjetnik dr. Alfons Vallerio. Prvim podnačelnikom odvjetnik dr. Richetti drugim odvjetnik dr. Daurant. Ovaj put su bili za prvi put birani u delegaciju (ujedno zemaljski odbor) i slovenski zastupnici dr. Slavik i V. Goriup. Birani su u mnogobrojne odbore i ostali slavenski zastupnici i to 18 puta. Izbor u delegaciju i u razne odbore je svakako velik uspjeh za našu braću u Trstu, jer će tako njihovi zastupnici imati priliku da nadziru sav rad gradskog i zemaljskog zastupstva.

Široko polje za talijansko nazovi-školsko družtvo „Lega Nazionale". Poznato je, da je Italija na glasu sa zaostalosti svoga seljačkog puka i sa svoga velikoga broja analfabeta Prema popisu od godine 1901. bilo je u Italiji 32,500.000 stanovnika. Od ovih bilo je 13,350.000 nepismenih (48·5%). Ako se uzme u obzir, da i oni, koji podju u školu, jedva dotjeraju do trećega razreda, broj nepismenih je kud i kamo veći. Od svih talijanskih pokrajina najgore stoje Sicilija sa 78% analfabeta i Kalabrija sa 80%. U najnovije doba počelo se i ovo pitanje u talijanskim krugovima pretresati.

Eto zlosretnoj „Lega nazionale" široko polje rada u samoj Italiji. Mjesto da ustroja talijanske škole za hrvatsku i slovensku djecu kod nas u Primorju, učinila bi pametnije, da ustraja talijanske škole za ogromni broj analfabeta u samoj Italiji. To bi bilo pošteno djelo i plemenita zadaća, nipošto pako krasti i otudjivati nam našu djecicu.

Stogodišnjica dra. Ljudevita Gaja. Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru nastavlja s velikim uspjehom djelo Velikoga hrvatskoga preporoditelja, zato scienimo, da nema boljeg načina za proslavu njegove uspomene, do ovoga: Neka se svaki vriedni i čestiti Hrvat upiše u družbinu četu. *1 od 1000.*

Izlet zadarskih Hrvata u Opatiju. O sjajno uspjelom izletu zadarskih Hrvata u našu Opatiju čitamo u novinah: Danas, dne 9. o. mj. je Opatija slavila hrvatsko slavlje. Mjesto je bilo okićeno hrvatskim zastavama. Liečilištna komisija dala je podići stupove i izvjesiti zastave. Opatijski mul bio je okićen sa 6 velikih trobojka. Na mulu je dočekao goste „Sokol", pjevačko družtvo, „Lovor", glazba, mjestni odličnici sa načelnikom drom. Stangerom na čelu, nedogledno množtvo radoljubna občinstva iz mjesta i okolice i mnogo osobito kupališnih gostova. „Cetina" se pokazala iza 11 sati. Pozdravilo ju je gruvanje mužara, svirka glazbe, a kad se je parobrod primakao, tisuće svieta smora i s kopna intoniralo je hrvatsku himnu. „Cetina" je na krmi bila okićena hrvatskom, a na provi u znak bratstva, sa srbskom zastavom. Gostove je pozdravio načelnik dr. Stanger, a odvratio je Petrović, predsjednik zadarskog „Hrvatskog akademskog kluba", koji je priredio izlet. Izletnika je bilo oko dvie stotine. Klicanjem Hrvatskoj, Istri, Dalmaciji, slozi Hrvata i Srba uputila se impozantna povorka do „Zore". Iza objeda obišli su izletnici krasno mjesto i okolicu. Oko 6 sati bio je komora u vrtu „Zore", gdje je glazba priredila u čast gostova koncerat. Zabava je u najljepšoj ugodnosti protekla do 9½ sati na večer, kad su izletnici praćeni ogromnim množtvom uz klicanje, svirku i paljenje bengala odputovali natrag u — još stradajući Zadar.

Slet hrv. sokolske župe „Zrinjski" u Ogulinu. U nedjelju dne 22. o. mj. bit će župski slet župe „Zrinjski" u Ogulinu u 4½ sata po podne. Vježbati će proste vježbe kao i vježbe na svim spravama muški odjeli iz Karlovca, Jaske, Mostanja, Dugarese i Ogulina. — Javna vježba bit će na trgu pred crkvom, a za vrieme vježbe svirat će glazba 79. Jelačićeve pješačke pukovnije iz Rieke.

Poslie vježbe na večer bit će koncerat s plesom u prostorijama narodne čitaonice.

Za ovaj se slet pokazuje velik interes kako u sokolskim tako i u krugovima občinstva, pa je već sada sigurno, da će ovaj slet uspjeti. Hrvatski Sokol u Ogulinu napeo je sve sile, da ovaj slet što bolje uspije i da ostane svakom posjetiocu bilo bratu Sokolu, bilo inom gostu u trajnoj uspomeni. — Ujedno Hrvatski Sokol u Ogulinu apelira ovime na sva bratska družtva, da u što većem broju sudjeluju kod ovog sleta i da što prije najave svoj dolazak.

Vlakovi dolaze iz Rieke kao i iz Zagreba u 2 odnosno u 3 sata po podne, a odlaze u isto doba u noći, prema čemu je tu sva pogodnost, da ona braća Sokoli i poštovani gosti, koji se ne kane zadržati u Ogulinu, mogu noću odputovati.

Grozno razbojstvo na Rieci. U sriedu u jutro oko 10 sati provalila su tri ruska razbojnika u Pučku banku na Rieci, te su ubili ravnatelja Josipa Miloša i odnieli oko 20.000 K. Drugi su se činovnici u najvećem strahu razbježali. Kad su razbojnici izašli, desio se tu samo jedan redar Ratković, koji je, izlažući junački svoj život, uspio da uapsi jednog razbojnika, premda je ovaj bježeći odapeo na redara 12 hitaca iz samokresa. Druga su dva pobjegla bez traga. Uapšeni se zove Salamun Kišinovski, ruski židov od 26 godina. Kod njega je pronadjeno 4500 K, a oni, koji su pobjegli, odnieše 15.000 K.

Ovaj slučaj izazvao je na Rieci silnu senzaciju, a i obće saučešće za pokojnim Milošem, koji je bio jako valjan činovnik. On je po osjećaju bio uzoran i izvrstan Hrvat, tajnik i duša „Hrv. čitaonice" na Rieci, član upravnog odbora Hrv Sokola. Pokojniku su bile stopro 33 god. Ostavlja za sobom poraženu udovu sa troje djece. Laka mu zemlja!

Talijanske novine Rieke i našeg Primorja koje donašaju već osam dana obširne izvještaje o tom groznom zločinu, pišu samo o ruskih provalnicih i ruskih razbojnicih, te hotimice prešućuje, da su ti strašni zločinci ruski židovi, suplemenici suvjerci sa glavnimi predstavnici njemačke madžarske i talijanske štampe u Austro-Ugarskoj.

I. Radić: Voćarstvo. Gosp. Ivan Radić, profesor na kr. višem gospodarskom učilištu u Križevcima izdao je drugo izdanje svoje valjane i potrebne knjige o voćarstvu. Prvo izdanje, koje je izašlo ravno pred 10 godina, razprodano je, a kako je ta knjiga od velike potrebe kod nas, odlučio je on izdati ju ponovno i to sa nadopunjenim i proširenim sadržajem.

Cieno knjige meko vezane iznosi 4 K, tvrdo u cielo platno 5 K; poštarina 40 fil. po komadu. Naručbe prima knjižara Gustava Neuberga u Križevcima.

„Humoristička knjižnica". Izašao je 12. broj ove knjižnice, koja već pol god. izlazi i podpuno zadovoljava zadaći jednog humorističkog književnog lista. Sadržaj 12. broja je sliedeći: Karlo Špekin: Zamjena. Vladimir: Ljubav. George Maurevert: Samoubojica. Catulle Mendes: Dobra tetka. Klawe: Brbljavi muž. A. Konstantinov: Baj Ganja (VIII. Baj Ganja u Šricarskoj). Iz dječjeg kutića. A. P. Čehov: Album. Vesele novosti.

Predplata iznosi na cielu godinu K 5, na pol godine K 2·50 (s poštarinom), za inozemstvo K 8. — Po komadu 30 fil.

Predplate šalju se na adresu: „Humoristička knjižnica" Zagreb, Marovska ulica 30, prizemno (Pučka tiskara).

„Hrvatski Dom" u Volom Lošinju. Javljaju nam odanle, da je sa 1. prosinca ondje za iznajmiti, podpuno uredjena, vrlo dobro iduća gostiona „Hrvatskog Doma", što osobito našim preporučamo. — Za ponude i eventualna razjašnjenja neka se interesenti obrate na upravu „Hrvatskog Doma" u Velom Lošinju.

Supruzi Babić, putujući glumci, svagdje si prisvajaju naslov: „stalni članovi dramatskog odsjeka I. istar. Sokola u Puli", što ne stoji, jer to nisu a niti ih je Sokol na taj naslov ovlastio.

Molba na omladinske pisce.

Ne podpisana tiskara moli omladinske pisce širom Istre te iz ostalih hrvatskih zemalja, da pošalju podpisanoj tiskari koju poučnu, zabavnu ili šaljivu crtlicu, rebuse, zagonetke, šale itd. za omladinski kalendar „Jorgovan" za školsku godinu 1909-1910.

Narodna Tiskara Laginja i dr.
u Puli.

POZOR! **Novi vinski zakon** dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Ovlaštenom zemljemjercu, koji bi se htio nastaniti u Trstu, pruža se liepa prilika da bi preuzeo pisarnu sa dobrim klientima.

Uvjeti vrlo povoljni, jer bi se pisarna prepustila i bez kapitala.

Ponude neka se šalju u Trst, poste-restante pod šifrom „Zemljemjerac".

Širite „Našu Slogu„.

Cuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

G. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35

Traži se jedan par pasa vižlađi za lov na zečeve, izvrstni potraživači i progonići; izključuju se od srednje ruke; zahtjeva se pokus. Potanke ponude na uredn. „Naše Sloge".

Br. 1082

Mjesto liječnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Punat, na otoku Krku.

Godišnja plaća K 2400. — Treba da dokaže:

1) uposobljenje u sveukupnom liječništvu;
2) austrijsko državljanstvo;
3) poznavanje hrvatskoga jezika.

Liječnik će moći držati ljekarnički ormar. Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. kolovoza t. g.

Občinsko poglavarstvo

PUNAT, dne 22. srpnja 1909.

Načelnik:
F. ORLIĆ.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda licija.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Anton i Frane Kraljić
PULA - Viale Carrara 3 - PULA.

Trgovina vina
dalmatinskog, viškog Opola, istarskog, bielog i crnog.

Uzorke vina šalju se na zahtjev badava i franko.
Ciene umjerene.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.
Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.
Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Zagrebačka tvornica tvrdke Hinka Francka sinovi, u svakom obziru najmodernije uredjena, pravi svoje proizvode izključivo iz najboljih sirovina.

Bit će u Vašu korist, budete li kod kupovanja davali prednost izvrsnomu proizvodu, pravomu: Franckovom: dodatku za kavu s mlinom, iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

L. JEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dian to plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja sugiasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garancije.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Cijene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sječkalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Svi u krojački salon Zovića!!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj!?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Poslovno geslo:

– Uz mali dobitak, veliki promet, – Istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka u uzda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteta i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Rošlita moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i celoli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantno i optične stvari, i potrebštino za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i proporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesanovanja, zujeja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tiielu, influence skupčane, sa bolešću hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezločnosti, šachtasa gunokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svehke slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoju svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kotar, Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za uloganje novaca šalje besplatno.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno ranjašnjenje i uputu brzo i badava.

God. XLI.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

m. Mandić u Trstu (Via Crociera br. I, II. kat).

Prilog »Naše Sloge«

Uzorni broj

Uglednoj

Narodnoj tiskari Laginja i drug.,

Pula.

Molim, da mi te obratnom poštom pouzeće komisiju dostaviti izvoli ... istiska omladinskog »Jorgovan«-koledara za godinu 1910.

Utjerani iznos dostavit ću vam najkasnije do 31. siječnja 1910., dok ću vam neraspro dane iztiske na vaš trošak vratiti.

Sa štovanjem

Mjesto: ..... dne ..... 1909. Povjerenik: .....

Zadnja pošta: ..... Stalež (zanimanje): .....

Ulica i kućni broj .....

u parlamentu izvukao je vlastu iz teškog škripca, u koji je vlastitom krivnjom zapala, odobriv pravilnik navedene banke uprkos jednoglasnom zaključku istog parlamenta, da se magjarskoj banci od strane austrijske vlade nesmije pod nijednu cienu dati privolu. Prihvaćen je naime bio posredujući predlog zastupnika Redlicha i u bosanskom odboru i u parlamentu sa vrlo neznatom većinom doduše glasova, ali taj je predlog očuvao vladu od sramotnog poraza.

Profesor Redlich uživa dobar glas i kao jedan od najboljih poznavaoca našega naroda, na slavenskom jugu, gdje se je opetovno zadržao proučavajuć naše odnošaje. Poznati su mu vrlo dobro i odnošaji izmedju Hrvatske i Ugarske, što je jasno posvjedočio kod posliednje razprave u austrijskom parlamentu, povodom razprave o austro-ugarskoj nagodi.

Taj njemački zastupnik i učenjak priobćio je u jednom zagrebačkom listu pod naslovom „Austrija i južni Slaveni“ vrlo zanimiv članak, koji donosimo niže radi njegove važnosti u cielosti:

Nije tek puki slučaj, da je „Slavenska Jednota“ baš pitanje bosanskih kmetova uzela za oružje, kojim će vladi i većini osujetili namjeru, da dovrše radni program prošlog zasjedanja.

Od aneksije Bosne jugoslavenski se problem u cielom svom obsegu potiskuje medju prva pitanja austrijske politike, i koje tezo za što većim zbliženjem cielo jugoslavenske rase, a idu i za budućim njezinim ujedinjenjem. Nema sumnje, da će pri tome svaki realni političar moruti da računa i sa faktorima, koji su sada još protivni spomenutom nastojanju, a djelovat će još dugo i kasnije.

Ta i iz poviesti dovoljno je poznato, da se nastojanje za ujedinjenjem naroda nikada ne razvija tako brzo, kako bi to jako nacionalno osjećanje pojedinaca želilo. Uz to valja držati na umu, da kod južnih Slavena ovo ujedinjenje spriečava jedan momenat, kojega n. pr. nije bilo kod talijanskog naroda: hrvatsko-srbsko pleme razdieljeno je u tri vjere: katoličku, pravoslavnu i muslimansku. K tome još pridolazi i ta okolnost, da je pravoslavna vjera srbstvo prekalila u posebni narod u istom plemenu, a nije od male važnosti pri tome ni činjenica, da Srbi — s etičke strane posmatrani — imaju u svojoj krvi dosta neslavenske primjese.

Svakako je politički najznamenitiji momenat, da je dualizam od g. 1867. južne Slavene organski posve razdvojio. Time je na nesreću hrvatski narod, kojemu pripada vodstvo medju južnim Slavenima, dospio u položaj, koji se ne može trajno održati.

Nagodba je god. 1867. Hrvate dovela u jedva prikriti jaram velikomagjarske države, mjesto da im je otvorila široko polje prosvjetnom i gospodarskom razvitku, kao što su to Hrvati, vjerni stupovi cjelokupne naroda u bezbroj nemoćnih stranaka i frakcija, koje, mjesto da zajednički porade oko kulturnog i gospodarskog dobra zemlje, trate vrieme u jalovim prepirkama oko državopravnih pitanja.

Ove su prilike posve pristale magjarskom uzoru i nigdje se tako rado ne gledaju, kao baš u Budimpešti. Ugarska je oligarhija doduše uviek znala, da iz svojih državopravnih prepirka sa Austrijom i Hrvatskom za se izbije koristnu glavnicu. Hrvatima nije tako dobro bilo. Oni su i na ovom području korak po korak natrag potiskivani. I ne može ništa više da potišti i ožalosti svakog prijatelja Hrvata, što spoznaja, da se oni i danas još bore za iste „državopravne formule“ kao 60-ih i 70-ih godina.

Moram da konstatujem činjenicu, da je najžalostnije i da je položaj Hrvata otežavalo, što se Cislajtanija za cio ovaj niz godina nije zanimala za hrvatske stvari. Žaliti to valja u jednu ruku obzirom na austrijske južne Slavene, a onda i u interesu jedne dalekovidne austrijske državne politike. Od onog časa, kad su naše čete prešle Savu, trebali smo pokazati svoj interes za što jačim i samostalnijim razvitkom Hrvatske. Kako li bi onda sasvim drugačije mogli i u času aneksije pristupiti zadaći utjelovljenja novih državnih provincija k cjelokupnoj Austriji. Mjesto ovoga iznosimo pred sviet žalostan prizor, da je u času, kada bosanskim Srbima, Hrvatima

Muslimanima dajemo ustav, *starodrevni ustav Hrvatske već dvie godine obustavljen samienjen absolutizmom.* Kako da očekujemo plodonosnu austrijsku državnu politiku na iztoku, kada se uporedo sa prvim važnijim izstupom monarhije na tom iztoku razvija pred očima cieloga svieta i zagrebački veleizdajnički proces!

Moje je uvjerenje, da za pravog hrvatskog patriotu ima danas samo jedan put, koji vodi ozdravljenju zemlje i pravom riešenju cielog jugoslavenskog problema. Sporazum Hrvata i Srba, kojemu su počeli krčiti put intelektualci, valja postaviti na široku osnovu demokratskog izbornog prava. Onda se moraju i Srbi i Hrvati složiti u jednu ruku s Austrijom, u drugu s nemagjarskim narodnostima i odpočeti boj proti neodvišnjačkom idealu magjarske oligarhije, koji cielu državu razlaže. Hrvatsko-srbski narod neka bude uvjeren, da će ovakova politika u današnjoj Austriji naći razumievanja, a u parlamentu podpore.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki izlet u Opatiju-Volosko. Na nedjelju dne 29. o. mj. priredjuje dični naš „Prvi ist. Sokol“ veliki izlet parobrodom u Opatiju-Volosko, gdje ondješnji Sokol priredjuje slavnost i javnu vježbu uz glazbu. Kako nam se riedko ovakova prilika pruža za ovakovu slavu, pohrlimo zato svi tamo, gdje će biti velika jedna manifestacija hrvatskog sokolstva iz Istre i hrv. primorja u krasnoj i ubavoj našoj Opatiji. — Kako ima ovdje u Puli mnogo našega naroda iz onih strana, to im se pruža i krasna prilika, gdje se mogu sastati sa svojim milim i dragima, te nebi smio nitko propustiti takove liepe zgode. Pokažimo i pred strancima — kojih upravo sada mnogo ima u Opatiji — da nas ima

Proslov

držan prigodom proslave stogodišnjice Gajeva rodjenja u Pazinu od Jerka Gršković.

U početku bijaše tmina.
Tapalo se iz mraka po mraku u mrak;
išlo se nekuda bez svrhe — bez cilja;
živilo se život, od kog bi se moralo naskoro umrieti.
I vidjeh pusto nebo bez zvieda i mjeseca,
I vidjeh golu zemlju bez gvozdja i fatnika,
Bez nade pramaljeća;
I vidjeh, kako vuci na jagnje navališe
I uda podieliše. (*V. Nazor*).

To bijaše kip domovine nam Hrvatske oko godine 1830.

Seljak je spavao san pravednika, gradjanin je životario od dana do dana bez ikakve duševne hrane, plemić je služio tudjinu, a tudjin je plienio i haračio po našim zemljama.

Sapat se narodnog jezika čuo samo po kolibama seljačkim, palače velikaša bijahu mu zatvorene težkim zasunicima kao i škole i uredi.

Jedinstvena se narodna knjiga nije mogla razviti, jer nije bilo jedinstvenog jezika, a još manje pravopisa.

Gdje narodne knjige nema, nema ni svieste narodne, nema narodnog života.

Po tome kao da bijaše našim djedovima udes dosudio, da ih nestane u valovima tudjinstva, da ih progutne crna tmina, da im sunce nikada ne sine.

Al eto sreća: Upravo pred stotinu godina rodi se tamo u onoj zelenoj Krapini čedo — spas Hrvata.

Malo čedo bješe mužka glava — bješe Ljudovit Gaj.

I njega nam odnjihale vile, da bude prva zviezda našeg tužnog neba. Bajna ga Krapina, rodni mu kraj očara svojim drevnim gradinama, svojom pričom o Čehu, Lehu i Mehu — ocima Slavena, a poletni mladić stane misliti o slavenstvu, o snazi naroda svoga, koji spavaše, al još ne bijaše umro.

Zanosnom riečju — vilinskim darom probudi Gaj spavajuće, okriepi umiruće. Kao svjetlonosa Prometej donese Gaj žarku baklju sa visina u narod svoj, razprša tminu i reče: „Neka bude svjetlo!“ I svjetlo bi. Hrvatski narod progleda te uvidi golotinju svoju...

Gajevom riečju probudjen, preporodjen, kročio je Hrvat u novi, u bolji život, kročio je u zagrljaj braći svojoj Slovencu i Srbinu.

Gaj razžari srca bratska; braća se rukovaše i okupiše u jedno kolo, u kolo ilirsko.

U kolu su svi Hrvati stare države:
Kranjci, Štajer, Gorutanci i Slavonija,
Bosna, Srbiji, Istrijanci ter Dalmacija.

Gajeva čarobna riec kliknu od sela do sela, od grada do grada.

Gajeva se misao razširi od mora do mora. Svuda se stade pisati istim jezikom, istim pravopisom — gajicom.

Gajeva se misao, misao ujedinjenja braće triju vjera, a jednog jezika razširila od jednoga do drugoga mora i doživila je svojih vedrih i olujnih dana, ali kao što se zlato u vatri kuša, kušala se u borbi i ta misao: u borbi se utvrdila, u borbi ojačala. Uviek je ta sveta misao našla, pa i danas nalazi hrabrih zatočnika, koji za nju žive, za nju trpe, za nju umiru.

Iza Gaja vojevao je za nju svega vieka svoga riečju i činom veliki Strosmajer, a uz njega desna mu ruka Rački.

Za Gajevu se misao radi danas na svim stranama slavenskog juga, jer od Triglava do Balkana kliju u srcima Slavena iste težnje, isti ideali.

Gajevu se bratskom kolu sve više i više približava i naša Istra. Pred 70, 80 godina nije Istra odavala nimalo narodnog života. Gajeva ju riec nije mogla prenuti oda sna.

U hrvatskom preporodu malo je što Istra sudjelovala, a nije ni mogla.

Istom u današnje, u bolje dane iza mukotrpnog, al uspješnog rada naših (istarskih) preporoditelja Dobrile i Vitezića možemo se odužiti uspomeni Ljudevita Gaja, probuditelja svih Hrvata, možemo se priključiti kod proslave stogodišnjice njegova rodjenja s ostalim hrvatskim zemljama majci zemlji Hrvatskoj, složno pjevajući:

Još Hrvatska ni' propala,
Dokle živimo!

PEKARNA

L. JEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjeckalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

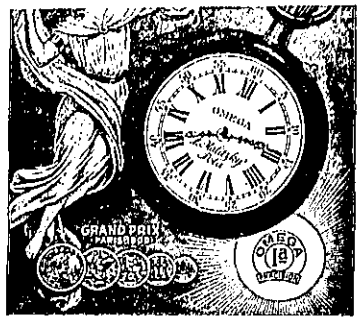

kojim netko točno. Dobra i pouzdana ura čuva do stote i nevgodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se ovontualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, britantne i optične stvari, i potrebština za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujanja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje „muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja posteljo, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, čechlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hëmorrhoida, kao i kod svechčs slabosti itd. služi kao neoadkrijivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječ-alm tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje all ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzom liečenju dovodi, nego il prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju uebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošaljo, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kotar, Vadasz-ulica br. 34.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2150. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 35. Pula, u četvrtak dne 26 augusta 1909. God. XLI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju obćenog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnjcom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Politični, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utočuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Austrija i južni Slaveni.

Zastupnik na carevinskom vieću i sveučilištni profesor dr. Josip Redlich spada medju odlićnije članove njemačko-naprednjačke stranke austrijskog parlamenta. Kao član novog pučkog parlamenta istaknuo se u više navrata, napose pako u bosanskom odboru i kod razprave u parlamentu o zloglasnoj magjarskoj banci za Bosnu i Hercegovinu. Koli u rečenom odboru toli u parlamentu izvukao je vladu iz težkog skripca, u koji je vlastitom krivnjom zapala, odobriv pravilnik navedene banke uzprkos jednoglasnom zaključku istog parlamenta, da se magjarskoj banci od strane austrijske vlade nesmije pod nijednu cienu dati privola. Prihvaćen je naime bio posredujući predlog zastupnika Redlicha i u bosanskom odboru i u parlamentu sa vrlo neznatom većinom doduše glasova, ali taj je predlog očuvao vladu od sramotnog poraza.

Profesor Redlich uživa dobar glas i kao jedan od najboljih poznavaoca našega naroda, na slavenskom jugu, gdje se je opetovno zadržao proučavajuć naše odnošaje. Poznati su mu vrlo dobro i odnošaji izmedju Hrvatske i Ugarske, što je jasno posvjedočio kod posliednje razprave u austrijskom parlamentu, povodom razprave o austro-ugarskoj nagodi.

Taj njemački zastupnik i učenjak pribćio je u jednom zagrebačkom listu pod naslovom „Austrija i južni Slaveni" vrlo zanimiv članak, koji donosimo niže radi njegove važnosti u cielosti:

Nije tek puki slučaj, da je „Slavenska Jednota" baš pitanje bosanskih kmetova uzela za oružje, kojim će vladi i većini osujetiti namjeru, da dovrše radni program prošlog zasjedanja.

Od aneksije Bosne jugoslavenski se problem u cielom svom obsegu potiskuje medju prva pitanja austrijske politike, i ne samo to, nego je i osjetljivost austrijskih južnih Slavena za njihove prave i umišljene (?) interese naglo porastao, pa će svaki pravi austrijski državnik nastojanje južnih Slavena za što jačim narodnim i gospodarskim razvojem morati priznati i gledati, da to nastojanje u skladu sa interesima cielokupne države podupire. Tkogod pozna prilike južno od Drave, ne će mu biti izbjeglo, da u pojedinim južnoslavenskim krajevima djeluju jake sile, koje teže za što većim zbliženjem ciele jugoslavenske rase, a idu i za budućim njezinim ujedinjenjem. Nema sumnje, da će pri tome svaki realni političar morati da računa i sa faktorima, koji su sada još protivni spomenutom nastojanju, a djelovat će još dugo i kasnije.

Ta i iz poviesti dovoljno je poznato, da se nastojanje za ujedinjenjem naroda nikada ne razvija tako brzo, kako bi to jako nacionalno osjećanje pojedinaca želilo. Uz to valja držati na umu, da kod južnih Slavena ovo ujedinjenje spriečava jedan momenat, kojega n. pr. nije bilo kod talijanskog naroda: hrvatsko-srbsko pleme razdieljeno je u tri vjere: katoličku, pravoslavnu i muslimansku. K tome još pridolazi i ta okolnost, da je pravoslavna vjera srbstvo prekalila u posebni narod u istom plemenu, a nije od male važnosti pri tome ni činjenica, da Srbi — s etičke strane posmatrani — imaju u svojoj krvi dosta neslavenske primjese.

Svakako je politički najznamenitiji momenat, da je dualizam od g. 1867. južne Slavene organski posve razdvojio. Time je na nesreću hrvatski narod, kojemu pripada vodstvo medju južnim Slavenima, dospio u položaj, koji se ne može trajno održati.

Nagodba je god. 1867. Hrvate dovela u jedva prikriti jaram velikomagjarske države, mjesto da im je otvorila široko polje prosvjetnom i gospodarskom razvitku, kao što su to Hrvati, vjerni stupovi cjelokupne države, mogli pravom očekivati i zahtjevati.

Tako je proletilo gotovo pola vieka puna gorkih i neplodnih borba izmedju Hrvata i Magjara, pola vieka u kome skoro svi narodi srednje i zapadne Evrope orijaški koraknuše u svome napredku. Hrvatska je za to vrieme u gospodarskom razvitku jako zaostala; uzroci: podjarmljenost njena magjarskom centralizmu i iz Budimpešte umjetno poticana dioba hrvatskog i srbskog naroda u bezbroj nemoćnih stranaka i frakcija, koje, mjesto da zajednički porade oko kulturnog i gospodarskog dobra zemlje, trate vrieme u jalovim prepirkama oko državopravnih pitanja.

Ove su prilike posve pristale magjarskom uzoru i nigdje se tako rado ne gledaju, kao baš u Budimpešti. Ugarska je oligarhija doduše uviek znala, da iz svojih državopravnih prepirka sa Austrijom i Hrvatskom za se izbije koristnu glavnicu. Hrvatima nije tako dobro bilo. Oni su i na ovom području korak po korak natrag potiskivani. I ne može ništa više da potišti i ožalosti svakog prijatelja Hrvata, što spoznaja, da se oni i danas još bore za iste „državopravne formule" kao 60-ih i 70-ih godina.

Moram da konstatujem činjenicu, da je najžalostnije i da je položaj Hrvata otežavalo, što se Cislajtanija za cio ovaj niz godina nije zanimala za hrvatske stvari. Žaliti to valja u jednu ruku obzirom na austrijske južne Slavene, a onda i u interesu jedne dalekovidne austrijske državne politike. Od onog časa, kad su naše čete prešle Savu, trebali smo pokazati svoj interes za što jačim i samostalnijim razvitkom Hrvatske. Kako li bi onda sasvim drugačije mogli i u času aneksije pristupiti zadaći utjelovljenja novih državnih provincija k cjelokupnoj Austriji. Mjesto ovoga iznosimo pred sviet žalostan prizor, da je u času, kada bosanskim Srbima, Hrvatima i Muslimanima dajemo ustav, *starodrevni ustav Hrvatske već dvie godine obustavljen i zamienjen absolutismom.* Kako da očekujemo plodonosnu austrijsku državnu politiku na izloku, kada se uporedo sa prvim snažnijim izstupom monarhije na tom iztoku razvija pred očima cieloga svieta i zagrebački veleizdajnički proces!

Moje je uvjerenje, da za pravog hrvatskog patriotu ima danas samo jedan put, koji vodi ozdravljenju zemlje i pravom riešenju cielog jugoslavenskog problema. Sporazum Hrvata i Srba, kojemu su počeli kršiti put intelektualci, valja postaviti na široku osnovu demokratskog izbornog prava. Onda se moraju i Srbi i Hrvati složiti u jednu ruku s Austrijom, u drugu s nemagjarskim narodnostima i odpočeti boj proti neodvišnjačkom idealu magjarske oligarhije, koji cielu državu raztače. Hrvatsko-srbski narod neka bude uvjeren, da će ovakova politika u današnjoj Austriji naći razumievanja, a u parlamentu podpore.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki izlet u Opatiju-Volosko. Na nedjelju dne 29. o. mj. priredjuje dični naš „Prvi ist. Sokol" veliki izlet parobrodom u Opatiju-Volosko, gdje ondješnji Sokol priredjuje slavnost i javnu vježbu uz slazbu. Kako nam se riedko ovakova prilika pruža za ovakovu slavu, pohrlimo zato svi tamo, gdje će biti velika jedna manifestacija hrvatskog sokolstva iz Istre i hrv. primorja u krasnoj i ubavoj našoj Opatiji. — Kako ima ovdje u Puli mnogo našega naroda iz onih strana, to im se pruža i krasna prilika, gdje se mogu sastati sa svojim milim i dragima, te nebi smio nitko propustiti takove liepe zgode. Pokažimo i pred strancima — kojih upravo sada mnogo ima u Opatiji — da nas ima

Proslov

držan prigodom proslave stogodišnjice Gajeva rodjenja u Pazinu od Jerka Gršković.

U početku bijaše tmina.
Tapalo se iz mraka po mraku u mrak;
išlo se nekuda bez svrhe — bez cilja;
živilo se život, od kog bi se moralo naskoro umrieti.
I vidjeh pusto nebo bez zvieda i mjeseca,
I vidjeh golu zemlju bez gvozdja i žatnika,
Bez nade pramaljeća;
I vidjeh, kako vuci na jagnje navališe
I uda podielišе. (*V. Nazor*).
To bijaše kip domovine nam Hrvatske
oko godine 1830.
Seljak je spavao san pravednika, gradjanin je životario od dana do dana bez ikakve duševne hrane, plemić je služio tudjinu, a tudjin je plienio i haračio po našim zemljama.
Sapat se narodnog jezika čuo samo po kolibama seljačkim, palače velikaša bijahu mu zatvorene težkim zasunicima kao i škole i uredi.
Jedinstvena se narodna knjiga nije mogla razviti, jer nije bilo jedinstvenog jezika, a još manje pravopisa.
Gdje narodne knjige nema, nema ni sviesti narodne, nema narodnog života.
Po tome kao da bijaše našim djedovima udes dosudio, da ih nestane u valovima tudjinstva, da ih progutne crna tmina, da im sunce nikada ne sine.
Al eto sreća: Upravo pred stolinu godina rodi se tamo u onoj zelenoj Krapini čedo — spas Hrvata.
Malo čedo bješe mužka glava — bješe Ljudevit Gaj.
I njega nam odnjihale vile, da bude prva zviezda našeg tužnog neba. Bajna ga Krapino, rodni mu kraj očara svojim drevnim gradinama, svojom pričom o Čehu, Lehu i Mehu — ocima Slavena, a poletni mladić stane misliti o slavenstvu, o snazi naroda svoga, koji spavaše, al još ne bijaše umro.
Zanosnom riečju — vilinskim darom probudi Gaj spavajuće, okriepi umiruće. Kao svjetlonoša Prometej donese Gaj žarku baklju sa visina u narod svoj, razprša tminu i reče: „Neka bude svjetlo!"
I svjetlo bi. Hrvatski narod progleda te uvidi golotinju svoju...
Gajevom riečju probudjen, preporodjen, kročio je Hrvat u novi, u bolji život, kročio je u zagrljaj braći svojoj Slovencu i Srbinu.
Gaj razžari srca bratska; braća se rukovaše i okupiše u jedno kolo, u kolo ilirsko.
U kolu su svi Hrvati stare države:
Kranjci, Štajer, Gorutanci i Slavonija,
Bosna, Srbalj, Istrijanci ter Dalmacija.
Gajeva čarobna riec kliknu od sela do sela, od grada do grada.
Gajeva se misao razširi od mora do mora. Svuda se stade pisati istim jezikom, istim pravopisom — gajicom.
Gajeva se misao, misao ujedinjenja braće triju vjera, a jednog jezika razširila od jednoga do drugoga mora i doživila je svojih vedrih i olujnih dana, ali kao što se zlato u vatri kuša, kušala se u borbi i ta misao: u borbi se utvrdila, u borbi ojačala. Uviek je ta svetu misao naša, pa i danas nalazi hrabrih zatočnika, koji za nju žive, za nju trpe, za nju umiru.
Iza Gaja vojevao je za nju svega vieka svoga riečju i činom veliki Strossmajer, a uz njega desna mu ruka Rački.
Za Gajevu se misao radi danas na svim stranama slavenskog juga, jer od Triglava do Balkana kliju u srcima Slavena iste težnje, isti ideali.
Gajevu se bratskom kolu sve više i više približava i naša Istra. Pred 70. 80 godina nije Istra odavala nimalo narodnog života. Gajeva ju riec nije mogla prenuti oda sna.
U hrvatskom preporodu malo je što Istra sudjelovala, a nije ni mogla.
Istom u današnje, u bolje dane iza mukotrpnog, al uspješnog rada naših (istarskih) preporoditelja Dobrile i Vitezića možemo se odnžiti uspomeni Ljudevita Gaja, probuditelja svih Hrvata, možemo se prikljućiti kod proslave stogodišnjice njegova rodjenja s ostalim hrvatskim zemljama majci zemlji Hrvatskoj, složno pjevajući:

Još Hrvatska ni' propala,
Dokle živimo!

da napredujemo. — Za razne zabave na parobrodu pobrinuo se naš Sokol u svakom pogledu.

Polazak iz Pule u 5 sati u jutro, a odlazak iz Opatije u 9 sati na večer. Cieua za tamo i natrag 4 krune. Obitelji su tri ili više osoba 3 krune po osobi. — Karte mogu se dobiti u gostioni i kavani „Nar. Doma i u Sokolu.

Ministar trgovine u Puli. U ponedjeljak 23. o. mj. prolazkom na Brione bio je u našem gradu ministar trgovine Weisskirchner. Ministar je ponešto razgledao grad, jer radi kiše morao je pohod po gradu prekinuti. Posavši na Brione obećao je ministar, da će se još ovoga tjedna povratiti u Pulu i pregledati hotel Riviera, tramvajsku prugu u Šijanu i drugo.

Občinske stvari u Puli. Novi občinski upravni odbor sastaje se na redovite sjednice svakoga utorka, te je takvih obdržavao već tri riešavajući razne tekuće poslove. Sjednica od 24. t. mj. trajala je od 4—8 sati i nakon prekinuća radi večere od 9—12 sati u noći. Na istoj je riešeno množtvo stvari, a iztaknuti vriedi sliedeće:

Zaključeno je pripustiti k sjednicama zastupnike puljskih i dopisnike vanjskih novina, dočim je odbijen priedlog dra. Zuccona podupri od g. Tuntara, da kad se već hoće uvesti javnost, neka se sjednice proglase javnim, te se na iste pripusti občinstvo.

Došao je u razpravu priedlog eksekutive, da se sklopi najamni ugovor s g. Kristijanom Dejak glede kuće u ulici Arena za občinsku gimnaziju, da se za razno pokućtvo u ovoj odluči K 12.000, te da se ustanovi dva nova profesorska mjesta na istoj. Hrvatski član odbora dr. Zuccon izjavio je da će glasovati proti tom predlogu iz načelnih i financijalnih razloga. On reče u glavnom, da je obć. gimnazija bila ustanovljena bez ikakve potrebe, da je za Talijansku mladež dovoljno providjeno s gimnazijama u Kopru i Pazinu, da medjutim občina do sada nije htjela pristati na otvorenje hrvatske škole, akoprem je krvavo potrebita za naš narod u Puli, da se občina ne nalazi u takovom financijalnom stanju, a da si može dozvoliti razkoš vlastite gimnazije, koja pak niti nema prava javnosti, te dočim će s jedne strane stvarati intelektualni proletarijat, s druge zavadja roditelje i djecu na nauke, s kojima se nemože u druge zavode niti na visoke škole.

Socijalista Tuntar priznao je opravdanost tih prigovora, a i sam Talijan Benussi priznao da je gimnazija bez potrebe ustanovljena. Zastupnici bojne mornarice glasovali su s Talijanima i jedino njima se ima zahvaliti, da je ta točka prihvaćena.

Tekom sjednice je dr. Zuccon iznio njeke potrebe i želje okolice i to: glede škola u Jadreškim i Štinjanu, te obrtne ili delavske škole u Medulinu; glede ceste Altura—Kavran, Pula—Vinkuran—Banjole, Štinjan—Valbandon, razširenja i popravka ceste Pula—Medulin; glede vode za Valdebek i Ližnjan; glede policije za Medulin, Pomer i Ližnjan; glede službe seoskih delegata.

Toli predsjednik dr. Vareton koli cieli odbor saslušao je sve to susretljivo, te je obećano učiniti sve malo po malo.

Koledar Jorgovan. Nakladom „Narod. tiskare Laginje i drug. u Puli" izaći će doskora i ove godine omladinski koledar *Jorgovan*. Ovogodišnji koledar *Jorgovan* biti će mnogo opsežniji nego prošle god. koli sadržajem raznih poučnih crtica i pjesama, toli raznim slikama, osobito iz grada Pule, kao što i posalica, rebusa i zagonetaka. Izim toga povećan je ovogodišnji *Jorgovan* praznim listićima za svakojake bilježke, što će dobro poslužiti i djacima i trgovcima i drugim odraslima. Koledar *Jorgovan* ove godine donosi pod naslovom „Šetnja po Puli" opis grada Pule sa vrlo lijepo ispalim slikama, u kojem opisu je prikazano sve što se može znamenitijega vidjeti u Puli, te je to do sada najobširniji vodič po Puli, mnogo vriedniji od svih njemačkih t. zv. Baedekera.

Jorgovan je uvezan u platno i u liepom formatu prikladnom za žep, te mu je cieua 50 para, a tko naruči više od 10 komada, dobije ga po 45 para komad franko, a prodavati ga može po knjižarskoj cieni i višak zadržati ili upotriebiti u korist Družbe.

Današnjem broju priložena je naručbenica za *Jorgovan*, a naručbe se upravljaju Narodnoj tiskari Laginja i dr. u Puli.

Narodni darovi.

Iz Sv. Lovreča kod Labina:

Na 10. o. mj. slavismo ovdje blagdan zaštitnika župe. Tom zgodom sakupilo se je kod našeg župnika liep broj svećenika iz okolice, da obavljaju službu božju u čast sv. Lovreča, te liepahan broj svjetovnjaka. Nakon službe božje — za zabave kod stola — digne se cienjena gospodjica Marija Višković iz Labina grada — koja je upravo svršila izpit zrelosti na hrv. ženskoj učiteljskoj školi u Dubrovniku — te sakuplja i za one, koji su „lačni prosvjete i nauke" t. j. za našu djecu bez škola — bolje rečeno: za našu miljenicu „Družbu" K 27. — Da ne bude izostala za njom, digne se i mala djevojčica Marija Škuta iz Vinesa, te daje na dražbu cigaru, koju je jedan svećenik kupio i opet istoj darovao na daljnju dražbu, te sakupi 18 K za „Djački dom u Pazinu" uz opazku nekoga „kada neće da pomaže naš biskup u Poreču, pomozimo si sami!"

Velečastni gosp. Ivan Vinodolac šalje za „Družbu" K 16 sakupljenih u kući veleč. gosp. župnika Pavla Ćurkovića iz Krnice. — Gosp. Ivan Šestan, da počasti uspomenu svoga otca šalje za „Družbu" K 10.

Današnji izkaz	K 71·—
zadnji izkaz	K 1459 55
ukupno	K 1530 55

Krčki kotar:

Iz Vrbnika. — U 33. broju najavljena zabava na Veliku Gospoju, koju su imali prirediti naši djaci, nije se obdržavala te večeri. Mjesto toga bila je te večeri zabavica djece ovdješnjeg zabavišta Družbe sv. Ćirila i Metoda uz pjevanje i predstavljanje našeg malog svieta. Zabavu posjetilo je mnogobrojno občinstvo, koje je pozorno slušalo i odobravalo liepo igranje i pjevanje mališa. Tu ide svaka čast vrlu učiteljicu djećjeg zabavišta gospojicu Katu Matanić, koja sve svoje sile ulaže oko uzgoja i liepe poduke sitne djece. I te večeri pokazala je veliki trud i mar, kojim znade mala srdca i nježnu pamet uvježbati, da nam znadu pružiti onako liepi užitak. Svaka njoj hvala i čast.

U nedjelju pak, dne 22. o. mj. priredili su nam naši djaci zabavu s predstavom i tamburanjem te plesom za Družbu sv. Cirila i Metoda.

Voloski kotar:

Hrvatska realna gimnazija u Voloskom. Jučer nam je brzojav donio vrlo veselu viest, da je ministarstvo bogoštovja i nauke u Beču riešilo povoljno pitanje otvorenja občinske realne gimnazije sa hrvatskim naukovnim jezikom u Voloskom. Ta prva naša srednja škola te vrsti otvoriti će se dakle već početkom nastajuće školske godine. Občina Volosko-Opatija učinila je tim velik korak napried.

Ujedno nam je vrlo ugodno javiti čitaocem Naše Sloge, da će na novoj realnoj gimnaziji u Voloskom biti ravnateljem profesor povjesti gosp. Ivan Rabar do sada ravnatelj srednje škole u Osieku, sin seljačke ruke rodom iz kanfanarštine u Istri, Hrvat takova mi Bože daj!

Bilo u sto dobrih časa!

Svečano otvorenje „Narodne čitaonice" u Poljanah — občina Veprinac obaviti će se dne 5. septembra o. g. uz pjevanje i tamburanje i sudjelovanjem glazbe Voloskog-Opatije. Bilo sretno!

Spomen knjiga Spinčićeva.

Občinskom glavarstvu u Kastvu poslali su povrh cienе iste knjige u počast gosp. prof. Spinčića na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru" i „Djačkog pripomoćnog družtva" u Pazinu nadalje sliedeća gospoda:

Dr. Mandić Frane, liečnik u Trstu 8 K; dr. Šebesta Josip, liečnik u Pazinu 3 K; Vrabec Ivan, kapelan, Žminj 4 K; Dubrović Matija, kapelan u Opatiji 3 K; Hrádek Venceslav, župnik u Novakih 3 K; Gjuro Vučković, veletržac, Trst 3 K; Flego Ivan, župnik, Hum 2 K; Serdoč Mate-Čapin, Pula; Knavs Josip, kapelan, Kopriva; dr. Ciotti Dragutin, liečnik, Buzet; Frančić Marko, trgovac vinom, Rieka; Luznik A. Dornberg; Jenko Štefan, vikar, Podgraje; Kynčil Ivan, župeupravitelj, Zamask; Halama Fran, župnik, Šumberg po 1 krunu. Štefanutti Fran, umirov. župnik, Trebić; Turić Ante, pukovnik u m., Foča; Frane Skalamera, Berseč; Križman Josip, kooperator, Rojan po 50 para. Brilli Hinko, Litija; Justi Ante, notar, Buzet; Gojtan Josip, župnik, Kaščerga po 45 para; Ante Šebesta, kapelan Cere 3 K; Mandić Ivan, upravitelj župe, Kastel 1 K; Braća Rade, trgovci, Rieka 1 K; Švegelj Petar, župnik, Movraž 50 p.; Dr. Anton Gregorčić, drž. zastupnik u Gorici 8 K; Mate Josip Slavić u Trstu 8 K; Flego Josip, župeupravitelj u Slumu 1 K i Šćitar Andrija u Pregari 45 para.

Na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru": Kaštelić Gašpar, načelnik, Materija 8 K; Sintić pop Ivo, župnik, Beli 3 K i Šiteny Venceslav, kapelan, Brgud 2 krune Povrh toga dobiju oba družtva čist prihod knjiga. — Živili i našli nasljednika!

Občina Baška razpačala je 10 knjiga i naručila drugih 10. Ugledate se i druge narodne občine u Istri u onu Baške, pa naručite u istu svrhu Spomen-knjigu.

Nadalje prodaju Spomen knjige knjižare: Turner Gjuro u Krapini, tiskara Laginja i dr. u Puli, Hartman Srećko u Varaždinu i Hrvatska knjižarnica u Zadru.

Iz kastavšćine.

U kotarski cestni odbor u Voloskom biran je 16. t. mj. predsjednikom dr. Andre Stanger, a podpredsjednikom dr. Gjuro Červar.

* * *

U Škrapni-Zvoneće umro je dne 21. t. mj. starina Mate Šepić Matijola u dobi od 87 godina. Kad su bili skoro sve Zvonečane smutili protivnici, pokojnik stajao je čvrsto uz narodnu stranku. Pokoj mu vječni!

Brzojav Gajevoj proslavi u Krapini.

Profesor Vjekoslav Spinčić

Krapina

Kastavšćina pridružuje se slaviteljem preporoditelja Ljudevita Gaja, kličuć „Još Hrvatska ni' propala". — Zastupajte občinu i kastavska družtva.

Jelušić, načelnik.

Sokolska družtva u Istri. „Sokol" kod Mihotići dobio je potvrdjena pravila.

U Kastvu gradu ustraja se „Sokol" i do 30 mladića marljivo se već vježba.

Napred Sokoli, treba vas domovina!

Pazinski kotar:

Akademsko forijal. družtvo „Istra". Dne 14. kolovoza o. g. obdržavalo je ovo družtvo svoju prvu glavnu skupštinu na Voloskom. Skupštinu su posjetili voloski prvaci, te im je vrlo drago bilo, da se je mladež u liepom broju sakupila i da se ona sve više zauzimlje za napredak svog naroda.

Iz izvješća tajnika razabire se, da je to mlado družtvo u prvoj svojoj godini pokazalo liep uspjeh oko širenja prosvjete u narod, premda se je ono imalo u svom početku boriti s materijalnim neprilikama i s drugim stvarima. Osnovalo je tri pučke knjižnice u Pazinu, Boljunu i Štrpedu sa čitaonicom sa 75 članova. Držalo je osam pučkih predavanja, 13 večernjih javnih predavanja u Pazinu i 4 pučke zabave u Pazinu, Buzetu i Boljunu. Na družtveni odbor došlo je više molba, ali kojima se žalibože nije moglo za sada udovoljiti radi pomanjkanja materijalnih sredstava. Družtvo je u svemu dobilo 2423 knjiga, a od toga ima u svojim trim knjižnicama 1103 knjige, a u zalihi 1320.

Iz blagajničkoga izvješćaja vidimo, da je družtvo imalo K 812·10 prihoda, a 709·17 K rashoda, a u blagajni ostaje još 102·93 K; te družtvo sada nema nikakve pasive.

Na skupštini razpravljalo se o potanjoj organizaciji družtva u pojedine okrajne ferijalne odsjeke. Stvorio se o tome zaključak, koji se ima u najkraćem vremenu provesti, te je u tome nade, da će družtvo sada uspješnije porad ti oko narodne prosvjete.

U novi odbor izabrani su: Fran Sloković, Pazin, predsjednik; I. Sušanj, podpredsj.; Miran Kojin, Buzet, tajnik; Ramiro Stanger, Lovran, blagajnik; S. Culja, knjižničar; I. Prudan i M. Ružić, odbornici. Revizori: J. Agneletto, J. Virant i M. Bokatić.

Poslie skupštine na zastanku čitavog djačtva razpravljalo se o organizaciji istar. djačtva u obće (Sloković), o našem novinstvu (Prudan), o učiteljištu u Kastvu (Brnčić), o Bratovšćini hrv. ljudi u Istri (Posedel) i o narodno-obrambenom radu nas djaka i o Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu (Stj. Car).

Glede učiteljišta u Kastvu primila se ova rezolucija: „Hrv.-slov. istar. djačtvo sakupljeno na sastanku u Voloskom dne 14. VIII. 1909. poziviše narodne zastupnike, političko i učiteljsko družtvo, da složno i energično rade oko toga, da pitanje sjedišta hrvatskog učiteljišta u Istri bude što skorije riešeno na zadovoljstvo tamošnjih djaka i profesora, kao i javnog mnienja".

Istog dana u 9 sati na večer počeo je komers, na kojeg je došla sva naša odličnija inteligencija iz Volosko Opatije. Na komersu držali su liepe i poučne govore gg. dr. Stanger, dr. Poščić, dr. Červar, E. Car, J. Agneletto i druga gospoda. Drugi dan po podne bio je liep izlet u Lovran i Iku, a u večer bila je u Opatiji zabava.

Iz ovog kratkog izvještaja može se opaziti, da je družtvo učinilo svoje sa svojim čednim dohodcima, a ovih praznika otvoriti će jednu slovensku pučku knjižnicu, i po mogućnosti dvie ili tri hrvatske. Preporučamo našoj javnosti ovo mlado družtvo, da ga što bolje podupire, da uzmogne ono tako što uspješnije poraditi oko materijalnog i kulturnog napredka našeg naroda.

Koparski kotar:

† **Anton Šestan.** Buzetska občina je dne 12. o. mj. izgubila prvi stup hrvatstva smrću častnog starine g. Antona Šestana. Zadnju počast mu izkazaše njegovi štovatelji iz bližnjih mjesta Grimalde i Huma, te ćak iz Pazina bijahu zastupani hrvatski otačbenici u osobama gg. prof. dr. Kevića dr. Baničevića, g. Jos. Bačića, vodje učit. pripravnice, te g. A. Bertoše, trgovca.

Neprežaljenom prvoboritelju vječna Slava — a od Boga plaća! Počivao u miru!

Iz Buzeta, 23. 8. 1909. (*Za učitelje*). Početkom iduće školske godine imala bi dva učitelja mjesta na novoustrojenoj školi u Vrhu — naime kao upravitelj, te na školi u Lanišču, kao treća učiteljska sila. Ovo da znanja hrvatskom učiteljstvu, pa da uloži molbu na c. k. kolursko školsko vieće u Kopru, koji bi želio službovati na jednom ili drugom mjestu. Za Vrh želi se starijeg već uslužbenog učitelja zbog znamenitosti škole, jer nova, te radi mjestnih okolnosti. Mjestance je zgodno, a narod dobar; doskora bit će gotova nova školska zgrada. — Učitelj sa ispitom usposobnosti do godine mogao bi postati ovdje stalnim.

Kotarska gospodarska zadruga u Buzetu obdržavat će dne 9. septembra t. g. u 9 sati prije podne u prostorijam „Nar. Doma“ XX. glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Uplaćivanje godišnje članarine; 2. Nagovor predsjednika; 3. Izvješće tajnikovo; 4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1908.; 5. Predlozi, upiti i zaključci; 6. Eventualna predavanja; 7. Žriebanje raznih agrarnih predmeta.

Iz Brestа nam pišu: Dne 29. 7. t. g. sabralo se K 19·60 za Družbu sv. Ćirila i Metoda u veselom družtvu u Brestu u kući g. Antona Mikac-Brtalja na priedlog g. Matka Sanković Soldatić iz Dane. Darovaše sliedeći: Sanković-Soldatić Matko iz Dane K 1, Sanković-Soldatić Marica iz Dane K 1, Nežić Ivan iz Nugle K 1, Ivan Šverko iz Klenovčaka K 1, Mikac Anton (Brtalje) iz Bresta K 2, Raspolić Petar, obć. načelnik iz Buzeta K 2·80, Brmbolić Ivo, obć. tajnik iz Buzeta K 1·50, Zlatić Josip, učitelj K 1. Božić Ive pok. Mate iz Bresta K 2·80, Mikac Ive (Roškin) iz Bresta K 1. Povrh toga daruje Ive Mikac (Roškin) na uspomenu svoje kćerke Ljubice, danas rodjene i krštene K 5.

Franina i Jurina.

Jur. Aó, ó. Aó!

Fr. A ce ti je Jure, ce ti se bljuva.

Jur. Dá da, aò ao ó.

Fr. A daj švragon i bljuvat hod van (ovamo) ću ti dat malo ferneta neka ti to pasa.

Jur. Daj, daj, žac već nemoren drugo, — — A hvala bogu, sada mi se je odrigaulo i pašalo dole.

Fr. Pak kako ti se je tako štumek mutil ce si cešagod pojel?

Jur. Nisen ne, nego cekaj ću ti povet, bil sen ti va Martišnjicu jež nekimi ati do komuna pak šen ti bil va oštarlje doAncijana i onde šen ti videl cegod da mi se sve potle nemore štumek saldat; ó, ó!

Fr. A daj pij još malo, ferneta, neka ti se ta štumek salda, pak ce je bilo?

Jur. Prisel šen v jutro malo raneje i šel sen k Anclјanu za mu konšenjat ati ke šen pernešel, i kako ima ostariju šen mišlel i rucit onde, kada šen prišel na vrata do kući to ti po kuće šako toliko jeden kupcić do dec dimi svaki na svoju bandu, mene se je pocelo ždvignjovat i sen šel venka dokle su to pomeli, pak sen šel nazad va kuću šen mu zrucil ati ke šen imel i šen še pošel, šubito je prišla njegova gošpá kako jeden avokat vit ce to je, onako lepa, čišta, bošá, a nogi kako da je va gnjoju bilá, a jenu traversu ka još ni nikad operena bilá da bi ju stavila kuhat bi jeden pravi kotel vodi zasmočila, onda še je pošela do naš, je želá jeno dete na koleno dala mu je šešec va ušta i pak žo da še puca voli po glave do deteta, mene ti še je pocel štumek želvižat, ma šen mislel da će mi to pašat, šen pital jeden kvartin viná i kada su mi ga pernešli, mi je šla zmuj štert z onu čištu traversu onda šen pak finil.

Fr. Aj saje a ce toliko toga je, ter on je kumpar do neke vele gošpodi va Cresu i jih požove na juzinu i viceru kadagod.

Jur. Buon apetito signori.

Fr. A pak ce nebi to mogla malo čišće derzat?

Jur. Aj bi bi žac je more bližú ma ki bi na portunu do kastela predikal i gjedal ki kan gre i ce dela, a vero ju bude lepo već, ti še pošede na portun onako lepo čišta, pak žo da še prepoveda i pobija po glave decan.

Fr. A pušti to švragon to je nanke gerdo cut, povej mi malo kako se pašuju ze pošli do Ancijana.

(Konac sliedi.)

Razne primorske viesti.

Družbina četa 1000×100. U družbinu su se četu nadalje upisala sliedeća gospoda: 40. Joso Levačić, kr. porezni pristav, Ruma; 41. Zvonimir Mrkušić, sudac, Drniš; 42. Zvonimir pl. Spišić-Japranski, kr. gruntovničar, Brod n. S.; 43. Dr. Ivan Poščić, odvjetnik, Volosko; 44. Nikola pl. Košćec, ljekarnik, Našice; 45. Dr. Fran Mandić, liečnik, Trst; 46. Grga Andreis, Selci; 47. Ante Gajer, Zadar; 48. Stjepan Gamulin, trgovac, Jelsa; 49. Pavao Tomašić, posjednik, Opatija; 50. Vjenceslav Lenac, trgovac, Rieka.

Spomenuta gospoda obvezala su se, da će najdulje do budućeg narodnog blagdana izplatiti družbi najmanje 100 K što su ih ili sabrali ili sami darovali. Već sama činjenica, da se je u tako kratko vrieme u družbinu četu prijavilo do 50 rodoljubivih gospodja i gospode, pokazuje da je misao dobra i lako izvediva.

Preporučamo svim našim Hrvatima i Hrvaticama, da se u tu našu svetu četu što prije upišu.

Napried za Družbu!

Proslava stogodišnjice narodjenja dra Ljudevita Gaja. Kroz tri dana slavila je skromna Krapina stogodišnjicu narodjenja svog najvećeg sina, preporoditelja hrvatske književnosti, narodnog velikana dra Ljudevita Gaja.

U subotu dne 14. t. mj. započela je proslava, na koju je prispjelo mnogo gostiju iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre, Bosne i Slovenije. Dodjoše od odličnika: Dr. Vatroslav Jagić iz Beča, prof. Ilešić, predsjednik „Matice Slovenske“ i kazališni intendant Govekar iz Ljubljane, predsjednik Družbe sv. Ćirila i Metoda, narodni zastupnik prof. Spinčić, nar. zast. don Frane Ivanišević iz Dalmacije, prof. dr. Hohnjec iz Maribora, odjelni predstojnik u miru delegat Roje, prof. Tandarić iz Bosne i drugi.

U 5 sati poslie podne stigoše Slovenci. Dočeka je bio sjajan, a prispješe: načelnik Ljubljane zastupnik Hribar, gradonačelnik Bleiweis, gradski zastupnici Novak, Svetec, Majer i odaslanstvo „Matice Hrvatske“. Sa Slovencima stigao je i poljački književnik Grabovski. Od Hrvata prispio je predsjednik hrv. pjevačkog saveza Milan Krešić.

Tajnik proslavnog odbora odvjetnik dr. Barbot pozdravio je Slovence, a načelnik Hribar odgovorio mu. Burni „Živili Slovenci“, „Živio Hribar“ poprati ovaj govor.

U 8 sati bila je bakljada.

Poslie 8 sati upriličena je serenada. U povorci su sudjelovala sva domaća družtva, a povorka je krenula od liečilištnog perivoja sa bakljama i lampionima pred Gajev spomenik, gdje su pjevačka družtva „Jeka i „Zagorac“ odpjevali dvie pjesme.

Glavni dio svečanosti stavljen je u program drugoga dana. U prvom je bilo dočekivanje gostiju, koji su došli u jutro redovitim i posebnim vlakovima nešto iza osam sati. Ciela se Krapina slegla na kolodvor, da dočeka goste koje dočeka burnim klicanjem, a kad se sišlo iz vlakova, pozdravi pročelnik odbora župnik Vukovinski u prvom redu potomke Gajeve, prisutnog Svet. Gaja, predsjednika sudbenog stola i dra. Gustaja Gaja iz Jaske, te njihove potomke. Načelnik Sluga nazvao je opet dobrodošlicu svim gostima.

Iza 11 sati započela je pred Gajevim okićenim spomenikom na trgu glavna poklonstvena proslava. Sučelice spomeniku biljaše pred „Hotel Central“-om podignuta kićena velika tribina, na kojoj su se smjestili najodličniji gosti, govornici, deputacije i zastupnici novinstva, koje je bilo liepo zastupano.

Sam čin narodnog poklonstva obavljen je ovim redom. Predsjednik odbora g. S. Vukovinski odpočeo je s nekoliko rieči poklonstva sjeni neumrlog Gaja. Zatim su redom što dulje, što kraće govorili: prof. Ivan Milčetić u ime Jugoslavenske akademije; ruski general Voludimirov (ruski); romanopisac Ljuba Babić-Gjalski u ime družtva hrv. književnika; prof. Bobčev u ime Bugara (bugarski); prof. dr. Tadija Grabovski u ime Poljaka (poljski i hrvatski); prof. dr. Albert Bazala u ime „Matice Hrvatske“; nar. zast. Frane Ivanišević u ime „Matice Dalmatinske“; prof. dr. Fran Ilešić u ime „Matice Slovenske“; nar. zast. Vjekoslav Spinčić u ime Istre; novinar Gjuro Džamonja u ime Bosne i Hercegovine; prof. Ferdo Rožić u ime družtva sv. Jeronima; prof. Davorin Trstenjak u ime pedagoš. književ. zbora; prof. dr. Lazar Car u ime „Hrvatskog Sokola“; tajnik Milan Krešić u ime saveza hrv. pjev. družtava i dr. Stjepan Ortner u ime družtva „Pučka prosvjeta“.

Ovi su govornici slavili Gaja kao uzkrisitelja, probuditelja, vodju, učitelja i pobornika hrv. naroda; izticali su njegove zasluge za duševno ujedinjenje južnih Slavena, njegove borbe i njegov život; označili njegovo značenje i znamenovanje u narodnoj kulturi, dali oduška počitanju i zahvalnosti i kliknuli mu u tisućama naroda: Slava mu i hvala vječna!

Kad su službeni pozdravni govori dovršeni, pristupilo se pred sam spomenik Gajev, koji su ovjenčali: ljubljanski načelnik Ivan Hribar velikim srebrnim lipovim viencem; sin Gajev Svetoslav Gaj velikim srebrnim lovor-viencem; unuk Gajev Ljudevit Gaj srebrenim lovor-viencem; prasinovac Gajev dr. Gustav Gaj srebrnim lovor-viencem; urednik „Narodnih Novina“ Milan Grlović u ime „Narodnih Novina“ kao svome osnivaču srebrnim lovor-viencem; prof. dr. A. Musić u ime Jugoslavenske akademije velikim viencem od cvieća; prof. F. Rožić u ime Jeronimskog družtva velikim viencem i predsjednik krapinske čitaonice I. Radić u ime gradjanstva krapinskog velikim viencem.

U 2 sata započeo je banket u svratištu „Kruni“, kojem je prisustvovalo do 130 osoba. Banket je potrajao do 4 sata, poslie čega započela je vrlo animirana pučka svečanost, koja je potrajala do noći.

Ovako je prošla proslava Gajeve stogodišnjice, koja će svim sudionicima ostati nezaboravna.

Oglas.

Gospodarsko družtvo u Pazinu

obdržavat će u petak dne 17. rujna u 2 sata poslie podne u prostorijama Hrvatske čitaonice svoju redovitu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvješće blagajnika;
3. Izbor novog odbora,
4. Eventualija.

NB. Ako nebude na odredjeni sat dostatni broj prisutnih članova, obdržavati će se skupština istog dana u 2½ sata po pod. bez obzira na broj prisutnih članova.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c. k. kaznionica u Primorju (Kopar i Gradiška) za g. 1910. Ima se također izpuniti potrebovnik gorivog te ogrievnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe uvidjeti kod ovog državnog nadodvjetničtva, iz uvjeta koji stoje na razpolaganje zainmanicima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od 1 krune upraviti će se ujedno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionici, na koju se dobava dotičnog predmeta odnosi. Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave.

Zapečaćeni će omot nositi naslov: „Ponuda objavljena u natječajnom oglasu dd. 18. kolovoza 1909. br. 2618/9“

Rok za podnešenje takve ponude traje do 12 sati o podne dneva 4. rujna t. g.

C. k. državno nadodvjetničtvo

TRST, dne 18. kolovoza 1909.

Traži se jedan par pasa vižlađi za lov na zeceve, izvrstni potraživači i progonići; izključuju se od srednje ruke; zahtjeva se pokus. Potanke ponude na uredn. „Naše Sloge“.

Br. 1082.

Mjesto liečnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liečnika za mjestnu občinu Punat, na otoku Krku.

Godišnja plaća K 2400. — Treba da dokaže:

1) usposobljenje u sveukupnom liečništvu;
2) austrijsko državljanstvo;
3) poznavanje hrvatskoga jezika.

Liečnik će moći držati ljekarnički ormar.

Drugi uvjeti stoje na uvid kod podpisanoga. Molbe treba dostaviti do 31. kolovoza t. g.

Občinsko poglavarstvo

PUNAT, dne 22. srpnja 1909.

Načelnik:
F. ORLIĆ.

Privatni djevojački licej, trgovačka škola, škola za kućno gospodarstvo, pučka škola u zavodu Školskih Sestara u Trstu.

Divan položaj, krasan pogled na Jadransko more, park sa igralištem, zgrada sa svim najnovijim udobnostima: električna razsvjeta, kupalište, dvorana za gimnastiku. Nastavni jezik njemački, a izim toga hrvatski, slovenski, talijanski, francezki, engleski.

Plaća se na godinu K 600, školarina za licej K 160, za trgovačku školu K 100, za kućno gospodarstvo K 200, za pučke škole K 100.

Početkom nastajne školske godine otvaraju se prva četiri razreda liceja.

Na zahtjev šalje se prospekt.

Zavod Školskih Sestara
u Trstu, via Pasquale Besenghi 6.

Anton i Frane Kraljić

PULA - Viale Carrara 3 - PULA.

Trgovina vina

dalmatinskog, viškog Opola, istarskog, bielog i crnog.

Uzorke vina šalju se na zahtjev badava i franko. Ciene umjerene.

Preporučamo našim domaćicama pravi :FRANCKOV: dodatak za kavu iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Poleđnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Ciene umjerene. – Prodaje se također na obroke.

Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjeckalice, preše za grožđe, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & R. Ježek, Blansko.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogah i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane samo prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vlastitoj kući Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Poslovno geslo:

– Uz mali dobitak, veliki promet, – istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka u ruci. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego ili takvu koja nešto točno. Dobra i pouzdana ura čuva do sitota i neugodnosti, potrebna se bojati da će se nepotrebno vrieme otaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHÜTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brillantne i optičke stvari, i potrebština za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i proporuku ljubim stvari na izbor.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna poslugá.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, avjnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skapćane, sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, boztećnosti, šechtasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopohondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekoše slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv kontinuirana struja elektro-magnetičnog križa ili zvjezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenja dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga nouspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih, kroničnih bolestih

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar, Vadasz-ulica br. 34.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 1-A.

Telefon 2190. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ecarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima **točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.**

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 2 septembra 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Novi zemaljski odbor za Istru.

U broju 34. našega lista priobćili smo u kratko tečaj prve sjednice novoizabranog zemaljskog odbora za pokrajinu Istru. Sjednici predsjedao je zemaljski kapetan dr. L. Rizzi, a prisustvovalo njoj je svih pet novoizabranih zemaljskih prisjednika.

Zemaljski kapetan pozdravio je članove zemaljskoga odbora velikim zadovoljstvom nazirojuć u njima toliko znanja, uvidjavnosti i ljubavi do pokrajine, da mu je to stalnim jamstvom za ozbiljan i plodonosan rad, kojim će se nadvladati svekolike poteškoće, koje će se pojaviti u raznim pitanjima, koja će imati da rieši zemaljski odbor. Poteškoćam, koje nastaju modernim napredkom i razvojem sviju struka javne uprave, pridružiti će se i one, što no ih je zemaljskomu odboru naložio sabor, da pripravi naime gradivo za narodnostno sporazumljenje. On nedvoji o tom, da se neće nadvladati i najveće potežkoće.

Željom, da se ublaže narodnostne borbe, neka nastane plodonosno natjecanje izmedju obiju plemena pokrajine, koje, napustiv svaku težnju o nadvladi i o pobjedama moraju pružiti svakomu narodu priliku, da se može razvijati. Urediv djelokrug, u kojem se može svako pleme pokrajine slobodno kretati, bez zaprieke i bez brige, odstraniv povod trvenju, pobrinuti ćemo se za prosvjetu, dobrostanje i za mir Istre. U nadi, da su zadahnuti svi članovi zemaljskoga odbora ovom poštenom željom, pozove zemaljske prisjednike, da započnu svoje razprave.

Govor zemaljskog kapetana saslušali su svi prisutni živahnim zadovoljstvom i jednodušnim odobravanjem.

Ove podatke vadimo iz talijanskih listova.

Zatim se je prešlo na konstituiranje zemaljskog odbora i na razdiobu pojedinih posala, koje javismo u 34. broju „N. Sl." od 19. pr. mj.

Pošto smo ovim predočili konstituiranje i tečaj prve sjednice novoizabranog zemaljskog odbora za pokrajinu Istru, neka nam bude dozvoljeno na to nadovezati nekoliko opazaka.

Kad su pod konac god. 1907. vodjeni pregovori izmedju odaslanika saborske većine i manjine radi narodnog sporazumljenja i radi nove izborne reforme za istarski sabor, zahtjevali su medju ostalim odaslanici hrvatsko-slovenskog kluba, da bi budući zemaljski odbor sastojao od četvorice članova t. j. dvojice članova saborske većine i dvojice saborske manjine. U slučaju spora izmedju članova jedne i druge narodnosti imao bi odlučivati pravedan zemaljski kapetan, koji pripada i tako saborskoj većini. Nu saborska većina ne htjede na to pristati, te bijaše, kako je poznato, u sjednici istarskog sabora dne 21. marča 1908. prihvaćena sa svimi — protiv dva glasa — izborna reforma, polag koje imadu Talijani tri, a mi Hrvati i Slovenci samo dva zemaljska prisjednika.

Dakle, već sami sastav zemaljskog odbora ne može da nas zadovolji, jer ne odgovara pravici nili faktičnom stanju našega naroda u ovoj pokrajini.

Zadovoljiti nas može pako tim manje, pošto znamo, da saborskoj većini pripada i zemaljski kapetan, koji je ujedno i predsjednik zemaljskog odbora, te su tako u zemaljskom odboru u istinu četiri talijanska člana proti dvojici naših.

Ali ni razdioba posala zemaljskog odbora ne može da zadovolji onoga, koji je iole upućen u našu zemaljsku upravu.

Povjereni su doduše našim prisjednicima poslovi oko hrvatskih i slovenskih občina, gospodarskih zadruga, cestovnih odbora, seoskih zadruga, uredjenje i obskrba vodom u području naših občina, uprava bratovštinskih zaklada, te posao sa vojničtvom, oružničtvom i vatrogastvom, ali kud i kamo važniji poslovi povjereni su talijanskim prisjednicima u obće, napose pako prisjedniku dru Chersichu, koji će upravljati sa svimi financijalnimi poslovi pokrajine. Da je to važan, daleko važniji posao nego li su poslovi oko vojničtva, oružničtva i vatrogastva, ne treba nam tekar dokazivati.

Djelokrug je dakle naših prisjednika mnogo uži i daleko manji i manje važnosti, nego li je onaj njihovih talijanskih drugova, koji su i onako u mnogo boljem i ugodnijem položaju, nego li su naši. Naši bo prisjednici ne samo da ne mogu u Poreču naći onog družtvenog života, što ga svaki čovjek njihovog položaja i njihove naobrazbe potrebuje, već će se ih smatrati tudjincima i u samom zemaljskom odboru, gdje nemogu naći prave iskrenosti, odanosti i ljubavi od strane mnogobrojnog činovničtva, koje je zaposleno kod zemaljske uprave. U velikoj četi toga činovničtva sviju zavoda i struka nema živo duše, koja bi pripadala našemu narodu i našemu jeziku. Sve su to sami Talijani, naši narodni protivnici, koji će biti našim prisjednicima na ruku ili na uslugu koliko budu morali, ali iz odanosti i ljubavi ne će nikada.

Težak je dakle bez dvojbe položaj naših prisjednika kod zemaljskog odbora u Poreču, al oni će iz ljubavi do naroda, koji ih je svojim povjerenjem počastio, uzprkos tomu svoju zadaću častno i po narod svoj koristno riešiti.

Taj položaj mogli bi im olahkotiti njihovi talijanski drugovi i sam zemaljski kapetan, budu li se oni i on držali njegovih doista liepih rieči, izrečenih na prvoj sjednici novoizabranog zemaljskog odbora.

G. kapetane, gg. talijanski prisjednici — od vas očekujemo, da pristupite od rieči — k djelu!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Imenovanje c. k. kotarskog upravitelja u Puli. Javili smo, da je bio grof Attems politički činovnik u Stojerskoj, imenovan dvorskim savjetnikom i opredieljen za upravitelja c. k. kotarske oblasti u Puli. Sadašnji kotarski kapetan g. bar. Reinlein koji je nastojao, da zadovolji svojoj težkoj zadaći i zahtjevom stanovničtva ovog kotara, zapustio je Pulu, gdje ostavlja medju narodom ugodnu uspomenu i nastupiti će novu službu kod namjestničtva u Trstu.

Proti imenovanju novog kotarskog upravitelja dižu se glasovi ne samo medju višim činovničtvom c. k. namjestničtva u Trstu, koji bivaju — uzimajuć tudjinca — zapostavljeni — već i od strane činovničtva, koli talijanskog, toli hrvatsko-slovenskog.

Novi kotarski upravitelj dolazi naime kao mladi dvorski savjetnik u Pulu, čime se ćute uvriedjenimi i zapostavljenimi stariji politički činovnici Primorja, koje je ministar unutarnjih posala barun Härtel iz vana unesenomu i mladjemu činovniku zapostavio. Preporukom ili protekcijom preskočio je novi upravitelj — tudjinac po njihovom — stare, izkusne i odlikovane domaće političke činovnike, koji su u službi i u časti 10—15 godina stariji od njega. U ostalom to je pitanje strogo činovničko i premda je to imenovanje i promaknuće nepravedno, nas se toliko ne tiče, koliko nas se tiče drugo pitanje t. j. pitanje jezikovnog usposobljenja novog upravitelja kotarske oblasti u Puli.

Tršćanski listovi — i slovenski i talijanski odsudjuju odlučno to imenovanje, osobito radi toga, što novi kotarski upravitelj nezna ni hrvatski ili slovenski ni talijanski. Mi neznamo, koliko je na toj tvrdnji istine, ali ako je istinito, da novi upravitelj političke oblasti u Puli ne pozna zemaljskih jezika, tada ne prosvjedujemo samo najodlučnije proti takovom imenovanju, već pozivljemo ujedno sve državne zastupnike Istre, da pozovu ministra nutarnjih posala baruna Härtla na red čim se sastane carevinsko vieće i da mu kažu jasno i otvoreno, da stanovništvo Istre ne kani mirno podnašati njegovih štićenika, koji ne mogu absolutno vršiti svojih težkih dužnosti.

Novi ratni brod „Admiral Spaun". Dne 30. oktobra t. god. bit će porinut u more novi ratni brod „Admiral Spaun", koji se od junija 1907. gradi u ovdješnjem arsenalu na Maslinovom otočiću.

Novi brod je tipa „scout", koje nova ratna umjeća hoće da upotriebi u velikim ratovima. Brod je dug 125 metara, širok 12·8, a visok 4·6. Strojevi su na turbine, jakosti od 20.000 konjskih sila, koje će mu dati brzinu od 26 milja na sat. Opremljen će biti sa 7 topova od 100 mm, dvie mitraljeze i dva metala za torpede.

Vuk u okolici Peroja. Od tamo javljaju, da se je prošloga tjedna pojavio vuk, što je velika riedkost za one krajeve.

Govor

narodnog zastupnika prof. Vjek. Spinčića, što ga je izrekao u ime Istre na svečanoj akademiji u Krapini povodom proslave stogodišnjice narodjenja narodnog velikana Dra Ljudevita Gaja.

Slavni zbore!

Dra Ljudevita Gaja slave Gaji: sin, unuci, nećaci, rodjaci, rodjakinje onim pietetom, kojim se slavi svoje predje.

Njega slavi Krapina u kojoj je ugledao svjetlo Božje, koja se diči svojim sumješćaninom, koja se je Njemu na čast obukla u svečano ruho, priredila svečanost, okupila nas ovdje i svratila na se pozornost svih Hrvata, a i ostalih Slavena.

Njega slavi Hrvatska i Slavonija, ta matica Hrvatske domovine i države, te Dalmacija, kojoj je uz prve dvie polmence posvetio svoju „Danicu".

Slavi Ga Bosna ponosna i kršna Hercegovina, te mala Istra.

Slave Ga Slovenci iz Kranjske, Štajera i Gorotana.

Slave Ga i ostali Slaveni.

Slave Ga jednakom odanošću seljaci, gradjani, radnici obrtnici, trgovci, ljudi više naobrazbe, učenjaci, književnici, dostojanstvenici, političari, svi, svi vjerni sinovi naročito spomenutih pokrajina.

On je sve jednako u srcu nosio, jednakom ljubavi ljubio, za sve radio, sve budio, osvješćivao, sokolio, preporadjao, zvao na nov, svoj vlastiti zajednički život.

U kolu su svi Hrvati
Stare države . . .

kliče on u svojoj karakterističnoj pjesmi *„Još Hrvatska nij propala"*; toj pjesmi — programu,
programu njegova rada književnoga, kulturnoga, političkog,
programu, u kojega duhu su snovali i radili naši kasniji najveći muževi Jelačić, Strossmayer, Starčević,
programu ujedinjene i neodvisne Hrvatske.

I kad bi imalo koju valjanost odreknuće stališa Hrvatske i Slavonije na svoju samostalnost, godine 1791., ta bi valjanost sada odpala, pošto su se bili odrekli uvjetno i za stanovito vrieme, dok se naime nepridobi one krajeve Hrvatske, koji bijahu tada pod Venecijom i Turskom. Sad već nisu nit Dalmacija i Istra pod Venecijom nit Bosna i Hercegovina pod Turskom . . .

Da nije dra Ljudevita Gaja, nesamo da nas danas ovdje ne bi bilo, nego je moguće da mnogo nas ne bi danas hrvatski niti govorilo. U Istri stalno nebi. Ako se govori, ako se hrvatski jezik rabi i u crkvi i u školi, i u uredih, i u zastupstvih, i u saboru i u javnom životu uobće, u velike je to zasluga dra Ljudevita Gaja.

Sveta mi je dužnost, da u ovom svečanom momentu kao istarski Hrvat u ime uprave Družbe sv. Ćirila i Metoda, koja je vidno počastila uspomenu dra Ljudevita Gaja u Malom Lošinju, i u ime hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru, koji predstavljaju cjelokupni hrvatski i slovenski narod Istre, dakle u ime Hrvata i Slovenaca te pokrajine iz sve duše kličem:

Slava dru Ljudevitu Gaju!

Radili svi u duhu njegova programa!

(Govornika je obćinstvo osobito oduševljeno pozdravilo i medju govorom često mu povladjivalo).

Krvoločna zvier učinila je mnogo štete medju drobnim i rogatim blagom, te su stanovnici podigli proti njemu hajku, nu nije nam jošte poznato kakovim uspjehom.

Štrajk stolara u Puli. Dne 27. pr. mj. napustili su radnici stolari radnju, tražeć od gospodara poboljšanje plaće i razne druge polakšice, čemu se gospodari protive.

Narodni darovi.

Gosp. Andrija Pirc sabrao je za Družbu u veselom družtvu u gostioni Jožeta Brdara u Puli 3 K. Gdjica M. Sirotić sabrala u veselom družtvu kod gosp. Antona Sirotića-Uličića na Vrhu kod Buzeta za Družbu K 5·10.

Današnji izkaz	K 8·10
zadnji izkaz	K 1530 55
ukupno	K 1538 65

Krčki kotar:

Iz Cresa, 23. kolovoza 1909.

Najavljeni izlet talijana iz Malog Lošinja od 22. pr. mj. velikom se napetošću očekivao, napokon nadošao i prošao. Letaci po ulicama grada pozivali ljudstvo, da što ljepše dočekaju svoju braću „nella lotta ideale". Činile se pripreme, kao da dolazi cieli Lošinj. Po kućama sakupljali novac za što sjajniji doček, za što veće izazivanje.

Došao deseti sat, parobrod se okazuje, „fratelli" dolaze. Prvi pozdrav njihov bijaše „Eviva Cherso italiana", „Eviva l' Istria italiana" s velikim refrenom, koji se čitavi dan ponavljao, a osobito na večer; i to sve pod pazkom c. k. žandarmerije. Uza sve to, doček ne bijaše kako se je mislilo. Unilaze gosti u grad, ali veliko razočaranje s jedne strane što ih imalo tako malo 170 sa svom muzikom, a s druge što ne nadjoše tako pripravno, kako si umišljahu. Odoše, da se okriepe, no i tu im brzo dosadi, a da si dosadu prikriju, počeli udarati glazbom. Vinko Iozić pomalo funkcionirao, te se dadoše u svoje lamentacije za blaženom zemljom. Eviva qua, eviva la; crveno, biele, zelene vrbce resile im junačka prsa, kao što i pripravljajućem creskom odboru, te štiti ih c. k. vlada, a četvorica oružnika čine im počastnu stražu, kojih broj još većma ih ohrabljava u izazivanju.

Konac resi djelo. Kako bi to bilo da nebi izkalili svoju njeznu žuć na „ljubezne" im Hrvate? Čim se približili „Nar. Domu" nasta zviždanje i povici „abbaso i porchi croati". Ljudima, koji su mirno na balkonu promatrali, dovikivalo se: prasci, magarci; rieči dostojne kulturnih ljudi. Na te rieči kipeća srdca ljudi, jedva se umirilo, da ne nastane pokolja. Svaki se samo u čudu pitao: gdje smo? Zar zbilja u Cresu? Zar već nismo svi sigurni u svojim kućama od vriedjanja Talijana? Grozne misli obuzimlju pamet čovjeku, koje bi ga vodile do skrajnih sredstava, na pomisao lanjske zabrane izleta mirnih ljudi i za to jer su Hrvati, a ovamo se puštaju mirno Talijani, jer je njima sve slobodno; i to sve čini ponašanje našeg kot. poglavara, koji se za Creske Hrvate brine kao i za lanjski snieg. Sve se te stvari dogadjaju, a ni jedan se ne miče, ni jedan se ne brine za nas. Nije nas briga za njihove „eviva", to je stvar Vlade, ali da se nas vriedja na našem tlu, toga nećemo u buduće dopustiti. Neka nam služi primjer Zadra; kako ondje Talijani rade radimo i mi. Dakako naći će se moguće dopisnik „Piccola" koji će preokrenuti stvar, te prikazati Hrvate kao krivce, koji su samo krivi, jer su — živi.

Dobrinjci za „Narodni blagdan".

Prigodom narodnog blagdana sakupili su naši djaci ovdje K 90 za Družbu sv. Ćirila i Metoda. Od ove svote sakupio je Ivan Mihaić u selu Gabonjin K 30. (Sav iznos predan je družbinoj podružnici u Puli. Ured.)

Voloski kotar:

„Hrvatska Čitaonica u Mošćenicama" priređuje u sriedu dne 8. septembra t. g. (na dan Male Gospoje) u prostorijama Čitaonice zabavu, na koju se najuljudnije pozivlje p. n. prijatelje i narodnjake sa cienjenom obitelju. Budući da se ne će posebni pozivi razašiljati, stoga ovaj oglas služi kao poziv.

Ulaznina po osobi 1 kruna. — Početak u 8 sati na večer. — Svirati će orkestar „lažbe občine Sušak-Trsat.

Razpored: 1. Deklamacija „Mošćenicama-gradu", spjevao Cvjetko Rubinić. 2. Pjevanje: a) „Laku noć", mješoviti zbor od P. Preradovića, uglazbio Edo Dukić. b) „Hrvatskoj Čitaonici Mošćenice", mješoviti zbor od Cvjetka Rubinića, uglazbio Edo Dukić. 3. Predstava „Župan" izvornu šaloigra u 2 čina od M. Vilharja, iz slovenskoga preveo u ovdašnje narječje E. Dukić. Osobe: Janko Dolinar, glavar (Anzelmo Ivanušić) — Miha i Anica, njegova djeca Cvj. Rubinić i Ada Dukić) — Ivan Anžè i Tomaž Vrh, susjedi (Edo Dukić i Josip Puž). 4. Tombola. 5. Ples.

Sve točke programa imadu svrhu narodne stvari. Budući da smo skrajna točka u Liburniji, pa nas se većinom mimoide; s toga ovim apeliramo na domoljube, da nas prigodom naše zabave čim obilnije posjete, te istodobno će nas poduprieti koli moralno toli materijalno, jer inače ne možemo napredovati u narodnoj stvari, koliko se od nas zahtieva.

Pokažimo i činom, da smo narodni, pa ćemo složni prije doći do željene svrhe.

Odbor.

Sokolsko slavlje u Opatiji i Volosk om. U nedjelju, dne 29. pr. mj. konstituirala se u Voloskom sokolska župa, koja nosi ime našega slavnoga Vitezića. Na tu svečanost pohrlili su našim volosko-opatijskim sokolima u pohode sokolska braća iz Pule, Pazina, Mihotića, Zameta, Sušaka, Bistrice, Ljubljane, Bakra, Crikvenice, Novoga, Bribira i Jaske. Svi su ti mili gostovi dočekani u Volosk om pucnjavom iz topića, glazbe, te velikim oduševljenjem naroda.

U 2 sata poslie podne obavilo se u dvorani „Narodnog Doma" konstituiranje naše nove — Vitezićeve župe. Starostom napomenute župe izabran je narodni zastupnik g. dr. Ivan Poščić, a podstarostom izabran je g. Lacko Križ, pokretač sokolstva u Puli.

Iza skupštine podali se sakupljeni sokoli praćeni mnogobrojnim občinstvom k luci, da dočekaju izletnike iz hrvatskog Primorja. Doček je bio sjajan, neopisiv. Nakon srdačnih bratskih pozdrava krenuli su naši dični Sokoli sa Sokolašicama i Sokolićima u veličanstvenoj povorci put Opatije. Na čelu povorke stupala je glazba igrajući narodne koračnice.

Na Slatini zaokrene povorka u „Lawn-Tennis", gdje je bilo priredjeno vježbalište, okićeno mnogobrojnim narodnim trobojnicama. Na ulazu se sjaji nadpis: „Zdravo! Zdravo!" — pozdravlja brat brata, rukuje se i za junačko pita zdravlje. Medju sokolima u odori opazili smo podstarostu Zrinsko-Frankopanske župe gosp. Kučića i podstarostu Zrinske župe g. dra Gaja. U pet sati sliedile su vježbe, koje su bile izvedene u najljepšem redu, upravo majstorski.

U 8 sati započeo je na vježbalištu ples, ali na žalost naših mladih sokolova morao se radi kiše prekinuti već oko 9 sati. U to vrieme odpratili smo naše mile goste iz Pule i hrvatskog Primorja na odlazak. Sve da je i bilo rdjavo vrieme, sakupilo se na opatijskom mulu mnoštvo naroda, koji je odlazeće gostove uz svirku fanfare i paljenje vatrometa upravo srdačno pozdravljao. Ovo je sokolsko slavlje najuzvišeniji i najvidljiviji znak našega hrvatskoga i slovenskoga bratst a, ostavilo u našim mjestima najljepši dojam. Ono nas je pred strancima pridičilo, podiglo nam ugled i — što je najglavnije — snagu i pouzdanje u sebe.

Živio naš liepi hrvatski Sokol!

Mjesto tajnika lječilišnog odbora u Lovranu. Lječilišni odbor u Lovranu razpisuje natječaj na mjesto tajnika sa godišnjom plaćom od 2000 K i 400 K za stan. Od molitelja traži se, da budu austrijski podanici, da su zdrava i čvrstog tjelesnog ustroja, lijepog ponašanja, da se izkažu sa navršenim naucimu, da nisu prekoračili 45. godinu, da poznaju posve talijanski i njemački jezik, a dostatno hrvatski, da poznaju knjigovodstvo, daktilografiju i po mogućnosti stenografiju. Imenovanje sliediti će za 6 mjeseca privremeno a onda definitivno, ako se molitelj izkaže vriednim.

Molbe valja upraviti lječilištnom odboru u Lovranu najdulje do 15. septembra o. g.

Javni sastanak u Podgradu. Za nedjelju dne 5 o. mj. u 10 sati prije podne ureklo je političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre u Podgradu, u „Narodnom Domu" javni sastanak. Na sastanak obećaše doći narodni zastupnici, državni i zemaljski onoga kotara, koji će izvieštiti svoje izbornike o djelovanju državnog i zemaljskog sabora. Sastanak će se držati za liepog vremena na otvorenom, a u slučaju nepovoljnog vremena u velikoj dvorani „Narodnog Doma".

Gg. zastupnike i goste dočekivati će sokolska glazba, koja će također igrati u vrieme objeda.

Poslie podne u 2½ sata prireditи će pjevačko-tamburaški družtvo „Gorska vila" u Račicah — 10 časaka od Podgrada — u gostioni Jenkovoj zabavu sa bogatim programom, tombolom, šaljivom poštom i plesom. U slučaju nepovoljnog vremena ovršiti će se ta zabava u „Nar. Domu" u Podgradu. Kod zabave sudjelovati će bližnja i dalnja pjevačko-zabavna družtva, zborovi itd.

Iz Mošćenica i Berseča pišu nam, da se već dulje ne može trpjeti neurednosti, koja vlada na tamošnjih poštah zbog neredovite vožnje novouvedenih automobila. Dok je tamo obćila mala poštarska kriplica sa klimavim i lienim kljusetom, primao je narod redovito svaki dan poštu, a sada, kad imademo jureće i ferćeće automobile, dolazi pošta neredovito kano u kakvom zabitom gorskom selu. Sve dosadašnje pritužbe oblasti i pojedinaca ostale su bezuspješne, jer se vlastnici automobila izgovaraju, da oni ne mogu odgovarati za to, ako se dogodi kakva nepredvidljiva zaprieka, ali te su zaprieke na dnevnom redu, te bi se ih moralo već jednom zbog obćeg interesa odstraniti.

Lovran, 25. kolovoza 1909.

Da počasti uspomenu blagopokojne Anke pl. Peršić, darova mjestnom odboru za pripomoć siromašne školske djece 10 K Dragutin pl. Peršić. — Svom dobrotvoru u ime siromašne djece najsrdačnije zahvaljuje

Odbor.

Koparski kotar:

Gospodarska zadruga u Sv. Antonu. Dne 8. t. mj. ustanovili su naši rodoljubi u poreznoj občini Sv. Anton — mjestna občina Dekani — novo družtvo pod imenom „Gospodarska zadruga". Za ustrojenje družtva zauzimao se je osobito gosp. A. Maršić, koji je također došao na skupštinu, da i tuj savjetom i izkustvom pripomogne skupštinarom, koji su ga željno očekivali i srdačno pozdravili.

Pošto bijahu pročitana i odobrena pravila, prešlo se je na izbor novog upravo. Izabrani bijahu: Ante Berdan, predsjednik, Ante Juršević, zamjenik, Dinko Kavrečić, blagajnik, Nazarij Koterle, tajnik, Ante Mužević i Ante Maršić, odbornici. U nadzorni odbor odabrane članove: M. Turko, V. Rapotec, I. Bordon, Z. Kocijančić i J. Turko.

Po izcrpljenom dnevnom redu zahvalio se je g. predsjednik svim članovom, napose gg. Koterli i Kocijančiću kao požrtvovnim promicateljem novog družtva, koje mu zaželi, da bi blagotvorno djelovalo na korist članova i naroda.

Iz Dekanih nam pišu, da se je već prijavilo za predstojeću proslavu 40 godišnjice tamošnje „Čitaonice", koja će se vršiti dne 19. septembra o. g. pet pjevačkih družtava iz koparskoga kotara te iz tršćanske okolice. Odbor za proslavu nada se, da će se priglasiti i ostala družtva iz bližnjih krajeva Istre i Trsta, pa da se uzmogne na vrieme sastaviti program proslave. Na proslavu kani odbor pozvati i gg. zastupnike onog kotara, a biti će dobrodošli eventualno i drugi narodni zastupnici.

Rodoljubno sjedište občine Dekani zaslužuje, da mu se onog dana izkaže osobitu počast, jer je od prvog početka narodne borbe uviek čvrsto stojalo u prvih redovih pod narodnom zastavom.

Proslava desetgodišnjice obstanka čitaonično-pjevačkog družtva „Primorsko" u Mačkovljah i javni sastanak. Za nedjelju bila je určena u rodoljubnom selu Mučkovlje — občina Dolina — proslava desetgodišnjice tamošnjeg čitaonično-pjevačkog družtva „Primorsko", na koju proslavu bili su pozvani narodni zastupnici Mandić, Pangerc i Valentić. Sva trojica zastupnika odazvaše se pozivu svečanostnog odbora. Dočekani povrh sela od odbora pjevačkog družtva sa glazbom na čelu i pucnjavom mužara, pozdravljeni bijahu srdačnom dobrodošlicom od družtvenog predsjednika, komu se je zastupnik Mandić u ime drugova i svoje isto tako srdačno zahvalio. Odatle krenu se svi u dugoj povorci sa glazbom na čelu na prostrano dvorište, okićeno zelenilom i zastavama, gdje se je imala zabava i sastanak vršiti.

Svečanost otvorio je predsjednik družtva poduljim rodoljubnim govorom, kojim je nakon pozdrava gg. zastupnika ocrtao dosadašnji rad svoga družtva, kojemu je na koncu zaželio, da bi slavec 20 godišnjicu, bilo bogato uspjesima i brojem članova.

Iza toga vršio se je sastanak, na kojem su izviestili izbornike sva trojica zastupnika.

Prvi je uzeo rieč zastupnik Mandić, koji je letimice ocrtao djelovanje carevinskoga vieća od mjeseca julija 1907., pak do julija 1909. Osvrnuo se osobito na položaj Slavena u parlamentu, na njihov rad i na njihove težnje u sadašnjosti i u bližoj budućnosti. Spomenuo je i razloge obstrukcije, te o raznim mislima o istoj sa stanovišta pojedinih stranaka, te zaključio, da će vlada naći medju obstrukcijonisti sve jugoslavenske zastupnike, bude li htjela i nadalje proti njima i bez njih vladati. Zastupniku je občinstvo često odobravalo, dočim mu je djevojčica u bjelini podarila krasnu kitu cvieća sa narodnim vrpcama.

Za njim izviestio je u kratko zemaljski zastupnik Pangerc o kratkom zasjedanju zemalj. sabora prošloga mjeseca u Kopru.

I njega je občinstvo na početku i na koncu burno pozdravilo.

Treći progovorio je zastupnik Valentić, koji je nešto podulje razvio program narodnih zastupnika za buduće, a taj program sadržaje osim jezikovnog pitanja i ustrojenja potrebitih školah širom Istre, osobito razna gospodarska pitanja, kojima će trebati da posvete glavne svoje sile svi naši narodni zastupnici. Govorniku se je občinstvo odužilo živahnim povladjivanjem.

Po dogovoru ograničili su se sva trojica zastupnika na najnuždnije, pošto je svečanost radi nestalna vremena kasnije započela i buduć se je jošte imalo obaviti sav pjevačko-glazbeni program.

Po programu nastupiše zatim pojedina pjevačka družtva i to ponajprije domaće „Primorsko", pak redom „Vodnik" iz Doline, „Prešern" iz Boljunca, „Slovenec" iz Boršta, „Straža" iz Plavij itd. Na koncu zapjevaše svi pjevački zborovi ukupno omiljelu Vilharovu „Slovenec i Hrvat", te veličanstvenu Hajdrihovu „Morje adrijan-

sko". Koli pojedinim zborovom, toli skupnom pjevanju svih pjevača odobravalo je burno i živalno razdragano občinstvo.

Pod samu noć odieliše se zastupnici od občinstva burno pozdravljeni i praćeni komad puta sa zastavami na čelu.

Svojom proslavom desetgodišnjice može se doista podičiti marljivo i požrtvovno družtvo „Primorsko" osobito onaj neutrudljivi odbor, koji ima da se u malenom selu bori za što bolji napredak i procvat omiljelog mu družtva.

Razne primorske viesti.

Sanatorij u Zagrebu. Pod ravnateljstvom prokušanog liečnika dra Jokovića utemeljen je u Zagrebu sanatorij, zavod za sve vrsti bolesti osim posastnih i umobolnih.

U Hrvatskoj i u obće na cielom našem slavenskom Jugu nije bilo dosele pravog moderno uredjenog sanatorija, te je godimice vrlo velik broj iole imućnijih ljudi polazilo na liečenje i na operacije u Beč, Gradac, Pešću i drugamo.

Sada medjutim i mi imademo svoj sanatorij, prvi te vrsti na našem Jugu, a po svom uredjaju jedan od najmodernijih i najhigijeničnijih u cieloj monarkiji.

U tom zavodu svakako su najinteresantnije partije Sanatorija odjeli za operacije i odjeli za liečenje. To su zračne i prostrane dvorane, odieljene jedna od druge.

Uz ove dvorane ima u sanatorijumu u prizemlju i souterrainu cieli niz odjela za liečenje: soba za liečenje mrzlom vodom, ugljične kupelji, fango kupelji, kupelji vrućim zrakom, kupelji električnim svjetlom i parom, hidroelektrične kupelji sa 4 odjela, sve vrsti kupelji sa ljekovitim primjesama; masaža rukama, elektro-masaža, masaža elektro-vibracijonim spravama, radijoaktivne kupelji. Posebna dvorana za gombanje slobodno i na spravama, za aktivnu i pasivnu gimnastiku, soba za inhalacije sa Bullingovim spravama, na krovu sunčane kupelji, a uz to liepa šetnja po perivoju, sa pogledom na skoro cieli Zagreb i okolicu. Naročito je pak sjajno uredjen odio za Röntgenizovanje. Sprave su najbolje i praktične konštrukcije, a udešene su za sve vrsti radnja, pa je cieli uredjaj jedan od najpodpunijih u monarkiji, a svakako najbolji na cielom našem Jugu.

Uz Röntgenovanje imade i sprava za Teslaizaciju (D' Anzonvalizaciju), t. j. liečenje Teslinim strujama goleme napetosti. Sva ova ljekovita pomagala nisu rezervirana samo za pacijente zavoda, nego su stavljena na uporabu i vanjskim ambulantnim bolestnicima i liečnicima.

Ovim zavodom doskočeno je potrebi, te od sada neće trebati bolestnici Hrvati tražiti lieka u tudjim gradovima.

Novo talijansko učiteljište u Gradišci otvoriti će se već budućom školskom godinom, što je upravi občine ovih dana službeno priobćeno. Gradjani onog neznatnog furlanskog gradića, glasovitog zbog velike i stroge tamnice, prirediše državnim zastupnikom dru Faidutti-u i dru Bugattu na čast svečanost iz zahvalnosti, što su im ovu stečevinu od državnih oblasti isposlovali.

† **Dr. Fran Vrbanić.** U noći od dne 27. augusta preminuo je u Zagrebu nakon dulje bolesti okrieplien sv. Otajstvi sveučilištni profesor i narodni zastupnik g. dr. Fran Vrbanić. Rodio se god. 1847. u Gospiću, a godine 1876. bijaše imenovan profesorom sveučilišta. Odlikovao se je kao pisac gospodarsko-političke struke, a na glasu bio je zbog svog poštenja, marljivosti i učenosti. Kao zastupnik pripadao je „Obzorovoj" ili Strossmajerovoj stranci, a pridružio se je na zajedničkom saboru u Pešti hrvatsko-srbskoj koalicji. Odličnom rodoljubu i učenjaku bio vječni mir i pokoj!

U „Družbinu četu" upisaše se do sada u Trstu gg. zastupnik Mandić, dr. Frane Mandić, dr. Frane Brnčić, nadzornik Franc Matejčić i dr. Josip Mandić.

Upisivanje se marljivo nastavlja, te ima nade, da će se u Trstu svi sviestniji Hrvati „unovačiti" u „Družbinu četu".

U mjesecu lipnju stigli su „Djačkom pripom. družtvu" u Pazinu sliedeći prinosi: Fr. Matejčić — Trst 40·10 K; Matija Cucančić, Pazin 20 K; J. Bastijanić, Sv. Ivan od Šterne 10 K; Na piru Lina Stihović za gdjicom M. Pikot sakupila Jelisava Stihović 11·26 K; V. Marek, Sv. Vital 10 K; M. Zović sakupio u veselom družtvu 2·20 K, a gosp. Preuzeo iz Ljubljane nadodaje 1 K; M. Poljak, Gjurgjevac 2 K; Antonija Milohnić, Cres 5 K; Ivan Mrakovčić, Cres 5 K; N. Turato, Cres 5 K; A. Zidarić, Kršan 20 K; Fr. Gorec, Baderna 10 K; J. Lilek, Baderna 10 K; Vj. Sekyra, Sv. Lovreč Pazenatički 10 K; J. Vivoda, Buzet 1 K; Učenici VI. i VII. razr. preostatak od izleta u Buzet 1·46 K; Iv. Gojtan pok. Fr., Lindar 2 K; Šimun Jedrejčić pok. Ivana, Lindar 2 K; A. Pučić pok. Anastaza, Lindar 2 K; I. Fabris pok. Andjela, Lindar 2 K; A. Brumnić pok. Antuna, Lindar 2 K; M. Češić pok. Ivana, Lindar 2 K; J. Vanik, Lindar 8 K; Sr. Cutja, Pazin 2 K; Škvoro Edo, Pazin 2 K; Iv. Sinožić, Sv. Ivan od Šterne 2 K; Gr. Bratović, Sv. Ivan od Šterne 2 K; Posujilnica u Voloskom 1000 K; Stalno omizje u Anor-jevi pivovarni u Ljubljani 20 K; Fr. Škvarc, Kubed 5 K; M. Starić, Sv. Ivan od Šterne 2 K; Sakupljeno na oprostnoj večeri abiturijenta hrv. gimnazije u Pazinu 110 K; A. vitez Klodič-Sabladovski, Trst, 20 K; A. Žužić Rola, Sv. Ivan od Šterne 2 K; R. Ružička, Roč 10 K; A. Pavletić Juran, Čiritež 2 K.

(Konac sliedi.)

Za naše seljake!

Gospodarska Sveza u Puli razašiljo ovih dana na zadruge, občine i župne urede po Istri predbrojne listove za dobavu krme i umjetnoga gnoja u slučaju, da bude država i pokrajina, kako je nada, dala u to ime kakvu pripomoć. Upozoruju se svi, kojim dođu takovi predbrojni listovi, da ih čim prije popune i povrate Gospodarskoj Svezi za Istru u Puli.

Osobito je to silno radi umjetnoga gnoja, jer taj treba da bude raztrusen čim prije, da ga kroz josen i zimu zemlja upije i dobro razluči.

POZIV

na redovitu glavnu skupštinu,

koju će dne 19. rujna t. g. u 5 sata po podne obdržavati „Malološinjsko družtvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje" u družtvenoj kući u Malom Lošinju sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Čitanje izvješća revizije.
3. Odobrenje obračuna za god. 1908.
4. Izbor novog odbornika mjesto odstupajućeg gosp. A. Zorovića.
5. Slučajni predlozi.

Kroz zadnjih 8 dana svakomu članu je prosto pregledati račune, koji će biti izloženi u družtvenim prostorijam, a počam od 12. rujna t. g.

MALI LOŠINJ, dne 29. kolovoza 1909.

Malološinjsko družtvo za štednju i zajmove reg. zadr. na neograničeno jamčenje.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c. k. kaznionice u Primorju (Kopar i Gradiška) za g. 1910. Ima se tokodjer izpuniti potrebovnik gorivog te ogrievnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe uvidjeti kod ovog državnog nadodvjetničtva, iz uvjeta koji stoje na razpolaganje zanimanicima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od 1 krune upraviti će se ujedno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionici, na koju se dobava dotičnog predmeta odnosi. Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave.

Zapečaćeni će omot nositi naslov: „Ponuda objavljena u natječajnom oglasu dd. 18. kolovoza 1909. br. 2618/9-"

Rok za podnešenje takve ponude traje do 12 sati o podne dneva 4. rujna t. g.

C. k. državno nadodvjetničtvo
TRST, dne 18 kolovoza 1909.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

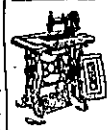

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju
sa šivaćim strojevima i dvokolicama.
Ciene umjerene. – Prodaje se ta kodjer na obroke.
Glavno zastupstvo gospodarskih strojeva, sjeckalice, preše za grožđje, i drugih gospodar. potrebština prve slovenske tvornice braće K. & B. Ješek, Blansko.

Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zah jev šalje se nov slovenski cienik franko.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zublma i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom
„Paralysian-Linimenta"
po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale ljekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelja
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Mrag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržuje pravo — prema okolnostima — promjenu plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrassy 25.

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Cuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika

C. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Zagrebačka tvornica tvrdke Hinka Francka sinovi, u svakom obziru najmodernije uredjena, pravi svoje proizvode izključivo iz najboljih sirovina.

Bit će u Vašu korist, budete li kod kupovanja davali prednost izvranomu proizvodu, pravomu: Franckovom: dodatku za kavu s mlincom, iz zagrebačke tvornice.

Sanatorium u Zagrebu.

Zavod, prvi ove vrsti na slavenskom jugu, uredjen je po najmodernijim zahtjevima medicinske znanosti i hygijene. Uredjen je za sve operatione, unutarnje, očne i kožne bolesti, za porode kao i živčane bolesti; te u obće za bolestnike, kojima radi težkih bolpva, starosti ili manjkave kućne njege treba ovakav zavod. Izključeni su od primitka slučajevi pogasnih bolesti i umobolnih.

U posebnom fizikalnom odjelu: **hydrotherapija, ugljične i fango kupelji, radioaktivne kupelji, kupelji vrućim zrakom, električnim svjetlom, parom, suncem** i raznim ljekovitim primjesama. — Masaža svih vrsti. — Inhalatiranja, Röntgenizovanje i Teslaizacija.

Sve pobliže upute daje:

Interurban telefon 1055.

Uprava „Sanatorija“
ZAGREB, Jellačićeva ulica 18

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

J. KOPAČ

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za bokićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

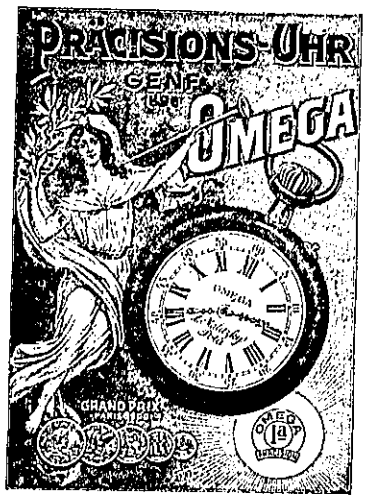

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uvijek prieka nužda. Ipak za ono, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dosta pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja neida točno. Dobra i pouzdana ura čuva do šteta i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuje dobro poznata ura kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imado uvijek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i općine stvari, i potrebšine za pušenje. Pošto ćešće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nepravanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene)** kucanja srdca, zubobolje, **mučevne slabosti, studen ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti i drhtanja na tiielu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (matokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa pumokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekoe slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječ nim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti goro navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njem. Carstvu kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu sama djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prane pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo tmynim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izrpiti cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Iste tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ecarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raziašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 37. Pula, u četvrtak dne 9 septembra 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju; nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu.

Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Sudbina jarac.

Buzet, 25. augusta 1909.

Sudbina našeg občinskog ureda? Vječni putnik — skitalica.

Par rieči o njegovim pustolovnim zgodama i nezgodama.

Sagradio se izpod Buzet-grada „Narodni dom", gdje se podigla na široko osnovana trgovina i gostionica. Podigla ga mržnja Talijančića u „gradu" i hrvatska samoobrana. Sinula ružičasta namisao: prenosimo občinski ured iz grada u „Narodni dom". Smišljeno, ročeno, odlučeno, učinjeno. Buzet se grad dignuo kô jedan: upriese se svojoj „smrti". U novom sjedištu u „Domu" držale se občinske sjednice, pa i ona za proračun. I proti prenosu obć. ureda i proti proračunu podnie talijanska stranka utok. Zemaljski odbor primivši utok svojih, dade nalog iznova prenesti obć. ured u „grad", a obć. proračuno povrati nepotvrdjene, jer sastavlj ni izvan sjedišta obć. ureda (u Buzetu).

Naši nepopustiše, neposlušaše, akoprem sada tekar uvidiše, da se prenosom obć. ureda nešto prenagliše, pa podnesoše proti odlici zemaljskog odbora utok na vrhovno sudište. Ovo dalo pravo zemalj. odboru proti obćenitom očekivanju i nadama iztaknuvši, da se obć. autonomija nalazi u zemalj. autonomiji, kao manje kolo u većemu, pa se zato nesmije obć. ured prenašati bez dozvole zemalj. odbora. Valjalo se dakle pod moraš vratiti u „grad", al kamo? Nek odluči zemalj. odbor. Došao njegov izaslanik, da nadje zdrav i zgodan lokal za obć. ured. Staru obć. kuću pronadje sasma nepodesnu, nezdravu i nedostojnu za ured ikoji, s kojega razloga osim drugih (da se občinarima olahkoti — prikrati put) prenešen bi ured u „Dom". Povjerenstvo odabra kuću Ban za novi obć. ured. Sila kola lomi: jedne nedjelje uzsliedio je prenos u „grad". Sakupljen narod pred „Domom" protivio se, demonstrirao, al oružanoj sili morade se podvrći i popustiti.

Zbog prenosa ureda nastala je promjena u načelničtvu. Načelnik Fr. Fiego odstupio radje, nego da se podvrgne „juntinoj komandi", te i nadalje načelnikovati u Buzetgradu. Pod novim načelnikom g. Petrom Rašpolićem ured bi premješten u milo susjedstvo c. k. poreznog blagajnika Bigatta i „otca domovine" dra Sandrina, da pod njihovim „zaštitničtvom" srelno plovi občinski brod... I započela „sretna" plovidba bez vjetra, bez novaca, jer se naši „prijatelji" pobrinuli, da občina ne smije utjeravati namete nepotvrdjenjem občin. proračuna. Išlo se tako napried kubureći.

Stanodavka udova Ban odkaza občini uredske prostorije. Valjalo opet izaslanika „juntinom" putovati u Buzet, da potraži drugi krov. Tako dodje obć. ured bliže „Loparu", odakle se pruža liep vidik na Mirnu i njezinu dolinu, u dvor, čuj, gdje su nastavali otrag par stotina godina mletački kapetani razorenog Raspora. Danas stoluje hrvatska rieč i gospoduje Hrvat u palači, odakle se čula i poštivala sa strahom i trepetom tvrda rieč kapetana „kraljice mora", ponosne Venecije, požderljivi lav. Sudbina jarac. Propadnu sve: nestalo republike i njenih kapetana bezdušnih i krutih, nestalo talijanštine, prestalo hlapčevanje, sužanjstvo, a potlačenu narodu stali svitati bolji, čovječanskiji dani.... Ide vrieme, ruši kule i gradove i dižu se polagacko novi gradovi i hramovi pravice, novi ljudi ustaju...

Drži ovo na pameti, hrvatski moj narode, pa vjeruj u se i u svoju jakost i konačnu pobjedu. Al prije svega poštuj sebe i svoje ljude i budi složan. — Onda: ne očekivaj ni traži hljeba iz tudje (talijanske) ruke.

Konac? Obć. ured nalazi se u zadnje spomenutoj kući, ovdje bi iznova občinski proračun pretresan i odobren od zemalj. odbora nakon preko godine „bezvladja". Kad će opet ured u „N. Dom"? Mirovat ne ćemo, dok ovo ne postignemo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Proslava 10-godišnjice „Čitaonice" u Puli. Prošle nedjelje sastali su se u dvorani ovdješnje Čitaonice predstavnici svih narodnih društava u Puli na dogovor, kako da se što ljepše i dostojnije proslavi četrdesetgodišnjica obstanka Čitaonice u Puli, koja pada u ovom mjesecu. Na tom dogovoru zaključilo se obdržavati proslavu dne 3. oktobra t. g., te bi izabran odbor, koji će spremiti sve za proslavu. U jednom od naredbih brojeva našeg lista iznieć ćemo cieli historijat „Čitaonice" u Puli.

Zabava Sokola. Jučer je ovdješnji Sokol priredio u vrtu Narodnog Doma vrlo uspjelu zabavu sa tamburanjem, predstavljanjem, šaljivom postom i dr. Prostrani vrt Nar. Doma bio je načinčen občinstvom, koje je do svršetka ostalo na okupu i živahno se zabavljalo. Opažamo bez zamjere, da kod šaljive pošte ne bi smjela drugi put na dopisnicama faliti Družbina marka, koje mora odbor prilipiti na dopisnice, a občinstvo će rado dati još one 2 para.

U nedjelju 12. t. mj. priredjuje sličnu zabavu u vrtu „Narodnog Doma" narodna radnička organizacija.

Vatra na ratnom brodu „Gamma". U nedjelju oko devet i četvrt na večer čuli su se tri hitca iz topa sa ratnog broda — strażara, čime je bio dan znak, da je negdje vatra u vlastničtvu vojnog erara. I zbilja opazilo se vatru na Fiželi na ratnom školskom brodu za mine „Gamma". Gorilo je na prednjem brodu, a kako na brodu ima puno masti i ulja, gorilo je to kao slama i veliki stupovi gusto, dimu dizahu se visoko u zrak. Tu se skupilo kakovih 700 vojnika i vatrogasci gradski i arsenala da uguše vatru, ali im nije poslo za rukom. Videći da bi mogla na brodu nastati eksplozija, morali su topovima probušiti brod, koji je uslied toga potonuo i tako se spriečila još veća nesreća.

Sutradan počeli su oko potopljenog broda radnje, da ga dignu na površinu.

Istarski žepni koledar „Jorgovan". Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izašao je „Istarski žepni koledar Jorgovan" za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržaje „Jorgovan" obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilježke primitaka i izdataka, ljestvice za biljege, poštanski cienik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan I. i II. drugi dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto; drugi dio zabavno-poučno štivo sadržaje: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Ladjici* (pjesma); *Morâ* (pričica); *Mudro rečenice; Ivica i Draga i njihov zeko* (pjesma); *Odvažni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobljubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržaje: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilježke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan" je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uviek imati uza se. Ciena je 50 p., a tko naruči 10 komada dobije ga po 45 para komad, kao što i knjižare imaju znatan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Narodni darovi.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda prispješe nam ovi iznosi: veleč. g. Ivan Gabrielić, kapelan u Kastvu, šalje K 4·80 što ih je sabrao odio puljskih Sokola u Kastvu; g. Antun Rajko iz Montrilja šalje K 3 sabranih na Rokovo medju svojim gostima u kući.

Današnji izkaz	K 7·80
zadnji izkaz	K 1538·65
ukupno	K 1546·45

Voloski kotar:

Novo društvo. C. k. namjestničtvo u Trstu uzelo je na znanje pravila novoga tamburaškog društva „Halubljan" sa sjedištem u Sv. Matoju občina Kastav.

Komunalna mala gimnazija u Voloskom-Opatiji. Ovih dana stigla je dozvola c. k. ministarstva bogoštovja i nastave u Beču za otvorenje komunalne male realne gimnazije u Voloskom-Opatiji.

Prvi razred te škole otvorit će se 20. septembra 1909. a upisivanje obaviti će se 17. i 18. istoga mjeseca od 9 — 12 sati prije podne u občinskom domu u Voloskom I. kat.

Kod upisivanja treba prikazati: 1. krstni list u dokaz da je učenik navršio ili da će tekom sunčane godine 1909. navršiti 10. godinu, 2. školske vijesti u dokaz da je dobrim uspjehom svršio 4. razreda pučke škole, 3. svjedočbu da je uspjehom bio cijepljen, 4. konačno mora položiti prijamni ispit.

Djevojčice neće se za sada primati u školu kao redovite učenice, pošto to školske oblasti za sada ne dozvoljavaju.

Svaki učenik što bude primljen u zavod morat će platiti u ime upisnine K 4, u ime školarine K 30, za semestar, a K 1, mjesečno kao prinos za učeničku knjižnicu.

Oni djaci koji budu imali za to propisane uslove biti će u II. semestru na molbu oprošteni od plaćanja školarine.

Opaža se da će djaci, koji budu absolvirali jovu realnu gimnaziju imati pristup koli na višu realnu toli na višu gimnaziju, nautiku, trgovačke i vojničke škole, tako da se mogu posvetiti svećeničkom, činovničkom, odvjetničkom, inžinirskom i vojničkom staležu.

Izvanjska djeca, koja žele polaziti navedenu školu te stanovati u Voloskom-Opatiji neka se prijave odboru za osnovanje realne gimnazije u Voloskom (Dr. Ivan Poščić), koji će njima priskrbiti stan. Istomu odboru neka se prijave ona gospoda ili gospodje koji žele primati djecu na stan i hranu.

Pučka zabava u Račićah kod Podgrada. U nedjelju obdržavan je, kako smo javili u prošlom broju, u prostranom dvorištu „Narodnog Doma" u Podgradu javni sastanak, što ga je sazvalo na pobudu rodoljuba iz Podgrada političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre. Sastanku prisustvovali su mnogobrojni izbornici one i susjednih občina i šestorica narodnih zastupnika.

Poslie podne priredilo je pjevačko tamburaško družtvo „Gorska Vila" iz Podgrada narodu na zabavu i u počast narodnim zastupnicima veliku pučku zabavu u prostorijah gostione Slavoja Jenko u susjednih Račicah.

Osim mnogobrojnog domaćeg občinstva prisustvovali su zabavi mnogi gosti iz vana, a medju ovima i sva šestorica narodnih zastupnika, koje je narod srdačno susretao i živahno pozdravljao.

Na prostranom dvorištu zelenilom i zastavama ogradjenom i urešenom, sagradjen je bio ukusan paviljon za pjevače, tamburaše i glazbu, a nedaleko od njega nalazio se je šator, pod kojim su domaće gospodje i gospodjice u bjelini prodavale slastice, vino u butiljama, likere, razne vrsti jela itd. Uz taj šator nalazio se je ribolov, u kojem su mnogi ribari kušali svoju sreću. Šaljiva pošta sa razglednicama zadala je mnogo brige i posla mladomu poštaru i listonoši I. Bileku.

Pod vrlo vještim ravnanjem neutrudivog zborovodje g. Grma odpjevali su izmjenice „Gorska Vila" i „Ilirska Vila" iz ilirske Bistrice vrlo točno i krasno više muških i mješovitih zborova, od kojih nekoje morali opetovati. Svaku čast pjevačicam, pjevačem i njihovom zborovodji.

Buzetska „Sokolska glazba" zabavljala je občinstvo igrajuć sve same narodne komade, te bijaše često burnim odobravanjem nagradjena. Po dovršenom programu

započeo je živahan ples. Na večer spustana je umjetna vatra.

Narodni zastupnici odputovaše skoro svi prije noći, te ih je obćinstvo na rastanku vrlo burno pozdravilo.

Na koncu vežo nas dužnost, da pohvalimo javno tamošnju inteligenciju ženskog i muškog spola, koja je prije podne kod javnog sastanka, a poslie podne kod pučke zabave živo i djelotvorno sa pučanstvom sudjelovala. Živila!

Pohvaliti moramo i gostioničara „Nar. Doma" u Podgradu, koji je svoje gostove valjano poslužio.

Javni sastanak u Podgradu. Primili smo obširno izvješće o javnom sastanku, koji se je vršio u nedjelju u Podgradu ali za danas radi nestašice prostora nemožemo priobćiti. Tomu sastanku prisustvovali su narodni zastupnici Laginja, Mandić, Pangerc, Poščić, Sancin i Spinčić.

Spomen-knjiga Spinčićeva. Na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru" i „Djačkog pripomoćnog društva" u Pazinu priposlali su općini Kastav u počast gosp. prof. Spinčića namiriv knjigu, koje se rasprodalo preko 1200 komada, još posebice nadalje, slijedeća gospoda:

Dr. Ćiković Ljudevit, u Trstu K 8, Martinić Gašpar iz Iloka; Corazza Gjuro iz Podgrada; Dr. Lukanović D. iz Čivlo; Sfiligoj Josip iz Gorice; Dr. Dorčić Frane iz Pazina; Justi Adolf iz Opatije; Baf Franjo iz Tinjana i Jedjinić Niko iz Omišja po 1 Krunu; Jarnjek Josip iz Općine 50 para. Ćek Franjo iz Voloskog K 3, Košir, Ante, župnik iz Tinjana K 1, Matejčić Fran — Trst 6 K; Oršić Matija, kanonik — Krk 3 K; Pop, Marko Mrakovčić Kornić 3 K; Mandić Kazimir, župnik — Sovinjak 1 K; Šlajpah Franjo — Vela Luka 1 K; Petrak Josip — Rukavac 1 K; Dr. Kv. Kl. Bonifačić — Lošinj mali 1 K; Poscher Leandra — Pazin 45 para.

Za djačko pripom. društvo u Pazinu: Franković Juraj iz Berseča 2 K.

Za „Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru": Bačić Josip — Grobnik, 8 K. Živili i našli nasljednika!

Promjena na pošti u Podgradu. Od tamo nam pišu. Po smrti bivšeg pošte meštra, talijanaša P. upravlja našim poštanskom-brzojavnim uredom već dulji niz godina jedna gospodična iz susjedne Postojne, koja može teško da svlada velik posao, što ga imade sa upravom. Ona se silno muči pri tom i nastoji, da podpuno zadovolji tolikom poslu. Molbe stanovništva za drugu osobu kod naše pošte ostale su neuslišane sve do sada premda smo nepobitno dokazali, da jedna osoba nemože toliki posao svladati i akoprem imadu manje pošte od naše po dvie osobe.

Ovih dana ostavila nas gospodična poštarica jer je dobila bolje mjesto a amo dolazi — kako se čuje neka druga poštarica. Mi u načelu nemamo ništa proti poštaricam, ali za težke službe jesu svakako valjaniji i spretniji muškarci i radi toga molimo, da nam se pošalje poštara, Slovenca ili Hrvata, koji pozna ne samo podpunoma naš jezik, nego koji i s narodom ćuti jer je ovo poštansko okružje čisto slovensko-hrvatsko — bez ikakve tudjinske primjese. Nadamo se, da će se ovoj pravednoj želji zadovoljiti i to tim radje pošto neće manjkati za to sposobnih molitelja.

Pazinski kotar:

Imenovanje u školstvu. Provizorni učitelj na hrvatskoj državnoj gimnaziji u Pazinu Zvonimir Doroghy i suplenat Ivan Brgić imenovani su pravim učiteljima, a absolvirani filozof Niko Milačić, rodom iz Vrbnika a nastanjen u Puli, imenovan je suplentom na tom zavodu.

C. k. hrvatska velika gimnazija u Pazinu. Upisivanje novih učenika za I. razred za nastojnu školsku godinu 1909.-1910 obaviti će se se dne 16. rujna od 8 — 12 sati prije podne. Tko želi biti primljen, valja da se prijavi u gimnazijskom upraviteljstvu u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika te ima donijeti sa sobom **krstenicu** (biljegovanu), kojom će dokazati, da je navršio **desetu godinu** života ili da će ju navršiti do konca 31. prosinca 1910. Ako je pohadjao pučku školu, ima prikazati i svjedočbu polaznicu, u kojoj moraju biti redovi iz vjeronauka, nastavnoga jezika i računstva.

Prijamni ispit za I. razred obdržavati će se dne 16. rujna. Dosadašnji učenici Zavoda mogu se prijaviti na upis dne 17. i 18. rujna od 10—12 sati.

Pripravni, popravni i naknadni ispiti za ostale razrede bit će dne 16. i 17. rujna od 8 sati unaprijed.

Gospodarsko društvo Pazinu prima naručbe za nabavu umjetnog gnjoja za seljačke gospodare (Thomažova žlindra 16—18% ili superfosfat 14—16% (bijeli gnjoj) cijena ustanoviti će se polag nabavnog računa i troškova prometa franko Pazin. Polovicu cijene dužne su stranke odmah kod preuzeća robe platiti budući da za ostalu polovicu cijene potpisani odbor je poduzeo već shodno, da izposluje kroz gospodarsku svezu za Istru podporu od vlade u tu svrhu, s toga ako bi se povoljno riješila odborova nakana, za drugu polovicu iznosa, kupci bi platili samo toliko, koliko nebi bila dostatna vladina podpora namjenjena sveukupnoj društvenoj nabavi gnjoja. Naručitelji koji ne budu uzeli naručenu robu postupati će se proti njima sudbenim putem.

Odbor gospodarskog društva u Pazinu, poduzeo je slični način dobave umjetnog gnjoja za seljačko gospodarstvo za područje svog djelovanja u svrhu, da si siromašni gospodari mogu nabaviti dobru robu uz sniženu cijenu, za da si za marvu mogu prirediti dovoljno krme, budući da iza kako je nastala vinska kriza, marva je jedino utočište seljaku, za da može uzdržavati svoj tako već nesnosni položaj.

Za slučaj, da se postigne vladina podpora kako već zgora navedeno, blagodat iste podpore, biti će namjenjena onim seljakom, koji faktično nisu u stanju, **da si mogu gnojoj nabaviti po cijeloj cijeni.**

Opozoruje se cijenjenu javnost, da velika utakmica na spekulativnom polju je dovela sve poslove do veoma nepogodnog položaja za potrošnike ili konsumente, jer se roba priredjuje za promet, većim dijelom na unosni dobitak, a ne za dobar uspjeh namijenjenoj svrsi, stoga gospodari uopće, bi morali svoje poslove sami **medju osobno združeni obavljati**, kako se to već odavna kod svijuh prosvjetlenih naroda običava bilo za nabavu ili prodaju robe ili proizvoda za da se zapriječi koje kakve zloporabe udešene od spekulanata izravno na štetu i propast seljačkog gospodarstva; budući da poslovica kaže, da svaki je kovač svoje sreće.

Tko se želi prijaviti za nabavu umjetnog gnjoja, neka se prijavi kod Josipa Mandić-a, društveni odbornik u Pazinu, što u kraćem vremenu moguće, za da se mogu u korisno doba provesti naručbe.

Takodjer može se dobit kroz „Gospodarsko društvo" u Pazinu veoma fina vrst krumpira: **Garly Rose**, koji, kako se iskusilo u Istri puno rodi — što je za naše odnošaje osobito važno — veoma rano uzrije tako, da se pokle se ga pobralo, može sijati kupus, broskva, repa, jarka itd., sa dobrim uspjehom. Cijena 12 para po kilogramu.

Napokon imade društvo i nešto izvrsne pšenice za jesensko sijanje uz običnu tržnu cijenu u zalihi.

Tinjan, 1. rujna 1909. Danas na veliku našu žalost ostavio nas je naš ljubljeni i požrtvovni župnik, vlč. g. **Antun Košir**, i proselio se u svoju novu župu, u **Kontovel** pri Trstu.

Malo je vremena medju nama bivao, samih pet godina, ali je u to kratko vrijeme mnogo dobra učinio. Sve svoje duševne i tjelesne sile posvetio je radu na vjerskom i narodnom polju. Sretnih li Kontovelaca, koji dobivaju u njemu izvrsnoga svećenika i odličnoga rodoljuba. Mi im čestitamo!

Našem nezaboravnom gosp. župniku želimo u novoj postojbini obilje sreće. Svaki njegov korak, svaki njegov čin blagoslovio Bog!

Za upravitelja dolazi k nama duhovni pomoćnik iz **Rojana**, č. g. **Josip Križman**, koji ostaje kod nas do imenovanja novoga župnika.

Želja je naša, da se to zbude čim prije, i da dobijemo svećenika, koji će medju nama raditi onakvim žarom i onakovom revnošću kao i njegov predšasnik, koji je znao liječiti rane naroda u svakom pogledu. posvetivši se sav svom uzvišenom zvanju i rodoljubnom radu.

Koparski kotar:

Pučka knjižnica u Dekanih. Istoga dana kad se bude vršila proslava 40 godišnjice „Narodne Čitalnice" u Dekanih otvorit će takodjer hrv.-slov. ferijalno društvo „Istra" u istom selu te istom prilikom svoju „Pučku knjižnicu".

Prostorije će dati na uporabu „Čitalnica" gama.

Otvorenje uslijedit će 19. IX., koštо je već javljeno istoga dana vrši se u Dekanima cilka svečanost te će s njom biti spojeno i ovo otvorenje.

Uljudno molimo rodoljube, i prijatelje pučke prosvjete, da nam pošalju knjiga.

Rakitovac. Na predlog kuma i predsjednika ove podružnice, sakupilo se na večeri dne 29.8. 1909. kod krsta Zorke Josipe Rožac od roditelja, Miha, i Marije Nemac — u Rakitovcu, za Družbu sv. Ć i M. K 12.20. Darovali jesu:

Roko Žigante K 2, Miho Rožac otac djeteta Zorke Josipe K 2, Anton Tripar kum, K 2, Ivan Rožac djed djeteta K 1, Ludvig Vičić, željezničar K 2, Antica Žigante 2. Roka 20 h, Antica Rožac br. 14 20 h, Marija Rožac br. 15 20 h, Dinka Mikolavčić žena Župana 20 h, Josip Mikolavčić Župan K 2, Katica Mikolavčić teta djece 20 h, Marija Tripar kuma 20 h. Skupa 12 K 20 h.

Hvala darovateljem!

Iz Klenovšćaka. Na prijedlog gosp. Zlatić Blaža poštara u Slumu sabralo se kod veselog društva na blagdan sv. Roka u Klenovšćaku u kući gosp. Ivana Sverka, posjednika, slijedeća svotica za družbu sv. Ćirila i Metoda:

Zlatić Blaž K 5, Poropat Mate Valkarin K 3, Sverko Djuro, Pazin K 3, Sverko Grgo, Vodice K 2, Božić Djuro, Brest K 1, Flego Ante, Sv. Dunat K 1, Nežić Ivana, Nugla K 1, Sverko Ivan K 2, Sverko Katica K 1, Zlatić Marko, učitelj K 2, Zlatić Anica K 1, Ribarić Josip, prof. K 1, Ribarić Angela K 1, Ribarić Anica K 1, Sverko Anton K 1, Bradetić Ivan 40 h, Zlatić Josip 40 h, Nikolina Sovdat, sa suprugom K 2, N. N. K 1 20 h, Černjeka, učitelj K 1, Mate Gregorović, pravnik K 1, ukupno K 32. Novac je poslan ravnateljstvu Družbe u Opatiju.

Razne primorske viesti.

Odlikovanje. Preč. g. Dr. Kl. Bonefačić, župnik u Malom Selu imenovan je počastnim kanonikom stolnoga kaptola u Krku.

Sazov istarskog sabora. Vlada je predložila zemaljskom Odboru za Istru, da sazove istarski sabor na zasjedanje. Usljed toga, kako se pogovara, bit će istarski sabor sazvan već 15. t. mj. na ponovno zasjedanje, kako je zemaljski Odbor zaključio u izvanrednoj sjednici.

† **Karlo Miklavčić.** Prošloda petka preminuo je nakon duge bolesti u 50. g. svoga života u Sv. Križu kod Lilije u Kranjskoj umirovljeni župnik tršćansko-koparske biskupije veleč. g. Karlo Miklavčić. Služio je u raznim župam Istre i tršćanske okolice kao duhovni pomoćnik, a zadnje bijaše mu služba župnika u Žminju. Tuj su mu zadali tamošnji krnjeli i šarenjaci kano svećeniku i rodoljubu tristа jada, čega nije mogla njega živahna i vesela ćud i veoma ćutljiva narav dugo podnašati. Obolio je tamo i napustio službu povukav se u rodnu mu Kranjsku.

Žminjci pak nisu, nikad zaboravili na svog dobroga župnika, te su mu posljednji poštu iskazali na sprovodu. Posebna deputacija, predvodjena po samom načelniku, korenjaku Franu Pučiću, bila je na sprovodu, koji se obavio u nedjelju dne 5 t. mj.

Čestitom svećeniku i rodoljubu bila lahka domaća gruda, a duša mu se raja naužila!

Imenovanja kod zemaljskog kulturnog vieća. Predsjednikom zemaljskog kulturnog vieća za Istru imenovan je opet za rodovitu dobu do god. 1914. gosp. Augustin Tomasi, zemaljski zastupnik i posjednik u Motovunu. Ministar poljodjelstva imenovao je na temelju ustanova zemaljskoga zakona za Istru od dne 8. septembra 1884. Z. Z. L. br. 86 članovi zemaljskoga kulturnoga vieća župnika u Bermu veleč. gosp. Josipa Grašića te g. Viktora Mraka zem. zastupnika i veleposjednika u Pazinu.

Umirovljenje i promaknuće. Naš zemljak veleuč. gospodin dr. Drago Lukež, savjetnik financijalne prokure u Trstu zamolio je za umirovljenje, te mu je tim povodom podieljen naslov financijalnog nadsavjetnika. Čestitamo!

Kovanje novca od 2 i od 100 kruna. Kako pišu bečki listovi, dobila je državna kovaona novca nalog, da pripravi potrebito za kovanje novca od 2 i od 100 K. Komade od 2 K zamieniti će forinte i težiti će koliko dvie sadašnje kruno to jest nešto preko 10 grama. Na jednoj strani biti će careva slika, na drugoj brojka 2 K i carski orao.

Komadi od 100 K stupiti će kasnije u promet, te se još nezna, kako će izgledati.

Razpisan štipendij. Početkom prvog polieća školske godine 1909./1910. ima se podieliti jedan štipendij od godišnjih 224 kruna iz zaklade blagopokojnog biskupa dra Jurja Dobrile. Pravo uživati ovaj štipendij imaju u prvom redu rodjaci zakladatelja. U slučaju, da nebi bilo takovih molitelja, podielit će se štipendija takodjer drugomu djaku iz Istre, u kojem slučaju imaju prednost sinovi siromašnih seljačkih obitelji slavenske narodnosti.

Družbina četa 1000×100. U družbinu četu upisala su se nadalje slieđeća gospoda koja su se obvezala, da će svake godine sakupiti i družbinom ravnateljstvu uplatiti 100 kruna: 51. Stipan Blažević, trgovac, Supetar; 52. Kazimir Jelušić, načelnik, Kastav; 53. Ambroz vitez Haračić, prof., Mali Lošinj; 54. Antelić Julije, knjigovodja, Kotor; 55. Pavle Mihaljević, trg. poslov., Drvar; 56. Dr. Gustav Gaj, odvjetnik, Jastrebarsko; 57. Dr. Dinko Trinajstić, zast. naroda, Pazin; 58. Ivan Trinajstić, župnik Dobrinj; 59. Dr. Niko Banićević, odvj. kandidat, Pazin; 60. Franjo Petrić, trgovac Rieka.

Kako se vidi, redovi se družbine vojske sve više popunjuju. Čast imena hrvatskoga i spas naše hrvatske Istre nalažu nam, da ne sustanemo. I ne ćemo sustati. Čvrsto je naše uvjerenje, da će se u našem narodu naći 1000 požrtvovnih Hrvata i Hrvatica, koji će se odazvati pozivu družbinog ravnateljstva i stupiti sa svim žarom u redove družbine vojske. Mi se u to čvrsto nadamo. U toj nas nadi krepi misao, da još živo naš stari, dašt dobri hrvatski narod.

Napried za Družbu!

Istarsko-talijanske izložba. Novine se talijanske opet jednom razpisale o toj tobožnjoj zemaljskoj izložbi Istre, koja će biti u istinu samo krnj-izložba ili izložba manjine stanovništva Istre t. j. talijanska

izložba. Sada su se počeli konstituirati odbori u pojedinih talijanskih ili talijanaških gradovih i občinah Istre. Tako se konstituiraše takovi odbori u Kopru, Puli, Vodnjanu, Tinjanu, Dragući, Pazinu, Kanfanaru i Žminju. U Kanfanaru su primjerice na čelu odbora dva florentinca t. j. gg. Jug i Kosara.

Doznajemo, da pojedini članovi središnjeg odbora za tu izložbu šaraju i oko naših občinah i naših pojedinaca, ne bi li ih nagovorili na to, da i oni štogod izlože. Mi smo u ovom listu jasno dokazali, zašto ne mogu Hrvati i Slovenci Istre sudjelovati kod te izložbe. S našim se mnienjem slažu svi odlučujući naši krugovi. S tim se mnienjem slažu — koliko doznajemo i oni činbenici, na koje se je talijanski središnji izložbeni odbor radi našeg sudjelovanja u svoje vrieme obratio.

To je dakle mnienje općenito kod svih sviestnih Hrvata i Slovenaca Istre. Ali imade još te dosta nesviestnih, koji će se dati raznim obećanjima i molbama nagovoriti. Radi ovih i ovakovih bilo bi potrebito, da se spomenuti naši čimbenici već jednom javno oglase što misle o toj izložbi i da dadu naputke onim, koji su eventualno još te u dvojbi, neznajuć što im je činiti.

Sveobći jugoslavenski sastanak u Ljubljani. Kako pišu tamošnji listovi, osnovao se je tamo posebni odbor, koji će prirediti sve potrebito za prvi jugoslavenski katolički sastanak, na kojem će sudjelovati mnogobrojni Slovenci i Hrvati iz naših južnih pokrajina.

Jedna štipendija. Početkom školske godine 1909/1910. odati će se jedna državna štipendija u iznosu od godišnjih K 400 opredieljena za istarske mladiće, koji kane polaziti trgovačku školu u Splitu. Štipendiju će uživati molitelj za trajanje nauka.

Molitelji treba da podnesu svoje molbe c. k. namjestničtvu u Trstu najdulje do 30. septembra o. g. Priložiti valja molbi krstni list, svjedočbu siromaštva, pripadnosti i zadnju školsku svjedočbu.

Bledak lov. Tršćanskim novinam pišu iz Rieke, da su hrvatski ribari u Kraljevici prvih dana ovoga mjeseca ulovili velikog morskog psa i šest malih morskih psića. Veliki pas mjerio je u duljinu 5½ metara. Radi težine tog morskog strašila i zbog očajne borbe za život i smrt oštećena je ribarska mreža tako jako, da imadu ribari do 2000 K štete. Oni će od pomorske vlade dobiti običnu nagradu.

Stigao na sjeverni stožer? Iz Kopenhagena šalje Ritzauov ured ovu neočekivanu viest: Danski parobrod „Hans Egede", koji pripada upravi grönlandskih kolonija, prošao je jučer o podne Lerwick. Grönlandski nadzornik, koji se nalazio na tom parobrodu, odaslao je spomenutoj upravi u Kopenhagenu ovu depešu: „Parobrodom Hans Egede putuje američki istraživalac dr. Cook, koji je sa svojom polarnom ekspedicijom prispio dne 21. travnja 1908. na sjeverni stožer. Dr. Cook stigao je u svibnju god. 1909. od rta Yorka u Upernwick. Eskimozi s rta York potvrđuju izpravnost izvješća o Cook-ovu putovanju.

U mjesecu lipnju stigli su „Djačkom pripom. družtvu" u Pazinu sliedeći prinosi: P. Krulčić, Roč 2 K; J. Aničić, Zvoneće 10 K; Iv. Gabrijelić, Kastav 2 K; I. Vodička, Vodice 10 K; I. Jurčić pok. Antuna, Srčija 2 K; I. Gržinić, Pazin 2 K; G. Licul, Roč, sakupio u družtvancu u Lupoglavi 3·10 K; A. Rajko pok. Antuna Montrilj 2 K; Vj. Visković, Valtura 10 K; Dr. J. Flego, Pula 2 K; Ferenčić P., Pula 2 K; J. Orbanić, Pula 2 K; Milotić Ivan, Pula 2 K; P. Tončetić, Pula 2 K; Ivan Panjek, Pula 2 K; M. Rosanda, Vinkuran 2 K; A. Ravnić, Ližnjan 2 K; Ivan Mikovilović, Valdebek 2 K; Gr. Mihaljević, Stinjan 2 K; E. Jolušić, Pula 2 K; Dr. I. [illegible], Pula 2 K; N. Grubišić, Pula 2 K; Bl. Brečević, Pula 2 K; Dr. V. Mangiarello, Pula 2 K; Al. Petričević, Pula 2 K; R. Tomašić, Pula 2 K; J. Radović, Pula 2 K; Fr. Bulić, Pula 2 K; Al. Kandušer, Pula 2 K; A. Mezulić, Pula 2 K; P. Vranković, Pula 2 K; A. Ćkovlć, Pula 2 K; Drag. Helligstein, Pula 10 K; Dr. I. Zuccon, Pula 10 K; N. Kovačević, Pula 2 K; J. Stihovlć, Pula 2 K; Dr. I. Milić, Pula 2 K; J. Blašković, Pula 2 K; Stj. Štifanić, Sv. Ivan od Šterne 2 K; I. Vinodolac, Kavran 10 K; Mjesto vienca na odar pok. nadučitelja Antuna Nežića daruju: Dr. Šime Kurelić 10 K; Dr. D. Trinajstić 5 K; A. Žmak, učitelj 5 K; M. Diminić, učitelj 2 K; Dr. M. Oršić, sudac 1 K; Pet. Matanić, naduč. 2 K; — J. Ladavac, Pazin 10 K; Franjo Ladavac Krašan, Pazin 2 K; Br. Jurinčić, Kastav 3 K; D. Pindulić, Barban 10 K; Iv. Žiganto, Sv. Križ 2 K; I. Gustin pok. Antuna, Heki 2 K; I. Fošklć pok. Antuna Pazin 2 K; A. Ujčić sin Josipa, Grubišl 2 K; Luka Hulat, Lovran 2 K; A. Letiš, Lovran 2 K; Fani Košir, Lovran 2 K; J. Blečić, Lovran 2 K; D Čerčić, Lovran 2 K; J. Štanger, Lovran 2 K; Ig. pl. Peršić, Lovran 2 K; Iv. Piglić, Oprić 2 K; Fr. Bassan, Lovran 2 K; I. Mandić, Oprtalj 2 K; A. Tončić-Cekin, Ždrenj 2 K; A. Nedved, Šterna 5 K; Iv. Širola, Sv. Matej 2 K; Sv. Matej 2 K; Iv. Širola, Sv. Matej 2 K; A. Trinajstić, Sv. Matej 2 K; Ryšlavy F. Kastav 2 K; K. Jedretić, Kastav 2 K; V. Žigulić, Kastav 2 K; V. Orlandini, Poreč šalje sabranih 20 K, a nadodaje sam 10 K.

Plemenitim darovateljima srdačna hvala, a od Boga plaća! Odbor.

Franina i Jurina.

(Konac.)

Jur. Dosti dobro vero fino, on ti nepozniva ni slova ni lumera pak šve ordini ke prideju do podestarije mu procita jena njegova mala ka se je va skole naucila citat ta-te-ti-to-tu a kako znaš šve ordini do naše podestarije su pišane talijanski — a on bome razume talijanski — malo boje nego ja kineški i tako mala dobro cita, a on dobro ražume pak zemu više puti rog za sveću, a pak prija nego će ordini dat za koga su i publikat ce je za publikat vajada se svetuje z njegovin konsiljeron z onu flnu zenu i onda ona najprija na portunu publika, pak onda on kol crekvi.

Fr. I to je vero lepo delo.

Jur. A još, ako komu ča potreba do Ancijana ili do komuna to vajada sve najpervo pasa kroz njevine ruki i ona odredi kako se ima udelat, pak pasa stvar in publiko pervo nego kan ima poć.

Fr. Tako va Martišnjice imaju ženu za ancijana, lepa stvar, ni toga jos nisen nigdere cul. Ma šen cul da tan i put nacinjaju že onimi beci ke je vlada dala za pomoć siromahon. Kako se pak onde pašuju.

Jur. Dosti dobro, gre delat ki oće, bogat i siromah, a on lepo poteze zurnadu a jornal do zurnad do tezaci derzi ona njegova mala i tako to ti gre sve dobro da ne more boje.

Fr. A kako pak oni na komunu, kako su stavili za Ancijana do onako veloga komuna jenoga cloveka kl ne zna ni citat i kako sve te takove stvari trpe.

Jur. Hm, draži ti, a ce jos nepoznivaš našu podestariju, bašta da je njihov, a pak dosta ti znat da je bekar, si me razumel.

Fr. Razumem sada sve, ma sen cul, da neće derzat, da će še vinet do Ancijana.

Jur. Šen to cul i ja dá, njegova gospá je bila rekla na portunu ne ćemo mi ne derzat to ni za nas, ćemo derzat samo za tri meseci dokle stavimo stvari na red.

Fr. Ajmemene, lepega reda. Šrića nasa, da šu nan njega dali ža ancijuna, ki će lipo štavit naš komun va red. Brizni mi.

Jur. A on da je bil rekel jeden blagdan spred crekvi, još petnajst dan ću bit Ancijan pak ne više, ma ja vidin da su pasale i tri meseci i petnajst dan i pet puti petnajst i još stoji.

Fr. Bog, Jure Bog, ćemo se kadagod drugda razgovarat, ja gren na Popanjin po šmokvi dokle je hladneje.

Listnica uredničtva.

Gosp S. K. u L. Čitali smo i mi onaj po našem dubokom uvjerenju, neosnovani napadaj na veliku većinu hrv. inteligencije u P., ali ako se ona sama ne brani ill ne će da brani, tad je to znak, da ne smatra vriednim osvrtati se na onake neslane napadaje. Da ste nam zdravo!

Iznajmljuje se uredjena soba sa liepim izgledom na zdravom mjestu u ulici Mutila br. 10, I. kat.

POZIV

na izvanrednu glavnu skupštinu.

Budući da je izmedju ravnateljstva i nekojih članova nadzornog vieća „Austro-hrvatskoga parobrodarskoga družtva" nastao razdor, podpisano ravnateljstvo primorano je sazvati

izvanrednu glavnu skupštinu

dioničara Austro-hrvatskoga parobrodarskoga družtva na dionice, koja će se obdržavati u P u n t u, u občinskoj zgradi dne **19. rujna t. g.** u 11 sati prije podne sa sliedećim dnevnim redom:

Izbor novog ravnateljstva ili novog nadzornog vieća.

Ravnateljstvo

Austro-hrvatskoga parobr. družtva.

Opazke: Dionićari, koji žele prisustvovati toj glavnoj skupštini, imadu svoje dionice u smislu §§. 20., 21. i 22. družtvenih pravila barem 6 dana prije 19. rujna položiti uz izkaznicu ili u poslovnici družtva ili kod posujilnica i gosp. trgov. družtava u Baški, Beli, Dobrinju, Dubašnici, Cresu, Krku, Malom i Velom Lošinju, Martinšćici, Nerezinama, Omišlju. Puli i Vrbniku ili kod filijalke banke i štedione za Primorje na Rieci.

Bez izkaznice neće biti nikome dozvolien pristup na skupštinu.

Broj 7990.

OGLAS.

Oni, koji su voljni moliti podporu od pokrajinske zaklade — u svrhu pohadjanja viših ili srednjih škola — upozoruju se, da podnesu pišućemu svoje molbe **do 15. oktobra** tek. god., podkriepiv je sliedećim izpravama:

a) zadnjom školskom svjedočbom;

b) svjedočbom upisa i pohadjanja dotičnog zavoda;

c) svjedočbom gospodarstvenih, ekonomskih i obiteljskih okolnostih, sa oznakom poreza uplaćenog od molitelja ili njegovih roditelja;

d) svjedočbom mogućeg uživanja podpore ili pripomoći iz drugih zaklada;

e) svjedočbom pripadnosti jednoj od pokrajinskih občina.

Imat će pak da ponovno podnesu molbu — radi potvrde — svi oni, kojim je bila lanjske godine podieljena kakva podpora ili stalna pripomoć, sa svimi izpravami, koje su kadre posvjedočiti, da još uviek postoji njihova potreba i da su podpore, odnosno pripomoći još uviek vriedni.

Molitelji ne manjih podpora od 200 K morat će se obvezati pismenom izjavom, uz jamstvo svojih roditelja ili njihovih zakonitih zastupnika, da će služiti u pokrajini barem dvie godine tečajem prvog petogodišta nakon pravomoćno dovršenih nauka.

Molbe podnešene nakon ustanovljenog roka neće se uzeti u obzir.

Zemaljski odbor za Istru.

POREČ, 2. septembra 1909.

Zemaljski kapetan:
Dr. RIZZI v. r.

Uz br. 3897/09.

Oglas.

Daje se na znanje, da je kod ove občine razpisano jedno mjesto

občinskog redara

sa nastupom službe odmah.

Uvjeti natječaja razvidni su kod podpisanog svaki dan za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo občine.

VOLOSKO, dne 3. septembra 1909.

Kravji maslac dnevno svježi 10 funti s omotom K 7·20; na pokus 6 funti K 4·50. **Med** za bolestno na srcu 10 funti K 4·05; na pokus 10 funti ½ maslaca ½ meda K 6·06. Tko jednom naruči, ostane stalni dobavljač.

Josef Naglera, Kozova. 47.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c. k. kaznionica u Primorju (Kopar i Gradiška) za g. 1910. Ima se također izpuniti potrebnik gorivog te ogrievnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe uviditi kod ovog državnog nadodvjetničtva, iz uvjeta koji stoje na razpolaganje zanimanicima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od 1 krune upraviti će se ujedno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionici, na koju se dobava dotičnog predmeta odnosi. Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave.

Zapečaćeni će omot nositi naslov:

„Ponuda objavljena u natječajnom oglasu dd. 18. kolovoza 1909. br. 2618/9"

Rok za podnešenje takve ponude traje do 12 sati o podne dneva 4. rujna t. g.

C. k. državno nadodvjetničtvo

TRST, dne 18. kolovoza 1909.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu:

Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helicol Premier" K 165, „Courir" K 155.

Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. I.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tjelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogu i tjela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Preporučamo našim domaćicama pravi :FRANCKOV: dodatak za kavu iz zagrebačke tvornice.

Sanatorium u Zagrebu.

Zavod, prvi ove vrsti na slavenskom jugu, uređen je po najmodernijim zahtjevima medicinske znanosti i hygijene. Uređen je za sve operatione, unutarnje, očne i kožne bolesti, za porode kao i živčane bolesti, te u obće za bolestnike, kojima radi težkih bolova, starosti ili manjkave kućne njege treba ovakav zavod. Izključeni su od primitka slučajevi pošasnih bolesti i umobolja.

U posebnom fizikalnom odjelu: **hydrotherapija, ugljične i fango kupelji, radioaktivne kupelji, kupelji vrućim zrakom, električnim svjetlom, parom, sunčem** i raznim ljekovitim primjesama. — Masaža svih vrsti. — Inhaliranja, Röntgenizovanje i Teslaizacija.

Sve pobliže upute daje:

Interurban telefon 1055.

Uprava „Sanatorija"
ZAGREB, Jelisavina ulica 18

Poslovodja za skladište ili konsumno družtvo veće trgovačke kuće želi stupiti u stalnu službu. Može položiti kauciju. Ponude pod „A. F. 5000", poste restante, Jelšane (Istra).

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Valerani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Svi u krojački salon Zovića!!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj!?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

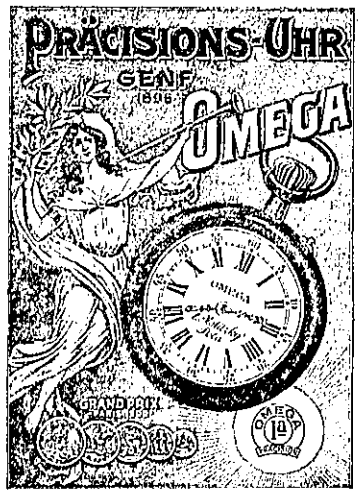

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, -
Istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva do stale i nougodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i celoli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar
PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i opličine stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto ćešće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, roume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influenco skopčane, sa bolešću hrbta, bilodila (nalokrvnosti) želudačnih grčeva, boztečnosti, tachinen punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem lieenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svuju stranu svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvratne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonica za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpošta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·40 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izvrstni cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2190. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uređene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove s uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštorija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raznašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 38. Pula. u četvrtak dne 16. septembra 1909. God. XLI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož'nom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarinu Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Javni sastanak u Podgradu.

Na želju domaće inteligencije sazvalo je političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre u nedjelju dne 5. o. mj. u 10 sati prije podne u prostranom dvorištu „Nar. Doma" javni sastanak.

Pozivu mjestnih rodoljuba odazvao se je izvanredno velik broj narodnih zastupnika, koji su tim pokazali — koko iztaknu predsjednik političkog družtva — koliko uvažuju i ciene one čestite izbornike i koliku važnost podaju onom dielu našega naroda. Naroda sakupilo se na prostranom dvorištu više stotina odmah poslie zadnje sv. mise, te je nestrpljivo čekao, da vidi i čuje svoje odabranike. Baš i ovom zgodom pokazalo se koli bijaše potrebita za ono ubavo mjesto, sjedište kotarskog suda, poreznog ureda i drugih oblasti ona krasna zgrada, koja nosi liepo ime „Narodni Dom", u kojem su usredotočena sva narodna družtva i kojima da zahvali svoj postanak u prvom redu blagopokojnom občinskom načelniku, bivšem zemaljskom zastupniku, trgovcu i uzor rodoljubu g. Slavoju Jenko.

Predsjednik političkog družtva zastupnik Matko Mandić pozdravi sa govornice mnogobrojno občinstvo, zahvaliv mu se najsrdačnije na tolikom odzivu. Predstavi narodu prisutne državne i zemaljske zastupnike gg. Dra. Laginju, prof. Spinčića, Dra. Poščića, načelnika Pangerca i putujućeg učitelja Sancina, koji bijahu od prisutnih burno pozdravljeni. Razloživ povod današnjeg sastanka i važnost pučkih sastanaka u obće, reče, da će gg. zastupnici govoriti slovenski i hrvatski, i to s razloga što je baš u ovoj občini tako izpremješan hrvatski narod sa slovenskim taku, da je težko označiti granicu izmedju jednoga i drugoga, drugo, što hoćemo da i opet pokažemo, da nas malenkostne jezične razlike nimalo ne diele i konačno da ustanovimo i ovdje, da imademo jedni i drugi isti cilj, iste težnje i istu budućnost. Zaključne rieči predsjednika pozdravljene su oduševljenimi poklici. Zatim podieli rieč državnomu i zemaljskomu zastupniku g. prof. Vj. Spinčiću, da izviesti o djelovanju u carevinskom vieću u obće, napose o radu naših zastupnika.

Ovaj je u svojem izvještaju — govoreć slovenski, a kasnije hrvatski — najprije naglasio, kako poslie 14. maja 1907. računaju s nami i Talijani i c. k. vlada, i kako imadu sada Trst i Istra 4 zastupnika Hrvata i Slovenca, dočim su u prošlom šest-godištu imali samo jednoga. U tom smo u mnogo na boljem. U samom parlamentu jedva da se opaža kakva poboljšica. Spominje četiri predmeta o kojim se je u novom parlamentu razpravljalo: nagodu „Austrije" i „Ugarske", proračun za 1908. i proračun za g. 1909. te pripojenje Bosne i Hercegovine. Navadja razloge, radi kojih bijahu hrvatski i slovenski zastupnici proti nagodi i proti proračunima i ako se je u jednoj njihovoj krunovini počelo raditi za gospodarsko podignuće, a u drugoj obećavalo akciju za podignuće.

Medju razlozima, radi kojih su glasovali proti proračunu je i grozno stanje u banovini. Mi ne smijemo, reče, nikad zaboraviti, da smo jedno sa braćom u banovini, te u svakoj zgodi pokazati da i nas boli, ako njih tepu. (Silno povladjivanje). Prije aneksije Bosne i Hercegovine — nastavi — išlo se je oko nas Hrvata i Slovenaca, i gladilo nas se mile lale, te govorilo nam, kako će nam svima biti liepo uslied aneksije, kako će nas sve udružiti u jedno, kako će stvoriti trializam. A kad tamo, baš povodom aneksije vodilo se je veleizdajničke procese u samoj Bosni, a vodi se ih i danas na sramotu ciele monarhije i užas cieloga civilizovanoga svieta u banovini, u kojoj se je obustavilo ustav i uvelo mjesto zakona samovolju. Magjari proglasuju kako je Bosna njihova, odnosno, kako ju se imade razdieliti, te iz Hercegovine napraviti nekakvo posebno državopravno tielo. Niemci se ne usudjuju tako govoriti, ali nastoje, da se njihovi činovnici i trgovci kao i obrtnici u tim našim pokrajinama uvriežu. Jedni i drugi ne daju da narod progovori, te snuju kako da nas otudje i unište. A pošto se pripisuje u velike caru Njemačke u zaslugu, što je Bosna i Hercegovina pripojena bez rata, to se Niemci ističu kao nikad, ili bar kao već ne davna, i c. k. središnja vlada njemačkija je nego li bijaše već prije 30 god. Kako misle i seljake u Bosni i Hercegovini zarobiti kaže pitanje agrarne banke, povodom koje je došlo do zaključenja carevinskoga vieća. Mi, ne smijemo zdvajati uza sve to stanje. Medju Slavenima uvidja se sve to više nuždu, da zajednički proti zajedničkim neprijateljima rade i ako budu zajednički, uztrajno, bez ikakvih obzira radili, oni će doskora u monarkiji zadobiti ono mjesto, koje ih po broju ide.

Na svrsi je govornik, komu se je tečajem govora često burno odobravalo, progovorio občinarom kao njihov stari znanac i prijatelj njekoliko rieči njihovim mjestnim razmiricama.

Iza njega stupi na govornicu načelnik iz Doline, zastupnik Josip Pangerc, koji je došao prvi put medju svoje izbornike. Predstaviv im se i zahvaliv se srdačno na narodnom povjerenju izruči im iskrene pozdrave sa zapadne obale našega mora. Odsudjuje nedostojnu agitaciju proti sebi, ističući, da smo svi kršćani katolici, da molimo koji veće, koji manje i da će nam svim Bog suditi. Spomenuo je posliednji kompromis izmedju hrvatsko-slovenskih i talijanskih zastupnika, te zaključio, da ne će dalje govoriti, a da neće baciti u kuruzu oružja, dok budu vodili narodnu stvar u Istri osjedjeli vodje Spinčić, Mandić i Laginja, već s njima zajedno raditi za dobro hrvatskoga i slovenskoga naroda. Novi zastupnik, izabran u petoj kuriji, učinio je na sve jako dobar utisak, te je bio velikom radošću pozdravljen.

Zatim podieli predsjednik rieč dru Poščiću. Zastupnik Pošćić, koji zastupa izvanjske občine onog kotara, reče, da se nemamo mnogo nadati niti u c. k. vladu, nit u autonomne oblasti, već da si imademo sami pomagati: Družbom, gospodarskim zadrugama, poljodjelskim družtvima, osobito pak občinama. Te se imadu metnuti na dobre temelje i dobro upravljati. Od njih imade poticati inicijativa za sve potrebuće naroda. O dobru pojedinih občina ovisi dobro cjelokupnoga nam naroda. Govori i on o kompromisu izmedju Hrvata i Slovenaca, te Talijana i veli, da treba biti jako oprezan i s vladom i s Talijanima. I dra. Poščića, toga mladoga odvjetnika i pobornika i živahnoga govornika pozdravili su njegovi izborniei velikim oduševljenjem.

Kad je predsjednik najavio zastupnika Laginju, bijaše ovaj velikim oduševljenjem od občinstva pozdravljen. On reče hrvatski da je došao poglavito za to, da zahvali izbornikom iz Podgrada, što su svi za njega kod posljednjih pokrajinskih izbora glasovali. Odobravajuć što su predgovornici rekli, veli, da smo i sami krivi, što nam nije bolje, i da će biti kad budemo medju ostalimi učinili reda u svim našim kućama i u svim našim občinama, te se svi zajednički borili proti našim neprijateljima.

Izrekao je podulji govor g. J. Ribarić, pozivajuć narod na žilavost i uztrajnost u narodnoj borbi.

Pošto se je zastupnicima jednoglasno i ogromnim klicanjem glasovala pouzdanica, oglasilo se više govornika, naročito občinar Gobec i kand. prof. Ribarić i prihvatilo raznih rezolucija gospodarske naravi, zaključio je predsjednik g. Matko Mandić odusevljeno pozdravljen od prisutnih, sastanak, zahvaljujuć im, što su u tako liepom broju došli i što su se tako uzorno ponašali. Sastanak je trajao preko 2 sata u najvećem redu.

* * *

Pučki razgovor

„leginе" učione u Dalmaciji.

Mark, Marin, Dragan i djeca „leginе" učione. Sjedeć u perivoju prama „leginoj" školi.

Marin: Dopada li vam se ova kuća?

Marko: Ljepa zgrada.

Dragan: Ko jabuka: iz vana crvena, a iz nutra crvljiva.

Marin i Marko: (u čudu) Kako crvljiva!?

Dragan: Ne samo crvljiva, već smrdljiva i gadna.

Marin i Marko: (zapanjeni) Oho!

Djeca: (prolazeć izpred Marina, Marka i Dragana i noseć u novim torbicama knjige i učila, pa se glasno hrvatski razgovaraju.) — *Prvo dieta:* Meni su dali gaće, knjige i torbu!" — *Drugo dieteta:* „I meni su sve to dali i rekli su, da će otcu davati četiri krune na mjesec, ali pod uvjet, da ja moram ići u talijansku učionu!" — *Treće dieteta:* „A meni su dali i sladkiša, a starijega su mi brata uzeli na radju sa dvie krune na dan!" I tako hvaleć se ta djeca udjoše u „leginu" školu.

Dragan: Jeste li čuli, ljudi, što ta djeca govore?!

Marko: Pa što su rekla zla ona djeca?

Marin: Bolje im je nego u hrvatskim učionam, jer ovdje roditelji ne misle na ništa, „lega" im sve daje.

Dragan: Nauk i sve što toj djeci „lega" daje, žestoki je otrov po tu siromašnu djecu.

Marko: Ja to ne razumijem, Dragane!

Marin: Vami je Krovatima sve krivo. Što god mi tolomuši radimo, to vami ne valja.

Dragan: Jer sve što radite, radite naopako, radite proti sebi i nami, pa kako ćes, da nam ne bude krivo!

Marin: Kaži u čemu smo skrivili?

Dragan: Poslušajte me dakle. Ova liepa i nova zgrada podignuta je od talijanskoga družtva „lega".

Marin: Jami, bolan, od nas talijane.

Dragan: Prvo izpeci, pa reci. To talijansko družtvo „lega" gradi učione po Dalmaciji i Istri.

Marko: Pa učione su dobra stvar.

Dragan: Vidi se, da nevidite dalje od nosa.

Marin: Ti si najmudriji na svietu; pa batališ i prigovaraš onomu, što je dobro i korisno.

Dragan: Pustite, da dokrajćim.

Marko: Dede, kazuj, a mi ćemo slušati i ćutati.

Dragan: Ja ću vam dokazati da je „lega" talijansko družtvo, da ovo podiže „leginе" učione radi potalijančivanja naše djece i da se te učione podižu na veliku našu nesreću.

Marin: Ako to dokažeš, evo moje glave.

Dragan: Što će meni tvoja glava, kad je takova; nego, ako ja tu dokažem, ti treba da drugčije misliš.

Marin: Ako ti to dokažeš, ja ću tada misliti, kako ti budeš htio.

Dragan: Da je „lega" talijansko družtvo, vidi se iz ovoga: što su u Italiji priredjuju zabave i novce, utjerane od tih zabava, šalju amo družtvu „lega"; što se u leginim školama uči samo talijanski; što se ovi naši ljudi, koje ti nazivlješ tolomašima nazivlju talijancima.

Marko: Kad je tako, tad je to prava talijanska učiona.

Dragan: Pa kažu ljudi, koji bolje i dalje vide, nego ja i ti, da iz Italije dolaze k nama neki profesuri i donose novaca za „leginе" učione.

Marin: To sam i ja čuo.

Marko: Pa kud ćeš jasnijega dokaza, da ta „lega" nije ničije, nego talijansko maslo.

Dragan: Sada znamo tko podiže „leginе" učione. Još imamo da doznamo: u koju se svrhu podižu te škole i jesu li one potrebite.

(Svršit će se).

Okolo jednog sata sakupili su se gg. zastupnici, odličnji izranjski gostovi i do bar dio domaće inteligencije, predsjednici raznih domaćih družtava, oko skupnog stola u velikoj dvorani „Nar. Doma".

Za objedu izrekao je zast. Mandić prvi zahvalu u ime političkog družtva domaćoj iteligenciji, što je tako krasno uprilič.la i izvela današnji sastanak. U ime domaćih občinara odvratio mu dr. Bilek, zahvaliv se političkom družtvu i narodnim zastupnicima, koji ne propuste zgode, a da ne nastupe medju narod, da ga uče, pute i rukovode.

Govorio je joste bilježnik dr. Šorli kao predsjednik pjevačko-tamburaškog družtva „Gorska Vila", koja ima plemenito poslanje, da narod krasnom narodnom pjesmom budi i u narodnoj borbi učvršćuje i pobudjuje.

Za objeda igrala je čitavo vrieme na dvorištu u sjenici glazba dičnih buzetskih „Sokolaša".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Novi c. k. kotarski poglavar u Puli. U utorak zauzeo je svoje mjesto novo imenovani c. kr. kotarski poglavar u Puli dvorski savjetnik grof Marij Athems.

Proslava 40-godišnjice Čitaonice u Puli. Kako doznajemo, doći će na proslavu 40 godišnjice Čitaonice u Puli, koja će biti dne 3. oktobra t. god., pjevačko družtvo iz Trsta, „Sokol" Volosko-Opatija sa glazbom i još neka pjevačka družtva iz Liburnije sa posebnim izletom.

Borba (trgadba) u „Nar. Doma". U nedjelju dne 19. ov. mj. priredjuju naša braća Česi od „Českog kroužeka" u vrtu „Narodnog Doma" zabavu „berbu (trgadbu)" sa koncertom, pjevanjem, plesom i drugim šaljivim programom. Ulazna ciena je 52 p. po osobi; početak u 4 sata po podne. U slučaju nepovoljnog vremena bit će zabava odgodjena za drugu nedjelju 26. t. mj., kojeg dana bude li opet ružno vrieme, obdržavat će se zabava mjesto u vrtu u dvorani „Narodnog Doma". Pristup na zabavu imadu pravo svi Slaveni i bez posebnog poziva.

Zabava "Sokola". O sokolskoj zabavi na Malu Gospoju u vrtu „Narod. Doma" primjetili smo u zadnjem broju, da ne bi smjeli prodavati razglednica bez družbinih maraka. Tu opazku izpravljamo radi u toliko, što je bilo družbinom markom obilježeno 300 razglednica, a ostale bez nje, jer nije odbor više imao na razpolaganje tih maraka.

Naknadno dodajemo, da je prvu i drugu nagradu u strieljanju odnio g. Ivan Jurković, podčastnik mornarice.

Scenete del mercato. *(Slučice s trga).* Pod tim naslovom donesla je u nedjelju mjestna lažitorba „Il Giornaletto" o gradjaninu i posjedniku g. Dimitru Romaniću skroz lažnu i tendencijoznu viest, da je isti navalio na nekog starog prodavača radi neznanja hrvatskog jezika. U istinu pako zapitao je g. Romanić tog prodavača za cienu u hrvatskom jeziku, na što mu taj gojenac talijanske brutture odgovori osorno: mi no capisso šćiavo. Iznevan tim neotesanim odgovorom reagirao je naš Dmitar pošteno na uvriedu svoje materinske rieči. Nu lažitorba Jornaleta, more solito di „avita coltura", izvrnuo je cielu stvar prikazav dogodjaj poput trgovca, koji prodaje mušterijama mjesto svieće talijanski rog. G. Dmitar Romanić pak poručuje Jornaletu i svim dotepencima, da se ne boji njihovih laži, te će uviek neustrašivo stati na obranu svoga naroda i svoje materinske rieči proti inzultima talijanskih gladuha.

Sv. Marija od Zdravlja (obć. Barban) dne 6. 9. 1909. — Dne 1. augusta t. g. dobismo novoga kapelana u osobi veleč. g. Frana Livića. Ime veleč. gosp. Livića poznalo nam je već davno po njegovom rodoljubnom radu na susjednim otocima i u Dalmaciji. Rudi toga se od srdca razveselismo, kada dočusmo, da taj vrli svećenik dolazi k nama. To veselje nam je još više učvrstio prvi razgovor s našim dobrim pastirom uvjerivši se, da je to čovjek širokoga znanja i jake duše. Prva nas njegova propovied uvjerila, da je u njega velika kultura i da u njegovim grudima kuca pošteno i žarko hrvatsko srdce.

Poznavajući vrli svećeniče Vaše plemenito srdce i Vašu jaku dušu, osvjedočeni smo, e ćete kô i dosele u rodjenoj si krasnoj Dalmaciji i ovdje u njenoj posestrimi Istri umne sile svoje posvetiti moralnom i materijalnom boljitku naroda. Rad će Vam narod blagosloviti, a ime Vaše uviek spominjati.

Narodni darovi.

Iz Vrbnika primismo za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 5, sakupljenih medju „žabarima" mjesto „čebrića vodi" Malu Gerbaniću. G. Sironić iz Trviža šalje K 2·20, koje darovaše hrvatski predstavljači gg. J. Pastire, Vl. Kešelj i gdjica Kastelic.

Današnji izkaz . . . . K	7·20
zadnji izkaz . . . . K	1546·45
ukupno . . . . K	1553·65

Lošinjski kotar:

Iz Velog Lošinja pišu nam:

Uspjeh hrvatske družbine škole u našem gradu, koja nadomješta potrebitu a žalibože manjkajuću javnu školu za hrvatsku djecu, neda mira našim Talijanašima, koji traže svaku priliku, pače i dlaku u jaju, samo da toj školi mogu nauditi. Tako je mjestno školsko vieće podnielo svojedobno gadnu prijavu na c. kr. kotarsko školsko vieće proti našoj školi radi krasnog (za nas, a za poprdile ubitačnog) nastupa hrvatskih učenika na Tjelovskoj procesiji ove godine. Djeca su naime hrvatske škole išla u procesiju pod svojom hrvatskom zastavom okićena trobojnim kokardama u najljepšemu redu i na udivljenje domaćih i stranih ljudi.

Radi toga je mjestno školsko vieće po svojem načelniku gosp. Ivanu Cumicich i njegovom sinu Antonu Cumicich izbljuvalo u prijavi na kotarsko školsko vieće najgadnije uvriede, radi kojih je učiteljstvo Družbine škole ustalo kaznenom prijavom na sudu proti obojici Cumicich zbog uvriede poštenja u svojem i u imenu škole i učenika.

Na prvoj su razpravi okrivljenici Cumicich junački nastupili dokaz istine, a na drugoj, kad im je sud pozvao sve svjedoke (do dvadeset njih), dali su na poziv suda u zapisnik sliedeću izjavu:

Mi uztežemo uvriede sadržane u našim podnescima (na kotarsko školsko vieće) proti školi samoj, proti učiteljima i učenicima hrvatske škole u Velom Lošinju izjavljujuć, da odnosne objede proti istima ne odgovaraju istini, u koliko se kvalificiraju uvredama časti.

Uslied te izjave su tužitelji gosp. Jelavić učitelj i gdjica Vrbančić, učiteljica odustali od dalnjega progona, odričuć se na usta svoga zastupnika odvjetnika dra. I. Zuccona iz Pule i parničnih troškova, kad im je dana takva moralna zadovoljština.

Krčki kotar:

U Vrbniku za narodni blagdan dne 5. srpnja darovaše za Družbu: Dr. M. Vitezić 10 K; pop Jerko Grškovič 5 K; Jakov Dminić, kan.; Niko Parčić; Bar. Vitezić; Aib. Brozović; Dorka Feretić; A. Volarić i M. Trinajstić po 2 K. Josip Harbić, vlećnik; Ivan Oršić pok. Mata; Katica Matanić po 1 K. Petar Ostrogović i Josip Trinajstić po 50 para. Josip Butković 40 para. Zahija Mate, Milovčić Anton i Josip Toljanić po 20 para. Ukupno 34 K.

Novac odposlan je ravnateljstvu Družbe.

Voloski kotar:

Matica hrvatska u Zagrebu izabrala je na glavnoj skupštini obdržavanoj dne 25. marča o. god. na predlog zajedničkog odbora veleč. gosp. Rajmunda Jelušića, župnika i povjerenika „Matice Hrvatske" u Berseču u znak priznanja i zahvalnosti za neumorni i uspješni rad i nastojanje tiekom punih 25 godina svojim začastnim članom. Čestitamo vriednom rodoljubu!

Na znanje. Sa govornice kod javnoga sastanka u Podgradu dne 5. t. mj. pripovjedalo se je, da je gosp. c. kr. kotarski poglavar barun Schmidt-Zabierow rekao nedavno ljudem u Munah, da narodni zastupnici nisu za izgradnju ceste Mune—Žejane—Zvoneća.

Proti tomu smo reagirali ja i drugovi dr. Poščić i Matko Mandić. Ja sam uvodno rekao, da mi se to nevjerojatno čini.

Danas mi se nadade zgoda, da govorim sa g. c. kr. kotarskim poglavarom. On mi je na poštenu rieč izjavio, da on nije rekao navedenih, njega teretećih rieči, pače se je zgražao, kako se je do onakve tvrdnje moglo doći.

Toliko na znanje svim, koji bijahu dne 5. t. mj. kod javnoga sastanka u Podgradu.

Škrbići, dne 13. rujna 1909.

Prof. Vjekoslav Spinčić.
zastupnik naroda.

Školske viesti.

Nadučiteljem u Kastvu imenovan je g. Franjo Baf, do sada učitelj u Tinjanu; učiteljem gosp. Mate Lovrić i učiteljicom gdjica Marija Glaser, bivša učiteljica na družbinoj školi u Sv. Luciji kod Oprtlja.

U Sv. Mateju imenovana je učiteljicom gdjica M. Hajdinger.

U Volosku ustrojena je hrvatska pučka škola za sada jednorazrednica.

U Opatiji dobiva hrvatska pučka škola šest učiteljskih sila.

Spomen knjiga Spinčićeva. Na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru" i „Djačkog pripomoćnog družtva" u Pazinu priposlali su občini Kastav u počast gosp. prof. Spinčića namirivi i preplativ knjigu, nadalje sliedeći: Benigar Andre, župnik Filipan K 10; Baričević Pave, Trst; Jelušić Rajmund, župnik, Berseč; Rade Ivan, jedini živući od ustanovitelja „Čitaonice" u Kastvu — na Rieci; Tomičić Ljudevit, Trst i Zidarić Antun, župnik i narodni zastupnik, Kršan po 3 K; Farožić Ivan, Trst K 2; dr. Feretić Ivo i dr. Orlić Ant. Krk po 1 K; „Sokol", Ljubljana 50 para.

Živili i našli nasljednika!

Pazinski kotar:

U Pazinu podignuta je hrvatska pučka škola na četverorazrednicu i dobiva tri izvanredne učiteljske sile.

Za družbu sv Ćirila i Metoda prigodom vjenčanja gdjice K. Načinović sa gosp. I. Gortanom sabralo se je medju svatovima K 16.

Hvala svima. Bilo sretno!

Proslava 25-godišnjice „Hrvatske Čitaonice" u Lindaru. Iz Lindara nam pišu: Svečanost proslave 25-godišnjice ovdješnje Hrvatske Čitaonice, koja se je imala obdržavati dne 11. julija t. god., a radi nepovoljnog vremena tada odgodjena, obdržavat će se u nedjelju dne 19. t. mj. Proslava počet će u 4 sata po podne, te se pozivlju rodoljubi iz Pazina i bližih mjesta, da mnogobrojno učestvuju toj proslavi. Kako je poznato, naša Čitaonica bila je pred 25 godina jedino stjecište rodoljuba iz Pazina i okolice, odakle se je počelo prosvjetljivati i buditi narod prostrane pazinske občine, te je velika zasluga Hrvatske Čitaonice u Lindaru, da je pazinska občina došla u narodne ruke. Tu svoju zadaću častno obavlja i danas u kolu drugih narodnih ognjišta kasnije osnovanih.

Tomu slavlju pridružujemo se i mi s poklikom: rasla, cvala i napredovala „Hrvatska Čitaonica" u Lindaru!

Djačko pripomoć. družtvo u Pazinu obdržavat će dne 23. t. mj. u 2 sata po podne u prostorijama „Hrvatske čitaone" u Pazinu svoju redovitu glavnu skupštinu, na kojoj izim vrhu redovitog godišnjeg odborovog izvješaja će se također razpravljati o odborovom predlogu gledе osnutka pitomišta Dobrila Feretić.

Porečki kotar:

Sudbeni dani u Vižinadi. Sudbene oblasti dozvolile su na molbu občine Vižinada, da se obdržavaju tamo mjesečno jednom sudbeni dani. Obdržavati će se svake prve subote u mjesecu, a pristup će imati stanovnici Vižinade, Kaštelira, Labinci i Višnjana.

Iz Funtanah nam pišu početkom septembra: Ove je godine svršio bogoslovne nauke novomašnik Toncovich iz Funtanah, gdje čeka odluku imenovanja na koje dušobrižničko mjesto. Do svojih 11 godina nije znao niti beknuti talijanski. Gimnazijalne nauke svršio je u Kopru, kano pitomac porečkog diecezanskog konvikta. Sada se srami svoga porieklа, te ljudem, koji ga putem pozdravljaju sa kršćanskim pozdravom „Hvaljen Isus" — niti ne odzdravlja. Što više? Na dan našeg sajma dne 22. augusta o. god. imali smo veliku sv. misu u trojki, a g. Toncovich je služio kano subdjakon, te bi bio imao pjevati epistolu iz šćaveta. All da pokaže svoj odgoj i ljubav koju ne goji prema materinskom jeziku, nije htio pjevati epistolu, nego ju je dao pjevati jednom djećaku iz klupe. Takvi su vam danas svi pitomci koji izlaze iz konvikta u Kopru, za koji moraju doprinašati i naše crkve i naše plovanije, a onamo se odgajaju grobari našeg naroda.

Čuje se, da će Toncovich po svoj prilici biti poslan u Marčanu. Preporučili bismo tamo našim ljudem, da pripaze na tu poturicu u svećeničkih haljinah i da budno prate njegovo javno djelovanje, te ga prema potrebi u javnosti također razkrinkaju. Jer prošleno je svima, svima .... samo nije izdajici!

Listonoša za Foškulin. Konačno možemo javiti, da je c. kr. uprava pošta i brzojava odobrila, da se kod poštanskoga ureda u Poreču uvede služba ladanjskoga listonoše za Foškulin i okolna mjesta. Pošta će se razn šati i pobirati tri puta u tjednu. C. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava valjda znade, da se u Foškulinu i okolnih mjestih govori hrvatski, pak će postaviti takova listonošu, koji će sa tim hrvatskim pučanstvom znati i hrvatski govoriti!

Razne primorske viesti.

Istarski sabor sazvan. Zamaljski kapetan za Istru i saborski predsjednik g. dr. Rizzi razposlao je na zemaljske zastupnike sliedeću brzojavnu viest: Istarski zemaljski sabor sazvan je za četvrtak dne 16. o. mj. u 3 sata i pol po podne na sjednicu sa sliedećim dnevnim redom: čitanje zapisnika zadnje sjednice, imenovanje odbora i priobćenje spisa.

Ipak se miče. Kako su naši čitatelji opazili, u posliednjem broju našega lista bio je od Zemaljskog odbora u tom broju otisnut oglas natječaja za stipendije. To je prvi put, da su gospoda od Zemaljskog Odbora dala tiskati jedan svoj oglas i u hrvatskom jeziku. To je početak; čvrsta sloga i budna sviest našega naroda, te žilava borba za naša prava prisilila je Zemaljski Odbor, da su oholi Talijani prignuli glavu i pod moras udovoljili složnoj narodnoj volji. Pred silom narodne volje i sloge uzmiču mogućnici i vlastodršci; zato treba da naš narod i unapried koraca složan u čvrstoj falangi, i narodna će volja pobjediti. Obzirom na nove okolnosti, koje sad vladaju na Zemaljskom Odboru, upozorujemo sve naše občine,

zospodarske zadruge, cestovne odbore i druge korporacije, djake i pojedince, da svi u svakoj potrebi uviek mole podpora kod Zemaljskog Odbora. Prošla su vremena kad su Talijani na Zemalj. Odboru radili što su htjeli; sad je drugčije: pravo za sve, tebi malo i meni malo, a ne kako je dosad bilo: tebi (Talijanu) sve, a meni (Hrvatu) ništa!

Nestašica občinskih tajnika. Zakon, što ga je zemaljski sabor odglasovao mjeseca julija o. god. glede obustave izbora občinskih zastupstva na vrieme od najdulje šest godina, predvidja novo zaokruženje mjestnih občina po narodnosti. Nema dvojbe, da će po tom novom zaokruženju nastati više novih mjestnih občina i to poglavito od onakvih hrvatskih odnosno slovenskih sela i mjesta, koja su zakonom od godine 1868. bila združena u jednu mjestnu občinu sa talijanskimi gradovi i tako istim izručena na milost i nemilost. Koliko će proteći vremena do te djelidbe današnjih i zaokruženja, dotično ustanovljenja novih občina, ne može se još predvidjeti. Ali da će do toga doći u dogledno vrieme o tome su svi uvjereni, pa i sami Talijani, koji se boje, da im naša vanjština ovdje ondje ne odnese iz ruku občinsku gradsku upravu. Kad bi do toga došlo odmah sada, prilikom predstojećeg saborskog zasjedanja, mi bi morali iskreno priznati, da bi nas to našlo nepripravne, jer nemamo dovoljno ljudi, koji bi bili voljni stupiti u občinsku službu te vješti obavljati poslove občinskih tajnika. S toga bi bilo od potrebe, da se nadje nekoliko naših mladića, koji bi bili pripravni posvetiti se občinskoj službi. Ta je već danas zakonom uredjena, sa pravom na mirovinu. U tu svrhu morali bi da si kod kakve hrvatske ili slovenske občinske uprave prisvoje temeljito poznavanje postojećih občinskih i inih zakona, te rukovodjenje občinskih poslova, (toli onih vlastitog koli prenešenog djelokruga. Trebalo bi im dakle predhodne višemjesečne bezplatne vježbe kod kakvog dobro vodjenog občinskog ureda. A to svakomu nije moguće radi siromaštva.

Zemaljski je Odbor takvim vježbenikom podieljivao, dotično doznačivao dosada mjesečnu podporu od 50 K na pol godine, u predpostavci, da će si takav vježbenik prisvojiti u šest mjeseci potrebito znanje. Tri su bivale takove podpore, koje su se prema tome podieljivale svakog polugodišta. Mislimo, da nećemo lagati, ako uztvrdimo, da tih podpora nije dosada uživao n jedan naš čovjek, jerbo se za iste u javnosti nije u obće ni znalo.

Koji bi od naših mladića odsada unapried hotio nastupiti kano vježbenik za občinsko tajničtvo i reflektirao na spomenutu zemaljsku podporu, neka se za dalnje obaviesti u predmetu obrati na jednoga ili drugoga od naših prisjednika kod Zemalj. Odbora u Poreču.

Štipendije za veterinarstvo. Na c. k. visokoj školi za veterinare u Beču imade se podieliti devet državnih štipendija u godišnjem iznosu od 600 K, koji su odlučeni za civilne slušatelje četiri-godišnjeg tečaja na rečenoj školi i koje podieljuje c. k. ministarstvo bogoštovja i nastave sporazumno sa ministarstvom poljodjelstva i to dva s prvim oktobrom 1909., sedam s prvim jenarom 1910. Molbe valja uložiti na rektorat živinoliečničke škole u Beču najdulje do 30. oktobra o. g.

Nova školska godina. Tečajem ovoga mjeseca otvaraju se i širom naše Istre sve srednje i pučke škole. Glede onih posliednjih preporučamo našem narodu, roditeljem za školu sposobne djece, da istu svakako upišu u domaću hrvatsku ili slovensku školu. Osobito pako tamo, gdje su uz narodne škole također talijanske škole bilo javne ili „Legine“ stavljamo toplo na srdce našim roditeljem, da svoju dječicu upišu u narodnu školu. Poštovani i čestiti roditelji naše djece nesmiju upisati istu u tudju, talijansku školu, gdje bi se njima i narodu, a često i crkvi otudjili.

Naša djeca u talijanskih školah nemogu da napreduju valjano, jer ne razumiju učitelja, ni učitelj njih. Hrvatska i slovenska djeca neka polaze dakle samo narodne škole, da ostanu tako vjerni Bogu, roditeljem i narodu.

Talijanski „uzor-katolici!“ Poznato glasilo još poznatijih talijanskih reformatora u gradu Trstu, glasoviti „L'amico“, kojemu su vlastnici, pisci, savjetnici i nadahnjivači mladji talijanski svećenici, zadro se je opet jednom, ne kršćansko katolički, već poganško-židovski o tršćanske Slavene.

Govoreć o posliednjih izborih u gradu Trstu i o poznatoj ostavci bivšeg zastupnika sec jaliste(?) Pagnini-a, kaže hinbenolopovski, da se. drži pučko-kršćanskog programa, da nepozna plemenske mržnje, jer da znade kako je božanski učitelj naložio, da ljubimo svakog kako brata, ali — dodaje — *mi ne možemo trpiti, da nadvlada jedna narodnost drugu, a to tim manje, pošto Slaveni, odbaciv nogom (dando un calcio) latinsku prosvjetu, ponašaju se kano gospodari u Trstu, premda su samo jednostavni gosti.*

Zatim spominje, kako je nedavno govorio Pijo X. o domovinskoj ljubavi, pak dodaje: radi toga mi, koji u istinu ljubimo svoju domovinu, niti možemo, niti hoćemo trpiti, da ona izgubi svoje značajne osebujnosti povjestničke, etničke i jezikovne.

Tako piše list, koji hoće da bude katolički, koji se drzne pozvati se na božanskog Učitelja i na sv. Otca. Skupo bi ga prodao onaj, koji ga ne bi poznao.

Mi poznamo dobro sve tršćanske listove, bilo koje političke stranke i bilo kojeg jezika, pa možemo, po duši kazati, da je ovo katoličko tobož glasilo tršćanskih reformatora najzagriženije, najfanatičnije i najintrasigentnije izmedju svih protivničkih nam listova.

Pod plaštom kršćanstva i katolicizma propovieda i širi mržnju proti svemu, što je slavensko, najpače proti svemu, što je u božjih crkvah slavenskoga. Nu tomu se ne će čuditi tko pozna strast i fanatizam utemeljitelja toga nazovi-katoličkoga lista. Očuvaj nas Bog takovih kršćana i katolika!

Nagrada konjogojcem. Dne 23. o. mj. podieliti će se u Pazinu nagrade vlastnikom konja za razplod u onom kotaru. Nagrade te jesu: jedna od 100 K, dvie po 60 K, dvie po 50 K, dvie po 40 K. Osim toga podieliti će se osam medalja. Ove su nagrade za kobile-majke.

Za zdriebice podieliti će se ove nagrade: jedna od 70 K, dvie od 50 K, dvie od 30 K i šest medalja.

U gradu Krku dieliti će se ovakve nagrade za Kvarnerske otoke dne 25. o. mj. i to za konje plemenite pasmine.

Na oprez! Doznajemo, da neki Pastire i Kešelj (recte Kešeljević) obilaze u družtvu neke gdjice Kastelic Istarska mjesta, priredjujući zabave u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. — Upozorujemo slavno občinstvo, da im družbino ravnateljstvo nije u tom smislu dalo nikakve dozvole.

Književna vlest.

Primili smo sa zahvalnošću: Ivo Grohovac-Riečanin: „Glasovi sa Kvarnera“. Pjesme. Predgovorom popratio Rudolf Franjin Magjer. Naklada tjednika „Riečki Glasnik“. Ciena 1 K 50 para.

Iznajmljuje se uredjena soba sa liepim izgledom na zdravom mjestu u ulici Mutila br. 10, I. kat.

DRUŽBINE OLOVKE
dobivaju se u tiskari
LAGINJA i dr. - PULA
VIA GIULIA, 1.

Kravji maslac dnevno svježi 10 funti s omotom K 7·26; na pokus 5 funti K 4·56. **Med** za bolestne na srcu 10 funti K 4·06; na pokus 10 funti ½ maslaca ½ meda K 6·06. Tko jednom naruči, ostane stalni dobavljač.
Fgan Dyn, Kozovo, 47.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.
Prodaje šivaće strojeve za šveljе i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.
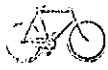
Dvokolice „Helicol Premier“ K 165, „Courir“ K 155.
Vlastita mehanična radionica.
Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom
„Paralysian-Linimenta“
po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.
Čuvajte se patvorina!
Cijena boci K 1·60.
Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Veterani br. 1.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Jeftino česko PERJE
za revete
5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.
BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češko.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red
vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.15	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
6.55	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak Nedjelja
prije podne				po podne
8.45	odl.	↑Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	↓Punat . . . ↑	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Boli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . . .	dol.	6.20
4.—	dol.	↓NEREZINE . . ↑	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓Rab . . . . ↑	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuščića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN
Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.
Dobiva se posvuda!

Čuveno ulje za sluh
nadliječnika i fizika D-ra Schmidt-a otstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika.
O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Zagrebačka tvornica tvrdke Hinka Francka sinovi, u svakom obziru najmodernije urodjena, pravi svoje proizvode izključivo iz najboljih sirovina.
Bit će u Vašu korist, budete li kod kupovanja davali prednost izvrsnomu proizvodu, pravomu: Franckovom: dodatku za kavu s mlincem, iz zagrebačke tvornice.

Sanatorium u Zagrebu.

Zavod, prvi ove vrsti na slavenskom jugu, uređen je po najmodernijim zahtjevima medicinske znanosti i hygijene. Uređen je za sve operatione, unutarnje, očne i kožne bolesti, za porode kao i živčane bolesti, te u obće za bolestnike, kojima radi težkih bolova, starosti ili manjkave kućne njege treba ovakav zavod. Izključeni su od primitka slučajevi pošastnih bolesti i umobolni.

U posebnom fizikalnom odjelu: **hydrotherapija, ugljične i fango kupelji, radioaktivne kupelji, kupelji vrućim zrakom, električnim svjetlom, parom, sunčem i raznim ljekovitim primjesama.** — Masaža svih vrsti. — Inhaliranja, Röntgenizovanje i Teslaizacija.

Sve pobliže upute daje:

Interurban telefon 1055.

Uprava „Sanatorija“
ZAGREB, Jelačićeva ulica 18

J. KOPAČ

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891, 1894, 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Svi u krojački salon Zovića I.!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurencija isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

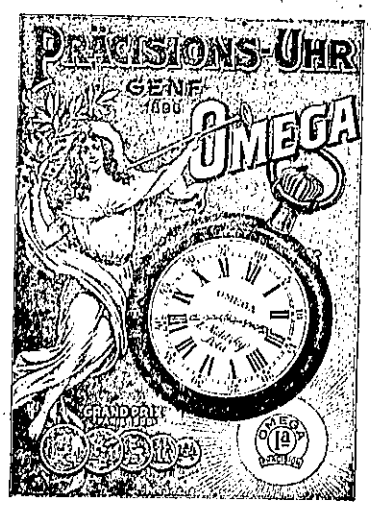

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uvijek prieka nužda. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se oventurino i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebšine za pušenje.

Pošto često mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i proporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesanovanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešču hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, čachlasa pupkrvnosti, svih udalih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svehče slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju neби bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelog zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred po šalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpošta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izvrsni cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Deženice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uređene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na računu svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim **pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.**

Broj 39. Pula, u četvrtak dne 23 septembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom poš. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.848.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u ubće, 5 K za seljake, na godinu. ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarin Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan into.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski sabor

U Kopru, 16. septembra 1909.

III. sjednica.

U četvrtak sastali su se u Kopru istarski zemaljski zastupnici na III. sjednicu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika posliednje saborske sjednice.
2. Priobćenja.
3. Izbor saborskih odbora.
4. Priobćenje spisa.

* * *

U 4 sata po podne otvori predsjednik dr. Rizzi sjednicu u prisutnosti 37 zastupnika, carskog namjestnika kneza Hohenlohe i zamjenika vladinog zastupnika kotarskog poglavara g. Polley-a. Uz vladinog zastupnika sjedi vladin stenograf politički činovnik g. Mrakovčić.

Ustanoviv dostatan broj prisutnih zastupnika, pozove predsjednik sab. tajnika Pesante-a, da pročita zapisnik posliednje sjednice. Ovaj bi na to pročitan i odobren bez prigovora.

Posmrtni govor.

Predsjednik Rizzi pročita stojeć posmrtni govor za pokojnim članom sabora zastupnikom dr. J. Bubba. Zastupnici su stojeć saslušali predsjednikov govor, u kojem je slavio pokojnika kano uzor-rodoljuba, neumornog trudbenika za svoj narod i kao jednog od najstarijih članova sabora i najsviestnijih i najsposobnijih zastupnika. Posliednja počast izkazana od saborskih drugova ubilježena će biti u zapisnik današnje sjednice.

Priobćenja.

Predsjednik priobćuje:

a) carski patent, kojim je sazvan istarski sabor;

b) Biskupi Flapp i Nagl izpričavaju se, da ne mogu sudjelovati kod saborskih sjednica.

c) Zastupnik Costantini moli dopust za 8 dana.

d) Zast. Rajčić zapriečen školskimi poslovi moli dopust do 19. o. mj.

e) Svoju odsutnost izpričali su zastupnici Fosti, Cleva i Bartoli.

f) Zemaljski prisjednik Salata polaže čast člana verifikac. odbora.

Odgovor na interpelacije.

Carski namjestnik knez Hohenlohe odgovara proti dosadašnjem običaju brzo na tri interpelacije talijanskih zastupnika, postavljene u posliednjoj sjednici istarskog sabora i to:

a) Na interpelaciju Albanese radi zaplienog puljskog listića „Il Giornaletto" od političke oblasti u Puli, kaže namjestnik, da bijaše ta zapljena potvrdjena od okružnog suda u Rovinju i tim zapljena opravdana.

b) Na interpelaciju zast. Zorzenona, što bijaše načelniku u Miljah od jednog stražara zabranjen ulaz u kupalište „Nettuno" nakon što bijaše ono djelomice porušeno, glasi odgovor, da se je stražar držao strogo naloga sudbene oblasti i da nije htio tim uzkratiti dužnu čast občinskomu glavaru.

c) Na interpelaciju zast. Mrach-a radi obustave vožnje vlaka broj 311 izmedju postaje Cerovlje i Kanfanara, da će se ta vožnja na pokus opet uvesti počam od 1. marča 1910. do konca oktobra, a za ostale mjesece zaustavljati će se vlak broj 313 od 1. oktobra o. g. unapried, a kasnije i mjeseca novembra do febrara na svim postajama pruge Lupoglav—Kanfanar.

Priobćenje spisa.

Predsjednik priobćuje množtvo raznovrstnih podnesaka, koje će se polag sadržaja doznačiti pojedinim saborskim odborom. Medju spisima ima bezbroj molba za podpore, nagrade, povećanje mirovine itd., te razna izvješća.

Izbor odbora.

Predsjednik priobćuje, da odpada izbor odbora uslied sporazuma obiju stranaka.

Izbor revizora.

Zast. Bennati predloži prešno izbor 6 revizora. Sabor prihvati prešnost, te izabere sliedeće članove kao revizore sa 38 glasova: Apollonio, Chersich, Salata, Sbisà Andrijčić i Zuccon

Buduća sjednica.

Predsjednik diže sjednicu i ureče buduću za sliedeći dan u 10 sati prije pod.

U Kopru, 17. septembra 1909.

IV. sjednica.

Prisutni: predsjednik dr. Rizzi, 37 zastupnika, vladin zastupnik kot. poglavar Polley (Puna galerija občinstva).

Predsjednik otvori sjednicu u 10½ sati prije podne.

Podpora tučom oštećenim.

Zastupnik Tomasi spominje vladinu podporu od 100.000 K tučom oštećenim u sudbenom kotaru Buje, te preporuči predsjedniku, da upozori i carsku vladu na pučanstvo tučom oštećeno nekojih občina sudbenog kotara Motovun, Pazin, Buzet, Krk i Cres.

Predsjednik odgovori, da se je zemaljski odbor nakon doznačene podpore za kotar bujski odmah obratio na vladu molbom, da bi se podporu doznačilo i svim ostalim kotarima, označenim u prešnom predlogu prihvaćenom u II. sjednici ovoga sabora. On je i osobno namjestniku to pitanje toplo preporučio.

Zast. Kurelić zagovara hrvatskim govorom što bržu i što izdašniju podporu oštećenim občinam sudbenih kotara Pazin, Motovun, Buzet, Krk i Cres.

Zast. Spinčić reče k istom predmetu: Visoki sabore! Ja sam zahvalan gosp. drugu Tomasi-u što je potaknuo tu stvar, kao i zemaljskom odboru. što je upozorio c. kr. vladu, da ima nevolje, osim u bujskom sudbenom kotaru, također u drugih njekih, kako su porečki i motovunski sudbeni, politički pazinski, i sudbeni creski i krčki. Ali čudno mi se čini, kako su c. k. vlada i zemaljski odbor zaboravili na jedan politički kotar, koji je u gornjem svojem dielu najsiromašniji u Istri, a to je kotar Voloski. Već u sudbenom kotaru voloskom u občini kastavskoj, tuča je potukla u njekim krajevima na jednu četvrtinu, u drugim na jednu polovinu, a na nekoliko mjesta ćak do tri četvrtine groždja, te da je žega osobito kod mora spalila što je ostavila tuča. Čudno mi se čini, da se na to nije uzelo obzir na drugi dio kotara Voloskoga, na sudbeni kotar Podgrad.

Gospodo moja! To je tako siromašan kraj, da mu treba iskati para, da se težko mogu pomoći, a da prokubure. Oni neimaju groždja. Imadu nješto vuća, koje pak mogu slabo prodavati. Glavni im je prihod od živine, koje su pak lani morali prodati radi pomanjkanja krme, koje niti ljetos nema dosta. Zemljište tamošnjih stanovnika je takovo, da bi njim se tako rekuć moralo platiti što stanuju na njem.

Uzev to u obzir i znajuć kako su slabo providjeni sa cestami, a djelomice i vodom, bi bila, mislim, dužnost i zemaljskoga odbora i c. kr. vlade, da onom kraju osobito pripomogne. Preporučam živo i prisutnom gospodinu predsjedniku i članovom zemaljskoga odbora i c. kr vladi po njezinom gospodinu zastupniku, da to učine.

Izbor odbora.

Zast. Bennati predloži i sabor prihvati, da se izabere četiri odbora:

a) financijalni, b) školski, c) političko-gospodarski i d) poljodjelski, svaki od 10 članova; nadalje da se izabere posebni odbor za kompromis, sastojeći od 10 članova. Ovomu posliednjemu predsjedati će saborski predsjednik, a moći će mu prisustvovati i članovi zemaljskog odbora. Ovaj će odbor imati da razpravi sva viseća pitanja za narodno izmirenje u Istri.

Zast. Spinčić podupre hrvatski predlog zast. Bennati-a.

a) odbor financijalni.

Sa 38 glasova izabrani su: Bartoli, Belli, Benussi, Červar Gj., Kurelić, Laginja, Pangerc, Sbisà, Vareton, Zarotti.

b) Odbor školski.

Albanese, Bennati, Červar Š., Kozulić, Pesante, Spinčić, Rajčić, Tomassi, Vareton i Zorzenon.

c) Odbor političko-gospodarski.

Albanese, Bennati, Cleva, Costantini, Flego, Nicolich, Pošćić, Trinajstić, Tomasi i Valentić

Pučki razgovor

„legine" učione u Dalmaciji.

Marko, Marin, Dragan i djeca „legine" učione. Ljedeć u perivoju prama „leginoj" školi.

(Konac.)

Marin: Što je više škola, puk je izobraženiji.

Dragan: A ja kažem, što je preslano nije ni mački drago. Mi imamo škola mužkih i ženskih, a zovu se pučke učione. U tim se učionama uči hrvatski, pa i talijanski.

Marko: Pa što će nam „lega" kad imamo toliko hrvatskih škola.

Marin: (Grizka kamiš, potuliv glavu).

Dragan: Eto tu zec leži. Tu se dogadja ono, kako hrvatska rieč kaže: ne kupuj, što ti netreba; jer ćeš prodavati i ono, što ti treba.

Marko: Tako je.

Dragan: Pa isti Talijani, koji imadu malo soli u glavi, ne šalju svoju djecu u „leginu", nego u hrvatsku školu.

Marko: Ja ih dosta takovih poznajem.

Marin: Kad je tako, valja da je tu štogod nečista po sriedi.

Dragan: Zašto se dakle podižu „legine" škole? Evo zašto. U Dalmaciji nema nego dva Talijana na sto hrvata.

Marin: Bit će, bolan, više da bi jedan.

Dragan: Tako je računanb god. 1900.

Marko: Kazuj Dragane, dalje.

Dragan: Vidiv Talijani, da ih je malo, hoće da se umnože, a to od ovih malih Hrvata hoće u talijanskim leginim školama da skuju Talijane i da tu od njih umjese izrode.

Marko: Taman tako, kako će ova hrvatska djeca postati janjičari protiv svoga naroda.

Dragan: Gori poturica od Turčina. I od takovih će izroda Talijani sastaviti vojsku, koja će za Italiju osvajati hrvatsko zemlje.

Marin: (Gledajuć Dragana izpod oka žešće grizka kamiš).

Marko: Kad je tako, onda su to izrodi i izdajice svoga naroda.

Dragan: Tako je.

Marin: (Dignuvši glavu, ljutito) To je laž i potvora.

Dragan: To je, moj Marine, živa i bjelodana istina. Pitam te, zašto bi Talijani podizali za hrvatsku djecu talijanske škole i u tu svrhu tražili silni novac? Dosta ne, da učine dobro Hrvatima, jer nam nisu nikada Talijani učinili dobra, niti su nam htjeli dobra; nego su sasjekli naše šume i ostavili gole krši; narod su sisali i punili svoje torbake; šestdeset i šeste udarišo na Vis, da nam otmu kršnu i divnu Dalmaciju, ali im je taj zalogaj prisjeo, jer su im dali naši po prstima.

Marko: Boga mi, imaš pravo. To je živa živcata istina!

Marin: (Izbuljenih očiju gleda Dragana i Marka).

Dragan: A mi ne samo da sve to ne vidimo, nego još uvjek vjerujemo tim našim grobarom i puštamo svoju djecu u njihove ruke za nedične, nepoštene i nečiste svrhe.

Djeca: (Izlazeć iz „legine" škole uzgakala se ko guske).

Marin: (Diže se naglo, potrči prama sinu uhvati ga za ruke i predvede ga do Marka i Dragana.) Amo dodji, nećeš više u to gniezdo razbojnika! Sutra ćeš u hrvatsku učionu!

Dieta: Volim, ćako, jer i tako ne razumim ništa, što učitelj u legi meli.

Marko: Danas mi je mnogo toga pukło pred očima!

Dragan: Bože, svi naši ljudi progledali, pa se ugledali u vas i spasili svoj obraz, svoju djecu i hrvatski naš mili narod od najžešćega našega krvopije i neprijatelja.

Marko i Marin: Živio, Dragane, stotinu godina! *M. P.*

d) Odbor poljodjelski.

Candussi Glardo, Davanzo, Festi, Frank, Kirac, Mandić, Mrach, Polesini, Sancin i Zidarić.

e) Odbor za kompromis.

Albanese, Belli, Bennati, Červar Gj., Cleva, Kurelić, Laginja, Sancin, Sbisà i Trinajstić.

Naknadni izbor.

U odbor za verifikaciju mjesto odstupivšeg zast. Salato izabran je zast. Vareton.

Predsjednik pozove novoizabrane odbore, da se odmah konstituiraju, te zaključi sjednicu i uredbe buduću za sriedu u 10 sati prije podne.

Konštituiranje saborskih odbora.

Poslie saborske sjednice sastali su se odmah članovi novoizabranih odbora radi konstituiranja.

Financijalni odbor izabrao je predsjednikom zast. Belli-a, tajnikom Zarotti.

Školski odbor: predsjednik Tomassi, tajnik Pesante.

Političko-gospodarski odbor: predsjednik Cleva, tajnik Albanese.

Poljodjelski odbor: predsjednik Davanzo, tajnik Festi.

Proti vjerskoj borbi.

Pod konac prošloga mjeseca razpisale se razne hrvatske novine o tom, kako se tobož u Dalmaciji snuje nova vjersko-politička stranka pod naslovom „klerikalna stranka". Koji i malo prati život u našoj posestrimi Dalmaciji zadnjih par godina, morao je sa žalošću opaziti, da je tamo u zadnje doba nastalo toliko stranaka i strančica, da čovjek često nezna ni za svog najboljeg prijatelja, kojoj li političkoj stranci da pripada. Ta stranačka raztrovanost izbija na površinu osobito u slavnom i drevnom Splitu, gdje su strasti od posliednjih izbora za carevinsku vieće tako razdražile — osobito niže slojeve stanovničtva — da je tamo često došlo do sukoba izmedju rodjene braće. Nu što je najžalostnije pri tom, jest činjenica ta, što se je osobne i političke petljanije svelo i na vjersko polje, te se hoće pod svaku cienu porušiti medju narodom sav upliv i ugled rodoljubnog svećenstva Dalmacije. Ovo nerodoljubno i prema narodnom i velezaslužnom svećenstvu Dalmacije nezahvalno postupanje takozvane pučke, napredne ili demokratske stranke ne može, da zahvati korienje medju onim čestitim i poštenim narodom, al je moglo u nekoga potaknuti pomisao na ustrojenje nove političke stranke, koja bi se zvala klerikalnom i pod čijom bi se zastavom okupilo hrvatsko svećenstvo kraljevine. Ali rodoljubno hrvatsko svećenstvo ne će strančarstva d skrajne sile, kako nam to posvjedočuje dični zastupnik Ivanišević, koji je izjavio u tom pogledu jednom zagrebačkom novinaru koliko sliedi:

— „U koliko je meni poznato, nije se u Dalmaciji poduzeo još nikakav ozbiljan korak za ustrojenje kakove katoličke političke stranke. Radi se sada o organizaciji svećenika, kojoj sam i ja sudjelovao, što je po novinama bilo javljeno. To je više staležka, nego li stranačka organizacija. Nije izključena mogućnost, da iz te staležke organizacije nikne i politička, ali tomu biti će kriv netko drugi, a ne svećenstvo. Poznato vam je, kako se danas napada na svećenstvo i s ove i s one strane Velebita. Nitko pametan ne može zamjeriti, da sebe svatko brani. Naša svećenička organizacija u Dalmaciji ide za tim, da pri ovakvoj obrani budemo na okupu, jedni. Svakomu članu naše organizacije bit će slobodno sliediti svoje političke nazore, pristupiti političkoj stranci kojoj hoće, a dužnost mu je u toj stranci zahtjevati, da se poštuje vjersko čuvstvo, jer u protivnom slučaju on će morati izstupiti iz te stranke. To je sasvim naravno i opravdano. Mi svećenici ne možemo dopustiti, da se ruše svetinje u našemu narodu. Vjera i svećenstvo nije nikada smetalo ni kulturnom ni političkom razvitku hrvatskoga naroda. Povjest zadnjega preporoda nam potvrdjuje, da je naše svećenstvo u prvom redu stajalo i steklo neprocienjivih zasluga u tom pogledu.

Nesmisno je i ljuta nepravica čupati narodu iz srdca vjerska čuvstva i rušiti ugled svećenstva. To je ubitačno po daljni razvitak i obstanak naroda".

— S koje pak strane, mislite, da se ta nepravica nanaša svećenstvu i vjeri?

— „Ja ne niečem pravo javnoj štampi, da podvrgne kritici rad klera. Od najvećeg crkvenog dostojanstvenika do najprostijeg zagorskog kapelana, svak je podvržen javnoj kontroli i nitko ne smije stajati na putu narodnom razvitku. Dužnost je novina, da to kontroliraju i modis et formis kritizuju; ali napadati na svećenike kao stalež i na crkvu kao božansku ustanovu mi ne smijemo dopustiti; mi hoćemo da to najodlučnije suzbijemo".

— Ali vi ste se izjavili jednoč u novinam protiv klerikalne stranke u Dalmaciji.

— „Jest, g. 1904., kad su prvi glasovi izbili u javnost o toj stranci ovdje u Zagrebu. Ja sam pisao u zadarskom „Nar. Listu" par članaka u smislu, kako vi govorite. Do tad je pisao u „Obzoru" isto tako moj cienjeni prijatelj prebendar Korenić. Mene je vodila u ono doba misao, a ta i moga prijatelja, da se množanjem stranaka ciepaju narodne sile, a svećeniku slobodno je u svakoj hrvatskoj stranci braniti vjersko stanovište.

Izazivati vjersku borbu danas u Hrvatskoj, jest po mojem mnienju pravi zločin proti narodu. Čas je, da skupimo sve narodne sile u zajednički rad, a ne da se ciepamo i slabimo. Na dnevnom redu nama mora da bude narodno, a ne vjersko pitanje. Tko stvara vjerskih pitanja, taj ne samo da nije dobar katolik, već nije ni dobar Hrvat. Lako je Francuskoj i Njemačkoj o tomu pretresati. Tamo je narod gotov, a mi tek treba da postanemo. Ne samo crkvi i svećenstvu, do li i narodu istomu, koji je napokon u ogromnoj većini katoličke vjere, nanašaju mladi reformatori krivicu, kada izazivlju vjersko pitanje u Hrvatskoj".

— Da li ta vaša akcija i organizacija klera u Dalmaciji stoji u kakovu odnošaju sa nedavnim dolazkom Luegera u Dalmaciju?

— „U nikakvom odnošaju. Naša je organizacija započela već pred dvie godine, i ne ima — ponovno vam velim — nikakove namjere, da stvara posebne političke grupe, ako li nuždu na to ne prisili. Bit će zlo, kako se u obće misli, ali zlo potrebito — malum necessarium.

Naše je svećenstvo u Dalmaciji, Bogu hvala, zadojeno najčišćim rodoljubljem, spravno i priegorno na svaku žrtvu za svoj narod. Njemu ne treba da nitko, a najmanje iz Beča iz Luegerova tabora diktira rodoljublje. Mene puno vesell započeta akcija za udruženje „narodnih sila" u narodno vieće. Nadjemo li se tu složni i spremni, odkloniti će se vjerska borba, koja nam danas prieti. A svećenstvo će sudjelovati kao i do sada u zajedničkom narodnom radu, pa tada ne će biti nuždna posebna katolička stranka. To bi imala biti želja svih dobrih Hrvata i katolika".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skupština u „Narodnom Domu". U nedjelju dne 26. o. mj. u 10 sati prije podne obdržavat će se u „Nar. Domu" velika narodna skupština, da se protestira protiv uzdržavanja talijanske gimnazije u Puli. — Pozivlju se svi Slaveni, da dodju mnogobrojni na tu skupštinu.

Proslava 40-godišnjice Čitaonice u Puli. Povodom proslave 40-godišnjice ovdješnje Čitaonice osnovao se pjevački zbor koji uči više pjesama, kojima će izstupiti na dan proslave. Preporučili bismo samo nekim članovima pjevačkog zbora, da marljivije pohadjaju pjevačke pokuse.

Svečanostni pak odbor radi živo na tome, da ta proslava izpane što ljepše.

† **Josip Sladonja.** Dne 16. o. mj. u jutro umro je u Alturi u dobi od 60 god. vriedni rodoljub tamošnji posjednik Josip Sladonja. Pokojnik bio je uviek prvi u redovima narodnih boraca za hrvatske pravice, te u tom čuvstvu i odgojio svoje sinove, koji zapremaju častno mjesto u rodoljubnom kolu. Sprovod pokojnika obavio se dne 17. t. mj. uz veliko saučešće tamošnjeg naroda i nekolicine rodoljuba iz Pule. Milom pokojniku bila lahka hrvatska gruda, a obitelji naše iskreno saučešće.

Zabava „Dalmatinskog Skupa". U nedjelju dne 26. ov. mj. priredjuje nam „Dalmatinski Skup" u Puli liepu zabavu uz sudjelovanje glazbe c. i kr. ratne mornarice, sa obilnom tombolom, šaljivom poštom i dr. te plesom. Zabava će biti u velikoj dvorani „Narodnog Doma", a počimlje u 6 sati po podne.

Ulaznina je 50 para po osobi. Prihod zabave ide u korist družtva, a za pripomoć potrebnih članova. Na zabavu imadu pristup sva slavjanska braća.

Zabave „Dalmatinskog Skupa" svima su nam u ugodnoj uspomeni već od prije, te ne dvojimo, da će i zabava od buduće nedjelje izpasti na zadovoljstvo svlju i s toga preporučamo svoj braći Slavenima, da posjete ovu zabavu.

Ovom prilikom preporučamo priredjivačima zabave, da ne propuste na dopisnice za šaljivu poštu prilliepiti družbine marke.

Javnu skupštinu u kazalištu obdržavali su nekakvi demokrati Talijani kao prosvjed proti premještenju slovenskog učiteljišta iz Kopra u Gorieu. Skupštini je prisustvovalo do 200 ljudi, a glavni govornik bio je neki demokrat iz Trsta. Resolucija, koja je bila u tom smislu pročitana i predložena skupštini na prihvat, *nije bila od prisutnih prihvaćena*, jer je za rezoluciju dignulo ruku kojih desetak osoba. Na to upozorujemo vladine krugove, kad im ti Talijani demokrati pošalju resoluciju, koja da je tobože bila prihvaćena jednoglasno. Tako su Talijani raztrubili u sviet o prihvatu resolucije.

Zapostavljanje Hrvata u našoj ratnoj mornarici. Za častnički tečaj ratne mornarice abiturijenata srednjih zavoda u Puli bio je odredjen broj za 18 mladića, ali su ih pozvali 37 od prijavljenih: na izpitima primili su 16 Niemaca i 2 Magjara. Iz Dalmacije prijaviše se dva abiturijenta: Locatello i Pavlin; oba su pala. Odgovarali su dobro, pa i u njemačkome odgovaraju iz svih predmeta, matematike i drugih. Naravno, da ovoliko njemački ne zna u nas ni jedan mladić, jer ako njemački i uče, ako i jest obvezni, nije im nastavni jezik. Mislimo, da bi imalo biti dosta, kada dokažu, da poznadu dobro njemački, a ostale predmete da znadu, pa to dokazali i svojim jezikom. I tako se naši mladići izigravaju kod ratne mornarice radi njemačkog jezika, a kod domobranstva zbog magjarskog jezika.

Ovu viest nalazimo u hrvatskih novina Dalmacije, te ju stavljamo i mi do znanja hrvatskim delegatom za buduće zasjedanje delegacija.

Ako je za častničke kandidate neobhodno potrebito podpuno poznavanje njemačkog jezika, tad su eo ipso od te službe izključeni svi mladići iz naših zemalja uz more.

Naše je duboko uvjerenje, da bi bilo manje sukoba i manje nesreća na vojnih brodovih, kad bi istima upravljali častnici iz naših južnih zemalja, koje su sada trgovački mornarici na hiljade i hiljade najboljih kapetana svega svieta, od kojih su vrlo riedki znali ni kruha zaprositi u njemačkom jeziku.

Za Družbu.

G. dr. Milić daje K 2 mjesto čestitke k imendanu g. dru. Laginji, a g. J. Bozja K 2, kao ostatak od igre. — Novac je uručen blagajniku podružnice u Puli.

Narodni darovi.

U veselom družtvu kod obitelji Peršić Mate pok. Josipa u Bričancima kod Svet-Vinčente, sakupiše za Družbu K 7·60, koje darovaše: Peršić Mate pok. Josipa K 1; Peršić Ulika žena Mate 20 p.; Pustijanac Ivan pok. Jakona K 1; Pustijanac Ulika žena Ivanova 20 p.; Božac Antun 10 p.; Peršić Martin pok. Josipa K 2·60; Smoković Antun, bivši učitelj u Svet-Vinčentu K 1; Bačić Ivan 50 p.; Jedrlinić Ivan K 1.

Današnji izkaz	K 7·60
zadnji izkaz	K 1553·65
ukupno	K 1561·25

Istarski žepni koledar „Jorgovan". Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izašao je „Istarski žepni koledar Jorgovan" za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržaje „Jorgovan" obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilježke primitaka i izdataka, izjestvice za biljege, poštanski cienik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan I. i II. dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno štivo sadržaje: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Čedu* (pjesma); *Zmija* (crtica); *Ladjici* (pjesma); *Morá* (pričica); *Mudre rečenice*; *Ivica i Draga i njihov seko* (pjesma); *Odvažni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobljubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržaje: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilježke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan" je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uviek imati uza se. Ciena je 50 p., a tko naruči više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a knjižare imaju znatan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. Osmi rujna ostati će svim cresanima u nezaboravnoj uspomeni. Toga dana imali su sreću po prvi put, da svojom nogom u onako velikom broju stupe na grudu matere Hrvatske.

Čitaonica priredi naime tog dana izlet u Bakar na sokolski slet, da se tako oduži posjetu Bakrana lanjske godine u Cres, koji budi — nazgredice rečeno — „visoka kultura najkulturnijeg pod kapom nebeskom naroda" spriečí. Zavidna da ih ne prosvjetli svojom kulturom — da rečem brutalnošću! Htjeli su Cresani, da onu sinu žalostnicu prigodom njihovog odlazka zamjene suzom radostnicom, privijajuć braću na grudi svoje. Toga dana letilo je sve iz neudomive želje za braćom u Bakar. Akoprem u kratko vrieme razglasa, skupi se njih preko 370. Taj broj zadivio je braću bakrane, a preplasio „poprdnike" Cresa. Kao što su cresani čezli za braćom tako su i bakrani željno očekivali cresane da ih zagrle na svojoj grudi. Čim se parobrod pun izletnika približi Bakru, eto mužari svojom pucnjavom ih pozdravljaju četa sokolaša sa množtvom naroda, a sav grad u svečanom ruhu ih iščekava. U to u jedan glas zaori cielim parobrodom: „Živili bakrani" i „Liepa naša". Stupiv na kraj nas pozdravi u ime grada načelnik, u ime sokolaša njihov starosta, u ime pjevačkog družtva „Sklad" njihov zboro-

Nastavak u prilogu.

fatto pagar ben caro el gusto de fabricarla qua: i podeva fabricarla in qualche luogo nascosto. Dà, magari kod Macela!

Fr. To će reći da talijanašim je silu gorko gledati tu našu dikú..

Jur. I kako! jer i ona druga kraljica Semiramide ka se bavi s mlekom, i ka drži vavik usta otvorena kako riba *boccaincavo*, riga svako zlo proti poštenim hrvatom ne cineć diferencije ni na dostojanstvo ni na poštenje, ni na mužko, ni na žensko.

Fr. Cuj Jurino, da ova nagla tumbula, ovo probudjenje u Česu ne mora biti ugodno Creskim taljanašem stvar je posve naravna, ali neka se spomenu da Creski kopač zdihal je pod vlastelskim pritiskom za 400 let; i da sada su druga vremena, i da valja sada drugacije (guvernat se, da valja dati svakomu će mu gre, i živiti u miru.

Jur. Ove tvoje rici, Franino, meritaju da se u zlatu napišu. A na dar ću ti poveć jednu ka će te cinit smijati jer neznam ako se je kedegod drugdi dogodila.

Fr. Neka cujem.

Jur. Bit će tomu misec dan, nategnuli na kraj na Skveru Udovice Krajetove Trabakul da mu naprave *kunću*. Svršiv si posal, Skveraroli postavili *skuntri* i dali se *destojat Trasadur* debeli konop. Onda eto djecurlije izpod Kolumbe da beru kopilu i vade kamenice i druge skoljke morske. Kad oni veseli pri svom poslu, čuju s kripanje okolo sebe, i vide da brod se miče. Djeca su medj Vagami, uteći ne mogu, a oni ne budu lieni, bacše se potrbušice na tle da ih ne zahvati ono debelo brvno (greda) što spaja obe polovice Vaza, i Trabakul opet pliva u moru, a djeca nesto prestrašeni dakako zdrava i u ničemu ozledjena, veselo se smiju

Fr. Budi hvala Bogu da se nije dogodila velika nesreća.

Jur. I neka Mu bude. — Ali malo više opreznosti bilo bi dobro.

Razne primorske viesti.

Šestdesetgodišnjica. U sriedu dne 22. ov. mj. proslavio je u Trstu naš glavni suradnik, narodni zastupnik gosp. Matko Mandić skromno svoju šestdesetgodišnjicu u krugu najbližih rodjaka i prijatelja, koji mu iskreno zaželiše dugi život i junačko zdravlje. Tim čestitkama pridružujemo se i mi sa željom, da ga Bog još dugo uzdrži čila i zdrava na korist hrvatskog i slovenskog naroda u Istri, komu je posvetio sav svoj život.

„Goruća Rodoljub" (fervente patriota) tako nazivlje tršćanski „Židovčić" župe-upravitelja g. Babudri u Sv. Nedelji kod Višnade, koji je tršćanske izletnike bratski dočekao i gospodski pogostio. Ako se pomisli, da taj „gorući" talijanski rodoljub i svećenik imade, da uči, savjetuje i vodi svoje vjernike, većinom hrvatskog roda i jezika, tada ćemo lahko shvatiti kako će ih „goruće" pripravljati za talijanske svrhe i ciljeve. Jadnoga li naroda, u čijim si ti rukama!

Djačko pripom. družtvo u Pazinu primilo je za vrijedne školskih praznika slijedeće prinose:

Veljko Tomić — Zagreb K 2; D. Birać — Zagreb K 2; Bela Czikos — Sessia Zagreb K 2; J. Czikos Sessia Zagreb — K 2; Dr. J. Fuchs — Zagreb K 2; Arn. Herzog — Zagreb K 2; R. Valdec — Zagreb K 2; Dr. E. Rado — Zagreb K 2; Dr. Milan Schwarz — Zagreb K 2; Albert Deutsch — Zagreb K 2; G. Bračić — Zagreb K 2; Feliks Mikulas — Zagreb K 2; Dr. N. Drapczynski — Zagreb K 2; Ignat Fischer — Zagreb K 2; Hugo Hoffmann — Zagreb K 2; Dr. A. Mihalić — Zagreb K 2; M. Pramsberger — Zagreb K 2; D. Plavšić — Zagreb K 2; M. Marijanović — Zagreb K 2; Sl. Bulvan — Zagreb — K 2; Stj. Czikos — Stubica K 2; Dr. J. Fischer — Stubica K 2; Dr. M. Klein — Osijek K 2; Dr. Senion — Jaska K 2; Dr. Vatroslav Solar — Zagreb K 2; Fr. Matejčić — Trst K 40; Mate Skabić — Rakalj K 10; Hrv. činovnička zadruga — Varaždin K 20; I. Prudan — Zarečje K 2; Pavlović Ivan — Pula K 2; Stahan J. — Pula K 2; Veller J. K 2; V. Werner — Pula K 2; M. Poropat — Poreč K 2; Laginja Anton — Klana K 2; Raspor M. — Klana K 2; Hočevar Ivan — Klana K 2; Gržinčić M. — Klana K 2; Lovričić M. — Klana K 2; Cucančić A. — Klana K 2; Grzinčić Ive br. 66, Grzinčić Ive br. 71, Grzinčić Ive br. 73 svi iz Klane po 2 K; Gauš I. — Klana K 2; Raspor J. — Klana K 2; Barak Ana — Klana K 2; Barak A. — Klana K 2; Snajder Bl. — Klana K 2; Raspor Ant. — Klana K 2; Gržinčić A. — Klana K 2; Gržinčić Jure — Klana K 2; Barak Iv. — Klana K 2; Starčić A. — Klana K 2; Skupština III. reda — Klana K 2; Šantić Pet. — Kaštelir K 10; Legović A. — Kaštelir K 10; Ružić J. — Kaštelir K 2; Ventin M. — Kaštelir K 2; Depolo Š. — Kaštelir K 2; Brnobić L. — Kaštelir K 2; Pilat Iv. — Karojba K 2; Močibob G. — Karojba K 2; Močibob A. Bilis — Karojba K 2; Ivetac Iv. — Karojba K 2; Močibob G. Tonica — Karojba K 2; Močibob J. — Karojba K 2; Perčić Stj. — Karojba K 2; Pilat J. — Karojba K 2; Močibob M. Karojba K 2; Bartolić A. — Karojba K 2; Soldatić Iv. — Karojba K 2; Stavelik Fr. — Karojba K 2. Isto tako doprinesoše po 2 K slijedeći iz Berma: Barbalić Fr.; Ritoša P.; Frullić J. Golob Mate; Golob Benjamin; Golob Fr.; Bačac F.; Sipraka Fran; Martinčić A.; Ladavac Ante; Gortan Š.; Šuran M.; Ladavac M.; Finderle Iv. Ritoša Š.; Pastorčić J.; Nefat Iv.; Ladavac A.; Belac J.; Gortan M.; Golob A. Suškal; Gustin Iv.; Šestan A. Cvitan Iv.; Hrastić T.; Cvitan J. Basic; Cvitan I. Basic; Šuran J.; Milohanić Ante; Brajković J.; Benčić Iv.; Rusac V.; Ladavac J.; Hrastić J.; Hrastić A.; Ladavac Andre; Brajković M.; Golob Stj.; Cvitan J.; Cvitan Pero; Rusac Martin; Rusac Pero; Rusac Ant.; Baf Tone; Baf V.; Šuran Šime J.; Šuran Iv.; Hekić Josip; Ladavac J.; Šuran Šime; Gartner J. — Trst K 10; A Ščuka — Pazin K 5; Fr. Barbalić — Beram K 10; F. Hrdy — Sv. Lovreč K 5; Martinolić J. — Pula K 2; Pavan L. — Pula K 2; Polutnik A. — Pula K 2; Gjinić N. K 2; Bratovšćina hrv. ljudi u Istri — Kastav K 100; Fr. Matejčić — Trst K 40; Sabrano na Miroslavovu prigodom izleta u Cerovlje K 10; Blagajna općine — Kastav primljenih od gosp. Vohtara, knjigovođe u Opatiji kao popust od vezanja knjige „Spinčićeva Spomen-knjiga K 10; A. Žunić — Pula K 2; M. Vratović — Pula K 2; Br. Bekar — Pula K 2; J. Blašković — Pula K 2; J. Bačić — Pazin K 20; Dr. M. Laginja — Pula darovanih od „Dobrotvora" K 130; I. Žic — Razopasno Dobrinj K 10; Tarok — Pazin K 1; Dr. N. Fabijanić — Volosko K 10; Vj. Brdar — Novaki K 4;

Plemenitim darovateljima najsrdačnija hvala, a od Boga plaća.

Kravji mesnac dnevno svježi 10 funti s omotom K 7·20; na pokus 6 funti K 4·56. **Meil** za bolestne na srcu 10 funti K 4·60; na pokus 10 funti ½, maslaca ½, meda K 6·00. Tko jednom naruči, ostane stalni dobavljač.
Josef Naglera, Kozowa, 47.

Bačava
liepih i zdravih ima na prodaju
L. KRIŽ
PULA, Korte Forbeseri.

Mjesto liečnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liečnika za mjestnu občinu Dubrinj na otoku Krku sa plaćom od godišnjih 3000 K.

Liečnik valja da je usposobljen u sveukupnom liečničtvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju takodjer dokazati; da posjeduju austrijsko državljanstvo. — Potanje pogodbe nalaze se kod podpisanoga na svačiji prosti uvid; a molbe imaju se podnesti ovome poglavarstvu do 14. listopada 1909.

Poglavarstvo občine.
DOBRINJ, 17. rujna 1909.
Načelnik:
Sučić.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak Nedjelja
prije podne				po podne
8.45	odl.	Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Heli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom** i **Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod **I. Fakulića,** Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za svelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helicol Premier" K 165, „Courir" K 155.

Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čišano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čišane, K 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čišane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogah i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!
Cijena kutiji K —·60.
Dobiva se u svim ljekarnama.
Glavno skladište:
Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

DRUŽBINE OLOVKE
dobivaju se u tiskari
LAGINJA i dr. - PULA
VIA GIULIA, 1.

Upravo je izašao istarski žepni ko-
ledar
JORGOVAN.
(Vidi vlest u puljskom kotaru).

Preporučamo našim domaćicama pravi :FRANCKOV: dodatak za kavu iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½%, dizto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadružnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića I I

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - Istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati ure, nego li takvu koja nedа točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.
MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocioli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Dajo se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optičke stvari, i potrebštino za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i proporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (tožkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêne) kucanja srdca, zubobolje, muževne sliabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglohosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvieznje R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduljo u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspiešna zahranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvieznda R. B. br. 86957 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrsne ljekovitosti.

MAL: STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sl.im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·60 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izrcpivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raspoloženje i uputu brzo i badava.

Broj 40. Pula, u četvrtak dne 30 septembra 1909. God. LXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primaju

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu, ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarin Plaća i utuluje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan into.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Odročeno zasjedanje istarskog sabora.

Carskim patentom od dne 17. julija t. g. bio je sazvan istarski sabor na novo, X. svoje zasjedanje za dne 22. julija o. g. u Kopar. Sabor se je sastao utanačenog dana u Kopru, te obavio obične formalnosti i povrh toga izabrao tajnike i verifikacijoni odbor. Izmedju prve i druge sjednice, koja se je obdržavala tekar dne 31. julija, vodili su se pregovori radi izbora novog zemaljskog odbora. Težak i mučan je bio to posao, ali je ipak konačno sviadan time, što bijaše prihvaćena poznata zakonska osnova za obustavu vršenja občinskog izbornog reda za dobu od 6 godina, koju predložiše sporazumno obe saborske stranke. Nakon druge sjednice bijaše odročeno zasjedanje i naloženo novoizabranomu zemaljskomu odboru, da pripravi i sastavi gradivo za utanačenje narodnog sporazuma u Istri. To gradivo imalo se je predložiti zemaljskom zastupstvu čim bude opet sazvano, da nastavi svoje sjednice.

Istarski sabor bio je nanovo sazvan dne 16. septembra o. g. u Kopar, kako se je govorilo i pisalo, na dulje zasjedanje. Taj saziv usliedio je neočekivano naglo, tako, da bijahu zastupnici brzojavno pozvani k prvoj odnosno k trećoj sjednici. Prigovaralo se s jedne i s druge strane proti toj naglosti, osobito proti tomu, što bi bio imao sabor zasjedati u doba najveće radnje u vinogradih t. j. u vrieme berbe ili trgatbe. Medjutim dogodilo se drugače, kako ćemo vidjeti niže. Sabor se dakle sastao u razdoblju od mjesec i pol dana nakon otvorenja novog zasjedanja. Vrieme je to svakako prekratko a da bi se bilo moglo očekivati od novog zemaljskog odbora, da će pripraviti sav ili dobar dio materijala, što bi se bio imao razpraviti u saborskih odborih i u samom saboru radi narodnog sporazumljenja. Nu, zemaljski odbor predstavio se saboru u tom obziru posve praznih ruku.

U tom stanju stvari sastao se je nas sabor na treću sjednicu dne 16. o. mj. a sliedećeg dana na četvrtu, o čemu izvještismo u posliednjem broju našega lista. U posliednjoj sjednici bio je izabran medju ostalim i odbor za kompromis, sastojeći od 10 članova: 5 članova saborske većine, 5 manjine. Taj je odbor kušao da radi sastavši se po dva puta, ali nije došao do ikakvog zaključka pošto su članovi većine zahtjevali, da se sva prieporna pitanja istodobno rieši, dočim su tražili članovi manjine, da se rieši najprije najvažnije i najteže pitanje, a postupice zatim sva ostala pitanja.

Nalazeći se jedni i drugi u ovakvoj načelnoj protimbi, složiše se konačno u tom, da se saborske sjednice za sada odroči, da se zemaljskomu odboru naloži, da pripravi čim prije gradivo i osnove za uredjenje svih prieppornih pitanja izmedju obiju narodnostih pokrajine, pak da kompromisni odbor taj materijal prouči, pretrese i saboru još tečajem ove godine na razpravu podnese. Usljed tog dogovora priobćio je saborski predsjednik obim strankama, da odročuje za sada saborske sjednice i da će zastupnici primiti poziv k budućoj sjednici pismeno na dom. I tako se zemaljski zastupnici razidjoše dne 22. o. mj. u dobrom razpoloženju i u čvrstoj nadi, da će kompromisni odbor za ovih saborskih praznika naći konačno željeni put, koji bi doveo obje narodnosti do toli potrebitog sporazumljenja, bez čega neima mira ni jednoj ni drugoj stranci pravoga napredka.

Odročenjem saborskih sjednica došlo se je u susret obim strankama i to iz gospodarskih i taktičnih razioga. Velika većina zemaljskih zastupnika jesu takodjer gospodari ili vinogradari, te bi mnogomu od njih bilo težko, il čak možda i nemoguće, za vrieme predstojeće berbe sudjelovati kod saborskih razprava. Ovi su dakle jedva čekali, da se saborske sjednice bilo iz kojeg razloga odroči.

Drugi, nemanje važan razlog bijaše taj, što se nebi bilo moglo ikoje zamašnije pitanje mirno i trieznо razpraviti i riešiti, dok se neudari temelje budućem narodnostnom sporazumku il dok se neodstrani mnogobrojne i težke povriede prava i zakona, radi kojih se vodi eto već 30 godina žestoku borbu. Medju ona pitanja spada po gotovo pitanje jezikovno i zemaljski proračun, s kojim se je do sada najviše griešilo na našu štetu i koji mora da bude za budućnost iz temelja preuredjen. Ovaj, skoro ponajvažniji posao, imade da pripravi kompromisni odbor na temelju statističkih i računarskih podataka, koje će mu na razpolaganje staviti razni uredi zemaljskog odbora. Odbor taj biti će permanentan t. j. uvjek pripravan, da na poziv predsjednika pristupi k sjednici na razpravljanje predmeta, koje će mu zemaljski odbor podastrieti. Netom bude razpravio sva ili veći di prieppornih pitanja, biti će sazvan zemaljski sabor, da ta pitanja konačno razpravi i prihvati ili odobri. Od rada zemaljskog odbora i kompromis. odbora odvisi dakle hoće li se zemaljski sabor prije ili kasnije sastati.

Živa je doista želja svih pošteno mislećih muževa obiju stranaka, da taj rad bude pravedan, temeljit i plodonosan a da se tako olakša posao zemaljskomu zastupstvu, koje će izvršiti od svog obstanka najvažniji i najzamašniji posao ako mu se posreći provesti narodnostno izmirenje u našoj krasnoj ali zanemarenoj pokrajini i skupnoj nam domovini.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Prosvjedna skupština. Kako je bilo javljeno, obdržavala se je prošlu nedjelju u Narodnom Domu javna prosvjedna skupština proti talijanskoj gimnaziji u Puli. Skupštini je prisustvovalo oko 300 našeg naroda. Nakon govora više govornika, koji su žigosali postupak puljske komore, zemaljskog odbora i vlade, koji na lahku ruku razsiplju narodni novac u nepotrebne i suvišne talijanske škole, a hrvatskom narodu u Puli i u Istri neće da dadu ni najpotrebitijih početnih škola, prihvaćena je jednoglasno ova

RESOLUCIJA.

Hrvatski i ubće slavenski gradjani Pule, sakupljeni na javnoj skupštini u „Narodnom Domu" dne 26. rujna 1909.: *najodlučnije prosvjeduju* proti najnovijem naumljenom izazovu, koga vlada sprema, da protiv svog obećanja dobaci hrvatskom pučanstvu Pule priznavši pravo javnosti dapače preuzevši u svoju upravu mjestnu taljansku gimnaziju; *posivlju* svoje zastupnike neka odmah ulože sav svoj upliv, da preprieče tu najnoviju nepravdu hrvatskom pučanstvu Pule, sve dotle dok se podpuno ne udovolji njegovim školskim potrebam;

zahtjevaju

od pozvanih oblasti neka iste bezodvlačno pristupe k otvorenju hrvatskih škola u ovoj gradskoj občini prema zaključku skupštine od 12. julija 1908.

Prva predstava dramatskog odsjeka u Puli. U nedjelju dne 3. oktobra o. g. biti će prva predstava dramatskog odsjeka I. istar. Sokola. Predstavljat će se „Zlatarevo Zlato". Početak u 8½ s. na večer. Ulazne cienе: I. red sjedala K 1·40, II. red K 1·20, III. red K 1; sjedala na galeriji 80 para; stajanje u parteru 60 p., stajanje na galeriji 40 para.

Proslava 40-godišnjice Čitaonice u Puli. Da se dobije vremena za priprave te se četrdesetgodišnjica Čitaonice u Puli što ljepše i sjajnije proslavi, i s poglavitog razloga, što nekoja vanjska društva nebi mogla sudjelovati na proslavi 3. oktobra t. g., zaključio je odbor da se ta proslava odgodi na 30. oktobra t. g., tako da najavljena proslava na 3. oktobra t. g. neće se obdržavati. Toliko javlja odbor domaćima i vanjskima na ravnanje.

Pod domaćim sinom u sudskoj službi. Njemac Gerčer i Talijan Defacis, do pred malo mjeseci poglavice sudstva u Primorju, znali su vrlo dobro (a bome nije težko znati) da u Istri ne može služiti čovjek koji ne poznaje dobro i jezika hrvatskoga, kojim govori velika većina naroda. Kako će službenik pomoći puku, kad ga ne razumije! I za to se je vidjlo da tudjinci namještaju i dozivaju naše ljude i da naredjuju sudovima, da se ima govoriti i pisati onim jezikom kojim govori i piše stranka.

Domaći sin Jakopić zasvirio u staro dipe. Eno je najprije postavio u Rovinju za zamjenike državnog odvjetnika u jedan mah dva Talijana, koji nas jezik govore kao i engleski. Milinje čini slušati ta dva službenika kako se muče i natežu pa i sami sebe ne razumiju kad hrvatski govore.

Onda nam je onomadne poslao u Pulu za sudce dva Talijana, koji ni slova našeg jezika ne umiju. Usred rasprave dodje svjedok Hrvat, izreče riječ naški i onda nastane trka po sobama i hodnicima tražeći novoga sudca da nastavi posao.

Kad je pred malo vremena jedan prislušnik u Rovinju, čitajući obtužnicu, izrekao pogrešno jednu samu talijansku rječ, razpisao se je „Piccolo", da je to škandal. Drugog su prislušnika dotle grizli, dok nije od jada ostavio službu.

Začudno je pri svemu tomu, da šute i oni činovnici Hrvati, koji moraju dvostruko učiti i znati pa onda dvostruko raditi radi neznanja svojih drugova u službi, pa na koncu gledati, kako se ovi zadnji ponju na viša mjesta. A da budu mirni kaže im se, da, pošto Talijani rade manje i rade jednim jezikom, to im je radnja bolja dotično i sposobnost veća nego li njima kad radeći u četiri jezika cijeli dan, ne dospiju ni da pročitaju što su napisali.

Da nije istinito, ovo bi sve bilo nevjerojatno.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. Izlet u Bakar sve odušovio. Svi govore samo o Bakru, o krasnom dočeku, o ljubavi koju goje oni prema nama. To oduševljenje silno peče naše „poprdile", te gledaju na sve moguće načine da nas potiste. Najveće veselje pobudi u našem „dičnom" magnificu. Znak tog veselja pokaže u raspisu natječaja za užigača, datiran od 10. t. mj. i to po hvalisanju jednog občinskog gromovnika, radi toga što je njegovo maleno dijete sa svojom nonom s nama bilo na izletu. Eto do kuda sve ne vodi bruttura. On negleda na siročad, negleda na oca obitelji sa brojnom nejakom djecom. To ga ne ženira; već to sve lahko prolazi preko njegovog punog trbušića.

Pravica i istina i nepristranost tri su glavna ideala našeg magnifica. Ti se ideali osobito zrcale u ovim primjerima. Pravo je imao dopisnik Vašeg cijenjenog lista: da će se naći ljudi, koji će sve uvrijede i provokacije lošinjana izvrnuti, te na nas baciti svu krivnju. Mislite li moguće, da je to bio — kako se očekivalo, dopisnik „Piccola"? Ne. Već sam glavom načelnik, koji je kapelana Krivičića i stud. juris Mateša na Poglavarstvo denuncirao radi demonštracija, izazivanja i što ti ga ja znam sve. Mislec brižni da će ih strpati u buharu ili da će barem morati platiti masnu globu; ali se u računima prevario. Poslovica pravo kaže: tko s djavolom (neistinom) tikve sadi, o glavu mu se razbijaju. Da odnese drugi rekord, i da se Kriviščću odluži, zove on njega pod pretnjom prisilnog dovoza, bez naznake radi čega na občinu, pišući mu ime talijanskim krivopisom, krivotvoreći tako njegov krstni list. Dakako takav poziv nehtje primiti. I tako se eto radi u jednoj ustavnoj državi i u XX. vijeku! Ali što će to njemu? On maše svojim buzdohanom bez obzira na sve strane, tako da je već puna creska pinca glava od kapuza. No nama se spremna još i gora, kako se sam hvali: neće mirovati dok sve creske Hrvate ne smrvi i uništi.

Zli jezici govore, da mu se draženi trbušić za 13 cm (fatalan broj) raširio s ob ćeg pohvalnog glasa da ?adi občinski novac, a ponajviše što je kopačkim žuljevima odtrgnuo 200 kruna za najdobrotvorniju svrhu, za koju si je NB. toliko vremena glavu razbijao, rasvietu obale prigodom odlaska blago uspomene lošinjskog izleta. Svi se samo boje, da mu ga buduća „fama" ne proširi za drugih 13, jer onda će morati pozvati Pearya Cooka da istraže njegov „sjeverni pol". I eto novih troška!

Krčki kotar:

Ogled i nagradjivanje goveda, ovaca i krmadi. Poticajem kotarske gospodarske zadruge držat će pokrajinsko gospodarsko vieće uz pripomoć države i pokrajine dne 9. oktobra t. g. u Sv. Vidu (Miholjice) na otoku Krku ogled i nagradjivanje goveda, ovaca i krmadi u svrhu, da se pučanstvo otoka Krka potakne na racionalno živinogojstvo i da poboljša pasminu svoga blaga. Ogled će početi u 9 sati u jutro, a izložiti može napomenuto blago svaki gojitelj blaga stanujući na otoku. Nagrade za goveda iznose K 500, za ovce K 200, za krmad K 140. Propisi, koje odredjuju kakvo se blago ima izložiti, stoje svakomu na uvid kod pojedinih občinskih ureda; a občinska poglavarstva se umoljavaju, da popis svih onih, koji žele izložiti blago, pošalju barem tri dana pred izložbu kotarskoj gospodarskoj zadrugi u Krku.

Voloski kotar:

Spomen knjiga Spinčićeva. Na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru" i „Djačkog pripomoćnog družtva" u Pazinu priposlali su općini Kastav u počast g. prof. Spinčića za primitu „Spomen-knjigu" povrh ciene iste nadalje sliedeći: Anton Klodić vitez Sabladoski, Gradiška K 8; Cerčić Alfons, Lovran i prof. Jakac Jakov, Kastav po K 3; Samostan Franjevaca, Košljun; Bastijanić Josip, Sv. Ivan od Štrne; Mladenić Anton, Vodice; Sloković Liberat, Sv. Petar u šumi i Vitezic Luka, Cres po K 1.

Živili i nastavili drugi!

Iz Liburnije. Dne 19. t. mj. u jutro odkrio se spomenik pok. učitelju i vrlom rodoljubu Vinku Rubeša u Kastvu uz prisustvovanje mnogobrojnog občinstva, profesora, učitelja i djaka.

Iza blagoslova po g. župniku F. Ryšlavy-u, govorili nad grobom učitelj prapravnice g. Ant. Ryšlavy i načelnik g. Kaž. Jelušić a „Istarska Vila" pjevala tužaljku „Nad zvezdami", dočim je mnogobrojni puk kliknuo svojem vriednom poborniku trokratni „Slava!".

* * *

Pošćić Vinko trgovac u Kastvu platio je K 50 „Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru" da opere uvredu nanešenu t. mj. g. opć. načelniku Jelušiću nakon što mu je isti na njegovu molbu pod tim uvjetom oprostio posliedice uvrede.

* * *

Subotu 18. t. mj. umro je u Opatiji najmitelj tiskare Tomičić i drug. g. Franjo Tavčar.

Izložba voća i poučni tečaj. Iz Podgrada pišu nam: Naša gospodarska zadruga za ovaj sudbeni kotar pokrenula je misao, koja će se takodjer — ako Bog dade — oživotvoriti t. j. da će pripraviti za ovaj sudbeni kotar izložbu voća. U tu svrhu zajamčena njoj je zemaljska podpora. Izložba voća, osobito jabuka, krušaka i šljiva vršiti će se dne 9., 10. i 11. oktobra o. g. u prostranoj dvorani g. Križmana na Herpeljah.

Istodobno sa izložbom prirediti će se poučni tečaj o voćarstvu t. j. predavanja o raznih vrstih voća, o zemljištu, trgovini ili izvozu itd. Pošto je ovo prva izložba ove vrsti u naših krajevih, upozorujemo gg. trgovce i prodavače, na tu izložbu te da sebe i proizvoditelje okoriste. Tom izložbom moglo bi se našemu voću naći nova tržišta, što bi bilo od velike koristi za ovaj siromašni dio naše Istre.

Pouzdano očekujemo od carske vlade, da će nam i ona novčano priskočiti na pomoć.

Za gradnju željeznice izmedju Herpelja—Jurdani ili Šapljane. Na posliednjem sastanku u Podgradu prihvaćena je resolucija jednoglasno kojom se pozivlje carsku vladu putem narodnih zastupnika, da bi u što kraćem roku spojila željezničku postaju Herpelje—Kozina sa postajom Jurdani ili Šapljane, na pruzi Sv. Petar—Rieka, što bi bilo od silne koristi za siromašni sjeverni dio Istre.

Narod je oduševljeno prihvatio tu resoluciju te očekuje od svojih zastupnika na istarskom saboru i u Beču, da će se svim silama za tu potrebitu i koristnu svezu zauzeti.

Nova pruga skratila bi u velike sadašnju svezu izmedju Trsta i Rieke te pripomogla nesamo siromašnom narodu do bolje komunikacije, već i trgovinu i promet do većeg procvata.

Ovu željezničku prugu zagovarali su naši zastupnici već odavna u Poreču i u Beču, te je dapače u Poreču odlučena bila svota od 4000 for. za predradnje.

Mi znamo, da se narod srednje Istre i pučanstvo jednog diela Liburnije zauzimlje za bolju željezničku svezu izmedju državne željeznice kod Lupoglava pod ili preko Učke sa Liburnijom, dotično sa Riekom i mi nemamo ništa proti tomu, jer želimo napredak svakomu, ali svaki nepristran mora nam priznati, da je za sada najpotrebnija pruga Herpelje—Jurdani ili Šapljane, jer je taj dio Istre u pogledu komunikacija najzapušteniji.

Gospodo zastupnici nezaboravite na svoje obećanje, nezaboravite siromašne sjeverne Istre, koja čeka od Vas pomoći i svoj gospodarski spas.

Pučka knjižnica otvoriti će mjeseca oktobra marljivo akademičko ferijalno družtvo „Istra" u Lovranu. Tamo neka se šalje na blagajnika g. R. Stangera knjige i milodari u novcu.

Pazinski kotar:

Skupština Djačkog pripomoćnog društva. U četvrtak, 23 t. mj. obdržavala se je u Pazinu glavna skupština Djačkog pripomoćnog društva. Na toj skupštini imalo se glavno odlučiti o gradnji djačkog konvikta i izručenje istog u upravu Salezijancima; radi čega je ta skupština bila izvanredno posjećena što brojem prisutnika a što putem punomoći, tako da je predsjednik konstatirao prisutnih jednih i drugih 4305. Skupština je trajala skoro pet sati. Nakon pozdrava predsjednika pročitali su tajnik i blagajnik svoja izvješća za 1907 i 1908, koja su odobrena bez rasprave. Iza toga prešlo se na glavnu točku današnje skupštine: o osnovanju Djačkog Doma i izručenje istog u upravu Salezijancima. — O tom pitanju razvila se je obširna rasprava. Ciela skupština bila je složna u tome da se gradi Djački Dom (konvikt), dok su bile dvie protivne struje glede uprave istog. Predlog odbora bio je, da se uprava zavoda povjeri kongregaciji Salezijanaca, proti čemu su govorili Dr. Janežić, Dr. Pošćić, Dr. Zuccon, Dr. Brnčić, Dr. Baničević sa narodnog i gospodarstvenog stanovišta. Velikom većinom prihvaćen je predlog odbora, da se uprava zavoda i odgoj mladeži povjeri Salezijancima. Za taj predlog odboru izjavio se je i narodni zastupnik veleuč. g. Dr. M. Laginja, koji je svoje stanovište obrazložio obširnijim govorom. U podrobnoj raspravi prihvaćen je takodjer uz neznatne preinake nacrt ugovora sa Salezijancima onako kako ga je predložio odbor društva.

Na koncu je narod. zastupnik i župnik vlč. g. Luka Kirac predložio da se predsjedniku društva g. Dr. D. Trinajstiću izrazi u zapisnik zahvalu na trudu i maru, što ga je uložio za oživotvorenje ovog djela.

Predsjednik se zahvali toplim riečima na iskazima povjerenja i zaključi sjednicu u 7. i četvrt po podne.

Porečki kotar:

Don Toncovich izpravlja. Pozivom na § 19 tisk. zak. primili smo od don Jovana Tonkovića ovaj hrvatski ispravak na dopis o njemu, uvršten u br. 38 našeg lista.

„Nije istina, već je upravo absurdno i protuslovno, da potpisani do 11 godina nije znao ni bleknuti taljanskim jezikom, najme onim jezikom, kog je imao sreću, da iz nježnih nogu i skoro materinskim mliekom nauči; jerbo on uvjek taljanski, i samo taljanski bio je odgojen i napućen.

Nije istina, da on ni odgovara na kršćanski pozdrav: „Hvaljen Isus"; istina je da kokovo surovo i himbeno čeljade iz Funtana bi zahtjevalo, da si svećenik po prvi u naklon mu digne klobuk.

Istina dorsta je, da potpisani je pjevao latinski, kao obično, sv. pismo na otpjevanoj svetoj Miši u trojki na dan 22 kolovoza, ali je lažno, da je prezirnim načinom predao s č a v e t jednom djecku na bliznoj klupi.

Još jednu dodaje, najme da on šluje sve i priznade svima njihovo pravo, ali da ne more gojiti druga čustva, nego li su mu rekbi prirodjena, te, je li on unišao hrvat u koparski diecezanski konvikt, bez dvojbe bi hrvat, da, hrvat i izašao bio.

Don Giovanni Toncovich."

Dodatak uredničtva. Radi posve pogriešnog jezika nismo bili dužni uvrstiti ovaj ispravak; nu iznašamo ga lih zato, da mu naš dopisnik odgovori, kako zaslužuje.

Koparski kotar:

Proslava 40-godišnjice narodne čitaonice u Dekanih. Skromno a prijazno selo Dekani, sjedište istoimene slovenske občine sakupilo je prošle nedjelje u svom krilu toliko množtvo domaćeg občinstva i izvanjskih gostova, da ih tamo jošte nikada toliko nije bilo a težko će ih brzo tamo opet na okupu biti. Već do podna sakupljalo se občinstvo iz raznih poreznih občina one občine te iz svih susjednih občinah. Sa svakim vlakom dolazili su u većem broju pojedinci, deputacije i družtva.

Od narodnih zastupnika Istre bijahu prisutni gg. Spinčić, Mandić, Pangerc, Sancin i Valentić te od tršćanskih zastupnika gg. Miklavec i Sancin. Neumorni mjestni odbor sa predsjednikom A. Mahničem na čelu primao je koli u selu toli na kolodvoru razna družtva i deputacije nazvao svakomu srdačnu dobrodošlicu.

Za taj dan bijaše urečen u 2 sata javni sastanak, na kojem su imali izviestiti državni i zemaljski zastupnici, al je sastanak morao odpasti pošto zasjeda sada istarski sabor u Kopru, radi česa nemože biti po zakonu u blizini javnih sastanaka.

Pučka svečanost imala je započeti u 5 sati. Nju naviesti grmljavina mužara, koji su već prije gromovito pozdravljali dolazeće zastupnike, odlične gostove i razne izletnike.

Svečanost otvorio je bivši učitelj u Dekanih utemeljitelj narodne čitaonice sjedi starac i rodoljub g. Benko. Čim je stupio okružen od 10 staraca, koji su prije 40 godina pod njegovim ravnanjem pjesmom budili i širili narodnu sviest, pozdravi občinstvo burno njega i njegove drugove.

G. Benko, vidno dirnut, pozdravi mnogobrojno občinstvo sakupljeno na prostranom vrtu občinskog načelnika g. Picige. Pozdravio je prisutne narodne zastupnike, prisutno občinstvo i slavnu družtvenu zastavu, koja je već pred 40 godina vodila čitaoničare u boj za prava svoga naroda. Spomenu zatim sretne i žalostne doživljaje dekanske čitaonice i našega naroda u Istri u obće te okrenuo se prema svojim nekadašnjim drugovom-pjevačem, koji su već god. 1869. pjevali na taboru u Kubedu, oslovi ih tresućim glasom predočiv im sretne dane mladosti i ljute borbe, što su ih morali podnesti. Potresan je bio to trenutak kad je starac starcima dozivao u pamet daleku prošlost. A ti starci pjevači zapjevaše i sada pod ravnanjem nekadašnjeg zborovodje obljubljene nekad zborove: „Hej rojaki!", „Lipa zelenela je!" i „Vse drobno" složno i oduševljeno kano da im je 20—30 godina. Burno i dugotrajno odobravanje nije htjelo prestati. Jedna članica sadašnjeg pjevačkog zbora popela je na to starcu-zborovodji dragocienu iglu na junačka prsa.

Predsjednik svečanostnog odbora, zaslužni Augustin Mahnić razvio je u podužem govoru postanak čitaonice, njezino 40 godišnje živovanje kano i naš narodni napredak u tom dugom razdoblju.

Oduševljeno i dugotrajno pozdravljen stupi na odar narodni zastupnik g. prof. Spinčić, koji je u obširnom i vrlo zanimivom govoru predočio narodu narodni život u ovo 40 godina u obće, napose pako u koparskom kotaru. Osvrnuo se je — pozivajuć se na rieči predgovornika, i na svoje djelovanje u onom kotaru i to kao profesor, kano školski nadzornik i kano narodni zastupnik. Veseljem sjeća se svoje mladosti kad no je sa ostalim narodnim muževima radio u onih stranah i to kano c r n i sokoli, dočim su danas oni i on s i v i sokoli.

Osvrnuv se na našu davnu prošlost u Istri, sjetio se je i sastanka latinske gospode u dolini Rižana god. 804. kad no su zaključili, da će naše pradjedove bacit van iz zemlje; klicali su njihovi potomci kroz srednji viek a kliču i danas: bacimo ih van! al mi se ne damo, jer smo na svojem — jer smo doma. Taljanoni bijahu na ruku od vajkada oblasti proti nam a tako je i u novije doba pomoću austrijske vlade iztisnuto slavensko bogoslužje iz naših crkava.

Govornik pozove zatim prisutne, osobito narodna zastupstva občina neka se neciepaju, neka složno uzrade na korist obćenitu, što će biti njima na čast i narodu na korist. Sjetio se je govornik i našeg zemaljskog sabora prosav od njegovog prvog početka pak do danas sve važnije dogodjaje i spomenuv kako u prvom saboru nebijaše nijednog narodnog zastupnika, dočim ih imademo danas 19.

Progonjali su nas — zaključi govornik — i progone nas i danas, ali nam neće ništa budemo li složni i radini. Nisu naše djedove mogli baciti van, neće ni nas, budemo li se brinuli za napredak naroda, za dobre uprave u občinah, saboru i drugdje, te za izbor čestitih i poštenih zastupnika. Mi se nedamo odavle a budu li naši narodni protivnici htjeli, da nas bace van, nastojali ćemo i mi, da im vratimo šilo za ognjilo.

Govornika je občinstvo često odobravanjem prekidalo a na koncu nasta sveobće, burno klicanje i odobravanje.

Pod samu večer stali su pjevački zborovi — a tih bijaše jedno desetak — izvadjati pjevačke točke programa, od kojih se je nekoje moralo opetovati.

Veći dio izvanjskih gostova, oduševljeno pozdravljenih podalo se je okolo 8 sati put kolodvora — odaklo se sa dva vlaka nešto prije i malo poslije 9. sata razidjoše na razne strane Istre i Trsta.

Rodoljubnomu svečanostnom odboru čestitamo srdačno na vrlo uspjeloj svečanosti te mu toplo preporučamo, da bi narodni i prosvjetni život u drevnoj čitaonici marno i rodoljubno njetila i gojila pa da bi za 10 godina uzmogli još većim sjajem proslaviti 50-godišnjicu svoje mile čitaonice.

Medju svojimi izbornici. U nedjelju 19. t. mj. boravio je zastupnik M. Mandić medju svojimi izbornici u por... oj občini Hrastovlj, mjestna občina Dekani, kamo su ga pozvali, da im savjetuje i pomogne kako bi što brže došli do gradnje pučke škole, do proširenja vodnjaka, do gradnje jednog mosta na potoku izpod sela Bazovica te do popravka ceste od crarne ceste do rečenog potoka. Svoga zastupnika dočekalo je na medji svoje občine seoski župan te mu je već putem pokazao i dokazao potrebu gradnje rečenog mosta i popravka one zapuštene i vrlo loše ceste. U samom selu, gdje su se sakupili vidjeniji občinari obašli su prostor na kojem bi se imalo graditi pučku školu i nekoja druga potrebita djela. Zastupnik je dao napotke i obećao, da će zagovarati njihove pravedne želje i potrebe. Pogošćen i srdačno pozdravljen vratio ze je zastupnik u družtvu dvojice domaćih prvaka na narodnu svečanost u rodoljubne Dekane.

Dar. U znak slovanja i priznanja prama ocu Hrvata u Istri gosp. Dr. Matku Laginji prigodom njegovog dolicnog i dostojnog odgovora „et erimus" na uvredljivo i nezahvalno dobačeni mu „fuimus" dne 23. 9. 09. daruje velec. župnik Josip Vrbka iz Lanišća K 15, i to po K 5 za gradnju konvikta u Pazinu, za Djačko pripomočno družtvo u Pazinu i za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Ivan Šestan pok. Antona iz Draguća daruje za Djački Dom u Pazinu 20 K da počasti uspomenu pokojnog oca.

Razne primorske viesti.

Za podporu tučom oštećenim. U IV. sjednici istarskoga sabora dne 17 t. mj. preporučio je zastupnik Dr. Š. Kurelić podporu tučom oštećenih predjelima Istre sliedećim govorom: Visoki sabore! Ja se pridružujem predlogu g. Tomasi-a, jer zbilja, ako je štета nanešena bila u zadnja doba općinama kotara Buje, od kojeg je znatan predjel bio oštećen, te ako je onim ljudima bila nanesena velika šteta, to je svakako nanešena općinama ik kotara Pazin, kao što i kotara Buzet i Motovun. Ja mislim, da kao što su i vlada i zemaljski odbor i zemaljska kasa mogli dati veliku, izdašnu podporu nastradalim u kotaru Buje, da se isto tako ima bezodvlačno skrbiti — to je dužnost njihova — i za one oštećenike ovih općina i ovih kotara.

Baš za to preporučam, da se za oštećenike kotara Pazin, kotara Buzet i Motovun pobrine u smislu posliednjeg prešnog predloga zast. Spinčić-Pesante, da se bilo c. kr. zemaljska vlada, bilo predsjedništvo zemaljskog sabora poskrbi na isti način kao i za oštećenike kotara Buje.

Obiteljska nesreća. Iz Ljubljane dobismo žalostnu viest, da je tamo preminuo providjen sv. Otajstvi nakon dulje bolesti u najljepšoj dobi od 35 godina čestiti rodoljub odvjetnik g. Dr. Ivan Milan Hribar jedini sin velezaslužnog ljubljanskog načelnika i zastupnika na državnom i zemaljskom saboru g. Ivana Hribara. Pokojnik, vrlo inteligentan i naobražen muž, blage ćudi i dobra srca ostavlja težko ucviljenu mladu udovu, dvoje nejake djecice i neutj šljive roditelje. Vriednom pokojniku bila lahka domaća gruda a težko ucviljenoj rodbini naše iskreno sućešće!

Zemaljski izbori u Gorićkoj. U nedjelju započeo je izbor za zemaljski sabor u Gorici i to sa općenitom kurijom. Ta kurija imade 6 zastupnika t. j. tri slovenski a tri talijanski dio pokrajine.

U izbornu borbu stupile su tri slovenske i tri talijanske stranke. Slovenske stranke jesu: slovenska pučka stranka, slovenska napredno gospodarska i socijal-demokratska stranka. Talijanske stranke: talijanska pučka, talijanska liberalna i socijal-demokratska stranka. Svaka od tih stranaka postavila je tri svoja kandidata. Koliko smo doznali do jutros, dužaze talijanski kandidati pučke stranke u uzi izbor s talij. liberalcima, a jedan od slovenske pučke stranke s jednim od slov. napredne stranke, dok su dva slov. kandidata pučke stranke izabrana.

Da se razumijemo! Neki naši listovi, medju njimi i ljubljanski „Učiteljski Tovariš" u jednom dopisu „Iz Voloskog kotara" tumače zakonsku osnovu o obustavi vršenja občinskog izbornog reda u Istri tako, da se neće u obće u Istri prije šest godina obnoviti nijedno občinsko zastupstvo. Ovakvo tumačenje rečene osnove nije pravilno. Kod nas u Istri obnavljati će se i nadalje sva ona hrvatska, slovenska i talijanska občinska zastupstva, u kojima nema narodnostne borbe ili gdje se nebore dvie narodnosti za premoć ili prevladu. Obustava vršenja izbornoga reda vrijedi dakle samo za one občine sa mješovitim stanovništvom, gdje bi jedna ili druga *narodnostna* stranka mogla pobiediti drugu ili drugoj podleći. Sve ostale občine imati će kako i do sada svake tri godine novo zastupstvo ako budu to občinari od oblastih zahtjevali.

Novi notari u Istri. Ministar pravosudja imenovao je kandidata notarstva g. Ivana Ivančića notarom u Cresu i g. Zaharija Petrisa pl. Herrensteina notarom u Krku.

Br. 7524.

Oglas dražbe.

Daje se do javnog znanja, da za predanje gradjevnih radnja operacionog paviljona u pokrajinskoj bolnici u Puli, držat će se javna dražba dne 10. oktobra t. g. u 12 sati u prostorijama ravnateljstva pokrajinske bolnice.

Primit će se ponude predane pisane osobno od ponudioca. U ponudi mora biti tečno označeno ime i prezime nudioca, njegov boravak i zanimanje; slovima i brojkama pak ima bit naznačen postotak sniženja pojedine cijene u obračunu.

Uvjetne ponude neće se uzeti u obzir. Svaki natjecatelj imat će na dan dražbe položiti jamčevinu u gotovom ili javnim papirima u iznosu od K 4000, koji će ostati u pologu bolničke blagajne do dana izbora dostavca.

Zemaljski odbor ima odobriti zakup.

Nacrti, troškovnici i obći i posebni uvjeti, kao što i oblužci za ponude mogu se pregledati kod ravnateljstva pokrajinske bolnice.

Od Zemaljskog Odbora
u Poreču, dne 22 septembra 1909.
Zemaljski kapetan
Dr. Rizzi.

Broj 1509.

Mjesto liečnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liečnika za mjestnu občinu Dobrinj na otoku Krku sa plaćom od godišnjih 3000 K.

Liečnik valja da je usposobljen u sveukupnom liečništvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju također dokazati, da posjeduju austrijsko državljanstvo. — Potanje pogodbe nalaze se kod podpisanoga na svačiji prosti uvid; a molbe imaju se podnesti ovome poglavarstvu do 14. listopada 1909.

Poglavarstvo občine.
DOBRINJ, 17. rujna 1909.
Načelnik:
Sučić.

Upravo je izašao istarski žepni kolendar
JORGOVAN.
Ciena 50 para.
Naručuje se kod
Tiskare LAGINJA i dr., PULA.

Kravji maslac dnevno svježi 10 funti s omotom K 7·20; na pokus 6 funti K 4·56. **Med** za bolestne na sreu 10 funti K 4·60; na pokus 10 funti ½ maslaca ½ meda K 6·06. Tko jednom naruči, ostane stalni dobavljač.
Fran Dym, Kozovo, 42.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN
Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.
Dobiva se posvuda!

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Jeftino česko PERJE za kreveta
5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.
BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Ceska.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Čuveno ulje za sluh
nadliječnika i fizika Dra Sachtlat-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu gluhost, cijedjenje i zvonjenje u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobija se po K 4 boca sa papirkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika
O. ZANETTI u TRSTU, Via Nuova 35.

Bačava
liepih i zdravih ima na prodaju
L. KRIŽ
PULA, Korte Forbeseri.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.
Prodaje šivaće strojeve za svelje i domaću pobrabu:
Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helical Premier" K 165. „Ćirila" K 155.
Vlastita mehanična radionica.
Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zah jev šalje se nov slovenski cienik franko.

Mejdr

Soboslikar
VLADIMIR VOJSKA
PULA — Via Sergia, 59.
Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izrádba moderna, ukusna i trajna.
Cijene umjerene.

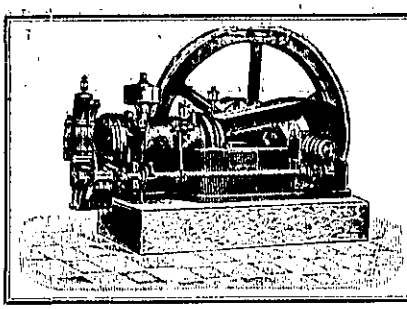

Najbolji **MOTORI** na plin, benzin, špirit, petrolej, sirovo ulje, za obrt, električni i poljodjelski promet.
Stroj za proizvod plina iz *drezdjanske tvornice plinskih motora*, prije Moritz Hille, najveća specijalna tvornica u srednjoj Europi.
40 odlikovanja i državnih nagrada.
Jedini glavni zastupnik, kamo se imaju upraviti naručbe jest: kuća Gutenberg u Trstu, Emanuel Kraus, tehnički ur. d, Trst, ulica Cecilia 18/a. Skladište svih tehničkih predmeta.
U mjesecu julju i augustu prodano za Dalmaciju 9 motora.

Zagrebačka tvornica tvrdke Hinka Francka sinovi, u svakom obziru najmodernije uredjena, pravi svoje proizvode izključivo iz najboljih sirovina.
Bit će u Vašu korist, budoto li kod kupovanja davali prednost izvrsnomu proizvodu, pravomu: Franckovom: dodatku za kavu s mlincom, iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član to plaća od listoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, za odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice za garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—za sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka nuždа. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je dolsto pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja neide točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrlomo otaman potratiti. Roditla moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MORRIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i celoli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura njihalica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje. Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku taljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujeda u uhu, neuralgije, plavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnost', nesvjestice, nagluhosti' drhtanja na tiielu, influence skupčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, beztečnosti, lachiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrholda, kao i kod svcobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječaim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičkog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 46 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspieha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dupisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst**; polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izvrstni cienitel badava i franko.**

S. Benisch

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2150. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih muštcrija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raziašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 7. oktobra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarin Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan inte.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mandić. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Premještenje slovenskog učiteljišta u Goricu.

Kad je bilo ustrojeno pod konac sedamdesetih godina c. k. tro- ili četverojezično učiteljište u Kopru, kimali su pedagogi glavom nebuduć sporazumni ni sa izborom gradiča, ni sa sustavom ili ustrojem učiteljišta. Gradić Kopar pruža danas djacima, osobito slavenskim vrlo malo, a prije 30 godina nije im pružao absolutno ništa. Kad se je pak tečajem godina razmahala u Istri narodnostna borba, ućutili su hrvatski i slovenski djaci učiteljišta u Kopru na sebi žalostne posljedice te borbe. Njih se je u školi, na ulici, u javnih prostorijah i u istih stanovih grdilo, zlostavljalo i proganjalo tako, da je mnogi od sadašnjih narodnih učitelja na sebi izkusio u Kopru sve gorčine mladoga života. Za čestih demonstracija, koje su tamo priredjivale prijašnjih godina talijanske ugrijane glave proti našemu narodu ili proti carskim oblastim, platili su obično račun hrvatski i slovenski kandidati učiteljstva. Izbor gradiča Kopra za sjedište c. k. učiteljišta bijaše dakle već sam po sebi nesretan, te nije mogao zadovoljiti ni iz daleka slavenske profesore ni slavenske djake.

Sustav ili ustrojstvo učiteljišta bijaše pako još nesretnije. To ustrojstvo bijaše nešto posve osobitoga, neka osebujnost, kakve nenalazimo u nijednoj drugoj pokrajini Austrije. Učiteljište sastojalo je naime iz triju odsjeka: hrvatskog, slovenskog i talijanskog. U svakom od tih odsjeka uzgajali su se mladići dielomice u materinskom jeziku, dielomice u tudjem im njemačkom jeziku. Nekoji od glavnijih predmeta, kao što je primjerice pedagogija, predavani su u svim trim odsjecima u njemačkom jeziku. Taj predmet i ostali u njemačkom jeziku predavani predmeti zadavali su djacima najviše brige i muke. A to nije ni čudo. Tà kako će mladić, koji je svršio pučku školu u materinskom jeziku i možda pripravnicu za učiteljište u istom jeziku, nesamo razumjeti i proučiti najvažniji i najteži svoj predmet u tudjem mu jeziku, već takodjer iz istoga predmeta u više manje nepoznatom mu jeziku odgovarati? Na tom učiteljištu bijahu pod jednim krovom kandidati triju narodnosti a profesori ćak četirih narodnosti. To bijaše doista pravi *mixtum compositum*, kojega je na okupu držala više stroga disciplina, nego li kolegijalnost, prijateljstvo i poštovanje izmedju djaka s jedne strane, te izmedju ovih i profesora s druge strane.

Ovi nezdravi odnošaji na učiteljištu u Kopru postali su upravo nesnosni kad je sa ulice prenešena narodnostna borba i u samo učiteljište. Tada je nestalo i ono malo susretljivosti i snošljivosti izmedju slavenskih i talijanskih kandidata, te izmedju djaka i profesora druge narodnosti. Proti nepedagogičkom ustrojstvu učiteljišta u Kopru pisalo se i govorilo koli sa slavenske, toli sa talijanske strane u novinah, u parlamentu i u našem saboru. I Slaveni i Talijani bijahu u tom složni, da se trojezično učiteljište u Kopru na okupu nikako održati nemože i da ga valja nesamo po narodnosti razdieliti, već takodjer u svakom odsjeku sve predmete u materinskom jeziku podučavati. Za ovaj posliednji zahtjev ustali su osobito i opetovno sami kandidati, te su nam još svima živo u pameti nemiri i štrajki na učiteljištu posliednjih godina zbog toga neuslisanog a pravednog zahtjeva.

U istarskom saboru prihvatila je prije desetak godina talijanska saborska većina predlog 1. da se ima učiteljište čim prije razdieliti, 2. da se mora hrvatski i slovenski odio iz Kopra maknuti i, 3. da se neće ustrajati u pokrajini više od trih pučkih škola za našu djecu, dok se neizvede ono prvo i drugo. Predlog ili zaključak naperen je bio u prvom redu proti carskim oblastim, ali posljedice morali smo nositi mi. Takovo stanje nije moglo potrajati dugo i to tim manje, pošto se je zemaljski odbor strogo držao zaključka saborske većine glede ustrojenja novih pučkih škola. Carska vlada odlučila se konačno na razdiobu učiteljišta i na premještenje hrvatskog i slovenskog odiela iz Kopra. Hrvatski odio bijaše premješten školske godine 1907.—08. u Kastav, dočim je slovenski ostao sve do ovih dana u Kopru. Poteškoće činili su vladi Talijani Primorja, osobito oni Gorice, kamo je imao biti premješten slovenski odio i gdje mu bijaše jedino pravo i naravno mjesto. Za prenos slovenskoga odiela u Goricu znalo se je već dulje vremena, te se imade pripisati jedino popustljivosti i neodlučnosti vlade, što je tekar sada do premještenja došlo i što su Talijani Primorja radi toga uzvitlali silnu prašinu.

Čim bijaše sa službene strane poznato, da će prenos učiteljišta uslediti na početku tekuće školske godine, udariše Talijani složno u viku i kriku sazivajuć sastanke i skupštine i priredjivajuć bučne demonstracije proti carskim oblastim i proti Slovencima.

Jedini liberalni zastupnik goričkih Talijana skočio je u Beč, gdje se je ministarstvu grožnjama i revolucijom zaprietio uztraje li kod svoje odluke glede prenosa učiteljišta u Goricu. Već se je činilo, da kani vlada strahovanju sa revolucijom podleći, jer je isti zastupnik svojima u Goricu brzojavio iz Beča, da je vlada opozvala dekret o premještenju slovenskog odiela učiteljišta iz Kopra u Goricu. Na taj glas nastalo je u talijanskim krugovim neobuzdano veselje, koje je, na žalost njihovu, samo dva dana trajalo. Spomenuti zastupnik bio je naime zlo obaviešten ili je hotio svoje nasamariti, jer se njegov glas nije obistinio. Vlada je naime izjavila, da se učiteljište mora premjestiti u Goricu, te je izdala u tu svrhu potrebito naloge. Radi toga uzvitlaše Talijani novu prašinu u Gorici, Trstu i u svim većim gradovima Primorja. Nu ovaj put izdala ih stara taktika, jer vlada nije htjela ili mogla popustiti njihovom običajnom strahovanju, demonstracijama i terorizmu.

Slovenski odio učiteljišta premješten je u Goricu gdje je započela jurve poduka. Talijanski vikači spraviše svirala za pas vidjeći, da su ovaj put, žalibože vrlo riedki put, naišli na tvrdu kost.

Odatle bi morala crpiti carska vlada znatnu nauku o tom, kako nevalja uvjek i u svemu popuštati prpošnim i obiestnim vikačem, koji imadu, da zahvale svoje najveće narodne političke uspjehe svojim poulčnim demonstracijam, grožnjam i strahovanju, pred čime je vlada uvjek do sada plašljivo uzmicala ili slieno popuštala.

Trojezično učiteljište nije ostalo uz sve svoje mane u Kopru i u onom sudbenom kotaru bez blagotvornih posljedica za naš narod.

U Kopru se nije prije ni znalo, da ima tamo i našega življa, bez sviesti i prava, koj čeka na svoje uskrsnuće. Sa učiteljištem ustrojena je tamo slovenska škola ili vježbaona za kandidate učiteljstva; oživot vorena je već u prvom početku narodna čitaonica a zaslugom tadanjih profesora i učitelja ustanovljeno je za onaj sudbeni kotar već godine 1884. prvo novčano družtvo u Istri „Posojilnica in hranilnica" u Kopru, koja je u gospodarskom i narodnom pogledu veoma blagotvorno djelovala i djeluje hvala Bogu i danas. Ovo je družtvo postalo maticom svim kasnije nastalim novčanim družtvima onoga kotara.

Posljednjih godina ustrojena su u Kopru i druga narodna družtva, zabavno poučnog smjera, koja šire narodnu sviest i pouku u Kopru i u susjednih občinah. Glavna je zasluga bivšeg učiteljišta, odnosno njegovih profesora i učitelja, što stanovničtvo onih slovenskih občina sačinjava danas najsviestniji dio našega naroda u Istri.

S tog gledišta moramo dakle biti zahvalni narodnim članovom onog zavoda, koji bijahu prvi pioniri narodne sviesti i prvi promicatelji narodno-gospodarske organizacije u onom kotaru.

U Kopru ostao je sada samo talijanski odio učiteljišta, čime je zadovoljeno u prvom redu zahtjevima talijanske radikalne stranke u Istri, al dvojimo veoma, da je tim zadovoljeno i nižim talijanskim slojevom grada Kopra, koji neživu od politike, nego od svakdanjeg kruha.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

† **Ivan Špik.** Prošli tjedan pokopasmo opet jednog veterana naših narodnih redova Ivana Špika. Pokojnik, koji je u mladje doba živo sudjelovao u narodnoj borbi u Puli, bio je jedan od osnivača Istarske Posujilnice i od najstarijih članova Čitaonice. Posliednje dvie tri godine pokojni Špik nije utjecao u narodnu borbu radi teške bolesti, ali je ipak dolazio redovito k izbornoj žari, da ovrši narodnu dužnost.

Pokojniku bila lahka domaća gruda, a rodbini naše saučešće.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 10. t. mj. predstavljat će se u „Narodnom Domu" u Puli „Niz bisera". Početak točno u 8½ sati; ulazne ciene običajne.

Plesna škola. U nedjelju dne 10. t. mj. počimlje plesna škola u „Narodnom Domu" od 3—7 sati po podne svake nedjelje i blagdana, čime se upozoruju članovi.

Iz Hajdučkih dvora. Na Franjevo dne 5. tekućega sabralo se u Hajdučkim dvorima u Juršićih 40 K za siromašne djake Poreško-Puljske biskupije koji se budu odgajali u budućem hrvatskom konviktu u Pazinu. Ova je svota uložena kod Istarske Posujilnice u Puli na knjižicu br. 1999, koja je predana u pohranu g. poslovodji, u svrhu da bude omogućeno svakomu dobre volje štogod uložiti za buduće siromašne djake iz dolnje Istre.

Barban dne 28. 9. 09. Dne 26. rujna t. g. držalo je ovo mjesno školsko Vijeće, svoju redovitu godišnju sjednicu, u prostorijam opć. ureda u Barbanu.

I. točka dnevnoga reda bijaše, potvrda proračuna za g. 1910, a II. točka riešenje molba. — Medju molbami bijaše i molba veleč. g. don Frana Livić-a, kojom je on molio nek se najsiromašnijoj djeci koja polaze pomoćnu-pučku školu u Sv. Mariji od Zdravlja, porazdijeli njekoliko komada školskih knjiga iz opć. sredstava. Molba bje jednoglasno primljena. A tako isto i ona od g. učitelja Družbine škole u Raklju, kojom je on molio u istu svrhu.

Nadalje zaključilo se, nek se naruči 12 iztisaka „Mladog Istrana" i Kalendar „Jorgovan" i 20 komada „Zgodnog štiva", prigodom šezdeset godišnjice slavnog vladanja Nj. V. Frana Josipa I. i nek se porazdili medju djecu polazeću škole, spadajuće pod okružje ovog mjesnog školskog Vijeća. Zaključilo se je, takodjer, da pošto imade do 120 djece koja su dužna polaziti školu u Barbanu, nek se zamoli Kotarsko školsko Vijeće, nek se sistemizira mjesto za drugu učiteljsku silu.

Narodni darovi.

Gosp. Ivan Gržetić u Puli dao je K 5 za Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu.

Današnji izkaz	K 5—
zadnji izkaz	K 1561·25
ukupno	K 1566·25

Istarski žepni koledar „Jorgovan". Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izašao je „Istarski žepni koledar Jorgovan" za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržajo „Jorgovan" obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilježke primitaka i izdataka, ljestvice za biljege, poštanski cienik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan I. i II. dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno štivo sadržaje: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Čedu*

(pjesma); *Zmija* (crtica); *Ladjici* (pjesma); *Morá* (pričica); *Mudre večenice*; *Ivica i Draga i njihov zeko* (pjesma); *Odvažni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobljubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržaje: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilježke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan" je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uviek imati uza se. Cieua je 50 p., a tko naruči više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a knjižare imaju znatan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Lošinjski kotar:

† **Marija Martinolić.** Iz daleke Argentine dolazi nam tužna viest, da je tamo u Rosario de Sta. Fé preminula dne 18. ugusta t. g. gospodja Marija Nikolić, supruga odličnog i požrtvovnog hrvatskog rodoljuba iz Malog Lošinja g. Noema Martinolića. Pokojnicu u 27. godini pokosi nemila smrt, otevši ju nemilosrdno ljubljenom suprugu, otevši ju namu, koji ju voljesmo, otevši ju hrvatskom rodu, kega je istinskim i žarkim čuvstvom ljubila. Jedva se pred tri i pô godine sa svojim suprugom nastanila u novoj postojbini, smrtna kosa satre njeno nježno tielo, a da ne dopusti vidjeti joj više svoje domaje i svojih milih i dragih.

Pokojnici, uzor-Hrvatici, bila lahka daleka tudja zemlja, a neutješljivom i ožalošćenom suprugu naše iskreno saučešće, da bi našao utjehe i ublaženje boli u božanskoj Istini.

Voloski kotar:

Iz Mošćenica. Dne 26. 9. 1909. na osnovateljnoj skupščini „Mošćeničko-Bersečke muške podružnice sv. Ć. i M. u Mošćenicama" bijaše izabran sliedeći odbor: Predsjednik. Ante Dukić, ravn. učitelj, Mošćenice, zamjenik: Antun Puž, umirovljeni župnik, Mošćenice; tajnik: Josip Rubinić, trgovac, Mošćenice, zamjenik: Jure Franković, trgovac, Berseč; blagajnik: Vinko Mavričić, posjednik, Draga, zamjenik: Niko Pajalić, nadučitelj, Berseč.

Prigodom skupščine podariše novu podružnicu p. n. gg.: Ivan Rabar, ravnatelj opć. real.-gimnazije na Voloskom 5 K; Ante Dukić, Mošćenice 3 K; Aug. Rajčić, nadučitelj, Opatija 2 K a po 1 K darovaše iz Berseča sliedeći: Marijan Rosović, trgovac, Ivan Berković-Kučić, posjednik, Antun plemeniti Karina, posjednik i Jure Berković Loškić, opć. zastupnik. — Najsrdačnija hvala gg. darovateljima.

Iz Lovrana. Pučka knjižnica u Lovranu otvorit će se u nedjelju dne 10. o. mj., te će se knjige dijeliti od 10 do 11 sati. Pripravni odbor sabrao je do sada nešto knjiga, pa evo ovdje redom nanizana imena darovatelja, izmedju kojih treba u prvom redu spomenuti „Hrv. društvo za pučku prosvjetu" u Zagrebu, koje je darovalo preko stotinu poučnih knjižica, te nekoliko potpunih godišta „Pučke prosvjete" itd., na čemu mu osobita hvala. — I ovdješnja čitaonica „Danica" darovala je preko 50 Matičinih i svetojeronimskih knjiga i 32 slovenske iz svoje biblijoteke, te dapače dozvolila slobodnu uporabu ormara. „Pučka knjižnica" u Voloskom darovala je 20 knjiga, a gg. A. Kalokira 15, K. Martinčić 24, Marijan Kalokira 8, Ivan Golubić 12, R. Stanger 32, na čemu im najljepša hvala. Knjižnicu ustroja „Hrv. slov. ak. ter. društvo Istra" te će centrala u Pazinu poslati još drugih 180 knjiga. Budući da se moraju sve knjige vezati, to se odbor još jednom obraća na rodoljube, neka bi poduprli mladu knjižnicu novčanim pripomoćima a i knjigama.

Novčane pripomoći i knjige neka se šalju na R Stangera, Lovran; a imena darovatelja obznanit će se i nadalje u „Našoj Slogi".

Pazinski kotar:

Iz Labinštine. Čujte nečuvene glase sa divnog sela ležećeg na istočnoj obali Istre ponositim imenom Drenje. Dne 27. rujna bilo u tom selu veliko slavlje, koje ovdašnji narod nikad zaboraviti neće.

Već jutrom ranom sijevala iskra veselja na očima ovdašnjeg naroda. Narod hrlio amo tamo, ter se pripravljao na nekakvo slavlje. Šta će biti? Otvorenje opet jedne hrvatske pučke škole na Labinštini. Opet smo pokazali onoj propalој gospodi na brijegu t. j. Labinjanskoj što možemo mi učiniti složnim silama i bez njih. Znam, gospodo, da će vam biti ova naša krasna školica trn u oku, — al uz božju pomoć i požrtvovnost naroda, još ćemo mi koješta učiniti nama na veselje i diku, a vama na jad i propast.

Dohrlio amo preko brijega i naš buditelj labinštine Dolenski pop t. j. župnik F. Hrdy, koji se je najviše trudio, da doprinese slatkih riječi — kojima je još više rasplamćivao naša srca.

Oko 9 sati digao se narod ter se podao pod stari krov crkve sv. Nikule; gdje nam je gosp. Hrdy čitao sv. misu i održao propovjed. Znao je on svoj govor tako ispreplesti, da je mnoga suza radosnica zalila lišce sretne majke, koja gledaše, da joj dijete stupa u kolu druge djece uz nadzor novo imenovane učiteljice gospodjice Marije Višković.

Iza sv. mise krenula procesija opet u školsku zgradu, koja bijaše blagoslovljena, te nakon toga rastumačio g. Hrdy potrebu škole. Oglasio se je i jedan drugi gospodin, ali imenom nepoznatim, kojemu najsrdačnija hvala. Moram, da zahvalim svim prisutnim i onim, koji su štogod budi na koji način doprinesli za ovu školu, a najviše gosp. Hrdy-ju, koji je imao njome najviše brige i troška.

Pozdravljam pak u ime naroda novoimenovanu učiteljicu, te joj kličem: „Dobro nam došla! Bila sr tna u našem krugu — ter nam do sada zapuštenu djecu digla do stepena, da se mogu ustrajno boriti proti našim neprijateljima. Time bilo završeno to slavlje.

Drugi put javit ću Vam koje druge vijesti. *Drenjanin.*

Porečki kotar:

Don Toncovichu naša zadnja. Da don Jovaninu nije talijanski materinski jezik, pruža nam za to dokaz on isti u br. 40 „Naše Sloge", gdje u svojem izpravku veli, da je „skoro" materinskim mliekom naučio talijanski i da su mu talijanska čustva „rekbi" prirodjena. Dok dakle izmed redaka sam priznaje, da nije rodjen talijan, nego hrvat, ne uvidja jadan — žalostno mu majka — protuslovje u koje time upada, a koje nama predbacuje. Da don Toncovich nije znao talijanski ni beknuti dok nije stupio u koparski konvikt i da do svojih 11 godina nije bio odgojivan u talijanskom duhu, znao bi do potrebe posvjedočiti svećenik, kojemu je on u Funtanah kano dječak dvorio kod sv. mise. A našlo bi se u Funtanah i njegovih vršnjakah. Ali toga svjedočanstva ne treba. Ne treba ga jednostavno radi toga, što u ono doba nije bilo u Funtanah čovjeka, koji bi ga kano dječaka mogao bio talijanski podučavati i ulijevati mu u dušu talijanska čustva. U njegovoj se obitelji još i danas hrvatski govori.... kad nema don Jovanina kod kuće. Što to znači?

Don Toncovich tvrdi neistinu kad kaže, da odzdravlja ljudem na kršćanski pozdrav „Hvaljen Isus", jer ako je kada komu odzdravio, to je učinio iz prkosa u talijanskom jeziku, a ne u hrvatskom. U ostalom nije liepo od njega svećenika, da svoje vriedne i poštene sumještane naziva „surovom i himbenom čeljadi", a nije to u skladu niti sa kršćanskom ljubavlju, koju ima da ide doskora propovjedati i naučati primjerom i riečju. Odviše pak miriše po naduvenosti ona njegova, da neće Funtancem prvi skidati klobuka. Budući joste mlad, stao je previsoko letiti.

Don Toncovich veli nadalje u svojem izpravku doslovno: „lažno je, da je podpisani prezirnim načinom predao ščavet jednom dječaku". Tu nama dobačenu laž u stanju smo mu vratiti uz kamate. Mi nismo rekli, da bi on bio dne 22. ogusta kano subdjakon prezirnim načinom predao kome ščavet, nego smo uztvrdili i pri tome ostajemo, da on nije hotio pjevati epištolu iz ščaveta, nego da ju je dao pjevati jednom dječaku iz klupe. On dakle nama podmeće nešto, čega mi nerekosmo, pak to ide izpravljati, da nas onda nazove lažcima. Gdje se je don Giovanni Toncovich naučio takovoj i tolikoj perfidnosti? U Funtanah ili u konviktu? Zar je on sa spremom takve vrsti odgoja nakanio stupiti u vinograd Gospodinov?

Da završimo. Izmed svih židova govorili su Nazarečani najslabijim dijalektom. Susjedi su ih radi toga izsmjehavali i sprdnju od njih pravili. Preblažena Djeva Marija, Mati Božja, neznajući drugoga, govorila je tim nazaretskim dijalektom. Njezin Sin, Sveznajući Bog, začetnik i uzrotnik svih jezikah na svietu, iz poštovanja i odanosti prema rodjenoj Majci, koju je sinovski ljubio ča do smrti, govorio je i On tim omraženim nazaretskim dijalektom.

A don Giovanni Toncovich, pitomac koparskog konvikta, srami se govoriti i odaje mržnju protiv jezika vlastite si majke!

Koparski kotar:

Za slovensku pučku školu u Kopru. Premještenjem slovenskog odjela učiteljišta iz Kopra u Goricu ostaju naša djeca u Kopru bez svoje škole ili bez svake poduke.

U zemaljskom saboru zauzeli su se svojedobno naši zastupnici za ustrojenje slovenske pučke škole u Kopru, koju bi polazilo do 150 djece. Uložena je u tu svrhu i molba na c. k. zemaljsko školsko vieće ali dok vladaju u Istri današnji tužni odnošaji u pogledu školstva, neima nade na brzu i povoljnu riešitbu. Roditelji slovenske djece sastaše se onomadne da se pogovore što bi i kako bi najbrže došli do svoje škole. Odvjetnik g. Dr. Černe dao im je očinskih naputaka, a dok nebudu školske oblasti prisiljene otvoriti u Kopru slovensku pučku školu imale bi se zauzeti istarska i ljubljanska „Družba" za bilo kakav uzgoj koparske djece.

Narodni zastupnici medju svojimi izbornici. Iz obćine Dekani pišu nam 3. o. mj.: Jučer dne 2. o. mj. posjetili su nas narodni zastupnici g. Mandić, Pangere i Valentić, da se obaviješte o našim prosvjetnim i gospodarskim potrebama. Dvojica od njih bijahu prije podne u susjednoj obćini Marezige u istom poslu, te se poslije podne navratiše u naše selo, gdje se je već prije podne sa mjestnim prvacima kod g. načelnika o potrebama našega naroda na Koparštini pogovaralo. Narodni zastupnici pobilježiše si razne želje i potrebe pučanstva glede pučkih i strukovnih škola, glede gradnje cesta, puteva i mostova i o potrebi dobave vode za ljude i životinje, odnosno o gradnji vodovoda, studenaca, napajališta itd.

Poslije podne dovezoše se i zastupnici slovenskog diela obćina Milje, koji su iznesli svoje želje i potrebe te iste narodnim zastupnicima najtoplije preporučili.

Povedena je riec i o razdiobi ili preustrojstvu obćina te izmjenjene razne misli i nazori, glede svih slovenskih obćina onog sudbenog kotara. Svoje bilježke i zapisnike staviti će — kako rekoše — gospoda zastupnici, do znanja slovenskim članovom konpromisnog odbora ili će je upotrebiti sami kod budućih sjednica istarskog sabora.

Iz Sluma. Nedjelju 26. prošlega mjes. sabralo se u Slumu u gostioni Antuna Krbavca za „Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru" 11 K 20 h. Darovaše sliedeći: Jakov Hlaj Brest 1 K; Ivan Božić Bošnjak Slum 1 K; Žuletić Antun 1 K; Josip Sirotić, učitelj 2 K; Božić Antun kbr. 63, 2 K; Božić Andre kbr. 21, 1 K; Antun Krbavac 1 K; Mandić Andjeo, c. kr. fin. stražar Buzet 1 K; Josip Puhalj Lanišće 1 K i Grgo Hlaj Brest 20 h. Novac je kroz mjesnu podružnicu otposlan u Opatiju.

Istom zgodom sabralo se za „Bratovštinu" u Kastvu 4 K, koje darovaše: Bradetić Ante Klenovšćak 1 K; Bradetić Anica 50 h; Posedel Marija žena Andra Slum 50 h; Posedel Dinko kbr. 69 Slum 1 K; J. Sirotić Slum 1 K. Novac je opremljen društvu u Kastav. — Evala darovateljima.

Franina i Jurina.

Fr. Ča biš reka Jurino ki je danas najveći talijan u Kanfanaru?

Jur. A ki drugi lego šijor Košara.

Fr. Aj vero mu i lipo ime kaže.

* * *

Fr. Ča da se nekemu va Nerezinah brageše tresu?

Jur. Niš njin neće bit, aš da ima Kalabarda pripravnu vojsku ako bi njim samo vlas s glavi pal.

Razne primorske viesti.

Sazív carevinskoga vieća. Kako javljaju bečki listovi zaključeno bijaše u posljednjem ministarskom vieću, da se sazove carevinsko vieće za dne 20. o. mj. Vlada se nada, da će se u prvih 2—3 sjednicah obaviti izbor predsjedničtva i ostale formalnosti. Na početku zasjedanja predložiti će vlada zakonsku osnovu o porabi službenog jezika u Češkoj i o razdiobi kraljevine Češke u narodnostno kotare.

Prva sjednica kompromisnog odbora. Članovi kompromisnog odbora, izabrani u posljednjoj sjednici istarskog sabora, sazvani su na prvu sjednicu u subotu dne 9. o. mj. o podne u prostorije zemaljskog odbora u Poreču. Na toj će se sjednici razpravljati i zaključivati o radu, koj čeka taj odbor i koj sadržaje temeljne točke kompromisa. Zemaljski odbor sastavio je predloge, koje će staviti kompromisnom odboru na razpravu i odobrenje.

Osuda u zagrebačkom procesu. Utorak u jutro izrečena je u Zagrebu pred sudbenim stolom osuda proti 53 Srba obtuženih od državnog odvjetnika radi veleizdaje.

Osuda ta glasi: braća Valerijan i Adam Pribičević odsudjeni su na težko tamnicu od 12 godina, trgovac Petar Bekić na 8 godina, učitelji Josip Orešćanin i Petar Petrović te posjednik Mojo Hrvaćanin na 7 godina; Borojević, Živković, Oblaković, Erak, Kalember, Dr. Gjurić svaki na 6 godina tamnice; 19 obtuženika na 5 godina tamnice a ostali 22 bijahu obtužbe riešeni.

U ovom procesu, koji je trajao 7 mjeseca, bijaše 150 razprava, saslušano je 291 svjedoka, dočim ih bijaše 782 odbijenih.

Družbina četa. Nadalje su se upisali u četu povjerenika Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru slijedeća gg. koja su se obvezala da će svake godine sakupiti i družbinom ravnateljstvu uplatiti 100 K. 69. Dr. Josip Reberski, Zagreb; 70. Josip M. Picinić-Čačević, Mali Lošinj; 71. Josip Pavešić, Hreljin; 72. Klub „Borlce", Kraljevica; 73. Dr. Ljudevit Ćikoviđ, Trst; 74. Rubinić Josip, Mošćenice; 75. Antica Kurelić, Pazin; 76. Mavrićić Vinko, Draga; 77. Teodor Mateljan, Rijeka. Kako se vidi, redovi se družbine vojske sve više napunjuju. Čast imena hrvatskoga i spas naše hrvatske Istre nalažu nam, da nesustanemo. I ne ćemo sustati. Čvrsto je naše uvjerenje da će se u našem narodu naći 1000 požrtvovnih Hrvata i Hrvatica, koje će se odazvati pozivu družbinoga Ravnateljstva i stupiti sa svim žarom u redove družbine vojske. Mi se u to čvrsto nadamo. U toj nas nadi krijepi misao, da još žive naš stari naš dobri hrvatski narod. Naprijed za družbu!

Lloydova uprava — *njemački jezik* — *glasilo tršćanskih lažiliberalaca.* U nedjelju odplovio je novi loydov parobrod „Merano" iz tršćanske luke do brionskih otoka na pokusnu vožnju. Na parobrodu bijahu sakupljeni predstojnici raznih oblastih kao n. pr. predsjednik Lloyda Dr. Derschatta, zastupnik pomorske vlade grof Attems, gradski podnačelnik Dr. Richetti, odaslanik trgovačke komore, činovnici državne železnice, više članova gradskog zastupstva grada Merana i mnogo drugih gostova. Za vožnje priredjen je gostovom na parobrodu sjajan objed a na povratku bogata večera. Za pjenjenja šenpanjca izpuknulo je više govoranclja i to sve u njemačkom jeziku, samo kod večere na povratku kazao je predsjednik Derschatta kano za porugu par rieči talijanski.

Ovaj opis vadimo iz glavnog glasila tršćanske nazovi liberalne stranke, glasovitog „Il Piccolo", koji je valjda imao kod gostbe kojeg svog „obrezanca". I taj silni branitelj talijanstva u našem Primorju nije našao ni rieči prigovora ili osude proti tomu, što se je na loydovom parobrodu službeno širila i sepirila izključivo blažena niemština. Da je slučajno koji od pozvanika i privatno progovorio kojim slovenskim jezikom, skočio bi bio stalno taj obrezanac kao da ga je zmija ujela, da prosvjeduje proti uvriedi i obezčašćenju talijanskog mora i talijanskog pomorstva. Ali tudji jezik, niemština nije mu razbijala židovske bubnjiće — jer je valjda bod bogate gostbe za čas zaboravio na „mare amarissimo" i na „čistoću" i na „svetost" talijanskog mora i talijanskog pomorstva. Gospoda na upravi Lloyda poznaju tu vrst nazovinovinara, koji, ma koliko divlji bili — prestaju gruktati kod punog korita.

OGLAS.

Gospodarsko družtvo u Pazinu, obdržavati će svoju

redovitu glavnu skupštinu

u prostorijama hrv. čitaonice u Pazinu dne 21. o. mj. u dva sata poslje podne sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor novog odbora.
3. Eventualija.

U slučaju da nebude na odredjeni sat dostatni broj prisutnih članova, obdržavati će se istu istog dana u 2½ sata po podne bez obzira na broj prisutnih.

Dne 17. 9. ove godine nije se mogla obdržavati za onaj dan odredjena glavna skupština posto je predsjedničtvo družtva bilo zapriečeno javnimi poslovi.

Odbor.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 20. travnja 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. / Dol.	Postaje	Dol. / Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.	„	dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.	„	dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. / Dol.	Postaje	Dol. / Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.—
4.45	dol.	↓Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. / Dol.	Postaje	Dol. / Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Mereg	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	↓NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. / Dol.	Postaje	Dol. / Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Upravo je izašao istarski žepni kolendar

JORGOVAN.

Ciena 50 para.

Naručuje se kod

Tiskare LAGINJA i dr., PULA.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Br. 7524.

Oglas dražbe.

Daje se do javnog znanja, da za predanje gradjevnih radnja operacionog paviljona u pokrajinskoj bolnici u Puli, držat će se javna dražba dne 10. oktobra t. g. u 12 sati u prostorijama ravnateljstva pokrajinske bolnice.

Primit će se ponude predane pisane osobno od ponudioca. U ponudi mora biti točno označeno ime i prezime nudioca, njegov boravak i zanimanje; slovima i brojkama pak ima biti naznačen postotak sniženja pojedine ciene u obračunu.

Uvjetne ponude neće se uzeti u obzir. Svaki natjecatelj imat će na dan dražbe položiti jamčevinu u gotovom ili javnim papirima u iznosu od K 4000, koji će ostati u pologu bolničke blagajne do dana izbora dostaoca.

Zemaljski odbor ima odobriti zakup.

Nacrti, troškovnici i obći i posebni uvjeti, kao što i obrazci za ponude mogu se pregledati kod ravnateljstva pokrajinske bolnice.

Od Zemaljskog Odbora

u Poreču, dne 22 septembra 1909.

Zemaljski kapetan

Dr. Rizzi.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakovo ne čistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prokonjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Ciena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

„BACULINUS"

jedini i zajamčeni pripravak za uništenje žohara (bakula).

Nagradjen sa zlatnom medaljom na medjunarodnoj izložbi za zdravstvo u Milanu 1909.

Proizvoditelj:

Erminij Lonzar, Pula.

Kravji maslac dnevno svježi 10 funti s omotom K 7·25; na pokus 6 funti K 4·50. **Med** za bolesine na sreu 10 funti K 4·50; na pokus 10 funti ½ maslaca ½ meda K 6·00. Tko jednom naruči, ostane stalni dobavljač.

Josef Nuglera, Rozovn, 47.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za šivelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helicol Premier" K 165, „Courir" K 155.

Vlastita mehaničnа radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

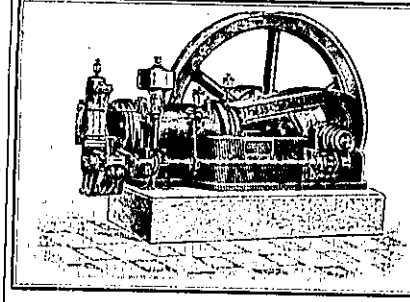

Najbolji **MOTORI** na plin, benzin, špirit, petrolej, strovo ulje, za obrt, električni i poljodjelski promet.

Stroj za proizvod plina iz *drvodjanske tvornice plinskih motora*, prije Moritz Hille, najveća specijalna tvornica u srednjoj Europi.

40 odlikovanja i državnih naprada.

Jedini glavni zastupnik, kamo se imaju upraviti narudžbe jest: kuća Gutenberg u Trstu, Emanuel Kraus, tehnički ured, Trst, ulica Cecilia 18 a. Skladište svih tehničkih predmeta.

U mjesecu julija i augusta prodano za Dalmaciju 9 motora.

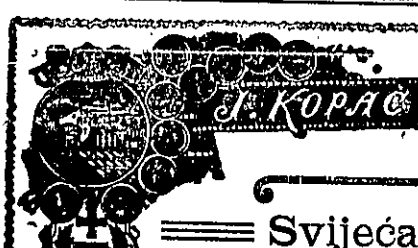

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Preporučamo našim domaćicama pravi :FRANCKOV: dodatak za kavu iz zagrebačke tvornice.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veleranl br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čišćane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čišćane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dian to plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

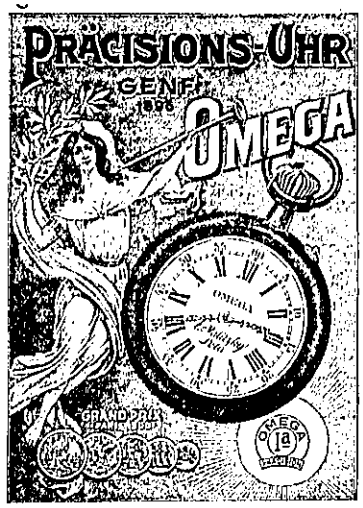

Poslovno geslo:

- Uz mali dobitak, veliki promet, - istodobno samo dobra roba.

Imati dobro iduću žepnu uru nije uviek prieka uuđa. Ipak za one, koji trebaju žepnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vriednost, koja je doista pouzdana. Bolje je ne imati uru, nego li takvu koja nedo točno. Dobra i pouzdana ura čuva do štete i neugodnosti, netreba se bojati da će se nepotrebno vrieme utaman potratiti. Ročišta moći će se točno obdržavati.

Ako dakle trebate takovu uru, to vam se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao:

ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA. MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT

od zlata, srebra, nikela i ocieli imade uviek veliki izbor na skladištu

Ljudevit Malitzky, urar

PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.

Veliki izbor svih druglih ura ujitnilica, budilica, brilantne i optične stvari, i potrebštine za pušenje.

Pošto češće mienjam robu, to ne držim cienika dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujeaja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti drhtanja na tijelu, influence skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteonosti, hemlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipohondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao neodkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i po vremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta potvrđene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjela zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijeto kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 ¼ franko.

S. Benisch

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 59 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izcrpivi cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Deševice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 42 Pula, u četvrtak dne 14 oktobra 1909. God. LXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarin Plaća i otužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagnja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka su naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Lagnja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Prilike na Rijeci.

Zagrebačka „Hrvatska" glavno glasilo hrvatske stranke prava u banovini, priobćila je u svom broju od dne 4 o. mj. na uvodnom mjestu pod gornjim naslovom zanimiv članak, što ga niže u cielosti prenašamo i na koncu nekoliko naših opazaka dodajemo. Članak glasi:

„Kod nas se običaje krivnja za sve zlo i nevolju što nas bije svaljivati na drugog a svoje grijehe, golotinju, slaboću, indolenciju ne ćemo da kraj zdravih očiju vidimo i upoznamo baš kao sušičavac, koji akoprem je uvjeren da ga boljetica od dana na dan sve više uništuje — još ne smrti ne vjeruje svojoj bolesti. Takovi smo upravo mi Hrvati svagdje a pogotovo na Rijeci. Ovih dana imali smo prilike osvjedočiti se o tome na vlastite oči.

Prilike se na Rijeci doduše nijesu u ničem promijenile na bolje za nas. Isti sistem negacije Hrvata sa strane tudjinaca vlada kao i prije ali i ista i još veća indolencija sa naše strane, kao i prije.

Toliko te naše inteligencije imade na Rijeci i Sušaku, a sve spava. Ili nije tako? Preko 100 akademički naobraženih naših ljudi imade ondje, što liječnika, što odvjetnika, što privatnih namještenika uz silu trgovaca, pomoraca, koji nisu članovi ni jednog društva. Kojima je ideal pun trbuh i — vlastiti ego. Koji osim „Novog Lista" i „Voce" ili „Popolo" nikad ne zavire u kakav list, knjigu ili smotru. Koji se ne brinu a ma baš za ništa osim za sebe.

U Českoj imade slučajeva, da su jedan ili dva takova inteligentna čovjeka po cijelo koje mjesto u roku od par godina očistili i oslobodili iz njemačkih pandža. Nu što govorimo o Česima — treba nam uzeti samo primjerom Slovence u Trstu i okolici gdje prilike nisu skoro ništa bolje za naš elemenat nego su u Trstu, pa će u toliko gore što oni neimadu tik Trsta jedan svoj gradić ala Sušak, gdje bi mogli nesmetano svoju snagu koncentrirati, kao što bi to mogli lijepo činiti riječki Hrvati na Sušaku.

Na Rijeci vlada medju našom inteligencijom upravo bezprimjerna apatija.

Pitali smo pojedine prvake za uzroke te apatije pa nam se reklo, da ondje nijo ništa vrijedno poduzimati pošto se ne imade s k i m e. To naprosto ne stoji, jer su naše mase na Rijeci prepuštene same sebi i lutaju iz socijalističkog logora u talijanaški itd. U inteligenciji leži sva krivnja, jer ova kako rekosmo — ne vodi nikakova računa o narodnoj stvari.

Nadalje ne brine se ni za svoj podmladak. Izuzamši pomorski stalež, neima gotovo ni jednog slučaja, da bi ta inteligencija svoj naraštaj dala izučiti i usavršiti u višu trgovinu, industriju, tehniku ili na sličnom polju, gdje bi se dalo onda istisnuti tudjinca. Ne toga neima. Umjesto toga vlada ondje velika novčana pohlepa. Vidjeti ćeš domaćeg čovjeka (koji bi bio inače i te kako sposoban za borbu i utakmicu za bolju stvar), gdje sjedi u nezdravoj kakovoj „butigi" pa drži pred sobom kakove sitničarije i čeka na „soldu", što je dakako mnogo komodnije nego usavršiti se u elektrotehničkom mekanizmu ili drugi kakav bolji obrt. Drugi opet, koji bi mogli i te kako koristiti narodu ustrojavaju novčano zavode sa tobože narodnim a u istinu lihvarskim karakterom.

Pojavi li se ondje, koja agilnija ličnost onda svi skoče na njega da ga čim uspješnije mogu „dotući" ili izgrizuti. Poznat nam je pače slučaj, da su neki „rodoljubi" zahtjevali od „Novog Lista" kad su bili najveći talijanaški progoni, da oštrije piše i napadne Talijanoše, a kad je naliuškana masa prijetila razoriti redukciju i tiskaru, sakrivali su se ti rodoljubi kojekuda, pače su neki i odputovili iz Rijeke. Tako ne rade Slovenci u Trstu a još manje Česi. Oni bi doduše oštrije nastupili nego što je to „Novi List" činio — ali onda i odbijaju sa tvrdim svojim šakama tudjinske navale, a štete plate iz svojih žepova.

Ako je tamo sve trulo, pogotovo je najtrulji društveni život. Svaki pokus sanacije ove abnormalnosti izjavljuje se uslijed individualnosti primorskog temperamenta, koji neima u krvi osjećaj za disciplinu, zapta i društvenosti, bez čega pako ne može biti ni paradnog „Sokola" a kamo li „narodne vojske" ili što slična, što bi moralo ondje vršiti zadaću narodne defenzive a u gdje kojima časovima i ofenzive. Ovaj općeniti osvrt upodpunjti ćemo drugom zgodom sa primjerima, koji će potvrditi naše navode."

Gornji opis ričkih odnošaja, ako i je ovdje ondje preoštar ili možda i nepravedan; ipak odgovara većim dielom na žalost faktičnom stanju stvari.

Mi se nerado pačamo u bratske nam poslove, napose u one riečkih Hrvata, da nam se nereče da smo možda drzki ili nezahvalni, ali potaknuti gornjim člankom nemožemo od manje a da i mi k onomu nenadovežemo nekoliko naših opazaka.

Hrvatska se je inteligencija na Rieci posliednjih 40 godina ograničila na svoje pisarne, urede, trgovine i na škole dok bijaše hrvatska gimnazija na Rieci. U mesopustno doba pokazivala je nešto života priredjivajuć zabave, ponajviše plesove u čitaonici za članove i pozvanike. Inače se vrlo malo znalo i čulo za riečke Hrvate, od kojih mnogi i danas najradje medju sobom talijančare. Priprosto hrvatsko građjanstvo, niži slojevi, radnici, mali obrtnici itd., kojih imade i danas na hiljade, a koji bijahu prije dvadesetak godina skoro izključivo sve sami Hrvati, ostavljeni bijahu i jesu žalibože i danas sami sebi. Ove slojeve bilo je lahko urediti i organizirati te se nebi danas Talijani i „Ungarezi" služili s njima na našu štetu i sramotu.

Primjer, što ga pisac članka navadja glede Slovenaca u Trstu, stoji u istinu još mnogo gore na teret hrvatske inteligencije na Rieci. U Trstu je šačica odvažnih i nesobičnih slovenskih muževa kud i kamo u mnogo težih odnošajih nego li bijahu i jesu na Rieci organizirala tako uzorno svoje pristaše, najpače niže slovenske slojeve, da se danas slovenska zastava u gradu Trstu slobodno vije, da se u Trstu više slovenski govori nego li na Rieci hrvatski, da Slovenci priredjuju slobodno u srcu grada sastanke i skupštine da se u obhodu podaju na glavni trg pjevajuć svoje krasne narodne pjesme.

Osim toga uzdržavaju tršćanski Slovenci, mnogo siromašniji nego li riečki Hrvati, već preko 20 godina velikimi žrtvami u gradu Trstu privatnu pučku školu, koja je odgojila na hiljade slovenskog pomladka, i koju polazi danas 7—800 djece. Oni su mislili i na trgovački pomladak poznavajuć važnost za narodno gospodarsku organizaciju trgovačkog staleža u najvećem trgovačkom gradu monarhije. O njihovoj gospodarskoj organizaciji govore sa respektom isti najradikalniji talijanski krugovi.

Sve to, što izvedoše tršćanski Slovenci na prosvjetnom i gospodarskom polju mogli su riečki Hrvati mnogo brže i lagljе izvesti sa manje napora i troška kad bi se bilo tamo manje politiziralo u listovima, kavanama i sastancima a više radilo medju hrvatskim stanovničtvom za njegov duševni i tjelesni boljak.

U posliednje doba počelo je i tamo svitati, napose u hrvatskim podobšinema ali i taj napredak ide više na račun onog skromnog, ali velozaslužnog listića „Riečkog glasnika", nego li na račun hrvatske inteligencije. Najnoviji pokret za ustrojenje hrvatske pučke škole na Rieci nebi smio sustati na pol puta. Riečki Hrvati znadu najbolje sami, da redovitim ili zakonitim putem neće doći do svoje škole jer toga neće ni gradska uprava ni madjarska vlada. Nepreostaje njim dakle drugo nego to, da ustroje čim prije sami svoju privatnu školu, za koju imadu dosta djece, i hvala Bogu, dosta sredstava i sami.

S tim će bar dielomice popraviti ono, što bijaše do sada na štetu hrvatske stvari u onom otudjenom nam gradu zanemareno. Otvorenju prve hrvatske pučke škole na Rieci veseliti će se iskreno sav hrvatski narod, najpače mi, koji poznamo prilično žalostne po hrvatstvo odnošaje na Rieci i koji smo preko Ricke vezani sa ostalom našom braćom.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Na znanje g. Accurti-u sada. Iz Zadra nam javiše, da je od suda u Puli, baš kad je najjače buktio t. zv. veleizdajnički proces u Zagrebu, došao na jedan kot. sud u Dalmaciji službeni dopis pisan ćirilicom, koji je prešao na prizivni sud u Zadru sve do Vrhovnog sudišta u Beču. Ipak do sada još nije puljski sud proglašen veleizdajničkim; možda zato, jer nisu toga znali gg. Aerenthal i Accurti. Eto im sada, da znadu.

Nastićev prijatelj u Puli. Sa zagrebačkog „veleizdajničkog" procesa upoznatog špijuna Nastića, tog glavnog svjedoka neke ter neke diplomacije, narinutog Accurtiu za uporište svoje glasovito obtužnice, htjeo je jedan ovdje raskrinkati i malo da nije nastradao. Prošlog petka obnoć dao je financijalni stražar Erker unpsiti trgovačkog agenta Milana Kornicera iz Varaždina, a koji je došao ovamo iz Trsta da traži posla. Taj financijalni stražar tvrdio je na policiji, da je čuo iz ustiju Kornicera groznih stvari, naime, da je Kornicer primio od famoznog Nastića 600 kruna što mu je pomagao u zagrebačkom procesu. Stvar je svršila po Kornicera dobro jer službujući policajni činovnik nije našao nužnim da potvrdi uapšenje Kornicera, te ga je pustio na slobodu. Šteta, da nije i nama dana prilika, da vidimo slavnog Gjorga-Ristu Nastića, ako nebi bio medjutim došao amo po običaju pod krivim imenom. Kad je čovjek u tako „visokom" položaju, lahko je dobiti i marvinsku putnicu.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 17. t. mj. predstavljat će se u „Narodnom Domu" u Puli „Šarlejeva tetka". Tko se želi od srca nasmijati zdravoj šali, kojom je prožet cieli ovaj komad, neka u nedjelju pohrli na predstavu. Naslovnu ulogu, staru tetu, igra g. Vojska.

Jedan vajni Hrvat. Prošlu subotu čitali smo u tršćanskom listu „Piccolo" izjavu puljskih farmaceuta, kojom su izrazili svoju solidarnost tršćanskim kolegama. Obrazlažuć solidarnost sa staleškog stanovišta dodaju na koncu, da moraju biti s njima jedni i složni i kao „talijani". Tu izjavu podpisao je i neki Dominis, rodom iz Raba, pred par godina još veliki Hrvat. Taj gospodičić bio je jednoč tajnik našeg Sokola, organizator plesova u hrvatskim društvima... zanosan, poletan, da je bilo milota...! Dapače kad se vjenčao s talijanskom gospodjicom Blessich iz Pule, dao je vjenčane objave tiskati u hrvatskom jeziku s imenom svoje zaručnice Blešić. Sasvim tim odkad se vjenčao tog novopečenca, nije bilo više vidjeti u hrvatskim društvima u Puli, ali eto vidimo ga napokon podpisanog kao Talijana. I pravo stoji onima, koji su vjerovali u njegovo hrvatstvo, te je pisne ovih redaka dobio sada najveću zadovoljštinu, što nije nikad vjerovao u njegovo hrvatstvo. Doklati se kakva suška-buška medju nas, igra se hrvatstva, davamo njim počast, da nas najposlje nasamare. Za ovakima doduše ne žalimo, jer s njima koristi ni nama ni onima, kojima se uvuku, jer taki ostaju svugdje samo balast — muć smuć pa prolij.

Nek mu pak ovo posluži kod nove bratije kao preporuka!

Kancelistom kod kotarskog suda u Puli imenovalo je prizivno sudište u Trstu g. Guida Kenich a iz Trsta. Zaatiželjni smo da li poznaje novi kancelista i hrvatski jezik, koj mu je ovdje neobhodno potrebit.

Narodni darovi.

Na piru g. Josipa Skoko od Antuna s gdjicom Ivanom Iveša u Premanturi sakupilo se za Družbu sv. Ć. i M. K 13; na piru g. učitelja Gostinčara sa gđ. Marijom Hrdy u Sv. Lovreču Labinskom sakupilo se za Družbu sv. Ć. i M. K 22·57 a za

Djački Dom u Pazinu K 10; g. Stjepan Kirac i Franjo Baldini daruju Djačkom pripomoć. društvu u Pazinu svaki po 1 K N. N. daruje Družbi sv. Ć. i M. kao narodnu taksu K 1; Hrvat. Čitaonica u Lindaru daje Družbi sv. Ć. i M. K 50 74, kao polovicu čistog dobitka od proslave 25 godišnjice Čitaonice.

Današnji izkaz . . . . K	09 31
zadnji izkaz . . . . K	1566·25
ukupno . . . . K	1665 56

Lošinjski kotar:

Kamo dopire državotost talijanskih zagriženjaka. Pod tim naslovom pišu nam sa otoka Cresa: U jednoj našoj poreznoj občini, mjestne občine Cres, dogodilo se je u novije doba po dva puta da bijahu od carskih oblastih tiskani trojezični (njemački, talijanski i hrvatski) oglasi od paklene ruke u Cresu osakaćeni i tako osakaćeni na zidove priljepljeni. Takovomu oglasu odrežu ti novovjeki talijanski barbari u Cresu hrvatski dio i dadu u čisto hrvatskom selu priliepiti njemačko-talijanski oglas.

Posliednji takov oglas bio je financijalnog ravnateljstva u Trstu prilieplen od scoskog poglavara u selu na zidu samo u njemačkom i talijanskom jeziku, dočim je bio hrvatski dio odrezan ili odstrižen

Takove se oglase prima na občini i ona ih dieli ili razašilje u sela ili porezne občine. Mi smo se lievom rukom križali kad smo doznali, da nam je poslan takav oglas od strane creske občine, kojoj je na čelu c. k. financijalni nadsavjetnik u miru, koji znade najbolje kako se imadu poštivati takovi oglasi. Za to osakaćenje i za tu uvriedu nanešenu našemu jeziku i našemu narodu činimo odgovornim g. umirovljenoga c. k. financijalnoga savjetnika, koji će lahko doznati, bude li hotio, tko od njegovih podredjenih takove topovštine počinja. Nemojmo bo ni pomisliti, da bi on, kao c. k. činovnik, takove naloge izdao (od renegata je sve moguće. Ur.) već će ta divljačtva počinjati koji od njegovih podredjenih. Opetujemo, da će on tomu lopovu lahko u trag doći, bude li samo hotio.

Pred više godina (5—6) podignuo je jedan od naših svećenika ove občine radi iste lopovštine tužbu. Iztraga se vodila a uspjeh je bio taj, da je uprava občine u Cresu bacila krivnju na nekog svog pisara, da je to on samovoljno učinio, jer da nije znao za koju podobčinu bijaše trojezični oglas, kano da nisu sve podobćine hrvatske. Neznamo na koga će sada baciti krivnju ali financijalno ravnateljstvo bi moralo tražiti zadovoljštinu od uprave občine u Cresu. Vidjeti ćemo što će na ovo g. načelnik, umirovljeni c. k. financijalni nadsavjetnik.

Najbolje bi bilo kad bi gg. svećenici i učitelji po selima uputili ancijane i narod da takve oglase ne priliepe već povrate, ili ako bi to ancian uprkos učinio da narod takvom podrepnjaku podpraši ledja. A to zato što nas državne oblasti ne brane od talijanskih nasilja i lopovština.

Iz Velog Lošinja. Javili smo kako je glasoviti Cumicich na sudu polizao uvriede nanešene našem učiteljstvu. Kad je izašao iz sudnice, ojunačio se taj arlekin, i u puljski Jornaletto dao očitovanje, kojim opet usteže izjavu danu na sudu u Lošinju. Taj junačina misli, da se je time oprao, ali nezna jadan kako je zaigrao ulogu kukavice. Pozivije naime učitelje, da ga tuže pred porotu; lahko mu se u novinama pinčiti i vriedjati dok u Istri vladaju ovako žalostni odnosaji kod porotnih rasprava. Nek isposluje, da nama Hrvatima u Istri ne sudi talijanska porota u Rovinju, pak ćemo se onda ogledati, a dotle mu poručujemo javno da je svojom izjavom iznesao kukavičko jaje.

Javljamo radostnu viest, da se je ovdje ustanovilo pjevačko društvo, koje broji već sada 18 izvršujućih članova, koji marljivo vježbaju. Tako pored tamburaškog zbora iznosit će i novo društvo lijepom hrvatskom pjesmom narodnu sviest u Velom Lošinju, kog hoće par izdajica i afarista da prikaže svietu u talijanskom ruhu.

Za 1. decembra t. g. traži se za naš „Hrvatski Dom" gostioničara, te pozivljemo svakog, da bi nam koga vrstnog gostioničara preporučili.

Izjava Potpisani vrlo žali što su mu u „Gostioni kraj mora" izbjegle nedolične riječi na štetu gosp. Pavla Jaklitsch c. k. nadglednika brzojavnih stupova u Cresu, te mu ovim putem podaje doličnu zadovoljštinu.

Cres, 1. oktobra 1909.

Ivan Smundin.

Krčki kotar:

Promjena plovitbenog reda. Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo u Puntu sa danom 15. listopada mijenja svoj plovitbeni red na pruzi Rijeka-Punat-Baška u toliko, da će u jutro parobrod odputovati 45 minuta kasnije od svake postaje nego li do sada. Pobliže u oglasu.

Voloski kotar:

Spomen knjiga Spinčićeva. Na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru" i „Djačkog pripomoćnog družtva" u Pazinu priposlali su općini Kastav u počast gosp. prof. Spinčića namirly knjigu preplatiše nadalje sliedeći: Duklć Frane, dvorski savjetnik, Beč K 18; Jurdana Anton i drug, Zagreb K 8; Pindulić Dinko, kanonik i župnik, Barban K 3; Dr. Pacak Bedř., c. k. ministar m. sl., Veltrusy K 3; Legović pop Anton, Kaštelir K 2; Orel Fran, učitelj, Korte K 1; Dubrović Josip, činovnik vrhovnog sudišta, Beč K 1; Hrdy Ferdinand, župnik, Sv. Lovreč kod Labina 3 K (od kojih K 1 za „Djački dom").

Živili i našli nasljednika!

* * *

Spomen knjiga Spinčićeva prodaje se u knjižari Jos. Gorenjec u Trstu; u knjižari L. Schwentner u Ljubljani; kod g. nadučitelja i poštara Iskra Antuna u Baderni i kod g. Mihaljević Pavla u Drvaru (Bosna).

Raspačali su iste knjige g. Rubeša Rajmund u Zametu 11 komada i g. Brozović Albert u Vrbniku 6 kom. Živili!

* * *

Slaveć imendan (4. t. mj.) i 60 godišnjicu (27. 9. t. g.) g. Prof. Frankovića Frana ravnatelja učiteljišta u Kastvu sabralo se na predlog g. Prof. Jedretić Kuzme za „Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru" za gospodskim stolom u Kastvu po načelniku Kuž. Jelušiću predanih družbi K 105.

* * *

G. Prof. Franković Fran u Kastvu darovao družbi Ć. M. K 10 za kanarinca ustupljenog mu od gdje. Jelušić Erneste, supruge načelnika u Kastvu.

Mladi Istranin. Izišao je 10. broj ovog lieposa lista za mladi svjet sa ovim sadržajem: Viktor Car Emin: Siroče Dinko. — Barba Riko: Pričica o Gromadu i Mrvici. — Rikard Katalinić-Jeretov: Mali Pero. — Dragan Zoranić: Lepirica. — *** Aeroplan. — Bogumil Toni: Moji zečići. — Barba Rike: Snijeguljica. — Regina: Kanarac i vrapci. — Crnko: Vrijedna žetelica. — Tončić: Iz moje torbice. — Zagonetke.

Porečki kotar:

Iz Baderne. Buduć da je posvema nerazumljivo i ne dobro rastumačeno bilo od dopisnika iz naše Baderne u dopisu z dne. 23. rujna t. g. broj 39 radi ovdješnjeg župana, da svijet natanjo pozna stvar je ovaka:

Kandidat za župana naše hrvatske stranke je g. Petar Burić za kojega je glasovalo počamši od velečastnoga gosp. župnika dalje 112 glasova a proti kandidat je glasoviti talijan Martin Rupenovich (čitaj Rupenović) koji je doblo (na žalost u Baderni) 18 glasova (punto di Juda); žalostna im majka onoj trinajstorici koji su za njega glasovali što neznaju da ih svaki korak naše zemlje proklinje koju je htijo on pod Italiju predati.

Kad je naš narod u Poreč hodio na glasovanje za naša prava slor Rupenović je svaki put prvog dana išao u Poreč k talijanima da glasuje proti bratu svome za majku Italiju. Ona trinajstorica njegovih prijatelja i rodjaka prije sveg su za njega išli glasovati imali su se ugledati u čestitog narodnjaka gosp. Jakova Milanovića iz Kringe koji je za naša prava proti vlastitom otcu išao glasovati. Bog njim oprosti kad neznaju što delaju. Al onim koji su glasovali za našeg kandidatati najsrdačnija im hvala i u naprijed bili složni za hrvatska naša prava.

Ta borba za župana nastala je odatle, što je neki puno nespodobšilna u ovo kratko vrijeme našem občinstvu naredio, a sve za svoju vlastitu korist, t. j. u najgoroj suši je narodu svu vodu zvezao u svoje japno i za maltu za vlastitu zgradu iz občinskih kali (lokava). Paušal za „ferale" uzimlje za cijelu godinu al računa se da niti jednu četvrtinu noći kroz cijelu godinu ne gore. Bogataš je koji ništa ne potrebuje, al za svoju korist je sa vlastitim senom trgovao i upisao se je za 20 kvintala sena koje je došlo od pokrajine i države u podporu za siromaštvo, a brižnom našem siromahu rukalo je blago od glada po dvorih. Podporni novac je slabo upo rabljivao i upravljao po svojoj volji i na veliko nezadovoljstvo puka. Isto tako je učinio s novcem za očišćenje „Lokvine" te je javna tajna kamo je odveo blato iz nje, a ipak se onim zaslieplienicima hvali da nešto čini, a oni mu glupo vjeruju: čini da puno ali za sebe.

Ima još puno ovakih njegovih nepodobština, ali za danas dosta.

Nek je „omnipotent" talijan, al svakako morati će do skoro radi spomenutih stvari odgovarati na okružnom sudu u Rovinju jer i naš narod danomice oči otvara.

Koparski kotar:

Iz Buzetšćine. U zadnje se doba opaža, da su silno učestale pravde medju našim seljaštvom. Nema tjedna, a gotovo ni dana, da nije kakve komisije. Bilo je toga i prije, ali u tolikoj mjeri nipošto. A šta je tome krivo? Škakljiv je na to odgovor! Zar se je narod iskvario, pa već nezna kolika mu je šteta od zlosretnih pravda, ili je tako tvrdoglav, te se ne da dokazati što je pravo i koristno, što li nije?

Istina je seljak se rado pravda, ne popušta lako. Ali popušta dobrim savjetima sa strane osoba, koje pred njim uživaju auktoritet, te razlozima i to temeljitim. To je pokazala praksa. Dok je bio u Buzetu sucem g. dr. Stepančić, bilo su pravde rijetke. Bio je on zdušan činovnik, a uz to je poznao rak-rane našeg naroda, poznao je njegovu bijedu, koja potiče od neznanja. Znao je i pojmio koliko trpi seljak od pravda i materijalno i moralno. Zato je nastojao, da na svaki način otkloni pravdu, pogotovo gdje se je radilo o čemu ili ničemu, a pri tom nije štedio ni truda ni vremena, a u zgodama ni oštrih riječi. Uspjeh je bio očevidan. Pravde nijesu bilo ni iz daleka tako česte, kao što su sada, gdje je predstojnikom suda g. dr. vitez Schrott.

Ne kažem, da baš on imputira pravde, Bog sačuvaj. Ali bi mogao u tom pogledu učiniti mnogo dobra. Njemu kao Nijemcu — za nas tudjinu — je indiferentno hoće li, ne će li se neuki seljak pravdati, a za ono krunica, što ih dobije kod licemjesnih komisija i izvida, bit će mu valjda draže da se stranke pru. Čuje se u javnosti mnijenje, da gleda komisije onako nekako kao djeca bombone. Da li je toga u tolikoj mjeri to ne znamo, ali ... fame volat...

Sv. Martin kod Buzeta. U nedjelju 24. oktobra obdržavati će godišnju glavnu skupštinu u prostorijama „Gospodarskog društva" u 3 sata po podne društvo „Zemljoradnička Prosvjeta". Iza nje biti će ples uz buzetsku sokolsku glazbu i to u korist samoga društva. Zemljoradnici i prijatelji zemljoradnika pohrlite toga dana do nas.

Franina i Jurina.

Fr. Neki lovranski poprdilo se tuži, da guveran proteji furešti a zapušća domaće.

Jur. Krepa moštro — bi bil rekal pokojni Tonić — ter su im bili vavek miloji furešti, lego mi domaći, ki netulimo va Blejaminov rog.

Fr. Imaš pravo Jurino, ma ....

Jur. Ča ma, ča ma! ki neće brata za brata, će furešta za gospodara.

Fr. Varamento tako su i naši stareji deli!

Razne primorske viesti.

Kompromisni odbor Istarskoga sabora obdržavao je u subotu u Poreču prvu svoju sjednicu pod predsjedničtvom zemaljskog kapetana g. Dr. Rizzi-a. Sjednici prisustvovali svi odbornici obiju stranaka. Na temelju podnešenih predloga zemaljskog odbora složio se je odbor glede radnog programa i glede pojedinih predmeta, koje će imati da razpravi i rieši.

Potres. U nedjelju u jutro nešto poslije 11. sata očutili su potres na raznih mjestih naših južnih zemalja. Tako su očutili potres u sjevernoj Dalmaciji, u Trstu, Kopru, u Kranjskoj, napose u Ljubljani, u Hrvatskoj, navlastito u Zagrebu, u Štajerskoj, u južnoj Ugarskoj itd. U Zagrebu počinio je potres i nešto štete na dimnjacih, sturih zidovih itd. Veće štete il nesreće nije bilo nigdje hvala Bogu.

Trgatba ili berba obavljena je u Istri svuda u prvoj polovici o. mjeseca. Kako nam javljaju iz raznih strana naše pokrajine ovogodišnja trgatba biti će srednje ruke tamo, gdje nebijaše tuče, a gdje su bili vinogradi tučom uništeni biti će vrlo loša. Radi nestalnog i kišovitog vremena nije moglo grozdje svuda jednako uzoriti i tamo neće vino biti onako dobro, kao što bijaše prošle godine. Bielo je grozdje svuda bolje dozrijalo.

Kako nam prijatelj reče ciena je grozdju i ljetos na nekojim mjestim vrlo nizka. Tako bi reći da u Pazinu plaćaju nekoji trgovci grozdje daleko izpod vriednosti.

Imenovanja kod pomorske vlade u Trstu. Od tamo nam pišu, da bijahu nedavno imenovana dva činovnika pisarne, koji nepoznaju ni riječi hrvatske ili slovenske a reć bi ni talijanske. Obojica jesu Niemci, preporučeni od visokih osoba iz Beča. U natječaju za ta mjesta stalo je izričito, da molitelji moraju poznati zemaljsko jezike. Gospoda kod pomorske vlade nepriznaju valjda hrvatski ili slovenski jezik zemaljskim jezikom te se zadovoljavaju, da im podredjeni činovnici poznaju samo jedan jezik i to njemački. Za ona mjesta bijaše usposobljenih molt-

telja strukovno i jezikovno, ali pošto nemaše visokih preporuka, ostaše na cjedilu.

Čudimo se ravnatelju pomorske vlade dvorskomu savjetniku g. Dellesu, koji znade najbolje koliko mu služi u njegovoj službi poznavanje našeg jezika, a on ipak dopušta, da zaslužna mjesta nižih činovnika osobe, nesposobne za ona mjesta, jer nepoznaju zemaljskih jezika i jer su namještени proti jasnim zahtjevom natječaja.

G. dvorski savjetniče, tako nesmije ići dalje, jer ćemo inače udariti u druge strune.

Kneginja Sofija Hohenberg. Kralj je podijelio kneginji Sofiji Hohenberg, supruzi prijestoljonasljednika nadvojvode Franje Ferdinanda, naslov vojvotkinje sa predikatom „Njezina Visost". Taj naslov ne prelazi na prijestoljonasljednikovu djecu.

700-godišnjica jubileja franjevačkoga reda. Povodom 700 godišnjice jubileja osnutka franjevačkog reda izdao je papa apoštolsko pismo, u kome ističe zasluge reda i javlja, da naslov „Fratres minores" ne pripada samo Minoritima regularne observacije, nego i Konventualima i Kapucinima. To pismo nadalje odredjuje, da će se Minori odsele zvati „Minorite udruženja Lava XIII." i ujedno ustanovljuje normo za prava, privilegije i odpuste, koje su zajednički u grupama Franjevaca i Trećoredaca.

Crkveni interdikt nad mjestom Adria u Italiji. Dekretom od 30. prošlog mj. proglasio je Papa Pio X. na predlog konsistorialnog kolegija nad mjestom Adrija blizu Mletaka crkveni interdikt. Ta stroga crkvena kazna poprimljena je usljed toga, što je svjetina tamošnjeg biskupa kad se vozio na kolodvor napala kamenjem i teško ranila osobito na glavi. Sjelo biskupije premješteno je u Rovigo, gdje se biskup nalazi ranjen u bolnici. U Adriji pak nesmiju kroz 14 dana svećenici misiti a ni druge crkvene ceremonije obavljati. Sakramenti smiju se samo tiho, a ne javno podavati. Kod sprovoda smije svećenik biti prisutan samo na groblju. Zvonovi ne smiju da zvone. Kod krštenja i vjenčanja svaki je svečani obred zabranjen.

Obavijest.

Dne 15. i slijedećih dana mjeseca novembra tek. god. obdržavat će se pred c. kr. ispitnim povjerenstvom u Kastvu ispiti osposobljenja za pučke i gradjanske škole. Kandidati (kandidatinje), koji žele biti pripušteni k tim ispitima, neka svoje redovito biljegovane molbenice uredovnim putem uprave na svoje c. kr. kotarsko školsko vijeće, koje će ih najkasnije do 8. novembra otposlati potpisanom ravnateljstvu.

Toj molbi treba da prema ustanovi točke I., članka II. propisa o ispitima osposobljenja prilože:

a) Opis života i obrazovanja svoga, u kojem treba da istaknu književna sredstva, kojima su se služili pripravljajući se za ispit;

b) svjedodžbu zrelosti, polučenu u kojoj c. kr. učiteljskoj školi;

c) dokaz, da su najmanje dvije godine (u Dalmaciji tri) učiteljevali u kojoj javnoj ili privatnoj školi s pravom javnosti.

Želi li se tko od kandidata podvrći ispitu, da može u pučkim ili gradjanskim školama s nastavnim jezikom hrvatskim poučavati također njemački ili talijanski jezik kao nastavni predmet, neka to izrično spomene u svojoj molbi.

Ravnateljstvo c. kr. ispitnoga povjerenstva obavijestit će u pravo vrijeme svakoga od prijavljenih kandidata, da li se pripušta k ispitu ili ne.

Ravnateljstvo c. kr. ispitnoga povjerenstva za pučke i gradjanske škole.

Fran Frankovič
ravnatelj.

Traži se za 1. decembra t. g. go-stioničara za „Hrvatski Dom" u Velom Lošinju. Ponude na upravu „Hrvatskog Doma" u Velom Lošinju, ili na upravu „Našo Slogo" u Puli, koje će dati i potrebita razjašnjenja i uvjete.

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,
tkaonica,
Novy Hradek, Češka.

Samo dobra roba, solidna posluga.
40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.
Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.
Tvorničke cene.

Upravo je izašao istarski žepni koledar

JORGOVAN.

Cieno 50 para.
Naručuje se kod
Tiskare LAGINJA i dr., PULA.

Kravji maslac dnevno svježi 10 funti s omotom K 7·26; na pokus 6 funti K 4·56. Med za bolestne na srcu 10 funti K 4·66; na pokus 10 funti ½ maslaca ½ meda K 6·00. Tko jednom naruči, ostane stalni dobavljač.
Frau Dym, Kozovn, 47.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.
Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.
Dvokolice „Helicol Premier" K 165, „Courir" K 155.
Vlastita mehanična radionica.
Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN
Najblaži sapun za kožu
kao i proti pjegama.
Dobiva se posvuda!

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Bačava
liepih i zdravih ima na prodaju
L. KRIŽ
PULA, Korte Forbeseri.

„BACULINUS"
jedini i zajamčeni pripravak za uništenje žohara (bakula).
Nagradjen sa zlatnom medaljom na medjunarodnoj izložbi za zdravstvo u Milanu 1909.
Proizvoditelj:
Erminij Lonzar, Pula.

REUMATIZAM, neuralgija, ischiea, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 15 listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 45	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.—	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.40	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8 25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9 30	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Bjivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak Nedjelja
prije podne				po podne
4.20	odl.	∨Baška . . . . . ↑	dol.	6.—
5.30	dol.	↓Punat . . . . ∧	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	∨RIJEKA . . . ↑	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija . . .	odl.	2.—
8.—	odl.	„ . . .	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Morag	odl.	11.30
10.30	odl.	„ . . .	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . .	dol.	6.20
4.—	dol.	↓NEREZINE . . ∧	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓Rab . . . . ∧	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod **I. Fakultića**, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Nova trgovina!

Za jesen i zimu
preporuča tvrdka
BOHINEC & Co.
ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17
(iza crkve sv. Antona novoga)
svoje bogato skladište gotovih odielа za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.
Solidna posluga. (Odielа po mjeri.) Cieне vrlo nizke.

Nova trgovina!

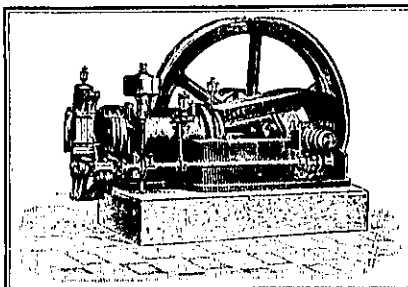

Najbolji **MOTORI** na plin, benzin, špirit, petrolej, sirovo ulje, za obrt, električni i poljodjelski promet.
Stroj za proizvod plina iz *drvadjanske tvornice plinskih motora*, prije Moritz Hille, najveće specijalna tvornica u srednjoj Europi.
40 odlikovanja i državnih nagrada.
Jedini glavni zastupnik, kamo se imaju upraviti narudžbe jest: kuća Gutenberg u Trstu, Emanuel Kraus, tehnički ur. d, Trst, ulica Cavalliera 18/a. Skladište svih tehničkih predmeta.
U mjesecu julija i augusta prodano za Dalmaciju 9 motora.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čišćane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čišćane . . . 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvoj odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do xooo K bez predhodnoj odkaza, a iznose od xooo K ako se nije kod uloženja sugласno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, za odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sudnike za garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—xa sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svi u krojački salon Zovića! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Ovi elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (tožkog disanja), nepsavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêne) kuopanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, napuhnosti drhtanja na tijelu, infuenco skopčane, sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteènosti, čechlasa pupokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja ciolim čovjeèanim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečenje kod navedenih bolesti riečkratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i poremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga bržem liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posvo! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izručene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIJEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih, kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unaprid pošalje, razašilje glavna prodavaonа za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

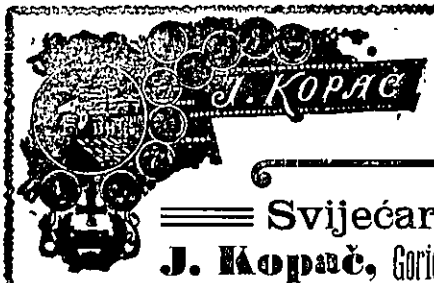

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zasužni križ u Rimu godine 1903.

Sviećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem poštam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopadne vraća se novac. **Izcrpivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2150. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Iste tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raziešnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 43 Pula, u četvrtak dne 21. oktobra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Pučki, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu, ili K 5—, odn. K 2·50 za pol godine.
Izvan carevine više poštarin
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Porotni sudovi u Istri.

U svim prosvjetljenim državama važe porotni sudovi kao institucija, koju narodi u velike ciene i skrupulozno čuvaju, da je nebi omrčio kakav vanjski upliv i odlučno ustaju proti pokušaju, koji bi išao za time, da to pučko sudište ukine. Takovu instituciju imademo i mi u ovoj poli monarkije, te njezini narodi zelozno ju čuvaju. Žalostna je pak činjenica, da mi Hrvati i Slovenci u Istri, ne samo da se ne oduševljamo za ta pučka sudišta u Istri, nego već desetke godina vičemo, ukinite nam porotna sudišta, kakova su sada u Istri, napose pak ono u Rovinju, kojim ćemo posebice i ponovno da se bavimo.

U „Omnibusu" od 10. decembra prošle godine iznešen je o porotnom sudu u Rovinju jedan eklatantan slučaj, koji je kulminacija poniženja i pravog rugla institucije, kao što je porota. Dok se drugi narodi, koji nemaju porote, bore za nju i hlepe za porotom, mi pak moramo vikati: dolje s takvom porotom. Sve te naše pravedne jadikovke ne pomogoše ništa; porota se i nadalje sastaje u Rovinju kao i prije, sastavlja se tako, kao da za nas i nije. U poroti sjede uviek u velikoj većini Talijani, koji ne razumiju našega jezika, ili ako koji razumije, taj je Talijan, ili bolje slavenski odrod, koga pak u prosudjivanju, kako je to već dokazano, vodi strast, osobito u političkim parnicama. Kad dodje naš čovjek pred takovu porotu, unapried znade, kakva sudbina ga čeka. Opravdava se, brani, izlaže čin, a suci ga ne razumiju; svjedoci iskazuju hrvatski, ali ti iskazi kao da su namienjeni hladnim zidovima sudbene dvorane, jer suci ne razumiju. Sudbeni senat utiče se u ovim neprilikama tumaču, premda je sviestan, da je protuzakonito — dapače imade poštenih sudaca, koji žigošu takav postupak i srame se tog rugla.

Po jasnom slavu zakona utvrdjeno je, da koli obtuženik toli svjedoci moraju *izravno* obćiti sa sudijama. Za nas Slavene u Istri taj zakon ne postoji, već nas se po istaknutoj praksi sudi; prosvjedi, pritužbe, apelacije ne pomažu, nego trpi i šuti. To se dogadja u XX. vieku, što ne služi nikako na čast ni podržavateljima ove anomalije a još manje sudskoj uredbi.

Kušalo se par puta, obzirom na stanovište rovinjske porote, zapitati kod višeg sudišta delegaciju porotnog suda, koji bi bio sastavljen tako, da u njem sjede ljudi koji bi razumjeli hrvatski. Te molbe u početku bi bile proslieđjene od rovinjskog tribunala na viši sud i napokon uviek odbijene, ali u zadnje vrieme ne čini se više ni to, nego takve molbe se jednostavno odbijaju već od prvog suda.

Sada je pak skrajnje vrieme da se te nepodobštine odstrane. Hrvati i Slovenci u Istri jesu domaći živalj, od vajkada nastanjeni u ovoj pokrajini i posve ravnopravni Talijanima, to je hrvatski i slovenski jezik i po zakonu ravnopravan talijanskomu i proglašen zemaljskim jezikom. Ali to je sve, na žalost, na papiru u pogledu naših prava; dočim u pogledu tereta i dužnosti, državne vlasti prema nama ne imaju obzira, već dapače kadkada u svojoj zabrinutosti za zakon i prekorače granice istog. Je li se igdje u prosvjetljenom svietu dogadja, da suci sude čovjeku a da ga ne razumiju; u Istri se ipak to dogadja domaćim ljudima.

Čujemo već davno puste glase, da se radi na tome te se porotna sudišta odiele u talijanska i hrvatska. Ti glasi dolaze nam do ušiju već više godina, ali zaman, jer do sada ostali su ti glasi samo varava obećanja. Uvjereni smo da se nadležni faktori nisu nikad ozbiljno time bavili. Na čelu našeg sudstva u pokrajini nalazi se od kratkog vremena čovjek našeg roda i jezika. Vele da je uman pravnik, nepristran i pravedan. Premda nam je u ovo kratko vrieme, što stoji na čelu pravde, dao prilike da se nanj potužimo gledom na imenovanje nekih sudaca i kancelista u krajevima hrvatskima, a da ti činovnici ne poznaju ni rieči našeg jezika, ipak ćemo mu u veliku zaslugu upisati, kad uredi nesnosno stanje kod porotnih sudova, koje naš narod godine i godine gnjavi i tišti. Što su drugi zanemarili i propustili, te su krivci na mjesto da su pravednici, treba da on ustane te u ime božice pravde zavikne, dosta je tog rugla; pravda i zakon mora da vriedi i za Slavene Istre. Kad to uredi, neće se dogadjati preuzetnosti Talijana, kao što je slučaj nekog Cumicich-a iz Velog Lošinja, koji uvriediv učiteljstvo hrvatske škole u Velom Lošinju, te pozvan od njih na sud, povukao je sve uvriede izjavom u sudbenom zapisniku; sutradan pak, taj junačina, u javnim novinama usteže izjavu danu na sudu i bezočno ponavlja uvriede prije nanešene istim učiteljima i bahato jih pozivlje, da ga *sada* tuže. Zašto je to učinio? Zato, jer su mu dobro poznate nepodobštine porotnih sudova u Istri, pred koje sudove bi ga morali učitelji sada tužiti nakon što je opet nanieo im uvriede putem novina. Ovaj slučaj jasno i bistro govori o porotama u Istri; znade dobro nazovi Talijan Cumicich kao i svi Talijani Istre, tko i kako će mu suditi; talijanski porotnici odsudit ga neće, nego riešen, dobit će još novaca za troškove, koje bi imali snašati tužitelji. Kad se u to svaki pošteni čovjek zamisli, mora zabrinuti to ne samo suca nego i laika, jer takav postupak dovodi do zločinstva najpodlije vrsti. Vriedjaju te, gule i globe, a nemožeš se braniti i uzalud iskati pravde!

Zar da ćemo i nadalje biti raja, koja u ustavnoj državi u XX. vieku pored hljeba vapije i za pravdom?!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Javna pučka skupština. U nedjelju dne 24. t. mj. obdržavat će se u Jadreškim u 3 sata po podne javna pučka skupština na otvorenom. Na toj skupštini govorit će zastupnik g. Dr. Ivan Zuccon o potrebi škole i ujedno izvjestiti o radu na zemaljskom saboru i saslušati želje i potrebe naroda.

Jadreški je selo udaljeno od Pule 3 četvrta sata, te se pozivlju sva naša braća iz Pule i iz bližnjih mjesta da u što većem broju prisustvuju toj pučkoj skupštini, da zapuštenoj braći Jadreškancima pokažemo, da i u Puli imade njihove braće po krvi i jeziku, koja neće dopustiti da izginu u talijanskom moru, te Jadreškance obodriti na zajednički složan rad sa jednokrvnom braćom u Puli i okolici.

Iz Pule se polazi u 2 sata po podne.

Javna skupština u Narodnom Domu. U nedjelju dne 24. t. mj. u 10½ s. prije podne biti će u dvorani „Narodnoga Doma" javna skupština, koju priredjuje „Narodna radnička organizacija" u Puli. Na skupštinu će doći predsjednik „Narodne delavske organizacije" u Trstu g. Dr. Josip Mandić.

Proslava 40-godišnjice Čitaonice u Pul . Odbor za proslavu 40-godišnjice Čitaonice u Puli obdržavao je prošli četvrtak sjednicu, na kojoj je konačno zaključeno, da se svečanost proslave 40-godišnjice ima obdržavati neopozivo u nedjelju dne 7. novembra t. g. Iz programa svečanosti možemo za danas javiti, da će na dan proslave u jutro biti svečani proslov sa deklamacijom prigodne pjesme našeg dičnog pjesnika Rikarda Katalinića-Jeretova, o podne zajednički banket, a poslije podne pučka predstava, pjevanje i dr. Potanji program objelodanit će se na dobu.

Nova Jacopig-ijada. Člančić u našem predzadnjem broju, da se na puljskom Sudu ne može uredovati bez poznavanja hrvatskog jezika, tako je djelovao na gospodina Jakopiča iliti Jacopiga, da nam je na umirenje imenovao novim kancelistom u Puli nekog Kenića, koji (nek mu oproste djedovi!) govori hrvatski koliko i turski.

Kad mu dodje jedan od onih 30.000 Hrvata sudbenog kotara, bit će opet po hodnicima trke i vike za „tumačem" hrvatskog jezika.

Pokudno je, što činovnici Hrvati iz obzira kolegijalnosti preuzimlju tudje poslove i tim pomažu opstanku „jednojezičnika". A da se hoće sjetiti, kako su rovinjezki činovnici prisilili prislušnika Rajčića, da od jada ostavi službu, jer nije savršeno govorio talijanski, možda bi ih prošla ona bedasta slavjanska dobrota, radi koje sami sebe uništuju. Glupaci i ne zaslužuju drugo.

Mi medjutim stavljamo našima na dušu, da, i ako znadu talijanski, pred vlastima ne govore nego svojim hrvatskim jezikom. Osobito vrijedi ovo za Hrvate rovinjskog Suda, koje, kako nam se tuže, neka gospoda sudci sile, baš sile, da mucaju njima tudjom talijanštinom. Takovi slučajevi nek nam se prijavljuju, pa ćemo ih priobćivati Ministarstvu Pravde, makar do malo, kad jesenski vjetar odpuhne Hohenburgera sa ministarske stolice.

Egzemplar austrijske službenice. To je blagajnica na ovdješnjem državnom kolodvoru. Proti njoj dolaze nam česte pritužbe, koje smo više put iznesli, ali po austrijskom običaju ostaše bezuspješne. Osokoljena time, postala je ta revna blagajnica napokon i bezobrazna. Kad dodje koji upitati voznu kartu hrvatskim jezikom, ona ne samo da se počne drečiti, nego je počela sada već bezobrazno derati se, da ona nije dužna znati hrvatski, dosta da zna njemački i talijanski. Pa da nebi oćepio ovaku bezobraznu babu. Služi u zemlji u kojoj prebiva većina hrvatskog pučanstva, nezasluženo jede kruh tog naroda, pak ima kuraže tako bezsramno govorit.

Mi upućujemo ovime naš narod, kad ovaj egzemplar od blagajnice nebude htjela dati karte zaiskane u hrvatskom ili slovenskom jeziku, da otidju u željeznicu bez karte, te budu li globljeni, da se pritužo na ravnateljstvo željeznice u Trstu, ili na naše zastupnike, a slobodno i na naše uredničtvo.

Gospodinu glavaru postaje u Puli poručujemo pak, da tu blagajnicu odstrani sa blagajne i sakrije gdjegod, da ne dolazi u doticaj s našim narodom dok god ne bude sposobna služiti i našem narodu, jer u buduće držat ćemo njega odgovornim za uvriede nanešene nam od te blagajničke službenice.

Sretna operacija. Prijateljima našeg liečnika g. Dra. Ivana Letiša možemo javiti radostnu viest, da je teška operacija, kojoj se Dr. Letiš podvrgao u Gracu u bolnici milosrdne braće, podpuno uspjela, te se sada nalazi na putu ozdravljenja. Radujemo se i želimo da nam se što skorije čil i zdrav povrati.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 24. t. mj. predstavljat će se u „Narodnom Domu" u Puli „Posliednji Zrinjski".

Izravni telefonski spoj Pula-Vodnjan. Ministarstvo trgovine je dozvolilo, da se načini sporedna telefonska centrala u Vodnjanu, koja bi bila u spoju sa telefonskom mrežom u Puli, tako da bi svaki predplatnik telefona u Puli mogao izravno obćiti sa telef. predplatnicima u Vodnjanu. Ta dozvola dana je pod uvjetom, da interesenti povrate sve gradjevne troškove spojne pruge Pula-Vodnjan u pet jednakim godišnjim obrocima.

Društvo za poljepšanje Medulina. Pred malo vremena ustanovilo se je društvo pod gornjim imenom, koji imade svrhu da ili samo provadja ili kod drugih čimbenika pospješuje sve što bi moglo služiti za poljepšanje mjesta Medulina i okolice (Ližnjan, Pomer, Premantura), osobito puteva i cesta te morske obale. Kako je Medulin u zadnje doba na glas izašao radi mogućnosti da se tamo priredi trgovačka luka i radi stalnosti, da će se tamo otvoriti obalno kupalište, to je hvalevrijedno od Medulinaca, da su se dali sami na posao, pod ravnanjem domaćih prvaka, a nema dvojbe, da će u društvo stupiti i svi prijatelji napredka u našem narodu iz doljnje Puljštine i same Pule.

Društvu su već pravila odobrena te su izabrani u odbor: Dr. I. Zuccon kao predsjednik, Grgo Grakalić kao podpredsjednik,

Miho Kirac tajnik, Ante Žmak blagajnik; Mate Grakalić, Ante Demarin, Mate Zuccon, Mate Rojnić, župnik Luka Kirac odborniei; Josip Sugar, [illegible]re Lorenzin, Ivan Rojnić zamjenici; Grgo Lorenzin, Luka Lazarić i Petar Mihaljević pregledači računa. — Bilo sretno!

Narodni darovi.

G. Josip Gržinić učitelj u Kringi poslao nam za Družbu sv. Ć. i M. K 10. od kojih je K 5 dobio od članarine mladog društva „Ćiril i Metod" a K 5 darovao sam. — G. Ante Brgić šalje za Družbu K 7·60, koje je sabrao dne 10. t. mj. u veselom društvu medju gg. svećenicima u kući vel. Frana Livića u Sv. Mariji od Zdravlja.

Današnji izkaz	K 17·60
zadnji izkaz	K 1665·56
ukupno	K 1683·16

Istarski žepni koledar „Jorgovan". Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izašao je „Istarski žepni koledar Jorgovan" za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržaje „Jorgovan" obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilježke primitaka i izdataka, ljestvice za biljege, poštanski cienik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan I. i II. dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno štivo sadržaje: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Čedu* (pjesma); *Zmija* (crtica); *Ladjici* (pjesma); *Morá* (pričica); *Mudre rečenice; Ivica i Draga i njihov sekо* (pjesma); *Odvažni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobljubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržaje: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilježke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan" je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uviek imati uza se. Ciena je 50 p., a tko naruči više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a knjižare imaju znatan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. Teškom mukom uzimam ovaj put pero u ruke da pišem, jer mi sva nutrina kipi od srčbe i boli nad golemim nepravednostima koje moramo još uvijek snašati, a kompetentne oblasti mukom muče i prezirnim okom preko nas prolaze. No što da jadikujemo! Uzdaj se u se i u svoje kljuse, nek nam bude geslo, pa toga ćemo se i držati jer u tome nam jedini spas leži. Nada u moguću bolju budućnost, nek nas u tome krijepi.

Škola ta rak rana, koja rastaće i onako već slabo naše narodno tijelo i ove godine pojavljuje nam se žalosna i vesela. Žalosna u toliko, u koliko naša škola sa svim obećanjima, sa svim zakonima (barem da ih nebi bilo) i patentima, nije u onoj kući, za koju moramo svi teške namete snašati; da se skoro nemože ni živjeti (110.000 kruna nije šala!), pa za uzdarje šepiri se u njoj, mjesto nas, „Lega nazionale"; koliko ona plaća občini najamnine to je nedokučivi misterij. Svakom misnonom čovjeku krv stane pesnica se stisne, promatrajuć tu velebnu zgradu kako sa 16 prostranih soba, namiljenjenu nauci djece, zbog tvrdoglavosti nekih ter nekih, na koje bi trebalo aplicirati Momsenov recept, brilira prazninom. Koji imade „sreću" da sve to promatra mora bolno uzdahnuti i čudom se križati nad svim tim. Pa će nam još doći gosp. kot. Poglavar da nam se naruga s kojim obećanjem! Dosta nam je toga gosp. kapetane! Ne trebamo ništa. Kad nam do danas niste ništa dali, nek vam bude i u naprijed, sve samo za vuše ovčice, da se već barem jednom zasite našom mukom.

No pored žalosti i eto veselja. Naša se škola i ove godine dubkom napunja našom tužnom djecom kojoj se dična Družba smilova, darovav joj krov pod koji da se zakloni i podući u svojem jeziku. Družba svoju skrb ove godine proširi: otvoriv pose bni razred i tečaj za ručni rad i druge najpotrebnije za život nauke. Taj eto napredak čini te zuboravimo za čas na nepravde, koje nam se čine.

Bacimo malko oko na talijansku školu. Što nam ona pruža? Prazninu pustimo Kakvi samo elemenat? Tu vam je zbilja za Bogu plakati, imade djece, koja neznadu ni beknuti talijanski. Idu u školu — moraju, jer njihovi očevi ih meću u torturu altrochè u srednjem vijeku! Odbijte djecu Cozolu, financijera, stražara i nekog žandara (mati joj bodulka) i onih hrvatskih talijana, pak da vidite našto se sve ne svadja talijanstvo Cresa. Nisu to samo naklapanja već gole istine, u potvrdu koje iznijet ćemo do zgode točne brojeve.

Voloski kotar:

Izložba voća u Herpeljah. Nastojanjem gospodarske zadruge za sudbeni kotar Podgrad priredjena je u Herpeljah prva naša izložba voća i to u kući krčmara g. Križmana. Svoje voće izložili su posjednici mjestnih občina Podgrad i Materija i to skoro sva sela tih občina. U nedjelju prije podne otvorena je bila dostojnim načinom voćna izložba u prisutnosti zemaljskog prisjednika g. Andrijčića, zem. zastupnika Sancina, načelnika g. Kastelica iz Materije, pristava gospodarskog odsjeka na namjestničtvu u Trstu g. Laha, pristava gospodarskog pokušališta u Gorici g. Rippera, odaslanika kulturnog vieća u Poreču g. Cucovicha i domaćih posjednika i izložitelja. Izložbu otvorio je podpredsjednik gospodarske zadruge g. Dragutin Gobec iz Podgrada, koji imade najveću zaslugu, da je do izložbe u obće došlo, jer je sam dulje vremena putovao od sela do sela nagovarajuć posjednike da izlože svoje proizvode. On je uredio prostorije u prostranoj sobi rečenog krčmara i sve potrebito ukusno udesio. Nagovorom na prisutne raztumačio je važnost i potrebu takove izložbe potičuć prisutne gospodare neka bi se sve to više zanimali i bavili tom unosnom granom gospodarstva. Zahvalio se je vladi i zemaljskom odboru, koji pružiše odboru izdašnu podporu a zahvalio se je i odaslanikom i zastupnikom raznih oblasti, koji se potrudiše, da posjete tu skromnu ali vrlo važnu izložbu. U ime zemaljskog odbora pozdravio je to novo poduzeće prisjednik g. Andrijčić naglasiv kako je potrebito osobito za ovaj siromašni dio naše pokrajine, da se narod što živahnije bavi voćarstvom, koje tako krasno uspjeva, kao što nam svjedoči izloženo voće. U tom smislu govorili su još te gg. Sancin i Lah, našto je g. Gobec proglasio izložbu otvorenom. Izložba je, kako rekosmo, vrlo liepo uredjena; veći dio voća nalazi se na stalcima usried dvorane postavljenim jedan povrh drugoga, zelenilom, cvićem i mahom ukrašenu. Na stolovih postrance nalazi se voće, koje nije moglo na sredinu sobe. Izloženo je voće 95 posjednika iz 17 sela obiju občina. Najviše je izloženo jabuka i to 275 vrsti, 92 vrsti krušaka, 12 vrsti ostalog voća (šlive, praskve, orasi, grozdje, kunjve itd.).

U nedjelju bijaše izložba znatno posjećena od domaćih posjednika i nešto stranih osoba. Medju posjetitelji nalazio se je i tršćansko-koparski biskup preuzv. g. Dr. Nagl, koji je istog dana u susjednoj Brezovici dielio sakramenat sv. berme te se o izložbi vrlo pohvalno izrazio i više košarica voća nabavio. Pod večer stigao je iz Pule i narodni zastupnik g. Dr. Laginja, koji je ostao vrlo ugodno iznenadjen i svoje zadovoljstvo opetovano gospodi odbornicima izrazio.

U ponedjeljak posjetiše izložbu medju ostalim nadzornik za poljodjel tvo kod namjestničtva u Trstu savjetnik g. Frühauf i narodni zastupnik Mandić, koji su se o izložbi takodjer vrlo pohvalno izjavili. Istog dana, posjetila je izložbu i sva školska mladež iz Herpelja-Kozine predvodjena od g.čne učiteljice.

Izložba je zatvorena utorak i podieljene nagrade u prisutnosti zastupnika g. Sancina, g. Laha, domaćih posjednika i odbornika gospodarske zadruge, kojoj čestitamo iskreno na tolikom uspjehu. O samoj izložbi obećano nam je od strukovnjaka potanje izvješće, koje ćemo priobćiti u jednom od budućih brojeva.

Uspinjača iz Lovrane na Učku. Austrijsko je željezničko ministarstvo podijelilo dozvolu bečkom „Unionbaugesellschaft" za izvadjanje tehničkih predradnja, koje su potrebne za izgradnju uspinjače „niže vrsti" iz Lovrane na Učku u smislu postojećih odredaba tečajem jedne godine dana.

Pazinski kotar:

Za pučko knjižnice u Istri Danas već svatko znade, da nije dosta znanje čitanja i pisanja za čovjeka, nego mu treba dodati i druge stvari, ako će se on uzdignuti do potrebne kulturne visine. S toga se danas i osnivaju u naprednim zemljama uz tečajeve za analfabete, uz mnoge škole, uz mnoge druge zavode za obrazovanje osobito t. zv. puč. sveučilišta — i javne *pučke knjižnice.*

U Istri se je do sada slabo pazilo i gledalo na čitanje knjiga. S toga imademo u Istri tek desetak uredjenih pučkih knjižnica, i koje su osnovane sada u zadnje vrijeme. Istina je doduše, da je k tome krivo neznanje kod našeg puka, koji nije sam kriv, da se nijesu pozvani faktori skrbili oko toga.

S toga si je uzelo hrv.-slov. akad. ter. društvo „Istra" medju ostalim za zadaću, da podigne što više puč. knjižnica. U razdoblju od jedne godine, što je proteklo od njegovog osnutka, osnovalo je 5 puč. knjižnica sa jednom puč. čitaonicom, i to: u Pazinu, Štrpedu, Boljunu, Dekanima i Lovranu. Koncem ovog mjeseca otvara društvo svoju *šestu puč. knjižnicu u Marezigama* (Kopar).

U Dekanima se je otvorila 26. IX. u prostorijama tamošnje „Čitalnice", a ormar je poklonila općina, a knjižničar ove knjižnice je g. A. Mahnič. U Lovranu otvorila se je 10. X. u stanu g. Ilejašića, stolara, koji je ujedno i knjižničar, a ormar za ovu knjižnicu poklonila je tamošnja čitaonica. U Marezigama otvorit će se knjižnica u prostorijama tamošnje čitaonice, koja ujedno dava i ormar za knjižnicu.

Za knjižnice darovali su knjige sliedeća gospoda: Akad. društvo „Zvonimir" 48, slov. akad. društvo „Slovenija" 80, Kazimir Jelušić 36, putujuća puč. knjiž. tolminskega učiteljstva 38, Slovenska Matica 25, I. M. 14, I. Juretić 10, J. Ž. i A. S. 9, A. Macan 1 knjigu.

U novcu darovaše: Posujilnica na Voloskom K 50, Dr. I. Poščić K 10, prof. Jak. Jakac K 10, I. Sancin K 2; a u zadnjem iskazu ispalo je, da je boljunska posujilnica dala K 20 za tamošnju knjižnicu.

U zalihi društvo više nema niti jedne slovenske knjige, a hrvatskih malo. Na društvo stižu sa raznih krajeva molbe, da samo otvori ili da pomogne otvoriti knjižnicu. Društvo bi rado udovoljilo svim molbama i željama, ali žalibože toga ne dozvoljavaju materijalne prilike. S toga se obraća na rodoljube i prijatelje pučke prosvjete, da ga podupru što obilnijom potporom bilo u knjigama bilo u novcu, e da time uzmogne svoj rad svestranije proširiti, a na taj način što više doprinijeti razvoju prosvjete medju zapuštenim istarskim narodom. — Umoljavamo poučnih (znanstvenih) knjiga za društvenu knjižnicu „Istre". Sadašnjim i budućim darovateljima se preporučujemo i najljepše zahvaljujemo!

Akad. fer. društvo „Istra", Pazin.

Kringa 18. t. mj. Ovoga ljeđna bit će kod nas dovršena borba. Potužili se nemožemo, jer, hvala Bogu, berba je prošla srećno a ujedno i obilata. Grožđja je urodilo dobro kao i lanjske godine a k tomu dobro dozorilo, te će vino biti izvrstnije nego lani. Kod nas, hvala Bogu, nije bilo tuče, te je ljepota vidjeti grožđje i bielo i crno. Preporučamo trgovcima vina, koji žele imati dobroga bieloga i crnoga vina, da se obrate na g. Frana Milanovića u Kringi (Istra), koji će im dati sva potreba razjašnjenja i upute za dobavu izvrstnog vina.

Muškoj podružnici družbe u Pazinu darovaše: g. F. Trampuž daruje 5 K, g. Dr. N. Baničević dio dobitka na „tarok" 1 K, g. M. Mohorovičić sakupio u krčmi kod g. Dušića, da se počasti uspomena na pok. M. Gržetića 11 K 84 h. — Najljepša hvala svima!

Nova brzojavna postaja. Dne 14. t. mj. ustanovljena je u Kršanu brzojavna postaja. Uredovanje te postaje ograničeno je na dnevnu službu.

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Naš veli sudac. Već smo svojedobno istaknuli, kakav je razmjer stanovništva u buzetskom sudbenom kotaru. Vlada, ako išto pravde pozna, morala bi uzeti u obzir ogromnu većinu hrvatskog dotično slovenskog pučanstva, pa slati u Buzet ljude, koji poznaju veoma dobro jezik naroda. All vlada čini se kao da na to zaboravlja, čini se da je gluha na naše opravdane tužbe. To nam dokazuju činjenice. Predstojnikom suda u Buzetu je dr. pl. Schrott, zvan tamo u Puli „figlio del papà". Rodom je Nijemac. Svršio je njemačke škole. Kao takav nije imao zgode, da nauči dobro ni jednoga od jezika u pokrajini, naime hrvatski i talijanski. Jedan sudac pako, dapače predstojnik suda u Buzetu morao bi znati oba jezika, a pogotovo hrvatski kao jezik ogromne većine, i to ne samo toliko da znade za silu natucati par riječi, već veoma dobro. Inače kako će on kod rasprava i preslušanja razumiti stranke, koje ne govore po službenim receptima i formularima, već što im srce kaže? Ne razumije li izjava kako će on te izjave protokolirati? Može li on u takvim prilikama pravedno suditi? Savjesno da, ali pravedno nipošto! A da li je to u redu? Nije, jer od toga trpi nepravedno nekriv, a zbude li se to češće, gubi na ugledu sam sud. Da pak g. predstojnik Schrott ne zna hrvatski imamo dovoljno dokaza. Dostatno je da slušamo rasprave i da uzmemo u ruke jedan sudbeni spis. Ako sam nagadjanjem ne pogodiš, što spis znači ne ćeš mu inače doznati sadržaja, jer je pisan takvim jezikom, da te Bog sačuva. N. pr. evo krasne jedne rečenice: „... prijavio je zastupnik baštinika pokojnih, da je čuo, da li još obljub pok. i drugi iznosi u p., osim onoga itd."

Nek to pas proždre! A ima još nešto. G. dr. Schrott izgovara hrvatski kao da kineski govori. Prosti seljak dodje i sluša kakav je to jezik. Isprva dakako ne razumije ni riječi. Tek kasnije, kad si malko priuči onom tvrdom i reskom izgovaranju, stane hvatati riječi, ali potpuno ga ne može razumiti.

Za sada ne preostaje ino, nego da preporučimo ili da se g. predstojnik nauči jeziku, ili ako je to nemoguće, da se kompetentne oblasti pobrinu, da ga zamijeni jedan, koji pozna dobro jezik.

Još je toga u torbici. Doskora do viđova g. urednice!

Franina i Jurina.

Jur. Ce ono diskuri mladi Kumicić z Velog Sela, da je zel va Jornaletu sodišfacijon.

Fr. A brizni on; te more va foj najsrajbat ce oće kuntra nasin, dokli ga difendu talijanski jurati.

Jur. Donke bi bolje ucinil da melci, zac od njegovih čakul se nikomur bragese ne treu.

Razne primorske viesti.

Sastanak zastupnika. U ponedjeljak 18. t. mj. imao je klub naših zastupnika na istarskom saboru svoju sjednicu u Trstu, da čuje izvještaj članova kompromisne komisije (odbora za dogovaranje s Talijanima) i riješi neka druga pitanja, važna u našem narodnom životu. Raspravljanje trajalo je puna tri sata te su stvoreni shodni zaključci.

Važno za istarske kuće gospodare. Prvog siječnja 1910. stupa u krepost zakon od 30. srpnja 1909., po kojem mogu biti oproštene pokrajinskog prireza i općinskog nameta sve one zgrade, kojima pripada oprost državnog poreza na temelju zakona od 25. ožujka 1880. Oprost podijeljuje ili posvema ili samo djelomično zemaljski odbor na molbu općinskih odbora, a vrijedi za toliko vremena, za koliko je podijeljen. U slučaju da općinski odbor nije zadovoljan sa riješenjem svoje molbenice sa strane pokrajinskog odbora, može rekurirati na pokrojinski sabor.

Zemaljske podpore za dobavu vode. Zemaljski odbor u Poreču doznačio općini Rovinj iznos od K 5000 na račun podpore za gradnju vodovoda; općini Kastav iznos od K 1600 kao prvi obrok zajamčene podpore; općini Labin iznos od K 2000 kao prvi obrok obećane podpore za gradnju zdenca u Labinu; općini Kastav iznos od K 500 kao prvi obrok obećane podpore za gradnju šterne u Petercih; općini Grožnjan iznos od 600 K kao prvi obrok podpore za gradnju vodnjaka u selu Saini.

Položio mandat i novi izbori. Talijanski zastupnik na zemaljskom saboru Dr. Hektor Custantini, koji je biran u kuriji veleposjednika, položio je mandat, a novi izbor raspisan je već za 16. decembra t. g.

Iz Trsta nam pišu: Ovdašnji jedan naš rodoljub dobio je prošlog tjedna sa postaje Matulje od rodjaka koš grozdja, ali kad je koš otvorio, našao je samo trećinu grozdja u košu i ono što je ostalo u košu, bijaše izgnječeno i očupano. Koš je morao biti otvoren na putu izmedju postaje Matulje do Trsta na željeznici ili na pošti u Trstu. Koš je bio iz vana doduše netaknut, ali zavezan dvojakim užetom t. j. dielom onim, što ga je pošiljatelj obvezao i drugim, što ga je neki lopov kasnije nadovezao. Toj ništarij nebijaše dostatno, da je dvie trećine grozdja ukrao, da je ostalo zgnječio, već je dapače očupane dielove grozdja (koščine) kano za rug ili pogrdu u košu zavezao.

Ako se dogadjaju takove lopovštine na kratkoj pruzi i sa pošiljkama, koje putuju poštnimi vlakovi, što će se tekar dogadjati sa pošiljkama, koje putuju teretnimi vlakovi ili koje leže dulje vremena na postajama.

Sveslovenska pučka stranka. U nedjelju 17. t. mj. obdržavala se je u Ljubljani velika pučka skupština, na kojoj se je ustanovila sveslovenska pučka stranka. Na toj skupštini bili su zastupnici iz svih slovenskih krajeva, te seljačka stranka iz Hrvatske i češka agrarna stranka.

Radionica bukovih vesala

na Rieci traži vrstnog radnika (veslara) i jednog naučnika, koji bi bio voljan stupiti u isti zanat. — Ponude pod „Veslarija“ na upravu „Naše Sloge“.

Traži se za 1. decembra t. g. gostioničara za „Hrvatski Dom“ u Velom Lošinju. Ponude na upravu „Hrvatskog Doma“ u Velom Lošinju, ili na upravu „Naše Sloge“ u Puli, koje će dati i potrebita razjašnjenja i uvjete.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za šivelje i domaću porabu:

Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helicol Premier“ K 165, „Courir“ K 155.

Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Lagunja i drug. - Pula.

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele puhuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao sniег biele puhuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje sc. franko pouzećem.

Zamjenjujo se i prima natrag uz nakanadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Bačava

liepih i zdravih ima na prodaju

L. KRIŽ

PULA, Korte Forbeseri.

„BACULINUS“

jedini i zajamčeni pripravak za uništenje žohara (bakula).

Nagradjen sa zlatnom medaljom na medjunarodnoj izložbi za zdravstvo u Milanu 1909.

Proizvodjelj:

Erminij Lonzar, Pula.

Mejdr

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove ne čistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekonjernog znojenja nogu i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez ove

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 16 listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.—	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.40	odl.	„	dol.	2.55
8.25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA . . . ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Ponedj. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedj. Srijeda Petak Nedjelju
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	↓Punat . . . ↑	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIJEKA . . . ↑	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija . . .	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . . .	dol.	6.20
4.—	dol.	↓NEREZINE . . ↑	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓Rab . . . . ↑	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuliča, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Nova trgovina! **Za jesen i zimu** Nova trgovina!

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Cijene vrlo nizke.

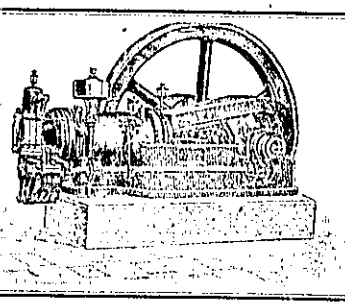

Najbolji MOTORI na plin, benzin, špirit, petrolej, sirovo ulje, za obrt, električni i poljodjelski promet.

Stroj za proizvod plina iz *dražđanske tvornice plinskih motora*, prije Moritz Hille, najveća specijalna tvornica u srednjoj Europi.

40 odlikovanja i državnih nagrada.

Jedini glavni zastupnik, kamo se imaju upravliti naručbe jest: kuća Gutenberg u Trstu, Emanuel Kraus, tehnički ur. d, Trst, ulica Cecilia 18/a. Skladište svih tehničkih predmeta.

U mjesecu srpnju i augustu prodano za Dalmaciju 9 motora.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Pozor! **Pozor!**

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, dvlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod cene. — Svakomu ću ja šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više* *po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadružnice na garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlastitoj Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svi oni bolestni koji nemaju *apetita za jesti*, koji trpe na *slaboj probavi, zatvaranju, žgaravici, stvaranju prekomjerne kiseline* u želudcu, *glavobolji* i *grču* pijući izvrstne

Želudčane kapljice

ljekarne k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu povraćaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Ciena 6 bočica 2 K 60 fil.
„ 12 „ 4 „ 80 „

Svi oni bolestni koji trpe na *kašlju, plućnom kataru, teškom disanju, slabosti* i *blicdući* preporuča se izvrstno

bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom.

Ovo ulje preporuča se osobito za slabu i slabokrvnu djecu jer je isto tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolestnik lahko pili može. — Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra) s poštarskim pouzećem ili ako se novac unapred pošalje

Nadalje ljekarna preporuča sliedeće liekove: **Srcdsko kapljice**, boce po 1 i 2 K; **Mazilo proti kostobolji**, 1 K; **Ljekovito Kina vino**, 1 boca K 1·60 ltd.

Naputak o uporabi priložen je svakoj bočici.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izcsplivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Ist elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod ulogu, roume, astme (težkog disanja), nepravanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mišićne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nuždnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influenčne skupčane, za bolešću hrbta, bilediia (malokrvnosti) želudačnih grčeva, boztočnosti, tschiasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekčke slabosti itd, služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovjekom tiolom djeluje, čime se ročene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i poremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brčom liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdie stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da so moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarsko, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih, kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar, Vadasz-ulica br. 34.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2760. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a na vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, oslarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raz[illegible] i uputu brzo i badava.

Broj 44. Pula, u četvrtak dne 28 oktobra 1909. God. LXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u ovjerenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Politični, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu. ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarin Plaća i utužuje se o Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan leta.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 20. 10. 1909.

Doista se je riedkokad očekivalo većom napetosti otvorenje austrijske zastupničke kuće nego li bijaše slučaj ovaj put.

Mjeseca julija zatvorila je vlada zastupničku kuću radi obstrukcije, koju su tada tjerale nekoje slavenske stranke proti ministarstvu baruna Bienertha, koji se je pokazao skrajno neprijateljskim prema slavenskim narodom Austrije. Već tada se je govorilo, da se ministarstvo neće više predstaviti zastupničkoj kući u tadašnjem sastavu, da će se ono preustrojiti u smislu prijateljskom prema Slavenom, ili da će odstupiti i predati upravu države drugim, spretnijim i pravednijim rukama.

Medjutim nije se dogodilo ni jedno ni drugo. Ministarstvo Bienerthovo predstavilo se je zastupničkoj kući sa istim osobama i sa istim sustavom, premda se nije položaj od julija mjeseca amo nimalo poboljšao. Položaj se je dapače od tada pogoršao. Za ljetnih praznika kušala je vlada u Českoj pomirnu akciju u i izvan sabora, ali ta akcija nije u pjela usljed pretjeranih zahtjeva njemačkih zastupnika u českom saboru.

U isto doba digli su Niemci dolnje Austrije, i to napose takozvani kršćanski socijalci kuku i motiku proti českom školstvu u obće, napose pako proti českim pučkim školama u Beču. Ovi bi htjeli zakonom počiniti najveće divljaštvo, da u toj pokrajini, osobito u gradu Beču moraju biti sve škole jedino sa njemačkim naukovnim jezikom, što je u očitoj oprieci sa državnim temeljnim zakonima. Taj protuzakoniti i nekršćanski zahtjev njemačkih nazovi-kršćana ogorčio je do skrajnosti nesamo sav češki narod nego takodjer i svako pravedno i pošteno čuteće srce.

Za takovih okolnostih sazvala je vlada zastupničku kuću na prvu sjednicu za dne 20. o. mj. Opravdana bijaše dakle napetost, kojom se je iščekivalo ovo zasjedanje carevinskoga vieća.

Dan pred otvorenjem vieća sastale su se stranke na viećanje o položaju. Odnosni pročelnici izviestih su svoje pristaše o težkom položaju, u kojem se nalazi austrijski parlamenat. Bivši predsjednik zastupničke kuće Dr. Pattay pozvao je takodjer predstojnike klubova na pouzdani pogovor, koj nebijaše održavan jer nisu pristupili zastupnici klubova zastupani u „Slavenskoj jednoti" pošto su oni u isto doba imali konferenciju slavenskog parlamentarnog udruženja.

„Slavenska jednota" zaključila je predložiti ostalim klubovom, da se u današnjoj sjednici zastupničke kuće neobavi običajni izbor predsjedničtva t. j. izbor predsjednika, petorice podpredsjednika itd. Na konferenciji stranačkih vodja zaključeno je, da se po mogućnosti dodje u susret želji „Slavenske jednote" da predsjeda naime prvoj sjednici predsjednik po dobi i da se konstituiranje odgodi za 48 sata ili drugim riečima, da se izbor predsjednika, podpredsjednika itd. obavi u sjednici od petka, koju će se smatrati nastavkom današnje sjednice.

Otvorenje zastupničke kuće.

U svih prostorijah carevinskog vieća vlada neobična živahnost, koju se opaža samo u najsvečanijih zgodah. U svih dvoranah, u svakom hodniku sastoju se zastupnici, pa se rukuju, pogovaraju i posliednje naputke izmienjuju. Sve su galerije dubkom pune znatiželjnog občinstva.

U 11 sati i četvrt dade znak sa zvoncem vladin savjetnik Kupka, da započima sjednica. Sve su skoro klupe zaposjednute od zastupnika. U to ulaze svi ministri, osim ministra poljodjelstva Dr. Brafu, predvodjeni od ministra predsjednika baruna Bienertha. Čim su se ministri u dvorani pokazali nasta zaglušna vika na klupah českih radikalnih zastupnika, koji viču neprestano: dolje Bienert!, dolje Haerdtl!, sramota!, pfui! itd.

»Ministar predsjednik javlja, a da ga nitko nečuje, da ga je Njeg. Veličanstvo opunovlastilo, da pozove na predsjedničku stolicu najstarijeg člana parlamenta Dr. Funke-a. Ovaj stupi na predsjedničku stolicu i hoće da govori, al ga nitko radi zaglušne vike nečuje. Videći, da neće za mira do rieči odvaži se te pozdravi zastupničku kuću i pozove ju na trokratni živio! Njeg. Veličanstvu. Čuo ga nije nitko van oni, koji su uz njega stojali.

Zatim pozove osam najmladjih zastupnika, da vrše službu tajnika.

Novoizabrani zastupnik grof Skarbek položi svečanu prisegu. Zastupnici Dr. Srb i Dr. Dorfmann položiše svoje mandate. Zast. Wolf čita izjavu, kojom prosvjeduje u ime svoje stranke proti tomu, što se neima obaviti izbor predsjedničtva.

Predsjednik izjavi na to, da će usljed želje, izražene s raznih strana odgoditi sjednicu za 48 sata t. j. do petka radi izbora novog predsjedničtva.

Češki su radikalni zastupnici od početka pak do konca sjednice neprestano vikali i bučili, tako da se nije moglo čuti ni rieči sa predsjedničke stolice.

Beč, 22. 10. 1909.

Konstituiranje zastupničke kuće.

Glavna točka današnje sjednice — odnosno nastavka posliednje sjednice — bilo je konstituiranje zastupničke kuće, t. j. izbor predsjednika, petorice podpredsjednika, tajnika, redatelja itd.

Izbor predsjednika.

Usljed dogovora parlamentarne komisije „Slavenske jednote" imali su svi članovi „Jednote" kod izbora predsjednika odati čiste listiće.

Kandidatom za mjesto predsjednika bio je od strane njemačkih stranaka, poljskog kluba, članova latinske sveze itd. označen bivši predsjednik zastupničke kuće g. Dr. Pattai. On je kod izbora dobio 267 glasova. Članovi „Slav. jednote" odali su čistih 141 glas.

Izbor podpredsjednika.

Izbor podpredsjednika vršio se je po dogovoru izmedju strenaka. Izabrani su bili: Poljak Starzynski, Niemac Steinwender, socijaldemokrat Pernerstorfer, češki agrarac Zazvorka i Slovenac Pogačnik. Ovaj posliednji bio je izabran na mjesto Dr. Laginje po dogovoru izmedju obiju naših klubova.

Izbor tajnika i redatelja.

Po dogovoru izmedju stranaka izabrani su bili tajnicima: Benković, Bugatto, Čeh, Jablonski, Kotlar, Lukaszevic, Mühlwerth, Ruebenbauer, Schumeier, Simionovici, Stojan, Sturm, Tomašek, Tresić, Weidenhofer, Zeiner.

Redatelji: Vuković i Fink.

Vladine osnove.

Vlada je predložila na raspravu mnoštvo zakonskih osnova izmedju kojih se nalaze i sliedeće važnije: promjena pravilnika zastupničke kuće; uredjenje jezikovnog pitanja u Českoj; proti pijanstvu; za socijalno osjeguranje; za talijansko sveučilište itd.

Prešni predlozi.

Prešne su predloge stavili njemački kršćanski socijali, socijaldemokrati, njemački liberalci te članovi „Slavenske jednote". Ovi posliednji stavili su u svemu 14 prešnih predloga.

Najvažniji prešni predlozi članova „Jednote" jesu: o zaštiti školskih manjina sa mješovitim stanovničtvom; o bosanskom ustavu; o školskih odnosajih u Koruškoj; o budućem popisu pučanstva; o uredjenju pitanja stanovnika Žuženberga i Marijandola itd.

Beč, 26. 10. 1909.

Na početku današnje sjednice predložio je ministar financija vitez Bilinski vrlo obširno obrazloženi državni proračun za god. 1910. Najvažnija točka toga obrazloženja je ta, da će iznositi pomanjkanje proračuna za rečenu godinu 42 milijuna kruna, koje će valjati bilo kako pokriti. Ministar je obećao na razne poduzeće i predmete nove poreze, što nije učinilo najbolji utisak na zastupnike.

Iza toga započela je rasprava o prešnosti predloga kršćansko socijalne stranke proti podraženju života.

Njemačka prepotenca.

Niže austrijski zemaljski sabor glasovao je ovih dana zakon glede njemačkoga zemaljskoga jezika. Glasom tog zakona uzakonjuje se u Nižeaustrijskoj za sva vremena njemački kao zemaljski jezik za sve zemaljske autonomne oblasti, škole itd. te se ne priznaje u tim uredima nikakvog drugog jezika. Samo trim čisto českim občinama dozvoljena je uporaba českoga jezika, premda imade po cijeloj Nižeaustrijskoj mnogo občina u kojima prevladuje češki elemenat i premda imade po svim gradovima Nižeaustrijske osobito pako u Beču nh tiljade Čeha.

Predlog socijaldemokratičnog zastupnika Seitza, da bi se naime barem u onim slučajevima rabilo češki jezik, gdje to zahtjeva praktična potreba za sporazumak sa strankama — bio je odklonjen od kršćansko-socijalne stranke. — Govori se, da će taj zakon biti sankcioniran od Njegovog Veličanstva.

I sliepac će odmah uviditi, da se tim zakonom kani zapriečiti u jednoj čitavoj pokrajini, u kojoj živi vrlo mnogo hiljada Čeha, uporaba českoga jezika, kao drugog zemaljskog jezika, premda živu tude Česi od pamtivieka te imadu dapače svojih občina, škola itd. — Za Nižeaustrijskom povesti će se, kako se čuje, i nekoje druge provincije, u kojima prevladjuje njemački elemenat.

Kako gori rekosmo, vlada će tom zakonu priskrbiti sankciju premda se taj zakon kosi sa glavnim principima državnih temeljnih zakona, glasom kojih je svakoj narodnosti zajamčen narodnostni razvitak i uporaba odnosnog narodnostnog jezika u svim uredima cijele države a osobito pako u pokrajini gdje kompaktno živi. — Nu kod nas u Austriji obstoje državni temeljni zakoni samo na papiru, oni vriede samo za Njemce, koji se mogu posvuda, pa i ondje, gdje živi kompaktna druga narodnost, služiti svojim jezikom. Uzmimo recimo Dalmaciju i Istru. — U Dalmaciji nema živog autohtonog Njemca a ipak se je njemački jezik uporabljivao do nedavna kod nekojih c. k. oblasti. — Što da pak rečemo glede Istre? Ni tu nema nego samo nekoliko privandranih Njemaca a ipak smiju se oni posvuda služiti svojim jezikom. Njima dapače osniva vlada i njemačke škole i namješta na te škole c. k. učitelje, koje ponažemo i mi plaćati.

Za primjerom Nižeaustrijske imale bi se povesti i ove pokrajine, u kojima prevladjuje naš živalj, te zakonom iztjerati iz naše kuće njemački jezik.

Klin s klinom!

Ako vlada sankcionira gorispomenuti zakon nižeaustrijskog sabora onda će biti prisiljena, da sankcionira i analogne zakone drugih pokrajina, gdje nema Njemaca ili gdje su ovi u manjini.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Proslava Čitaonice u Puli. Svečanostni uži odbor za proslavu četrdeset godišnjice Čitaonice dne 7. novembra t. g. radi marljivo, da sva'anost što ljepše ispane u svakom pogledu. Pjevački zbor naučio je već više lieplh pjesama, a do proslave izvježbat će se za još par pjesama. Čujemo, da se na tu proslavu sprema više gostova iz vana, te se ovime upozoruju, da se radi zajedničkog banketa prijave svečanostnom odboru barem tri dana prije svečanosti; isto vriedi i za domaće, koji žele biti na banketu.

Program svečancsti bit će doskora tiskan i razaslan, a mi ćemo ga objaviti u budućem broju. Pozivljemo već sada sve naše, da mnogobrojni sudjeluju na proslavi.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 31. t. mj. predstavljat će se tri šaljive igre aktovke i to: „Ili — ili",

„Skitalica", i „Nuravna metoda liečenja".

Buduća predstava biti će u subotu 6. novembra t. g. a davat će se „Barun Franjo Trenk", jer je u nedjelju 7. novembra t. g. proslava 40-godišnjice Čitaonice u Puli.

Općinski izbori u Puli na vidiku. Kako javlja ovdješnji Jornaleto, da na općini spremaju listine za općinske izbore, koji da će se obaviti još tekom ove godine.

Skupština radničke organizacije. U nedjelju bila je u dvorani Nar. Doma, vrlo dobro posjećena — preko 300 osoba — skupština Nar. radničke organizacije u Puli. Na skupštini govorio je Dr. Josip Mandić, predsjednik Nar. delavske organizacije u Trstu, koji je u vrlo liepom govoru obširno razložio uspjehe organizacije za radničtvo i planove za budući rad iste, te istaknuo koristi organizacije narodnog radničtva. Iza njega je g. L. Križ pozvao radničtvo, da u što većem broju pristupe u narodnu organizaciju i predložio na prihvat dvie brzojavke, koje su skupštinari sa zanosom prihvatili i pozdravili. Prva brzojavka izražava simpatije osuđenim „veleizdajnicima" sa zagrebačkog procesa a glasi: Dr. Medaković — Zagreb. Narodno radničtvo sakupljeno na današnjoj javnoj skupštini šalje pozdrav i simpatije nevino osuđenim žrtvama željom, da ustrajete u obrani prava naše zajedničke potlačene domovine Hrvatske.

Druga brzojavka poslana je jugoslavenskim željezničarima, koji su taj dan imali skupštinu za osnovanje Zveze željezničara, te glasi: Hochmüller, Trst. Sakupljeni skupštinari N. R. O. pozdravljamo oduševljeno novu suboriteljicu prava jugoslavenskog radničtva.

Skupština, koja se vršila mirno i dostojanstveno, trajala je čitav sat i pol, te se razišla isto tako pod geslom jedan za sve a svi za jednoga.

Kampion talijanske kulture. To je neki Dobrovich, činovnik na ovdješnjem Municipiju. Prošli tjedan došla k njemu jedna gospodja sa sinom moleć radničku knjižicu za tog sina. Umolila je hrvatski jer talijanski nezna a ni njemački. Dobrovich počne pisati radničku knjižicu i zatraži 24 helera, koje je gospodja izvadila da plati. Ali najednom ju upito, što nezna talijanski, i dobivši odgovor da nezna, okosi se prosto na nju: va remengo, marš via, in malora. Jadna gospodja, osupnuta tim prostačtvom, otidje neopravši ništa. Drugi dan poslala je sa sinom kćer, koja znade njemački i zapita radničku knjižicu u tom jeziku. Odgovori njoj da treba platiti 1 krunu za domovnicu, na što mu odgovori, da ima domovnicu doma te će mu donieti drugi dan domovnicu i 1 krunu. Drugi dan je došla, ali čim ju opazio počeo se derati na nju: marš via, ta domovnica ne vriedi, treba da ide po domovnicu za brata. Ona mu odgovori, da nemaju toliko novaca, da idu po domovnicu ćak u Moravsku, a on njoj odvrati poruglivo da ona može lahko dobiti za šnelzug. Četvrti dan pošao je s mladićem po radničku knjižicu jedan naš čovjek iz Pule, i taj kampijun od činovnika dao je bez prigovora knjižicu. Sad se pitamo, kako se mora ponašati taj činovnik s našim seljakom, kad se ovako ponaša s izobraženom gospodjom i gospodjicom.

Preporučamo veleuč. g. Dr. Ivanu Zucconu, da u sjednici upravnog odbora interpelira o ovom slučaju g. Varetona.

Skupština u Jadreškim. Po zastupniku g. Dru. Zucconu sazvana narodna skupština, obdržavala se u nedjelju na prostranoj šterni Jadreškanske palače. Skupštini je prisustvovalo sve što je odraslога u Jadreškim a dvadesetak naših iz Pule, te narodni zastupnik don Luka Kirac iz Medulina sa još par drugih odanle. Skupštinu je otvorio zastupnik Dr. Zuccon, koji je pučkim govorom razložio puku potrebe njihove, kao školu, puteve, vodu i drugo. Istaknuo je, kako su suda druga vremena, te da onaj koji nosi terete i ima dužnosti, treba da zahtjeva i svoja prava. Zato ih je pozvao danas, da se pogovore i čuje potrebe i želje, koje će iznieti na saboru i zemalj. odboru i na općini. Iza njega je vrlo krasno progovorio nar. zastupnik don Luka Kirac, koji je spomenuo puk, kako su naši djedovi došli puni zlata u ove krajeve i tim zlatom nakupovali svoje posjede. Ali teški porezi i velike daće učiniše, da je narod postao siromah i bez ikakvog prava, te teško životari svojim trudom i potom. Zato da moramo tražiti svoja prava, ne milosti; kad snašamo iste terete, koja i gospoda u gradu, treba da uživamo i mi njihova prava. Pozivlje puk, da izrazi svoje želje ovdje pred svojim zastupnicima, kojih je sveta dužnost da te želje i potrebe zagovaraju i narodu izvojšte.

Iza toga je u pogovoru narod izrazio želje glede puteva i vode, a na koncu popisali svi svoju djecu sposobnu za školu, te se ustanovilo da imade u Jadreškim 96 djece sposobne za školu. Podpisali su svi otci i majke molbu za osnovanje pučke škole, koju će zastupnik Dr. Zuccon predložiti na školske oblasti. Sav puk se izrazio, naravski, za hrvatsku školu. Na koncu je Dr. Zuccon zahvalio prisutnima, što su se odazvali u tolikom broju i preporučio opet da nikad ne zaboravе tražiti svoja prava, a njihovi zastupnici su tu, koji će im u svemu ići na ruku, te pozdravljajuć sve, zaključi skupštinu.

Iz Alture nam pišu: Crkovinarstvo dalo je shkati iz nutra našu crkvu. Jednog dana opazismo, kod je naš župnik misio, i kod podizanja, kad je slikar trebao barem tada prestati slikanjem, on je pak uz glas zvonca po taktu počeo mazačem i nadalje slikati. To je bilo u subotu. Nećemo istraživati narodnost tog slikara i njegovo uvjerenje, ali svakako trebalo bi više paziti i biti opreznim u izboru slikara, tim više kad imamo u Puli vrstnog slikara Hrvata, koji je više crkvi po okolici i Istri slikama uresio na podpuno zadovoljstvo gg. župnika i crkovinarstva.

Sv. Marija od Zdravlja (općina Barban) dne 23. X. 09. Dne 13. t. mj. došao je iznenada medju nas naš prvak i otac istarske sirote Veleuč. g. Dr. Matko Laginja. Došao je ovamo naročito da vidi na svoje oči zapuštene putove i vode, te pohodi crkvu i školu. Nitko nije znao od ovdješnjih stanovnika da ima doći; s toga ga narod nije ni pričekao u većem broju oduševljeno, kako bi inače bio. Dan je bio rabotni, nakon toliko kiše i nevremena, svak se trsio da ono što je Bog dao grožđa i hrane čim prvo u kuću donese. Nu svejedno oni koji se srećom nadjoše kod kuće brzobolje dotrčaše preda nj. Navlastito munjemice je doletio, ostavivši sred polja svoje poljske radnje, naš općinski zastupnik rodoljub Antun Brgić a malo za njim vračajuć se od bolestnika naš obljubljeni župnik Veleč. Don Frano Livić, koji ga svukud lijepo popratiše i skromno pogostiše. Razgledao je naš prvak u njihovom društvu vode i puteve: uvjerio se je na svoje oči, da su putevi grozno zapušteni, da se narod prolazeć lomi preko divljeg i nestesanog krša, ruši zdravlje, ubija životinje, razbija kola a lomi vozove.

Još je goru kod nas nepodobštinu i rakranu opazio, da u svim tim selima ne imade ni čaše pitke vode, do li gojusnih i gadnih lokava u kojima se kupaju smradne svinje a svakovrsna gadna gamad koti i leže; tako da nejma obitelji a niti osobe, koja nije zaražena malarličnom groznicom. Navlastito naš pomladak, uzdanica obitelji, društvu i državi, gine i sahne na naše oči!

Teško se je sve ovo dojmilo ljubeznivog srca našeg Narodnog Oca, pa je velikim zanimanjem pregledno zatrpanu, veliku lokvu „Paljon" gdje no se pronašno ovog ljeta, po svoj prilici vir žive vode, na kojoj su, po kazivanju, u staro doba radili mlinovi; ali, poslije tekom vremena rek bi da bje zatrpana i poplavljena. Uvjerio se je, ako bi se sretno razvio onaj vodeni izvor, da bi se mogla cijela Barbanština okoristiti i spasiti od zaraze tom krasnom vodom.

Uvidio je također veliku potrebu, da se čim prije uredi veoma važni put od crkve Sv. Marije od Zdravlja na Banjadleku (između Prodola i Filipane) do državne ceste Vodnjan—Krnica, kao i onaj preko napredovnog seoca Monjidvori pa na državnu cestu Glavani, koja su oba u ovim stranama neobhodno potrebita. Pohodio je i našu crkvu i školu, te se ob ovim prosvjetnim zavodima povoljno izrazio. Želiti bi bilo, da bi se samo kod ovog hodočasnog hrama, sred vitog stabarja, na ubavom i čarnom brežuljku podigao zvonik dostojan crkvi.

Mi smo u velike zahvalni našem dičnom Vodji, da nas se sjetio i da nas je pohodio, te mu najtoplije preporučamo da sdušno i žilavo danas, kad sviće zora bolje sreće pri pokrajinskoj i državnoj vlasti, zagovara nas svoje sirotice.

Promocija. U subotu dne 23. t. mj. promoviran je na zagrebačkom sveučilištu na čast doktora prava g. Franjo Volarić, prisiušnik kod okružnoga suda u Rovinju. Našemu prijatelju i zemljaku srdačno čestitamo.

Voloski kotar:

Novi odvjetnik. Iz Lovrana nam pišu, da je tamo otvorio ovih dana odvjetničku pisarnu g. Dr. Drago Lukež, rodom iz Pićna u Istri i bivši nadsavjetnik c. kr. financijalne prokure u Trstu.

Vrlo nam je milo, što se je g. Dr. Lukež nastanio u Lovranu i tamo otvorio svoju pisarnu, jer će kao odličan pravnik i vatren rodoljub moći mnogo koristiti našemu tamošnjemu pučanstvu. — Novomu odvjetniku želimo puno sreće!

Znatna krađnja u Voloskom. Od tamo pišu, da je prošloga čedna poznati do sada tat provalio u stan grofice H. Keglevich, kojoj je odnio dragocienosti u vriednosti od 6000 kruna. Tata su ulovili u Trstu i uapsili, kad je išao odkupiti iz zalagaonice neke ukradjene stvari.

Pazinski kotar:

Hrvatsko društvo „Sokol" u Pazinu držat će u srijedu dne 3. studenoga t. g. u „Narodnom Domu" svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu u 6 sati po podne. Na dnevnom redu je odborski izvještaj, izbor novoga odbora i eventualija.

Iz Trviža. Neki dopisnik iz Pazina izvjesti u „N. Slogi" 14. 10. br. 42 da je trgatba u Istri posvuda svršila do polovice oktobra i da je grožđe slabo dozrijalo.

To nije istina barem što se ovih strana tiče, jer danas je 20. 10. pa ljudi još trgaju i pošto je vrieme krasno — suho, vruće, grožđje podpuno dozrijalo te ima mošt od 16 do 20% sladora pa će biti vino izvrstna kapljica božja.

To molim da se u N. Slogi objavi jer lahkomišljena izvješća mnogo škode seljaku vinogradniku.

Porečki kotar:

Hrvatski jezik kod c. k. suda u Motovunu. Primamo i priobćujemo: Dne 16. t. mj. bio sam pozvat na c. k. kot. sud u Motovunu radi nekog događaja u Livadama. Gosp. sudac, pred kojega sam bio pozvat t. j. kot. sudac Bisiak začne me izpitivati u talijanskom jeziku. Ja mu odvratih, da odlučno zahtjevam, da me izpituje u hrvatskom jeziku i da također odnosni zapisnik sastavi u hrvatskom jeziku. Sudac začne me dalje izpitivati u hrvatskom jeziku, a kad je svršio začne diktirati odnosni zapisnik u talijanskom jeziku. Na moj prosvjed odgovori mi sudac, da njegov pisar ne umije hrvatskog jezika, našto mu ja odvratih, da se to mene ne tiče i da neka on skrbi za pisare vještе hrvatskom jeziku te htjedoh otići. Sudac me zaustavi i obećo, da će mi učiniti po volji; nu ipak diktirano je zapisnik u talijanskom jeziku te zahtjevao od mene, da ga podpišem. Ja sam opet prosvjedovao i branio se podpisati odnosni talijanski zapisnik našto mi g. sudac odbrusi: „ako Vam ni pravo a Vi se pritužite na Ministarstvo".

Ante Bošić, Kaldir Luze.

Op. ur. Ako je gornji događaj istinit, a poznavajuć g. pisca nemožemo niti iz daleka posumnjati o njegovoj vjerodostojnosti, onda taj događaj u istinu zaslužuje, da se spravi pred carevinsko vieće i pred ministra. U koliko nam je poznato, bilo je svojedobno predsjedničtvo okr. suda u Rovinju izdalo svim kot. sudcima strog nalog, da sastavljaju zapisnike sa strankama i svjedocima u jeziku u kojem potonji govore — nu od neko doba amo reć bi da je taj nalog ostao mrtvo slovo. — Našim zastupnicima na car. vijeću preporučujemo, da se prituže i u parlamentu i kod ministra pravosudja i neka odlučno zahtjevaju, da se g. sudca Bisiaka ima poučiti, da je bio poslat u Motovun, da vrši svoju sudačku dužnost a ne da tjera na sudu talijansku politiku.

Koparski kotar:

Još nešto o velom sūcu. Njemu, ko čovjeku intiligentnu i kao državnom činovniku, dužnost je, da uputi neuke seljake i da nastoji — quantum possibile — i oko blagostanja njegova. Kod pravda naime i inih slučajeva gdje dolazi seljak u doticaj sa sudom morao bi gledati da se strankama s kojegod strane ne napravi suvišni trošak. Ali to rekbi da mu je deveta briga. Kraj zdravih očiju nijesmo slijepi. Eto radilo se o prostom prolazu, koji nije ni nuždan bio, a neuputnoj se je stranci napravilo gotovo 1000 K troška. No na žalost nije to jedini slučaj. Ima dokaz, koji jasno kaže, da velikom sucu nije ništa stalo do toga, da seljak što manje trosi. U Buzetu, a valjda i po drugim našim sudovima, je običaj, da polaze na popis inventara ostavljenog po umrlim gospodarima sudbeni kanceliste. Idu i sado. Ali, ako ima koja veća inventura, izgleda kao da si ju reservira gosp. Schrott. A je li to pravo? Pravo valjda je, ali lijepo nije, jer je štetonosno po stranku, budući da se joj napravi veći trošak. Ide li naime van jedan kancelista napravi sam zapisnik. Ali ide li jedan sudac, uzme sobom pisara. Već sama kompetencija jednog kanceliste je manja nego jednog suca, a osim toga plati nadnicu i pisaru.

Za sad smo to istakli, a „fleurs volantes" à la Brezovica mimoilazimo.

Glazbeno društvo „Trst" u Trstu priredjuje dne 31. X. t. g. izlet u Buzet. Tom prigodom obdržavati će koncert sa pjevanjem, glazbom i tamburanjem. Osobito nas pako veseli dolazak ruskog bpornog pjevača iz Odese g. Eugenija Howellsa. Pjevat će tri rusko romanco. Priredit će se i igra u hrvatskom jeziku. Po igri ples. Rodoljubi, a napose prijatelji glazbe, znadu što im je dužnost. U nedjelju svi u Buzet, ê bi se time iskazalo braći Tržačanima izraz uzajamne bratske i solidarnost u ljubavi do slavenske glazbe.

Za družbu sv. Ćirila i Metodu sabralo se u krčmi Josipa Puhlja u Lanišću K 12·40. Darovašoi Zlatić Blaž K 2, Sirotić Josip K 2, Puhalj Jakov K 2, Puhalj Josip K 2, Rudež Herman K 2, Zlatić Matko K 2, 40 li sabrano od onih, „ki su bili vanê". Novac je uložen na imê podružnice u posujilnicu u Lanišću.

Dolinjavas. Malo kada se je što pisalo ali čulo od našega zabitnoga mjesta, nu danas Vam veleučeni gospodine uredničе naznanjam veliko veselje i radost naših župljanah, jer dne 17. listopada došao je Prečastni g. vitez prelat i nadžupnik iz

Čepića Ante Nežić da bi blagoslovio nove orgulje, na novu preslikanu crkvu i oltar sv. Martina zaštitnika ove župe. To je bila u istinu svečanost u pravom kršćanskom smislu. Taj dan ostane duboko svima u pameti jer ovoga dana mogla se je razveseliti svaka pobožna duša. Doista ako se pomisli da naša župna crkva da si upravo je dosta velika i prostrana, da je bila prava pustošina, budući u njoj je sve manjkalo što spada u crkvu Božju bila je tako prazna da nije bilo u njoj ni najpotrebitijih stvarih. Trudom i nastojanjem našega vriednoga sadašnjega g. župe upravitelja Fr. Marčinka, kratko vrieme što hodi, on k nama obavljati službu Božju iz Vranja videći on da zbilja treba crkvu ali zatvoriti, ali pa posve popraviti. S toga kako je on već na Vranju svojim trudom i najviše svojim troškom učinio zvonik, orgulje, crkvu i oltare kao i nove zvonove. Latio se je on odmah čim je došao u našu župu težkoga posla. Predstavio nam pred oči, da čovjek svaki treba na tri stvari u župi da gleda: na puteve, na uru u zvoniku (ako upravo Dolenjovasani neimaju ure ni zvonika, nego mali zvončeki vise na dva kolca) i na crkvu. Ako jesu putevi gladki, ura u dobrem redu i crkva ljepa i čista, moraju tekodjer ljudi u ljepom redu živjeti, dobri i pošteni biti. Počeo je on sakupljati po župi i izvan župe milodare i evo odkada je on tekar 4 mjeseca ovdje kod nas, imademo, hvala Bogu, nove orgulje, slikanu crkvu, ponovljen veliki oltar, novu propovjedaonicu i izpovjedaonicu itd. Neka mu dragi Bog naplati njegov trud i nastojanje a od nas duboka harnost. Naša mladež ugodno će se spominjati zaslugah dobrog, uzornog i revnog duhovnog pastira i njegovih naukah. Po dovršenih sv. obredih služio je sv. misu uz podvorbu gg. susjednih župnikah Matičića i Flega sam g. upravitelj, medju kojom je držao veoma liepu prodiku g. Barbić župnik iz Brda te svojimi jedrnatimi riečmi ganuo srca svih prisutnih. Hvala Preč. prelatu i vitezu dekanu, koji, kao starac, nije žalio pohrliti tako daleko da obavi sv. čin: Hvala svim gg. svećenicima kao i ljepa hvala domaćemu g. učitelju Ribariću, pjevačem i pjevačicam za krasno pjevanje kod službe Božje. Na koncu svima i svakomu od svega srca ljepa hvala, koji su bud kakovu ljubav i dobro učinili, da se naša crkva u istinu može zvati kućom božjom.

Sovinjak. Dne 2. studenoga t. g. na dušni dan oko tri sata po podne, prenijeti će se kosti blagopokojnog župnika Ivana Jelenca iz staroga na novo groblje Sovinjsko. Toliko do znanja rodjakom, prijateljem i znancem pokojnikovim, koji žele prisustvovati tomu obredu.

Razne primorske viesti.

„Narodna sveza“ u Beču i nadalje na okupu. Od tamo nam pišu: Nesporazumljenja, koja su bila nastala prošloga polugodišta u „Narodnoj svezi“ u Beču, jesu sada posve razjašnjena i izravnana.

Oba će jugoslavenska kluba i nadalje složno djelovati u „Narodnoj svezi“ za skupnu korist i napredak jugoslovenstva u državi.

Izjava hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru. Predsjednik srpske samostalne stranke, gosp. dr. B. Medaković, primio je ovo pismo:

Trst, dne 18. listopada 1909.

Presvijetli predsjedniče!

Klub hrv.-slov. zastupnika na istarskom zemaljskom saboru, sastavši se danas prvi put nakon proglašenja osude u veleizdajničkom procesu, dočim s jedne strane izrazuje svoje udivljenje nad odvažnim držanjem t. zv. veleizdajnika tekom dugog procesa, i nad požrtvovnom i junačkom obranom njihovih branitelja s druge strane izrazuje duboku svoju žalost, što je toliko čestit h i odoljuba palo žrtvom nesretnih naših prilika samo za to, jer su žarko ljubili rod svoj i domovinu svoju. Neka to nedužne žrtve budu svima Hrvatima i Srbima poticalom, da još jače uzljube mukotrpnu našu domovinu Hrvatsku, te gojeći medjusobno bratstvo i slogu uzrade, da nam bude ta domovina čim prije slobodna i sretna. Primite izraz našeg dubokog poštovanja. — Za klub: Predsjednik: Vjekoslav Spinčić, tajnik: dr. Ivan Pošćić.

Izdašni darovi družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru! *Američki Hrvati za družbu.* Družbino ravnateljstvo primilo je danas od gosp. Emila Blaževića iz Calumeta u Sjev. Americi dopisnicu, u kojoj javlja svim srcem i radošću, da je dne 2. listopada o. g. X. konvencija Narodne Hrvatske Zajednice u Calumetu Mich dopitala družbi dar od 4000 kruna. Američki su Hrvati u više zgoda dokazali ljubav, koja ih veže s materom zemljom u obće, a s našom Istrom napose. Istarski Hrvati ne mogu, da im se na prelipom daru odluže za sada drugčije, nego li tvrdim obećanjem, da će njihov novac biti upotrebljen u svrhu prosvjete i napredka, koji je jedini i pravi zalog naše buduće sreće. Čast i dika našoj dalekoj braći.

Zagreb za družbu. Kako je poznato, slavno je zastupstvo našega slavnoga grada glasovalo za družbu 5000 kruna podpore. Taj je iznos danas družba primila, pa prihvaća i ovu zgodu, da slavnome zastupstvu najsrdačnije zahvali na prekrasnoj pomoći. Živio naš Zagreb!

Zapis blagopokojnoga dra. Antuna Starčevića. Veliki je starac ostavio našoj družbi oporučno 2000 kruna. Taj je iznos ovih dana dostavljen našemu ravnateljstvu. I to je jedan listak, što ga je slavni starac pridodao vincu svojih velikih zasluga. Vječna mu spomen i slava!

Hrvati! Sjetajmo se družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Tko može, neka se upiše u njezinu četu od 1000. Napried za družbu!

Sjajan izam. Hrvatske novine pišu, da je gosp. Bešević u Zagrebu izumio novi zrakoplov posve originalnog sustava. On je dao svoj izum patentirati te se njegovim letećim strojem vrlo zanimaju vojnički krugovi. Gosp. Bešević pozvaše ti krugovi, da u Zagrebu pred zbornim zapovjedničtvom pokaže svoj izum.

† **Adica Fugošić rodj. Strmecki.** Našega prijatelja i zemljaka g. Josipa Fugošića, kotarskog suca u Nevesinju (Hercegovina) zadesila je teška bol: dne 16. t. mj. umrla mu je ljubljena supruga Adica u najljepšoj dobi od 29 godina, ostaviši ga ožalošćena s nejakom kćerićom Marijom. Pokojnica je podlegla hudoj bolesti upale pluća, koje se dobavila prigodom jednog požara u susjedstvu time, što je ustrašena po noći iz postelje lahko obučena izletila na ulicu, zadobila prehladu i nakon kratkog bolovanja preminula.

Miloj pokojnici bila lahka zemljica a rastužnom prijatelju naše iskreno saučešće.

Dopunitbeni izpit. Svršeni pravnik g. Dr. Ivan Kraljić iz Omišlja na otoku Krku, položio je ovih dana u Beču pred posebnom komisijom propisani dopunitbeni izpit vrlo dobrim uspjehom.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Broj 1369.

Natječaj.

Potpisano Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru raspisuje ovim natječaj za vjeroučitelja na družbinoj šesterorazrednoj školi u Puli.

Godišnja plaća iznaša K 1400 (tisuću četiri stotine kruna).

Pošto je broj sati na rečenoj školi razmjerno malen," to će vjeroučitelj uz vjeronauk imati da podučava i koji drugi predmet.

Rok ovog natječaja ustanovljen je do 15 studenoga 1909.

OPATIJA, dne 20. listopada 1909.

Za Ravnateljstvo:

Dr. Niko Fabianić v. r.
podpredsjednik.

Viktor Car Emin v. r.
tajnik.

Radionica bukovih vesala

na Rieci traži vrstnog radnika (vestara) i jednog naučnika, koji bi bio voljan stupiti u isti zanat. — Ponude pod „Veslarija“ na upravu „Naše Sloge“.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8 —.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod cijene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

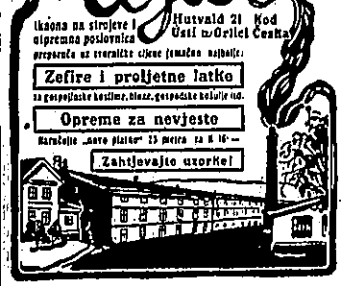

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Novy Hradek, Češka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.

Tvorničke cene.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za šivelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine. Dvokolice „Helical Premier“ K 145, „Courir“ K 155. Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

REUMATIZAM, neuralgija, ischisa, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Seoska blagajna za štednju i zajmove u Žrnovnici kod Splita

želi nabaviti dobre vrsti žitije i to pšenice i ječma, s toga molimo pošt. g. trgovce, da nam izvole poslati uzorke i najniže cene.

Seoska blagajna u Žrnovnici kod Splita.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Cene vrlo nizke.

Nova trgovina!

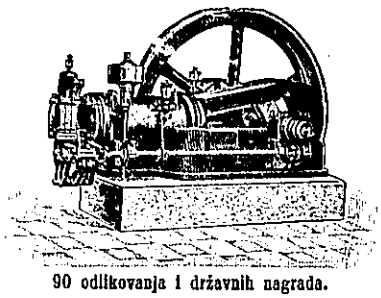

Najbolji Motori na plin, benzin, špirit, petrolej, sirovo ulje, za obrt, električni i poljodjelski promet.

EMANUEL KRAUS

Glavni zastupnik dražđanske tvornice,
TRST, Via Cecilia 18/a.

Stroj za proizvod plina iz dražđanske tvornice plinskih motora, prije Moritz Hille, najveća Specijalna tvornica u srednjoj Europi.

90 odlikovanja i državnih nagrada.

Jedini glavni zastupnik, kamo se imaju upraviti naručbe jest: kuća Gutenborg u Trstu, EMANUEL KRAUS, tehnički ured, Trst, Via Cecilia 18/a.

Skladište svih tehničkih predmeta.

U mjesecu julliu i augustu prodano za Dalmaciju 9 motora.

Zahtjevajte cijenike badava i bez poštarine.

Gospodari! Želite li da Vaše blago ostane *zdravo*, da Vam se *svinje (prasci) debele* te da ih *sačuvate od svih kužnih bolesti*, da Vam *krave* davaju *više i bolje mlieka*, da Vam se blago *jača*, redovito hranu *probavlja*, te da ga sačuvate od *kašlja, plućnog katara, nadimanja, sapekline, glista* itd. to upotrebljavajte samo

PRAH ZA BLAGO

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o koristnom djelovanju istoga.

Ciena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago

MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lijek za *konje* i *volove* za *pojačanje* i *okrijepljenje nogu, poslije teškog i napornog rada*, te *bolesti u križih* i *plećih*, kod *zgrčenih žila*, kod *upale kopita* itd. Izvrstno djeluje kod *(prasaca) svinja*, kad nemogu na *nogami stati* i kad se opaža *slabost* na *blagu*.

Ciena jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra).
— Naručbe se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unupred pošalje.
Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih ljekova.

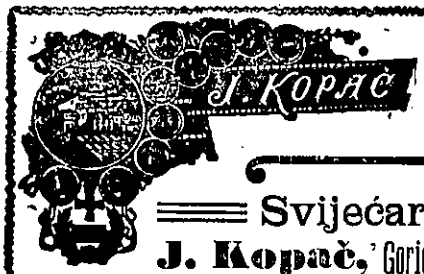

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kuvanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studen ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnost, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tijelu, influenco skopčane, sa bolešću hrbta, bilodila (malokrvnosti) želudačnih grčeva, bezteženosti, tschlasa punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svakoe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, po što elektro-magnetička struja cielim čovječalm tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti riešekratno elektrizovanje tiela upotrebljuje ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakoga brzom liečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih, kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivači,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopado vraća se novac. **Izrpljvi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN"

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2160. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE" u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno raznašnjenje i uputu brzo i badava.

Broj 45. Pula, v četvrtak dne 4. novembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju o ličnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož-nom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarin

Plaća i utužuje se o Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

IZJAVA.

Godine 1910. ima se obdržavati u Kopru istarska zemaljska izložba.

S Talijanske strane radi se, da i Hrvati i Slovenci Istre i njihove obćine kod te izložbe sudjeluju.

Kad bi ta izložba imala biti u istinu zemaljska, kad bi imala pružati sliku pokrajine u svakom obziru, onda stalno nebi bilo ni Hrvata ni Slovenca Istre nit ikoje njihove obćine ili bud kakve njihove udruge, koja bi bila proti tomu.

Ali videć, da se i u toj kao i u svih pokrajinskih stvarih pristrano postupa; da je privremeni izložbeni odbor posve s vida pustio naš hrvatski i slovenski narod i njegove pojedince; da je stalni odbor kao iz milosti pustio za nas Hrvate i Slovence samo po jedno mjesto u glavnom i u posebnih odborih; da se u obće postupa obzirom na nas kao da bi bili tudjinci u ovoj zemlji, a ne ravnopravni suzemljaci; te da izložba ima već po svojih pripravah posve talijanski značaj, to podpisano predsjedničtvo izjavlja ovim svoje mnienje i daje ga javno na znanje, da naš hrvatski i slovenski narod Istre, njegove obćine i udruge, i njegovi pojedinci, nebi imali sudjelovati kod istarske zemaljske izložbe u Kopru, koja se sprema za godinu 1910.

Predsjedničtvo kluba hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru,

dne 30. listopada 1909.

Predsjednik:

Prof. Vjekoslav Spinčić.

Tajnik:

Dr. Ivan Poščić.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 26. 10. 1909.

U današnjoj sjednici započela je razprava o prešnosti predloga proti skupoći živeža pošto je ministar financija vitez Bilinski predložio i obrazložio državni proračun za god. 1910. Prešni predlog proti skupoći živeža stavila je njemačko-kršćanska stranka po zastupniku Drexelu.

Na razpravu su došli istodobno i prešni predlozi Rusina Bužinovskoga te socijaliste Hanuscha.

Prešnost svom predlogu obrazložio je zast. Drexel obširnim i temeljitim govorom:

Predlagač je rekao, da kuća mora izpitati, tko je kriv skupoći. On poriče, da su tome krivi agrarci, — krivi su kartell, koji se stvaraju u svakom području. Predlaže, da se izabere odbor, koji bi stvar ispitao i za šest nedjelja donio pozitivne predloge.

Debata je po tom prekinuta, te je pročitano 75 interpelacija i više predloga.

Na koncu sjednice podnieli su zastupnici dr. Ploj, Spinčić, Tresić i Bjeladinović prešan predlog glede bosan. ustava, kojim se poziva vlada, da priobći razloge, s kojih obećani ustav za Bosnu i Hercegovinu još nije proglašen, zatim da priobći sadržaj tog ustava i da se odlučno zauzme za što skorije njegovo proglašenje.

Beč, 27. 10. 1909.

Nakon obavljenih formalnosti prešlo se je na razpravu o prešnosti triju predloga. Prešnost svojih predloga utemeljili su zastupnici Bužinovski i Hanusch. O prešnosti predloga proti skupoći govorio je i ministar trgovine Dr. Weisskirchner, koji se je izjavio za prešnost ali nije ništa pozitivna naveo. Po njegovom mnienju ima se ovo pitanje temeljito proučiti. Razprava o prešnosti gornjih predloga trajalu je čitav dan; govorilo je k prešnosti više zastupnika raznih stranaka a većinom uz nemar kuće, pošto se zastupnici više zanimaju sa obćenitom krizom nego li sa predmetom koji je na dnevnom redu. Govornike sluša samo neznatan broj njihovih pristaša.

Prije zaključka sjednice govorili su zast. Ellenbogen o aferi Kestranek, o korupciji u pojedinim ministarstvima, te iznosi slučaj zast. Kroya, koji da se je kompromitirao u jednom željezničkom poslu.

Niemac Stranski brani postupak Kroya.

Predsjednik Pattai veli, da je u tom pitanju pozvan u prvom redu da govori ministar željeznica, a ne on.

Kršćanski socijal Heilinger iznosi jedan slučaj izrabljivanja paušala za „Wiener Zeitung".

Predsjednik ga opominje, da iznese stvar u formi interpelacije.

Time je sjednica dovršena.

Beč, 29. 10. 1909.

Današnja sjednica carevinskoga vieća počela je prilično burno. Čim je stupio predsjednik Patay u dvoranu, počeše vikati zastupnici Fressl, Choc, Buržival Lisy itd. „Napolje s njim, šta hoće tu, idite u birtiju" itd. Larma postade još veća, kad je predsjednik zauzeo svoje mjesto. Od ministara nije nitko u sjednici. Zastupnik Fressl napada vanredno žestoko vladu i njemačke ministre. Čuju se poklici: Gdje je preuzvišeni! Piju u gradskoj pivnici! Gdje je Bienerth!? Plješe sa Luegerom kankan". Zast. Fressl: „To su kukavice, koji nemaju kuraže doći ovamo. Fuj Bienerth!" Unatoč cieloj larmi nastavlja se rasprava o poskupljivanju živeža. Češki radikali pozdravljaju u dvoranu dolazeće ministre sa silnom burom i poplavljujući ih s psovkama, osobito Härdtla, koji je prvi došao u dvoranu.

Po tom uzima rieč socij. demokratski zastupnik Renner i veli, da je skandal po austrijske parlamentarce prilike da predsjednik parlamenta prisustvuje jednoj stranačkoj konferenciji. (Silna buka. Predsjednik poziva na mir.) Zastup. Renner: Predsjednik engleskoga parlamenta ne dolazi ni pred svoje izbornike, da polaže njima račun i to samo zbog toga, da može uzdržati svoju objektivnost. Svakako je karakteristično po austrijske prilike, da se sudbina monarhije kroji u pušačem salonu gradonačelnika. Samo je neprimiljena češka obstrukcija kriva, da se ovakav sistem ne može srušiti. (Buka kod čeških radikala. Dolazi do sukoba izmedju socijalnih demokrata i zastup. Kalline. Predsjednik opominje na mir.)

Na koncu sjednice govorili su još predlagači. Prihvaćena je konačno jednoglasno prešnost predloga zast. Drexela. Zatim je kuća primila prešnost predloga o socijalnom osjeguranju, na što je predsjednik izjavio, da će buduću sjednicu sazvati pismeno. Time je kuća odgodjena — kako se čuje do 9. novembra a možda i na dulje vremena t. j. dok se položaj neraz bistri.

MOLBE

na visoko c. k. ministarstvo bogoštovlja i nastave u Beču za ustanovljenje paralelka sa slovenskim, dotično sa hrvatskim naukovnim jezikom na svih sveslavenskih državnih srednjih školah Primorja.

Pod ovim naslovom izručio je zastupnik M. Mandić predsjedničtvu carevinskog vieća 17 molba narodnih obćina, štedionа, konsumnih, zabavno-poučnih, gospodarskih, vinarskih, naobrazbenih, podpornih itd. družtava za ustanovljenje spomenutih paralelka.

Nekoje obćine, družtva itd. poslala su ovakve molbe takodjer izravno na predsjedničtvo carevinskoga vieća, a tim molbama imale bi se pridružiti sve hrvatske i slovenske obćine i sva narodna družtva Istre te takove molbe čim prije odposlati na jednoga od trojice narodnih zastupnika iz Istre na carevinskom vieću.

Ovu molbu mogao bi se možda time popuniti, da se zahtjeva ustanovljenje slovenskih ili hrvatskih paralelkah takodjer na svih državnih ili od države podupiranih obrtničkih, trgovačkih i pomorskih školah Primorja, koje trebamo valjda ništa manje nego li srednje škole u narodnom jeziku.

Takova molba glasi:

Visoko c. k. ministarstvo bogoštovlja i nastave!

Polag posliednjeg popisa pučanstva iz godine 1900. imade u Primorju 756.546 stanovnika, i to 30% Slovenaca, 20% Hrvata, 47% Talijana i 3% Niemaca.

Članak 19. državnih temeljnih zakona ustanovljuje, da se imade svakoj narodnosti pružiti priliku da se naobrazi u svojem materinskom jeziku. Dočim postoji pako u Primorju za Talijane i Hrvate po jedna državna srednja škola, *imadu Niemci čak šest državnih srednjih škola*, a uzprkos gori navedenom članku *nema u Primorju nijedne državne srednje škole sa slovenskim naukovnim jezikom.*

Radi toga moraju slovenski djaci većinom polaziti njemačke srednje škole, u kojima nemaju stalno prilike, da se dostatno naobraze u materinskom jeziku.

Ako je potrebito *za 3% njemačkoga stanovničtva šest državnih* srednjih škola, je pogotovo za 20% Hrvata premalo samo jedna državna srednja škola; *a Slovenci, kojih imade 30%, imadu takodjer pravo, da se naobraze u svojem materinskom jeziku.*

Da se i nadalje nekrši gori spomenuti članak državnih temeljnih zakona, traži podpisana obćina (družtvo itd.).....

da se ustanovi na svih državnih srednjih školah sa neslavenskim naukovnim jezikom u Primorju paralelke sa slovenskim, dotično u hrvatskom djelu pokrajine sa hrvatskim naukovnim jezikom.

Mjesto i dan.

Podpis načelnika ili predsjednika.

Iz vana se naslovi:

Visokomu c. k. ministarstvu za bogoštovlje i nastavu u Beču.

MOLBA

. . . . . .

za ustanovljenje paralelka sa slovenskim odnosno sa hrvatskim naukovnim jezikom na svih neslavenskih državnih srednjih školah u Primorju.

P. S. Držimo, da bi bilo uputnije molbe nasloviti na Visoko predsjedničtvo carevinskoga vieća, nego li na visoko ministarstvo.

Lučke radnje predvidjene u proračunu za god. 1910. na obalah Kvarnera.

Iz proračuna za godinu 1910. donašamo ovim izkaz lučkih radnja koje se imadu već buduće i dalnje buduće odnosno i ove godine provadjati:

Volosko. Produljenje solnoga gata. Cielokupan trošak proračunan je na 43.000 kruna. Predvidjen je prvi obrok od 15.000 kruna porabiv do 1911.

Opatija. Popravak gata. Sveukupni trošak je izračunan na 210.000 kruna, predvidjen već prošlih godina od 1905. napried i tekuće. Tad se još predvidja povišica od 26.000 kruna potrošenih do konca 1911.

Mošćenička Draga. Izgradnja rive. U proračunu godine 1909. bilo je predvidjeno 15.000 kruna povišice na već prije privoljenih 19.500 kruna. Tad je još predvidjena konačna povišica od kruna 7500 porabivih do svrhe 1911.

Rabac. Izgradnja rive. Sveukupan trošak 40.000. Za godine 1908. i 1909. bilo je predvidjeno 30.000 kruna.

Radi bezuspješno dražbe primilo se je cielokupnu svotu za 3.500 kruna. Za godinu 1910. predvidja se još 10.500 kruna kao zadnji obrok i kao povišicu.

Šilo. Produljenje gata. Potrošak je proračunam na 19.500 kruna. Predvidjenih je u proračunu za 1910 kruna 10.000 porabivih do konca 1911.

Punat. Produbljenje ulaza u luku. Sveukupni trošak 93.000 kruna. U proračunu za 1910. predvidjeno je 40.000 kruna, kao prvi obrok porabivih do konca 1911.

Beli. Izgradnja nasipa da se zabrani dalnje zasipavanje lučice sa troškom od 6000 kruna predvidjenih, i porabivih do konca 1911.

Nerezine. Izgradnja rive sa sveukupnim troškom od 20.000 kruna, od kojih bijaše predvidjeno 8000 K godine 1909., a sad je 12.000 kruna, porabivih do konca 1911.

Cigale. Produljenje mula, u svrhu da se dobije još jedno mjesto za pristajanje parobroda. Sveukupan trošak 20.000 kruna. Prvi obrok 7500 kruna.

Rovenska. Izgradnja rive za parobrode. Sveukupni trošak 60.000 kruna. U proračunu godine 1909. bilo je predvidjeno 20.000 kruna, sad je 19.100 kruna, porabivih do konca 1911.

Osim toga previdjena je svota od 6200 kruna za popravak diela trošne rive u Cresu; i 500 kruna k troškovom za vodovod u Plominu, da se pak budu brodovi mogli bezplatno služiti vodom.

Sve navedeno je nješto, al još uvjek malo, jako malo naprema onomu svemu što se u raznih mjestih Kvarnera ljuto potrebuje.

I bez obzira na veće radnje koje bi se imale provesti u Preluci, te Lovranu, gdje se već više godina gradi al se je malo sagradilo, ima tu Ika, Berseč, Sv. Marina, Kantrida, koje trebaju većih ili manjih gata ili riva. Ima Malinska i Čavlen, Omišalj, Klimno, Risika, Vrbnik, koji čekaju razne potrebite radnje, ima Baška koja čeka na nove radnje, Stara Baška koja još uvjek čeka na komadić luke, ima Krk koji bi rad njeke popravke. Ima Pregrajena, Vodice, Valun, Merašćica, Koromačna, sve manja mjestanca koja bi trebala samo male lučice; jest Martinšćica koja čeka na popunjenje jur izvršenih radnja; su Unije i Susak te Sv. Petar Ilovik, koji trebaju znatnih popravaka — a da i negovorimo o težoj jednoj radnji, najme proširenju Kavanele.

Nam je poznato da je zastupnik iztočne obale istarskoga poluotoka i Kvarnerskih otoka iznesao često sve te potrebe. I c. kr. vlada jih je priznala, uvrstiv sve ili skoro sve u program svoje akcije. Nu veli da nemože sve na jedan put, i da će po malo na sve red doći te da nejma poduzetnika nit za predvidjene radnje. Mi upozorujemo naše graditelje za radnje već uzete u obzir. C. kr. pomorsku vladu u Trstu kao i c. kr. ministarstvo trgovine molimo da čim prije uvrsti u proračun sve navedene, njoj inače poznate potrebite lučke radnje. Nek se nestraši ministarstva financija, nego nek ga uvjeruje o nuždi radnja. To isto, stalni smo, činiti će i unapried, neutrudivo rečeni naš zastupnik.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Proslava 40 godišnjice Čitaonice u Puli. Eto se približava 7. novembra, kojeg dana proslavit ćemo riedku slavu onog dana, kada je pred 40 godina postavljen prvi temelj narodnog osvješćenja u ovom gradu. Ako se u početku onoj sačici naših ljudi i činilo, da su zasnovali težko djelo, ipak su u sadašnjosti našli utjehe i narodne radosti, da njihovo žilavo nastojanje i trud nije ostao bezuspješan, te je doveo do one jakosti slavenskog naroda u Puli, kojime moraju svi faktori da računaju. Ako su onda radili naši neprijatelji u Puli sve bez nas i proti nama, danas više bez nas nemogu ništa; naprotiv njim stoji čvrsta i složna četa Slavjana, koji očeličiše svojim neumornim radom sebe i svoj rod. Probudio se narod i digao da proslavi riedku slavu, slavno djelo svojih predja. Mnogi osnivači današnje Čitaonice podjoše Bogu na istinu, te će i oni s Neba s veseljem gledati u nedjelju na 40-godišnji god svog djela, blagoslivljajuć potomke, koji dostojno vrše zapis njihov: osvješćivanje potlačenog hrvatskog puka. Slava im!

Imade pak još nekoliko na životu od osnivača, koji će s ponosom na dan proslave biti u nedjelju s nama, kao živi svjedoci težke borbe onda, a narodnog probudjenja i radosti danas. Da nam ih Bog poživi!

* * *

O samoj proslavi današamo nekoje potankosti. Početkom ovog tjedna razaslani su već posebni pozivi k slavi, a oni, koji možda pomutnjom nisu dobili poziva, ovime se pozivlju na proslavu; uobće pak svaki tko je naš, taj spada k nama, Hrvati, i svi Slaveni, dobro nam došli!

Proslava počimlje u nedjelju u 11 sati prije podne u maloj dvorani Narodnog Doma (I. kat). Bit će izrečeno prigodno spomen-slovo i kratki historijat Čitaonice, deklamirat će se prigodna pjesma „O proslavi 40-godišnjice Čitaonice u Puli“, od našeg zemljaka dičnog pjesnika R. Katalinića-Jeretova, koju niže priobćujemo u cielosti; iza toga odpjevat će mužki pjevački zbor par pjesama. O podne, ako se prijavi dostatan broj učestnika, bit će zajednički objed (banket), za koji treba da se svaki, i domaći vanjski, prijavi barem do subote o podne kod g. Berna Bekara, podpredsjednika Čitaonice.

Poslije podne u 4 sata počimlje pučka zabava u velikoj dvorani Narodnog Doma. Tu će koncertirati vojnička glazba uz izmjenično pjevanje domaćeg pjevačkog zbora, uz predstavljanje par šaljivih komada po članovima ovdješnjeg dramatskog odsjeka. U samoj dvorani bit će namješteni paviljoni-bazari, zatim šaljiva pošta, bacanje koriandola i drugo. Iza izvedenja službenog programa biti će ples.

Već unapried javljamo, da je svečanostni odbor preduzeo sve, da proslava i zabava ispadne na zadovoljstvo svijuh, s toga očekujemo, da će u nedjelju pohrliti sve što je slavenskoga u Puli na ovu riedku slavu.

* * *

Evo pjesme što će se deklamovati na proslavi:

O 40-godišnjici „Hrvatske Čitaonice“ u Puli.

Jedne noći o ponoći
Sav mi zasja Divić-grade,
Ko da hoće, da razbudi
Poznspale drevne nade,
A iz svjetla, a iz žara
Sjajan kano sunce žarko
Stasit, kipan junak pravi
Kraljević se digô Marko.
Zaokruži bolnim okom:
Spava Pula tiha, niema
U njoj Latin još se bani,
A hrvatstvo slatko driema,
A sve oko na okolo
Sve slavenske biju grudi
Pusto roblje od pazara,
A Latini samo ljudi!
Mahnu Marko buzdovanom
Toga nesmje biti više — —
Planu Marko, pa ga nesta
Divićke ga stiene skriše...
...Iza one puste noći
Hrvatska se Pula budi
Gnjezdo vije i u njemu
Našem svietu zora rudi — —
— — Četrdeset dugih ljeta
Minulo je od tog dneva
I nad Pulom danas sunce
Veselije nekud sieva:
Hrvat slavi god svog skupa
Hrvatskoga svoga stana,
Složno, braćo, u to gnjezdo
Iza zore eto danu!

R. Katalinić-Jeretov.

Škola hrvatskog jezika u Čitaonici. Dne 15. novembra t. g. otvara se u prostorijama Čitaonice u Puli školski tečaj za hrvatski jezik u početcima. Ovaj tečaj imat će pravo pohadjati odraslija djeca članova hrvatskih društvi u Puli, medju kojima imaju prednost članovi Čitaonice. Pozivlju se ovime gg. članovi, koji žele da im djeca uče i nauče hrvatski, da se za upis prijave u g. Dra. Milića, tajnika Čitaonice.

Toplo preporučamo hrvatskim i svim slavenskim roditeljima, da upišu svoju odrasliju djecu, osobitu žensku u tu hrvatsku školu, jer je velika sramota, da djeca hrvatskih ili slavenskih roditelja ne govore materinske rieči svojih roditelja, te se tako otudje roditeljima i svomu narodu. Da slavenski roditelji izbjegnu toj sramoti, eto im se pruža lepa prilika.

Hrvatsko kazalište u Puli. Buduća predstava je u subotu dne 6. t. mj., te će se davati „Barun Franjo Trenk“.

Zabava Čeha u Narodnom Domu. Dne 13. t. mj. obdržavat će naša braća Česi, nastanjeni u Puli, u dvorani Narodnog Doma veliku zabavu s koncertom, predstavom i pjevanjem itd. u korist čeških škola u Beču i Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Ulazna ciena bit će 1 K po osobi; ulazne karte dobivaju se: u trgovini pokućstva Žunić i dr., u Narodnoj Tiskari Laginja i dr., i u g. Klementa, krojača na Foru.

Obzirom na plemenitu svrhu ove zabave preporučamo svim našima da mnogobrojni posjete ovu zabavu.

Lošinjski kotar:

Cres, 27. X. 09. Onomadne nastupio naš g. sudac dvomjesečni dopust — zamjenit ga je došao njeki rovinjez, koji, po obstojećem austrijskom zakonu, nezna ma ni beknuti hrvatski! — pa i pravo je, — do sada dobivali smo ovakve zamjenike ljude ako i ne naše po srcu, barem po jeziku — sada kad smo na putu izmirenja spali u talijanski srez, a naša občina danas pod upravom hofratskim odnosno sudbeni kotar broji ništa manje nego dve hiljade sve čisto krvnih ladino talijana spram samih osam hiljada serbocroata — pravo je kako rekoh, da nam amo dolaze — naša braća rovinjezi i piranci — ili u najboljem slučaju da nam amo šalju i premeštaju kojeg od naših „studenti scavezzai“ kako ih ovuda zovu, kako na jedan primjer onog mladog sretnog gospodičića na našem poreznom uredu a usljed izkvarenih matica Petranić (Salute...) Pietronetti, rodom iz Lecce u Kalabriji koji se onako bećarski znade otresti i okesiti na naše ljude osobito ako su to po nesreći otac ili majka kojeg našeg djaka u Pazinskoj gimnaziji koji dolaze strahopočitno pred tog gromovnika da im metne svoje uredovno „Visto“ na svjedočbe siromaštva... za dostignut koju potporu ili stipendiju izvana, kad im ju maćuha občina niječe.

E nema druge neg onako glasno, jasno i visoko zaurnebesit: Živio naše gore listi: Covaz-Iacopig-Baritschevitsch...

Koparski kotar:

Javni sastanak u Kortah (občina Izula). U nedjelju obdržavno se u rodoljubnom selu Korte, u sjedištu istoimene župe i porezne občine javni sastanak, što ga je ureklo tamošnje gospodarsko družtvo i na koji bijahu pozvani državni i zemaljski zastupnici onog kotara. Kiša je lievala kano iz kabla čitavo jutro sve do podne, te se je činilo, da za takvog vremena nebude sastanka, ali vriemo se je poslije podne razvedrilo i sastanak, neočekivano dobro posjećen vrlo zanimiv obdržavan je na veliko zadovoljstvo onog čestitog pučanstva i njegovih zastupnika. Sva trojica zastupnika: *Mandić*, *Pangerc* i *Valentić* stigoše u selo ukrašeno zastavama, prije podne. Njih i domaćeg župnika, veleč. g. Škerbca pogostio je krasno objedom naduč. g. Orel sa svojom gospodjom, učiteljicom.

Poslije blagoslova, kojemu su i zastupnici prisustvovali, obavio je g. župnik blagoslov nove gospodarske zgrade progovoriv narodu nekoliko vrlo krasnih i toplih rieči a zatim uputiše se zastupnici s domaćimi prvaci i sa mnoštvom naroda u zgradu stare škole, koja se, premda vrlo prostrana odmah napuni. Osim domaćeg pučanstva prisustvovali su i muževi iz Padene, Sv. Petre, Krasice itd. Na susjednom brežuljku grmili su medjutim mužari a domaća glazba, uvježbana trudom velezaslužnog naduč. g. Orela, udarala je poputnice i narodne komade.

U ime sazivača pozdravi g. naduč. Orel srdačno narodne zastupnike i mnogobrojno občinstvo, kojemu obrazloži u kratko svrhu sastanka. Na njegov predlog bijaše izabran predsjednikom veleč. g. Škerbec, koga njegovi župljani oduševiljeno pozdraviše. Ovaj se zahvali na časti, predstavi i pozdravi zastupnike te podieli rieč drž. zastupniku Mandiću, koji je u poduljem govoru izpriopovjedao najnovije dogadjaje u zemaljskom saboru i u carevinskom vieću. Na koncu izrečena je zastupniku na predlog predsjednika jednoglasno srdačna zahvala i pouzdanica.

Zemaljski zastupnik Pangerc govorio je zatim o družtvenom životu i pokretu u Istri, o gospodarskim potrebama našega naroda, o gospodarskoj organizaciji, o štednji i marljivosti i na koncu pozvao narod, da se u svakom poslu drži sloge i uzajamnosti hoće li da bude valjana i željena napredka.

Zemaljski zastupnik Valentić razpravljao je o narodnom školstvu u Istri, osobito o pomanjkanju pučkih školah za Slovence i Hrvate u Istri; pozivao je narod, da posveti najveću pažnju naobrazbi svoje djece, koju čeka težka borba za obstanak.

Obojici govornika je občinstvo oduševiljeno povladjivalo, te se je i njima na trudu i požrtvovnosti predsjednik zahvalio.

Na predlog naduč. Orela izrečena je svoj trojici zastupnika uz burno klicanje svih prisutnih na trudu i zauzimanju iskrena zahvala i pouzdanica.

Pošto se zahvališe joste zastupnicima dva domaća, priprosta ali bistra i umna posjednika zaključi predsjednik sastanak sa pozivom, da se narod oduži svojim zastupnicima bar sa srdačnim živili, čemu se odazvaše svi prisutni burnim klicanjem: živili naši zastupnici!

Pod večer sastaše se u novosagradjenoj kući gospodarskog družtva svi vidjeniji muževi župe, koji su ujedno i članovi gospodarskog družtva, te mjestni prvaci i zastupnici, gdje bijaše pripravljena ukusna večera. Za večere udarala je glazba a domaći pjevački zbor pod vještim ravnanjem g. naduč. Orela zabavljao je prisutne milozvučnom narodnom pjesmom. Izrečeno je više nazdravica od predsjednika gosp. družtva, sve trojice zastupnika, g. župnika, naduč. Orela itd.

Na rastanku sa zastupnicima, koji su na večer imali odputovati put Kopra i Trsta, nastalo je srdačno rukovanje i oduševiljeno klicanje. Zastupnike izpratiše do voza domaći prvaci, kojih ide sva zasluga na krasno uspjelom sastanku i kojim se u ime gg. zastupnika i ovim putem na svemu najsrdačnije zahvaljujemo.

Iz Buzeta, 1. novembra (koncerat). Banuše iznenada veliki letaci, kojima navjesti „Glazbeno društvo „Trst“ iz Trsta, da kani 31. oktobra ovdje u „Narodnom domu“ upriličiti veliki koncerat sa pjevanjem, tamburanjem, predstavom i plesom. Iznenada, al tim ugodnija bila za nas sve ova vijest, da nas hoće najmo naši čelični i požrtvovni, vrlo napredni tršćanski Slaveni posjetiti i pružiti nam umjetnički užitak. Učinismo, koliko mogosmo: pozvasmo posebice naš seoski puk k zabavi; dočekasmo ih na postaji po dvojici izaslanika, a željesmo ih svojom glazbom i mnoštvom naroda, da nam nije to osujetio dažd, što bio jedini krivac, da nije doček, pa ni samo zabava onako ispala,

kako željeli i htjeli. Tršćanski rodoljubni Slovenci, i Hrvati već na poznadu otprije, znadu, da ih nosimo u srcu, pa da smo njihovi, ko što su oni naši za to će zaista oprostiti onima, koje zlo vrijeme zadrža kod kuće. A i ono općinstva lijepi broj pokazao je svojim odobravanjem, pljeskanjem, bisiranjem, aklamovanjem koliko cijeni svoje dobro došle tršćanske gostove i njihovo prekrasno, da umjetničko pjevanje. — Bilo časova za vrijeme koncertovanja, da samo gledajući i lahko disajući šutismo, slasno požirajući zapanjeni divne glasove slavenske pjesme. A pjesma budila u nama mila, rajska čuvstva, budila u nama krasne i rodoljubne misli. Pjesmom grlismo pjevače, pjesmom spoznasmo i zavoljesmo slavsku braću od Sjevera do juga. Ta sve pjesme u programu samo budile naša čustva, ljubav, drugo ni ne mogoše. Melodiozna „Cvetlica", nježna „Stante zvijezde", zamamljiva „Pogled u nedolžno oko", pa duet „Dalmatinski šojkaš" što mnogo kaže duši i srcu pa napokon izvadak iz narodne igre „Rokovnjači" sa sjedećke-ležećke pjevanjem mješovitog zbora i sola što mnogo kaže duši i srcu, sve ove popijevke praćene tamburom ugodno se dojmiše našeg općinstva. A što da rečemo o ruskoj narodnoj pjesmi „Taribari" pjevanoj u zboru, pa napokon o opernim ruskim komadima iz ustiju i grla rodjenog Rusa? Kolike li sličnosti sa našim hrvatskim narodnim popijevkama! Tugu, žalost, zdvojnost odavaju one, pa su tako odraz duše naroda, što mnogo trpi. A ovakove pjesme pjevane po umjetniku, kao što bijaše gosp. Hovella, jesu još izrazitije sentimentalne, tugaljive. — Za dani nam uzvišeni užitak hvala mu velika i ovim putem, kao što je naše općinstvo punim srcem pozdravilo njegov umjetnički pjev.

Prvi, pjevačko-tamburaški dio koncerta završio je sa preciznim pjevanjem „Bivali Čehove", te kupletom, što žeo buru smijeha.

Čusmo eto pjesmu četiriju slavenskih plemena, a njima vapaj slavenske duše za slobodom i slogom te za uzajamni prosvjetni rad slavskog roda.

Otaj lijepi koncerat dokrajčio je sa aktovkom „Kći", valjano odigranom dramom u 1 činu, vrlo ozbiljnim i poučnim komadom za daske!

Svršamo ovo par riječi sa željom, da nas i nadalje posjećuju tršćanski gostovi sa pjesmom i tamburom, a ovo je bila i želja našeg općinstva odilazeći svojim kućam sa vrlo uspjelog koncerta sa strane barem tršćanskih pjevača, tamburaša i diletanata, da time nekako doskoče našim domaćim neprilikama na ovomu polju. Ako niste imali — a niste, znademo — sve udobnosti, oprostite, draga tršćanska braćo, tù poznate razlike izmed grada i sela, grada i pustinje.

Družbi sv. Ć. i M. darovaše uži rodjaci na uspomenu pok. Marije supruge Blaža Šverko iz Rašpora na dan njezinog pokopa K 9. Novac je na ime podružnice uložen u Lanišku posujilnicu.

Razne primorske viesti.

Imenovanja u sudbenoj struci u Primorju. Ministar pravosudja imenovao je zemaljskog savjetnika i upravitelja kot. suda u Pazinu g. Rikarda Pistotniga savjetnikom zemaljskog suda u Trstu; imenovao je nadalje savjetnicima zem. suda: kotarske sudce sa naslovom i značajem g. Otela Brelicha u Trstu i Dr. Teodora Stelju, kotarskog sudca baruna Ferfoglia u Trstu i kot. sudca g. Antuna Vidoza savjetnikom u Gorici, kot. sudca g. Viktora Devetachia savjetnikom u Rovinju.

Naša omladina na zagrebačkom sveučilištu. Iz Zagreba nam pišu, da su na zagrebačkom sveučilištu položili prvi pravnički državni ispit što u ljetnom, što u jesenskom roku t. g. sliedeći Istrani: Mate Bokulić iz Vršana, Ivan Strk iz Voloskog, Dragutin Letiš iz Opatije, Ivan Vitezić iz Vrbnika, Josip Grković iz Vrbnika, Mate Dvorničić iz Vrbnika, Ivan Krajcar iz Sv. Petra u Šumi.

Br. 2093.

Oglas jeftimbe.

U nedelju dne 28. novembra ove godine, od 10 sati prije podne do podne, držati će se u općinskom uredu u Veprincu-Ičići javna jeftimba za odati poduzeće gradnje novog dodatka za proširenje staroga groblja na Veprincu, ujedno sa gradnjom nove mrtvačnice, najpovoljnijemu nudiocu ispod proračunane cijene od 22.060 kruna.

Ponude pisane i biljegovane sa biljegom od 1 K sadržajuće iznos vadija od 5%, imaju se predati podpisanomu najkasnije do 11½ sata prije podne gori naznačenog dana, te će se točno u rečeni sat (11½ pr. p.) otvoriti i popisati.

Općinski odbor si pridržaje pravo prihvatiti onu ponudu koju bude smatrao najpovoljnijom ako i nebude najniža.

Tehnički projekt radnja može se pregledati u ovom općinskom uredu u vrijeme uredovnih sati, i doznati druge uvjete jeftimbe.

Glavarstvo občine.

VEPRINAC, 28. oktobra 1909.

Načelnik:
Bachich v. r.

Br. 2094.

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na jedno mjesto redarstvenog stražara što se ima popuniti kod ovog općinskog glavarstva, sa plaćom od mjesečnih kruna 100 isplativom postecipatno, i naplatom za službenu opravu u iznosu godišnjih 150 kruna isplativom u dva polgodišnja antecipatna obroka iz općinske blagajne.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati poznavanje hrvatskoga ili slovenskoga jezika u pismu i govoru, i talijanskog i njemačkog jezika u govoru.

Molbe imaju se podnesti podpisanomu do 20 novembra ove godine.

Glavarstvo občine.

VEPRINAC, 28 oktobra 1909.

Načelnik:
Bachich v. r.

Br. 1965.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj na mjesto **Općinskog liječnika** za općinu Baška. Godišnja je plaća K 2500. Zahtijeva se: usposobljenje u sveukupnom liječništvu, austrijsko državljanstvo i poznavanje hrvatskoga jezika. Liječnik će držati svoju ljekarnu. Drugi uvjeti stoje na uvid kod potpisanoga. Molbe u redu opremljene primaju se do 30. studenoga o. g.

Općinsko Poglavarstvo.

Baška, 29. listopada 1909.

Za Načelnika:
J. Dujmović v. r.

Br. 1614.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj za mjesto **pomorskog kapetana ili poručnika**, koji će biti namješten kao učitelj kod godišnjeg pomorsko-trgovačkog tečaja u Baški.

Godišnja je plaća K 2500, koja se nakon 5 godišnje službe provisuje na 3000 K.

Zahtijeva se usposobljenje u gornjoj struci i potpuno poznavanje hrvatskoga jezika, posjedovanje građanskih prava i dobro ponašanje.

Nastavna osnova, s kojom su skopčane službene dužnosti učitelja, stoji na uvid kod podpisanoga. Nastup je službe iza odobrenja imenovanja sa strane c. k. zemaljskog školskog vijeća.

U redu opremljene molbe primaju se do 15. studenoga o. g.

Općinsko Poglavarstvo.

Baška, 29. X. 1909.

Za Načelnika:
J. Dujmović v. r.

„BACULINUS"

jedini i zajamčeni pripravak za uništenje žohara (bakula).

Nagrađen sa zlatnom medaljom na medjunarodnoj izložbi za zdravstvo u Milanu 1909.

Proizvoditelj:
Erminij Lonzar, Pula.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine. Dvokolice „Helicol Premier" K 165, „Courir" K 155. Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se
JOSIP DEKLEVA
Gorica, Via Municipio br. 1.
Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export
KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 15. listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.—	odl.	„	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.40	odl.	„	dol.	2.55
8.25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak Nedjelju
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Boll	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	6.30
1.15	odl.	„	dol.	6.15
3.—	dol.	Voli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u **Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakuliča, Via Andrassy 25 PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Ovlašteni civilni zemljomjerac

R. PERTOT

otvorio je svoju pisarnu za zemljomjerske radnje u TRSTU via Caserma br. 5, II.

Radionica bukovih vesala

na Rieci traži vrstnog radnika (veslara) i jednog naučnika, koji bi bio voljan stupiti u isti zanat. — Ponude pod „Veslarija“ na upravu „Naše Sloge“.

Seoska blagajna za štednju i zajmove u Žrnovnici kod Splita

želi nabaviti dobre vrsti žitije i to pšenice i ječma, s toga molimo pošt. g. trgovce, da nam izvole poslati uzorke i najniže cene.

Seoska blagajna u Žrnovnici kod Splita.

Gradjevni limar za ukusne radnje

Josip Slamich

PULA, Piazza Carli 3

uveo je u svojoj radionici posebni odio kositrenja (kalajisanja) na utapanje, posuda od svake kovine.

Prodavači mlieka, vlastnici hotela, gostiona, kavana itd., koji su do sada radi javnog zdravstva morali drugdje obavljati te radnje, naći će sada u ovoj radionici sve polakšice.

Svi oni bolesni koji nemaju *apetita za jesti*, koji trpe na *slaboj probavi, zatvaranju, žgaravici, stvaranju prekomjerne kiseline* u želudcu, *glavobolji* i *grču* pijući izvrstne

Želudčane kapljice

ljekarne k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu povraćaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Cijena 6 bočica 2 K 60 fil.
„ 12 „ 4.80 „

Svi oni bolesni koji trpe na *kašlju, plućnom kataru, težkom disanju, slabosti* i *blijedoći* preporuča se izvrstno

bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom.

Ovo ulje preporuča se osobito za slabu i slabokrvnu djecu jer je isto tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolestnik lahko piti može. — Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra) s poštarskim pouzećem ili ako se novac unapried pošalje.

1 staklenka 2 krune.

Nadalje liekarna preporuča sliedeće liekove: Švedske kapljice, boce po 1 i 2 K; Mazilo proti kostobolji, 1 K; Ljekovito Kina vino, 1 boca K 1·60 itd.

Naputak o uporabi priložen je svakoj bočici.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 6·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sitno perjem, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Itoba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopale vraća se novac. **Izvrsni cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Cijene vrlo nizke.

Nova trgovina!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladnju zadružnih dielova jedan ili više* **po kruna 2.**

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

dielo bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja sugласno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, za odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice za garancije.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

„BALKAN“

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14.

Telefon 2190. Brzojavi: BALKANSPED.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene **magazine svaku vrst gospodarskih proizvoda, daje na iste predujmove a uz vrlo povoljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, sazrinjuje robu i daje zajmove na robu ležeću u javnim skladištima.**

Otprema **svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje i uputu brzo i badava.**

Broj 46. Pula, u četvrtak dne 11. novembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto, i 10 K u obće, } na godinu. 5 K za seljake }

ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan into.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Četrdesetgodišnjica Čitaonice u Puli.

Željno očekivana proslava četrdesetgodišnjice Čitaonice u Puli obavila se je u prošlu nedjelju. Već za rana opažasmo ispred Narodnog Doma naš stariji i mladji sviet, kako se okuplja i veselo pozdravlja. U luci pak naš barba Ive okitio svoju brodicu hrvatskom trobojnicom a isto to učini veliki brod „Dr. Ante Starčević" iz Sv. Jurja. U 10½ s. zaloprša velika trobojnica i na Narodnom Domu. Tada se počela puniti dvorana Čitaonice domaćim občinstvom i stranim gostima, koji dodjoše uveličati našu slavu, medju kojima spominjemo narodnog zastupnika prof. Matka Mandića, te par njih iz Roča, Buzeta, Pazina, Kanfanara, Rovinjskog Sela, Premanture, Medulina, Ližnjana, Vinkurana, Alture i dr., kao zastupnike svojih Čitaonica i društava. Proslavu je posjetio i ovdješnji c. k. kotarski poglavar, dvorski savjetnik grof Athems.

Točno u 11 sati otvori svečanost pjevački zbor, ispjevav krasnu pjesmu od našeg Brajše „Istrane dragi". Na to predsjednik Čitaonice g. Dr. M. Laginja pozdravi i oslovi kratkim govorom prisutne, ispričav se, što mu je radi bolesti grla, koja ga drži već više dana, po liečniku zabranjeno govoriti, ali će mjesto njega pročitati spomen-slovo blagajnik g. Dr. Milić. Občinstvo je svog prvaka oduševljeno burno pozdravilo. Na to je g. Dr. Milić pročitao ovo spomen-slovo:

„Evo nas u bratskom kolu da srdačno pozdravimo naše mile goste iz Pule i od druguda i da čedno obavimo spomen četrdeset godišnjeg opstanka ove naše Čitaonice.

Pošto zla kob htjede da sadašnji naš predsjednik nemože, da bez pogibelji za zdravlje govori ovom zgodom poduže i jačim glasom, evo preuzeh tu dužnost ja jedan od mladjih u našem društvu, a po porieklu starinom sa istočne Istre i jedan od najbližih našem predsjedniku.

Mi, Gospodo, spominjemo 40-godišnjicu opstanka naše Čitaonice.

Dne 21. septembra 1869. potvrdilo je Namjestničtvo u Trstu pod broj 9934/III, da zakonito postoji, na temelju zakona od 15. novembra 1867. i svojih pravila, Čitaonica u Puli.

Sačuvala su nam se pravila — ta prva pravila — našeg društva u izvorniku; na njima podpisana častna imena prvih osnivača, koji su bili Ivan Rebula, Mate Robrović, Anton Žitnik i Ivan Ravnikar.

Ta prva pravila naše „Čitaonice" pisana su bila u hrvatskom jeziku i dosta čistom, ako uzmemo u obzir dobu iz koje su i ljude koji nisu imali zgode po školama učili se u svojem narodnom jeziku, koj su u pravilima zvali općenito „*slovenski*", a specialno „*jugoslovenski*".

Svrha naše čitaonice bila je od njenog prvog početka čisto i jedino kulturna: sastajanje, čitanje i zabavljanje u prvom redu u našem narodnom jeziku, pače pjevanje imalo se je po štatutu gojiti samo slavensko. Zanimiv je u tom pogledu § 1 pravila, koji kaže:

„Svrha ovoga društva — Čitaonice — sastoji u čitanju slovenskih a ponajviše u jugoslavenskom jeziku izlazećih perijodičnih časopisa i knjiga.

Izvan toga hoće se društvo postarati za čitanje i u drugim jezicima i po mogućnosti za zabave, igre i pjevanje slovenskih pjesama".

Ta naša čitaonica imala je sjajno za ono doba vezanu „knjigu članovah" i „knjigu stranacah".

Medju članovi nahodimo uz imena čednih gradjana, obrtnika i zanatnika, sila imena otmenih osoba drugih narodnosti, a navlastito sve tada više častnike naše bojne mornarice.

U „knjigi stranacah" nahodimo imena otmenih naših ljudi iz one dobe, koji su smatrali svojom dužnosti da pohode čitaonicu, kada se svrate ovamo u Pulu.

Medju inim naći ćete u toj knjizi vlastoručni podpis nezaboravnog biskupa Jurja Dobrile a tako i nekih njegovih kanonika, koji su kasnije žalibože onečajali naš jezik i naše ustanove.

Po spisma, koji nam ostadoše i po kazivanju nekih naših starijih ljudi, Čitaonica je prvih par godina bila upravo sjajno društvo i po broju članova i po prostorijama koje je imalo i po zabavama i društvovanju, koje je davalo.

Smještena je bila Čitaonica u „Apollu" tadašnjoj jedinoj zgradi u Puli sa velikom još danas od drugih rabljenom dvoranom.

Društvo je plaćalo 1100 for. t. j. 2200 kruna godišnje najamnine, što je za ono doba vrlo mnogo.

Bilo bi pogrešno tvrditi, da je tadašnju čitaonicu podržavao sam slavenski živalj u Puli. Ne! U nju je bilo pohrlilo sve, što bijaše skladnijega u gradu, ona bijaše za neko doba jedino stjecalište otmenog svieta u Puli. Ali značajno i za naše tadanje kulturne prilike vrlo značajno jest to, da se je otmeniji gradjanin, viši i niži častnik i činovnik, bez obzira na narodnost, okupljao u jednom društvu, kojega su statuti bili pisani lih u našem jeziku i kojega je poslovni službeni jezik bio naš jezik hrvatski.

Zato smo lahko ponosni na tu uspomenu od 40 godina natrag kad su naše ime i naše ustanove bezprigovorno priznavali oni, kojih mnogi jih kasnije zaniekaše i osporiše.

Tekom godina promjenile su se višekrat, često i na gore, okolnosti ovog društva.

Tako nam se godine 1879., to jest 10 godina iza obstanka Čitaonice prikazuje teška kriza u njenom životu. Te godine nekolicina naših ljudi pokuša preosnovati društvo po svoj prilici na temelju demokratičnijem i po pravilima od aprila iste godine; nu nije išlo, jer već augusta 1879 nalazimo potvrdjena nova pravila, u kojima se društvo imenuje i „Čitaonica" (kao prvotno od god. 1869) i „čitaonička beseda" prema pokusu od aprila 1879.

Očito je taj novi štatut od augusta 1879 bio dobro namišljeni pokušaj, da se smire neki noviji elementi u društvu i da se pridruže čitaonici naša braća Česi nastanjeni u ovoj varoši.

Članarina bijaše snižena na polovicu.

Godine 1894 učinjen je bio novi pokus promjene društvenih pravila, ali ni ta nisu već zadovoljavala, te se Čitaonica sada vlada po onim, koja su odobrena god. 1905.

* * *

Politički savez naše države sa bližnjom kraljevinom Italijom djelovao je silno, žalibože uvjek pogubno, na naš kulturni razvoj u ovoj zemlji. Za volju onog saveza još je nami danas teško za naš narod smoći ma i najelementarnije ustanove napredka.

Za volju onog saveza bila je došla doba, kad su mnogi držali, da nije dobar domoljub onaj, koj se učlani u Čitaonicu, ili makar samo pohadja njezine prostorije. Tako su za ovo društvo bili došli teški dani i mnogo godina uzdržavalo ga je samo maleni broj rodoljuba, onakvih rodoljuba, koji znaju žrtvovati, pregnuti i čekati, dok iza zlih dodju dobri dani.

U tim teškim godinam naše Čitaonice bili su joj velikim uporištem neki tada ovdje nastanjeni Slovenci. Od te mile naše braće neki se prestaviše na drugi sviet, neki izseliše u druge krajeve, samo malen jih je broj još ovdje. Slava i hvala jednim i drugim.

* * *

Naša je Čitaonica imala teških časova i radi toga, što nije imala svojeg doma, pak je često morala mienjati stanovanje, a to je društvu na štetu, bilo da kuša koliko se podignuti, bilo da se ograniči na najpotrebnije. Od par godina, kako znate, ima naše društvo eto ovdje u Posujilničkom „Narodnom Domu" svoj stalan i udoban stan.

* * *

U razno doba, kad više, kad manje, gojilo se je u ovom društvu i narodnu igru i narodno pjevanje. Mnogi se stalno sjećaju, kako je u čitaonici uvježban ples „Kolo", koj se je onda i u javnom kazalištu plesao i po više godina mnogo općinstva privlačio.

Predstavljanje u našem hrv. jeziku i slavenska pjesma u opće i tamburica, gojilo su se u razno doba, sad manjim, sad većim uspjehom.

Od tih malih pokusa nastali su tamburaški zborovi „sokola" i dramatski njegov odiel, koj djeluje već više vremena u ovom Domu, na ogromnu korist širenja naše narodne rieči.

Kao majka, koja svoju krv i mlieko dade svojoj djeci, nemože i netreba više da vrši sve što mogu njezini mladji, tako ni naša Čitaonica nemože i netreba više, da vrši sve funkcije narodnog života u Puli.

U Čitaonici vršili su se prvi pogovori i udarali temelji za sve što imamo danas kulturnog i narodnog u Puli.

U Čitaonici rodila se je Družba i njeg podružnica, rodilo se je Prvi istarski sokol, zametnuli su se temelji i sabirali prvi kamenčići za naše pučke škole u Puli; u Čitaonici zamislila se je Posujilnica, u njoj se je vodilo razgovore i stvaralo odluke o svim važnijim pitanjima našega narodnog života u Puli. U njoj se je kroz mnogo godina, jedinoj točki društvenog života, gojila i čula — i ako ne posve i isključivo — naša materinska rieč.

Četrdeset godina! Teško su za onoga, koj jih je prevalio, skoro nedočekne za onoga, koj jih tek na osvitu života dočekuje.

Koliko je mladih srdaca kucalo, koliko li mladih nožica poskakivalo po zabavama Čitaonice, po zabavama koje su uvjek bile otmene i pristojne,* i kad bijahu većinom zastupani takozvani finiji ljudi i kad bijaše ovdje naš puk, a tako otmene i pristojne hoćemo da i nadalje ostanu. Tih hiljada danas ovdje nema. Razneslo jih je vrieme, život, mjesta, dužnosti. Ali ima ipak još Vas ovdje, koji ako niste od prve dobe, neki se sjećate kako bijaše u Čitaonici, neki ju podržajete i danas, neki se nadate u nju. Svi neka ste dobro došli na ovaj spomen i neka bude srdačan.

Naša „Čitaonica" ima i na dalje gojiti u prvom redu naš narodni jezik, našu slavensku pjesmu, za skladnu društvenost svih slojeva našega naroda, ona je po svojoj svrsi i treba da bude po svojem djelovanju jednako mila svima nam. Još imamo o čem misliti i raspravljati; široko je polje narodnog rada još neobradjeno. Za zajedničko dogovaranje i snivanje i djelovanje neka i nadalje žive majka svih naših institucija u Puli, neka žive naša „Čitaonica" i dalje preko 40 godina svojega dosadanjeg opstanka." (Burno pljeskanje i poklici: Živio!)

Iza toga je gdjica Ljubica Oklopžija liepo krasnoslovila pjesmu R. Katalinića-Jeretova „O četrdesetgodišnjici Čitaonice u Puli", koju smo priobćili u zadnjem broju, a koju je već naš vrstni Matko Brajša krasno uglazbio i poslao Čitaonici za pjevanje na proslavi, ali, žali Bože, stigla prekasno u nedjelju u jutro, da se ju moglo uvježbati. Na koncu ispjevao je muški zbor „Pogled v nedolžno oko" čime je t. zv. službeni dio proslave završen.

U 1 s. po p. bio je u dvorani Čitaonice banket, kojemu je prisustvovalo što domaćih što stranih do 50 osoba. Na banketu je g. Dr. Matko Laginja kratko pozdravio goste, a zahvalio se g. Mandić iz Pazina, dok su pjevači tečajem banketa zabavljali hrvatskom pjesmom prisutne. — Na banketu skupilo za Družbu K 80.

U četiri sata po p. započela je u velikoj dvorani Narodnog Doma pučka zabava uz koncert vojničke glazbe, pjevanje muškog zbora i predstavljanje šaljivih komada. Sve točke programa izvedene su na zadovoljstvo občinstva, koje je dubkom napunilo dvoranu. Ciela zabava tekla je veoma veselo, te je občinstvo i pjevačima i predstavljačima živo povladjivalo, te su pjevači morali svaku pjesmu opetovati ili novu dodati. Vrlo živahna bila je šaljiva pošta, naljepanje u srećolovu i posjet šaljivog muzeja, te premda je na zabavu bio sloboda, ulaz

to je ipak šaljiva pošto, srećolov i muzej te prodaja programa donesla liepu svoticu. Oko 11 sati u večer izvršen je program, a na to je započeo ples do pol noći, kad je zabava završena. Svi, koji su bili na zabavi, poniješe sa i to vrlo dobar utisak, i nemogu snaći hvale kako su se liepo i ugodno zabavljali.

Time je završen važan dan u povjesti naše Čitaonice, koji će biti zlatnim slovima upisan u njezinim analima. A mi na koncu želimo, da se naša Čitaonica podigne do one veličine i važnosti, koju treba da zauzme u našem narodnom životu u Puli. — Živili pak svi, koji su budi što pripomogli, da je proslava tako liepo i častno po sve nas ispala!

Tečajem dana stigli su ovi brzojavni pozdravi:

Rudolfovo: Pridružujem se u duhu vašemu slavlju ob krasnih spominih. Tomazin.

Buzet: Proslavi četrdeset godišnjice pridružuje se posestrima Hrv. Čitaonica.

Medulin: 40 godišnjicu čestita Čitaonica.

Omišalj: Jubilarka vršila i nadalje čim uspješnije svoju plemenitu zadaću. Spinčić, Mužina, Grego.

Trst: Duhom z vami kličoč: nadaljujte začrtano pot v blagor naroda in domovine. Joško Cvek.

Zadar: Sretno dočekala u Divić-gradu i hrvatski dan. Katalinić-Jeretov.

Mali Lošinj: Poslije četrdesetgodišnjeg rada kličemo vam da sto, zdravo braćo patnici za svoj mili narod i domovinu Čitaonica.

Veli Lošinj: Četrdesetgodišnjicu opstanka oduševljeno pozdravljaju uz poklik: rasla, cvala, napredovala! Pavelić, Lovreković, Beer, Šabalja, Vuković, Milić, Maurus, Knežić.

Sušak: Današnjoj proslavi pridružujemo se željom, da i unapred ustrajete na bedemu obrane potlačenog nam istarskog Hrvata i Slovenca, želeći što sami ne možemo proslavi prisustvovati. U ime trsaćana: Hrvatska štedionica, Linić, Primorski Hrvat, Knez.

Opatija: Četrdesetgodišnjem slavlju na dosadanjem uspjehu čestita najsrdačnije Posestrima „Zora".

Ilok: Vanrednoj današnjoj vašoj proslavi i uspjehu hrvatske misli veseli se i čestita Hrvatska Čitaonica.

Rieka: Vriednoj proslavi patriotičkog družtva čestita Riečka Akademija.

Trst: Stjegonoši narodne misli na najizloženijoj točki hrvatske Istre čestita na četrdesetgodišnjem ustrajnom radu Dalmatinski Skup

Trst: Rasadnici domoljubnih demokratskih misli, žarištu puljskih Hrvata, čestita današnji jubilej Jadran, društvo mornara-radnika.

Omišalj: Radosnim srcem slavi svečanost vaše četrdesetgodišnjice, duboko dirnuta Omišaljska Čitaonica.

Virje: Čestitamo pridružujuć se slavi Hrvatska Čitaonica Ljubić.

Pazin: Kao mladja sestra prigodom današnje svečanosti čestita na dosadašnjim sjajnim uspjesima uz želju, da još na dugo ustraje na braniku slavenskog prosvjetnog i društvenog života u Puli. Hrvatska Čitaonica.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodnostno pomirenje u Istri. Dok se po novinama i sastancima razpravlja, kako bi se najbolje moglo naći „modus vivendi", t. j. temelj sporazuma izmedju Hrv. slovenske narodnosti s jedne te talijanske s druge strane, dotle gospoda talijani, gdje samo mogu, gaze i vriedjaju našu popustljivost, svadjle, i svakom prilikom pokazuju da im do mira nije stalo, iskorišćujući svakom zgodom sve na svoju ruku. Staru uvriedu našem narodu opetuju i u ovo zadnje doba u Puljskoj občini; kamorino glasilo puljski „Journaletto" donio je oglas o nekakvoj javnoj dražbi, koja je bila na 8. novembra u občinskom uredu, o prodaji drva u šumama občine Stinjano, Muntića, Kavrana, Valture, Promonture itd. Ovo su sela čisto hrvatska, pak slavna občinska junta za isto oglasi to talijanski, onda delegati u selu pročitaju to talijanski narodu, i mirna Bosna. Pitamo mi, kojih se stvar najviše tiče, zašto nebi to barem sada malo drugčije išlo? Sada kada se pripravlja sa obe strane na pomirenje morala bi i gospoda talijani malo pristojniji biti. Reći će oni, občinska je oblast autonomna, pak što ista odredi mora da bude. Ali ako je občinska oblast autonomna, te baš zato mora imati obzira na svoje pučanstvo.

Našim zastupnicima na zemaljskom saboru, a osobito onim izvanjskih općina kotara Pule, toplo preporučamo da ovu stvar kod budućeg zasjedanja zemaljskog sabora na vidjelo iznesu. Nepokažemo li malo više eneržije i narodnog ponosa u ovakovim slučajevim, Talijani će i unapried raditi s nama što ih volja, zato moramo imati na pameti onu: da tvrdoglavog protivnika treba silom pameti dozvati, pak tek onda, ako je prilike pogadjati se šnjim.

Češka zabava u Narodnom Domu. Kako smo javili u zadnjem broju, priredjuju naša braća Česi nastanjeni u Puli, u subotu dne 13. t. mj. u velikoj dvorani Narodnog Doma liepu zabavu sa vrlo bliranim i zanimivim programom. Upozorujemo ovime naše občinstvo na tu zabavu, na koju se ovime svi naši pozivlju. Čisti dobitak ove zabave ide u korist čeških škola u Beču i za Družbu Sv. Ćirila i Metoda za Istru. Ulaznina je K 1 po osobi; početak u 8½ s. večer. Obzirom na plemenitu svrhu, pozivlju se svi naši, da pristupe u velikom broju na ovu zabavu.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 14. t. mj. predstavljat će se u „Narodnom Domu" „Sto muka od zaruka", komedija u tri čina, ruski napisao N. Gogolj. Upozorujeme naše občinstvo na ovu liepu komediju glasovitog ruskog pisca, koju će nam u nedjelju prikazati najbolje sile dramatskog odsjeka našeg Sokola.

Zanimiv je u današnjem broju našeg lista iskaz sreće od Samuela Heckscher senr. u Hamburgu. Ova kuća je radi brze i točne isplate dobivenih iznosa ondje i u okolici zadobila takav glas, da i na ovom mjestu upozorujemo svakoga na današnji oglas.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa. Cijenjeni čitaoci „Naše Sloge" biti će već jamačno nestrpljivi, i dosadno će im biti slušati uvijek jadikovke iz Cresa. No što ćemo. Bijeda nas bije, a sa nijedne strane pomoći. Svoju nutrinju punu žalosti iznašamo, pa nam tako odlagne. Živio zakon! kliču svi naši koji vedre i oblače pa i s pravom! Evo: „Mit Erlass des k. u. k. Reichskriegsministeriums von 11/IV 1884, Z. 625—18 bezw. des k. k. Ministeriums des Innern von 14/IV 1884 Z. 5939 wurde die Benützung von Sternen als Abzeichen bei Feuerwehr- und sonstigen Vereinen als unzulässig erklärt". All sa svim tim su naši slavni „vigili" ukrašeni sa petotrakom zvijezdom. Reći će koji tikvanović i to im pači. Nè, ne pači nam to, nego ćemo samo spomenuti, da bi to bio koji od naših, već bi imao posla sa gosp. državnim odvjetnikom; kako nam to kaže zadnji slučaj: žena jedna, koja je samo iz ljubavi jednom odnijela raznim predbrojnicima mjesečnika „Naša Gospa lurdska", koja izlazi na Rijeci a dolazi kumulativno na ovdašnje Franjevce, bila je odmah tužena na državno odvjetništvo, a ostali brojevi konfiscirani. Imade pako ovdje druga jedna žena, koja raznaša talijanske neke knjižice, ali našim „najlegalnijim" ljudima nije palo na um da ju tuže. Trgovac jedan prodaje razne koledare, dapače prodavao jednom zabranjeni neki svičarski koledar. Nemojte misliti da je bio za to obješen — ne — živi i prodaje. A kako se čuje dozvolu ostavio mu nonić. A što radi c. k. poštarski činovnik? On je član ovdašnje muzike „Circolo Popolare", koja svakom zgodom kad ide gradom svira onu zloglasnu „del sì" koju dapače morade oružništvo zabraniti Lošinjanima kad bijahu ovdje. To nije ništa. On ostavlja Ured da prisustvuje sprovodu kojeg člana „Circola". No tu su sitnice za one.... Imademo još toga u torbici. Preporučamo se gg. zastupnicima kod zgode.

Ljudi potrgali grožđje i spremili ga u pivnice, da čekaju kupce. Roda bilo dosta; a vrst upravo krasna i izvrstna. Preporučamo se našim trgovcima.

P. S. Skoro sam zaboravio na naš napredak. Tko nije bio u Londonu, te ondje vidio žene kao kočijašice i drugo, neka dodje u Cres, pak će imati čast vidjeti kako napredna žena nosi škalice te čisti i užiže ferale po mjestu. A naša slavna „mularia" imade barem predmet strke. Napredak iza otpuštenog užigača. Neki vele: da će milostiva bolja polovica našeg predšnjog načelnika, zauzeti njegovu čast kad bude on zaprijećen. Viva progresso!

Krčki kotar:

Punat na 8 novembra. Uprava župne Crkve u Puntu, ovlaštena na to od viših oblastih, prodala je čestice 81/1, 81/2 i polovicu čestice 81/3 g. Orlić Franu, sada načelniku na Puntu, za kruna 5069·16 te je odnosni prenos vlastničtva na ime kupca uzsliedio zaključkom kotarskog Suda u Krku od 14 maja 1903 broj 581. Sa polovicom vlastničtva čestice 81/3 uknjižena je još uvjek župna Crkva, ali je vlastničtvo nepodieljeno, kako to proizlazi iz gruntovnice i odnosne mape.

Medjutim je g. Orlić sa zgradom za tvornicu tiesta posegnuo takodjer na nepodieljenu česticu 81/3, koja graniči sa česticom 81/2, i to zaposjeo stranu prema samom mjestu. Vještaci će znati ustanoviti, da li je tom zgradom i dvorištem pred istom g. Orlić zapremio više ili manje od polovice upitne nepodieljene čestice 81/3. Na svaki način nikad neće ostala polovica predstavljati onu vriednost, koju je od prije imala, i to radi buke što ju pravi tvornica i jer je odaljenija od mjesta nego li je dio od g. Orlića zaposjednut. Kupoprodajna ciena nije udarena putem dražbe niti je iz odnosnog ugovora razvidno, da li je uzsliedila putem procjene. One su čestice pod crkvenom upravom bile zasadjene vinovom lozom od kmetova, koje je g. Orlić jednostavno odpravio. Uz koju i kakovu odštetu, znati će najbolje oni sami po tomu, da li ga blagoslivlju ili ne.

U zadnje vrieme dao je g. Orlić zidom ograditi sve one tri čestice, dakle i onu još sa Crkvom nepodieljenu. Postoji sumnja, kako ljudi govore, da je on kod toga uzurpirao dobrahno občinskog zemljišta. Usljed podnešene prijave bilo je ustanovljeno, da je g. načelnik podigao onaj zid bez redovite dozvole gradjevne oblasti. Tražilo se, da se ustanovi jeda li je on doistine prisvojio sebi občinskog zemljišta ili nije, dapače ga je obć. zastupnik g. Orlić Nikola u javnoj sjednici pozvao da izjavi, koliko je on metara zemljišta kupio od Crkve, jer da će se tako najlakše moći ustanoviti da li je sada zidom ogradio više ili manje prostora. Ali g. načelnik nije dao željenog odgovora, a občinsko zastupstvo nije došlo do kakova zaključka. Njegov susjed g. Karabaić Anton pitao je onda, da se i njemu dopusti zatvoriti občinskoga zemljišta koliko ga je zatvorio načelnik, pa da će platiti po metru koliko je platio i načelnik, ali mu je zastupstvo molbu odbilo. Tada se je našao neki Žic Franjo koji je občinskom zastupstvu učinio ponudu, da će občini platiti 600 kruna za tlo po načelniku uzurpirano, ali obć. savjetnik g. Martin Orlić nehtjede dati taj predlog na razpravu. Usljed dalnjeg utoka bilo je naloženo obć. zastupstvu, da glede tog pitanja zauzme po zakonu svoje stanovište, ali se još ono nije do sada izjavilo. Reklo bi se, da je občinsko zastupstvo puno obzira.

Bilo kako bilo, pučanstvo traži, da se tu stvar svede na čisto, jerbo svakomu neka bude svoje, dakle i občini občinsko ako je istina da je g. Orlić občinskoga uzurpirao. Občinsko bo zastupstvo nije postavljeno, da može komu občinskoga darivati, nego je ono izabrano da občinsko imanje čuva i brani te da s njime razborito upravlja na korist čitave občine, a ne pojedinaca. Čekamo dakle da vidimo, pak da opet progovorimo ako bude trebalo.

Voloski kotar:

Pišu nam iz Kastva: Veleučeni gosp. prof. Vjekoslav Spinčić, zastupnik naroda, poklonio je biblioteci c. kr. hrv. muške učiteljske škole u Kastvu 111 knjiga raznoga sadržaja, medju kojima se osobito ističu djela: *C. Cantù*: „Documenti alla storia universale" 16 svezaka, *C. Cantù*: „Storia universale" 28 svezaka, i „Atti e memorie della S. I. di arch. e stor. patria", 11 svezaka.

Koparski kotar:

Buzet, 2. novembra. Znademo unapred, da pišemo uzalud, al ipak ne smijemo prešutiti neurednosti, da se neizrazimo oštrije, što ih počinja c. k. porezni blagajnik ovdje, gosp. Bigatto. Ć tatelji „Naše Sloge" već ga poznadu; kao nepopravljivog, zagriženog talijanskog agitatora, gdjegod mu se pruži prigoda, a i traži ju, što se ni malo ne slaže sa njegovom delikatnom službom. Čim nam se najme, a bit će o tomu svakako osvjedočen i gosp. Bigatto, da c. k. porezni ured u Buzetu prima novac i ulјeriva i od mrskih Hrvata, dapače da je njihovih barem 9 desetina poreza, pak bi zato c. k. porezni ured i njegov predstavnik svakako morao imati bar zericu obzira napram našim porezovnicima. To bi bilo barem u interesu same države i državne uprave! Rečeni gospodin hoće da zlorabi svoj ured i položaj u stranačko-talijanske svrhe. On hoće da pomogne mjestnoj talijanskoj školi: osnuša bi se bez hrvatske djece naše okolice. Treba omrziti ljudima hrvatsku školu, a to se postizava platežom, globom; pozna on dobro naše ljude. Prvi dan tekuće školske godine kao naumice rasposla med naše ljude 100—200 globa starih 2—3 i više godina. Na prigovor naš, reče, da mu ih iz Kopra kasno poslaše. Tko hoće, nek mu vjeruje, a mi ovim putem ovo javljamo c. k. kotarskoj oblasti u Kopru, ne bi li ga i ona za ovaj njegov postupak pohvalila: tà živimo u Istri! — A u drugu ruku zahtjevamo, da nemarnim roditeljima školsko djeco dodje u ruke što prije nalog isplate škol. globe sa strane c. k. kotarskoga škol. vieća, a da ih c. k. porezni ured u najkraćem roku ištjera, ako se želi, da poluče svrhu, u koju su ustanovljene, a ne nakon 3—4 i više godina, iza kako je dijete zanemarilo školu.

Drugo. Treba priskrbiti u Račicama kuću za „Leginu" školu. E, bio bi za to vrlo zgodan „kaštec" pok. grofa Walderstеina. Gospodja udova nije pako toga mnijenja, da služi njeni „grad" talijanskom fabrikom, znajući, da u Račicama žive narod, komu i ona sama pripada, gdje ni jednog Talijana nema. Ona prihvatila našu ponudu, te odala prostor za hrvatsku školu. Tu je talijanska stvar potrebovala gosp. Bigatta, c. k. poreznog blagajnika. Poručio on gospodji udovi Walderstein, da će biti opterećena visokom kućarinom i porezom, bude li dala svoj kaštec za hrvatsku školu. Gospodja grofica nije se nit se ne će prestrašiti grožnja gosp. Bigatta. Dakle? Je li

ovo njeg ivo postupanje ili nije zloporaba carskoga ureda? Predlažemo njegovo premaknuće!

Za ublaženje biede u bujskom sudbenom kotaru. C. k. namjestničtvo u Trstu opredielilo je za ublaženje biede prouzročene tučom tek. godine u bujskom kotaru sliedeće podpore za javne radnje: Za gradnju ceste iz Krasice u Gerdoši 11.000 K; za gradnju ceste Triban—Fontana – Pišćeta 1000 K; za popravak Fontana—Pišćeta 500 K; za cestu Karsete—groblje 1000 K; za popravak ceste „Iza kuća“ u Bujah 2000 K. Ove radnje ima se provesti odmah i to podieljene; raditi mogu oni, koji su bili ponajviše tučom oštećeni; na račun dobiti će dio novca, a ostatak po dovršenoj radnji.

Javna zahvala.

Potrtim srcem od gorke tuge i neizrecive žalosti radi prerane smrti našeg nezaboravnog sina, dotično brata,

Franja Ermana,

drugoškolca na c. k. pazinskoj gimnaziji, najtoplije se zahvaljujemo svim onima, koji su ispratili njegove smrtne ostanke do hladnoga groba.

Osobita nas pako harnost veže prema vlč. gg. svećenicima, veleučenoj gg. profesorima i djacima pazinske gimnazije, koji su amo dohrlili, da mu iskažu zadnju počast te da se od svog dobrog druga uproste pjesmom žalostinkom, veleuč. g. profesoru Frankoli, koji mu je držao žalovito nadgrobno slovo, veleuč. g. općinskom liječniku, koji ga je liječio, slavnom općinskom Odboru, gg učiteljima hrvatske i talijanske pučke škole, koji su se sa svojom školskom djecom sprovodu pridružili te u opće svim onim dobrim dušama, koje su bilo na koji način nastojali, da nam u ovom preteškom i zdvojnom času ublaže našu preduboku bol.

Bog im svima stostruko naplatio!

Žminj, 9. novembra 1909.

Tugujuća obitelj
Ivana Ermana.

Br. 2093.

Oglas jeftimbe.

U nedelju dne 28. novembra ove godine, od 10 sati prije podne do podne, držati će se u općinskom uredu u Veprincu-Ičići javna jeftimba za odati poduzeće gradnje novog dodatka za proširenje staroga groblja na Veprincu, ujedno sa gradnjom nove mrtvačnice, najpovoljnijemu nudiocu ispod proračunane cijene od 22.060 kruna.

Ponude pisane i biljegovane sa biljegom od 1 K sadržajuće iznos vadija od 5%, imaju se predati podpisanomu najkasnije do 11½ sata prije podne gori naznačenog dana, te će se točno u rečeni sat (11½ pr. p.) otvoriti i popisati.

Općinski odbor si pridržaje pravo prihvatiti onu ponudu koju bude smatrao najpovoljnijom ako i nebude najniža.

Tehnički projekt radnja može se pregledati u ovom općinskom uredu u vrijeme uredovnih sati, i doznati druge uvjete jeftimbe.

Glavarstvo občine.
VEPRINAC, 28. oktobra 1909.
Načelnik:
Bachich v. r.

„BACULINUS“

jedini i zajamčeni pripravak za uništenje žohara (bakula).

Nagradjen sa zlatnom medaljom na medjunarodnoj ::: izložbi za zdravstvo u Milanu 1909. :::

Proizvoditelj:
Erminij Lonzar, Pula.

Ovlašteni civilni zemljomjerac

R. PERTOT

otvorio je svoju pisarnu za zemljomjerske radnje u TRSTU via Caserma br. 5, II.

Br. 2094.

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na jedno mjesto redarstvenog stražara što se ima popuniti kod ovog općinskog glavarstva, sa plaćom od mjesečnih kruna 100 isplativom postecipatno, i naplatom za službenu opravu u iznosu godišnjih 150 kruna isplativom u dva polgodišnja antecipatna obroka iz općinske blagajne.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati poznavanje hrvatskoga ili slovenskoga jezika u pismu i govoru, i talijanskog i njemačkog jezika u govoru.

Molbe imaju se podnesti podpisanomu do 20 novembra ove godine.

Glavarstvo občine.
VEPRINAC, 28 oktobra 1909.
Načelnik:
Bachich v. r.

Največi zgoditak ev. 600,000 Maraka	Iskaz sreće	Dobitke garantira država

Poziv na učestvovanje

u raznim dobitcima velike novčane lutrije, za koje jamči država Hamburg, u kojoj se mora sigurno dobiti

9 milijuna 841,476 Maraka.

Največi zgoditak u najsretnijem slučaju

600,000 Maraka

odnosno:	Glavni dobitci po
Maraka 560,000	Maraka 300,000
„ 550,000	„ 200,000
„ 540,000	„ 100,000
„ 530,000	„ 60,000
„ 520,000	„ 50,000
„ 515,000	„ 45,000
„ 510,000	„ 40,000
„ 305,000	„ 30,000
„ 303,000	„ 20,000
„ 302,000	„ 15,000
	„ 10,000

i t. d.

U svemu sadržaje lutrija, koja sastoji od 7 razreda, 100,000 srećki sa 48,405 dobitaka i 8 premija, tako da skoro polovica svih srećki sigurno mora dobiti.

Dobitci rastu od razreda do razreda i najveći dobitak 1. razreda iznosi ev. M. 50,000 a onaj 7. razreda ev. M. 600,000.

Uredovna ciena srećke 1. razreda iznosi za

cielu srećku M. 6 (K 7)	pol srećke M. 3 (K 3·50)	četvrt srećke M. 1·50 (K 1·75)

Uredovni sa državnim grbom providjeni nacrt lutrije, iz kojeg se vidi uloško za sliedeće razrede kao i točan iskaz dobitaka, šaljem na želju unapried badava i franko.

Svaki sudionik dobije službeni prikaz vučenja odmah iza vučenja.

Dobitci bit će isplaćeni odmah uz jamstvo države. Naručbe molim odmah, a najkasnije do

24. novembra.

Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft in HAMBURG 36.

ovdje izrezati

Naručbenica na gosp. Samuel Heckscher senr., Banka, Hamburg 36.

Pošaljite im ...... cielu srećku à M. 6.— (K 7. —) / pol „ à „ 3.— („ 3.50) / četvrt „ à „ 1.50 („ 1.75)

Naslov: ....

....

Iznos primate u prilogu / doznačicom / izvolite podignuti pouzećem — Prekrižite ono što se ne odnosi na pošiljku.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogu i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:
Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Novy Hradek, Česka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.

Tvorničke ciene.

Veliko iznenadjenje.

75.000 pari cipela.

4 para cipela samo za K 9·—.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je, da raspačam veliku zalihu cipela duboko ispod tvorničke ciene. Ja prodajem 2 para cipela na povez za gospodu i 2 para za gospodje iz tamne ili crne kože, sa krpicom, jako zašijeni podplati, vrlo liepe najnovijeg kroja. Veličina po broju. Sva 4 para samo K 9·—.

Razašilje pouzećem
Središnja izvozna kuća cipela J. GELB, Nowy Sandec br. 110.
Dozvoljena promjena ili novac natrag.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Ceska.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine. Dvokolice „Helical Premier“ K 165, „Courir“ K 155. **Vlastita mehanička radionica.**

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna posluga u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Posluga brza i točna.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 15. listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.—	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.40	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8.25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . .	dol.	6.20
4.—	dol.	NEREZINE . .	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25.

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

Seoska blagajna za štednju i zajmove u Žrnovnici kod Splita

želi nabaviti dobre vrsti žitije i to pšenice i ječma, s toga molimo pošt. g. trgovce, da nam izvole poslati uzorke i najniže cijene.

Seoska blagajna u Žrnovnici kod Splita.

Platno zaostalo iza jedne vojničke naručbe.

Plahte bez šva

iz najbolje ubieljene tkanine, 150 cm široke, 225 cm duge, komad K 3·60. Razašilje najmanje ½ tuceta pouzećem.

40—50 met. ostataka u dužini od 3—15 met., bez grieške i jednobojne, kanafas, oxford, zefir, platno, flanele itd. 1 omot K 15·— razašilje tkaonica ANT. MARSCHIK, Kisolka v Orlovih Horah (Češka).

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1902.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Gradjevni limar za ukusne radnje

Josip Slamich

PULA, Piazza Carli 3

uveo je u svojoj radionici posebni odio kositrenja (kalajisanja) na utapanje, posuda od svake kovine.

Prodavači mlieka, vlastnici hotela, gostiona, kavana itd., koji su do sada radi javnog zdravstva morali drugdje obavljati te radnje, naći će sada u ovoj radionici sve polakšice.

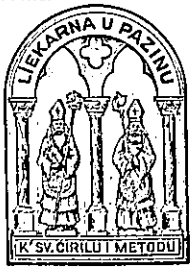

Gospodari! Želite li da Vaše blago ostane *zdravo*, da Vam se *svinje (prasci) debele* te da ih *sačuvate od svih kužnih bolesti*, da Vam *krave* davaju *više i bolje mlieka*, da Vam se blago *jaća*, redovito hrani *probavlja*, te da ga sačuvate od *kašlja, plućnog katara, naduvanja, zapekline, glista* itd. to upotrebljavajte samo

:: PRAH ZA BLAGO ::

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o koristnom djelovanju istoga.

Ciena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago

MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lik za *konje* i *volove* za *pojačanje* i *okriepljenje nogu, poslije teškog* i *napornog rada*, te *bolesti* u *križih* i *plećih*, kod *sgrčenih žila*, kod *upale kopita* itd. Izvrstno djeluje kod *(prasaca) svinja*, kad nemogu na *nogami stati* i kad se opaža *slabost* na *blagu*.

Ciena jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra). — Naručbe se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unapred pošalje.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih liekova.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** puhavjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sitnim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu-puhuljice 20 K; puhuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izrcpivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Iza crkve sv. Antona novega)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Ciene vrlo nizke.

Nova trgovina! Nova trgovina!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlasti Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odjela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ? Zato! jer radi bez agenta !

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razšírena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručbo pozovete na „Našu Slogu“.

Danas o podne, kad je list bio već u tisku, primismo slijedeći brzojav: **Danas je primljen u audienciju od Njeg. Veličanstva narodni zastupnik gosp. Dr. M. Laginja. Vladar je izrazio nadu čim skorije i pravedne nagode s talijanima, a na opaske narodnog zastupnika Dr. M. Laginje priznalo je Njeg. Veličanstvo da su potrebe naroda velike, osobito one školske za seosko pučanstvo.**

...dne 18 novembra 1909. God. LXI.

...SLOGA

...darski i politički list.

„...a nesloga svo pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podno.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinomu stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.
Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

...dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

... to je ipak u prostorijah zastupničke kuće dosta živo. Ima tu množina zastupnika i množina novinara. **Zastupnici imadu pogovore kako da se kriza riesi,** odnosno kako da se u zastupničkoj kući započme mirno raditi. U sredini pogovora i dogovora su Poljaci sa predsjednikom njihovoga kluba Drom. Glombinskim. Mnogi se čude njegovoj odvažnosti da se laća zadaće, koju za sada mnogi drže neizvršivom, da se najme omogući rad u zastupničkoj kući, a to se može, ako se bar ponekle izglade opreke izmed Njemaca i Slavena. Glombinski ipak razpravlja; danas se tako zvanimi naprednimi strankami njemačkimi. To čini za to jer su mu kršćansko-socijalni Njemci rekli, da se oni nedadu u nikakve dogovore bez ostalih, bez naprednih Njemaca.

I inače se radi u zastupničkoj kući. **Razni odbori drže sjednice.** Sutra i preksutra imadu sjednice: odbor za utaženje biede, ustavni odbor, željeznički odbor, porezni odbor. Danas ima sjednicu odbor za socijalno usjeguranje, i imao je već proračunski i vinogradarski odbor.

Proračunski odbor razpravljao je o kontingentiranju žestokih pića. Govorilo se je kakva dva sata, al do odluke nije došlo. Da se je glasovalo, vlada bi bila po svoj prilici pala sa svojimi osnovami.

U **vinogradarskom odboru**, komu su izmjenice predsjedali predsjednik Schraffl i prvi podpredsjednik Spinčić, bila je na dnevnom redu: *promjena poreza na vino kako ju namjerava vlada.* Zakonske osnove vlada za taj predmet još nije podniela. Članovi odbora žele već sada znati kako si to vlada misli. Odjelni predstojnik Bernatzky obrazloži mnienje vlade koje pak još nije posve dozrjelo. Vlada misli da dosadanje oporezovanje vina, i način utjerivanja, neodgovara današnjemu vremenu, da tu nejma jednake mjere za sve. Prema konsumu i porezu vina da bi vlada morala mnogo više dobivati nego li dobiva. Po mnienju vlade bi se porez na vino snizio, a država bi od njega ipak više do bivala. Proizvoditelje vina da se nebi oštetilo. Potrošarinska družtva, kao zastarjela da bi se ukinilo, a uvelo kontrolu prekupnje. Kod razprave govorili su Njemci Markhel, Mayer, Zeiner, Brunner, Slovenci Roškar i Hočevar, Hrvati Biankini i Spinčić, Čeh Šilinger, socijalni demokrat Winarsky. Svi su prosvjedovali proti kakvomu novomu oporezovanju vina, svaki uzimajuć obzir naročito na one pokrajine ili predjele koje zastupa. Svi su zagovarali probitke, proizvoditelja vina, Winarski širokih masa konsumenata. Jednoglasno bila je prihvaćena sliedeća resolucija:

Poziva se c. kr. vlada, da obzirom na oporezovanje vina nepodnese nikakve zakonske osnove, kojom bi se još jače nego je dosad obteretilo produkciju i konsumaciju sa strane širokih slojeva pučanstva.

... roju. Za današnji broj dobili smo dalnji izvještaj, datiran

Beč, 14. 11. 1909.

Ni netom prošloga tjedna nije se položaj mnogo promjenio. U parlamentu bijaše živo. Radili su njeki odbori. Vodili su se dogovori sve u ćestnaest.

Znamenita je sjednica **ustavnoga odbora,** komu je predsjednik profesor Čelakowsky. Socijalni demokrat Dr. Adler predložio je da se odbor posebnom resolucijom izrekne proti § 14., koji daje vladi vlast da može mnoge stvari bez parlamenta riesiti. Taj predlog bio je u odboru prihvaćen iednoglasno. Sve stranke su se zanj izrazile — svaka sa svoga stanovišta: Najneiskreniji bili su Njemci. Izjavili su da su oni bili uvjek proti rečenom paragrafu, pa da će i sad proti njemu glasovati. To je teoretično. Praktično nebi bili za to da se ga ukine. To se je pokazalo kod njihovih dogovora sa Poljaci, kod kojih se radi za omogućenje rada parlamenta.

Kod pogovora za parlamentarni rad bilo se je iztaklo misao, da bi se taj rad započeo sa razpravom prešnoga predloga o ukinuću § 14. Bilo se je već na tom da se to prihvati, kad al su skočili Njemci da je to napereno proti vladi Bienerth, i tim za ustrojenje druge vlade, česa Njemci nikako bar za sada neće, jer to bi bila voda na mlin slavenskih stranaka. Poljaci, koji su takodjer za taj prešni predlog, i da Njemce neodbiju, izjavili su da taj predlog nije naperen proti vladi ni proti Njemcem, nego naročito proti obštrukciji bilo s koje strane. I tako je ta stvar zaspala. Pogovore su držale njemačke tobož napredne stranke i amo i sa njemačkimi tobož socijalno-kršćanskimi strankami; slavenska jednota; Poljaci sami, i sa ministrom predsjednikom Bienertom; vodja poljskoga kluba Dr. Glombinski sa svimi, i klubovi, i pojedinci, i vladom. Usried tih preraznih pogovora pala je ko iz vedra neba viest, da je Njegovo Veličanstvo pozvalo k sebi Poljačkoga ministra-zemljaka pl. Dulembu, i reklo mu, da sadanja vlada netjera protislavenske politike, već da postupa korektno i objektivno. Tu audienciju udesio je stalno Bienerth, koj je mislio da će tim spasiti sebe i Njemce, a Slavene u „Jednoti" prestrašiti. Sama audiencija, osobito pak prvobitno priobćenje o njoj je Slavene toli ogorčilo, da se je priobćenje moralo popravljati. Iz Češke čuli su se glasovi, da ako je prije audiencije bilo koliko nade za mirno riešenje krize, da je poslie audiencije nejma. „Jednota" je razpravljala na temelju popravljenog priobćenja. Uzela je zahvalno do znanja izjavu Njegovoga Veličanstva, da nebi dozvolilo da se protuslavenski vlada. Istodobno izrazila je svoje duboko sažaljenje radi neistinitoga i pristranoga obavještenja krune sa strane vlade. Samo takovim izvještenjem može se tumačiti izjava Njegovoga Veličanstva, da sadanja vlada netjera protislavenske politike, i da vodi poslove korektno i objektivno. Onda se je navelo sijaset vladinih činova kao dokaza da vlada u istinu protuslavenski vlada. „Jednota" izrazila je svoje duboko sažaljenje tokodjer radi toga što vlada hoće da porabi krunu za učvršćenje svoga razklimanoga položaja i za tendenciozno uplivisanje na odluke stranaka, jer se tim pogibeljno šteti auktoriteti krune kod već i tako do skrajnosti radi postupka vlade razdraženoga slavenskoga pučanstva.

Njemce, a sigurno i vladu, je iznenadila tako odlučna izjava Jednote, koju označuju kao pretjeranu. Njemci da se imadu šta proti vladi tužiti, a ne Slaveni. Tako govore licumjerci njemački.

Dr. Glombinski, i uza te opricke, još nije izgubio svake nade na uzpostavu rada u parlamentu. On je odputovao za par dana u Galiciju, al će već, kad budu ovo čitatelji „Naše Sloge" čitali, s mnogo razpravljati, i nastojati da izvrši svoju težku zadaću. Teža tim više što hoće da nebude ni pobjeditelja ni pobjedjenih, ni na njemačkoj ni na slavenskoj strani.

Novo njemačko nasilje.

Austrijski Niemci počinili su na nenjemačkim narodima Austrije u obće, napose pako na slavenskim narodima novo nasilje. Davnu svoju osnovu za proglašenjem njemačkoga jezika državnim jezikom, oživotvorili su za sada u četirih, tobož čisto njemačkih pokrajinah t. j. u Dolnjoj i Gornjoj Austriji, Solnogradskoj i u Vorarlbergu. Šabori ovih su naime pokrajinah u zadnjem zasjedanju prihvatili po dvije zakonske osnove, kojimi se proglašuje njemački jezik izključivo službenim jezikom. Prva zakonska osnova, koju prihvatiše spomenuta četiri zemaljska sabora, uredjuje najprije uporabu jezika kod autonomnih oblasti i u saboru. U toj zakonskoj se osnovi veli, da je jezik tih sabora samo njemački. Nadalje je poslovni jezik i službeni jezik zemaljskoga odbora i njemu podloženih organa i namještenika kao i obćinskih zastupnika te njihovih podloženih organa i namještenika isključivo njemački. Ta se ustanova odnosi i na gradove sa vlastitim statutom.

Druga zakonska osnova, koja se tiče jezika na realkama i učiteljskim školama ustanovljuje nastavni jezik njemački. I privatni takovi zavodi mogu onda imati pravo javnosti ako im je nastavni jezik njemački.

Obje zakonske osnove stupaju u kreposť danom njihove objave.

* * *

Ove dakle zakonske osnove podaju izključivost porabe njemačkom jeziku s malenom iznimkom u Dolnjoj Austriji, gdje se daje českim obćinam uz moravsku granicu pravo porabe českog jezika ako je tej zastupstvo česko.

Tim osnovama je dakle zajamčena nadvlada njemačkomu jeziku i tamo, gdje imade na stotine hiljada nenjemačkih narodnostih i u poslovih školskih, uzprkos jasnomu slovu čl. 19. državnih temeljnih zakona.

Navedeni četiri sabori upustili su se bez pravog razloga a proti svakom pravu i zakonu na demonstracije proti ostalim narodom monarhije stvorivši zakone o izključivoj porabi njemačkog službenog jezika u saboru, u autonomnih oblastih i u školah. Ovi su zakoni napereni u prvom redu proti českomu stanovničtvu Dolnje Austrije, napose proti Čehom stanujućim u glavnom i priestolnom gradu Beču.

U ovom je gradu i okolici do 800.000 Čeha, trgovaca, obrtnika i radnika, koji silno napreduju i proti kojim su radi toga ponajviše naperene spomenute zakonske osnove. Protuslavenski je dakle značaj tih zakonskih osnova, koje idu za tim, da zapriečе Slavenom u spomenutih zemljah svaki dalnji duševni razvoj i napredak.

Za te osnove složili su se svi Niemci u parlamentu i u pojedinih pokrajinah, bez obzira na raznolike njihove političke i vjerske težnje Od glasovitog bečkog načelnika Dra. Luegera kojemu su uvjek na jeziku kršćansko katolička načela, pak sve do radikalnih pangermanskih odpadnika od Rima, uhvatiše se svi u jedno kolo proti Slavenom Austrije, koji se nedaju više pritiskati uz zid, kao bezpravni državljani i nerazložni stvorovi.

Sadržaj novih zakona jest bez dvojbe i bez obzira na spomenute slavenske obćine u Dolnjoj Austriji protuustavan i protuautonoman.

Državni temeljni zakoni zajamčuju svim narodom i u svakoj pokrajini porabu narodnog jezika u školi i u javnih uredih. Po tih zakonih česke i slovačke obćine Dolnje Austrije netrebaju nikakve privole ni od vlade ni od sabora za to, da u svojih autonomnih poslovih uredjuju svojim jezikom i da svojoj djeci pruže temeljnu naobrazbu u materinskom jeziku.

Svoju osnovu htjeli su austrijski Niemci, osobito oni Dolnje Austrije, već davno provesti, ali se nije našlo ministarstva, koje bi bilo htjelo tako neustavne osnove podnesti vladaru na potvrdu. Taj posao čekao je sadašnje, Slavenom skrajno protivno ministarstvo. Ministar predsjednik barun Bienerth preuzeo je na sebe tu žalostnu ulogu pod pritiskom njemačkih stranaka u parlamentu, koje mu zadadoše baš time njegovoj vladavini zadnji udarac.

Slavenski su se zastupnici do zadnjeg trenutka nadali, da se barun Bienerth neće odvažiti na vrlo pogibeljan korak t. j. da neće njemačkih zakonskih osnova predložiti caru i kralju na potvrdu, ali on je popustio pritisku pokazav opet jednom, da je bolji Niemac negoli austrijski državnik.

Njemačke zakonske osnove postale su zakonom i tim je austrijskim Slavenom dobačena rukavica nesamo od strane austrijskih Niemaca, već dapače i od strane austrijskog ministarstva.

Izazvani Slaveni će stalno mejdan prihvatiti u čvrstoj nadi, da će barun Bienerth pobjedjenim ostati. Slavenski su zastupnici, okupljeni u „Slavenskoj zajednici" u parlamentu rukavicu pobrali izjaviv barunu

Seoska blagajna za štednju i zajmove u Žrnovnici kod Splita

želi nabaviti dobre vrsti žitlje i to pšenice i ječma, s toga molimo pošt. g. trgovce, da nam izvole poslati uzorke i najniže cene.

Seoska blagajna u Žrnovnici kod Splita.

Platno zaostalo iza jedne vojničke naručbe.

Plahte bez šva

iz najbolje ubieljene tkanine, 150 cm široke, 225 cm duge, komad K 2·60. Razašilje najmanje ½ tuceta pouzećem.

40—50 met. ostataka u dužini od 3—15 met., bez grieške i jednobojne, kanafas, oxford, zefir, platno, flanele itd. 1 omot K 15·— razašilje tkaonica ANT. MARSCHIK, Kisolka v Orlovih Horah (Češka).

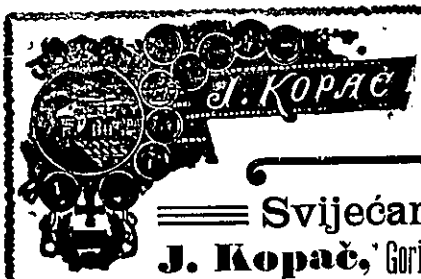

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Gradjevni limar za ukusne radnje

Josip Slamich

PULA, Piazza Carli 3

uveo je u svojoj radionici posebni odio kositrenja (kalajisanja) i na utapanje, posuda od svake kovine.

Prodavači mlieka, vlastnici hotela, gostiona, kavana itd., koji su do sada radi javnog zdravstva morali drugdje obavljati te radnje, naći će sada u ovoj radionici sve polakšice.

Gospodari!

Želite li da Vaše blago ostane *zdravo*, da Vam se *svinje (prasci) debele* te da ih *sačuvate od svih kužnih bolesti*, da Vam *krave* davaju *više i bolje mlieka*, da Vam se blago *jača*, redovito hrani *probavlja*, te da ga sačuvate od *kašlja, plućnog katara, naduvanja, zapekline, glista* itd. to upotrebljavajte samo

:: PRAH ZA BLAGO ::

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o koristnom djelovanju istoga.

Ciena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago

MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lijek za *konje* i *volove* za *pojačanje* i *okriepljenje nogu, poslije teškog* i *napornog rada*, te *bolesti* u *križih* i *plećih*, kod *sgrčenih žila*, kod *upale kopita* itd. Izvrstno djeluje kod *(prasaca) svinja*, kad nemogu na *nogami stati* i kad se opaža *slabost* na *blagu*.

Ciena jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra). — Naručbe se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unapred pošalje.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih ljekova.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljice, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bilelog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 68 cm širok, napunjen s novim, sitnim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se no dopadu vraća se novac. **Izrpivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Nova trgovina!

Pr

Pr

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cielo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odiela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta !

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“,

jer je razširena po svoj Istri, Gorička, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. Molimo, da se kod naručbe pozovete na „Našu Slogu“.

Broj 47. Pula, u četvrtak dne 18 novembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temel običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinomu stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu, ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 9. 11. 1909.

Sjednice zastupničke kuće nejma ni danas, i nezna se ni sad kada će biti. Za to je ipak u prostorijah zastupničke kuće dosta živo. Ima tu množina zastupnika i množina novinara. **Zastupnici imadu pogovore kako da se kriza rieši**, odnosno kako da se u zastupničkoj kući započme mirno raditi. U sredini pogovora i dogovora su Poljaci sa predsjednikom njihovoga kluba Drom. Glombinskim. Mnogi se čude njegovoj odvažnosti da se laća zadaće, koju za sada mnogi drže neizvršivom, da se najme omogući rád u zastupničkoj kući, a to se može, ako se bar ponekle izglade opreke izmed Njemaca i Slavena. Glombinski ipak razpravlja; danas se tako zvanimi naprednimi strankami njemačkimi. To čini za to jer su mu kršćansko-socijalni Njemci rekli, da se oni nedadu u nikakve dogovore bez ostalih, bez naprednih Njemaca.

I inače se radi u zastupničkoj kući. **Razni odbori drže sjednice.** Sutra i preksutra imadu sjednice: odbor za utaženje biede, ustavni odbor, željeznički odbor, porezni odbor. Danas ima sjednicu odbor za socijalno usjeguranje, i imao je već proračunski i vinogradarski odbor.

Proračunski odbor razpravljao je o kontingentiranju žestokih pića. Govorilo se je kakva dva sata, al do odluke nije došlo. Da se je glasovalo, vlada bi bila po svoj prilici pala sa svojimi osnovami.

U **vinogradarskom odboru**, komu su izmjenice predsjedali predsjednik Schraffl i prvi podpredsjednik Spinčić, bila je na dnevnom redu: *promjena poreza na vino kako ju namjerava vlada.* Zakonske osnove vlada za taj predmet još nije podniela. Članovi odbora žele već sada znati kako si to vlada misli. Odjelni predstojnik Bernatzky obrazloži mnienje vlade koje pak još nije posve dozrjelo. Vlada misli da dosadanje oporezovanje vina, i način utjerivanja, neodgovara današnjemu vremenu, da tu nejma jednake mjere za sve. Prema konsumu i porezu vina da bi vlada morala mnogo više dobivati nego li dobiva. Po mnienju vlade bi se porez na vino snizio, a država bi od njega ipak više do bivála. Proizvoditelje vina da se nebi oštetilo, Potrošarinska družtva, kao zastarjela da bi se ukinilo, a uvelo kontrolu prekupnje. Kod razprave govorili su Njemci Markhel, Mayer, Zeiner, Brunner, Slovenci Roškar i Hočevar, Hrvati Biankini i Spinčić, Čeh Šilinger, socijalni demokrat Winarsky. Svi su prosvjedovali proti kakvomu novomu oporezovanja vina, svaki uzimajuć obzir naročito na one pokrajine ili predjele koje zastupa. Svi su zagovarali probitke, proizvoditelja vina, Winarski širokih masa konsumenata. Jednoglasno bila je prihvaćena sliedeća resolucija:

Poziva se c. kr. vlada, da obzirom na oporezovanje vina nepodnese nikakvo zakonske osnove, kojom bi se još jače nego je dosad obterotilo produkciju i konsumaciju sa strane širokih slojeva pučanstva.

Vlada bi reći da nejma ništa proti sadržaju te resolucije.

* * *

Do sad navedeni izvještaj izostao je njekim osobitim slučajem u posliednjem broju. Za današnji broj dobili smo dalnji izvještaj, datiran

Beč, 14. 11. 1909.

Ni netom prošloga tjedna nije se položaj mnogo promjenio. U parlamentu bijaše živo. Radili su njeki odbori. Vodili su se dogovori sve u šestnaest.

Znamenita je sjednica **ustavnoga odbora**, komu je predsjednik profesor Čelakowsky. Socijalni demokrat Dr. Adler predložio je da se odbor posebnom resolucijom izrekne proti § 14., koji daje vladi vlast da može mnoge stvari bez parlamenta riešiti. Taj predlog bio je u odboru prihvaćen jednoglasno. Sve stranke su se zanj izrazile — svaka sa svoga stanovišta. Najneiskreniji bili su Njemci. Izjavili su da su oni bili uvjek proti rečenom paragrafu, pa da će i sad proti njemu glasovati. To je teoretično. Praktično nebi bili za to da se ga ukine. To se je pokazalo kod njihovih dogovora sa Poljaci, kod kojih se radi za omogućenje rada parlamenta.

Kod pogovora za parlamentarni rad bilo se je iztaklo misao, da bi se taj rad započeo sa razpravom prešnoga predloga o ukinuću § 14. Bilo se je već na tom da se to prihvati, kad al su skočili Njemci da je to napereno proti vladi Bienerth, i tim za ustrojenje druge vlade, česa Njemci nikako bar za sada neće, jer to bi bila voda na mlin slavenskih stranaka. Poljaci, koji su takodjer za taj prešni predlog, i da Njemce neodbiju, izjavili su da taj predlog nije naperen proti vladi ni proti Njemcem, nego naročito proti obštrukciji bilo s koje strane. I tako je ta stvar zaspala. Pogovore su držale njemačke tobož napredne stranke i ame i sa njemačkimi tobož socijalno-kršćanskimi strankami; slavenska jednota; Poljaci sami, i sa ministrom predsjednikom Bienertom; vodja poljskoga kluba Dr. Glombinski sa svimi, i klubovi, i pojedinci, i vladom. Usried tih preraznih pogovora pala je ko iz vedra neba viest, da je Njegovo Veličanstvo pozvalo k sebi Poljačkoga ministra-zemljaka pl. Dulembu, i reklo mu, da sadanja vlada netjera protislavenske politike, već da postupa korektno i objektivno. Tu audienciju udesio je stalno Bienerth, koj je mislio da će tim spasiti sebe i Njemce, a Slavene u „Jednoti" prestrašiti. Sama audiencija, osobito pak prvobitno priobćenje o njoj je Slavene toli ogorčilo, da se je priobćenje moralo popravljati. Iz Česke čuli su se glasovi, da ako je prije audiencije bilo koliko nade za mirno riešenje krize, da je poslie audiencije nejma. „Jednota" je razpravljala na temelju popravljenog priobćenja. Uzela je zahvalno do znanja izjavu Njegovoga Veličanstva, da nebi dozvolilo da se protuslavenski vlada. Istodobno izrazila je svoje duboko sažaljenje radi neistinitoga i pristranoga obavještenja krune sa strane vlade. Samo takovim izvještenjem može se tumačiti izjava Njegovoga Veličanstva, da sadanja vlada netjera protislavenske politike, i da vodi poslove korektno i objektivno. Onda se je navelo sijaset vladinih činova kao dokaza da vlada u istinu protuslavenski vlada. „Jednota" izrazila je svoje duboko sažaljenje tokodjer radi toga što vlada hoće da porabi krunu za učvršćenje svoga razklimanoga položaja i za tendenciozno uplivisanje na odluke stranaka, jer se tim pogibeljno šteti auktoriteti krune kod već i tako do skrajnosti radi postupka vlade razdraženoga slavenskoga pučanstva.

Njemce, a sigurno i vladu, je iznenadila tako odlučna izjava Jednote, koju označuju kao pretjeranu. Njemci da se imadu šta proti vladi tužiti, a ne Slaveni. Tako govore licumjerci njemački.

Dr. Glombinski, i uza te oprieke, još nije izgubio svake nade na uzpostavu rada u parlamentu. On je odputovao za par dana u Galiciju, al će već, kad budu ovo čitatelji „Naše Sloge" čitali, s mnogo razpravljati, i nastojati da izvrši svoju težku zadaću. Teža tim više što hoće da nebude ni pobjeditelja ni pobjedjenih, ni na njemačkoj ni na slavenskoj strani.

Novo njemačko nasilje.

Austrijski Niemci počinili su na nenjemačkim narodima Austrije u obće, napose pako na slavenskim narodima novo nasilje. Davnu svoju osnovu za proglašenjem njemačkoga jezika državnim jezikom, oživotvorili su za sada u četirih, tobož čisto njemačkih pokrajinah t. j. u Dolnjoj i Gornjoj Austriji, Solnogradskoj i u Vorarlbergu. Šabori ovih su naime pokrajinah u zadnjem zasjedanju prihvatili po dvije zakonske osnove, kojimi se proglašuje njemački jezik izključivo službenim jezikom. Prva zakonska osnova, koju prihvatiše spomenuta četiri zemaljska sabora, uredjuje najprije uporabu jezika kod autonomnih oblasti i u saboru. U toj zakonskoj se osnovi veli, da je jezik tih sabora samo njemački. Nadalje je poslovni jezik i službeni jezik zemaljskoga odbora i njemu podloženih organa i namještenika kao i obćinskih zastupnika te njihovih podloženih organa i namještenika isključivo njemački. Ta se ustanova odnosi i na gradove sa vlastitim statutom.

Druga zakonska osnova, koja se tiče jezika na realkama i učiteljskim školama ustanovljuje nastavni jezik njemački. I privatni takovi zavodi mogu onda imati pravo javnosti ako im je nastavni jezik njemački.

Obje zakonske osnove stupaju u krepost danom njihove objave.

* * *

Ove dakle zakonske osnove podaju izključivost porabe njemačkom jeziku s malenom iznimkom u Dolnjoj Austriji, gdje se daje českim obćinam uz moravsku granicu pravo porabe českog jezika ako je tuj zastupstvo česko.

Tim osnovama je dakle zajamčena nadvlada njemačkomu jeziku i tamo, gdje imade na stotine hiljada nenjemačkih narodnostih i u poslovih školskih, uzprkos jasnomu slovu čl. 19. državnih temeljnih zakona.

Navedeni četiri šabori upustili su se bez pravog razloga a proti svakom pravu i zakonu na demonstracije proti ostalim narodom monarhije stvorivši zakone o izključivoj porabi njemačkog službenog jezika u saboru, u autonomnih oblastih i u školah. Ovi su zakoni napereni u prvom redu proti českomu stanovničtvu Dolnje Austrije, napose proti Čehom stanujućim u glavnom i priestolnom gradu Beču.

U ovom je gradu i okolici do 800.000 Čeha, trgovaca, obrtnika i radnika, koji silno napreduju i proti kojim su radi toga ponajviše naperene spomenute zakonske osnove. Protuslavenski je dakle značaj tih zakonskih osnova, koje idu za tim, da zapriečе Slavenom u spomenutih zemljah svaki dalnji duševni razvoj i napredak.

Za te osnove složili su se svi Niemci u parlamentu i u pojedinih pokrajinah, bez obzira na raznolike njihove političke i vjerske težnje Od glasovitog bečkog načelnika Dra. Luegera kojemu su uvjek na jeziku kršćansko-katolička načela, pak sve do radikalnih pangermanskih odpadnika od Rima, uhvatiše se svi u jedno kolo proti Slavenom Austrije, koji se nedaju više pritiskati uz zid, kao bezpravni državljani i nerazložni stvorovi.

Sadržaj novih zakona jest bez dvojbe i bez obzira na spomenuté slavenske obćine u Dolnjoj Austriji protuustavan i protuautonoman.

Državni temeljni zakoni zajamčuju svim narodom i u svakoj pokrajini porabu narodnog jezika u školi i u javnih uredih. Po tih zakonih česke i slovačke obćine Dolnje Austrije netrebaju nikakve privole ni od vlade ni od sabora za to, da u svojih autonomnih poslovih uredjuju svojim jezikom i da svojoj djeci pruže temeljnu naobrazbu u materinskom jeziku.

Svoju osnovu htjeli su austrijski Niemci, osobito oni Dolnje Austrije, već davno provesti, ali se nije našlo ministarstva, koje bi bilo htjelo tako neustavne osnove podnesti vladaru na potvrdu. Taj posao čekao je sadašnje, Slavenom skrajno protivno ministarstvo. Ministar predsjednik barun Bienerth preuzeo je na sebe tu žalostnu ulogu pod pritiskom njemačkih stranaka u parlamentu, koje mu zadadoše baš time njegovoj vladavini zadnji udarac.

Slavenski su se zastupnici do zadnjeg trenutka nadali, da se barun Bienerth neće odvažiti na vrlo pogibeljan korak t. j. da neće njemačkih zakonskih osnova predložiti caru i kralju na potvrdu, ali on je popustio pritisku pokazav opet jednom, da je bolji Niemac negoli austrijski državnik.

Njemačke zakonske osnove postale su zakonom i tim je austrijskim Slavenom dobačena rukavica nesamo od strane austrijskik Niemaca, već dapače i od strane austrijskog ministarstva.

Izazvani Slaveni će stalno mejdan prihvatiti u čvrstoj nadi, da će barun Bienerth pobjedjenim ostati. Slavenski su zastupnici, okupljeni u „Slavenskoj zajednici" u parlamentu rukavicu pobrali izjaviv barunu

Bienerthu, da s njime neće da imadu više posla ni u dobru ni u zlu.

U ovom sporu ili sukobu izmedju većine slavenskih zastupnika u parlamentu s jedne strane, te izmedju Nje...a i ministarstva baruna Bienertha s druge strane, igrali su najžalostniju ulogu zastupnici poljskoga naroda, članovi „Poljskog Kola". Na njih pada glavna krivnja, što se ostali Slaveni Austrije nemogu domoći svojih prava i oni su jedini odgovorni što su njemačke, zakonske osnove zakonom postale. Od svih slavenskih zastupnika na carevinskom vieću jesu jedini Poljaci, koji su uvjek do sada podupirali sve protuslavenske vlade i koji sačinjavaju i danas u parlamentu s Niemcima skupa vladinu protuslavensku većinu. Oslanjajuć se na viernost i privrženost Poljaka mogao se je barun Bienerth odvažiti na predloženje protuslavenskih zakonskih osnova na previšnju potvrdu. Poljski su dakle zastupnici sukrivci na zločinu počinjenom na slavenskoj im braći a na korist Niemaca, koji i njih mrze i preziru kano i sve ostale Slavene.

Utješljiv je pojav i medju samim Poljacima, što se demokratska ili pučka stranka neslaže sa postupkom većine članova „Poljskog Kola". Tomu za dokaz navadjamo rieči glavnog glasila te stranke „Nowa Reforma", koje je priobćila još prije nego li se je znalo, da će njemačke osnove biti potvrdjene: „Barun Bienerth skupo će platiti političko zadovoljenje Niemaca. Ako je istina, da je primio na se obvezu, da će predložiti na sankciju zakon o ustanovljenju isključivosti njemačkoga jezika u autonomnim upravama i institucijama Dolnje i Gornje Austrije, Salzburga i Vorarlberga — barun Bienerth mora pasti. Mora pasti prije svega za to, jer bez privole svih ministara, a napose bez privole zemaljskih ministara takve obveze ne smije da preuzme". Za tim se bavi sadržajem zakona o isključivosti njemačkoga jezika u gore spomenutim zemljama.

Svoj članak zaključuje sliedećim značajnim riečima: „Bar. Bienerth ne osjeća valjda razpoloženje u Českoj i zemljama slavenskim jer u času preloma, u stadiju raspaljenih borba političkih medju slavenskim svietom, koji osjeća brojnu prevagu svoju, i Niemcima, ostavlja ulogu posrednika i razmetača ustavnih zakona i staje s cielim svojim uredom na stranu Niemaca, gradeći im obranbene narodne utvrde, uperene proti Slavenstvu.

S takovom ulogom predsjednika kabineta slavenski narodi u Austriji ne mogu da se slože. To je uloga pisana u Beču prije god. 1866. Danas je minulo vrieme za nju".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Drzkost jednog suca Talijana. Nezakonitosti i nepravde, koje u pogledu našeg jezika počinjaju državni uredi u Istri (autonomne niti ne spominjemo), prevršile su pred nekoliko dana na sudu u Puli već svaku mjeru drzkošću suca Dra. Gustina. Taj nadobudni sudac „matere zemlje" ne samo što uporno hrvatskim strankama šalje talijanske pozive, nego hrvatske stranke grožnjama i globljenjem sili da govore talijanski na raspravi i proti volji stranaka silom vodi i talijanski zapisnik. Tako je nedavno pozvao na ostavinsku raspravu baštinike, osvjedočene hrvate iz čisto hrvatskog sela, dakako talijanskim pozivama, te premda je jedan takav poziv povratio, narinuše mu silom drugi poziv isto u talijanskom jeziku. Ako to nasilje nije nečuvena bezobraznost, onda neznamo kako da okratimo takav postupak. Nu Dr. Gustinu to nije bilo dosta; htio se još više iskazati na samoj raspravi. Kad su stranke pristupile pred njega, zahtjevaše da raspravu i zapisnik vodi u hrvatskom jeziku, jer će se jedino tim jezikom služiti. Nu taj junačina odgovori, da nezna hrvatski (a nije se zacrvenio!), pak da će raspravu i zapisnik voditi u talijanskom jeziku. Stranke prosvjedovaše proti tom nasilju izjaviv da ne umiju talijanski; ali sudac se napokon jednomu zagrozi veleć: vi hoćete da ovdje tjerate politiku; ako nećete da se drži rasprava, ja ću istu odgoditi i urediću drugu, a sve troškove nosit ćete vi; a jedino vam mogu dozvoliti tumača, ali rasprava i zapisnik vodit će se talijanski. Stranke ugrožđeni ovom drskošću tog talijanskog suca, te da prištede troškove i dangube, silom pristadoše, te se rasprava vodila talijanski pomoću tumača, jednog kancelarijskog pomoćnika, i zapisnik talijanski sastavio.

Prije svega ne odobravamo strankama što su popustile, te se nisu smjele prestrašiti grožnja tog suca, a osobito pak nisu smjele dopustiti tumača, jer stranke imaju pravo, a to je i sveta dužnost suca, da sa sucem obće izravno hrvatskim jezikom, koji jezik je u Istri zemaljski i jednakopravan talijanskomu. Prevršuje pak mjeru bezobraznosti postupak suca Dra. Gustina, jer ne samo što je povriedio pravo počiniv jednu veliku nezakonitost i nepravdu u sudnici, uvriedio je teško cieli hrvatski narod u Istri, prikazav jezik tog naroda kao nečim podredjenim bacivši bezstidno pod noge i zakon i pravo, koje je baš on u prvom redu pozvan i plaćen, da zakon i pravo strogo vrši prema svakome. Još bezobraznik jedan drugome predbacuje ono, što u svom talijanskom fanatizmu sam čini, naime, da se hoće tjerati politiku. Jest gospodo talijani, i suci i privatnici prosla su vam onn vremena kad ste denuncirali i varali naše ljude time, da tjeraju politiku, kad bi tražili svoja prava; to više ne upaljuje, nego samo pokazuje vašu podlost.

Očekujemo pak od viših sudskih oblasti, da će Dra. Gustina, tog egzemplarnog suca na puljskom sudu pozvati na red i poučiti ga, da ide prije naučiti hrvatski jezik i onda neka dodje služiti na sud. Ako toga ne učine, onda će nam biti svima jasno, da i više oblasti nekažnjeno propuštaju bezobraznosti i bezzakonja pojedinih sudaca talijana.

Našemu narodu pak opet toplo preporučamo, da ne popušta ni pred grožnjama ni pred silom u pogledu svog hrvatskog i slovenskog jezika. Bezobraznosti talijanskih činovnika treba da jednom prestanu.

Ako nije istina — tužit. U zadnjoj sjednici upravnog odbora puljske obćine, interpelirao je g. Dr. I. Zuccon predsjednika o postupku obćinskog činovnika Dobrovicha, kog smo iznesli u 44. broju našeg lista. Predsjednik je zabilježio stvar i obećao povesti istragu; pošt. Rea pak, taj kamoraš, koj se gura svagdje i ondje gdje ga najmanje treba jer mu to umne sposobnosti ne dozvoljavaju, rekao je da se „Našu Slogu" tuži ako se ispostavi, da nije istina što je pisala. Ali „onorevole" Rea je zaboravio kazati što će biti onda, ako se ispostavi da je istina, što je pisala. To je valjda zaboravio reći more camorristico.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju 21. t. mj. predstavljat će se „Bura" drama u 3 čina od Srdjana pl. Tucića. Ovaj komad primljen je u svim kazalištima vrlo simpatično a i kritika se povoljno izrazila o drami, te je naš dramatski odsjek dobro učinio, da nam tu dramu prikaže i na našem pozorištu. Upozorujemo pošt. obćinstvo, da ne propusti ići pogledati ovaj vrlo liepi komad.

Predavanje u Narodnom Domu. Pobudom ovdješnje Narodne radničke organizacije počela se obdržavati predavanja. Tako je već proslu nedjelju držao predavanje veleuč. g. Dr. Ivan Zuccon o „državi i obćini". U nedjelju 21. t. mj. nastavit će g. Dr. Zuccon svoje predavanje o istoj temi. Predavanje počimlje u 10½ s. prije podne u velikoj dvorani Narodnog Doma.

Pjesna škola u Čitaonici. U nedjelju 21. t. mj. počima u Čitaonici u Puli običajna pjesna škola kao prošlih godina, i to od 5—8 sati po podne.

Iz Barbanštine nam pišu, da je u noći od 5. t. mj. izgorjelo kmetu Juru Perdec pok. Ivana iz Manjidvorci sve sieno, te mu iznosi šteta preko 200 kruna, budući nije bilo osigurano. Ljudi, osiguravajte vaše proizvode protiv vatre.

Za Družbu.

Gosp. Janko Stahan u Puli sabrao je za Družbu na oprostnici g. Ivana Lorencina dne 16 t. mj. u veselom društvu u kavani Narodnog Doma K 8. — Novac je uručen blagajniku ovdješnje Družbine podružnice.

Narodni darovi.

G. Vinko Puharić, učitelj u Lipi, šalje za Družbu K 13, sakupljenih dne 3. t. mj. u malenom društvu na Pasjaku u kući g. Ivana Prebilića i to za izlicitiranu bocu vode po g. R. Prebilića K 7, a u ime gostoljubivosti g. Jos. Prebilića K 6 — G. Anton Brgić, učitelj u Krnici, šalje K 12·13 sabranih za Družbu prigodom vjenčanja gđne Veronike Brun i g. Jakova Hrabar. — G. I. K. u P. daje za Družbu K 1 i gosp. Antun Kalac iz Vrvari 50 para u ime 10% popusta što ih je dobio od rasprodaje koledara „Jorgovan".

Današnji izkaz	K 26 63
zadnji izkaz	K 1683·16
ukupno	K 1709 79

Zanimiv je u današnjem broju našeg lista **izkaz sreće** od Samuela Heckscher senr. u Hamburgu. Ova kuća je radi brze i točne isplate dobivenih iznosa ondje i u okolici zadobila takav glas, da i na ovom mjestu upozorujemo svakoga na današnji oglas.

Krčki kotar:

Punat na 14 novembra. Vlada dozvoljava obćinam svake godine, da mogu dignuti iz slobodne luke stanovitu količinu kukuruza i pšenice bez uvozne carine, pod uvjet, da se tim okoriste siromašniji slojevi pučanstva. Za to je dužna dotična obćina prikazati financijalnoj oblasti popis onih siromašnih obitelji, koje se je na taj način pogodovalo.

Naše gospodarsko trgovačko družtvo, u koje je učlanjeno tri četvrtine puntarskih obitelji, pogotovo siromašnije, obratilo se pismenom predstavkom na Obćinsko Glavarstvo, da mu povjeri te može izmed svojih članova razpačati za Punat doznačenu količinu pšenice bez carine. Obćinsko je Glavarstvo na to odredilo, da neće nikomu povjeriti nabavu ili prodaju te pšenice, nego da će to učiniti ono samo, na račun obćine. Nu ne prodje dugo, a g. načelnik Orlić odredi, da će on sam na ime svoje tvrdke nabaviti obćini pšenicu za 23 krune po kvintalu, obćim da će obćina na ime navla platiti 40 filira po kvintalu. Doznav za to mjestna tvrdka „N. Žic Klačić i drugovi" ponudi odmah preko prvog obćinskog savjetnika g. Martina Orlić, da će ona *istu pšenicu* nabaviti obćini za K 22·75 po kvintalu. Nu g. se načelnik na tu, po obćinu u svakom pogledu povoljniju ponudu od njegove, nije nili obazreo nego je naprosto poslao ladju na Rieku po pšenicu pod svoj račun. Došla ladja na Rieku, ali pšenice u slobodnoj luci nije našla. Brodovlastnik brzojavio tada iz Ricke g. načelniku, da li će čekati na pšenicu ili će se vratiti kući. Načelnik mu odgovorio, nek čeka. Na povratku zatražio je brodovlastnik, povrh 40 filira navla po kvintalu, da mu se mora izplatiti još 80 kruna t. zv. „štalije", naime odštete za veći gubitak vremena i troškova što ih je imao čekajući na Rieci više dana na pšenicu. Pošto g. načelnik nije htjeo za to čuti, to je obćinski odbor radi mira obećao brodovlastniku na ime štalije 40 kruna. Za toliko je pak obćina morala povisiti cienu pšenice siromahom, ni krivim ni dužnim. Ladja je krcala na Rieci neposredno iz parobroda, čim je ovaj došao, sa teretom iz inozemstva, tako, da nije trebalo prenašati pšenicu iz parobroda na kopno, a s kopna opet na ladju. Koliko je radi toga tvrdki „Orlić i drugovi" popustilo riečki trgovac na cieni, nije poznato. nu ona je u to ime popustila obćini 20 filira po kvintalu, ali izvornog računa trgovca iz Rieke neće g. načelnik da pokaže, nego je obćini predao svoj, naime svoje tvrdke račun.

Obćina je dakle nabavila pšenicu od mjestnog trgovca načelnika, i to skuplje nego li je glasila ponuda druge domaće tvrdke, ne samo, nego je još platila brodovlastniku 40 kruna štalije, koju bi bio morao platiti načelnik, jerbo ju je on sam zakrivio, i to ne kano načelnik, nego kano trgovac. Nego nije još to sve. Kod prodaje pšenice poslužili su se sa više kvintali nekoji bližnji bogati rodjaci načelnikovi, dočim je više siromaha, za koje je popust od uvozne carine opredieljen, ostalo kako čujemo bez zrna. Hoće li se na koji način zauzeti za nje ove zime g. načelnik?

Vrbnik 12 novembra. Imamo vam javiti jedan slučaj, u kojem se je s pohvalom naša obćina našla složna s javnim mnienjem. Radi se naime o jednom nepodobnom činu, da se blago izrazimo, našeg oružničkog postajevodje. Taj gospodin pozvao je onomadne službeno jednog ožegnjenog čovjeka u svoju kasarnu, te kad je čovjek došao, zatvorio je vrata i na mrtvo ime stao tući tog čovjeka uz pripomoć svog drugog žandara, tako te je taj jadni čovjek izašao van sa velikom crnom otekninom na licu ispod oka. Taj čovjek otišao je odmah iza zločina u Krk na poglavarstvo prijaviti stvar i dati se pregledati od liečnika, koji mu je o ozledi dao liečničku svjedočbu; stvar je prijavio i sudu. Obće mnienje vjeruje izlupanom čovjeku, jer isti je pošten i radin te dobrostojeći, i nije od ljudi, koji bi mogli tako lagati i teško potvoriti jednog javnog službenika. Stvar ta baca još ružnije svjetlo na tog žandara, što je počinio iz osvete i u svojoj uredovnoj kući dovabivši takodjer čovjeka uredovno — da ga izlema. — Iza tog čina dala je obćina cielom pučanstvo nalog da ne smije ići u oružničku vojarnu na nikav poziv oružničtva, već ako šta žandari imaju što proti komu neka to prijave obćini, a obćina će tad pozvati dotičnika u obćinski ured. To je pravo i pošteno; dapače načelnik bi imao svakog žandara s mjesta otjerati, kad dodju neovlašteno i bez njegova poziva uredovati u mjestu. Dokle pak obćina ne dobije zadovoljštinu i sve dotle dok bude u mjestu taj „junački" postajevodja, ista nebi smjela s tim žandarom imati nikakvog službenog posla, a cieli narod pak morao bi sadanje žandare posvuda izbjegavati i iz društva odstranjivati. To bi imalo vriediti za sadanje, a obćenito i za buduće žandare, jer svaki kod zdrave pameti znade kakva je žandarska služba, pogotovo onda kad se nadje čovjek neznalica i štreberske ćudi.

Opet opažamo i sada, kako smo već više put istakli, kako je u Vrbniku potrebna oružnička postaja. Eto obćini prilike sada, da ju za uviek odstrani.

Kako će ova stvar svršiti javit ćemo, jer obćina je stvar prijavila oružničkom zapovjedničtvu u Trstu (a ako još nije ima to učiniti odmah). Zašto je to pak žandar učinio, ispostavit će se na sudu, da li je imao pravo iz osvete tog čovjeka izlematl, ako je u obće žandarima dozvoljeno tući ljude i rukopitateljno osvećivati se. Postajevodjo Fone, vi ste nabubali nekoliko paragrafa kaznenog zakona, te odpada puno krivnje na vašu injorancIju, ako ste u kom paragrafu kaznenog zakona razumjeli, da čovjek ima pravo sam uzimati sebi zadovoljštinu.

Voloski kotar:

Prosvjed proti premještenju poštanskog ureda u Podgradu. Odkad su naši rodoljubi sagradili u Podgradu svoj krasni „Narodni Dom“, nalazio se je u istom prizemno c. k. poštanski ured. Nove prostorije odgovarale su posve svojoj svrsi i čitavo stanovništvo Podgrada bijaše zadovoljno, što je poštanski ured u sredini mjesta i na onako krasnom položaju. To je vriedilo sve do sada t. j. dok nije zadobila mjesto poštarice u Podgradu neka gospodja ili gospodična Lenassi. Ova je po nagovoru ne znamo čijem uzela u najam nove ili druge prostorije za poštni ured i to u kući udove Petech, skoro na skrajnem kraju mjesta, gdje neima ni oblastih ni ikakvog prometa. Proti tomu ustali su složno svi vidjeniji posjednici, svi činovnici, obrtnici, trgovci itd. Obratiše se brzojavno i pismeno posebnom spomenicom na ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu. Tuj je osobno posredovao kod ravnatelja, dvorskoga savjetnika g. Pattey-a zastupnik Mandić. G. ravnatelj se izgovara da nemože pomoći i to s razloga 1) što pošta nije erarna, te je poštarica vlastna uzeti si prostorije za poštanski ured gdje hoće, samo ako su iste od kompetentnih oblastih za to prikladnimi priznate. 2) Prostorije nove priznate su prikladnimi od občinskog glavarstva u Podgradu, od kotarskog poglavarstva u Voloskom i od poštanskog komesara, koji je u tu svrhu bio na licu mjesta. Občinsko glavarstvo priznalo je dakle prikladnimi nove prostorije za poštanski ured uzprkos jednoglasnom protiv nom mnienju svih stanovnika Podgrada. To isto priznalo je i kotarsko poglavarstvo u Voloskom na usta c. k. oružničtva u Podgradu — jer se nije hotio nijedan od gg. činovnika one oblasti potruditi do Podgrada, da pregleda prostorije i da se popita za mnienje stanovnika. A komu je poznato, da vriedi kod nas u Istri glas jednog oružnika koliko i glas jednog ministra u Beču, taj će pojmiti kako je kod nas težko suzbijati i pobijati nazore i predloge gg. oružnika.

Kolika će biti šteta za trgovce, obrtnike, c. k. oblasti itd. mnogo veća udaljenost novog poštanskog ureda razviditi se dade odatle, što je primjerice sama „Posujilnica“ koja se nalazi u istoj zgradi, u kojoj je sada i poštanski ured, davala do sada preko 350.000 K godišnjeg prometa i preko 10.000 pošt. jedinica t. j. ⅓ svega prometa. Ostalo daju bližnji trgovci, c. k. sud, c. k. porezni ured, c. k. bilježnik itd. Svi ovi imati će mnogo veće troškove i dangubu budu li morali obćiti sa odaljenim poštanskim uredom.

Dodajte tomu, da je od mala počeo kroz Podgrad voziti automobil izmedju Trsta i Rieke, te da će se njim stalno prevažati i pošta. Sada neka se svaki put zaostavi automobil pred novim pošt. uredom, gdje je cesta uzka, daleko uža nego li pred sadašnjim pošt. uredom, to će biti stalno svaki put, kad bude automobil stajao pred pošt. uredom, preprieèen slobodni promet onom cestom.

Nu reć bi, da se na sve to spomenute oblasti neobaziru prkoseć složnoj volji, želji i molbi svega pučanstva. Nu nadajmo se, da još nije kazana zadnja rieč.

Pazinski kotar:

Iz Pazina mjeseca novembra 1909. Talijanaši grada Pazina navaljuju u zadnje vrijeme kroz novine i na javnim sastancima na monsignora Antuna Kalca, župnika-prepozita u Pazinu, jer da tobože poharčuje službe božje i župni ured. Ove navale temelje oni na nekakvom tobožnjem starom pravu, koje da pripada talijanskom jeziku u crkvi i uredu pazinske župe. Nu ovo postupanje talijanaša nije nikako pravedno, jer su njihove tvrdnje sasvim neistinite.

Od davne davnine ovamo bio je hrvatski jezik ili kako su ga u staro doba zvali ilirski jezik u pazinskoj crkvi sasvim udomaćen, dok ga nije počeo zapostavljati danas pokojni župnik-prepozit Capellari.

Do godine 1854. najme bila je svake nedjelje i blagdana prva misa sasvim hrvatska; na drugoj velikoj misi pjevalo se epistolu i evandjelje hrvatski; svaka misa je svršavala sa hrvatskim „Budi hvaljeno“; svake nedjelje i manjeg blagdana bio je blagoslov sasvim hrvatski („Častimo Te“, Litanije, molitve i „Budi hvaljeno“), jedino kod velike večernje pjevali se psalmi i Tantum ergo latinski, nu i tom prilikom svršavala je večernja sa hrv. „Budi hvaljeno“.

Mrtvačke mise bile su sasvim hrvatske, jer se pjevalo „Pokoj vječni“, „Sudac gnjivan“, „Gospodine Isuse Kriste“, „Svet“ i po podizanju „Litanije za mrtve“.

Kroz cijelu godinu molila se sv. Krunica ili Ružarij hrvatski.

U Adventu pjevalo se kod zornica „Poslan bi andjel Gabrijel“ i „O Marijo devic kruna“.

Za Božić do uključivo blagdana sv. triju kralja pjevalo se „U sve vrime godišća“ na prvoj i drugoj misi.

U Korizmi bio je svake večeri hrvatski Ružarij, a u petak uz Ružarij pjevalo se „Častimo Te“, litanije muke Isusove i „Budi hvaljeno“ hrvatski.

Križni put bio je samo hrvatski.

Na Uličnicu i u Velikom tjednu pjevala se muka Isusova hrvatski. Na Veliki petak pjevalo se hrvatski „Puče moj“ i „Staše majka“ iza profecija.

Kod procesije na Kalvariju molio se Ružarij hrvatski.

Na Duhove pjevalo se „Dojdi Duše presveti“ hrvatski.

Na procesiji Tijelova bile su molitve kod postavljenih oltara hrvatske, a evandjelje pjevalo se hrvatski.

Kod svakog blagdana, Majke Božje pjevalo se „Kraljice nebeska, Obrambo zemaljska, obraz Tvoj obrni k nam, Milost z neba isprosi nam!“

Propovijedi su bile samo hrvatske.

Gore rečeni župnik Capellari promijenio je hrvatski „Častimo Te“ u talijanski „Vi adoro“; prigodom velikih blagdana počeo je pjevati evandjelje i epistolu latinski, polatinio je sasvim mrtvačke mise; uveo je talijanski Ružarij i talijanski govor kod prve pričesti, kao što sasvim latinske nedjelne blagoslove i latinske molitve sa latinskim evandjeljem na procesiji Tijelova itd. te je sasvim potalijanio župni ured.

Ovoliko znademo po tradiciji još živućih župljana, a znali bismo još više, kad bi bilo moguće govoriti sa ljudima, koji su umrli pred 80 i više godina, i kad bismo zavirili u stare crkvene spise.

(Konac sliedi.)

Koparski kotar:

Iz Bresta kod Buzeta nam pišu da se je dne 8. t. mj. vjenčao tamo učitelj g. Josip Zlatić prije u službi u Brestu a sada u Poljicim na Krku, sa gjenom Ružicom Mikac. Mladencima želimo svaku sreću!

Javni sastanak u Rakitovcu. Dne 21. t. mj. obdržavat će se u 2½ sata po podne u Rakitovcu javni sastanak o gospodarskom napredku seljaka.

Razne primorske viesti.

Naknadni izbor u Trstu za carevinsko vieće. U nedjelju obavljen je u Trstu jedan naknadni izbor za carevinsko vieće na mjesto odstupivšeg zastupnika S. Pagnini-a. Izabran je bio kandidat talijanske liberalne stranke gradski asesor Dr. Juraj Pitacco sa 2798 glasova. Kandidat socijalističke stranke Nicolno dobio je 1667 glasova a kandidat slovenske narodne stranke Dr. Slavik 644 glasova. Bivši zastupnik toga izborničtva (III.) Pagnini dobio je samo 338 glasa.

U svemu glasovalo je od 7652 izbornika njih 5908 — dakle preko 80%.

Slovenski kandidat dobio je prilično jednako glasova kano i god. 1907. dočim su socijalisti pali za skoro 500 glasova jer se glasove dane Pagnini u sada, neima smatrati kao socijalističke.

Prilog. Današnjemu broju dodali smo „Prilog“ nove i velike trgovine gotovih odiela muških i ženskih, za odrasle i za djecu, za zimu i za ljeto. Ova nova trgovina je u rukah slovenskih rodoljuba gg. Bohinec i drug, koji se odlikuju poštenjem i solidnošću te su i našim čitateljima najtoplije preporučeni.

Trgovina nalazi se: Via delle Torri br. 2 i Via S. Lazzaro br. 17, Trst (za crkvom sv. Antuna novoga). Vidi oglas.

Ovlašteni civilni zemljomjerac

R. PERTOT

otvorio je svoju pisarnu za zemljomjerske radnje u TRSTU via Caserma br. 5, II.

Br. 2094.

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na jedno mjesto redarstvenog stražara što se ima popuniti kod ovog općinskog glavarstva, sa plaćom od mjesečnih kruna 100 isplativom posteципatno, i naplatom za službenu opravu u iznosu godišnjih 150 kruna isplativom u dva polgodišnja anteципatna obroka iz općinske blagajne.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati poznavanje hrvatskoga ili slovenskoga jezika u pismu i govoru, i talijanskog i njemačkog jezika u govoru.

Molbe imaju se podnesti podpisanomu do 20 novembra ove godine.

Glavarstvo občine.

VEPRINAC, 28 oktobra 1909.

Načelnik:

Bachich v. r.

Br. 2093.

Oglas jeftimbe.

U nedelju dne 28. novembra ove godine, od 10 sati prije podne do podne, držati će se u općinskom uredu u Veprincu-Ičići javna jeftimba za odati poduzeće gradnje novog dodatka za proširenje staroga groblja na Veprincu, ujedno sa gradnjom nove mrtvačnice, najpovoljnijemu nudiocu ispod proračunane cijene od 22.060 kruna.

Ponude pisane i biljegovane sa biljegom od 1 K sadržajuće iznos vadija od 5%, imaju se predati podpisanomu najkasnije do 11½ sata prije podne gori naznačenog dana, te će se točno u rečeni sat (11½ pr. p.) otvoriti i popisati.

Općinski odbor si pridržaje pravo prihvatiti onu ponudu koju bude smatrao najpovoljnijom ako i nebude najniža.

Tehnički projekt radnja može se pregledati u ovom općinskom uredu u vrijeme uredovnih sati, i doznati druge uvjete jeftimbe.

Glavarstvo občine.

VEPRINAC, 28. oktobra 1909.

Načelnik:

Bachich v. r.

Upravo je izašao istarski žepni koledar

JORGOVAN.

Cienа 50 para.

Naručuje se kod

Tiskare LAGINJA i dr., PULA.

Najveći zgoditak ov. 600,000 Maraka | **Iskaz sreće** | Dobitke garantira država

Poziv na učestvovanje

u raznim dobitcima velike novčane lutrije, za koje jamči država Hamburg, u kojoj se mora sigurno dobiti

9 milijuna 841,476 Maraka.

Najveći zgoditak u najstretnijem slučaju

600,000 Maraka

odnosno:	Glavni dobitci po
Maraka 560,000	Maraka 300,000
„ 550,000	„ 200,000
„ 540,000	„ 100,000
„ 530,000	„ 60,000
„ 520,000	„ 50,000
„ 515,000	„ 45,000
„ 510,000	„ 40,000
„ 305,000	„ 30,000
„ 303,000	„ 20,000
„ 302,000	„ 15,000
	„ 10,050

i t. d.

U svomu sadržaju lutrija, koja sastoji od 7 razreda, 100,000 srećki sa **48,405** dobitaka i **8** premija, tako da skoro

polovica svih srećki sigurno mora dobiti.

Dobitci rastu od razreda do razreda i najveći dobitak 1. razreda iznosi ov. M. **50,000** a onaj 7. razreda ov. M. **600,000.**

Uredovna ciena srećke 1. razreda iznosi za

cielu srećku M. 6 (K 7)	pol srećke M 3 (K 3·50)	četvrt srećke M. 1·50 (K 1·75)

Uredovni sa državnim grbom providjeni nacrt lutrije, iz kojeg su vidi uloške za sliedeće razrede kao i točan iskaz dobitaka, šaljem na želju unapried badava i franko.

Svaki sudionik dobije službeni prikaz vučenja odmah iza vučenja.

Dobitci biti će isplaćeni odmah uz jamstvo države. Naručbe molim odmah, a najkasnije do

24. novembra.

Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft in HAMBURG 36.

.....
ovdje izrezati

Naručbenica na gosp. Samuel Heckscher senr., Banko, Hamburg 36.

Pošaljite mi .. { cielu srećku à M. 6.— (K 7.—) / pol „ à „ 3.— („ 3.50) / četvrt „ à „ 1.50 („ 1.75)

Naslov: .....

.....

Iznos primate u priklopu doznačenom / Izvolite podignuti pouzećem

Prekrižite ono što se ne odnosi na pošiljku.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Soboslikar

VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za sve'je i domaću porabu: Singer B za K 79 s pokrovom i jamči za 3 godine. Dvokolice „Helicol Premier" K 165, „Courir" K 155. Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posvuda!

Seoska blagajna za štednju i zajmove u Žrnovnici kod Splita

želi nabaviti dobre vrsti žitije i to pšenice i ječma, s toga molimo pošt. g. trgovce, da nam izvole poslati uzorke i najniže ciene.

Seoska blagajna u Žrnovnici kod Splita.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Ciene vrlo nizke.

Nova trgovina!

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju sadružnih dielova jedan ili više* ***po kruna 2.***

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

dieto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez prédhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vodi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Platno zaostalo iza jedne vojničke narudžbe.

Plahte bez šva

iz najbolje ubieljene tkanine, 150 cm široke, 225 cm duge, komad K 2·60. Razašilje najmanje ½ tuceta pouzećem.

40—50 met. ostatuka u dužini od 3—15 met., bez grieške i jednobojne, kanafas, oxford, zefir, platno, flanele itd. 1 omot K 15·— razašilje tkaonica ANT. MARSCHIK, Kisolka v Orlovih Horah (Češka).

Gradjevni limar za ukusne radnje

Josip Slamich

PULA, Piazza Carli 3

ima je u svojoj radionici posebni odio kositrenja (kalajisanja) i na utapanje, posuda od svake kovine.

Prodavači mlieka, vlastnici hotela, gostiona, kavana itd., koji su do sada radi javnog zdravstva morali drugdje obavljati te radnje, naći će sada u ovoj radionici sve polakšice.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cjelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Svi oni bolesni koji nemaju *apetita za jesti*, koji trpe na *slaboj probavi, zatvaranju, žgaravici, stvaranju prekomjerne kiseline* u želudcu, *glavobolji* i *grču* pijući izvrstne

Želudčane kapljice

ljekarne k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu povraćaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Ciena 6 bočica 2 K 60 fil
„ 12 „ 4 „ 80 „

Svi oni bolesni koji trpe na *kašlju, plućnom kataru, teškom disanju, slabosti* i *hripavici* preporuča se izvrstno

bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom.

Ovo ulje preporuča se osobito za **slabu i slabokrvnu djecu** jer je isto tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolestnik lahko piti može. — Dobiva se samo u **ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu** (Istra) s poštarskim pouzećem ili ako se novac unapried pošalje.

1 staklenka 2 kruna.

Nadalje ljekarna preporuča sliedeće liekove: **Švedske kapljice**, boce po 1 i 2 K; **Mazilo proti kostobolji**, 1 K; **Ljekovito Klna vino**, 1 boca K 1·60 itd.

Naputak o uporabi priložen je svakoj bočici.

Najbolji češki izvor!

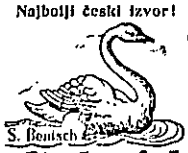

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst**, polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prane pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nanking, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm široka, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sl im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·60 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopadne vraća se novac. **Izrpiti cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Svi u krojački salon Zovića I I

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odiela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

iz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Broj 48. Pula, u četvrtak dne 25 novembra 1909. God. LXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož'com pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list ne vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 2·50, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utaljuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

SLOGA.

U Beču izlazi od njeko doba „Oesterreichische Zukunft", „list za nacionalnu autonomiju, kulturu i etičku reformu".

List misli da bi trebalo s korjena promjeniti odnošaje u monarhiji. I bez obzira na kulturu i etičku reformu, počeli bi se promjenjivati ti odnošaji, čim bi se u ovoj poli monarhije provelo nacionalnu autonomiju. Kad bi se to provelo, onda bi se postavio temelj promjeni nesnosnoga stanja u Ugarskoj, gdje se na monarhiji osvećuje njezina nezahvalnost naprama Hrvatom i njezino ignorovanje Rumunja, Slovaka i Njemaca; onda bi ti narodi gledali većim pouzdanjem na ovu polu, ili, kako on to veli, na „Austriju". Dalnjom konsekvencijom bi dakako imala postati iz ciele monarhije sve jedna „Austrija"; a u njoj bi Njemci — to list uvjek nit jasno nekaže, al kadkod mu ipak izbjegne — igrali prvu ulogu a njemački jezik uživao stanovite velike povlastice, jer treba jedan jezik kao službeni, kao uredovni, kao razpravni, jer je njemački kulturan, i slični jer.

I koliko se „Austrijci" kazali da hoće da budu jednako pravedni naprama svim narodom, i koliko nam mogu biti simpatični dok govore s nesnosnosti odnošaja u drugoj poli monarhije, i koliko se u tom i slagali s njimi, to moramo biti s njimi jako oprezni.

To nam kaže takodjer člančić, što ga je list donio njeki dan prigodom 1900 godišnjice Teutoburške bitke, spomendana na nju, pod naslovom „Sloga". U toj bitci godine 9.te poslie narodjenja Isusova potukli su germanski Heruski pod vodstvom Arminija rimsku vojsku, i tako učinili kraj rimskoj provinciji izmedju Labe i Rena. To je, veli rečeni list, znamenito ne samo za Njemačku, nego i za „Austriju". Bez toga bio bi povjestni razvoj „Austrije" nemoguć....

Nego još je nješto što imamo pred očima, spominjuć se one bitke — veli list.

Rimski car August, za kojega se je ona bitka bila, poslao je u Germaniju svoga rodjaka Germanika sa mnogo vojske. Nasliednik Augustov car Tiberij opozvao je Germanika poručiv mu: Heruske može se prepustiti njihovoj neslozi.

I u istinu medju Heruski zavladala je nesloga, mnogi njih su se predali Rimljanom u službu, Arminijeva žena i sin poginuli su pod rimskimi rukami, Arminija samoga, pobjeditelja, sami su Njemci ubili.

Na njemačkoj neslogi gradio je Rimljanin — kliče „Österreichische Zukunft". Nijedan povjestni dan kao onaj rečene bitke nemože Njemcem istodobno kazati, što njihova sloga može i koliko njihova nesloga razara.

I sada je u srednjoj Europi mnogo u igri, i sada kad su njemački predjeli u Austriji ugroženi (tako?!) nuždno je pozivati na slogu, i odvraćati od nesloge.

Tako pišu „Austrijanci", Njemci Austrije, i to oni koji se prikazuju prijatelji Hrvata i drugih Slavena, Njemci kojih narodnosti je i vladajuća kuća, Njemci koji imadu svu vlast i na van i u nutarnjosti u svojih rukah, Njemci za kojimi stoji, jako Njemačko carstvo!

A mi Hrvati, mi Slaveni monarhije, koji svega netom rečenoga nejmamo, mi kao da nepotrebujemo sloge, mi kao da se nebojimo nesloge!

Kod nas nesamo da ima Hrvata koji neće da znadu za Srbe, i Srba koji neće da znadu za Hrvate; nego i medju Hrvati samimi, i medju Srbi samimi, kao i medju Slovenci samimi, i medju Česi samimi, ima baš danas, kad bi više no ikad trebali sloge, i kad neslozi nebi nigdje smjelo biti ni traga, toliko stranaka i strančica, koje se glodju, grde, psuju medju sobom, da naši neprijatelji netrebaju da s nami ozbiljno nit računaju. Oni si mogu klicati: Hrvate, Slavene, može se prepustiti njihovoj neslozi! Pače oni su prepušteni svojoj neslozi. Mnogi njih dali su se u službu Madjarom, drugi „Austrijancem" — Njemcem. Mnogi su pod rukami Madjara, mnogi pod rukami „Austrijanaca — Njemaca poginuli. Mnoge, i vodje, sami su na razne načine ubili.

Njemci su se bili opametili. I danas, prem složniji od nas, i prem imadu toliko toga čega mi nejmamo, zovu se na slogu, na to veću posvemašnju slogu.

Kad će kod nas nestati nesloge, koju podržavaju i kojoj nas prepuštaju naši dušmani?!

Kad će kod nas zavladati sloga, te će s nami složnimi medju sobom a nevodjenimi od naših dušmana, ovi ozbiljno početi računati s nami?!

Cestogradnja predvidjena za Istru u proračunu za 1910.

Evo cestogradnja što jih je c. kr. vlada predvidjela za razne predjele Istre u proračunu za godinu 1910., i to u proračunu ministarstva za javne radnje:

Popravak Riečke državne ceste izmedju Bazovice i Obrova. Cielokupni trošak proračunan je na 280.000 kruna. U proračunih za 1907. i 1909. bila su predvidjena dva obroka u skupnom iznosu od 80.000 kruna. Za godinu 1910. predvidjeno je 20.000 kruna.

Državni prinos k gradnji ceste iz Zabića u državnu šumu Dletvo od 1400 kruna, na cielokupni trošak od 8200 kruna. Cesta je nuždna za izvažanje liesa.

Izgradnje takozvano usporedne ili paralelne ceste u lječilišnom predjelu Opatijskom. Cielokupni troškovi za tu cestu iznašaju 781.000 kruna. Za izgradnju te ceste doprinaša občina Volosko-Opatija 100.000 kruna, lječilišna uprava Opatijska 100.000 kruna, občina Veprinac 20.000 kruna. U godinah 1907., 1908. i 1909. bilo je predvidjeno sa strane države u trih obrocih 280.000 kruna. Za godinu 1910. predvidjeno je 200.000 kruna.

Državni prinos za proširenje Plominske državne ceste između Lovrana i Opatije, od 58·4 do 63·0 klm. Na toj pruzi bila je obstojavša cesta proširena za 7 metara prigodom gradnje električne željeznice Matulje—Opatija—Lovran. K troškovom za provedenje te radnje, koje ima dotično poduzeće (Münz) dokazati, obvezala se je država doprinesti 50 po sto, u iznosu od najviše 65.000 kruna. U godini 1909. bio je predvidjen prvi obrok od 13.000 kruna, i sad je isto tolik drugi obrok za godinu 1910.

Državni prinos za dovršenje lučke ceste u Brseču od 1.000 kruna. Sva radnja stojati će 3.240 kruna.

Državni prinosi za izgradnju odnosno popravak cesta na otoku Krku. Obzirom na narodno-gospodarsku znamenitost koju ima izgradnja odnosno popravak cestne mreže na tom otoku doprinesti će država 60.000 kruna k dotičnim troškovom, koji iznašaju približno 100.000 kruna. Za godinu 1910. predvidja se prvi obrok od 10.000 kruna.

Državni prinos za izgradnju ceste Labin—Ravno. Troškovi za tu cestu proračunani su na 67.500 kruna. Država osjegurala je prinos od 20.000 kruna. Prvi obrok od 7000 kruna bio je uvršten u proračun 1909., drugi isto tolik uvršten je u proračun 1910.

Državni prinos za izgradnju ceste između Labina i Barbana. Prvotno bili su troškovi proračunani na 305.344 krune, te se je država bila obvezala na prinos od 140.000 kruna. Pošto su troškovi povišeni na 404.000 kruna, to je država povisila svoj prinos na 180.000 kruna. U godinah 1900.—1906. bijaše predvidjeno u sedam obrocih 140.000 kruna. Za godinu 1910. predvidjen je osmi obrok od 20.000 kruna.

Državni prinos za izgradnju ceste Sošići—Lim. Odnosni troškovi proračunani su na 49.000 kruna. Država se je obvezala na prinos od 14.000 kruna. U proračunu za 1909. bio je predvidjen prvi obrok od 7000, u proračunu za 1910. predvidjen je drugi obrok takodjer od 7000 kruna.

Državni doprinos za izgradnju ceste od Sv. Ivana od Šterne preko Montrilja do Karojbe na Puljskoj državnoj cesti. Troškovi su proračunani na 75.000 kruna. Država je osjegurala doprinos od 30.000 kruna. U pet obrocih od 1905.—1909. bila je već predvidjena sva ta svota doprinosa, al se doprinos od 10.000 kruna za 1905. nije potrošio. Sad se predvidja za 1910. doprinos od 10.000 kruna.

Državni prinos za izgradnju ceste Cittanova—Tar. Izgradnja te ceste pričinja se nuždnom, pošto će se njom skratiti put izmed Cittanove i Tara i susjednih mjesta za kakvih 80 kilometara. Troškovi su proračunani na 70.000 kruna. Država osjegurava doprinos od 42.000 kruna, i predvidja za godinu 1910. prvi obrok od 21.000 kruna.

Državni prinos za izgradnju spojne ceste od Karseta između cesta Buje—Umag i Buje—Piran sa odiljenjem preko Gumbaći i Ljubjano do občinske međe Kaštela. Troškovi te ceste su proračunani na 45.000 kruna. Država će doprinieti 10.000. Prvi obrok od 5000 kruna bio je predvidjen godine 1909. sad je drugi jednak prvomu.

Državni prinos za izgradnju ceste iz Truška u Sv. Anton. Cielokupni trošak ceste je proračunan sa 28.000 kruna. Država se je obvezala sa 8000 kruna, od kojih 4000 bile su predvidjene za godinu 1909., a 4000 su za godinu 1910.

Eto to su ceste koje se grade ili se imadu graditi ili početi graditi godine 1910. doprinosi države u našoj pokrajini Istri.

U tom izkazu nuždnih cestogradnja će mnogi uzalud tražiti ceste kojih izgradnja je takodjer jako nuždna. Na otoku Cresu se je doista izgradila glavna cesta sa sjevera, od Beloga do Osora, ali koliko je nuždnih pokrajnih cesta, bez kojih je narodu, onako težak život još jače otežčan. Koliko je nuždnih cestogradnju u Podgradskom sudbenom kotaru, pa u Koparskom, Buzetskom, Pazinskom, Labinskom. Ufajmo da će i te na red doći u najkraće doba. Medj i tim će se valjda graditi ili bar popravljati cesta takodjer u Istri sa novcem što je predvidjen za utaljenje biede usljed elementarnih nezgoda. Taj novac iznaša za cielu polovicu monarhije 3 milijuna kruna. Nješto bi moralo pripasti i Istri, koja je u mnogih krajevih u trajnoj biedi, a u kojoj bijaše i ove godine u mnogih predielih mnogo svakojakih nezgoda.

Naši će zastupnici za stalno i na dalje kucati i sve moguće poduzeti a da se ceste svuda onuda po Istri gradi gdje je to nuždno.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

† **Josip Srdoč.** Prošlog četvrtka preminuo je ovdje viši majstor Arsenala u miru g. Josip Srdoč. Blagi pokojnik, rodom iz Kastavštine, slovio je uviek kao dobar i pravi rodoljub, sudjelujuć i kao član svih naših društava i sam osobno u našoj narodnoj borbi, te je u narodnom duhu odgojio svoje dvie kćerke kao vatrene Hrvatice. Sprovod pokojnika bio je u subotu 20. t. mj. uz veliko saučešće naroda.

Rodoljubnoj obitelji naše iskreno saučešće, a milom pokojniku: Vječni mir i pokoj!

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju 28. t. mj. predstavljat će se „Kućna kapela Dra. Fausta ili Razbojnička krčma u šumi", lakrdija u 3 čina a 7 slika s pjevanjem. Ovu krasnu lakrdiju uredstavljaju svagdje sa liepim uspjehom, te se občinstvu uviek dopadno radi zdrave šale i pjevanja. Tko želi da nedjelju u večer sprovede u ugodnoj zabavi, neka pohrli na ovu predstavu u Narodni Dom.

Velika skupština u Narodnom Domu. U nedjelju dne 28. t. mj. u 10½ s. prije podne biti će u velikoj dvorani Narodnog Doma velika pučka skupština, na kojoj će se raspravljati o skupoći života i pomanjkanju stanova u Puli. Upozorujemo naš

narod u Puli, osobito radnički, na ovu važnu skupštinu, da dodje čuti govornike, koji će obširno govoriti o tim životnim pitanjima za sve nas a napose za radništvo.

Zahvala Nj. Veličanstva Dalmatinskom skupu u Puli. Prigodom imendana Nj. V. cara i kralja dne 4. oktobra t. g. izrazio je Dalmatinski Skup u Puli svoje homogialne čestitke, na što je Nj. c. i k. Apoštolsko Veličanstvo udostojilo se narediti, da se Dalmatinskom skupu u Puli priobći Najvišnju zahvalu.

Za Družbu.

U nedjelju dne 21. t. mj. sakupljeno je u veselom društvu u Medulinu u korist ondješnje podružnice K 4·44, koje je utjerao stolovnatelj Josip Ravnić globama od neposlušnog društva.

Zanimiv je u današnjem broju našeg lista **iskaz sreće** od Samuela Heckscher senr. u Hamburgu. Ova kuća je radi brze i točne isplate dobivenih iznosa ondje i u okolici zadobila takav glas, da i na ovom mjestu upozorujemo svakoga na današnji oglas.

Narodna Tiskara LAGINJA i drug.
PULA, ulica Giulia br. 1
imade slijedeće knjige na skladištu:

Prof. J. V. Perić: **Theokritove „Idylle"** K 2·—

A. Dobronić: **„Naše glazbene prilike i neprilike"** K 2·—

Marija Koludrović: **„Praktična slovnica ruskog jezika za Hrvate ili Srbe"** K 3·—

Milan Marijanović: **„Svakdašnjost"** igrokaz K —·50

Zlatka Vučenović: **„Gospodarsko oruđje i strojevi"** sa 34 slika K —·40.

Lošinjski kotar:

Strast creskih talijanaša. U tršćanskih novinah čitamo dopis iz Cresa, kojim se javlja, da je obćinsko zastupstvo u Cresu obdržavalo dne 18. o. mj. svoju sjednicu, te da je ono mudro zastupstvo medju ostalim zaključilo, da se neima podieliti mjesto učitelja u Martinšćici jednomu natjecatelju jer da je **strastven** agitator (čitaj: sviestan Hrvat). Za to mjesto razpisati će se opet natječaj po savjetu mjestnog školskog vieća te će valjda slavni otci grada Cresa čekati dok se prijavi za hrvatsku školu u Martinšćici kakav narodni odpadnik a la Marchi i drugovi!

U istoj je sjednici „l'onorevole" Duimovich tužio nadzornika ribarstva Sulčića, da neobavlja pravilno svoju službu i da se ga prijavi pomorskoj vladi u Trstu. Ali da je Sulčić — šarenjak ili odpadnik — e, i kako bi bila pravilna njegova služba! Taj predlog podupri su i „onorevoli" Bolmarcich i Crulich, dodavši, da treba prosvjedovati proti postupanju Sulčićevom, koji da je neutrudljiv hrvatski agitator i glava stranke protivne gradi.

Di grazia, gospodo talijanaši: Dujmović, Bolmarčić i Krulić, zar se mora tako podkopavati obstanak siromašnog i odvisnog čovjeka jedino za to, što nepuše u rog onih, koji traže spas pod repom lava sv. Marka? A šijor načelnik Jure, koji je nekoć bio tako nepristran — šta će na to?!

Krčki kotar:

Iz Baške. Iza pisanja u „Našoj Slogi", stvari su okrenute na bolje. Iza kiše eto sunca. Dobili smo nove ravnajuće učitelje i to one, koje smo i željeli. Znadem, da će im sada u početku biti teško, ali neka ne sustanu na započetom radu. Čujem, da se dosta i novih učila nabavilo i to sve da je platila obćina. Lijepo je to, da ih obćina potpomaže, dakako koliko može. Obćinske financije, koliko mi je poznato, nisu najsjajnije, pa ipak izvanredne eto potpore za školske potreboće. Ali ipak dr-žim, da bi za školska učila moralo skrbiti i kotarsko školsko vijeće. Neznam, da li je što pitalo; ako pak nije, zašto ne?

Evo već i nove škole! Gradnja već stže do prvog kata. Čekaj dok se dogradi, pak da ju vidiš u cijeloj svojoj veličini i ljepoti. Palača, gradska palača biti će to. Najveća, a i najprostranija zgrada će biti to u Baški, a možda i na otoku. U njoj će biti smještena muška i ženska pučka škola, nautičko-trgovački tečaj, koji se ovdje baš sada mora otvoriti, stanovi za četiri učitelja pučkih škola i ovoga trgovačko pomorskog tečaja, obćinski ured i jedna velika obćinska dvorana na raspolaganje obćinskom zastupstvu. Eto takovu zgradu narod će si podignuti dobrovoljnimi prinosi. Narod se naime razdijelio u 10. razreda. Svaka glava obitelji metnuta je u razred prama imetku, koga posjeduje, a uplatit mora u tri godine u trim jednakim dijelovima. Prvi razred je 200 kruna, a 10. razred je 20 kruna. Izmedju jednog i drugog razreda razlika je po 20 kruna. Prva rata je već skoro sva uplaćena. Na taj način obćina će dobit kojih 50.000 kruna. Lijepa svota za obćinu, koja financijalno slabo stoji. Pripomoći je nešto dala i Vlada, ali to je veoma malo. Čujem, da će se ju opet nešto zamolit. Pak neka; tko kuca, njemu se i otvara.

Obćina je sama osnovala i svoje zdravstveno okružje. Raspisala je u svoje vrijeme natječaj za svoga liječnika i našla ga je u osobi g. Dr. Justina Karlinski. Vrstna je to sila bila, po narodnosti Poljak. Bio je umirovljen kotarski i vojnički liječnik, odlikovan raznim redovima od naše i od drugih država. Što je najglavnije bio je pisac svoje struke. Malo smo ga uživali, jer se je preselio u vječnost. Pokoj mu vječni, a od Boga plata za ono dobra, što je ovdje u ono kratko vrijeme učinio ovom narodu. Sad je ponovno otvoren natječaj.

Ove godine u Baški otvoreno je lijepo moderno gradjeno, a i uredjeno kupalište sa 36 kabina i to polovica odijeljena za žene, a polovica za muškarce. Prva je ovo godina prošla, a bilo je kod nas, kao za početak, nešto preko 30 stalnih gostiju i to samih Čeha. Domaće ne računam. Do godine, ako Bog da, svrnut će se ovi isti opet k nama, a rade već sada i kod drugih svojih zemljaka, da se do godine ovamo svrate, te ako se taj očetim putem nastavi evo ti čistog slavenskog kupališta na obalama ovog divnog našeg mora. Česi to žele a zato se i veoma zauzimlju. Kupuju oni i naše „Zablaće". To vam je prostrana livada položena tik do mora, a zapremа 58.000 četvornih metara. Molbu za kupnju ima obćina u svojim već rukama i već je stupila snjima u pregovore. Položaj je prikladan za kupalište. Pjeskovita vam je to obala preko kilometar duga polagano se spušta u more, a u zaledju „Zablaće". Od obale u more može se čovjek spustiti i do 30 metara, a uvijek gazi po morskom dnu. Obćini bi to višestruka bila korist. Unovčila bi to zemljište, koje ne nosi ni filira koristi, nego obćina mora još i porez plaćati. Česi bi to zemljište upotrijebili za zgrade, igrališta ili što slična. Nije dosta što bi ovdje živjeli, nego bi obćina vukla interese na glavnicu, mećala bi obćinske namete na zgrade, zemljište i drugo što bi već bilo, a sama bi se oslobodila od plaćanja poreza na isto zemljište. Ako stvar uspije, onda će i Baški svanuti ljepši dani budućnosti.

Spomenuo sam već trgovačko-pomorski tečaj. Evo baš sada raspisan je bio natječaj za kapetana, koji bi predavao na toj školi. Za sada jednogodišnji imao bi se proširiti u dvogodišnji, ako stvar uspije. Vlada dala je potporu, a dala je i pokrajina a i trgovačko obrtnička komora. Jedan put, hvala Bogu, da su se ove zadnje dvije maknule stimi potporami; jedan put da znadu da i mi živimo, mi Hrvati. Ipak dužnost je zahvalit njim se u ime naroda.

Kako čujem, ide naš omiljeli župnik, zastupnik naroda i prisjednik na zemaljskom odboru u stalno stanje mira. Teško nam je evo već drugu godinu bez njega, a sada će nas za uvijek pustiti. Mnogo je ovdje dobra učinio, mnogo dobrih savjeta dao. Ipak neka otide, daleki su puti gospodnji, ali duh njegov boravit će snama. Neće nas zaboravit; pomoć i zagovor njegov neće u nijednoj stvar nam uzmanjkat. Dobri Bog neka ga uzdrži čila i duhom jaka dugo ne dobro ovog a i cijelog našeg naroda.

Kod popunjenja župničkog mjesta bilo bi dobro, da se uzme u obzir i glas naroda, jer nije narod za župnika, nego župnik za narod. Kao što se tužimo na svjetovne oblasti, kad nam koga protiv volje nametnu, tako bi morale i duhovne stim na čistu biti. Tada će narod i župnik u ljubavi živjeti, a gdje je ljubav ondje je i mir, a gdje je mir, tu je i Bog.

Od nas se je danas oprostio i naš duhovni pomoćnik častni g. A. Antončich. Talijan je on po narodnom čutjenju, ali kod nas bio je samo uzor svećenik. Politikom protiv nama ovdje se nije bavio, nego bio je, ako ne znama, uvijek neutralan. Preporučamo mu, da ostane i na dalje isti, gdje bio da bio.

Na koncu konca obćina kani otvoriti i dječje zabavište. Vlada je obećala potporu, a pokrajina već i podijelila. Ponovna njoj hvala! Ali to sve neće biti dostatno, nego najveći teret morat će obujmit obćina. Obćina simo, obćina tamo. A dali će moći sve to obćina? Ne bi li se moglo i tu joj pomoći? Što bi bilo da se javno sabiru prinosi kroz godinu za tu lijepu ustanovu, naime za odgoj naše djece. Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača, kaže nas narod. Narod će se odazvati, samo netko treba da stupi napred, pak na posao. U kolo se vi mladi, ako ste željni rada, podijelite si uloge, pak onda kušajte raditi, posla je i odviše. Do vidova!

Voloski kotar:

Vjenčanje. Dne 17. o. mj. vjenčao se je g. Ivan Vlah sin čestitog našeg rodoljuba g. I. Vlaha-Vićića iz Trinajstića — obćina Kastav — sa dražestnom gospodičnom Anticom Majetić. Bilo sretno!

Pazinski kotar:

Iz Pazina mjeseca novembra 1909.
(Konac.)

Iz onoga što gore navedosmo, slijedi, da Monsignor Kalac ništa ne pohrvaćuje, da je sjegurno i Tantum ergo i drugo šta u crkvi bilo hrvatski, i da talijanaši idu samo za time, ne iz pobožnosti već iz politike, da se svaka hrvatska riječ iz crkve izbaci i da crkva skupa sa župnim uredom bude imprimirana sa talijanskim karakterom. Tà tko sluša prekarno uvedene talijanske predike monsignora Monti-a? Par žena i nitko drugi! I de facto više ih nemože biti za vrijeme talijanske predike, barem Pazinčana i Pazinka ne, jer je od davnine u njima usadjena hrvatska molitva, koju ni danas usprkos silnoj agitaciji ne može pobožnik ili pobožnica promijeniti sa talijanskom. Imade tuj i gospodja i gospode, koji mole hrvatski „Oče naš", jer drugače neznadu. A kako bi drugače moglo biti? Prezimena skoro svih familija, imena gradskih predjela, bližnjih voda, šuma, pašnjaka itd. nam najljepše dokazuju, što je u narodnom smislu grad Pazin, kao n. p.: Mrak, Kovač, Kaligarić, Polusta, Arić, Sloković, Ivančić, Jačić, Žnjidarić, Šegar, Čeh, Primc, Stupar, Ivić, Pilat, Lovrinić, Matić, Dobrila Grubišа, Antonić, Drndić, Lukšić, Godina, Grbac, Golob, Dragovina, Paulišić, Šajković, Gustin, Glavić, Strpin, Dorčić, Ujčić, Matejčić, Vičić, Ritoša, Uljanić, Orbanić, Tenčić, Kuhar, Puhar, Orlić, Sirotić, Jedrejčić, Bertoša, Stihović, Načinović, Mican, Orlović, Jurale, Lukatić, Marijon, Matijašić, Cuburа, Ambrožić, Lovrić, Paladin, Mečar, Stronić, Uršić, Valinčić, Margetić, Bakarčić, Perčić, Glavina, Pataj itd. — Pristava, Ulica, Vrtliće, Montrilj, Buraj, Stari grad ili Kaštel, Graban, Na moste, Bekvari ili Kafrić, Prodol, Dršćevka, Jama, Jamica itd. — Stran, Pilj, Oščica, Orljak, Brestovica, Rijavac, Bedenac, Studenac, Parovac, Zudeka, Ajdovica, Vela i mala Presika, Šopac, Knjezovica, Oršje, Volovica, Va stenah, Mala Učkica, Dubravice, Žljeb, Draželj, Vranica itd.

Sve familije od gore spomenutih i drugih nenavedenih govore hrvatski, a do nedavna bio je skoro svuda hrvatski jezik interni jezik familije. Ovu promjenu prouzročila je silna agitacija skupa sa talijanskim školama. Ali krv nije voda i ljubav do svoga ne može tako lahko izginuti, tako to je temeljitog ufanja, da će talijanaši zapustiti svoje krivo stanovište, da će svim sreem i svom dušom svojom zagrliti svoju majku Slavu, te da će postati pravim sinovima iste bilo u crkvi bilo izvan ove. Ovoliko čineći, razveseliti će se duše njihovih pokojnika, a potomci biti će im vrlo zahvalni. Zastavom ljubavi i mira proći ćemo našim drevnim gradom, pjevajući naše stare pjesme „Sedela tužna grlica", „Zaspal Pave", „Majka Maru" i druge, te ćemo na glavnom trgu u znak obrane pred tudjincem gromko zakliknuti: „Pazin-grad je naš!".

Iz Pazina, mjeseca novembra 1909. Uslijed premještenja sudskog pristava Dra. Mata Oršića iz Pazina u Krk dolazi na njegovo mjesto njeki Dr. Nazarij De Mori, negdje iz Kopra, koji ne znade hrvatski ništa te koji će teško, jer stara kuća i kao djak i kao namještenik kod suda i jer Kopršan, ikada naučiti hrvatski toliko, koliko treba jednomu sucu, da korektno piše i govori.

Sudac mora da točno i savjesno vrši svoju službu, a to može on tek onda, kad dobro znade zakone i odnosne naredbe te kad je dobro upućen ne samo u literarni jezik već i u same dijalekte ovog jezika.

Predpostaviv ovoliko, čudimo se no malo, da viša sudska vlast imenuje sucima takve ljude za sudski kotar Pazin, koji broji — polag zadnjeg popisa pučanstva — 26.158 Hrvata, a tek 1742 Talijana recte Talijanaša, te koji broji sada sjegurno još više ljudi našeg jezika. Ovaj postupak ne odgovara nikako onom „svetom poslanstvu", štono ga sudac i uopće činovnik imade.

Naši odvjelnici, naši zastupnici, naše općine neka podozmu energične korake proti takvom postupku više sudske vlasti, osobito sada, kad ima uzslijediti imenovanje **„velikog suca"** zbog odlaska dosadanjeg u Trst. Govori se o imenovanju na račun raznih osoba, nu u **ovom kotaru**, koji je uz koju talijanašku sitnicu **hrvatski**, mora da bude i sudsko osoblje od velikog suca dole **hrvatsko**, jer samo od takvog osoblja može se sa sjegurnošću očekivati dobro poznavanje i literarnog jezika i njegovih dijalekata a uslijed toga točno i savjesno vršenje službe. A kako je danas sa ovim sudom? Čast i poštenje svima, all treba toga **puno puno ispraviti**. To znadu svi oni, koji moraju na sud, osobito pako odvjetnici, kojima stavljamo cijelo ovo sudsko pitanje sa svom njegovom težinom na srce. Došlo je vrijeme za razne reforme, nek se reformira i sud, koji leži upravo u srcu hrvatskog kotara. Dosta je toga pašovanja i sa strane viših i nižih i sa strane tobožnjih ravnatelja i neravnatelja. Justitia, justitia nek vlada!

Razne primorske viesti.

Jeli moguće? (Ukinuće porabe „Slaventa" u tršćansko-koparskoj biskupiji.) Iz posve pouzdana izvora doznajemo, da je tršćansko-koparski biskup preuzv. g. Dr. Nagel izdao u najnovijem broju svoga glasila „Curia Episcopalis" naredbu, kojom

ukida porabu „Slavela“ kod sv. mise (a valjda i porabu hrvatskog obrednika) u čitavoj biskupiji, izuzam za ... da župe i kapelanije dekanata Kastavskoga.

Ova će viest, koja se čini na prvi pogled nevjerojatnom, silno uznemiriti naše čestito svećenstvo i naš bogoljubni narod, kojemu je „Slavel“ prirastao srcu i duši.

Za danas odustajemo od svakog tumačenja tog najnovijeg poduzeća tršćansko koparskog biskupa proti narodnoj svetinji u našim crkvama — jer čekamo da nam dodje u ruke dotični biskupski dekret. Očekujemo u ostalom svakako, da će se u tom poslu oglasiti naše svećenstvo te svi Hrvati i Slovenci rečene biskupije.

Carevinsko vieće opet se otvara. Iz zastupničkih krugova doznajemo, da su dobili od predsjedničtva državnoga sabora pozive k sjednici za jučer dne 24. o. mj. u 2 sata poslje podne.

U ovoj sjednici dolazi na dnevni red prvo čitanje raznih vladinih osnova, a medju ovimi i prvo čitanje osnove o privremenom proračunu za tri mjeseca za god. 1910.

Vlada kani izposlovati od državnog sabora opunovlaštenje za sklopljenje većeg zajma za pokriće raznih operacija. Kako nam pišu iz Beča položaj je u parlamentu silno kritičan, jer se slavenski zastupnici žestoko opiru današnjoj posve njemačkoj vladi. Radi toga nije mnogo izgleda, da bi moglo sadašnje zasjedanje državnoga sabora pod ovom vladom dulje vremena trajati.

Za učiteljice. Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru imade izpražnjenih nekoliko učiteljskih mjesta. Gdjice učiteljice, koje se žele natjecati, neka izvole dostaviti što prije svoje molbe na Ravnateljstvo družbe u Opatiji.

Podpuna valjanost ljekarničkih izpita na veučilištu u Zagrebu za djake iz Istre i Dalmacije. Kako doznajemo iz zagrebačkih novina odredilo je austrijsko ministarstvo bogoštovja i nastave, da se novi ljekarnički zakon ima tumačiti u smislu, da ljekarnički izpiti, što ih Dalmatinci i Istrani položiše na zagrebačkom sveučilištu imadu podpunu valjanost za prošlost i budućnost.

Konobarske cedulje za Družbu. Konobarske cedulje za propagandu Hrvatstva, koje je klub „Ćirilo Metodskih zidara“ već bio oglasio, stavljene su ovih dana u promet, te ih svaki krčmar, gostioničar i kavanar može naručiti od kluba „Ćirilo-Metodskih zidara“ ili od Hrvatskog konobarskog društva u Zagrebu. Veličina je kao obične računovne cedulje. Gore je „Ćirilo-Metodski“ znak i upisano 2 fil. za budjenje hrvatstva, ova 2 fil. se uračunavaju gostu. Preporučamo konobarima u hrvatskim gostionama i kavanama, da naruče ove cedulje, te da jih što više uporabe.

Hrvatske narodne poslovice. Tako je naslov omašnjoj knjigi od preko 600 strana, koju je uredio i u sviet opremioveć. Vicko J. Skarpa, a tiskala i izdala Hrvatske Tiskara dr. Krstelj i drug. u Šibeniku. Obilan izbor, poučno štivo, a materijal razporedan, da je priručan za brzo ga naći. Ciena je knjizi broširanoj K 5·—, a tvrdo uvezanoj K 6·—, te se dobiva kod rečene tiskare.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

ZAHVALA.

Podpisana duboko ganuta ćuti se dužnom najtoplije zahvaliti svima onima, koji su na razne načine nastojali počastiti uspomenu njihovog nezaboravnog

Glavara obitelji.

Posebno pak zahvaljuje c. i k. zapovjedničtvu Arsenala, ravnateljstvu brodogradnje, kao i pošt. upraviteljstvima Čitaonice, Gospodarske Sveze, Vinarske Zadruge i Sokola.

Napokon najsrdačnija hvala veleč. g. popu Antonu Janko, koji se puno brinuo toli za dragog pokojnika koli za obitelj; isto tako odličnim obiteljima Meisner-Hans-Sardoz, M Serdoz, G. Petinelli i Bajer.

Svima bez razlike naša vječna harnost.

PULA, 22. novembra 1909.

Obitelj SERDOZ.

Broj 5096.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na drugo sistemizirano mjesto općinskog pisarnika ili kanceliste sa godišnjom plaćom od kruna 1440·—, plativih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. 8. 1907.

Molitelji za ovo mjesto moraju dokazati, da su svršili sa dobrim uspjehom hrvatsku pušku školu te da su isto sa dobrim uspjehom prakticirali barem tri godine u jednom občinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne oblasti ili kod c. k. bilježnika ili kod odvjetnika. Molitelji, koji znadu uz hrvatski takodjer talijanski jezik, imadu prednost.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 18. decembra 1909 inclusive.

Glavarstvo općine

u Pazinu, dne 23. novembra 1909.

Glavar:

Dr. Kurelić.

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Novy Hradek, Česka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.

Tvorničke ciene.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakovo nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja noguh i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk

ZAGREB.

Najveći zgoditak sv. 600,000 Maraka	Iskaz sreće	Dobitke garantira država

Prvo vučenje 16. decembra.

Poziv na učestvovanje

u raznim dobitcima velike novčane lutrije, za koje jamči država Hamburg, u kojoj se mora sigurno dobiti

9 milijuna 841,476 Maraka.

Najveći zgoditak u najsretnijem slučaju

600,000 Maraka

odnosno:	Glavni dobitci po
Maraka 560,000	Maraka 300,000
„ 550,000	„ 200,000
„ 540,000	„ 100,000
„ 530,000	„ 60,000
„ 520,000	„ 50,000
„ 515,000	„ 45,000
„ 510,000	„ 40,000
„ 305,000	„ 30,000
„ 303,000	„ 20,000
„ 302,000	„ 15,000
	„ 10,000

i t. d.

U svemu sadržaje lutrija, koja sastoji od 7 razreda, 100,000 srećki sa **48,405** dobitaka i **8** premija, tako da skoro

polovica svih srećki sigurno mora dobiti.

Dobitci rastu od razreda do razreda i najveći dobitak 1. razreda iznosi sv. M. **50,000** a onaj 7. razreda sv. M **600,000.**

Uredovna ciena srećke 1. razreda iznosi za

cielu srećku	pol srećke	četvrt srećke
M. 6 (K 7)	M 3 (K 3·50)	M. 1·50 (K 1·75)

Uredovni sa državnim grbom providjeni nacrt lutrije, iz kojeg se vidi uloško za sliedeće razrede kao i točan iskaz dobitaka, šaljem na želju unaprijed badava i franko.

Svaki sudionik dobije službeni prikaz vučenja odmah iza vučenja.

Dobitci bit će isplaćeni odmah uz jamstvo države. Naručbe molim odmah, a najkasnije do

16. decembra.

Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft in HAMBURG 36.

ovdje izrezati

Naručbenica na gosp. Samuel Heckscher senr., Banka, Hamburg 36.

Pošaljite im...... cielu srećku à M. 6.— (K 7. —)
pol „ à „ 3.— („ 3.50)
četvrt „ à „ 1.50 („ 1.75)

Naslov: ....

Iznos primate u priklopu doznačicom / izvolite podignuti pouzećem (Prekrižite ono što se ne odnosi na prijlijeku.)

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu:

Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helical Premier“ K 165, „Courir“ K 155.

Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Českа.

Upravo je izašao istarski žepni koledar

JORGOVAN.

Ciena 50 para.

Naručuje se kod

Tiskare LAGINJA i dr., PULA.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 16. listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6 45	odl.	PUNAT	dol.	4.60
6 —	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.—	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.40	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8 25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9 30	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijeda Petak Nedjelju
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.—
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	11 30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol.	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	6.30
3.10	odl.	„ . .	dol.	6 20
4.—	dol.	NEREZINE . .	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	Rab	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

Veliko iznenadjenje.

75.000 pari cipela.

4 para cipela samo za K 9·—.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je, da rasprodam veliku zalihu cipela duboko ispod tvorničke cijene. Ja prodajem 2 para cipela na povez za gospodu i 2 para za gospodju iz tanine ili crne kože, sa krpicom, jako zaštićeni podplati, vrlo lijepe najnovijeg kroja. Veličina po broju. Sva 4 para samo K 9·—.

Razašilje pouzećem

Središnja izvozna kuća cipela

J. GELB, Nowy Sandec br. 110.

Dozvoljena promjena ili novac natrag.

Seoska blagajna za štednju i zajmove u Žrnovnici kod Splita

želi nabaviti dobre vrsti žitije i to pšenice i ječma, s toga molimo pošt. g. trgovce, da nam izvole poslati uzorke i najniže cijene.

Seoska blagajna u Žrnovnici kod Splita.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Cijene vrlo nizke.

Nova trgovina!

Skladište potrebština za vezenje

NA VELIKO — NA MALO

EDUARD VELICOGNA

TRST, Piazza della Borsa br. 9, parterre i I. kat, Telefon br. 248.

Podpuni izbor svake vrsti svile, vune, platna, pamuka, kašto i sukna od svile i pamuka, platna, krpa i prtenina za vezenje itd. itd.

Radnje nacrtane, kao uzorci i zgotovljeni.

Obrazci najnoviji. – Uzorke šalje na zahtjev.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Platno zaostalo iza jedne vojničke naručbe.

Plahte bez šva

iz najbolje ubijeljene tkanine, 150 cm široke, 225 cm duge, komad K 2·60 Razašilje najmanje 1/4 tuceta pouzećem.

40—50 met. ostataka u dužini od 3—15 met., bez grieške i jednobojne, kanafas, oxford, zefir, platno, flanele itd. 1 omot K 15·— razašilje tkaonica ANT. MARSCHIK, Kiselka v Orlovih Horah (Češka)

Gradjevni limar za ukusne radnje

Josip Slamich

PULA, Piazza Carli 3

uveo je u svojoj radionici posebni odlo kosttrenja (kalajisanja) i na utapanje, posuda od svake kovine.

Prodavači mlieka, vlastnici hotela, gostione, kavana itd., koji su do sada radi javnog zdravstva morali drugdje obavljati te radnje, naći će sada u ovoj radionici sve polakšice.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Gospodari! Želite li da Vaše blago ostane *zdravo*, da Vam se *svinje (prasci) debele* te da ih *sačuvate od svih kužnih bolesti*, da Vam *krave* davaju *više i bolje mlieka*, da Vam se blago *jača*, redovito hrani *probavlja*, te da ga sačuvate od *kašlja, plućnog katara, naduvanja, sapekline, glista* itd. to upotrebljavajte samo

PRAH ZA BLAGO

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o koristnom djelovanju istoga.

Ciena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago

MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lik za *konje* i *volove* za *pojačanje* i *okriepljenje nogu, poslije teškog* i *napornog radu*, te *bolesti* u *križih* i *plećih*, kod *zgrčenih žila*, kod *upalo kopita* itd. Izvrstno djeluje kod *(prasaca) svinja*, kad nemogu na *nogami stati* i kad se opaža *slabost* na *blagu*.

Ciena jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra).

— Naručbe se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unapred pošalje.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih lijekova.

Svi u krojački salon Zovića !!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cijene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati živaći ztroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K;
1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K;
1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si. im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izvrstni cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Deženice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Broj 49. Pula, u četvrtak dne 2 decembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili pološkom com pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i uttuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplato.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 24. 11. 1909.

Nakon poduljeg odmora imao je danas državni sabor opet sjednicu. Sve su stranke već jučer imale svoje sastanke na kojima se je razpravljalo o položaju. Sa strane vlade i njezinih stranaka u parlamentu t. j. sviju njemačkih stranaka i „Poljskog Kola" činilo se najveći pritisak na „Slavensku Jednotu", da povuče natrag svoje prešne predloge i da tako otvori put razpravi o privremenom državnom proračunu. Predstojničtvo „Jednote" nije se dalo skloniti ni molbama ni grožnjom tvrdeći, da prešni predlozi „Jednote" nisu stavljeni u svrhu obstrukcije, već da su to u istinu stvarni i vrlo potrebiti predlozi i da se „Jednota" neda izbiti iz ruku jedino oružje, koje može i mora upotrebiti proti vlade, koja je Slavenima skrajno protivna.

Usljed te stalnosti ili nepopustljivosti „Slavenske Jednote" postao je položaj vrlo ozbiljan. Stranke većine ili vladine stranke znaju bo, da može „Jednota" sa ovimi prešnimi predlozi i drugimi, koje bi jošte mogla podnesti, zapriečiti svaki rad parlamenta, osobito razpravu o privremenom proračunu, koja leži najvećma vladi na srcu. Budućega bo mjeseca mora vlada imati odobren privremeni proračun bilo redovitim parlamentarnim putem, bilo tim, da se posluži zloglasnim § 14.

Sjednica parlamenta.

Na početku sjednice bučili su češki radikalci proti ministrom čim su se pojavili u parlamentu. Za vike i buke ustao je ministar predsjednik barun Bienerth te prestavio sekcijskog predstojnika Pop-a kao upravitelja ministarstva poljodjelstva. Istodobno priobćio je kući odstup čeških ministara t. j. ministra poljodjelstva Dr. Brafa i ministra-zemljaka Dr. Začeka.

Ministar financija podnio je osnovu o privremenom proračunu za 1910.

Stavljeni su novi prešni predlozi: Dr. Pergelt o tom, da se uzme u pretres vladinu osnovu o uredjenju porabe jezika u Češkoj i o ustrojenju okružnih oblastih tamo; zast. Seliger o zakonitom uredjenju narodnostnih odnošaja; zast. Vuković o izgradnji željeznice iz Ogulina preko Gospića do Pribudića; zast. Budzynowski o izdanju zakonitih ustanova za zaštitu proti trgovini sa varavim ljekarijama.

Na predlog zast. Kurande izabrati će se odbor od 52 lica, koji će imati da izpituje i proučava gospodarstvena i prometna pitanja tičuća se Bosne Hercegovine i Austrije.

Razprava o prešnih predlozih.

Na razpravu dolaze ujedno sliedeći prešni predlozi: Dr. Kramaŕa radi zaštite narodnostnih manjina; K. i E. Lewyckoga radi izdanja narodnostnog zakona za čitavu državu; Dr. Pergelta i Seligera.

Sjednica je prekinuta za 20 časaka dok se zastupnici upišu u imenik govornika. Priglasilo se je u svemu do 300 govornika, ali će riedki doći do rieči.

Prvi izmedju govornika kao predlagatelj došao je na red češki prvak Dr. Kramaŕ, da obrazloži prešnost svog predloga. On se je oborio na njemački centralizam, koji je naperen proti slavenskim narodom; zagovara autonomiju zemalja, označuje narodnostnu zaštitu kao posljedicu demokratskog načela, koji nepoznaje narode manje vriednosti. Govori zatim obširno proti njemačkom šovinizmu i proti njemačkom zaštitnom zakonu, što su ga prihvatili četiri njemački sabori. On zahtjeva ravnopravnost sviju naroda u državi; razlikuje gledom na medjusobno nadbijanje dvie kategorije naroda: ona koja je u velikom broju ili dobro zastupana u saborima i druga, koja nije nikako ili slabo zastupana. Govori proti sljeparskom načelu kod popisa pučanstva sa naobraćajnim jezikom. Što se tiče Čeha u Beču, reče, da nisu došli amo prosjačiti nego raditi i oni traže punim pravom, da se ih putem škole neraznarodi. Na koncu osvrnu se na prošlu koalicionu vladu, na demisiju čeških ministara pa se žestoko obori na posliednji govor ministra predsjednika u gospodskoj kući, kojim se je hotio zagroziti Slavenom ove države.

Drugi predlagatelj, rutenski zastupnik Dr. K. Lewycki obrazlaže prešnost svog predloga time, da je uredjenje narodnostnog pitanje neodklonivo i silno potrebito, a temelj tomu mora tvoriti narodna autonomija. Govornik se izjavi proti proširenju prava zemaljske autonomije, jer bi se tim u Galiciji ojačala poljačka vlast.

Drugi rutenski predlagatelj Dr. E. Lewycki, kaže, da su se narodi prevarili u svojih nadah u pučkom parlamentu, koji se prikazuje u istoj slici kano i predjašnji parlamenat kurija. Izjavi na koncu, da njegov predlog ide samo za tim, da pruži priliku da se bar jednom sa uredjenjem narodnostnog pitanja započme.

Njemački nacijonalac Dr. Pergelt potuži se na stanje Niemaca u Českoj, gdje su u manjini. Niemci da žele takodjer uredjenje porabe jezika kod oblastih i to putem parlamenta. Zagovara porabu njemačkog jezika kao niti, koja veže sav javni život, a to mora da bude, jer se drugim jezikom nebi razumjeli. Koji govori ili radi proti tomu, taj ruši državu. Na koncu zagovara ustrojenje okružnih oblasti u Českoj i uzima u obranu njemačke jezikovne zakone.

Beč, 25. 11. 1909.

U dugotrajnoj današnjoj sjednici carevinskoga vieća uzeo je medju ostalim rieč i ministar predsjednik barun Bienerth, koga su reć bi dobro ošinuli udarci jučerašnjeg govora zast. Kramaŕa. Prvi je progovorio o prešnosti svog predloga socijalista Seliger, koji je odlučno ustao za izmirenje naroda Austrije, koji troše svoja najbolje sile u borbi za jezikovna prava.

Ministar predsjednik

upravio je na uvodu na sve stranke molbu neka bi prešne predloge, koji su na dnevnom redu, brzo i ozbiljno razpravile, kako bi se što prije mogao razpraviti redovitim putem privremeni proračun, jer prieto u protivnom slučaju žalostne posljedice. U dalnjem govoru dotaknuo se ministar i pitanja bosanske banke, te nastojao obezkriepiti razne prigovore. Banka ta još nije ni započela svoje djelovanje pa neka zastupnici pričekaju dok se sastane bosanski sabor, koji ima u tom glavnu rieč. On se nada, da će to pitanje biti riešeno tako, da će zadovoljiti narod i članove carevinskog vieća. Iz govora predgovornika uvjerio se je ministar, da su svi trieźniji zastupnici odlučili da se stvori primirje izmedju naroda i stranaka, kako bi u monarhiji konačno zavladao mir. Na koncu zadeo se ministar osobito o zastupnika Kramaŕa, koji mu stalno neće ostati dužan. Slavenski su zastupnici često prigovorili ministru predsjedniku dočim su mu Niemci na koncu zaplieskali.

Ostali govornici.

Kršćanski socijal Miklas reče, da je i on za to, da se bar u odboru pokuša izmirenje naroda, premda je upisan bio kano protu-govornik.

Rutenski zastupnik Dr. Dniestranski upozoruje parlamenat obzirom na ozbiljan izvanjski položaj monarhije, na to, da se nebi rusinski narod posve mimoilazilo i tim ga tjeralo u zdvojnost.

Njemački nacijonalac Weidenhoffer odgovara zast. Kramaŕu da pitanje čeških manjina u dolnjoj Austriji, nije pitanje političko, nego gospodarsko.

Češki socijalista Němec pobija ponajprije navode ministra predsjednika pak se obara na namjestničtvo u Pragu. Narodnostno pitanje valja riešiti medjusobnim sporazumkom stranaka, pri čemu nesmije biti ni gospodujućih ni robujućih naroda.

Njemački kršćanski socijal Lang reče, da se riešenjem narodnostnog pitanja nemože više zatezati.

Njemački agrarac Grössl nastoji pobiti navode zast. Kramaŕa, koji da su za Niemce pogibeljni.

Slovenski zastupnik Grafenauer iz Koruške opisuje progonstva koruških Slovenaca, što ih moraju podnašati od zagriženih Niemaca. Govori obširno o tužnom stanju slovenskog školstva u Koruškoj.

Češki agrarac Kotlar govori o svenjemačkoj propagandi, koja imade svoje sjedište u Njemačkoj i odakle dolazi amo Niemcem moralna i materijalna pomoć.

Zast. Dr. Laginja izjavi u ime svoje stranke najprije hrvatski pak njemački, da će ona glasovati za prešnost sviju u razpravi se nalazećih predloga.

Pošto je jošto njemački radikalac polemizirao sa češkimi predgovornici prekinuta je razprava, koja će se nastaviti u sutrašnjoj sjednici.

Beč, 26. 11. 1909.

Na koncu jučerašnje sjednice priobćio je predsjednik, da su se konstituirali razni odbori medju kojimi je i bosanski, kojemu je izabran predsjednikom Dr. Šusteršić, te molbenički, kojemu je tajnik zast. Spinčić.

* * *

Današnja sjednica, u kojoj je nastavljena i svršena razprava o prešnosti poznatih predloga, trajala je od 11 sati prije podne do 11 na večer.

Prvi je posegnuo u razpravu svenjemački zastupnik Malik, koji je iznavao svojim nerazboritim govorom buru smieha i prigovora. U ostalom njega neuzimlje nitko ozbiljno pa nije ni vriedno, da se ni mi s njim bavimo.

Za njim je uzeo rieč češki radikal Dr. Baxa, koji je češkim jezikom označio stanovište svoje stranke prema prešnim predlogom izticuć kako se od današnje vlade nemože očekivati ništa za Slavene i kako se Slavenom neće pomoći promjenom ministarstva, već jedino promjenom sadašnjeg vladinog sustava.

Njemački radikal pl. Stransky govori o razlici starog i sadašnjeg parlamenta. Sadašnji je u toliko lošji, što se u njemu često razpravlja prešne predloge o narodnostnih pitanjih.

Talijanski zastupnik Bugatto pozdravlja izjave predstojnika velikih stranaka, iz kojih je razvidno, da bi se moglo u odbor nakon svestranih razjašnjenja odstraniti zaprieke narodnostnom sporazumku.

Socijalista Dr. Renner govorio je puna tri sata o raznih pitanjih, osobito pako proti sadašnjem vladinom sustavu i proti gradjanskim strankam.

Govorio je tako dugo po naručbi jer su se za njegova govora vodili vani pregovori izmedju njemačkih i slavenskih stranaka o tom, kako bi se našlo formulu ili način, po kojem bi sve stranke mogle glasovati za prešnost u razpravi nalazećih se predloga. I dok se nije našlo tu formulu valjalo je da netko govori. U tu svrhu govorili su jošte zastupnici Markhl i Dobernig dok se nije konačno priglasio za rieč zastupnik Dr. Stölzel, koji je kratko obrazložio tu formulu, na koju su pristali načelnici stranaka. Ta formula glasi: neka se izabere odbor od 52 lica sa nalogom, da se o uredjenju narodnostnih pitanja i s tim u savezu nalazećim se zakonskim osnovam i predlozima posavjetuje, da pri tom uzme u obzir razne odnošaje u pojedinih pokrajinah i da o tom izvjesti sabor u roku od 8 mjeseca.

Iza toga sliedile su izjave glavnih govornika, pojedinih predlagatelja i predstojnika klubova. U ime českih radikala, koji su podjgli silnu buku, izjavi zastupnik Choc, da je ta formula posebni predlog, koj se nemože prihvatiti, jer nebijaše u razpravi kao prešni predlog.

Kod glasovanja rečenog predloga ili formule zadobila je ista potrebitu većinu od 2 trećine prisutnih.

Tim je svršena ova burna i važna sjednica a buduća je određena za utorak dne 30. o. mj.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Mikulaševo. U nedjelju dne 5. decembra t. g. priredjuje „Prvi Istarski Sokol u Puli" u dvorani Narodnog Doma provebialnu „Mikulaševu večer". Zabave tog dana uviek su bez prederivanja bile najljepše, vrlo nestrpljivo očekivane i najbolje posjećene. Tako će nam i ovogodišnja „Mikulaševa

večer* pružiti dovoljno uzitka i zabave uz tamburanje, pjevanje, predstavu i ples. Početak je točno u 8 sati na večer; ulaznina za članove 50 para, a za nečlanove K 1. Pristup imadu samo članovi i pozvanici.

Upozoruju se posjetioci, da će darove za Mikulaševo primati u nedjelju cielo popodne jedan član Sokola, komu će se za svaki omot platiti 20 para uz namiru.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju 5. t. mj. neće biti predstave radi „Mikulaševe večeri", što je priredjuje I. istar. Sokol u Puli. Zato pak biti će predstava u sriedu 8. t. mj. na dan Majke Božje, koje večeri davat će se tri vesele aktovke, i to: 1) Poslie plesa, 2) Mala zabava, 3) Mirna kuća. — Ove sve tri vesele igre, izazvat će finom šalom i dosjetkom buru smieha. — Pečetak u 8½ sati večer.

Plesna škola za djecu. U subotu 4. t. mj. od 5—7 sati po podne počimlje u Čitaonici plesna škola za djecu članova i nečlanova. Podučavat će vrstan učitelj plesa. Tko želi šiljati svoju djecu u tu školu, neka se prijavi odboru Čitaonice.

Enopolio i Vinarska Zadruga. Glasilo zemaljskog kapetana Dr. Rizzi-a, puljski „Il Giornaletto" napalo je dosta žestoko u broju od 24 novembra talijanske članove Zemaljskog odbora, što su doznačili toli talijanskoj zadruzi Enopolio koli Vinarskoj Zadruzi u Puli jednaku podporu od kruna 10.000 te nadodaje, da Vinarska Zadruga nije bila one podpore vriedna, jer da malo radi. Taj je članak napadnute silno uzrujno. Da se pred svojom javnošću opravdaju s tog griešnog hrvatoljublja pričaju na dugo i široko u „Il Giornaletto" od 27. novembra, kako ono ne bijaše podpora nego predujam, nadoplativ iz državne podpore, te kako je novi Zemaljski Odbor bio postavljen pred gotovu činjenicu, pošto da je one predujme bio zaključilo namjestničko mješovito povjerenstvo za olakšanje biede još u aprilu t. g.

Nije naša nakana, da branimo Vinarsku Zadrugu s neradinosti, koju joj „Il Giornaletto" spočituje, jer znademo, da ima ona podružnicu u Baderni koja prilično radi, znademo, da ona vino što ga izvaža ne raspačava samo iz Pule, nego ga mnogo više raspačava izravno iz konoba istarskih maloposjednika, kojima je tako otvorila put do prodaje vina. Druga je, koja nas je potakla da napišemo ovo par redaka.

Zadrugu Enopolio sačinjava dvadesetak talijanskih veleposjednika, koji lanjske i predlanjske godine nisu znali kamo bi s vinom pak ustrojiše zadrugu na način, da u istoj maloposjednikom ne može da bude mjesta. Ustrojiv družtvo za sebe i za raspačanje vlastitog proizvoda, stadoše na ime istoga moljakati podpore na sve strane, jer da će njihovo družtvo djelovati tobože na uhar blagostanja ne samo zadrugara, nego čitave Istre. I doista. Pod tim vidom, povrh onih 10.000 kruna predujma, dobilo je još družtvo Enopolio od bivšeg Zem. Odbora podporu od K 4000, a isto toliku podporu od K 4000 dobilo je također od Istarskog Vjeresijskog Zavoda.

Ustanoviv to, pitamo glasilo zemaljskog kapetana Dr. Rizzi-a: Je li pravedno, da se novac pokrajine i zemaljskih ustanova razdava u korist dvadesetak istarskih talijanskih bogatuna? Nebi li bilo pravednije, da se je ono 8000 kruna dalo Vinarskoj Zadruzi, da više razgrani svoje poslovanje na izključivu korist istarskih maloposjednika hrv. i slov. narodnosti, za koje se do sada sa strane zemaljskih oblastih nije nikad ništa učinilo?

Njemačke škole u Primorju. Odnosno na poziv uvršten u broju 45 našeg lista od ove godine, glede molba, koje se imaju upraviti na ministarstvo nastave ili na predsjedničtvo zastupničke kuće za ustanovljenje paralelka s hrvatskim ili slovenskim jezikom na svim neslavenskim državnim srednjim školama u Primorju, donašamo ovdje nekoliko statističkih podataka po školskim izvještajima o pohadjanju djaka u pojedinim njemačkim srednjim državnim školama u Primorju. Činimo to poglavito zato, jer sciemo, da nije dosta upozoriti vladu samo na razmjer pučanstva po narodnosti, već je možda nuždnije da vlada dozna, da mi vrlo dobro znademo, za koliko njemačkih djaka uzdržaje u Primorju svoje srednje njemačke škole, i da naš narod uvidi kakovu nepravdu mu nanosi vlada i s te strane. Dolnji podatci crpljeni su iz školskih izvještaja dotičnih škola za školsku godinu 1908-09 (samo za realku u Trstu i Gorici uzeti su podatci iz izvještaja god. 1907 08). U ovim podatcima istaknute su brojke gimnazija i realka i s njima spojeni pripravni tečaji sa njemačkim nastavnim jezikom, te nije uzeta u obzir talijanska državna gimnazija u Kopru.

1) Pula: gimnazija: Hrvata 40, Slovenaca 24, Čeha 4, Poljaka 2, ukupno Slavena 70; Talijana 67; Niemaca 75; b) realka: Hrvata 4, Slovenaca 7, Čeha 2, ukupno Slavena 13, Talijana 51, Niemaca 47.

2) Trst: a) gimnazija: Slovenaca 148. Hrvata 18, Čeha 2, Bugara 1, ukupno Slavena 169, Talijana 137, Niemaca 158; b) realka: Slovenaca 76, Hrvata 8, ukupno Slavena 84, Talijana 234, Niemaca 171.

3) Gorica: a) gimnazija: Slovenaca 841, Hrvata 5, ukupno Slavena 846, Talijana 255, Niemaca 39; b) realka: Slovenaca 143, Hrvata 5, Čeha 1, Poljaka 2, ukupno Slavena 151, Talijana 217, Niemaca 54.

Austrija dakle uzdržaje u austrolirskom Primorju šest njemačkih srednjih škola, koje pohadja: Slavena 833 ili 34·22%, Talijana 961 ili 39·43%, Niemaca 544 ili 22·32% — po čemu izlazi, da za manje od jedne četvrtine djaka (Niemaca) uzdržaje pravedna austrijska vlada ništa manje nego šest njemačkih škola. Za ostalu veliku većinu djaka na tim školama ne podučuje se obvezatno njihov materinski jezik. Po pojedinim mjestima razvidno je, da vlada uzdržaje: u Puli dvie srednje njemačke škole za 122 Niemca, prama 88 Slavena i 116 Talijana i u Trstu dvie njem. sred. škole za 329 Niemaca prema 253 Slavena i 371 Talijana; u Gorici dvie njemačke sred. škole za 93 Niemca prema 497 Slavena i 472 Talijana.

To su suhe brojke, koje su objelodanili ljudi, koji svakako više vole Niemcima nego li ikomu drugomu. Eto toliko je pravedan vladajući sistem u Austriji, a proklet bio svaki, koji ga brani.

Za djake poreško-puljske biskupije u budućem konviktu. Prijatelj mladeži poslao je na uložnu knjiž. br. 1999 Istarske Posujilnice u Puli K 10 za djake poreško-puljske biskupije, koji budu primljeni u budući hrvatski konvikt u Pazinu. Za istu prispjelo je na Istar. Posujilnicu u Puli K 11·30, sabranih kod veleč. g. Livića, župnika kod Majke Božje od Zdravlja.

Narodni darovi.

Češki kroužek daje Družbi Sv. Ć. i M. (podružnici u Puli) polovicu čistog dobitka od zabave dne 13 pr. mj. u iznosu K 54·02. Ujedno se zahvaljuje upravi Sokola na badava ustupljenoj dvorani. — G. Ivan Sarson, učitelj u Čepiću, šalje za Družbu K 10·20, sakupljenih dne 11. pr. mj. medju nekolicinom veleč. gg. svećenika u Čepiću. — Veleč. g. pop Ivo Šintić, župnik u Belom na Cresu, šalje za Družbu K 12·14, sakupljenih u veselom družtvu na piru Dinka Velčića Ivova iz Predošćice su Marijom Bon od Dinka iz Belega. — Kod veleč. g. Livića, župnika kod Majke Božje od Zdravlje, sakupljeno je za Družbu K 11·30.

Današnji izkuz	K 87·66
zadnji izkaz	K 1709·79
ukupno	K 1797·45

Zanimiv je u današnjem broju našeg lista **izkaz sreće** od Samuela Heckscher senr. u Hamburgu. Ova kuća je radi brze i točne isplate dobivenih iznosa ondje i u okolici zadobila takav glas, da i na ovom mjestu upozorujemo svakoga na današnji oglas.

Lošinjski kotar:

Drzovit intrigant. Poznati talijanski intrigant i dopisnik iz Nerezina tršćanskog „Zidovčića", koji neda mira ni popu, ni fratru, ni oružniku, ni lučkom činovniku, ako neprisiže na zastavu kraljevine Italije, oborio se je onomadne u spomenutom listiću i na osorskog župnika veleč. g. Fr. Volarića, koji se neda pod njegovu kirju i koji brani odvažno svetinje svoga naroda u crkvi i vani. Taj prekomorski intrigant upisuje župniku u grieh što je dilete hrvatskih roditelja krstio po starodavnom običaju u hrvatskom jeziku i što piše u matice hrvatska imena hrvatskim pravopisom. Najviše mu pako zamjera, što taj „pope", sporazumno sa župnikom iz Beleja i Dr. Laginjom (!?) šije na pune pregrsti neslogu izmedju Osora i Nerezina te ide za tim, da stvori novu hrvatsku občinu, „na što žalibože već pristali i mnogi građjani". A znate li zašto još mrzi intrigant toga „pope"? Jer iz Volarićevog „ždrieła" neće da izadje nijedna talijanska riječ!!

Ustrine. Otvor Družbine škole. Na južnoj strani otoka Cresa, na strmoj vrleti, rek bi, ko na Lovćen gori, diže se bijelo seoce Ustrine. Divan ti se odavde pruža vidik preko Jadrana na talijanske obale s jedne strane a s druge prama jugu na nespašena talijanska mjesta Nerezine, Sv. Jakov, Ćunski. U tom ubavom seocu rijetka se svečanost obavila na tri prošl. mjeseca; otvorila se tog dana Družbina škola.

Rano već u jutro, vidio si neku osobitu žurbu po selu. Sve zaposleno. Jedni nabijaju mužare, i gruvanjem navještaju radost svoju cielo j okolici, dok sa seoske crkvice razlijega se brijegom i dolinom, milozvučan glas zvona, koji svakoga napunja nekom neobičnom radošću. Mladići namještaju zastave, a oci i majke vode svoju nejaku djećicu, da ih predodu novoj majci.

U desat sata započne svečanost sv. službom Božjom, koju je odpjevao mjesni župnik uz podvorbu veleč. braće Ivana Kremenića i Dragutina Hlače. Za sv. Mise, Prečasni Gosp. Frane Volarić kanonik, župnik i dekan Osorski prirodjenim darom govorničtva držao je narodu ganutljivi govor. Medju inim reče im: „Dan je ovaj, kog stvori Gospod, radujte se i veselite. Kad sam se danas u jutro približavao vašem ubavom seocu, veselo pucanje mužara i radosna zvonjava zvonova pobudi u mom srcu neku radost i suza mi orosi lice, jer ocutih isti čas i neku tugu. Tugu — što mi umom proteti misao; ali tužan narode koliko li si vijekova čamio u neznanju i zaboravi, a koliko još ima nedužne djece širom naše bijedne Istre, koja se odgajaju bez škola i učitelja.

Dà! Ustrinjaci dragi čitam vam na licu veselje, a imate se i rad šta veseliti. Današnjim bo danom zora vam sviće bolje sreće. Iskusili ste kako je teško čovjeku na tom svijetu kad nezna čitati i pisati... Nepismen čovjek slijep je kod zdravih očiju... Pitajte vaše, koji su u dalekom svijetu bili, koliko li nisu muka trpili u svom srcu, da nisu mogli sami svojim milim kući napisati želje, boli i jade svoga srca?....

Vi dakle imate školu! A komu imate na tom zahvaliti? Najprije trojednom Bogu, od koga nam svako dobro, zatim slavnoj našoj Družbi Sv. Ćirila i Metoda, požrtvovnoj našoj jednokrvnoj braći, koji diljem svih naših hrvatskih zemalja sakupljaju obol, za djecu bijedne naše Istre. Zahvalni budite i vašem Veleč. župniku, koji je svojom poznatom ustrajnošću nakon toliko borba doveo kraju to pitanje.... Ne zahtjeva se od vas ni srebra ni zlata, nego braći koji su vam izkazali toliku ljubav, uzvratite ljubav ljubavlju".

Poslije sv. Mise Prečasni je dekan blagoslovio školsku sobu. Tom je prilikom opet držao kratak govor u kom je oslovio djecu i gosp. učiteljicu: Djeco draga evo vam nove majke, slušajte ju. Ona je iz ljubavi prama vama došla iz biser našeg grada, iz srca naše Hrvatske domovine iz bijelog Zagreba; ostavila je mili svoj zavičaj, ostavila svoje mile i drage, i došla k vama da vas odgaja, e da budete jedan dan na diku i čast Bogu i domovini. Veleč. Gospodjice! Trojedni Gospod blagoslovio Vaš rad i obilno naplatio Vaš trud!

Po dovršenoj svečanosti bijaše zajednički objed, gdje se okupiše starješine sela, te uz lijepo veselje, sprovelo se u zajednici nekoliko ugodnih sata. Tom se prilikom sakupilo za Družbu 25 K medju prisutnima.

Krčki kotar:

Iz Punta. Umoljeni ste, da u sliedećem broju lista uvrstite sliedeći izpravak na dopis iz Punta od 14 novembra o. g.

1. U poslu nabavo pšenice prosto od uvozne carine Občinski Odbor postupao je po svojoj savjesti najpravednije, te je kupio pšenicu od najboljega nudioca, ako se uvaži cienu i vrst pšenice, bez obzira na osobe i privatne interese.

2. Ponudu tvrdke Nikola Žic i drugovi nije bilo moguće ovaj put uzeti u obzir, jer nije bila popraćena sa uzorkom a i učinjena prekasno, kad je već pogodba bila sklopljena s drugim.

3. Občinski Odbor podielio je pšenicu občinarima po svojoj najboljoj uvidjavnosti, uvažavajući sve prilike. O kakvim bližnjim bogatim rodjačkim posluženim sa više kvintala nije ništa poznato. Svakako upravo načelnik bio je onaj, koji je uplivao da se nekojima znatno snizi upisana količina.

4. U poslu stalije Občinski Odbor lealno priznanje, da je zanemario u onom času velikoga posla, zatražiti od trgovca odštetu, jer se je na njegov poziv na odredjeni dan poslalo barku u Rieku, a on nije bio robe pripravio. Da pak ne bude ni s te strane nikakva prigovora, Občinski Odbor se obvezuje svotu od 40 K, plaćenu za staliju, trpiti iz svoga džepa.

5. Pšenicu je občina platila predanu u Rieci po 22·80 K kvintal. Prevoz do Punta stajao je 40 fil. po kvintalu, dakle ukupno K 23·20. Občinari pako platili su pšenicu po 23·50 K, što nije nikako odviše, ako se uzme u obzir manjak nadjen na razmjeru i druge skopčane troškove.

6. Nijedan siromah, koji se je prijavio za pšenicu, nije bez nje ostao.

7. Pučanstvo našlo se je sa vrsti pšenice zadovoljno.

Občinski Odbor

Punat, dne 25 studenoga 1909.

Načelnik: F. Orlić v. r.

Obć. savjetnici: Martin Orlić v. r., Gavde Orlić v. r., Frane Orlić v. r., Josip Žic v. r.

† **Dr. Lius.** U Krku preminuo je nakon kratke bolesti kotarski sudac g. Dr. Onorato Lius. Pokojnika hvale kano vrstna činovnika i pravednog sudca. Vječni mu mir i pokoj!

Voloski kotar:

Vjenčanje. Dne 24. pr. mj. vjenčao se je gosp. Rudolf Jelušić-Šmidrićev, gostioničar i posjednik u Kastvu sa gospodjicom Marijom Šepić iz Brežaca kod Kastva. Bilo sretno!

Ljekilištni paviljon (Cur-Salon). Zemaljski odbor u Poreču odobrio je zaključak občinskog zastupstva Volosko-Opatija, po kojem se ima zajedno sa ljekilištnim odborom u Opatiji sagraditi u Opatiji ljekilišni paviljon. Ukupni trošak, što će ga imati da podnose občina i ljekilištni odbor na jednake dielove, proračunan je na 2 milijuna i 200.000 K, k tomu 250.000 K za uredjenje obale. Tu glavnicu nabaviti će se zajmom, a jamčiti će občina i ljekilištni odbor.

Iz Lovrana nam pišu, da je tamo preminuo nakon duge i teške bolesti umirovljeni poštemeštar i občinski zastupnik g. Benjamin Battestin. Pokojni je za mla-

djih godina, kada i sva njegova braća, pripadao hrvatskoj narodnoj stranci, ali se je kasnije prekrstio i stupio u talijanaške redove. Tuj se je izticao kao ljuti i odlučni protivnik svega, što je jednom njemu i njegovim bilo milo i sveto.

Proti nama i proti svomu narodu sagriešio je mnogo — a sve to neka mu Bog oprosti — i počivao u miru!

Pazinski kotar:

Nova osnova poreza na vino. C. k. Ministarstvo financija u Beču je predložilo carevinskom Vieću novu osnovu poreza na vino za godinu 1910, u svrhu, da pokrije sveukupni državni manjak u proračunu.

Proti ovoj osnovi ustaju sve vinorodne zemlje, jer su time u velike ugrožene, i to po svojim općinskim Glavarstvima, po gospodarskim društvima, po poljodjelskim zadrugama, po posujilnicama itd. Mjesna općina Pazin je odposlala po svojem Glavarstvu slijedeći prosvjed ili protest:

„Da se pokrije sveukupni manjak od 395 milijuna kruna u državnom proračunu za godinu 1910; poseglo je oto c. k. Ministarstvo financija medju ostalim i na neizravne poreze, od kojih se osobito ističe reforma o porezu na vino (potrošarinu).

Vlada predleže najme, da *sve vino*, ima biti podvrženo platežu potrošarine, da porez ima iznašati in generaliter 4.00 po hektolitru i da se ima plaćati posebni porez na pijeneće i nepijeneće vino u botiljama, *te opaža, tobože radi utjehe, da će ovaj vinski porez plaćati samo konsumenti.*

Nu taj porez bi bio za cijelo carstvo a navlastito pako za Istru i druge južne krajeve *vrlo poguban.*

Uslijed jošte postojeće vinske krize, uslijed konkurencije piva i drugih pića te uslijed silne protimbe antialkoholista je ekonomično stanje pučanstva i onako vrlo uzdrmano, a dodaje li se jošte okolnost, da je ove godine proizvod vina manji od lani, onda nismo daleko ni od posvemašnje ekonomičke propasti pučanstva, *tim više*, ako se reformira porez na vino po osnovi vlade.

Osjeguravanje vlade, da će reformirani porez plaćati isključivo konsumenti, ne daje pučanstvu nikakve utjehe, *jer* trgovac će de facto brojiti novac za potrošarinu, nu on će zato zahtjevati od producenata, da jeftinije prodaju svoje vino, i *jer* se konsumenti uslijed previsoke cijene vina mogu u svako doba sustegnuti od pića toga vina, tako da je trgovac onda prisiljen sve više i više obustavljati kupnju vina od producenata, *koji ostaju in fine finali sasvim na cijedilu sa svojim produktom, potučeni do kraja ekonomično i financijalno.*

I s toga je od velike potrebe, da financijalna politika imade odredjenu granicu za svoje operacije, a ta je granica *narodno-gospodarski interes.* Financijalna politika ne smije, da svojim radom podrezuje koren narodnom gospodarstvu, jer bi time podgrizala i sama sebi uvjet opstanka. Narodno gospodarstvo i financije stoje u vrlo tijesnom savezu: Potonje crpe iz prvoga. Zato o napredku i procvatu narodnoga gospodarstva ovisi i napredak financija. Vrijednost financijalne znanosti ne stoji u tome, kako će se pronaći put do najskrajnjega novčića plaćateljeva, već u tome, da se porezi što pravednije razdijele i da se pronadje takav način, po kojem bi porez što manje tištio.

Iz netom navedenoga slijedi, da napadnuta reforma o porezu na vino ne odgovara zahtjevima financijalne politike i da je ona proti narodno-gospodarskom interesu.

Zato je dužnost potpisanoga, da podnese ovaj prosvjed proti novoj osnovi poreza na vino za godinu 1910, moleći i zaklinjući Oto c. k. Ministarstvo financija, da u narodno-gospodarskom interesu kao što u interesu financija, koje su sasvim ovisne o prvom, odustane od spomenute osnove poreza na vino.

Dr. Š. Kurelić v. r."

Istodobno bje zamoljen g. Dr. Matko Laginja, zastupnik na carevinskom Vieću, da sa ostalom gospodom zastupnicima poduzme najenergičnije korake proti uzakonjenju gornjeg poreza.

Novo družtvo. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novog družtva pod nazivom: „Katoličko podporno društvo Obrana" sa sjedištem u Pazinu.

Porečki kotar:

Iz Kaldira. Na piru Joba Laganis-a s Marinom Laganis, rodjenom Skropeta, sabrano je 18 K 80 p. za Družbu sv. Ćirila i Metoda, koja svota je predana Kaldirskoj podružnici.

Koparski kotar:

Nezaslužen prigovor. Iz Kozine tuži se netko u tršćanskoj „Edinosti" na neki slovenski list, u kojem je bio nepravedno i nepošteno napadnut načelnik željezničke postaje u Herpeljah g. Handler. Dopisnik iz Kozine prosvjeduje odlučno proti takovom napadanju odličnog činovnika i neustrašivog rodoljuba. Tomu prosvjedu pridružujemo se i mi iz puna srca u ime naše i u ime naših prijatelja i rodoljuba iz sjeverne i sriednje Istre, koji visoko ciene i štuju g. Handlera kano uzor činovnika i rodoljuba.

Nepoznati piskar i denuncijant bi valjda volio, da bude na onoj postaji, kao što bivaše malom iznimkom uvjek, načelnikom kakov Veliko-niemac ili Talijan, nego li što je vriedan i pošten naš čovjek, koji vrši točno svoju službu i svoje dužnosti prama svomu narodu.

Razne primorske viesti.

Joli moguće? Pod ovim smo naslovom u zadnjem broju priobćili viest, koja se je širila o tom, da je tršćansko-koparski biskup preuzv. g. Dr. Nagl priobćio u svom službenom listu dekret, kojim se ukida poraba „Slaveta" u svim župama i kapelanijama njegove biskupije — izuzam za sada župe i kapelanije dekanata Kastavskoga.

Ta se je viest žalibože obistinila jer pišu o odnosnom dekretu razne novine domaće i izvanjske, svaka sa svog stanovišta. Mi smo očekivali, da će se o tom dekretu izjaviti i koji od narodnih svećenika ali do sada nečujemo od nikud glasa. Neznamo čemu da tu šutnju pripišemo? Slažu li se možda s tim dekretom i narodni svećenici? Ili misle možda, da se o njemu nesmije ni govoriti ni pisati? Bilo jedno il drugo, nama je vrlo žao, da se nitko neoglasi, jer, oglasi li se o tomu koji svietovnjak, kazati će se: šta se u takove stvari pletu svietovnjaci, koji ih nerazumiju.

Velik Družbin ples. U Trstu sastala se ovih dana slovenska i hrvatska mladež, da sastavi odbor, koji će budućeg mesopusta prirediti veliki ples na korist slovenske i istarske „Družbe sv. Ćirila i Metoda". Nadamo se, da neće zaostati uspjeh toga rodoljubnog poduzeća za dosadašnjimi uspjesi naše vriedne mladeži.

Opet jedan položio mandat. Talijanski zastupnik na istarskom saboru g. Festi iz Buja položio je zastupnički mandat. U javnost težko da dodje razlog, zbog kojeg se je novi i mladi talijanski zemaljski zastupnik tako brzo zasitio svog mandata. Iz glasila talijanskih socijalista u Trstu doznajemo, da je zastupnika Festi-a na taj korak prisilio *hinbeni postupak liberalne klike*, kojoj je on do sada pripadao i koja ga je u sabor kandidirala.

Za Costantini-em dolazi eto Festi a mi čekamo još uvjek na g. V. Mrach-a iz Pazina, da vidimo je li on u istinu *muž beseda!!*

Hrvatskom pripomoćnom družtvu u Beču pristupio je veleuč. gosp. profesor i nar. zastupnik Vjekoslav Spinčić kao doživotni član sa prinosom od 100 K. Na tom rodoljubnom činu izrazuje mu uprava istoga družtva svoju najusrdniju zahvalu.

Javna zahvala.

Svima, koji su budi kakovim načinom saučestvovali pri pogrebu naše mile kćerke

MARIJE

izričemo ovime našu najljepšu hvalu. Na pose pak budi hvala svima, koji su položili vience na odar mile pokojnice.

Banjole, 30. novembra 1909.

Obitelj CRNOBORI.

Traži službu u kućanstvu u kojoj slovenskoj obitelji. Nastup službe 15 decembra t. g. Upitati se u upravi lista.

Molim pročitati!

1 tricot zimsko odielo za gospodu samo K 9·50.

Ja dostavljam svakomu 1 tricot košulju za gospodu; 1 par tricot gaćica za gospodu i 1 par tricot čarapa za gospodu, sve po sistemu Dr. Jäger, u svakoj veličini, ciela tricot garnitura za smiešnu cienu od K 9·50 Garnitura za gospodje K 11·50.

Razašilje se pouzećem. Dozvoljuje se promieniti ili novac natrag.

Ako se naruči ponovno dodaje se jedan album sa 25 komada svjetskih razglednica badava.

R. PILLER, izvozna kuća
KRAKOW (Galicija).

Najveći zgoditak ev. 600,000 Maraka | **Iskaz sreće** | Dobitke garantira država

Prvo vučenje 16. decembra.

Poziv na učestvovanje

u raznim dobitcima velike novčane lutrije, za koju jamči država Hamburg, u kojoj se mora sigurno dobiti

9 milijuna 841,476 Maraka.

Najveći zgoditak u naj sretnijem slučaju

600.000 Maraka.

odnosno:	Glavni dobitci po
Maraka 500.000	Maraka 300.000
„ 350,000	„ 200,000
„ 540,000	„ 100,000
„ 330,000	„ 60.000
„ 320,000	„ 50.000
„ 315.000	„ 45,000
„ 310.000	„ 40.000
„ 305.000	„ 30,000
„ 303.000	„ 20.000
„ 302.000	„ 15,000
	„ 10,000

i t. d.

U svemu sadržaje lutrija, koja sastoji od 7 razreda, 100,000 srećki sa **48,405** dobitaka i **8** premija, tako da skoro

polovica svih srećki sigurno mora dobiti.

Dobitci rastu od razreda do razreda i najveći dobitak 1. razreda iznosi ev. M. **50,000** a onaj 7. razreda ev. M **600,000.**

Uredovna ciena srećke 1. razreda iznosi za

cielu srećku M. 6 (K 7)	pol srećke M 3 (K 3·50)	četvrt srećke M. 1·50 (K 1·75)

Uredovni sa državnim grbom providjeni osnovi lutrije, iz kojeg se vidi uloške za sliedeće razrede kao i točan iskaz dobitaka, šaljem na želju unapried badava i franko.

Svaki sudionik dobije službeni prikaz vučenja odmah iza vučenja.

Dobitci bit će isplaćeni odmah uz jamstvo države. Naručbe molim odmah, a najkasnije do

16. decembra.

Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft in HAMBURG 36.

ovdje izrezati

Naručbenica na gosp. Samuel Heckscher senr., Banka, Hamburg 36.

Pošaljite im { cielu srećku a M. 6.— (K 7.— / pol „ „ 3.— („ 3.50) / četvrt „ „ 1.50 („ 1.75)

Naslov: ...

Iznos primate u priklopu / doznačicom / Izvolite podignuti pouzećem { Prekrižite ono što se ne odnosi na poštu.

Broj 5006

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na drugo sistemizirano mjesto općinskog pisarnika ili kancelista sa godišnjom plaćom od kruna 1440·—, plativih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. 8. 1907.

Molitelji za ovo mjesto moraju dokazati, da su svršili sa dobrim uspjehom hrvatsku pučku školu te da su isto sa dobrim uspjehom prakticirali barem tri godine u jednom občinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne oblasti ili kod c. k. bilježnika ili kod odvjetnika. Molitelji, koji znadu uz hrvatski takodjer talijanski jezik, imadu prednost.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 18. decembra 1909 inclusive.

Glavarstvo općine

u Pazinu, dne 28. novembra 1909.

Glavar:

Dr. Kurelić.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 16. listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 45	odl.	↓ PUNAT ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.—	odl.	„	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.40	odl.	„	dol.	2.55
8 25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓ RIJEKA ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Poned. Srijedu Petak Nedjelju
prije podne				po podne
4.30	odl.	↓ Baška ↑	dol.	6.—
5.30	dol.	↓ Punat ↑	odl.	5.—

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	↓ RIJEKA ↑	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2.—
8.—	odl.	„	dol.	1.50
9.20	dol.	Beli	odl.	12.30
9.30	odl.	„	dol.	12.20
				prije podne
10 20	dol.	Merag	odl.	11.30
10.30	odl.	„	dol.	11.20
11.—	dol.	Krk	odl.	10.45
11.10	odl.	„	dol	10.30
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	8.30
1.15	odl.	„	dol.	8.15
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.30
3.10	odl.	„	dol.	6.20
4.—	dol.	↓ NEREZINE ↑	odl.	5.30

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu Lošinjskom i Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↓ Rijeka ↑	dol.	7.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	6.55
8.—	odl.	„	dol.	6.45
11.45	dol.	↓ Rab ↑	odl.	3.—

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod I. Pakušića, Via Andrássy 25

PUNAT, dne 18. travnja 1909.

RAVNATELJSTVO

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, krisela, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Nový Hradek, Češka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.

Tvorničke cene.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, badac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta"

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

Svi oni bolestni koji nemaju *apetita za jesti*, koji trpe na *slaboj probavi, zatvaranju, žgaravici, stvaranju prekomjerne kiseline* u želudcu, *glavobolji* i *grču* pijući izvrstne

Želudčane kapljice

ljekarne k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu povraćaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Cena 6 bočica 2 K 60 fil.
„ 12 „ 4 „ 80 „

Svi oni bolestni koji trpe na *kašlju, plućnom kataru, teškom dihanju, slabosti* i *blidoći* preporuča se izvrstno

bakalarevo ulje pripravljeno sa željezom.

Ovo ulje preporuča se osobito za slabu i slabokrvnu djecu jer je isto tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolestnik lahko piti može. — Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra) s poštarskim pouzećem ili ako se novac unapried pošalje.

1 staklenka 2 krune.

Nadalje ljekarna preporuča sliedeće liekove: **Švedske kapljice**, boce po 1 i 2 K; **Mazilo proti kostobolji**, 1 K; **Ljekovito Kina vino**, 1 boca K 1·60 itd.

Naputak o uporabi priložen je svakoj bočici.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladjuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije dan te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vezi ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Josip Blašković

PULA, ulica della Valle br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći i štednjake, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva. = Roba se dostavlja u kuću bezplatno.

Preporuča svoju dobru robu. Cene umjerene.

Narudbe izvršuju se točno i bezovlačno.

Skladište potrebština za vezenje

NA VELIKO — **NA MALO**

EDUARD VELICOGNA

TRST, Piazza della Borsa br. 9, partorre I I. kat, Telefon br. 248.

Podpuni izbor svake vrsti svile, vune, platna, pamuka, kaošto i sukna od svile i pamuka, platna, krpa i prtenina za vezenje itd. itd.

Radnje nacrtane, kao uzorci i zgotovljeni.

Obrazci najnovilji. – Uzorke šalje na zahtjev.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem oljelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Clene vrlo nizke.

Nova trgovina!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvietlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, si im, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu-pahuljice 20 K; pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izcrpivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati živaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta !

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 9 decembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu, ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan lste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. 11. 1909.

Školo za manjine.

U današnjoj sjednici obrazložili su češki zastupnici Dürich i Kalina te češki socijalista Tomašek prešnost svojih predloga koji idu za tim, da češkim manjinam osjegura u njemačkih predjelih Češke, Moravske i Slezije naravni uzgoj njihove djece.

Sva trojica govornika naveli su mnoštvo dokaza tomu kako se češka djeca u njemačkih krajevih odnarodjuju t. j. poniemčuju. Prešni predlozi tiču se u prvom redu čeških zemlja ali tečajem rasprave protegnuti su i na ostale pokrajine Austrije, u kojima stanuju različite narodnosti i gdje su djeca manjina u pogibelji, da se odnarode u korist odnosnih većina. Veliko je pitanje koji da nosi troškove za odgoj djece u občinah ili kotarih, gdje su ta djeca manjina sposobna za tu školu. Pita se imade li se tu djecu školati na trošak odnosne občine, kotara ili zemlje? Oko toga pitanja vrtio se je i jedan dio govora ministra bogoštovja i nastave grofa Stürgkla koji je tečajem rasprave uzeo rieč. Minister je govorio takodjer o tomu da li bi se u pitanju školanja djece manjina imao stvoriti državni ili zemaljski zakon te izrazio nadu, da će se to važno ali težko pitanje na korist prosvjete i napredka pravedno riešiti. Ministru se je od strane slavenskih zastupnika tečajem njegova govora mnogo prigovaralo.

Beč, 1. 12. 1909.

Dugo je trebalo dok se je na ustrajno pozivanje zvoncem sakupilo u kući toliko zastupnika, da je predsjednik mogao sjednicu otvoriti.

Nakon pročitan h podnesaka, najavi predsjednik, da se nastavlja rasprava o prešnosti predloga zastupnika Düricha, Kaline i Tomaseka.

Prvi uzima rieč kršćansko socijalni zastupnik Höher. On veli, da ti prešni priedlozi nemaju druge tendencije, već da onemoguće djelotvornost zastupničko kuće. Zato će on glasati protiv prešnih predloga.

Zastupnik dr. Velich češki agrarac govori, kako se je kuća izjavila protiv progona Poljaka u Poznanjskoj i progona Slovaka u Ugarskoj, pa se nada da vlada i kuća neće dopustiti, da se narodne manjine na isti način u vlastitoj državi progone. Zato će glasati za prešnost.

Zastupnik dr. Michel njemački nacijonalac protivi se zahtjevu, da država nosi sve terete za škole narodnih manjina. Država bi tako osnivala sama češke škole, koje su agitacijom gnjezda protiv Niemaca. On će glasovati protiv prešnosti.

Zastupnik Šilinger češki katol. nacionalac veli, da se tu ne radi samo o školstvu, već o jednom postulatu političkom i postulatu pravednosti. On će glasati za prešnost. Zastupnik Benković prikazuje nesnosno i jadno stanje Slovenaca u Južnoj Štajerskoj. Vlada da progoni sve, što je slovenačko. On zagovara, da se pitanje o zaštiti Slovenaca ne rieši u štajerskom saboru, u kojem nema nijednoga slovenačkoga zastupnika, već u zastupničkoj kući. On će glasovati za prešnost.

Predsjednik „Poljskog Kola" zastupnik dr. Glombinski izjavljuje u ime poljačkoga kluba, da će ovaj glasovati, protiv prešnih predloga Dürich-Tomašek i da će glasovati za drugi dio predloga zastupnika Kalline. On se protivi tome, da dodje riešenje narodnoštnoga pitanja, dakle u prvom redu pitanje škola pred zastupničku kuću. To je stvar autonomije pojedinih zemalja, pa bi se time samo narušio princip zemaljske autonomije, koja tu u prvom redu ima da odlučí. Školstvo je za sada dobro, bar u Galiciji, pa ne treba da se uredi drugačije Sada se može u Galiciji pomišljati i na uredjenje škola za narodne manjine.

Češki zastupnik prof. Drtina izjavljuje, da je znak kulturnoga inferioriteta jedne države, kad nisu svi narodi, u kojem god se broju gdje nalazili zaštićeni u pogledu ljudskih i narodnih prava.

Njemački socijalac Dr. Weidenhofer govori proti prešnosti i uzimlje u obranu Niemce onih pokrajina, gdje su Niemci pomješani sa Slavenima.

Govorili su nadalje Mladočeh prof. Metelka za prešnost i na obranu čeških manjina. Za njim uze rieč novoizabran talijanski zastupnik Pitacco, koji poznatim talijanskim bombastičkim načinom pripovijedao kako su talijani Primorja, napose oni u Trstu, zanemarivani od strane vlade na školskom polju. Bilo je sijaset prigovora i dosta smjeha za govora toga zastupnika, koji je nastojao dati Niemcem rog za svieću.

Nu njegovi su dokazi bili vrlo kratkotrajni jer ga je slovenski zastupnik iz Trsta Dr. Rybař hametom pobic navadjajuć dokaze i činjenice, koji se osnivaju na istini i pravu.

Večer kasno došlo je do glasovanja o prešnosti triju prešnih predloga. Kod glasovanja pala je prešnost predloga Düricha Predlog zastupnika Kalline sastojeći od dva diela, odklanja se.

Prvi dio prešnoga predloga zastupnika Tomaseka takodjer se odklanja, dok se drugi prima.

U to se sjednica zaključuje.

Beč, 2. 12. 1909.

U razpravu dolaze još te dva prešna predloga čeških radikalaca i to zastupnika Lisy-a o progonu češke manjine u Jablonecu te zastupniku Hocu o postupanju s češkimi trgovci na njemačkih sajmovih u Češkoj.

Pošto je zast. Lisy u vrlo obširnom češkom govoru obrazložio prešnost svog predloga govorilo je o istom predmetu više njemačkih i čeških govornika, koji su medjusobno polemizirali. Prešnost predloga nije priznata.

Zastupnik Hoc obrazloži zatim prešnost svog predloga češkim govorom. Njega podupriše češki drugovi, dočim su proti govorili neki njemački zastupnici iz Češke.

I prešnost ovog predloga je zabačena.

Proračunska razprava.

Nakon dugotrajnih pregovora povučeni su natrag preostali prešni predlozi raznih slavenskih klubova i privolom „Slavenske jednote" započela je razprava o privremenom proračunu.

Beč, 4. 12. 1909.

Danas prije podne sastala se zastupnička kuća te je prešla na razpravu provizornog proračuna.

Dr. Laginja veli, da se u Austriji vlada nepravedno i bez načela. Tuži se proti zapuštenju Istre; traži priznanje ravnopravnosti nauka svršenih na zagrebačkoj univerzi. (Taj govor priobćiti ćemo u cielosti).

Iza Laginje govorio je socijalista Daszynski, koji veli, da je ministar predsjednik kriv, što nije do sada mogla kuća raditi.

Iza toga njemački liberalac Steinwender kritizira državne financije, a Rusin Olesnicki govori o odnošajima u Galiciji, nakon česa je sjednica zaključena.

Sliedeća sjednica bit će u četvrtak.

Kako misle oni.

Glasilo naših „nespašenih" Talijana „L' Indipendente" u broju od 22. pr. mj. ima uvodni članak pod naslovom: Tako zvano narodno izmirenje u Istri (La cosidetta conciliazione nazionale nell' Istria).

Tu je pobrkano jedno s drugim svašta; malo istine, mnogo laži.

Po običaju „nespašenih" najprije već unapred krivnju baca na nas istarske Hrvate i Slovence, ako se nedodje do podpunoga sporazumka. Stara priča, gdje je vuk krivio janje, da mu ono vodu muti, premda je vuk bio bliže izvoru, a janje niže.

Tuži se, da naša stranka nije htjela sudjelovati dalje u saboru, ako se neizabere novi zemaljski odbor. Nu mi smo na to imali sto pravica, osnovanih u zakonu. Onda se tuži, da nismo dalje htjeli sudjelovati ni poslje izbora novoga zemaljskog odbora, dok nebude uredjeno kako da se postupa u saboru i u odboru. Ali i na to smo imali sto pravica, jer sa promjenami temeljnog zakona pokrajine, dogovorenimi medju obje strane i posvećenimi od Vladara, moralo se je promjeniti nuždno i dosadanje nepravedno stanje, po kojem naš jezik nije imao nikakve pravice u zemaljskom odboru, a skoro nikakve u saboru. Ili su Talijani mislili, da smo mi privolili na njihovu većinu u saboru zato, da nas kolju i da nam krate svaku pravicu? Nè, nego zato jer je kurija velikih posjednika njihova i jer je nismo mogli baciti i jer smo kao poštena politička stranka Talijanom htjeli dati dokaz, da jih stavljamo u položaj, da se mogu očuvati, ali ne da smiju pašovati nad našim narodom.

„Nespašenac" tvrdi na dalje, da naša stranka zahtjeva dieljenje občina po jeziku. Ni to nè, nego je ovako: Već godine 1868, a još više 1868, kad je talijanska stranka u Istri vodrila i oblačila, zaokružila je upravne občine tako, da je pod male gradiće talijanske ili potalijančene, stavila mnoštvo naših sela, u nadi, da će nas potalijaniti. Ali prošlo je skoro 50, pak 40 godina, a naša se sela nisu potalijanila, nego su malo po malo prevladala u izborih i tako se je dogodilo, da su neki talijanski ili potalijančeni gradići došli pod upliv naših sela; baš obratno, nego li su Talijani zamišljali.

Napokon počeli su razmišljati, da ako to podje naprcd, neće se istarska sela potalijaniti, nego će se gradići poslaveniti. Zato sada Talijani sile, a ne mi, da se občine dele po narodnosti. Naša pak strana, koja neće osvajanja, nego pravicu, kaže: dobro, dielimo občine, ali dielimo jih pametno i pošteno, a nè da Talijani pridrže, što je samo njih volja, a da odbiju opet samo što je njih volja. Ili dieliti pravedno, ili ništa! Htjeli su nas gristi, pak su nas gušili; sada ćemo mi gristi, pak ako gdjegod malo pridušimo, biti će kriva talijanska stranka, nè naša.

Napokon se „nespašenac" nada, da će diobom nastati lahko više talijanskih občina, jer da je tako bilo kad se je podielila pomjanska i lovranska. Iz slovenske pomjanske, da je nastala jedna slovenska občina „Marezige" i jedna talijanska „Pomjan"; iz lovranske hrvatske občine pak da su nastale dvije talijanske i to Lovran i Mošćenice.

To veselje prepuštamo nespašencu, ali ufamo se tvrdo, još za malo vremena. Pečat i pismo talijansko, koje na občini rabi kakov slavenski ili svojevoljni ili krivo odgojeni odmetnik, občine još nečini talijanskimi, a da nisu talijanske ni lovranska, ni pomjanska, ni mošćenička, to će „Indipendente" prije ili kasnije morat priznati, kao što je u gore spomenutom članku, konačno priznao, da smo mi Slaveni u Istri većina, on sam kaže, tri petine. Tako će po malo „nespašenac" doći do spoznanja takodjer drugih istina.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Božićnica za našu djecu. Kao svake godine tako i ove obilaze nekoje naše požrtvovne gospodje i gospodjice po kućama dobrih ljudi i oko imućnije gospode naše, da sakupe siromašnoj mladeži Družbine škole u Šijani za božićni darak. Kako u toj jedinoj našoj školi u Puli imade mnogo i mnogo naše siromašne djece, koja oskudievaju i na odielu i obući, pozivamo sve naše mlade i stare, da po svom imućtvu posegnu u žep i daruju makar i mali darak za božićnicu našoj mladeži hrvatske škole u Šijani. Sveta dužnost je svakog Slavena u Puli, da se ne ogluši ovoj molbi.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju 12. t. mj. predstavljat će se „Carev glasnik", kazališna igra u šest slika. Ova igra priredjena je za pozornicu iz lieps pripovjedke glasovitog francoskog pripovjedača Jules Verne-a, u kojoj opisuje zgode i nezgode carevog glasnika na putovanju kroz

Sibiriju. Preporučamo našima, da ne propuste ići pogledati ovu vrlo liepu i zanimivu igru, koju će nam u nedjelju prikazati sve same izabrane sile dramatskog odsjeka Sokola.

Škole, a ne oružničke postaje. U Juršićih, občina Vodnjan, ustrojena je nova oružnička postaja.

Kad bi našemu narodu u Istri dale školske oblasti potrebiti broj pučkih škola, nebi trebalo toliko oružničkih postaja. Ali carske oblasti nam daju radje oružničke postaje nego li podporu za gradnje pučkih škola.

Hrvatski jezik i Flapp. Puljski „Il Giornaletto" pišuć u broju od 27 novembra pod naslovom: „Zabranjena poraba slavenskog jezika u Crkvi" o novoj naredbi trščanskog biskupa Nagl'a, nadovezuje glede biskupa Flapp-a sledeće: „A sad čekamo „što će da poduzme biskup porečko-puljski, „koji se nije nikad pokazao pri„stašem slavenskog bogoslužja i po„rabe slavenskog jezika u Crkvi".

Istina živa. Nikad nismo očekivali, da ćemo ju kada čitati u stupcima lista „Il Giornaletto". On nam tu prostodušno i doneklе naivno priznaje kako je biskupu Flappu poglavito do toga, da iz Crkvah svoje biskupije sustavno i dosljedno tjera ne samo naš bogoslužni jezik, nego i zadnji slied hrvatskog jezika, a da se pri tom niti ne pita da li usljed toga u njegovoj biskupiji vjera propada ili ne. To je njemu deveta. Glavna mu je širenje talijanštine i punjenje tobolca.

Da nam se ne prigovori o u vjetar govorimo, evo jednoga izmed najnovijih dokaza. Pred mjesec dana došli nam se u Uredničtvo tužiti nekoji porečki župljani iz okolice, da im je biskup dao za kapelana nekog trentinca. Taj trentinac da im u Crkvi izvan zidina drži na nedelju propovjed, ali, jedno što nema govorničkog dara jerbo muca, a drugo što „beštima" hrvatski jezik kad govori, ljudi da se u Crkvi samo smiju, a pametniji da niti ne ulaze u Crkvu jer, kažu, bolje da ne idemo unutar, nego da u Crkvi griešimo. Biva tako, da je Crkva skoro uvjek prazna. A to je, rekoše, ono za čim biskup ide. Jednog da će naime dana jednostavno odrediti, da se hrvatska propovjed ukida, jerbo da neme svrhe, pošto nema ljudi koji bi je slušali. A da bi promjenio kapelana i dao tamo svećenika vješta hrvatskom jeziku, toga naš narod ne očekuje od njega. Imali smo za kapelana, rekoše, mgč. Janka, pod kojega je propovjedju bila Crkva dubkom puna naroda, ali nam ga biskup digao, a namjestio trentinca, jer hoće da nam u Crkvi jezik posvema zatare. Za to ima pravo „Il Giornaletto" kad tvrdi, da biskup Flapp nije bio nikad pristaša hrvatskog jezika u Crkvi. To je za nas jedno dragocjeno priznanje, kojim bismo se do prigode mogli na zgodnom mjestu takodjer poslužiti.

O biskupu se Flappu može medjutim da u protivnom smislu uztvrdi ono, što „Il Giornaletto" piše u dopisu iz Zadra u broju od 1. decembra o nadbiskupu Dvorniku: „biskup je Flapp obkoljen od sve„ćenika talijanaca iredentovaca, koji grade „i ruše okolovštine na izključivu korist ta„lijanske stranke. Tu vjera nije u računu". I kanošto puljski listić piše o nadbiskupu Dvorniku, da je razsipnik, tako velimo mi o biskupu Flappu, da je škrtica. A sada budi biskupu Flappu slobodno glede „Il Giornaletto" uzdahnuti: dagli amici mi guardi Iddio .... sa onim što sliedi.

Iz Kanfanara pišu nam: Ona šačica ovdašnjih iredentista nemože da vidi ni na slici našega vriednog postaje načelnika jedino radi toga, jer vrši točno i nepristrano svoju službu i jer nemože ni kao javni činovnik ni kao Slaven puhati u iredentistički rog. Kad bi se on dao u službu poznatih emutljivaca i nemirnjaka, digli bi ga stalno u deveto nebo, ali pošto se on strogo drži svojih propisa i naloga više oblasti, grše ga i blate te ništarije po radikalnih talijanskih listovih dirajući čak u njegov privatni život. Nu uzaludan im posao jer njege poznaju dobro njegovi predpostavljeni, koji nemogu usljed toga ni za časak osvrnuti se na klevete i osvade talijansko-nespašenih propalica i ništarija.

Narodni darovi.

Na predlog župe upravitelja u Fuškulinu prigodom vjenčanja Ivana Zelenkovića iz Novevasi sa Ivankom Jurković sakupilo se za Družbu K 21·60. — Na piru Ivana Brusića i Antice Mrakovčić u Puntu sakupio je g. N. Franolić na predlog g. F. Zec za Družbu K 6·45. — Prigodom vjenčanja gčne Margarite Kocijančić-Marašton sa Markom Legovićem u Kašteliru, sakupilo se na predlog župnika g. P. Šantića za Družbu K 8·34. — Na piru Miha Kutića i Marije Pereša u Šajini sakupilo se Družbu K 6·34. — U kući g. M. Petehi-Kovačića u Žminju prigodom krštenja njegove kćerke Olge Nade, sabrala je kumica gčna Olga Zorzut na predlog župnika g. Filipčića, za Djački Dom u Pazinu K 16.

Današnji izkaz	K 58·75
zadnji izkaz	K 1797·45
ukupno	K 1856·18

Istarski žepni koledar „Jorgovan". Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izašao je „Istarski žepni koledar Jorgovan" za učeću mladež i odraslo. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržajo „Jorgovan" obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilježke primitaka i izdataka, ljestvice za bilježe, poštanski cienik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedandputjedan I. i II. dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno štivo sadržaje: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Čedu* (pjesma); *Zmija* (crtica); *Ladjici* (pjesma); *Morâ* (pričica); *Mudre rečenice; Ivica i Draga i njihov sekо* (pjesma); *Odvažni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobljubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržaje: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilježke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan" je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uviek imati uza se. Ciena je 50 p., a tko naruči više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a knjižare imaju znatan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Zanimiv je u današnjem broju našeg lista izkaz sreće od Samuela Heckscher senr. u Hamburgu. Ova kuća je radi brze i točne isplate dobivenih iznosa ondje i u okolici zadobila takav glas, da i na ovom mjestu upozorujemo svakoga na današnji oglas.

Narodna Tiskara LAGINJA i drug.

PULA, ulica Giulia br. 1

imade slijedeće knjige na skladištu:

Prof. J. V. Perić: Theokritovo „Idylle" K 2·—

A. Dobronić: „Naše glazbene prilike i neprilike" K 2·—

Marija Koludrović: „Praktična slovnica ruskog jezika za Hrvate ili Srbe" K 3·—

Milan Marijanović: „Svakdašnjost" igrokaz K —·50

Zlatka Vučenović: „Gospodarsko oruđje i strojevi" sa 84 slika K —·40.

Porečki kotar:

Pišu nam iz okolice Porečke. Pisalo se više puta u Našoj Slogi o zapostavljanju hrvatskog jezika pri nekim sudovin a u Istri, nu rijetko se kada što čulo ili čitalo o kotarskom sudu u Poreču.

Ovdje je zapostavljanje hrvatskog jezika nadmašilo granice narodnog strpljenja. Trpilo se godina i godina, ali je vrijeme, da se i naš glas čuje, pa nek gospoda, kojih se tiče, zapamte jednom za uviek, da odlučno zahtjevamo nek nam se šalje suce i ine činovnike, koji dobro poznavaju naš hrvatski jezik. Plaćamo ih vlastitim žuljevima, s toga zahtjevamo, da se s njima možemo razgovarati i raspravljati svojim jezikom.

Poreč je — reći će nam se — talijanski i govori se samo talijanski; ali sud nije samo za Poreč; odaljimo li se samo za jedan cigli kilometar, to opažamo, da je sve hrvatsko, gdje se govori jedino hrvatski. Može se reći, da je golovo sva porečka okolica hrvatska izuzevši nekolicinu prodanih talijanaša. Sav taj hrvatski narod ne može da se služi svojim jezikom na sudu, s razloga, što nema sudaca ili drugih činovnika, koji bi govorili hrvatski, ako i jest koji, ali taj ne dolazi u dodir s narodom. No to su vrlo rijetki!

Da li je to pravedno? Čemu to zapostavljanje hrvatskog jezika i oskudica hrvatskih činovnika pri ovomu sudu?

Ako se neda višim sudbenim vlastima, da ovamo šalju suce i druge sudske činovnike Hrvate, a ono neka bar šalju one, koji poznavaju naš jezik.

Kako već spomenuto, Poreč je talijanski, ali sud ima posla u velikoj većini sa samim hrvatskim narodom. Kako se može suditi narodu, koji traži svoja prava na sudu, gdje nema skoro činovnika, s kojim bi se mogao razumjeti.

Taj nepravedni postupak i zapostavljanje hrvatskog puka na poreštini treba da prestane. Sudbene vlasti su zvane, da brane i štite narodne svetinje i da kroje pravedno pravicu, čega inače kod nas ne može da bude. Zato da se izbjegne prikoru da se nama nepravedno sudi, sveta je dužnost sudskih oblasti namjestiti takove činovnike koji će razumjeti narod i narod njih. Reći će tkogod, tâ ako sudac ne razumije hrvatski, služi se on tumačem. To nesmije da bude i to je protuzakonito. Dapače ovdje javno pozivljemo naš narod da nikada ne odgovara tumaču, jer naš narod ima pravo samo sucu odgovarati, a tumač nije sudac, pak tumač bi mogao i krivo reći sucu odgovor. Na sudu u Poreču događaju se svaki dan protuzakonitosti, kao da ne živimo u Austriji u XX. vieku; tu se sudi i uređuje i u kaznenim i civilnim parnicama samo pomoću tumača. Mi proti tomu sramotnom i uvriedljivom postupku najodlučnije prosvjedujemo, te zahtjevamo da se našemu jeziku dade na sudu u Poreču isto poštovanje kao i talijanskomu; u Istri su oba zemaljska jezika ravnopravna, te tu nema nadmoći jednoga nad drugim. Ne prestane li ta grdna anomalija, označit ćemo taj postupak onim pravim imenom, koji pristoji i oblastima i sustavu, te ga podržavaju.

Koparski kotar:

Nova podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda" za Istru. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila nove podružnice „Družbe sv. Ćirila i Metoda" za Istru u Kopru.

Razne primorske viesti.

Je li moguće? Na naš poziv pod gornjim naslovom u zadnjem broju našega lista primili smo sledeće.

Trščanski je biskup Nagl u listopadskom broju svoje „Curia Episcopalis" izdao naredbu kojom, prema naredbi Sv. Stolice od 18 prosinca 1906, proglašuje latinskimi sve crkve svojih biskupijah. Glede kastavskog Dekanata, gdje se svi pjevani djelovi svečane sv. mise vrše u hrvatskom jeziku, obećaje pisati u Rim, da to bude dozvoljeno i u buduće; glede svih drugih crkvah pak (koje u ostalom ne navadja), za koje je biskup Juraj Dobrila izvještivao, da je u njima uobičajeno pjevati epištolu i evangjelje u hrvatskom jeziku, dopušta da se taj običaj uzdrži i u napred uz uvjet, da se prije odpjeva toli epištolu koli evangjelje u latinskom jeziku.

Doneklе bi se biskupu Naglu moglo vjerovati, da će pitati Sv. Stolicu neka za kastavski Dekanat dozvoli statu quo, ali smo takodjer uvjereni, da će do koji mjesec doći iz Rima odgovor, da se ima i u kastavskom Dekanatu provesti ad amussim navedena naredba iz god. 1906. Čudno nam je samo, što se biskup Nagl poziva jedino na izvještaje biskupa Dobrile (koje medjutim ne objavljuje), a ni malo ne spominje izvještaje biskupah Legata, Glavine i Sterka. U ostalom ta najnovija naredba biskupa Nagla ne odgovara točno naredbi Sv. Stolice od 18 prosinca 1906. U istoj se pod točkom XI. veli, da se iza latinski odpjevane epištole i evangjelja pod svečanom misom, može isto učiniti i u hrvatskom jeziku; dočim da se pod župničkom (missa parochialis) može, iza latinski pročitane epištole i evangjelja, pročitati te komade takodjer hrvatski. Treba pak znati, da ta župnička misa može biti ili čitana ili pjevana. Nastaje dakle pitanje: može li se pod pjevanom, a ne svečanom sv. misom, odpjevati epištola i evangjelje u hrvatskom jeziku? Na to pitanje nam biskup Nagl ne odgovara, niti što odredjuje Sv. Stolica. Kada bude došao, doći će odgovor, da se to zabranjuje, košto će se do malo godina pod jednom ili drugom izlikom zabraniti to pjevanje i pod svečanom sv. misom. Takav sada vjetar duva.

Ne ćemo pitati, da li je bilo shodno da biskup Nagl izadje sada sa onakvom naredbom. Ipak ustanovljujemo, da je on istodobno, kada je zadavao smrtni udarac hrvatskom jeziku u svojih crkvah, slao svoj biskupski blagoslov sastanku svećenika u Pazinu. Dok nas dakle s jedne strane ni malo ne štedi, a druge bi se strane hotio narinuti nekakvim pokroviteljem svećeničke organizacije. Mi se medjutim pouzdajemo u uvidjavnost našeg narodnog svećenstva te se nadamo, da se neće dati na liepak čovjeku, koji nam dobra učinio nije niti ima volje da ga učini. Sapienti pauca.

Talijanski kršćansko-socijalni zastupnik proti slovenskoj školi u Kopru. Mi smo opetovno našim čitateljem predstavili u pravom svietlu talijanskog zastupnika na carevinskom viću iz Istre g. P. Spadaro, koji se nepravom pribraja kršćanskoj socijalnoj stranci. Već kod njegovog izbora kazali smo o njemu, da neće biti ni bolji ni gori nego li su njegovi takozvani liberalni drugovi a to se je u ovih dvih posliednjih godinah i pokazalo. Dapače mi smo se ponešto u njemu prevarili, jer se je on u svojem javnom djelovanju pokazao da nam je većim i odlučnijim protivnikom nego li su talijanski liberalci. Dosta nam je da spomeno poznatu njegovu izjavu u občinskom vieću u Piranu, pisanje njegova glasila „L'Amico" proti svemu, što je naše ćak i u crkvenovjerskih pitanjih a konačno dao nam je o tomu sam dokaza ovih dana u carovinskom vieću. On je naime posebnom interpelacijom poduzeo korake proti slovenskoj školi u Kopru, što se nisu usudili dirati niti njegovi radikalni i liberalni drugovi. Zast. Spadaro stavio je naime na ministra bogoslovja i nastave upit, kojim traži da se ukine slovenska škola u Kopru.

Svoj upit obrazlaže taj kršćanski zastupnik ovako: „Pošto se je tolikim trudom postiglo odstranjenje slovenske učiteljske škole iz Kopra, talijansko pučanstvo Istre žali, da je slovenska vježbaona, pri-

dieljena onoj školi, ostavljena u onom čisto talijanskom gradu, bez ikakvog razloga i bez ikakve potrebe.

Videći, da u Kopru nepostoje zakoniti preduvjeti za uzdržanje takove pučke škole na državne troškove, podpisani pitaju:

Kani li vaša preuzvišenost dati podpuno pravo Talijanom Istre time, da odstrani iz Kopra, iz čisto talijanskoga grada, gorispomenutu školu; sada već suvišnu za učiteljište, koje postoji tamo samo u talijanskom jeziku?"

Tako naš prijatelj i kršćanski zastupnik Spadaro, koji je bio biran i izabran takodjer glasovi hrvatskih i slovenskih izbornika, kojim su talijanski svećenici i mnogi naši dobrijani dokazivali, da je on bolji, mirniji i pravedniji od njegovih talijanskih drugova.

Biti će da je mirniji — a možda u čemu i bolji, ali pravedniji prema nama nije ni za dlaku od ostalih i najradikalnijih talijanskih zastupnika.

Nama se dapače čini, da nam je on kud i kamo pogibeljniji nego li su ostali otvoreni i očiti protivnici, kojih se znamo i možemo bolje čuvati nego li njega.

Ovaj najnoviji korak g. zastupnika Spadara valja da si dobro zapišu za uho naši izbornici na Koparštini, Piranštini i Bujštini, jer će g. Spadaro bez dvojbe jošte tražiti i trebati njihove glasove. Stalni smo dapače, da će te glasove trebati i više nego li ih je trebao mjeseca maja 1907. jer su ga od tada bolje upoznali i njegovi pristaše i tadašnji jednomišljenici.

† Dr. Nikola Gržetić. Dne 26. novembra preminuo je u Zagrebu u 72 godini života nakon duge i težke bolesti g. Dr. Nikola Gržetić c. kr. štopski nadliečnik u miru, vitez reda Frana Josipa, posjednik kolajne za zasluge, ratne i jubilarne spomen-kolajne, častničkog i jubilarnog križa i t. d.

Pokojni Gržetić rodio se 15 marča 1838 u Dobrinju na otoku Krku. Prve nauke svršio je u Krku, gimnaziju u Senju i na Rieci a sveučilištne nauke u Beču. Kao vojnički liječnik služio je u svih hrvatskih zemljah, osobito dulji niz godina u Bosni i Hercegovini. Pokojni bavio se je mnogo sa iztraživanjem staroslovenske mitologije a njegovi mnogobrojni spisi izdani su u posebnih knjigah i raztreseni po raznih novinah. Napisao je mnogo vrstnih medicinskih djela. Pogreb pokojnika bio je sjajan u nedjelju u Zagrebu, gdje je uživao velik ugled i sveobće poštovanje.

Dr. Gržetićem legao je eto u grob već drugi od hrvatskih vojničkih liečnika iz Istre, koji su se u časti visoko popeli.

Prvi je legao blagopokojni Dr. Kalčić drugi je eto Dr. Gržetić; jošte su na životu generalni štopski liečnik Dr. Linardić isto sa otoka i štopski nadliečnik Dr. Šime Mandić iz Vranje, občina Boljun.

Novo predsjedničtvo talijanske liberalne stranke u Istri. Dne 28. o. mj. sastali su se u Trstu prvaci talijanske liberalne stranke Istre da si izaberu novo predsjedničtvo pošto su zemaljski prisjednici Dr. Apollonio i Salata kao članovi tog predsjedničtva položili svoje časti. Predsjednikom te stranke izabran je bivši zemaljski zastupnik i odvjetnik u Pazinu g. Dr. K. Costantini, prvi podpredsjednik Dr. K. Albanese iz Pule, drugi podpredsjednik Dr. A. Corazza iz Motovuna, tajnik Dr. Fr. Dapas iz Vrsara, blagajnik A. Danelon iz Poreča.

Talijanski listovi pišu da se je izabralo predsjednikom stranke odvjetnik Constantini iz Pazina, a da se tim posvjedoči talijanstvo toga grada i da se za sva vremena osjegura talijanstvo toga grada, proti kojemu da su uzaludne sve hrvatske navale. Bilo bi s naše strane uzaludno prepirati se s Talijanima o tobožnjem talijanstvu grada Pazina, gdje možeš na prste jedne ruke pobrojiti sve čistokrvne Talijane.

Iz talijanskih občina Istre. Našim je čitateljima poznato, da su talijanske občine, i to ponajvažnije, u vjekovječnom neredu i u neprestanih krizah. Sve do nedavno vladao je primjerice silni nered u upravi občine Vodnjan koja je tekar posliednjih mjeseca došla do redovite uprave.

U občini grada Pule vladaju već 5 godina upravna vieća, koja nastoje, da urede i poprave ono, što su redovita prijašnja zastupstva sagriešila i zanemarila.

U gradu i u občini Rovinj vlada takodjer upravno vieće te nemože da dodje do redovite uprave.

U gradu i občini Piran mienjaju se neprestano uprave i načelnici radi nutarnjeg trvenja talijanskih stranaka.

U gradu i občini Buje iztekao je trogodišnji rok občinskomu zastupstvu mjeseca aprila o. g. C. k. namjestničtvo sporazumno sa zemaljskim odborom razpustilo je ono občinsko zastupstvo, koje bijaše i onako u najvećoj mjeri nesložno i nemarno. Upravu občine povjerilo se sedmorici viećnika — sve samih Talijana, kao da i nema u poreznih občinah Krasica, Karsete-Triban, Momjan itd. nijednoga Hrvata — ali mi bi uzalud čekali pravednost od većine zemaljskoga odbora u Poreču i od njihovih prijatelja i zaštitnika na namjestničtvu u Trstu.

Konačno imamo zabilježiti i nerede, nesporazumljenja i neslogu u občinskom zastupstvu na Humku (Umag) gdje su svi zastupnici ujedno sa načelnikom položili svoja častna mjesta.

I tako vidimo, da vlada u najvećih i najvažnijih talijanskih občinah silni nered i metež — prem — da im u nijednoj nesmetaju Hrvati!

Zar je to slučaj!? Pod tim naslovom priobčili su talijanski listovi iz Kraljevine sliedeći svakako čudnovati dogodjaj.

U Crespini, u okružju Pise, u Italiji, prolazio je neki talijanski poljodjeljac uzkom stazom te se je došav pred jednu sliku B. D. Marije u znak poštovanja i pobožnosti odkrio. Taj čin poljodjelca opazio je neki Giacomelli, junačan mesar iz Crespine, koji se je nesamo poljodjelcu narugao, već je povukao za sobom psa, što ga je sobom imao, pred sliku, da ju tobože poljubi. Ali najednom ostao mesar pred slikom kano okamenjen. Ništa mu nisu pomogle njege drugova i nadošlih na to osoba, da ga prizovnu k sebi i riese onog ukočenog mrtvila. Postaviše ga na to na voz i odvezoše kući. Prizvani liečnici pomogoše mu toliko, da ga je minula ukočenost ali je odmah iza toga počeo kano i pseto lajati i laje još uvjek.

Liečnici neusudjuju se jošte izreći o tom čudnovatom dogodjaju svoje mnienje.

Nešto iz kalendara za g. 1910. Buduće godine imat ćemo vrlo kratke poklade (mesopust). Trajat će samo 38 dana; pepelnica pada već na 9 februara. Uskrs će biti na 27 marča, a pošto na 25 marča pada Blagoviest, to ćemo u četiri dana imati tri velika blagdana. Najbogatiji mjesec na svetcima biti će maj, u koji padaju pet nedjelja i tri blagdana t. j. Spasovo, Duhovski ponedjeljak i Tielovo; imat će dakle samo 23 radna dana. Osim Božića nijedan od nepomičnih blagdana ne pada na nedjelju.

Knjige družtva sv. Jeronima za 1909 su izašle te se razašilju članovima. Novi članovi se još primaju te je dosta svakomu, da se prijavi u mjestu kod povjerenika (župnika ili učitelja) i uplati K 1 na godinu ili K 10 jedan put za uviek te će kroz cieli život dobivati 5—6 liepih i poučnih knjiga. Preporučamo toplo našemu narodu, da se začlani u družtvo sv. Jeronima.

NUDIM govedine zadnji kraj, pržolice, i bubrežnjak, teletino u stegnu 5 klg. košarica franko pouzećem K 5. Podvorba točna. Priznanice na uvid. S. Fleischer, Tarnów Ring 15.

ZA PRODATI 800 litara domaće rakije po nizkoj cieni. Koji želi kupiti neka se obrati na: Stjepan Kramar, Rakotole, p. Motovun (Istra).

Glavna skupština „Potrošno obrtno-gospodarskog družtva u Buzetu" vršiti će se dne 14. t. mj. u 9 sati pr. p. sa sljedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće odbora.
3. Odobrenje obračuna.
4. Promjena pravila §§ 8, 9 i 18.
5. Izbor članova nadzornog odbora.
6. Izbor članova u obranički sud.
7. Eventualia.

U Buzetu dne 4. prosinca 1909.

Odbor.

Broj 6096.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na drugo sistemizirano mjesto općinskog pisarnika ili kanceliste sa godišnjom plaćom od kruna 1440·—, plativih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12./8. 1907.

Molitelji za ovo mjesto moraju dokazati, da su svršili sa dobrim uspjehom hrvatsku pučku školu te da su isto sa dobrim uspjehom prakticirali barem tri godine u jednom občinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne oblasti ili kod c. k. bilježnika ili kod odvjetnika. Molitelji, koji znadu uz hrvatski takodjer talijanski jezik, imadu prednost.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 18. decembra 1909 inclusive.

Glavarstvo općine

u Pazinu, dne 23. novembra 1909.

Glavar: **Dr. Kurelić.**

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu:

Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine.

Dvokolice „Helical Premier" K 165, „Courir" K 155.

Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Največi zgoditak sv. 600,000 Maraka	Iskaz sreće	Dobitke garantira država

Prvo vučenje 16. decembra.

Poziv na učestvovanje

u raznim dobitcima velike novčane lutrije, za koje jamči država Hamburg, u kojoj se mora sigurno dobiti

9 milijuna 841,476 Maraka.

Največi zgoditak u najsretnijem slučaju

600,000 Maraka

odnosno:	Glavni dobitci po
Maraka 560,000	Maraka 300,000
„ 550,000	„ 200,000
„ 540,000	„ 100,000
„ 530,000	„ 60,000
„ 520,000	„ 50,000
„ 515,000	„ 45,000
„ 510,000	„ 40,000
„ 305,000	„ 30,000
„ 303,000	„ 20,000
„ 302,000	„ 15,000
	„ 10,000

i t. d.

U svemu sadržaje lutrija, koja sastoji od 7 razreda, 100,000 srećki sa **48,405** dobitaka i 8 premija, tako da skoro polovica svih srećki sigurno mora dobiti.

Dobitci rastu od razreda do razreda i najveći dobitak 1. razreda iznosi sv. M. **50,000** a onaj 7. razreda sv. M. **600,000.**

Uredovna ciena srećke 1. razreda iznosi za

cielu srećku	pol srećke	četvrt srećke
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3·50)	M. 1·50 (K 1·75)

Uredovni sa državnim grbom providjeni nacrt lutrije, iz kojeg se vidi uloške za sliedeće razrede kao i točan iskaz dobitaka, šaljem na želju unapried badava i franko.

Svaki sudionik dobije službeni prikaz vučenja odmah iza vučenja.

Dobitci bit će isplaćeni odmah uz jamstvo države. Naručbe molim odmah, a najkasnije do

16. decembra.

Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft in HAMBURG 36.

ovdje iierati

Naručbenica na gosp. Samuel Heckscher senr., Banka, Hamburg 36.

Pošaljite im- { cielu srećku à M. 6.— (K 7.—) / pol „ à „ 3.— („ 3.50) / četvrt „ à „ 1.50 („ 1.75)

Naslov: ....

Iznos primate u priklopu doznačicom / izvolite podignuti pouzećem { Prekrižite ono što se ne odnosi na poliku.

Bolestnička blagajna za civilno radničtvo c. i k. ratne mornarice u Puli.

Razpis nagrada.

Da se dodje do zgodnih nacrta za izgradnju zgrade bolestničke blagajne (ambulanca i upraviteljstvo) za civilno radničtvo c. i k. ratne mornarice u Puli raspisuje se ovime za inžinire i arhitekte austro-ugarske monarhije javna utakmica za nagradu.

Dosudjenje nacrta biti će obavljeno od nagradnog suda, kog sačinjavaju sliedeća gospoda:

c. i k. podpukovnik ženijskog stožera **Alexander Zhuber v. Okróg,**

c. i k. viši inžinir gradjevina mornarice **Ignaz Mikosch,**

c. i k. štopski nadliečnik mornarice Dr. **Orest Zarzycki,**

ravnatelj zemaljske bolnice u Puli Dr. **Ivan Mantovan,** i šest članova blagajničke uprave.

U obzir dolaze tri nagrade, i to:

I. nagrada 1200 kruna
II. „ 700 „
III. „ 400 „

Rok predaje: 31. siječnja 1910.

Nacrti odnosno uvjeti dobivaju se kod ravnateljstva bolestničke blagajne za civilno radničtvo c. i k. ratne mornarice u Puli, via Fondaco br. 11, uz priposlanje od 2 krune.

PULA, 9. decembra 1909.

Predstojnik.

Veliko iznenadjenje.

75.000 pári cipela.

4 para cipela samo za K 9·—.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je, da raspačam veliku zalihu cipela duboko ispod tvorničke ciene. Ja prodajem 2 para cipela na povez za gospodu i 2 para za gospodje iz tamne ili crne kože, sa krpicom, jako zašijeni podplati, vrlo liepe najnovijeg kroja. Veličina po broju. Sva 4 para samo K **9·—.**

Razašilje pouzećem

Središnja izvozna kuća cipela

J. GELB, Nowy Sandec br. 110.

Dozvoljena promjena ili novac natrag.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod ciene.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, krisete, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Novy Hradek, Češka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.

Tvorničke ciene.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
biele puhuljice čišćane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele puhuljice čišćane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz nakanadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove ne čistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rozotine, ogrebine, opeklina itd.), kod prekomjernog znojenja nogu h i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Gospodari! Želite li da Vaše blago ostane *zdravo*, da Vam se *svinje (prasci) debele* te da ih *sačuvate od svih kužnih bolesti*, da Vam *krave* davaju *više i bolje mlieka*, da Vam se blago *jača*, redovito hrani *probavlja*, te da ga sačuvate od *kašlja, plućnog katara, nadüvanja, zapokline, glista* itd. to upotrebljavajte samo

PRAH ZA BLAGO

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o koristnom djelovanju istoga.

Cieno jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago

MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lijek za *konje* i *volove* za *pojačanje* i *okriepljenje nogu, poslije teškog* i *napornog rada*, te *bolesti* u *križih* i *plećih*, kod *zgrčenih žila*, kod *upale kopita* itd. Izvrstno djeluje kod *(prasaca) svinja*, kad nemogu na *nogami stati* i kad se opaža *slabost* na *blagu*.

Cieno jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra).

— Naručbe se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unapred pošalje.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih ljekova.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1906.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Josip Blašković

PULA, ulica della Valle br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći i štednjake, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva. = Roba se dostavlja u kuću bezplatno.

Preporuča svoju dobru robu. Cieno umjereno.

Naručbe izvršuju se točno i bezovlačno.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Skladište potrebština za vezenje

NA VELIKO — NA MALO

EDUARD VELICOGNA

TRST, Piazza della Borsa br. 9, parterre i I. kat, Telefon br. 248.

Podpuni izbor svake vrsti svile, vune, platna, pamuka, kaošto i sukna od svile i pamuka, platna, krpa i prtenina za vezenje itd. itd.

Radnje nacrtane, kao uzorci i zgotovljeni.

Obrazci najnoviji. – Uzorke šalje na zahtjev.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga).

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Cieno vrlo nizke.

Nova trgovina!

Svi u krojački salon Zovića ! !

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke cieno.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj ?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 K franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sl. im, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu-puhuljice 20 K; puhuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. **Izcrpivi cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Broj 51. Pula, u četvrtak dne 16. decembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtva u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinomu stoji 10 K u obće, 5 K za soljake } na godinu. ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Govor

narodnog zastupnika Dr. M. Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 4. decembra o. g. povodom rasprave o privremenom proračunu za 1910.

Uvod.

Visoka kućo! Kod predmeta što se nalazi u razpravi, radi se, kako je poznato, o tomu, kako će se pojedine stranke, odnosno pojedini zastupnici prema zahtjevu vlade — bilo to samo i privremeno — da njoj se dade dozvolu pobirati poreze, držati. Kod ove prilike bilo pako na mjestu sa stanovišta jednog jugoslavenskog zastupnika, bilo to i u kratkim potezima, da se štogod kaže o takozvanom jugoslavenskom problemu, o problemu, što bi ga ja, koliko se to mene osobno tiče, obzirom na najsilnije pleme tamo dolje, na povjestne predaje i na državnopravni, premda inače jako suženi položaj Hrvatske, označio hrvatskim problemom. Nu ja držim, da ovaj parlamenat, carevinsko vieće, nije možda toliko pozvan, da o tomu razpravlja, kao što jedno drugo mjesto, za koje si pridržajemo, pošto je ono većim sudijom pred Europom nego li austrijska zastupnička kuća, ovo pitanje kod prve zgode nabaciti. Ja ću se samo na razglabanje jednog diela toga pitanja ograničiti i to u koliko se tiče uprave ove polovice države, te u još užoj mjeri pako, u koliko se naime tiče malene, mnogo zaboravljene pokrajine Istre, gdje sam imao čast biti izabran.

Tudji jezik u upravi.

Gospodo moja! Mi slušamo dan na dan njemačke pritužbe kako se Niemce čehizira, kako se češki ureduju; od strane Čeha čujemo kako se njemački ureduje a mi Slovenci i Hrvati s juga tužimo se i to punim pravom na to, izuzam Niemce, što moram svakako dodati. Nu, gospodo moja, to je po mojem nemjerodavnom sudu samo jedan dio obćenite misli, koja bi morala u ovoj visokoj kući zavladati; stanovište da se u Austriji medju Česima njemački, medju Hrvatima i Slovencima talijanski i njemački ureduje i upravlja, je naime jedan dio stanovišta, do kojega se mora doći prosudjujući čitavu upravu Austrije; upravlja se naime nerazložno i bez stalnih načela.

Nestalnost načela u upravi.

Radi toga, gospodo moja, jer se nerazložno i bez pravednih i stalnih načela upravlja, dolazi se lahko do toga, da onaj jači živalj u državi, osobito od nekada njemačka birokracija, ostala plemena u upravi nadvladjuje. To je žalibože i kod nas slučaj. Poznato je obćenito da se je pred malo godina i neglededć na neznatne iznimke u Austriji u Primorju talijanski upravljalo. To se je u zadnje doba ponešto promjenilo i mjesto da se je upravu demokratiziralo, mjesto da se je pučanstvu dalo ono, što je njegovo i da se je upravu tamo takodjer u jezikovnom pogledu znatnoj većini stanovničtva prilagodilo, uvelo se je skoro svuda, danas i u najnižih oblastih njemački uredovni jezik. To se dogadja, gospodo moja, u svih strukah javne uprave, koli u političkoj, toli u pravosudnoj, napose u upravi pošta i brzojava, željeznica i finance. Bila bi svakako skrajna doba, da bi u tom pogledu nastala promjena i da se, kako je rečeno, dade pučanstvu sva prava i to u smislu državnih temeljnih zakona o ravnopravnosti sviju naroda i u svim pokrajinama, takodjer hrvatskomu i slovenskomu plemenu. I stvarno manjkaju, gospodo moja, a to je vrlo odlučujuće, stalna načela i manjka novovjeki potez u upravi kod nas skoro isključivo, i tako se dolazi u svakom pojedinom slučaju do osvjedočenja, da stanovničtva tako dalje absolutno nemože obstojati, ako se temeljna načela naše uprave, na prvom mjestu, političke uprave, nepromjeni.

(Schluß.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Zabava „Hrvatske Omladine". U subotu dne 18. t. mj. priredjuje „Hrvatska Omladina" u Puli prigodom nastupa svog tamburaškog zbora u velikoj dvorani Narodnog Doma VELIKU ZABAVU uz tamburanje, pjevanje, predstavljanje, deklamiranje, šaljivu poštu, srećolov i ples. Početak u 8 sati na večer. Ulaznina: za članove 50 p., nečlanove K 1; nečlanice 50 p.; članice ulaz slobodan. Plesat će se valčik kotiljon.

Pozivlju se svi rodoljubi da pohite na ovu zabavu naše Omladine, te uzdanice našeg roda.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju 19. t. mj. davat će se vrlo liepa franceska šaloigra u tri čina „Kontrolor spavaćih vagona". O ovom komadu su mnogi čuli, da se daje s velikim uspjehom na svim pozornicama kulturnog svieta, zato nam i naše dramatsko društvo pruža priliku, da tu šaloigru vidimo dojduću nedjelju.

Ovim putem Dramatski Odsjek Sokola pozivlje one gospodjice, koje bi željele predstavljati da se prijave u g. Veselinovića.

Mi toplo preporučamo roditeljima da svoju djecu upišu u dramatsku školu, u kojoj će poredi glumačke umjetnosti naučiti se liepo govoriti hrvatski.

Obćinski izbori u Puli. Približavaju nam se obćinski izbori u Puli, koji će se ovršiti u prvoj polovici dojduće mjeseca. Narode na okup i spremajmo se u borbu za čast i poštenje našeg imena i jezika.

Mjesto božićnice školskoj djeci. Upozoruju se roditelji siromašne djece družbine škole u Šijani, da dodju u nedjelji 19. t. mj. od 10—12 sati prije podne u školu, ako su potrebni podpore za Božić.

Sastanak drž. činovnika. U subotu 11. t. mj. sastali su se pouzdanici državnih činovnika u prostorijama drž. gimnazije pod predsjedstvom ravnatelja g. Josipa Holzer i u prisutnosti dvorskog savjetnika gosp. grofa Attemsa. Predmetom ove skupšćine bijaše velika skupoća živeža i neslanica stanova u Puli. Odlučilo se jednoglasno, da se ustanovi društvo c. kr. činovnika kojemu će biti svrha da nastoji ukloniti gorispomenute neprilike. Izabrani bijahu u privremeni odbor gg. ravnatelj Nachich, pol. kom. Dr. Mitter, por. upravitelj Cvek, vježb. učitelj Bekar, pošt. of. Kretschmer, fin. kanc. Mittis i želj. blag. Legiša.

Čast svečaru! Na proslavi imendana Dra. Bakarčića sakupljeno je za Družbu K 10. Živio svečar!

Novi ratni brod ces. i kr. ratne **mornarice.** Početkom dojduće godine bit će spušten u more sa trščanskog brodogradilišta (Stabilimento Tecnico) treći ratni brod Radetzky-razreda, „Zrinyi". Duljina broda iznosi 137.37 metara, najveća širina 24.50 metara, srednja dubljina 8.07 metara, a deplacement 14.450 tona. Oklopni dielovi cielog broda teški su 3.070 tona. Kraj 20.000 konjskih sila imat će brzinu od 20.5 morskih milja na sat. Na brodu će se nalaziti svi najmoderniji strojevi za proizvadjanje pitke vode, koji mogu u 24 sata proizvesti 160 tona slatke vode.

Gradnja šterne u Krnici. Upravno vieće u Krnici zaključilo je na zadnjoj svojoj sjednici, da će se u selu Krnici sagraditi veliki bunar ili šterna sa troškom od K 17.360. Gradnju je preuzeo g. Josip Kovačić. U istoj sjednici zaključeno je uzeti zajam od K 45.000 za platež starog duga, za gradnju škole, šterne itd.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa, 5. 12. 09. Dne 24. pr. mj. vodila se zanimiva rasprava pred ovdašnjim sudom, izmedju agenta parobrodarskog društva „Dalmatia" Fr. Colombis i Gospodarskog Društva u pogledu amerikanskih loza, koje je isti agent dao Društvu. Kako je pako revan u svojoj službi pozivao je po dva puta magaziniera Društva, da je digne, budući — reče — drugih Društava u Cresu nema. On je digne i porazdijeli besplatno medju članove misleći da su one koje je isto Društvo od Vlade iz Trsta očekivalo. Tek kad je agenta podobćina u Martinšćici pitala za loze — kojoj su u istinu išle, dosjeti se kome je on dade, akoprem mu u polici, koju je na sudu kazivao čisto i bistro pisalo: „ufficio comunale S. M." No on je tako i čitao jer podje obavijestit o prispitku loza, ali kako obćina nije očekivala loza, to ga blagajnik Antonio Petris fu Giacomo, koji nije znao na sudu reći, koji naslov nosi naš slavni obćinski ured da li: ufficio comunale ili ufficio municipale, otpravi. Da se pako riješi sumnje, pogleda opet u policu, te si, bez da stvar raspita stvori sud „Ufficio comunale S. M." mora biti i je „Gospodarsko Društvo". Detto... fatto. I eto kako Društvo došlo pred sud. Braneći ovog „revnog" agenta prvi put naš „Nestor" Dr. Chersich reče: „fosse un' immoralità" kad bi on morao platiti loze. Mi pako velimo da bi bila i te kakva „immoralità" podupirati ovakovu exemplarnu revnost da rečemo glupost agenta. Dakako on bje osudjen. Samo bismo htjeli upitati gosp. nadzornika vinarstva Postel, u koju je zlatnu luku doplovilo ono 5000 loza, koje je imalo dobiti Gospodarsko Društvo a nije je još do danas dobilo? Ujedno čestitamo Ravnateljstvu društva „Dalmatia" na tako revnom i ostroumnom agentu! Ali on je još revniji u ovršivanju naloga Ravnateljstva, što svjedoči svima poznata okolnost što još u skladištu drži poslatu mu dvojezičnu tablu, samo da neobešćasti talijanski Cres. O tom već obširno bilo govora u bivšem „Omnibusu" ali taj glas još nije dospio do gg. oko „Dalmatine".

Naš se grad opet poljepšava s novom jednom zgradom. Taj nas napredak upravo veseli, samo nas malo uznemiruju pitanja raznih znatiželjnih stranaca, kojima nije dosta što gledaju monumentalnu zgradu već i pitaju: kakvi je to novo stari mauzolej? Novi krov, stari temelji. Ali ih utješimo riječima: to vam je modernizirani kopač u fraku; to vam se gradi u smislu pokrajinskog tehničara g. Salvadora, koji si je osobito mnogo truda davao u tehničkoj svojoj struci, kad se ovdje pred godinu i pol gradila jedna obljubljena kuća pod imenom „Narodni Dom". Tada je taj čovjek sve moguće paragrafe vadio, cijele noći probdio u proučavanju zgrade „e dal lato statico e dal lato estetico" i to sve pred strahom e se njega nebi moglo okriviti zbog zanemarene svoje dužnosti, kad bi sva zgrada pala i uništila ko zna koliko ljudskih života. Nije šala. Dužnost je dužnost! Hvala Bogu „Narodni Dom" ponosito stoji na obće zadovoljstvo osim gg. Salvadora e compagnia bella. A zauzetnog arhitekta pitamo što misli o ovoj novoj sadašnjoj? Sve. Sad je u velikom poslu jer misli posebnu knjigu izdati u kojoj će biti nanizani svi mogući najmoderniji izumi arhitekture, monumentalne zgrade: dal lato statico e estetico, kako on to već znade. Signor Vareton è necessario qualche colloquio verbale col sig. Salvador? Ci pare di no.

Oci naše slavne obćine zaključiše zatvoriti sirotište „De Seppi" i to zbog ružičastog financijalnog stanja. Pravo veli onorevole Pinjola: Tre tre šala danari. Ali gospodine onorevole e compagni, vi koji ste za dobro puka tako zabrinuti, koji nećete da se još većma zadužite, zašto niste digli svoj glas onda kad ste mogli dobit novaca? Zašto ste zatvorili prazne vaše blagajne očilom dobitku? A ne da sada tužnu sirotinju bacate na put. Ili vam je u pameti samo to da obćinski novac trošite u šovinističke stvari? Da je bilo u vas razbora i smisla za obće dobro, vi biste bili dali mjesto, gdje se sada gradi monumentalna kuća, na dražbu i to tim više što ste znali da ima kupaca. Nu zato se hvali isti onorevole, da „Lega Nazionale" plaća obćini za dvije školske sobe 200 K mjesečno. Istinitost ove tvrdnje prepuštamo njemu.

22. pr. mj. vjenčala se dražesna gospodjica Marija Tentor sa gosp. Davidom Hrzić, na čijim se svatovima u veselom društvu sakupilo za našu Družbu K 17·56. Mladom paru želimo svako dobro.

Krčki kotar:

Punat na 6 decembra. Na izpravak Občinskog Odbora, uvršten u predzadnjem broju, protunopažamo:

1. Občina je sklopila ugovor za pšenicu sa jedinim nudiocem g. načelnikom, koji joj je i račun predao, i to račun svoje tvrdke, a ne račun trgovca iz Rieke...

2. Tvrdka Nikola Žic i drugovi nije mogla svoju ponudu popratiti sa uzorkom, košto ga nije prikazao niti načelnik, jerbo je još pšenica bila u inozemstvu; a učinila je svoju ponudu prije nego li je ladja otišla na Rieku, dakle je u interesu občinara mogla biti i prihvaćena, dotično je g. načelnik mogao sniziti svoju ponudu do ciene ponudjene od tvrdke Žic.

3. Više kvintala pšenice uzela je Markovica i Solar, bogati rodjaci načelnikovi i suvlastnici njegove tvornice tiesta, a i ovim bogatijim: Orlić Frane pk. Mika odbornik i krčmar, Žic Miko pk. Bara, Žic Ivan pk. Petra, Mrakovčić Miko pk. Mata, Juranić Mate, Žic Anton pk. Mika, Bonifačić Niko pk. Nika, Mrakovčić Vinko Antonov, Karabaić Anton pok. Bara, Orlić Miko pok. Mika, poslužen svi po 100 kg. svaki, Gašpar Bonifačić 50 kg.

4. Kad već Občinski Odbor obećaje platiti 40 kruna štalije iz svoga džepa, nemamo ništa proti, dapače nas to veseli, jerbo barem nismo dopis uzalud napisali.

5. Cieni, za koju je občina prodala pšenicu občinarom, nismo u svojem dopisu prigovorili; dakle je u ovoj točki izpravak bio suvišan.

6. Siromaha, koji bi danas kupili pšenice, ima više. Onda nisu imali novaca, jer još nisu bili utržili svoj proizvod, pak su se uztručavali pristupiti k upisu, gdje se je tražio gotov novac. Sada je već zaliha pšenice bez carine za ovu godinu izcrpljena, a siromasi koji su medjutim što grožđjem što vinom došli do novca, nemogu doći do pšenice, jerbo ju odnieše bogatiji.

7. Niti vrsti pšenice nismo u svojem dopisu prigovorili, pak je i ovdje bio izpravak Obć. Odbora suvišan.

I tim bismo sa izpravkom bili gotovi. Gospoda rodjaci i članovi Občinskog Odbora opetovano i njekako napadno izliču u izpravku svoju savjest. Pozivom dakle na tu njihovu savjest nadamo se, da će čim prije prikazati obć. zastupstvu na riešenje viseće utoke i predlog g. Bonefačić Ivana, kojega je prešnost bila jurve prihvaćena.

Voloski kotar:

Izbor župnika u Mošćenicah. Kako nam od tamo javljaju obavit će se u nedelju dne 19. ov. mj. izbor župnika za onu župu. Kandidata su dva i to: g. Vodička, župnik u Vodicah i g. Žiganto, kapelan u Sv. Križu kod Kastva.

Iz Mošćenica nam pišu: U zadnjem broju „Naše Sloge" čitam u članku, s kojim se odgovara „Indipendentu" i njegovom članku: La cosidetta conciliazione nazionale nell' Istria, medju ostalim takodjer ovo: „Napokon se „nespašenac" nada, da će diobom nastati više talijanskih občina, jer da je tako bilo kad se je podielila pomnjanska i lovranska. Iz slovenske pomnjanske, da je nastala jedna slovenska občina „Marezige" i jedna talijanska „Pomnjan"; iz lovranske hrvatske občine pak da su nastale dvije talijanske i to Lovran i Mošćenice.

To veselje prepuštamo nespašencu, ali ufamo se tvrdo, još za malo vremena. Pečat i pismo talijansko,.... občine još ne čini talijanskimi, a da nisu talijanske ni lovranska, ni pomnjanska, ni mošćenička, to će „Indipendente" prije ili kasnije morat priznati".

I posve sto pravo imali, kad ste na izvode toga „nespašenca" dometnuli taj dodatak, jer barem za mošćeničku občinu vrijeda ove rieči u potpunoj mjeri. Naša občina bit će po mom mišljenju možda najčišća hrvatska občina u Istri, jer nemamo niti jedne obitelji, u kojoj bi obćevni jezik bio talijanski. A da tu našu skroz i skroz hrvatsku občinu smatraju i Talijani a i mnogi naši talijanskom občinom kriv je u prvom redu talijanski pečat i talijanski uredovni jezik a zatim neukost našega puka a pogotovo naš nemar i naše osobnosti. Kad bi Talijani a i mnogi naši znali kako je ova naša občina preko noći postala „talijanskom" nikad se ne bi usudili takovom ju nazvati. Nego danos je hvala Bogu drukčije kod nas: nestalo je osobnostih (te naše najveće nesreće), narod se je prilično osvjestio u ovo zadnje doba, a i nesposobnost današnjih gospodara naše občine sve to toliko je doprineslo da bismo sigurno već danas občinu predobili, kad bismo samo mogli doći do izbora. Zato je možda nama bila najveća žrtva, kad smo se morali odreći tih izbora za volju narodnog kompromisa. Sigurni smo bili pobjede, a minulo je bilo već 5 godina vladanja današnjem zastupstva, kad najedanput moradosmo baciti „kapljo u šaš", dok moramo trpiti tolike nepravde od naših protivnika i dok nas čekaju toliki važni poslovi. Nego minut će i ovi dani naše kušnje a onda će osvanut i nama dani veselja, kad ćemo promjeniti lice naše občine, kad ćemo i u pečatu i u uredovnom jeziku rabiti onaj naš mili govor, s kojim se danas svi zastupnici služe kod občinskih sjednica. A tada nas neće ni „L' Indipendente" ni itko drugi smatrati za Talijane nego za ono što jesmo, za istarske Hrvate.

* * *

Kad sam već kod občine, javljam vam i cjelomu svjetu i ovu najnoviju od našega poteštata: Taj naš za nesreću i sramotu poteštat Josip Persich imao je sreću, da se je nedavno u 68 godini svoga života po treći put vjenčao. Nego sa svojom trećom ženom reć bi, da je živio ne baš u miru i ljubavi, Tako se barem okolo govorilo. Kad ali jednoga dana počela se ta „poteštinja" tužiti da ju boli u želucu, pošla zato do liečnika u Lovran, koji je konstatirao da je ta žena bila „otrovana"!! I sada se vode izvidi, jer je gosp. liečnik stvar javio oblastima. Tko je taj otrov dobavio, tko joj ga dao i zašto, ne da se još ustanoviti, jer je stvar u istrazi.

Pazinski kotar:

Velika narodna skupština u Pazinu. Za nedjelju dne 19. o. mj. sazivlje političko družtvo za Hrvate i Slovence Istre u Pazinu veliku narodnu skupštinu, koja će se obdržavati u prostorijah „Narodnog Doma" točno u 10 sati prije podne. Na skupštini će se govoriti o najnovijoj naredbi tršćansko-koparskog biskupa u pogledu slavenskog jezika u crkvi. Većina narodnih zastupnika zemaljskih i državnih obećala je, da će prisustvovati toj vrlo važnoj skupštini, na koju upozorujemo i ovim putem sve naše rodoljube i prijatelje širom naše Istre.

Iz Pazina, mjeseca decembra 1909. Ovdješnji franjevci svetkovali su dne 6., 7. i 8. tekućeg mjeseca sedamstogodišnjicu opstanka franjevačkog reda. Tom prilikom uvedena je kradomice u franjevačku crkvu talijanska propovijed, koju je držao katehet talijanske prkos-gimnazije u spomenutim dnevima svakog popodneva iza blagoslova, velim kradomice, jer se do sada nije nikada držalo oficijoznih talijanskih prodika u ovom samostanu i jer o talijanskoj prodiki nije ni riječi bilo u redu svetkovanja, koji je bio razaslan na sve župe u ovom sudskom kotaru.

Ovaj postupak čč. franjevaca recte oca gvardijana, koji je cijelu ovu akciju pokrenuo, uznemirio je u velike hrvatsko pučanstvo ovog kotara, od kojeg jedino samostan živi i kojega je najmanje 98% prama 2% Talijanuša.

Nije s toga nikakvo čudo, dapače vrlo hvalevrijedno, da je orguljaš sa pjevačima c. k. državne gimnazije morao zapustiti franjevačku crkvu, pošto ga se je htjelo učiniti dionikom talijanske politike. Dà, talijanske politike, a to nam dokazuje bijelodano Puljski „Giornaletto" od 13. tek. mj. u dopisu iz Pazina, kojemu je naslov „L' italianità di Pisino anche nella chiesa", koji govori o talijanskoj propovijedi u franjevačkoj crkvi i iz kojega razabiremo, da je katehet Monti propovijedao o životu i radu Sv. Frana, i da je isti recitirao jednu njegovu talijansku pjesmu (canto del sole), naglašujuć iza toga važnost „della scuola umbra nelle origini della lingua italiana".

Ovoliko je doživio ovaj franjevački samostan prigodom tog svetkovanja po ne smotrenosti jednog čovjeka, koji se je onako nesretno „zafrlio" te koji će se još dalje „zafrljivati", ako će slušati varave glasove „brijegova i dušmana"!

Nu ufamo se, da će svemu tomu učiniti kraj predpostavljena oblast, jer ne vjerujemo, da će dozvoliti, da se ovaj samostan sasvim zavadi sa ovdješnjim pučanstvom. Da vidimo!

D'ačko pripomoćno družtvo u Pazinu. Od 15./9.—23./9. t. g. prijavilo se je 3966 članova podupirajućih po 2 K te isplatili su iznos od 7932 K.

Nadošli prinosi u mjesecima listopadu i studenom:

1. Listopad: Josip Vrbka, Lanišće 5 K; Fran Matejčić, Trst 40 K; Placar, Trst 24 K; Ćurković Pavao, Karnica sabranih na piru g. Veronike Brun i J. Korbara 12·43 K; zapis pok. župnika Julija Warto 355·80 K; Božić Anton, Kaldir 2 K; Tarok za mjesec oktobar 7 K;

2. Studeni: Fr. Matejčić, Trst 40 K; Dr. L. Marijanović, Zagreb 20 K; Sabrano u župnom stanu u Žminju na Martinovo K 12·10; Dr. T. Bilek 4 K i Dragutin Gobec 4 K poslano po g. L. Jenko, Podgrad; R. Logar, Pregarje 10 K; Tarok 8 K. Svesrdna hvala darovateljima!

Koparski kotar:

Cesta — na papiru! Pišu nam iz Lanišća: Čitajući u Vašem cijenjenom listu državni proračun o potporama za gradnju cesta u Istri, ostasmo ko popareni, kad ne nadjosmo medju ovima i našu cestu Lupoglav-Lanišće. — Naučeni smo od vajkada na razočaranja sa strane države i pokrajine, ali ipak ovaj put ostasmo usupnuti. Obećivalo nam se najme nekakovom stalnošću, da će naša cesta biti jedna izmedju prvih u Istri, koja će se početi graditi, jer je ona sjegurno jedna od najpotrebitijih u Istri. Naši su se ljudi tome poveselili, jer su držali, da će se nakon toliko desetletja moljakanja ipak jednom njihove svagdanje želje ispuniti. Al da! — i opet će jedna godina Bogu na račun, a naša cesta ostat će još uvijek na papiru.

Kod nas vlada takovo raspoloženje radi toga, kako još nikada ne vidjesmo. Ljudi se ljute, psuju, prijete, pa se misle poslužiti i modernim sredstvom — štrajkom najme na plaćanje cestnih poreza. To nije na mjestu, ali ljudi vele: molili smo općinu i zastupnike, molili zemaljski odbor i namjesništvo, molili ministarstvo pa i samog cara; obećali nam nekakvom stalnošću, osobito u zadnje vrijeme; cestu potrebujemo nada sve, ona je naš život; plaćamo poreze na ceste od uvijek, a da ne uživamo ni filira; ljudi smo i mi, te imademo polag dužnosti i nekakva prava; voljni smo doprinesti za cestu što je pravo i zakonito: prema tome morao bi nas zapasti komad ceste na našem Krasu, a ne samo na — papiru!

Tako narod, a Vi sudite, da li je pravo, i tko nosi krivnju.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Razne primorske viesti.

Iz srednje Istre. Ako Vam se nije možda već tko drugi javio, mogu ja poštovane čitaoce „Naše Sloge" posvema uvjeriti, da je najnovija naredba Preuzvišg. gosp. Dra. Nagl-a Tršćanskog biskupa, glede dekreta Sv. Sbora za obrede od dne 18. decembro 1906. o porabi hrvatskog jezika kod službe božje, naše narodno svećenstvo veoma iznenadila i sav naš pobožni puk jako uzbunila. A kako i nebi, kad su oni osvjedočeni, da su potakli na to Crkvenu oblast naši bližnji i daljni narodni protivnici; kojim je već od starine naš narodni jezik u crkvi trn u oku. Oni su lažno izvijestili Sv. Stolicu, da je hrvatski jezik u crkvi na sablazan obće pobožnosti, te da ruši mir i ljubav u kršćanskom puku, s toga treba da se ga već jednom istjera iz crkve, da ne povede još kogagod u „pravoslavje"!

Naši narodni svećenici u Istri osvjedočeni su baš o protivnom od svega toga, to jest da je poraba hrvatskog jezika u naših crkvah uvjek bila, a i dandanas je, samo na korist vjere i crkve i na narodni ponos našeg puka. Oni će s toga poduzeti sve moguće korake, da nam se puste na miru naši stari, liepi, dobri i od Crkve odobreni običaji u bogoslužju.

A svakako se nadamo, da će i naš Preuzvišeni gospodin biskup napokon uvidjeti, da je bolje ne dirati u takova pitanja, koja mogu izazvati razdor i smutnju u svećenstvu i puku, a to bez svake prave i istinite potrebe za vjeru i crkvu.

Sastanak narodnih zastupnika. U nedjelju poslije podne sastali su se u Pazinu narodni zastupnici, članovi hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru na pogovor o tom, kakvo da zauzmu stanovište prema nakani zemaljskog odbora u Istri, da se sazove istarski sabor još tečajem ove godine na vrlo kratko zasjedanje radi riešitbe nekojih financijalnih zakonskih osnova. Narodni zastupnici stvoriše u tom pogledu važnih zaključaka te se pogovoriše i o raznih drugih narodnih pitanjih.

Kratko zasjedanje istarskog sabora. Čitamo u talijanskim listovima Primorja, koji znadu obično za sve osnove carske vlade unapried, osobito u koliko se tiču našeg Primorja, da će biti sazvan istarski sabor odmah nakon odgode carevinskoga vieća. Saborske zasjedanje bi se imalo obdržavati prije božićnih blagdana ili u čednu poslije blagdana, a na svaki način prije konca godine.

Zasjedanje imalo bi trajati samo par dana; razpravilo bi se nekoje zakonske osnove financijalne struke, od kojih da će pokrajina imati znatnih koristi.

Dopisnik tršćanskog „Il Piccolo" koji javlja svomu list tu viest kaže na koncu: „Ako se uvaži, da su do sada u načelu imali dogovori u odboru za naradni kompromis u Istri povoljan uspjeh, drži se za stalno, da će ovo kratko zasjedanje, osobito obzirom na njegov zadatak, proći bez ikakve zaprieke".

Koliko je nama poznato, nije došlo do sada u javnost ništa o tom povoljnom uspjehu saborskog odbora za narodni kompromis, ali nama će biti veoma drago ako se taj povoljni uspjeh za obje stranke postigne.

Prosvjedi proti povišenju poreza na vino. Narodni zastupnik g. Matko Mandić uložio je nadalje na carovinskom vieću prosvjede proti povišenju poreza na vino u ime „Kmeške zadruge pri Medoših", občina Izula, te u ime „Gospodarskog i konsumnog družtva v Kortah", u istoj občini.

U tom smislu imale bi se zauzeti sve naše občine, gospodarska družtva, konsumna družtva, vinarske zadruge itd. itd.

Pozor Učkari. Talijansko planinsko družtvo u Pazinu zaključilo je na zadnjoj svojoj sjednici, da će dati na raznih mje-

stih naše stare Učke pribili više tabela kano putokaze za planince i putnike. Pošto su pako u novije vrieme naši talijanski susjedi uveli u modu, da moraju svako naše narodno ime gora, šuma, rieka, mjesta, sela itd. potalijaniti, valjalo bi da naši Učkari dobro pripaze na tabele talijanskog planinskog družtvo. Občinsko zastupstvo u Boljunu nebi pako smjelo dopustiti, da se na našem zemljištu stvaraju novi nazovi i nagrdjuju stara narodna imena. Naši planinci neće stalno ići na čisto talijanske planine ili gore pribijati hrvatskih napisa ili putokaza. Svakom svoje pak što komu Bog dade!

„Mladi Istranin“ — „Mladi Hrvat“. Potaknuto savjetima vidjenijih rodoljuba uredničtvo je „Mladog Istranina“ zaključilo, da od 1. siečnja 1910. svome listu promjeni ime „Mladi Hrvat“. Uredničtvo obrazlože tu promjenu ovako: „Stotinu su puta kušali naši narodni neprijatelji, da raztrgnu vez, što sve Hrvate spaja u jednu cijelinu. Da nas razbiju nadijevali su nam razna imena. Sad bi nas nazivali Istranima, sad Dalmatincima, pa Slovencima, Bosnjacima, Ilircima, Morlacima — i tko zna kako još. Tako postupaju ti naši dušmani i danas. I danas krste nas oni na sto načina, samo da nas smetu i razdvoje. Mi im pak ne smijemo nasjedati. Koliko nam god bio mio i drag uži kraj gdje smo se rodili, ne smijemo ni sebe ni svoj jezik po njemu da nazivljemo. Jedno ime neka nam bude sveto i nada sve uzvišeno — ime Hrvat. Zato ne više „Mladi Istranin“ već „Mladi Hrvat“. Poput „Mladog Istranina“ trsit će se i „Mladi Hrvat“, da bude ogledalom života, misli i osjećaja, naše mlade uzdanice. Hrvatska je domovina pohranila u nježna srca svoje uzdanice najljepše i najuzvišenije svoje nade. Svrha će biti „Mladome Hrvatu“, da naše mladje podsjeća i pjesmom i pričom na te velike i divne nade, da bdije, da u njihovim srcima ne ugasnu, već da se u njima što življe i što ljepše razvijaju, e da nam se naša Hrvatska osovi što prije na svoju snagu — slobodna i sretna. „Mladi Hrvat“ pozivlje svih u kolo, da svježim dahom svoje drage i zlatne mladosti raztjeruje težke misli i brige sa čela naše stare, naše dobre majčice Hrvatske. Mali će pak istarski Hrvati naći u „Mladom Hrvatu“ svu onu ljubav kojom ih i urednici i suradnici kroz godine i godine prate. On će biti njihov najbolji drug, a oni neka ne sakrivaju imena, već neka ga smjelo pokazuju gordim dušmanima naše krvi i jezika, neka neprijatelji znadu kako se naši Istrani ponose svojim lijepim i slavnim imenom. Dobrotvore naše siromašnije mladeži molimo pak, neka bi se i ove godine sjetili istarskih sirotana i pretplatili ih na ovaj njihov list. Cijena je „Mladom Hrvatu“ K 2 — (za učenika K 1 70). Uredjuju ga Viktor Car Emin i Rikard Katalinić-Jeretov. Glavni su mu suradnici gg. Vladimir Nazor i Josip Milaković. Uredničtvo i uprava lista nalazi se u Opatiji.

Priposlano.*)

Povodom dopisa s natpisom „Iz Liburnije“ Naši sokolaši“, izišlog u 32. broju (od 30/11/09) „Pučkoga prijatelja“ god. X. (1909.), iz Krka,

potpisana „hrv. sok. župa „Vitezić“, kao zastupnica svojih članova sokolskih društava Kantrida Zamet, Mihotići-Frančići, Pazin, Pula, te napose i osobito Volosko-Opatija

obzirom na §§ 2. i 3. svojih pod br. Pr. 1180/1 dne 21/9/09 od c. kr. namjesništva u Trstu potvrdjenih pravila, koji glase (§ 2.: Svrha:) „Svrha je župe gajenje i promicanje tjelovježbe, zbliženje i uzajamno podupiranje sokolskih društava“, te (§ 3.: Sredstva:) „Svrha se postizava:

a) gojenjem tjelovježbe po jedinstvenom sustavu i načinu;

b) zajedničkim izletima, javnim vježbama i svečanostima;

c) odašiljanjem preglednika i prednjaka u pojedina društva „Župe“;

d) predavanjima, koja se tiču tjelovježbe ili opće naobrazbe;

e) nastojanjem, da se nova sokolska društva osnivaju i pripoje „Župi“;

f) moralnom i materijalnom potporom društava i cijelih župa;

g) troškovi „Župe“ pokrivaju se članarinom, zapisima, darovima, te čistim dobitkom župnih javnih vježbi“;

koja skladaju u svim načelima sa pravilima svih hrv. i slov. sok. društava, župa i saveza, koja isključuju iz društva svako tjeranje politike i strančarstva, te koja stoje na uvid kod potpisane župe svakome ko se zanima bilo u koju svrhu uopće sokolstvom, naosob sokolstvom potpisane župe,

izjavlja, da ne odgovara istini, da je dosada bilo ko od članova pripadajućih družtvima njenim članovima nastojao u Sokolu kao sokol ili izvan njega u drugom kojem svojstvu braći sokolašima ucijepiti svoje s vjerom neskladne „nazore o vjeri, kršćanstvu, svrsi čovječjoj i t. d.“, te

obzirom na riječi dopisa: „Ako bude trebalo, moći ćemo navesti i konkretnih slučajeva“;

pozivlje gosp. dopisnika naprijed navedenog članka „Pučkog prijatelja“, da bilo kojim načinom i sredstvom daklem i putem javnog tiska blagoizvoli dojaviti potpisanoj župi konkretne slučajeve tjeranja politike i strančarstvu po njenim članovima od njega navedenim ili kojim drugim načinom t. j. povreda pravila potpisane župe, te omogućiti joj daklem da primjeni svu strogost svojih pravila protiv krivaca

molbom da joj ipak blagoizvoli dopustiti krvlju stečenu i vjekovima čuvanu, te i od zadnjeg savremenog varvara priznatu i štovanu uporavu načela: „Cogitationis poenam nemo patitur“;

hvaleći mu unaprijed na usluzi; te kličući mu sokolski: Zdravo!

Za „hrv. sok. župu „Vitezić“

Starješina: **Dr. Ivan Pošćić.** Tajnik: **Dr. Anto Kraljić.**

* Za članak pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

✝

Tužna i rascviljena srca javljamo svoj rodbini, prijateljima i znancima, da nam je dne 10 ov. mj. o podne preminuo naš premili i nezaboravni otac odnosno djed i tast

FRANJO RODE

umirovljeni pučki učitelj

u 78 god. života providjen Svetotajstvima umirućih.

Sprovod krenuti će u nedjelju dne 12. ov. mj. u 1 sat poslije podne iz kuće žalosti na mjesno groblje.

Malinska, 11. prosinca 1909.

Edvard vitez Rode, sin. **Adele Toncich, Germana Bogović**, kćeri. **Hinko Toncich, Ivan Bogović**, zeti. **Dinko, Milan, Rudolf Toncich, Marijan i Edvard Bogović**, nećaci.

Vriedi kao izravna obavijest.

Od 300 do 500 kruna mjesečno

može svaki lahko bez razlike staleža zaslužiti, koji prodavati želi u Austro-Ugarskoj zakonom dozvoljene srećke i vrijednostne papire. — Imanje k tome nije nuždno. — Prospekti naših srećaka su jevtiniji od svijuh srećaka drugih tvrdkah i lahkše se mogu prodati, a našim zastupnicima dajemo osim toga i posebnu nagradu.

GUSTAV BRAUN Budapešt IX. Béla u. 3.

Ad br. 560.

Obznana.

Ovim se donosi do javnog znanja, da će se primiti sa 1. veljače 1910. na državnom uzor Gospodarstvu u Pazinu 8 radničkih učenika, koji će se moći praktično izobražiti u općim poljodjelskim poslovima. Izobrazivanje trajati će do uključno 20. prosinca 1910. Upozoruje se one radničke učenike, koji žele stupiti u tečaj, da će morati obavljati sve radnje potrebite na uzor-Gospodarstvu, teoretički pouk (školu) imati će najviše dva sata na dan, što se ovdje izričito naglasuje, da nebi tko možda mislio, da će kao radnički učenik sjediti većinom u školi.

Uvjeti za primanje učenika jesu:

1. Da dokažu krstnicom, da mu je najmanje 16 a ne više od 30 godina, i da pripadaju poljodjelskom staležu.

2. Da liječničkom svjedočbom dokažu, da su zdrava i snažna sustava.

3. Da prilože molbi svjedočbu ćudorednosti.

4. Da dokažu, ako su vojnici u pričuvi, općinskom potvrdom da su prosti vojničkih vježba za godinu 1910.

5. Da se obvezu ostati kod uzor-Gospodarstva kroz cielo gore navedeno doba.

6. Ako su maloljetni, da donesu privolu roditelja dotično skrbnika, koji se obvezuju osobno da kroz cielo gore navedeno doba neće tražiti, da bude učenik pušten kući za poljske ili slične radnje.

Molbe za primanje imaju se podnesti Upraviteljstvu uzor-Gospodarstva u Pazinu nadalje do 10. siečnja 1910.

Ujedno obavješćuje se vinogradare, da ima kod uzor-Gospodarstva u Pazinu više hiljada ciepljenih američkih loza po K 14 za 100 komada, najbolje biele i crne vrsti za vino. Tko želi kupiti istih, neka se odmah prijavi kod rečenog uzor-Gospodarstva.

Pazin, dne 2. prosinca 1909.

Upraviteljstvo državnog uzor-Gospodarstva.

Br. 1486.

Raspis natječaja.

Zaključkom sjednice Občinskog Zastupstva od dne 18. novembra t. g. raspisuje se ovime mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Barban uz godišnju plaću od K 2500·—.

Molitelji treba da dokažu austrijsko državljanstvo, diplomu sveukupnog liječničtva i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu, a po mogućnosti i talijanskog.

Liječnik držati će svoj farmaceutički ormar.

Pobliže se može kod podpisanog doznati.

Molbe treba podpisanome podnesti do 15. I. 1910 inclusive.

Glavarstvo občine.

Barban, dne 10. decembra 1909.

Glavar:

Josip Mirković, v. r.

Br. 1896.

Mjesto liječnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liječnika za mjesnu občinu Dobrinj na otoku Krku, sa plaćom od godišnjih 3000 kruna. Liječnik valja, da je usposobljen u sveukupnom liečničtvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju takodjer dokazati, da posjeduju austrijsko državljanstvo. — Potanje pogodbe nalaze se kod potpisanoga, na svačiji prosti uvid; a molbe imaju se podnesti ovome obć. poglavarstvu do 10 jenuara 1910.

Poglavarstvo občine.

Dobrinj, 5 prosinca 1909.

Načelnik: **Sučić** s. r.

ZA PRODATI 300 litara domaće rakije po nizkoj cieni. Koji želi kupiti neka se obrati na: Stjepan Kramar, Rakotole, p. Motovun (Istra).

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju

sa šivaćim strojevima i dvokolicama.

Prodaje šivaće strojeve za švelje i domaću porabu: Singer B za K 70 s pokrovom i jamči za 3 godine. Dvokolice „Helical Premier“ K 165, „Courir“ K 155.

Vlastita mehanična radionica.

Preporuča se

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev šalje se nov slovenski cienik franko.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 15. listopada 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
6.55	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.—	odl.	„	dol.	3.35
7.30	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.40	odl.	„	dol.	2.55
8.25	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.30	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	2.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat.

Poned. Utorak Četvrt. Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedj. Srieda Petak Nedelja
prije podne				po podne
4.50	odl.	Baška	dol.	[illegible]
5.30	dol.	Punat	odl.	5

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezine

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srieda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	2.30
7.50	dol.	Opatija	odl.	2
8.—	odl.	„	dol.	[illegible]
9.20	dol.	Beli	odl.	[illegible]
9.30	odl.	„	dol.	[illegible]
				prije podne
10.20	dol.	Merag	odl.	[illegible]
10.30	odl.	„	dol.	[illegible]
11.—	dol.	Krk	odl.	[illegible]
11.10	odl.	„	dol.	[illegible]
po podne				
1.—	dol.	Rab	odl.	[illegible]
1.15	odl.	„	dol.	[illegible]
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	[illegible]
3.10	odl.	„	dol.	[illegible]
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	[illegible]

Uvjetno pristajanje u Sv. Martinu [illegible] Rovenskoj.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-[illegible] i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje		
prije podne				
7.20	odl.	Rijeka		
7.50	dol.	Opatija		
8.—	odl.	„		
11.45	dol.	Rab		

Ravnateljstvo [illegible] promjene plovitbe [illegible]

Agencija na Rijeci kod I. Fakašić.

PUNAT, dne 18. [illegible]

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Posluzba brza i točna.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnama. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk — Zagreb.**

Veliko iznenadjenje.

75.000 pari cipela.

4 para cipela samo za K 9·—.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je, da raspačam veliku zalihu cipela duboko ispod tvorničke ciene. Ja prodajem 2 para cipela na povez za gospodu i 2 para za gospodje iz tamne ili crne kože, sa krpicom, jako zašijeni podplati, vrlo liepe najnovijeg kroja. Veličina po broju. Sva 4 para samo K 9·—.

Razašilje pouzećem

Središnja Izvozna kuća cipela

J. GELB, Nowy Sandec br. 110.

Dozvoljena promjena ili novac natrag.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Novy Hradek, Češka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara liepih ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirane poslati natrag.

Tvorničke ciene.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Svi oni bolesni koji nemaju *apetita za jesti*, koji trpe na *slabej probavi*, *zatvaranju*, *žgaravici*, *stvaranju prekomjerne kiseline* u želudcu, *glavobolji* i *grču* pijući izvrstne

Želudčane kapljice

ljekarne k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu povraćaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Ciena 6 bočica 2 K 60 fil.

„ 12 „ 4 „ 80 „

Svi oni bolesni koji trpe na ... *kašalj* ... preporučuje se izvrstno ...

Ove ulje preporučuje se ... djeca, jer je tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolestnik lahko ... može. — Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra) s poštarskim pouzećem ili ako se novac unaprijed pošalje.

1 stakleuka 2 krune.

Nadalje liekarna preporuča sliedeće liekove: **Švedske kapljice**, boca po 1 i 2 K; **Mazilo proti kostobolji**, 1 K; **Ljekovito Kina vino**, 1 boca K 1·60 fil.

Naputak o uporabi priložen je svakoj boci.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po krune 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteke ili na mjenice i zadužnice na garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne, i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vialu Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Josip Blašković

PULA, ulica della Valle br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći i štednjake, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva. — Roba se dostavlja u kuću bezplatno.

Preporuča svoju dobru robu. Ciene umjerene.

Naručbe izvršuju se točno i bezovlačno.

Skladište potrebština za vezenje

NA VELIKO — NA MALO

EDUARD VELICOGNA

TRST, Piazza della Borsa br. 9, parterre i I. kat, Telefon br. 218.

Podpuni izbor svake vrsti svile, vune, platna, pamuka, kaošto i sukna od svile i pamuka, platna, krpa i pritenina za vezenje itd. itd.

Radnje nacrtano, kao uzorci i zgotovljeni.

Obrazci najnoviji. – Uzorke šalje na zahtjev.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

preporuča tvrdka

M. BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(za crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospodu i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Ciene vrlo nizke.

Nova trgovina!

Svi u krojački salon Zović!!

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

uz tvorničke ciene.

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?

Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Broj 52. Pula, u četvrtak dne 23. decembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847'840.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu, ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastarali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Cradera br. 1, II. kat).

Poziv na predplatu.

Podsjećamo pošt. gg. predplatnike na obnovu predplate za nastajnu godinu 1910. One pako predplatnike, koji nisu platili list za god. 1909, upozorujemo da ćemo njim obustaviti list ako ne pošalju predplate do konca tekuće godine, i ujedno s drugim našim dužnicima predati jih našem odvjetniku.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge“.

Čestit Božić!

Evo nas opeta pred velikimi blagdani u spomen porodjenja Isusa Krsta. U priprostoj štalici Betlemskoj došao je na ovaj sviet sin Božji u svoj prilici čovjeka, da od djeteta odraste u mušku dobu, da se veseli i žalosti, da trpi poruge, progone i muke, a napokon i sam svoj život dade u potvrdu svojih nauka.

Ćak i poganski mudraci znali su tada, da se ima poroditi veliki mogućnik i slijedeć nebeski put nove zviezde, pošli su, kud jim je ona kazivala i dospjeli do čedne štalice Betlemske i poklonili se mladom kralju i darivali ga milo mirisnom masti, tamjanom i zlatom.

Veliki su spomen ovi blagdani za sav krščanski sviet. Djeca se vesele u svojoj nevinosti božićnom drvcu, ili jaslicam, ili drugoj spremi, koju jim stariji mogu pribaviti za badnji večer. Odrasliji vesele se sa djecom, stariji se zamišljaju u veliko otajstvo, koje se je obistinilo evo pred dvadeset vjekova.

Sveta obitelj! Častne rieči. Priprosti tesar Josip branitelj, Djevica njegova zaručnica bez madeža, Marija, a njoj, na krilu djetešce Isus, koj će rasti u mudrosti i strahu Božjem, koj će svojim znanjem još kao malen dječak smutiti pismoznance one dobe, koj će u muževnoj dobi stati naučati narode, ozdravljati hrome i sljepe, uskrisivati na život mrtve i napokon na križu izgubiti svoj život kao čovjek za potvrdu i pečat svojim naukam!

Ljudi su zapuštali brige i imanja svoja i išli su za njim, da slušaju što propovjeda: Bratstvo, jednakost, smilovanje i još drugi život iza ovoga tjelesnoga.

Milo mu je bilo množice naroda, koja je ogladnila i ožednila iduć za njim. I smilovao jim se je učinivši čudo, nahranivši jih na tisuće sa malo riba i sa malo hljebova kruha, pa još do ostanaka, koje su somno sahranili.

Hrvatski naš narode. Proslavi dostojno i ovogodišnji spomen narodjenja Isusa Krsta. Čuvaj se zla i opačine, vjeruj u bolje dane, jer se je i za Tvoje spasenje rodio kao čovjek sin Božji.

Sretan Vam Božić! „U se vrime godišća, mir se svitu navišća“. Na zdravlju Vam došao spomen „porojenja ditića“!

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Na obranu našeg jezika.

Velika skupština u Pazinu.

Prošlu nedjelju 19. decembra bio je u Pazinu veliki sastanak naroda.

Sazivači su držali, da će morati odgoditi skupštinu, jer radi zla vremena, koje traje od više vremena, nije bilo očekivati većeg broja ljudi, a stvari, o kojih je bilo raspravljati i odlučivati, toliko su znamenite, da nebi bilo dostojno držati za nje sastanak od malo ljudi.

Ali u malo časa poslje ure odlučene za početak, dubkom se je napunila prostrana dvorana „Narodnog Doma“ i galerija iste, tako da su mnogi morali ostati vani, a mnogi otišli, kad nisu mogli iz vana čuti, što se govori.

A što je bilo?

Bilo je, da se narod srednje Istre izjavi o najnovijih odredbah glede našega hrvatskoga jezika u crkvah biskupije tršćansko-koparske. To je na obranu mile naše starine.

Otvorenje sastanka.

Narodni zastupnik prof. *Mandić* kao predsjednik „Političkog družtva za Hrvate i Slovence u Istri“ otvorio je u 10¼ jutro skupštinu sa zgodnim nagovorom. Došao je navlaš ravno iz Beča. Spomenuo je da se naše političko družtvo po svojih pravilih ima brinuti ne samo za tjelesnu, nego i za duševnu dobrobit našega puka u Istri. Zato će današnja skupština raspravljati i odluku — resoluciju — svoju učiniti takodjer u pogledu najnovije pogibelji, da nam se otme po crkvah poraba našega jezika. Poziva na mir i red i na ozbiljno raspravljanje.

U to je pristupio namjestnički savjetnik g. *Ivan Šorli*, upravitelj pazinskoga kotara kao vladin povjerenik na skupštini.

Za prof. Mandićem govorio je

zastupnik Dr. Laginja.

Spomenuo je, kako je pred mnogo stotin godina dano hrvatskomu puku pravo da se služba Božja i drugi obredi katoličke crkve obavljaju u našem starinskom jeziku. Tekom vremena u nekojih krajih ta se je pravica suzila, jedno od neznanja, drugo od nemara pojedinih svećenika, a treće od težkog razloga, što su se bile istrošile starinske knjige. I svećenici i narod pomagali su se, kako su mogli, nešto novijimi knjigami, nešto prepisanimi. Tako nam je i u Istri od one podpune pravice našeg jezika u crkvah ostalo budi nekoliko, negdje više, negdje manje.

Od jedno trideset godina ide se za tim, da se naš jezik istisne posve od oltara i od svetih knjiga u ovih naših stranah, gdje se u zadnje vrieme nije glagoljalo, nego se je rabio noviji način jezika. *Ali to nije bila nikakva novotarija. Ovo malo što se još rabi našega narodnog jezika po crkvah, jest samo jedan mali ostanak pune pravice, koju je naš narod imao kroz stotine i stotine godina.*

Govornik spominje stare pisce Talijane, koji potvrdjuju, kako je u crkvah koparske i pićanske biskupije, koje su sada spojene sa tršćanskom, naš jezik podpuno vladao, izuzamši koji god čisto talijanski grad na moru.

Ono malo što nam je od toga ostalo, moramo braniti, jer smo osvjedočeni, da će naš puk biti bolji, ako u crkvi čuje više svoj jezik, jer ga to više pobudjuje na pozornost.

Preuzvišeni tršćanski biskup proglasio je u svojem biskupijskom listu od 18. oktobra, da se ima podpuno staviti u krepost posljednje rimske dekrete glede jezika u crkvah. Gdje se je na primjer do sada pjevalo epistolu i vandjelje samo u našem jeziku, tu se ima od sada pjevati najprije latinski, a onda tekar hrvatski. A sve drugo, što je bilo pjevanoga diela u našem jeziku sa oltara, ima se valjda uništiti. A zašto to bez ikoje potrebe? Zašto te novotarije, kad se je tolike godine govorilo i pisalo „nihil inovetur“ nikakve novotarije nesmje se činiti. Preuzvišeni biskup mogao je naznačiti svetomu Ocu, da je ta novotarija pogibeljna. Koliko je govorniku znana i svaki župnik ima pravo, da ne uvede u crkvu novotarije, od kojih bi se puk smućivao. Nada se, da će rodoljubno svećenstvo tršćanske biskupije tako učiniti. Ali i narod treba, da se izjavi.

Mi se ne grozimo nikomu, niti se protivimo crkvenim vlastim; mi hoćemo samo s pukom, da nam se neotima još ono malo starine, koja nam se je do sada sačuvala.

Oni, koji idu za tim, da nam se i to oduzme, moraju biti krivo upućeni. Tu je politike proti našim pravicam. O tom će vam Dr. Dinko Trinajstić znati reći, što je čuo na svoja ušesa, pak baš u Rimu.

Na koncu Dr. Laginja predlaže neka se narod izjavi o resoluciji koju je pročitao. (Vidi ju niže.)

Govori župnik Staropazinski velečastni

Stjepan Krepek.

Čitao je i tumačio na široko odredbe rimskih kongregacija od 1898., 1906. i 1909. tičuće se ovih stvari. Iz njegovoga govora razabralo se je, da one naredbe drže, da je p o k v a r a, što se rabi naš jezik po onih crkvah, koje naročito nisu proglašene staroslavenskimi (glagolskimi) i da se imamo bezuvjetno pokoriti odredbam iz Rima, takodjer u pogledu jezika u liturgiji. Sveti Otac da je nepogrešiv, dakle i njegova rasuda u tih stvarih da je nepogrešiva. Predlaže u tom smislu resoluciju. Za njegovoga govora bilo je dosta prigovaranja, naročito na to, da su drugi Pape nam dozvoljavali, što ovaj tobože krati, pak koji ima pravo?

Predsjednik prof. *Mandić* mirio je i čuvao slobodu svačijega govora, tako i Krepekovog.

Govori Dr. Dinko Trinajstić.

Spominje, da nema u dvorani žive duše, koja se nebi ćutila krščanom katolikom. A krsta je bilo stalno okolo tisuća glava i to ne djece ni golobrade mladeži, nego pretežno ljudi odraslih i pustih staraca. I mi svi vjerujemo u nepogrešivost svetog Oca, kada kao vrhovni crkveni naučitelj tumači temeljne istine naše svete vjere (dogme). Ali moglo se je dogoditi i dogodilo se je stalno, da su neprijatelji našega naroda u Rimu krivo upućivali proti nami. Bio je godine 1904. u Rimu i pred samim sv. Ocem, da brani pravice našega jezika u Crkvi. Tamo je čuo iz ustiju ljudi, koji su posve blizu svetom Ocu, da je *političkih razloga, radi kojih se mora kadgod odlučiti drugačije, nego li bi se odlučilo, kad onih upliva nebi bilo.* Poziva se na svjedočanstvo drugih koji su to s njim čuli. (Načelnik pazinske obćine Dr. Šime Kurelić to potvrdjuje. Silni utisak.)

Dalje govori Dr. Trinajstić: U Rimu je predaja, koju katolički narod vjeruje, da je sv. Petar prvi poglavica krščanski u Rimu, na nagovor svojih, koji su bili ljuto progonjeni, htio ostaviti svoje stado i u istinu odputio se iz Rima. Putem mu se prikaza Isus spasitelj. Petre kamo ideš? — Gospodine, Naučitelju moj, idem ča iz Rima gdje nas progone. A nato Isus — milost ga bila — reče Petru: A ja idem baš onamo, u Rim, da branim stado, koje si Ti pastir njegov, ostavio. U to neka se ogledaju naši pastiri duhovni. Taj primjer sljede oni rodoljubni katolički biskupi Dalmacije, koji nisu htjeli, da proglase rimske odluke proti našem jeziku. Valjda nećemo reći, da su oni buntovnici i nevjernici, a tako nismo ni mi. Pače moramo prosvjedovati proti takovim osvadam.

Poslje jedne kratke opaske župnika Krepeka, odvaća mu Dr. Laginja, ovim opaskami:

Mi priznajemo svi, da je svaka oblast od Boga. Ali gospodine župniče, da ovaj koji sjedi blizu mene (pokazuje na gosp. Šorlija) kao poglavar kotara meni šalje talijanske dopise, i da mu jih ja povratim, jer nisu u mojem jeziku, Vi biste to za stalno odobrili. Tako Vam je dužnost odobriti i naš prosvjed proti drugim oblastim, ako nam krate pravice našega jezika.

Iz onog rimskog dekreta, koj ste nam čitali i tumačili, vidi se kao da je poraba našega jezika u crkvah neka pokvara, neka zloporaba. Vidite baš u tom je pogreška. Jer ono što još svećenici pjevaju u naših crkvah u našem jeziku, to je samo jedan mali dio onoga punog prava, kojeg smo negda imali. To je dužnost čuvati; to nije zloporaba, kao što nije zloporaba ni ono, ako jedan čovjek čuva zadnju stotinu forintih, ili zadnju njivu od onoga imanja, koje su mu stariji namrli. To mu je dužnost čuvati i tko brani makar zadnje ostatke svoje očevine, taj ne čini zloporabe, nego čini svoju dužnost.

Ja sam osvjedočen, da će naš puk radje u crkvu, ako mu se očuva u njoj što ima i ako mu se dapače povrati sve, što je

negda imao svojeg prava. Nadam se, da će i veleèastni Kropek poći putem, kojim ide za stalno barem velika većina našega svećenstva.

Preporuča opet resoluciju, kakovu je pročitao.

Seljak *Petar Sironić* iz Trvlža rekao jih je nekoliko žestokih. Vidilo se, da idu iz dna ogorčene duše. Osobito je na prisutne djelovala njegova opazka, da bi sjegurno svi biskupi bili samo Hrvati i Slovenci, kad bi jim hodila kapelanska plaća. Htio je tim reći, kako nas narod neima ljudih na boljih mjestih.

Obće ljubljeni buzetski načelnik *Fran Flego* kaže narodu, da mu je Bog dao desetero poroda od srca i jednoga je odgojio za svećenika. Nada se u pravdu Božju, da se našemu jeziku neće počiniti naumljena krivica ni u crkvah. Zapušeni smo od svih, kao sirote, ali neoskvrnjena Djevica nije se prikazala mogućnikom, nego umiljatoj siromašnoj pastirici Bernardici u pećini od Lurda. Pridružuje se prosvjedu.

Svi govornici za prosvjed takli su pravu žicu. Narod je silno odobravao.

Predsjednik prof. *Mandić* poziva one, koji su *za* prvu predloženu resoluciju, koju je pročitao Dr. Laginja, da dignu ruke. Svi, osim petorice njih, dignuše ruke.

Na poziv predsjednika, neka dignu ruke oni, koji su proti predloženoj resoluciji, dignuli su ruke petorica njih t. j. veleč. župnik Kropek i četiri druga. Kažu nam baš točno petorica.

Glasovana resolucija.

Hrvatski puk katoličke vjere iz pazinskog, plćanskog, kršanskog i buzetskog dekanata sakupljen dne 19. decembra 1909. na javnom sastanku u „Narodnom Domu" u Pazinu.

1. najodlučnije prosvjeduje proti napadajem na njegove jezikovne svetinje u crkvah i ostalih vjerskih obredih, bez obzira na to, da li ti napadaji dolaze od svjetovnih ili od duhovnih oblasti;

2. ljuto žali, što je najnovijom naredbom od 18. oktobra 1909. biskupa u Trstu, u kojoj je sadržano proglašenje rimskih naredaba od 18. decembra 1906. i 22. julija 1909., kojima se oduzima hrvatskom puku u ovim stranama još ono malo porabe njegovog jezika u crkvah, što je od prošlih vjekova ostalo, dan povod, da se narod bez potrebe sablaznjuje;

3. poziva svoje neposredne dušobrižnike, da nikakvih novosti ne uvadjaju u pogledu jezika u crkvenom obrednom bogoslužju, nego neka svom silom nastoje, da se našega crkvenoga jezika rabi koliko i dosad i da se uzpostavi, gdje je u zadnjih pedesetak godina zatrt ili od neznanja ili od zlobe;

4. Predsjednik današnjeg sastanka pozvan je, da ovu našu pučku izjavu priobći preuz. gospodinu biskupu i zanimanim dekanatskim i župnim uredima.

* * *

Tako je progovorio hrvatski puk srednje Istre u Pazinu dne 19. decembra 1909.

Onaj, koj zna, kakovi su onog dana bili puti i staze okolo Pazina, razumjeti će, da sastanak nije bio od šale i objesti.

Sada je na narodnom svećenstvu, da dobro propita dušu naroda i da prema tomu postupa. Mi se nadamo, da naše svećenstvo neće činiti nikakvih novotarija po crkvah tršćanske biskupije i da će, ako još nije, izvjestiti preuzvišenog crkvenog pastira u Trstu, da je koristnije pustiti sve u miru, nego li smućivati narod sa novotarijama.

Na obranu seljačtva.

Poslje onoga sjajnoga narodnog očitovanja na obranu našega jezika, raspravljalo se je na pazinskoj skupštini o porezu, što ga je namislio udariti na vino ministar financija.

Govori Dr. Kurelić.

Pazinski načelnik g. Dr. Šime Kurelić tumači to pitanje. Do sada ima se na vino samo potrošarina (dazio consumo), koju plaćaju krčmari i drugi, dok neprodavaju nego na malo, najviše do 56 litara.

Ta potrošarina iznaša najviše 5 kruna 94 helera po hektu, dakle nešto manje od 6 helera po litru za državnu kasu, a onda dodju nameti za provinciju i za obćine.

Ministar financija najavio je, da mu za pokriće silnoga manjka u državnom proračunu treba mnogo milijuna, pak da će podnesti nacrt zakona za neke nove poreze, koji bi takli bogatije ljude, ali i za jedan porez, koj bi taknuo u srce naše seljake. To bi bio porez takov, da se od svakoga litra, bio prodan na malo ili na veliko, pobira 4 helera, to je četiri krune za svaki stolitar.

Dakle za krčme bilo bi bolje, ali za seljaka na sploh bila bi pogibelj velika, jer bi mu svaki kupovac tužakno, da mora platiti 4 krune po stolitru, pak bi jih odbijao od kupovine vina. To bi bio zator za naše seljačtvo.

Dalmaciju je ministar financija nakanio osloboditi od toga namišljenog poreza, jer da su tamo zakoni od potrošarine na vino drugačiji nego li po drugih pokrajinah naše države.

Ali zemlja je kršovita kod nas kao i u Dalmaciji, narod je isti, vino naše manje vredno u trgovini, nego li dalmatinsko.

Taj novi porez na vino još nije zakon, i nedaj Bože, da bude za Istru.

Naši zastupnici u Beču, već su podnesli razne pritužbe poslane jim iz Istre na ministarstvo financija, ali treba da se i velike skupštine narodne izjave proti onoj vladinoj nakani. Zato Dr. Kurelić poziva narod neka glasuje resoluciju, koju je pročitao.

Glasovanje.

Narod je ogorčeno slušao razlaganja Kurelićeva. Mnoga je opaska učinjena i oštra.

Predsjednik prof. *Mandić* daje na glasovanje pak nije bilo ruke u dvorani, koja se nebi digla. I tako je jednoglasno u nazočnosti vladinog povjerenika glasovana sljedeća

Resolucija.

Vinogradari mjestnih obćina Pazin, Buzet, Žminj, Tinjan, Boljun, Labin i t. d. sakupljeni na javnom sastanku obdržanom dne 19. decembra 1909. u Pazinu:

1) prosvjeduju najsvečanije proti novoj osnovi Ministarstva financija za porez na vino ter:
2) mole i zaklinju to c. k. Ministarstvo financija
a) da u narodno-gospodarskom interesu bude u obće posvema ukinuta potrošarina na vino, a podredno da budu u Istri vriedile u tom pogledu iste odredbe kao za Dalmaciju,
b) gospodu državne zastupnike i zemaljski odbor da pokrene u tom poslu shodno.

Govor

narodnog zastupnika Dr. M. Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 4. decembra o. g. povodom rasprave o privremenom proračunu za 1910.

(Nastavak.)

Činovnici bez znanja jezika naroda.

Velik broj činovničtva kod namjestničtva u Trstu nije absolutno vješt jeziku većine stanovničtva. Tamo se namještaju mlade ljude, obično iz boljih družina (Zast. Dr. Rybař: iz aristokratskih) iz aristokratskih krugova, koje se tamo šalje, da im se tobož pruži prilika, da nauče zemaljske jezike. Nakon par godina se više nepita, da li je prava ili umišljena predpostava izpunjena, već sliedi automatički promaknuće bilo u zemlji ili se pozove takove činovnike na središnja mjesta kao zastupnike dotičnih zemalja. (Odobravanje.) Tako se dogadja, gospodo moja, da imade kod pojedinih kotarskih poglavarstva u Primorju, napose u Istri — u Goričkoj ne možda toliko — ali u Istri — takovih osoba, koji se mogu težko, vrlo težko, u jeziku stanovničtva izraziti, nekoji pako ni to. (Glas: U dolnjoj Štajerskoj takodjer ne!) Što se tiče dolnje Štajerske i Koruške, bilo bi suvišno tužiti se i dalje, jer smo mnogo i mnogo čuli o tom, kako su tamo odnošaji u istinu neuzdržljivi. O načelu za demokratiziranje političke uprave, primjerice o tom, da bi dotični kotarski poglavar više puta čitav svoj kotar proputovao, neima ni govora, te bi bilo vrlo zanimivo znati kako dotični činovnici dovode u suglasje sa svojom savješti zaračunanje odnosnih službenih i putnih paušala. Nadalje o tom, da bi političke oblasti redovito primjerice sve obćinske predstojnike njihovog okružja skupa sazvali a da se o potrebah pojedinih krajeva, napose ob onih toli zapuštenog seoskog stanovničtva, obaviestili, neima ni govora.

I tako prolazi sve po šablonu te ostane 99 po sto dobrih pitanja i pobuda na papiru tako, da se redovito baš ono nejzvršava, što bi bilo stanovničtvu u prvom redu od koristi i što je od velike nužde.

Nedostatci proračuna.

Naš državni proračun sastavljen je, kako je poznato, po sustavu tako, da se govori o središnjoj oblasti a zatim o pojedinim dielovim države, o pojedinih kraljevinah i zemljah. U praksi dogadja se pako — ja sam već prilično star te moram kazati u istinu, da sam to tekar pred kratko doba točno upoznao — da tuj država stalne svrhe javne uprave, kao što je to iz proračuna razvidno, nekoje iznose za jednu zemlju opredieli. Ali po mojem sudu bilo bi vrlo naravski, logično i razložno za upravu, da bi dotični namjestnik sa svojim izviestiteljima imao stanoviti djelokrug, neku stanovitu granicu, unutar koje bi u stanju bio tečajem godine taj novac i državna sredstva, koje se odnosnoj zemlji stavlja na razpolaganje, tako uredi i potroši, kako to odnošaji dotične zemlje zahtjevaju. Nedavno pripoviedano mi je pako od vrlo mjerodavne strane, što se u istinu nebi moglo vjerovati, da namjestnik neke krunovine nemože na onom, što je od središnje vlade za stalne svrhe postavljeno i posvećeno iz državnih sredstava, baš ništa mienjati te eventualno za veće, tekuće potrebe dotičnog stanovničtva ili za one radnje i svrhe, bilo i iste struke uprave upotrebiti, kod kojih je moguće i gdje su predpuvjeti, da će se dotične godine provesti. To pravo neima poglavar zemlje; on ima dakako pravo, da se na središnju vladu bilo kojim predlogom obrati, da taj predlog obrazloži, pak da koji mladi čovjek kod središnje vlade o tom predlogu poglavara zemlje svoj sud izreče, to o njemu bolju li goru riešitbu izdade. Ja bih bio dakle mnienja — to je moj posve osobni nazor — posto govorim specijalno o Istri, da bi bilo vrieme, a možda nebi ni škodilo — ta mi smo u Austriji u prijašnjih vremenih takovih pokusa imali — da se u toli malenoj zemlji uvedo pokuse neke više demokratične, razložnije, manje skupocjene, rekao bi ustmenije javne državne uprave. (Zast. Dr. Rybař: manje centralističke!) To sam upravo htio da kažem. Kad bi se za načelo pametnije prolnalo naše političke uprave odlučili, tada bi se već samo po sebi riešilo jedan velik dio onih pitanja, kojimi se visoka kuća tako dugo i u tolikoj mjeri bavi.

Zahtjeva se reforma političke uprave.

Pametnom preosnovom političke uprave, ustmenošću i neposrednošću postupka, kao što je to kod sudova provedeno, bilo bi u mnogom pogledu i hiljadu slučajeva pitanje službenog jezika samo po sebi riešeno. O tom se bo pametno nemože ni misliti, da bi jedno kotarsko poglavarstvo moglo u jednom drugom jeziku uredovati, nego li u jeziku dotične narodnosti, dotično u jezicih odnosnih dviju narodnostih; više bo od dvaju plemena neima u obće u nijednoj krunovini. (Glasovi: Bukovina, Šlezija!) Nu da, to su iznimke. Poljaci i Česi Šlezije složili bi se u tom i postali prema Niemcem jedinstveni, kao što činimo primjerice mi Hrvati i Slovenci u Primorju.

Gradnja cesta u Goričkoj na račun Istre — potreba ceste Lupoglav-Lanišće.

Pošto sam već kod političke uprave, to bi specijalno na jednu okolnost upozorio, koju bi morala visoka vlada uvažiti i proti kojoj neće stalno moji uži istomišljenici iz Goričke ništa prigovoriti.

U pitanju cesta, kaošto u obće i u obćenitoj političkoj upravi smatra se Primorje, kako je poznato, kao jedinstveni dominij sa jednim namjestnikom na čelu; tu je primjerice jedan državni prinos za cestogradnje u Primorju kroz nekih trideset godina sa stalnim iznosom od 60.000 K u državni proračun uvršten. Tu stoji: „cestogradnje u Primorju". Nu što se dogodilo, gospodo moja? Iz strategičkih razloga, prema dobromu susjedu... (Zast. Dr. Rybař: savezniku!) Savezniku? — to je već pitanje.... All s razloga prijateljstva, većeg prometa itd. upotrebilo se je skoro posve onu svotu, koja bijaše odlučena za veći broj cestogradnja u Goričkoj — tako bijaše bar pred 2, 3 godine — samo za gradnje na granici i tako je ostalo sve ostalo Primorje — rekao bih — godine i godine bez ikakve državne podpore u tom obziru. Ja mislim, drugovi iz Goričke će mi to priznati, jer nije možda ni njima svaka cestogradnja, koju se je ujedno i našim novcem u Goričkoj gradilo, posve ugodna ili neobhodnom činila, jer je valjda bilo i drugih predjela iste zemlje Goričko-Gradiške, koji su trebali, da i njima jedan dio tih državnih sredstava pripade. Na svaki način, gospodo moja, zahtjev je pravednosti — ja bih bio veseo kad bi se bilo mjesto 60.000 K i 600.000 K iz državnih sredstava u tu svrhu upetrebilo, bismo bili to lagljе podielili, ali ja moram ipak naglasiti, da je zahtjev pravednosti, gospodo moja, da se bude i u drugom dielu krunovine, naime u Istri, nešto darežljivijim i susretljivijim obzirom na cestogradnje i na te prinose, jer mi vam možemo nevjerojatnih primjera navesti o zapuštenosti, u kojoj se naše stanovničtvo i u tom obziru nalazi.

Mogao bih primjerice navesti, da pučanstvo mnogih krajeva, kakvih 6000 stanovnika, na takozvanom buzetskom krasu neima nikakve ceste, i da ti ljudi nemogu iz Lupoglava niti četveroprežno k svojim kućam 5 metričkih centa dovesti.

Gospodo moja! Ja nepretjeravam, to su gole činjenice. Za jednu gradit se imajuću cestu plaćao je taj narod kroz 20 godina pokrajini namete od 100 po sto na neizravne poreze, a neima uzprkos tomu niti sežnja ceste.

Vlada bi morala poznati naše potrebe.

Neću da navadjam i daljih slučajeva, jer sam odlučio samo ovako u raztrešenih listovih — ako se tako izraziti smijem, danas govoriti i jedino značajno primjere za moje tvrdnje navesti.

Ja neznam u kojem razdoblju ili kako su dugo vriemo natrag provedena uništenja spisa.

Nu ako se nije, gospodo moja, kod središnje vlade provelo uništenje spisa, koji bijahu posliednjih 30 godina podnešeni, to će biti središnja vlada prinukana, da za te spise posebnu zgradu u Beču sagradi. (Veselost.) Poznato je, hotio sam to reći, središnjoj vladi i preko mjera kakve ima potrebe ta zemlja i kako gdje i na koji način bi se imalo pomoći. Gospodo moja! Naše se pučanstvo smatra, jer se ga nepozna il jer vlada možda i na najviših

Nastavak u prilogu.

se pojavilo, uvjerene, da se inače neuređnosti same sobom osvećuju. Ona nije nikad uzgajala osobni kult, nego je uvjek nastojala, da pravodobno segne nožem u ranu što bi se pojavila na narodnom tielu, da se ovo ne otruje. Mi nećemo jadikovati na naslov „P. P.“, nego ćemo mu se naradovati što popušta od dosadanje prakse te otvara svoje stupce plaćeničkom peru očitog i javnog pokretača i bezbožnjaka, da brani gospodara. Ako pak pri svemu tome ima kakve sramote, ta je sva od onih koji zlo počinjaju zahtjevajući, da sviet zatvori oči da ga ne vidi ili da iz kukavnosti zlo nazove dobrim jer dolazi od stanovite strane. Za to završujemo sa g. Orlić Nikolom: Mere van!

* * *

Nakon što je gornji dopis bio jurve složen, doznasmo, da je odnosni broj „P. P.“ bio dostavljen svim prisjednikom Zem. Odbora, izuzam g. Andrijčiću. Na pasici, koju smo vidjeli, bilo je ime i prezime jednog prisjednika napisano rukom g. župnika iz Punta. Pitamo ga, koja mu je nakana bila sa tom posiljkom? Valjda nije ona, da škodi komu na dobrom glasu?

Voloski kotar:

Prva božićnica u Kastvu. I ovdje odlučiše prirediti božićnicu školskoj djeci. To je prvi pokus u našem gradu, gdje je to teško uz veliki broj školske djece — oko 650 što djevojčica, što dječaka, nu ipak se odlučilo, da se našoj djeci priredi veselje. Da se uzmogne koje siročanče odijelom podariti, zauzeše se vriedne gospodje Ernesta Jelušić, supruga kastavskog načelnika i Božica Dabović, supruga općinskoga liječnika. Ova potonja zaredala je po boljim obiteljima, te moli darova za našu djecu. Evala joj! Svečanost prirediti će se na Stjepanje poslije blagoslova u dvorani gosp. Benedikta Vlaha, koju je bezplatno ustupio. Biti će pjesme a i šale! Poziva se prijatelje djece, a osobito roditelje iz grada i okolice, da dodju na svečanost, pa da vide, što njihova djeca znadu. Možda bi koji još posegnuo i u svoj džep, te poslao malen darak, da našoj djeci veselje zasladi. Darove prima ravnateljstvo djevojačke pučke škole u Kastvu.

Iz sokolske župe „Vitezić“. — Akademičari Istrani! Obzirom na poznatu žalosnu činjenicu, da se hrvatska akademska mladost uopće, napose i naročito na kr. hrv. sveučilištu u Zagrebu premalo ili nikako ne zanima gimnastikom odnosno sokolstvom a niti kakovim zdravim sportom;

obzirom na to, da je „hrv. Sokol“ u Zagrebu metnuo akademičarima 50 bezplatnih mjesta na raspolaganje, te što je obećao a valjda već i uveo za njih posebne odjele;

podpisana hrv. sok. župa „Vitezić“ znajući, da se veći dio sveučilišnih djaka Istrana nalazi na hrv. sveučilištu u Zagrebu, te da polazi prve tečajeve pravo i državoslovnih nauka, pozivlje gg. akademičare iz Istre na hrv. sveučilištu u Zagrebu, da posvete svoju pažnju i ljubav Sokolu, te da se u prvome redu učlane u Sokol kao izvršujući članovi, a po tom prigrle zasade, kojima je zadahnut Sokol, te da se nastoje teoretički i praktički usposobiti za širenje tih zasada, koje su još u povoju u Istri;

upozoravajuć ih, da Istri, koja čeka na njih, treba tjelesno zdravih ljudi, te nadasve da joj treba demokrata čednih, trezvenih i radinih: ljudi daklem svojstava tjelesnih i duševnih, koja će usvojiti jedino u Sokolu; da će ono vrijeme što im ostaje slobodno najkorisnije i najugodnije upotrebiti u Sokolu, te napokom da će u „hrv. Sokolu“ u Zagrebu naći mnogo toga što neće naći ni u kojem hrv. Sokolu;

kličući im u nadi, da njezin glas neće medju njima proći bez odziva, sokolski bratski Zdravo!

Volosko, dne 18. prosinca 1909.

Za «hrv. sok. župu „Vitezić“».

Starješina: *Dr. Poščić.* Tajnik: *Dr. Ante Kraljić.*

Pazinski kotar:

Kozljak (općina Plomin). Malo kada se je pisalo ali čulo od našega zabitnoga mjesta, nu danas Vam gospodine uredniče naznanjam velike naše nevolje. Prošlo je tri leta da je ovdje bila komisija za školu. Gospoda Plominska nisu bila zadovoljna, jer smo svi jednoglasno pitali neka naukovni jezik bude hrvatski. Od onoga vremena za nas više nemare, škole nema a narod za nju plaće, a uz to djeca rastu bez škole. Kad se pita svemogući gospodu Plominsku kad će se gradit škola u Kozljaku, odgovaraju to nije naš posal, to je stvar političke oblasti, te nije naša krivinja. Neki od naših pitali su političku oblast za našu školu, ali tamo odgovoriše, to je possl občine, i tako nas gone od Iruda do Pilata samo da nas varaju. Ova nedostojna igra ima svoju prozirnu svrhu, naime da nas dugim čekanjem zasite, pak da nam objese na vrat talijansku školu, jer da, smo se izjavili za takovu, već bi ju davno imali.

Ovakav postupak prihvatile su sve talij. občine u Istri, jer im političke oblasti u tom pogoduju, kad neće da im dadu po prstima.

Brzo je godina dana što smo bez popa i fratra; pop iz Kršana nemože toliko doći k nama; krivinja je da smo siromahi, a druga je da nije sloge. Župna crkva je poduprta jer bi inače doli pala, kuća plovanova nije pristojna. Neki hoće da se zida nova, neki da se popravi stara.

Sami nemožemo, a pitat neznamo koga više, jer oni koji bi morali dati, ne daju, a drugi nisu dužni.

Kad bi se našla koja dobra duša te bi se zauzela da dobijemo školu, i kad bismo imali učitelja, tad bi on stogod pomogao pitati za sve naše potrebe.

Razne primorske viesti.

Friedjungov proces. U Beču pred porotom vodio se je do sinoć već od 9. tek. mjeseca proti njemačkom „učenjaku“ Friedjungu i proti njemačkom listu „Reichspost“ proces, što ga zapodješe hrvatski i srbski zastupnici iz Banovine, koje su rečeni „učenjak“ i spomenuti list objedili sa veleizdaje. I „učenjak“ i list napisaše i priobćiše članaka, tobož na temelju diplomatskih listina i dokaznica sastavljenih, kojimi se objedjuje hrvatske zastupnike, da su za vrieme posljednjeg sukoba izmedju Austro-Ugarske i Srbije sa ovim posliednjom a proti prvoj spletke kovali i proti njezinom obstanku radili. Tečajem procesa izpostavilo se je, da su one tobožnje izvorne ili prepisane a istinite diplomatske listine i dokaznice — sve same patvorine, sve goli falsifikati, kojim se je htjelo nevino i poštene hrvatske zastupnike upropastiti.

Najviše su ga okrivljenici imali sa zastupnikom Franom Supilom, ali kako proti drugim tako ni proti njemu Friedjung ni urednik „Reichsposta“ nisu ništa dokazali. Satrveni dapače sa protudokazim, morali su okrivljenici napokon dati hrvatskim zastupnikom sjajnu zadovoljštinu.

U tom poslu došao nam je sinoć iz Beča sljedeći brzojav:

Friedjung priznao dva dokumenta lažnimi. sve druge nepouzdanimi. Proces je svršio častno po hrvatsko-srbsku koliciju i stalno koristno za Hrvatsku.

Bože daj! Pisati ćemo još o tom.

Ostavka odbora talijanske liberalne stranke u Istri. Na sjednici zemaljskog odbora talijanske liberalne stranke u Istri, obdržavanoj dne 10. o. mj. u Poreču dao je sav odbor ostavku. Taj je odbor bio izabran tekar 28 prošloga mjeseca a sada daje ostavku tobož s razloga što bi se bilo prije izabrati mjestne odbore i tada tekar zemaljski odbor kako to propisuje novi pravilnik za preustrojstvo stranke. Čudnovato je svakako što je zemaljski odbor tekar sada doznao za to ustanove novog pravilnika.

Obustavljeni občinski izbori. Talijanski listovi pripovjedaju kako je zemaljski odbor u Poreču poduzeo korake — još prije nego li bijaše potvrdjen zakon o 6 godišnjoj obustavi občinskih izbora u Istri, kako bijaše dogovoreno izmedju saborske većine i manjine. Tako bijahu obustavljeni občinski izbori u Motovunu i u Bujah, te izbori upravnih vieća u Ližnjanu — občina Pula i u Zrenju — občina Oprtalj. Dozvolilo se samo obnovu upravnog vieća u Rakliu — pošto nema tamo narodno-političke borbe.

Pošto je pako sada potvrdjen spomenuti zakon, ostaju u vlasti sadašnja občinska zastupstva i preko trogodišnjeg roka sve dotle, dok bude odobreno novo uredjenje ili preustrojstvo občina na narodnostnom temelju. Ta rok nemože trajati dulje od 6 godina. K ovom razdoblju može se obnoviti jedno občinsko zastupstvo jedino privolom zemaljskog odbora, na što će se pako privoliti samo tamo, gdje neima narodnih borba i gdje nemože dakle biti oštećena jedna ili druga narodnost.

Bilježimo sa zadovoljstvon priznanje talijanskih listova o tom kako je zemaljski odbor već prije nego li bijaše potvrdjen odnosni zakon činio potrebite korake, da se obustavi izbore u občinah i upravnih vićih tamo, gdje je bilo očekivati više ili manje izbornu borbu. Zemaljski odbor — skoro isključivo talijanski — pokazao je time, da je sjeguran, da će onaj zakon biti potvrdjen — premda se je moralo o tom dvojiti — i pokazao je nadalje koliko mu je stalo na potvrdi toga zakona.

Što se tiče 6-godišnjeg trajanja občinskih zastupstva tamo, gdje se očekuje izbornu borbu i novog uredjenja občinah Istre, kroz to vrieme, to mo amo iskreno priznati, da do toga uredjenja ili preustrojstva u roku od 6 godina nemože i neće doći budu li Talijani stajali na svom stanovištu, da se občine uredi onako, kako to oni snuju.

Provišnje priznanje ravnatelju g. Rabaru. Njeg. Velič. car i kralj Fran Josip odredio je, da se ravnatelju kr. velike gimnazije u Osieku g. Ivanu Rabaru, prigodom njegova trajnoga umirovljenja obznani previšnje priznanje za njegovo mnogogodišnje izvrstno djelovanje na polju javne nastave. Čestitamo srdačno našemu zemljaku g. ravnatelju Rabaru, koji vrši sada častno službu ravnatelja občinske realke u Voloskom.

Krasnih li nam nada! Kako je poznato preuzeo je na c. k. namjestničtvu u Trstu referat o jednom dielu školstva za Primorje g. namjestnički savjetnik g. Princig. Toga gospodina dopratiše u Trst, kako čitamo u slovenskih listovih, vrlo crni glasovi iz Goričke, gdje je služio u raznih službah i na različitih mjestih dugi niz godina. Ti ga glasovi opisuju kano odlučna protivnika Slovenaca na Goričkem. Mi ga unapred nećemo da sudimo, ali držimo, da je dobro na ovo upozoriti one, koji budu imali od sada posla sa novim školskim izvještiteljem kod nas.

„Društvo slovenskih profesora“ u Ljubljani imat će svoju glavnu skupštinu utorak, dne 28. decembra 1909. u ½10 sati prije podne u maloj dvorani Ljublj. Narodnog doma. Odbor moli time p. n. gospodu članove, da bi mu što prije priobćili eventualne predloge za dnevni red glavne skupštine. Po § 11., točki 4. društvenih pravila treba da se predlozi najave „odboru pisneno barem tjedan dana prije glavne skupštine“.

„Svačić“. Hrvatski ilustrovani koledar za g. 1910. Sa bogatim književnim darom i svim mogućim podnecima, shodnim za svaku osobu. Izdaje Hrvatska knjižarnica u Zadru. Čist prihod namienjen je hrv. učećoj sirotinji u Zadru. Ciena mu je K 1.50 (poštom K. 1.80) a dobiva se u svim knjižarama.

IZJAVA.

Podpisani obžaljujem vse razžaljive besede, katere sem govoril 30. novembra '09 v gostilni Kolarja Šranga na škodo imenovanega gostilničarju in gospe Fani Bizjak iz Jelšan, ter jih preklicujem kot neresnične.

Anton Zmajlla, Rupa.

Gospodarsko društvo i Posujilnica u Svet Vinčentu traže poslovodju uz god. plaću od K 1440·— i stanom u naravi. Poznavati mora posujilničko knjigovodstvo, amerik. računovodstvo i zemljišnu knjigu. Prednost imadu molitelji sa kaucijom. Ponude prima do 15. 1. 1910. *Odbor.*

Broj 2863.

Raspis natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto

općinskoga liječnika

za mjesnu općinu Veprinac, sa plaćom godišnjih K 2000 plativih u jednakim mjesečnim postecipatnim obrocima, te putnim paušalom godišnjih K 350, i stanom u naravi u općinskoj zgradi.

Molitelji moraju dokazati da su austrijski državljani, da posjeduju diplom za sveukupno liječničtvo, i da poznadu hrvatski, talijanski i njemački jezik u govoru i pismu, te podnesti molbe podpisanomu do 31. januara 1910.

Glede vršenja zdravstvene službe upozoruje se molitelje na odredbe namjesničke naredbe od 16. marča 1909. br. IV. a 155/12—08 u listu zemaljskih zakona za Primorje komad XIV. br 15 godine 1909.

Pobliže ustanove glede liječenja siromaha, takse za pohadjanje bolesnika u raznim krajevima općine, mogu se razviditi u uredu podpisanoga za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo općine Veprinac.

Ičići, 16. decembra 1909.

Načelnik: **Bachich** v. r.

Br. 1486.

Raspis natječaja.

Zaključkom sjednice Občinskog Zastupstva od dne 18. novembra t. g. raspisuje se ovime mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Barban uz godišnju plaću od K 2500·—.

Molitelji treba da dokažu austrijsko državljanstvo, diplomu sveukupnog liječničtva i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu, a po mogućnosti i talijanskog.

Liječnik držati će svoj farmaceutički ormar.

Pobliže se može kod podpisanog doznati.

Molbe treba podpisanome podnesti do 15. I. 1910 inclusive,

Glavarstvo občine.

Barban, dne 10. decembra 1909.

Glavar:

Josip Mirković, v. r.

Br. 1836.

Mjesto liječnika.

Razpisuje se mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Dobrinj na otoku Krku, sa plaćom od godišnjih 3000 kruna. Liječnik valja, da je uspo-obljen u sveukupnom liečničtvu, da imade svoju ljekarnu i da poznaje hrvatski jezik.

Molitelji za ovo mjesto moraju takodjer dokazati, da posjeduju austrijsko državljanstvo. — Potanje pogodbe nalaze se kod potpisanoga, na svačiji prosti uvid; a molbe imaju se podnesti ovome obć. poglavarstvu do 10 januara 1910.

Poglavarstvo občine.

Dobrinj, 5 prosinca 1909.

Načelnik: **Sučić** s. r.

Od 300 do 500 kruna mjesečno

može svaki lahko bez razlike stalešta zaslužiti, koji prodavati želi u Austro-Ugarskoj zakonom dozvoljene srećke i vrijednostne papire. — Imanje k tome nije nuždno. — Prospekti naših srećaka su jevtiniji od svijuh srećaka drugih tvrdkah i lahko se mogu prodati, a našim zastupnicima dajemo osim toga i posebnu nagradu.

GUSTAV BRAUN Budapešt IX. Bóla u. 3.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove ne čistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mast zakonom zaštićenu iz ljekarne *Pečić* sada *dr. B. Vouk — Zagreb.* Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (rezotine, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogah i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K —·60.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište:

Ljekarna PEĆIĆ sada dr. B. Vouk ZAGREB.

Preporučamo našim obiteljima Kolinsku cikoriju.

Tko treba bielog platna, crforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,

tkaonica,

Novy Hradek, Češka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara lieplh ostataka za K 16 franko pouzećem.

Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.

Tvorničke ciene.

Jeftino češko PERJE

za krevete

5 kg. novo čišnno K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čišnne „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čišnne . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjujo se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela izpod ciene. — Svakomu čovjeku šaljem 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Josip Blašković

PULA, ulica della Valle br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći i štednjake, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva. = Roba se dostavlja u kuću bezplatno.

Preporuča svoju dobru robu. ☛ **Ciene umjerene.** ☚

Naručbe izvršuju se točno i bezovlačno.

Skladište potrebština za vezenje

NA VELIKO **NA MALO**

EDUARD VELICOGNA

TRST, Piazza della Borsa br. 9, partorre I I. kat, Telefon br. 248.

Podpuni izbor svake vrsti svile, vune, platna, pamuka, kašto i sukna od svile i pamuka, platna, krpa i prtenina za vezenje itd. itd.

Radnje nacrtane, kao uzorci i zgotovljeni.

Obrazci najnoviji. – Uzorke šalje na zahtjev.

Nova trgovina!

Za jesen i zimu

proporuča tvrdka

BOHINEC & Co.

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odiela za gospoda i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna posluga. (Odiela po mjeri.) Ciene vrlo nizke.

Nova trgovina!

Gospodari!

Želite li da Vaše blago ostane *zdravo*, da ih *sačuvate od svih kvarnih bolesti*, da Vam *krave* davaju *više i bolje mlieka*, da Vam se blago *jača*, redovito hrani *probavlja*, te da ga sačuvate od *kašlja, plućnog katara, naduvanja, sapkline, glista* itd. to upotrebljavajte samo

: : PRAH ZA BLAGO : :

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o koristnom djelovanju istoga.

Ciena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago

MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lek za *konje* i *volove* za *pojačanje* i *okriepljenje nogu, poslije teškog* i *napornog rada*, te *bolesti* u *križih* i *plećih*, kod *zgrčenih žila*, kod *upale kopita* itd. Izvrstno djeluje kod *(prasaca) svinja*, kad nemogu na *nogami stati* i kad se opaža *slabost* na *blagu*.

Ciena jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra).

— Naručbe se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unapred pošalje.

Ista ljekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih liekova.

Odlikovan sa 3 srebrne kolajne u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Videmu godine 1903.

Zlatan kolajan i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem oljenik franko.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

☛ 5% čistih, ☚

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Nova: Proljetna i ljetna sezona!

Skladište odiela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

☛ uz tvorničke cene. ☚

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj!?

☛ Zato! jer radi bez agenta! ☚

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Nova: Proljetna i ljetna sezona!

Brza, točna i solidna posluga.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

mjestih neko protuslavensko mnienje, kao nešto nižega, nešto manje vriednoga, kao neko ravnodušno stanovničtvo, koje se nemože za ništa pridobiti.

Medjutim gradi se, gospodo moja, državnimi prinosi sjajne dvorce, sjajne hotele itd. koji mi se u istinu pričinjaju obzirom na nesretni položaj našega poljodjelskoga pučanstva tako, kano male škrabice kakve vidjamo ovdje u Beču posvuda u zimi za kosiće i za druge ptice a da se uzmugnu ptice selice kad ovuda prolaze, nahraniti, nu u zemlji ostane od svega toga vrlo malo ili ništa.

Poljodjelski činovnici nepoznaju jezik naroda.

Dotaknuti ću se samo jednog primjera. Što se nebi sve imalo kod nas u poljodjelstvu poduzeti? Mi imamo dobrim dielom takodjer gradskog stanovničtva; stanovničtvo takozvanih gradova — to su posve maleni gradovi, koji su postali od starih kaštela — bavi se mnogo a stanovničtvo na selu izključivo sa poljodjelstvom. Što se sve tuj učiniti može razviditi ćete odatle, što je za najmanje četiri petine seoskog pučanstva Istre, sastojećeg od Hrvata i Slovenaca, kod namjestničtva u Trstu samo jedan izviestitelj za poljodjelske stvari i jedan takozvani zemaljski kulturni nadzornik, dvojica dakle gospode, proti kojim nemam ja osobno ništa, od kojih pako, na to mogu Vam založiti poštenu riec — pozna jedan jedva 50, a drugi stalno ni 10 hrvatskih ili slovenskih rieči. (Čujte! čujte!) To su odnošaji, u kojima živimo mi tamo dolje pak nam su još kaže: Vi ste narodni pretjeranci, Vi niste nikad zadovoljni, Vi ste . . . ja neznam već šta, ali o tomu ćemo još govoriti.

Pravosudje i tribunal u Puli.

U pravosudju — to moram priznati, svakomu se mora, bilo i najvećem neprijatelju, makar i njegovoj preuzvišenosti Hohenburger-u, dati pravo, gdje je nešto on, ili bolje rekuć možda, njegov predčastnik učinio — ide nešto bolje, nu niti iz daleka onako, kako bi moralo biti. Navesti ću opet jedan eklatantan primjer. Sudbeni kotar Pazin ili Pisino kako ga Talijani i Mittlerburg, kako ga Niemci zovu — navesti ću točno, jer je dobro da se nekoje stvari opetuje — repetita juvant — pokazuje po zadnjem popisu pučanstva polag občinskog leksikona za Primorj: 1742 Talijana i 25.000 Hrvata. Pred malo dana imenovan je kod toga suda mladi čovjek za sudca, koji nije kadar ni ustmeno ni pismeno izrazili se hrvatski ili slovenski (Čujte!) To isto dogodilo se je pred kratko vrieme kod kotarskog suda u Puli, u čijem okružju je stalno vrlo znatna manjina hrvatskog pučanstva, koje, pošto spada, kako je poznato, mienjajuće se stanovničtvo pod vojnički sud, sačinjava stalno nastanjeno slavensko pučanstvo.

U najnovije doba imenuje se dakle na kotarskih sudovih Istre opet takove osobe, koje nepoznaju jezik znatne većine pučanstva zemlje.

Moram, da se kod pitanja o upravi pravosudja dotaknem u kratko još jednog predmeta, koji je takodjer značajan. Grad Pula ima bez vojnika 45.000 stanovnika. U neposrednoj blizini nalazi se kotarski sud u Vodnjanu.

Nedaleko od Pule jesu otoci Cres i Lošinj; istotako odaljen od Pule je kotar Labin, koji je s automobilom spojen i nedaleko od Pule — svakako istotako odaljen od Rovinja, to moram priznati, jest sjedište kotarskog suda u Pazinu. Bio bi zahtjev pravednosti, da bi za središte, kao što je Pula, okružni sud bio u Puli, nipošto u Rovinju, u gradu od 10.000 stanovnika. Mienični i trgovački poslovi, koje se razpravlja kod okružnog suda u Rovinju dopaze skoro izključivo samo iz Pule; to vriedi takodjer za mnoge druge poslove, primjerice kaznene stvari. Nered mora dakle iz Pule i okolice, kano što i sa otoka u Rovinj.

Od deset godina amo dolazi od strane vlade skoro u svakom zasjedanju zemaljskog sabora za Istru poziv, da bi se o premještenju okružnog suda izjavio. Ustrojenje ili premještenje jednog suda neodvisi, kako je poznato, po zakonu od privole jedne pokrajine, mora se pako prije ipak imati mnienje zemaljskog sabora. Na sedam ili osam upita vlade nije se tada izključivo vladajuća talijanska većina zemaljskoga sabora Istre izjavila. Ja bi htio vidjeti jednu državu, koja bi trpjela što takova od jedne pokrajine, koja je tako velika kao jedan kotar Galicije. Tako daleko nesmije sizati autonomija. Ako pita vlada šest ili sedam puta: molim, reci da ili ne, tada je to pitanje uljudnosti, da se na to nešto odgovori. Sada se je stvar promjenila. Ljudi su uvidjeli s jedne strane, da mi nismo vuci, koji sve razderu, a s druge pako, da bi mogli široke slojeve pučanstva Pule usljed takovih ludorija za talijansku stranku izgubiti. Čuvstva pučanstva jesu prilično talijanska, ali na množtvu — o tom ću dozvolom još nešto kazati — bi se mogli prevariti. Uvidjelo se je dakle, da ako se već nemože izposlovati premještenje okružnog suda iz Rovinja, onda neka se ustroji novi okružni sud u Puli. Dobro, mi nemamo ništa proti tomu. Mi bismo se mogli najviše sa Talijanima radi toga zakvačiti koje bi se kotare imalo pod okružje u Rovinju pustiti a koje Puli priključiti. Kod toga nemožemo absolutno slabo proći. Medjutim počinjaju naši narodni protivnici nove ludorije. Ako ostanemo sa više kotara u Rovinju, to će biti po našem mnienju to okružno sudište za nas jače, to će se naime više u hrvatskom jeziku uredovati; bude li više kotara Puli priključeno, to će Pula za nas biti jačom.

Pri tomu nezgubimo mi posve ništa, mi se nećemo radi toga po svoj prilici dugo prepirati, već ćemo nastojati, da se s gospodom sporazumimo.

Medjutim je visoka, prazna vlada . . . (Veselost). Mogao bih se inače izraziti, ali neću toga. Kazati ću vam sada, što se je dogodilo. Stranke su prilično složne, ministarstvo pravosudja je podpuno sporazumno i zadovoljno i to nipošto iz stranačarsko-političkih razloga, jer mi ne držimo Hohenburgera da bi bio osobito Talijanom ili nama naklonjen — on je Niemac i to će ostati; čast mu, samo ćemo mi nastojati, da se brzo pobere. (Veselost.)

Ministarstvo pravosudja je sa stanovišta pravosudne uprave posve sporazumno, te su koliko je meni poznato, poduzete sve mjere, da se za Pulu i za nekoje, još neopredieljene kotare ustroji novo okružno sudište. Provedenje toga je u interesu pravosudne uprave; ono se tiče i privatnih interesa a ja bih kazao i državnih, financijalnih interesa, jer, dok ostaje okružno sudište u Rovinju za Pulu i za druge bliže sudove, mora se za kazneno — pravno svrhe mnogo trošiti. (Zast. Dr. Rybar: za pristojbu svjedocima!) Da za pristojbu svjedocima itd. I jer je kazniona u Rovinju upravo redarstveno — protivna. Tà poznato je, da je onaj žrtvovan, koji imade čast i sreću (Veselost) kroz šest mjeseca tamo sjediti. Kod nas se ljude neodsudjuje da odsjede toliko i toliko mjeseca, već se ih odsudi, da postanu sušičavimi.

Pri tako važnom pitanju dolazi, kako čujem, jedna druga viša oblast, koja reče: Da, ali nije možda shodno, nije u vrieme, jer nisu još stranke glede zaokruženja sudbenog okružja složni. Ovdje se neradi o kakvom političkom pitanju, ali ako se takove izlike . . . (Zast. Spinčić: to je ministar nutarnjih posala!) . . . Ja neznam da li je to ministar financija ili ministar javnih radnja, toga neću da istražujem, ali činjenica stoji, da se k riešitbi tog važnog pitanja nepristupa, jerbo nije visoka vlada, kaošto biva često, kad se radi o nama, glede provedenja složna.

Neka mi bude dozvoljeno još spomenuti, da nam je mnogo do toga stalo, da se riešitbom tog pitanja požuri, jerbo je protupravno, proti svakom načelu pravosudja, što mi nemožemo u sjedištu našeg sadašnjeg okružnog suda sastaviti porotni dvor, koji bi bar djelomice jezikovnim potrebam odgovarao. (Sliedi.)

Naše socijalne prilike u Istri.

O razvitku našeg narodnog života u Istri, opaža se jedan proces, koji danomice sve to više i više razdvaja naše redove u uzajamnom radu za kulturnom i političkom slobodom i blagostanjem. Taj neprirodni proces jest onaj socijalni jaz, koji odjeljuje i zgrća na jednu stranu neuko i konservativno seljaštvo, a na drugu akademski neobraženu inteligencu. Jaz je taj velik i gotovo nepremostiv, onakav jaz, kakav postoji izmedju naobražbe i nenaobražbe, izmedju kulture i nekulture.

Seljački naš stalež, koji se nalazi u skrajnoj bjedi i nevolji, koji živi u tmini neznanja, te se kreće u uskim granicama primitivnosti i konservativizma, napreduje doduše, ali na žalost samo kvantitativno, dok se kvalitativni napredak slabo opaža. Danomice povećaje se broj seljaštva, no zemljište, na kom živi, ne proširuje svojih dimenzija. Tim porastom tek u pogledu broja uvećava se jedino bjeda i nevolja, cjepka se zemljište i stvara se seljački proletarijat. Hiperprodukcija kod seljaštva sa veoma malenim posjedom radja zlim posljedicama, jer su granice zemljišta determinovane kao što i izbor zanimanja u seljačkom staležu. Svaki je seljak prinuždjen, da si izabere samo jedno zanimanje a to je obradjivanje zemljišta ako hoće da ostaje seljakom. Sloboda u biranju zanimanja jest kod poljodjelstva jako ograničena.

Samo pako zdravi i tjelesno jaki seljak uz istodobnu volju za rad može ustrajati u teškoj borbi sa prirodom, koju on mora svladati, ako hoće, da ne gladuje; ostali osudjeni su na vječno trpljenje ili prosjačenje.

A i kod naše inteligence ne cvatu ružice. Broj njezin doista raste upravo geometrijskom progresijom tako da i tu prijeti — osobito u nekim karijerama — skora hiperprodukcija, koja radja naobraženim proletarijatom; no i tu vidimo, da uspjevaju samo ljudi duševno sposobni i karakterni, ljudi čvrste volje, htjenja i znanja, dok ostali, koji ne mogu da svladaju goleme poteškoće, koje nailaze na svom putu za vrijeme nauka, zapadaju u žalosne životne prilike, s kojima se potucáju čitav svoj vjek.

Jedno je pako polje indeterminovanih granica u slobodi biranja zvanja, polje između staleža seljačkog i „gospodskog“, gdje se pruža mogućnost svakomu, da zaradjuje onim radom, koji ga najviše veseli i za koji ima najviše volje i smisla. To je polje industrijalno. Tu imade hiljade i hiljade zvanja, kojima se može čovjek posvetiti, gdje može uspjevati i zaradjivati prema svojem radu, jer ne treba da se bori s takovim elementarnim silama, kojo su katkada nesvladive, kao što je to kod agrikulture, kod seljačkog zanimanja. Obrtnik, trgovac te svaki industrijalac uopće može zaradjivati unatoč tuče, suše, poplave, studeni, snijega i drugih prirodnih pojava, o kojima kod agrikulture potpuno ovisi uspjeh rada.

Jedan samo pogled na naš narodni život u Istri pokazuje nam žalosno stanje u tom pogledu. Tuj se naš narodni socijalni život razgranjuje samo u dvije grane; no kaošto svaki organizam, koji se razvija samo u nekim svojim djelovima, postaje monstrum, tako i naš socijalni život, kao skup pojedinih organizama, razvit će se, bude li i nadalje ovako išlo, do pravog — monstruma. On nam se već sada prikazuje kao neki čovjek velike glave, silnih ruku i nogu, a slabog i nerazvitog života. Ako je glava stalež inteligence, a ruke i noge seljaštva: život nam predstavlja srednji stalež, stalež gradjanstva, trgovaca i obrtnika, kojeg mi u Istri nemamo. No upravo je taj stalež najjače uporište narodnog života i najčvršća baza za njegovo napredovanje. To nam dokazuje povjest i razvitak svih civilizovanih naroda, a rečenica: Die Stadtluft macht frei, nije bezrazložna.

Rasadište kulture i narodne svjesti te njihov pravi nosioc jest upravo srednji stalež.

A ne samo da je taj stalež nosioc kulturne i političke slobode i blagostanja, već se u njem nalazi i ekonomsko blagostanje. U rukama bogatih trgovaca, obrtnika i gradjana leži kapital jednog naroda, koji je ujedno odlučan po sudbinu njegovu.

Rad naš dakle u Istri treba da ide zatim, da i tu praznini ispuni našem društvenom životu; treba da se rekrutira svake godine što više takovih ljudi, koji će za kratko vrijeme uz neznatan trošak postići ugledni položaj trgovca ili obrtnika, položaj uglednog gradjanina. Od kolike li bi važnosti bilo kod nas ustanovljenje jednog društva za namještanje naučnika u obrt i trgovinu! Naučnikovanje traje samo 3 odnosno 4 godine. Vrijeme je tuj dakle kratko, a i ne traži gotovo nikakvih materijalnih žrtava, a naučnik može za vanredno kratko vrijeme kao pomoćnik samostalno zaradjivati, i kojemu ne će zarade oduzeti „ni grad, ni suša“, kako naš narod veli.

Stvarajući ovaj stalež pomoći ćemo narodu u kulturnom, ekonomskom i političkom pogledu; stat ćemo na put hiperprodukciji u seljačkom staležu, kao što i u nekim drugim; postići ćemo, da naš novac ostaje u našim rukama, a ne da ga tudjinac grabi i s njim se okorišćuje na našu potpunu propast.

Uzevši pak u obzir, da je naše seljaštvo uza sve svoje mane još uvjek u nutrinji svojoj zdravo i nepokvareno, ima kao takav elemenat veću bolju budućnost nego li degenerirani elemenat, koji se je pred njim u gradove sklonio i od njeg se upravo kineskim zidom odielio.

Čim stane jednom prodirati u gradove naš živalj otvarajući tu svoje trgovine i obrtničke radione, uzmaći će pred njim izrodjeni protivnik.

Najeklatantniji nam je dokaz tomu Trst. Ničega se Talijani više ne boje nego li prodiranja svježeg slovenskog naroda iz okolice u Trst. I dan na dan moraju da gledaju sve to veće manifestacije uspjeha naše braće Slovenaca i Slavena uopće, a rapidnu propast svojih tradicijonalnih nazora.

Srednji, obrtnički i trgovački stalež te gradjanski uopće nama je u Istri bezuvjetno potrebit, bez ovoga čemo samo životariti, ali pravog života ne će nikada biti.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 16. 12. 1909.

Obstrukcija u carevinskom vieću.

Pod sami konac godine bio se je položaj u carevinskom vieću tako zaoštrio, da se je moralo slutiti razpust ili bar zatvorenje državnog sabora. Do žestoka sukoba izmedju „Slavenske Jednote“ s jedne te izmedju vlade i njemačkih stranaka s druge strane došlo je radi preustrojstva sadašnjeg ministarstva! Slavenima se nadjalo pet ministara — 2 Čeha, 2 Poljaka i 1 Jugoslaven — ali „Slavenska Jednota“ odbila je jučer sa 10 proti 6 glasova svako pregovaranje i zaključila je obstrukciju. Ona hoće podpuni paritet: 6 ministara, ravno kao Niemci, a ministar-predsjednik i domobranstva neka se ne računaju, jer oni ostaju neutralni, inače ovomu ministarstvu ne dozvoljuje ni prevremeni proračun ni trgovačke ugovore sa balkanskim državama.

Otvorio je obstrukciju Kotlarž, živinar iz Češke. On je započeo svoj govor na 1:10 po p., a svršio g. je po ponoći na 2:30. Govorio je 12½ sata.

Poslie Kotlarža govorilo je više njih po 3 i 8 sati.

Bć, 1. 12. 1909.

Obstrukcija je trajala puna tri dana i tri noći. Tako dugo trajala je naime jedna sjednica u kojoj je govorilo desetak českih zastupnika agraraca i radikala.

Dok je obstrukcija u parlamentu trajala dotle su se prvaci stranaka vani pogadjali i dogovarali nebi li se našao način kako bi se obstrukciju ublažilo i parlamenat za rad sposobnim učinilo. Taj je način pronadjen konačno danas oko podna.

Tada je bio dan znak zastupniku agraracu Durichu, da završi svoj govor. Tada su stali utemeljivati prešnost novog predloga što ga sastaviše zastupnici Dr. Kramař i Dr. Krek. kojimi daje predsjedniku veliku vlast u parlamentu. I taj predlog je zadobio većinu u parlamentu.

Prešni je predlog primljen sa 325 glasa protiv 91. Što se samoga dojma tiče, to Niemci vele, da je njima sputana sloboda od sada, a Slaveni opet tvrde, da je njima sputana sloboda. Osobito se protive ovome kompromisu neki slavenski polmence hrvatski zastupnici, koji vele da izmedju Slavena i kršćanskih socijala ne može biti kompromisa, a nekmo li bloka. Niemci će, čim spase vladi proračunski provizorij i ovlastbeni zakon za trgovinske ugovore, Slavenima okrenuti ledja i stvoriti jaki jedan njemački stranački blok. Medjutim do sada se još ne zna, što je potaknulo kršćanske socijale na ovaj nenadani preokret u politici.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velika izborna skupština. U nedjelju 26. t. mj., na Stjepanje, obdržavat će se u 10½ s. prije podne u dvorani Narodnog Doma velika izborna skupština glede skorih izbora za obnovu občinskog zastupstva u Puli. Pozivlju se svi naši, kojima nije zamrla krv za svete slavenske pravice u mjestnoj občini Pule i kojima je stalo, da se sve neprilike i teške nevolje koje nas tište, odstrane, da mnogobrojno pristupe na skupštinu. Tu će čuti, kako da stupimo složno na izbore, da stresemo jednom sa sebe jaram koji nam tisti dušu i tielo i da izvojštimo sebi ona prava koja nam po božjem i ljudskom pravu pripadaju. U nedjelju dakle svi u Narodni Dom.

Občinski izbori u Puli. Napokon su raspisani izbori za obnovu občinskog zastupstva u Puli, koji počimlju na dan Sv. Tri kralja dne 6. jenara 1910. a trajat će do 20. jenara. Dne 6. jenara biraju izbornici občenite ili V. kurije jednog zastupnika i jednog zamjenika.

Dani izbora su ovi: V. tielo: 6. jenara, izborni lokal Hotel Belvedere, od 8 pr. p. do 3 po p. glasuju izbornici porezne občine Pula od slova A do P uključno, a 7. jenara izbornici Pule od slova A do Z. Dne 8 jenara od 10—12 u Fažani, a od 3—5 po p. u Šišanu i 9. jenara od 9—12 u Galežanu. **V. tielo, II. kotar,** bira jednog zastupnika, jednog zamjenika, i to: 6. jenara u Medulinu od 9—12 glasuju izbornici iz Ližnjana, Medulina, Jadreški, Škatari, Šikići, Komunal i Valmade; 7. jenara u Alturi od 9—12 glasuju izbornici iz Alture, Kavrana, Loborike i Montića; 8. jenara od 10—11 u Peroju, a od 3—5 u Štinjanu; 9. jenara u Pomeru od 9—12 glasuju izbornici iz Pomera, Premanture Valdebeka, Vinkurana, Vintiana. **III. tielo, prvi kotar,** bira sedam zastupnika, 3 zamjenika, i to: 12, 13, i 14. jenara u Puli; 15. jenara u Fažani od 10—12, a u Šišanu od 3—5; 16. jenara u Galežanu od 9—1 po p. **III. tielo, II. kotar,** bira 6 zastupnika, 4 zamjenika, i to: 12 jenara u Medulinu od 9—12 glasuju Ližnjanci, Medulinci, iz Jadreški, Škatari, Šikići, Komunal i Valmade; 13. jenara od 9—12 u Alturi, u Alturi, Kavrana Loborike i Montića; 14 jenara od 10—12 u Peroju; 15. jenara u Štinjanu; 16. jenara u Pomeru iz Pomera, Premanture, Valdebeka, Vinkurana i Vintiana **II. tielo** bira u Puli 18. jenara od 10—1 po p. deset zastupnika, šest zamjenika; **I. tielo, I. srez** bira u Puli 19. jenara od 9—12 s. 8 zast., 4 zamjen., a **II. srez** od 4—6 po p. 2 zast., 1 zamjen.; **IV. tielo** bira u Puli 20. jenara od 10—1 po p. 10 zastup., 5 zamjenika.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 26. t. mj. predstavljat će se „Graničari". Ob ovoj glumi ne treba pobliže govoriti; jer je občinstvu dobro poznata i uviek bila mnogobrojno posjećena.

„Naša Sloga" i župnik Kropek — naši biskupi i Dr. Laginja. Na velikoj skupštini naroda obdržavanoj prošle nedjelje u Pazinu očesao se je veleč. g. župnik Kropek i o „Našu Slogu". Na koncu svoje govorancije na obranu naredbe svoga biskupa okrenuo se na pozornici prema narodnim zastupnikom te stao govoriti kako „Naša Sloga" žestoko napada naše biskupe, ni krive ni dužne, itd, itd, na što ga občinstvo burno prekinu, da to nespada na dnevni red, nek se drži predmeta itd. I g. župnik zamuknu. Kad mu je kasnije odgovarao zastupnik Dr. Laginja na razne njegove prigovore i opazke, odgovorio mu je i na te tobožnje navale našega lista na nevine i nedužne biskupe približno ovako: *Ja pišem vrlo malo žalibože za „N. Sl"., jer mi vremena nedostaje, ali da mogu više pisati za taj list pisao bi možda o jednom ili drugom biskupu koliko toliko blaže, ali bi stalno udario po jednom ili drugom bi skupu mnogo oštrije nego li se to u „N. Sl." obično čini.* Oduševljeno odobrovanje popratilo je ove rieči narodnog prvaka.

Da li naše svećenstvo uvadja u crkvi hrv. jezik? Na svagdanje podvale talijanskih novina i drugih neprijatelja slavenske rieči u crkvama hrvatskih župa, donašamo dva dokaza, kako naše narodno svećenstvo ne treba da uvadja hrvatski jezik u crkve, jer je odavna u porabi, nego je našeg narodnog svećenstva sveta dužnost, da staru porabu hrvatskog jezika u crkvama marljivo brani i čuva. Ujedno ovi dokazi neka budu dokazom, kako lažno i prevarno nekoji neprijateljski biskupi i Rim osnivaju svoje argumente u progonu i uništavanju hrvatskog jezika u crkvama.

Prvi dokaz vadimo iz „Dizionario teoretico-pratico di casistica morale", stampato a Venezia 1847, Tom. 23, pag. 321, gdje čitamo: „Nell' Istria, nella Liburnia, nella Dalmazia litorale la messa e gli altri uffizii divini si celebrano nella lingua illirica, ma con tutto questo si osserva sempre il rito romano. Della stessa lingua, come asserisce il cardinale Bona, lib. 1, c. 9. n. 4., si fa uso appo i cristiani Tartari del Chersoneso e Cirrassi, nonchè appo alcune nazioni del Ponto, e parimente usano di questa lingua nella Servia, Illiria, Bosnia, Bulgaria, Russia minore, Volinia, Podolia, ed in una qualche parte della Lituania, e negli altri paesi confinanti. L'uso di questa lingua nelle sacre funzioni ecclesiastiche fu introdotto nel secolo nono, quando i Moscoviti diedero il proprio nome alla religione cristiana sotto l'impero di Basilio il Macedone, come dimostra il Baronio, al tomo 7 . . . ."

Pisac navedene knjige, Talijan, nije sjegurno bio zadajen ljubavlju prema hrvatskom jeziku u crkvama, isto tako kao što i današnji Talijani u Rimu počam od Pape pa sve do najzadnjeg talijanskog kapelana u Istri. Prosto dakle lože svaki koji kaže, da hrvatski svećenici uvadjaju hrvatsku molitvu u crkvu.

Drugi dokaz podaje nam dne 20 febrara 1623 koparski biskup fra Girolamo, koji piše: „Nei villaggi habitati da schiavi vi sono alcuni sacerdoti di quella nazione e lingua, che recitano li divini officij e la santa messa nell' idioma schiavo secondo la traduzione di S. Girolamo, e si' tollerano per soddisfare alla barbarie di tali popoli. — Capodistria 20/2 1623. — fra Girolamo, Vescovo di Capodistria". Cfr. Foglio diocesano di Trieste-Capodistria dell' anno 1865, pag. 158.

Ovdje koparski biskup fra Girolamo — to je govorio u sinodu držanom u Kopru — govori „si tollerano". To kaže zato, jer „il papa Giovanni VIII. promise la lingua schiavonica, ma l'Evangelo si prima recitava in latino, e poi in illirico"; dočim Grgur VII. „nell' anno *1630* negò a Vladislao, rè di Boemia, la lingua schiavonica". Tako argumentira tadanji koparski biskup fra Girolamo i tima riečima hoće da opravda, zašto je napisao „si tollerano", ali ipak nije mogao zaniekati, nego dapače to očito potvrdio, da imade u njegovoj biskupiji župa i svećenika koji ne samo da u crkvi rabe slavenski jezik, nego i u tom jeziku obavljaju službu božju, sv. misu. Isto ono što spominje, da se je evangjelje prije pjevalo latinski a poslije hrvatski, tako nekako zahtjeva sada Papa Pij X. Sjećamo se, da nekoji crkveni oci uče i prepovieduju, da se u crkvi nesmije uzalud trošiti vrieme. Ali budući se radi o hrvatskom jeziku Rim se ne drži gornjih nauka, te nemari da se u ovom slučaju u crkvi uzalud vrieme troši.

Budući najnovijem progonu i izgonu hrvatske molitve iz crkava imade u velikoj mjeri svoje kosmate papke i austrijska vlada, spominjemo kako „Korrespondenzblatt" baš sada već u tri broja na dugo i obširno izrazuje želju za duševnu korist, da bi austrijski episkopat zamolio Sv. Oca, neka dopusti uporabu narodnog jezika pri podieljivanju svetotajstva tako, da Niemac moli njemački, Poljak poljski itd., pak da bi se tako prije združila istočna crkva sa zapadnom. — Čini se, da ovdje izbija onaj stari manevar austrijske diplomacije: nahuckaj najprije proti slavenskoj liturgiji, a onda se prikaži kao nevino janje!

Krčki kotar:

Punat dne 16 decembra. Na odgovor našem dopisu, uvrštenom u broju od 11 novembra „Naše Sloge", donaša „Pučki Prijatelj" u br. od 10 decembra odulji dopis iz Punta. Koprcajuć se u pobijanju naših navoda, a nemogući je pobiti, dopisniku je „P. P." bilo poglavito do toga, da nadje našeg dopisnika, pa da ga onda zasuje osvadama i uvriedama. U tome se pokazuje majstor. Na tu kobasicu, protkanu žlcom naduvenosti, nebi bilo od nužde osvrtati se. Tko se onakvim oružjem brani, znak da mu obrana hramlje, pak se sam odsudjuje. Nu, jer se onim nedoličnim pisanjem htjelo djelovati na prostije ljude, moramo da one izvode stvarno odbijemo.

Zemljište, što ga je Crkva prodala g. Orliću, htjeo je kupiti i g. Žic Nikola sin Frana, ali mu bjo rečeno, da će se u svoje vrieme obdržavati dražba. Nakon godino dana, pozvan g. Žic da izjavi, nije li možda odustao od namisli da kupi ono zemljište, odgovori da nije, da čeka dapače dražbu, pripravan natjecati se kod iste za ono zemljište. U to vrieme prestao je biti crkovinarom g. Orlić Nikola, koji je također zahtjevao, da uzsliedi dražba. Do dražbe medjutim nije došlo, „već je zemljište kupio g. načelnik mimo dražbe, nakon što je g. Orlić Nikola prestao biti crkovinarom. Zato nestoji, da je g. Orlić Nikola prodao ono zemljište g. načelniku. Na dokaz tomu stoji kupoprodajni ugovor, koji ne nosi podpisa g. Orlić Nikole. Čuvši ovaj kasnije, da je g. načelnik platio krunu po metru, imao je podpuno pravo, da mu u sjednici dovikne: Mere van! Nije naša, da na tudje vlastničtvo šaljemo vješiake. To će imat učiniti zanimane stranke, kada budu izmed sebe podieljivale česticu 81₈. Ali ovdje ponovno tvrdimo, da je g. načelnik posegao na onu česticu, još nepodieljenu i da je zapremio bolji dio.

U smislu ugovora, kako nam ga navadja dopisnik „P. P.", imao je vlastnik platiti kmetovom polog procjene dve trećine milijoracija. On je to i učinio, ali je procienitelja sam odabrao, izključiv procienitelja protustranke, koja je imala pravo da imenuje jednoga procienitelja, kada joj to pravo ugovor ne krati. Za to rekosmo, da je kmetove jednostavno odpravio, i znamo, da ga ne blagoslivlju. Dopisnik nastavlja: „S onim zidom, kojim je g. Orlić nešto od kupljenoga zemljišta obzidao, nije se čestice 81₈ ni dotakao". Mi smo bili protivno uztvrdili, pa nam dopisnik dobacuje, da smo lagali. Mi toga njemu nećemo reći, nego naprosto ustanoviti, da je g. Orlić sa iztočne strane došao zidom do groblja, a da čestica 81₈ sliže u širini više metara na sjever od groblja. Sa zapadne ju je strane bio još od prije dobrim dielom obzidao, i to sa tvornicom samom. Vanjskim se čitateljem „P. P." može dati štošta razumjeti, ali domaćim ne.

Osvjedočeni, da je g. Orlić doistine uzurpirao občinskog zemljišta, rekosmo ipak u svojem prvom dopisu, da postoji tekar sumnja o tome, u uvjerenju, da g. načelnik neće dozvoliti niti časka, da ta sumnja nad njim visi, nego da će smjesta sve i sva pokrenuti, a da se ta sumnja ill odstrani ili da pogriešeno popravi. On medjutim toga nije učinio. Dopisnik veli, da je, još ta stvar „sub judice". Koji je taj sudac, koji ima o tome suditi? To je občinsko zastupstvo. Ako su je jedna sjednica občinskog zastupstva razišla te nije mogla više valjano zaključivati (kosto se to ne rieđko zbiva posvuda), zar nije g. načelnik mogao odmah iza toga sazvati drugu sjednicu obć. zastupstva ujedno sa zamjenicima i sa istim dnevnim redom? Ali on toga nije učinio. Dapače protivno. Sazvao je sjednicu, ali se na dnevnom redu nije čitala stvar njegova uzurpa iliti riešenje odnosnog utoka. A kad je došla na red ponuda g. Žic Frana, kojom je nudio 600 kruna za uzurpirano zemljište, onda je g. načelnik izlazeći iz dvorane zatražio, da o toj ponudi uzsliedi poimeničnо glasovanje. Htio je valjda znati, koji će od obć. zastupnika glasovati za, a koji proti ponudi g. Žica. Medjutim je prvi savjetnik odklonio svaku razpravu o toj ponudi. Vjerujemo, da to nekomu ne ide u račun, ali što ćemo? Zar da i mi, pozvani, šutimo na očite nepodobštine? Tko to može od nas zahtjevati? I, kojim pravom? Mi rodjaci nismo; a da jesmo, rekli bi povjerljivo čovjeku: čuješ, uredi onu stvar i nedaj ljudem povoda, da prigovaraju. Ali toga se ne čini, nego se usuprot oštri pero izvinjavajući i ovako i onako kojekakve neurednosti i nastojeći je izpričati osobnimi uvriedami. U ostalom upitne neurednosti niti su samo niti su od jučer to se o njima občenito govori.

Odklanjamo podvalu kano da bi nam bila nakana štetovati komu na dobrom glasu. Neurednosti, gdje ih ima, red je u interesu obće stvari izkorenjivati posvuda, navlastito gdje se radi o javnim činim javnih osoba. Inače bi i zločinci mogli zahtjevati, da se o njima ne piše, a da im se tobože ne škodi dobrom glasu. Dopisnik „P. P." žali dopise iz Punta u „N. Sl." Rad bi valjda, da stvari kreću kako hoće i da im od nikoje strane ne bude prigovora. Razumijemo. Ali mi dižimo, da je upravo to ono, što škodi i interesu i dobrom glasu Punta, a da i nespomenemo občenitu narodnu stvar.

Na onu milu i prenježnu jadikovku na naslov „N. Sl." odvraćamo, da je „N. Sl." u interesu obće stvari uvjek nastojala zlo predusresti i na put mu stati gdjegod bi

Broj 53. Pula, u četvrtak dne 30 decembra 1909. God. LXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu, 5 K za seljake } na godinu, ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, tuji izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv na predplatu.

Podsiećamo pošt. gg. predplatnike na obnovu predplate za nastajnu godinu 1910. One pako predplatnike, koji nisu platili list za god. 1909, upozorujemo da ćemo njim obustaviti list ako ne pošalju predplate do konca tekuće godine, i ujedno s drugim našim dužnicima predati jih našem odvjetniku.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Na koncu godine!

S ovim brojem dielimo se za ovu godinu od naših čitatelja, kojim se ovim zahvaljujemo, što su nam ostali vierni i odani sve do konca godine. Mi se čvrsto nadamo, da nas neće ni u buduće, ni u novoj godini zapustiti, već da će s nama i nadalje dieliti radost i tugu. Novih im obećanja možemo malo podati, jer nećemo nikoga da varamo. Nastojati ćemo, da zadovoljimo po slabim našim silama svakomu koji netraži od skromnog pučkog lista ono, što mu samo dobro uredjivani dnevnik podati može.

Uvjereni smo i sami — a mi to najbolje čutimo — da ima u listu dosta praznina, koje bi valjalo izpuniti i izravnati. Naša dobra volja tomu nedostaje. Za to nam se hoće i pomoći iz vana. Očekujemo dakle od naše inteligencije, osobito od mladje, da će nas od sada više perom podupirati, nego li je to bilo do sada. Naši su stupci svakomu otvoreni, koji hoće da našemu čitateljstvu podade zdrave, dobre i lahko probavljive hrane.

Danas imademo već hvala Bogu u svakom iole većem selu po kojeg inteligentnog čovjeka, koji znade ravnati perom i koji bi nas mogao izvieščivati o svim važnijim dogodjajim onog sela, onog grada ili onog kraja. Takovi izvieštaji neka budu što kraći, točni, vjerodostojni i istiniti. Pretjerivanja, neistine, osobni napadaji itd. štete najvećma svakom listu. Molimo dakle naše stare i vjerne dopisnike i izviestitelje, da nas i u novoj godini podupriti izvole. Njima neka se pridruže novi, mladji pak da svi zajedno uredimo ove skromne stupce tako, da bude narod naš iz njih pravu korist crpio a da nebude prigovora s nijedne strane.

Pitanja, koja nespadaju u stupce pučkog lista nemarimo niti hoćemo o njima razpravljati. Za to su drugi veći listovi ili strukovni listovi. Nama se hoće lahkog, pučkog štiva, koje odmah djeluje na dobru i nepokvarenu ćud naših pučkih čitatelja. Težke ili znanstvene razprave ili razpletena razmotrivanja nisu za nas.

Na koncu obraćamo se i na naše stare predplatnike, da nas i u novoj godini predplatom poduprieti izvole. Oni neka nam potraže i novih čitatelja i predplatnika, koji bi nam pomogli nositi težko breme, koje leži na upravi našega lista. Bude li nam veće ili izdašnije novčane podpore, moći ćemo i mi posvetiti listu više sila i većim marom prionuti oko usavršenja ovog najstarijeg hrvatskog lista Istre naše. Neka učine dakle rodoljubnu dužnost prema našem listu stariji i mladji naši suradnici i dopisnici, naši dosadašnji i novi predplatnici pak ćemo i mi uprieći sve sile, da list bude čim bolji, čim podpuniji i čim savršeniji.

Da to bude odmah na početku nove godine, to je živa želja naša, i s tom željom rastajemo se sa godinom 1909. uz srdačni poklik: Dobar svršetak 1909. a još bolji početak 1910!

Mrcvarenje hrvatskoga naroda.

Već stoljetja mrcvare naš hrvatski narod. Sve od onda odkad tudjinci njim upravljaju. Sad i negdje čine to Magjari, tad i drugdje Talijani, onda i drugud Njemci. Krivi se prve, krivi se druge, krivi se tretje U istinu svi su vodjeni, podupirani, držani, jednom rukom, iz Beča. Na što se jih iz njega potakne, koliko se njim iz istoga dopusti, toliko oni čine.

Dočim Bosna još ni sada nejma sabora, dočim se razni pokrajinski sabori snzivaju ne po zakonu kako bi morali, nego po ćefu kakvoga austrijanskoga ministra, dotle glavni sabor Hrvata, sabor matice Hrvata, sabor što bi imao zasjedati u Zagrebu, već preko dvie godine u obće nezasjeda. Razpušten jedan, drugi odgodjen, jer nije htjeo priznati jezikovnoga zakona na željeznicah koj je u protuslovju sa jur obstojećim zakonom glede gospodstva hrvatskoga jezika na zemljištu Hrvata; jer nije htjeo ljubiti šibe, koja ga je posredovanjem Magjara iz Beča tepla.

Mjesto da se upozna svoj grieh, mjesto da se nezakonitosti odstrani, mjesto da se postavi na pravi put, tražilo se je da se uniši predstavnike naroda, koji hoće da se poštuju njegova prava.

Kako već često u prošlosti, tako se je i sad, valjda u većoj mjeri no ikada, bacilo na sumnjičenja, na objede, na klevete, te na patvorenja, samo u svrhu da se prikrije svoje bezpravje i bezakonje, a da se utuče branitelje prava i zakona.

Kad se je u Zagrebu, poslie dugoga zatezanja, prošloga ljeta provelo takozvani veleizdajnički proces, i kad se nije našlo veleizdaje, onda se je reklo: pravi krivci sakrivaju se za zastupničkim imunitetom, Nije se ni htjelo znati, da su zastupnici sami pružili zgodu, da se odkrije njihova tobožnja veleizdaja.

Klevete preneslo su se iz vladinih i Frankovih novina u Zagrebu, u njemačke, kršćansko-socijalne i židovsko-liberalne u Beču. Pošto nije dovoljno upalilo u njemačkoj kršćansko-socijalnoj „Reichspost" palilo se je u glavnom židovsko-liberalnom listu „Neue Freie Presse". U onoj je palio njeki njemački kršćanski socijalac Dr. Funder, u ovoj posliednjoj njemački Žid Dr. Friedjung. I jedan i drugi pozivali su se na dokaze, na dokumente, iz kojih da je jasno i prejasno razvidno da su njeki članovi hrvatsko-srbske koalicije, te glavne predstavnice hrvatskoga i srbskoga naroda u Hrvatskoj i Slavoniji, veleizdajnici; odnosno da su sa službenom Srbijom bili u svezi i da su od nje dobivali novaca. U „Reichspostu" kao takovi imenovani članovi hrvatsko-srbske koalicije podnesli su tužbu već prije više od godinu dana proti predstavnikom lista. Dr. Friedjung nije htjeo u „Neue Freie Presse" iznieti imena tobožnjih veleizdajnika u hrvatsko-srbskoj koaliciji, nego je tvrdio da jih u njoj ima. Usljed toga morali su tužiti svi članovi hrvatsko-srbske koalicije, i tužili su. I prvi i drugi radi uvriede poštenja.

Teda negda je Bečki sud odlučio da i kada se ima razprava započeti.

* * *

Razprava je započela četvrtak dne 9. prosinca 1909. u 9 uri prije podne u dvorani za porotne razprave, dielu velikih sudbenih prostorija što čine ugao „Alzerice" i ceste zemaljskoga sudišta.

Dvorana je okićena velikom slikom vladarevom. Na jednom stolu je propelo, a uzanj dvie svieće za slučajeve kad se imade koj svjedok priseći.

Na čelu dvorane u sredini sjedi predsjednik sudišta Wach, njemu po stranah druga dva suca, i dva mladja pomoćnika. Na lievo sjede porotnici, 12 njih, sve sami obrtnici i trgovci, s njihova 2 zamjenika, a pred njimi tumač za hrvatski ili srbski jezik Dr. Kraus. Na desno Dr. Harpner glavni branitelj članova koalicije, i njegov pomoćnik Dr. Stratimirović; od 13. ovoga mjeseca dalje uz njih Dr. Rode kao branitelj Supilov. Na desno je mjesto takodjer za obtužene Ambroza, po imenu urednika „Reichsposte", i Dr. Friedjunga. Iza njih sjede njihovi odvjetnici, Ambrozov, Dr. Kienböck i Friedjungov Dr. Benedikt. Izpred sudaca je nješto prostora; a nasuprot njim su tužitelji. Takovih bilo je 52, kad bijaše tužba podnešena; odtada su umrla dvojica, i to Dr. Vrbanić i prof. Purić. Mnogi od 50 su u dvorani, medju njimi i bivši ban grof Teodor Pejačević, bivši podban Dr. Vladimir Nikolić, bivši odjelni predstojnici Dr. Badaj i Dr. Roje, grof Kulmer, i mnogi drugi. Iza njih predstavnici i predstavnice štampe, kakvih 50, njemačkih, českih, poljskih, ruskih, franceszkih, talijanskih, engleszkih, dakako i hrvatskih i srbskih. Iza tih pak kao i na galerlji mnogobrojno slušateljstvo iz svih stališa. Sve se za razpravu zanima. Što dalje to više.

* * *

Prvi dan čitale su se obtužnice, to jest spisi članova hrvatsko-srbske koalicije, jedan proti listu „Reichspost", drugi proti Dra. Friedjungu. Onda članci, koji bijahu tiskani u rečenom listu, i oni koje je napisao Dr. Friedjung u „Neue Freie Presse". Dug govor, kakva tri sata, držao je Dr. Friedjung, sadržajem i načinom upravo drzovitim, kakav se pristoji samo Njemcu-Židu, koj se još učenjakom prikazuje. Posve kratak govorić, njekoliko rieči na pamet naučenih, govorio je obtuženi Ambroz kao urednik lista „Reichspost". Rekao je da je članke napisao Dr. Funder, i da će ovaj opravdati kao svjedok svoje članke. Proti svim procesualnim propisom govorio je ovaj svjedok, kao da je on obtužen, i predsjednik mu je to dozvolio. Govorili su takodjer odvjetnici obtuženih Dr. Benedikt i Dr. Kienböck, i oni prilično drzovito. Kako Friedjung i Funder tako su se i odvjetnici grozili tužiteljem sa *dokasi* i *dokumenti*, koje imadu u rukuh, i koje su dobili sa **visokih mjesta.** Već prve dane se je opazilo kako hoće obtuženici da rade sa grožnjami i sa visokimi mjesti, visokimi osobami, a nakana njim bijaše, da zastraše bar njeke od tužitelja i da jih natjeraju da iz koalicije izstupe. To se je vidjelo osobito kad se je tobož dokazalo da je zastupnik Supilo primio novaca. Al ni to nije upalilo. A još manje tobožnji dokumenti, koje su obtuženici u posebnih svezcih dali tiskati, Dr. Friedjung u zelenoj boji, Dr. Funder u crvenoj boji. Baš ti dokumenti, kojimi su tuženici mislili najviše djelovati, uništili su jih. Na temelju tih dokumenata, pruženih kao glavnih dokazala, razkrinkala se je sva paklenska spletka, poduzeta proti hrvatsko-srbskoj koaliciji, odnosno proti hrvatskomu i srbskomu narodu bilo u monarhiji bilo u kraljevini Srbiji. Dokazalo se je, da su svi ti dokumenti patvoreni, da neobstoje, nego da jih je njetko stvorio samo u svrhu da uniši hrvatsko-srbsku koaliciju i oblati vladu Srbije. (Sliedi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za občinske izbore u Puli. Na velikoj izbornoj skupštini od prošle nedjelje u Narodnom Domu proglašen je kandidat u V. tielu I. kotar (Pula) za izbor občinskog zastupstva, i to kao obć. zastupnik: **Vitasović Ivan pok. Antona,** a kao zamjenik: **Subar Mate,** radnik. Upozorujemo s toga sve naše u Puli i u Šišanu, koji biraju u V. tielu, da na glasovnice (škede) napišu ispod rieči *rappresentanto*: **Vitassovich Giovanni fu Antonio,** a ispod rieči *sostituto* **Subar Matteo,** operaio.

Kako je poznato za ovo kandidate glasovat će u Puli u Hotel Belvedere 6. jenara 1910 od 8 s. prije p. do 3 s. po p. izbornici od slova *A — P*, a 7. jenara izbornici od slova *Q — Z*. Dne 8. jenara glasuju izbornici iz Šišana u Šišanu od 3—5 sati po podne, na što se upozoruju Šišanci, da na škede napišu gornje kandidate. Izbornici iz Velog Vrha glasuju u Galežanu dne 9. jenara 1910. od 9—12 sati o podne, te će se preporučuje i njima da napišu na škede imena spomenutih kandidata onako, kako su napisana ovdje, a za svaku drugu poduku mogu doći upitati se u Narodni Dom.

U Puli postavit će u ovom tielu svoje kandidate talijanski republikani (t. zv. Mazzinijevci) i socijalisti, te se tako boriti za ovo tielo tri kandidata.

U prilogu današnjeg broja donašamo takodjer kandidate za vanjštinu občine Pula.

† **Marija udova Rizzi.** Na badnjak preminula je u Puli u visokoj starosti od 88 godina gospodja Marija udova Rizzi, majka zemaljskog kapetana g. Dr. Ludvika Rizzi-a. Počivala u miru.

† **Marta Zuccon-Šarina.** Dne 23. t. mj. umrla je u Medulinu Marta Zuccon Šarina od roda Radošević-Vidinoga, majka narodnog zastupnika Dra. Ivana Zuccona, u dobi od 75 godina. Sprovod blage pokojnice bio je na badnji dan po podne uz veliko saučešće domaćeg naroda i više prijatelja Dra. Ivana Zuccona iz Pule.

Miloj pokojnici bila lahka domaća hrvatska gruda, a svoj rodbini, posebice Dru. Ivanu Zucconu naše iskreno saučešće!

Silvestrovo u Sokolu. Na zadnji dan godine u petak na večer priredjuje I. Istarski Sokol u Puli u dvorani Narodnog Doma običajnu Silvestrovu večer. Radi mnogobrojnog posjetatih zabava upozoruju se svi, da će biti na zabavu pripušteni samo oni, koji se iskažu sa pozivnicom.

Hrvatsko kazalište u Puli. U nedjelju dne 2. jenara 1910. predstavljat će se liepa domaća igra „Zlatarevo zlato". Taj komad su nam već naši dilotanti prikazali, te se občinstvu veoma dopao. U nedjelju nam ga opetuju, te upozorujemo naše občinstvo da pohrli u nedjelju vidjeti tu lijepu igru.

„Omnibus" izlazi opet. U utorak dne 28. t. mj. počeo je opet izlaziti list „Omnibus", koji je prestao koncem maja t. g. List je ponovno pokrenut radi skorih občinskih izbora u Puli, te će za sada izlaziti utorak, četvrtak i subotu poslje podne. „Omnibus" je za sada namienjen isključivo za občinske izbore u Puli, te se prodaje jedino u Puli, i po koji broj se šalje u trafike u Pazin, Cres, Krk, Lošinj, Volosko, Opatija i Lovran. Vanjski preplatnici, se za sada ne primaju; ako bude mogao list izlaziti i poslije občinskih izbora u Puli, tad će se to objaviti i primati predplatnike. A da se to zbude odvisiti će jedino o odazivu predplatnika.

Na odgovor. U br. 306. „Riečkog Novog Lista" od 24 prosinca t. g. dopisnik iz Kastva pri koncu svog dopisa spotiče Našoj Slogi, kao da je — kao vanstračarski list — postupala strančarski, uvrstivši odgovor Hrv. sokolske župe Vitezić na napadaje dopisa u „Pučkom Prijatelju" kao „priposlano" uz plaću po cieniku, čime je dopis izišao 10—12 dana prekasno a da djeluje kao ustuk dopisu „P. P.". Na ovo nam je odgovoriti sliedeće: Spomenuti odgovor Hrv. sokol. župe Vitezić primili smo čini nam se 7. decembra t. g. poslje podne ovim popratnim pismom: „Volosko-Opatija 6/12 1909. Slavno Uredništvo „Naše Sloge" — Pula, Via Giulia. Šiljući Vam pod ./. najljepše Vas umoljavamo, da blagoizvolite uvrstiti već u prvi sledeći Vaš broj t. j. u broj od četvrtka 9. o. mj. priposlano, pod naslovom ili rubrikom, koja Vam se čini najpodesnijom, samo u cjelini i bez korekture. U slučaju da Vam je to nemoguće uopće ili za sledeći broj izvolite nam dojaviti to na priloženoj dopisnici. Zdravo! Za „hrv. sok. župu Vitezić" Starješina: Dr. Pošćić v. r." Na ovo pismo odgovorio je naš urednik, da je pripravan tiskati taj odgovor ali pod rubrikom „Priposlano" i uz plaću po cieniku. Takav odgovor je uzsliedio ne samo s toga, što je sastavak bio kao odgovor i polemične naravi, u kojem slučaju „Naša Sloga", barem pod uredničtvom sadanjeg urednika, članke takove naravi tiska kao „Priposlano" uz plaću po cieniku, nego i stoga, što je uredničtvu od samog posiljača navedenim pismom dana slobodna volja, kakoda štampa priposlano ali „samo u cjelini i bez korekture". Da ne obrazlažemo dulje, uviditjet će svaki nepristran čitatelj, a mislimo da je i sam starješina župe „Vitezić" toga mnienja, da smo ovdje postupali sasma korektno. Primjećujemo, da su svo rieči razmaknuto tiskane u pismu podcrtane.

Dopisnik iz Kastva ovog je puta nešto „prenaglo dokazao" i uranio sa „srdačnim čestitkama" kao da je „Naša Sloga" podružnica Mahničevog „P. P." Čini nam se, da se ovakvim nepromišljenim zaključcima promašuje cilj u pobijanju kojekakvih strastvenih napadaja, dolazili oni ma s koje strane.

Istarski žepni koledar „Jorgovan". Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izašao je „Istarski žepni koledar Jorgovan" za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržajo „Jorgovan" obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilježke primitaka i izdataka, ljestvice za biljege, poštanski cienik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan I. i II. dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno-štivo sadržajo: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učki* (pjesma); *Što je rat* (crtica); *Čedu* (pjesma); *Zmija* (crtica); *Ladjici* (pjesma); *Morâ* (pričica); *Mudre rečenice; Ivica i Draga i njihov zeko* (pjesma); *Odvažni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanka* (nekoliko najobljubljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržajo: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilježke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan" je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uviek imati uza se. Ciena je 50 p., a tko naruči više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a knjižare imaju znatan popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj liepi koledar.

Narodna Tiskara LAGINJA i drug.

PULA, ulica Giulia br. 1

imade slijedeće knige na skladištu:

Prof. J. V. Perić: **Theokritove „Idylle"** K 2·— –

A. Dobronić: **„Naše glazbene prilike i neprilike"** K 2·—

Marija Koludrović: **„Praktična slovnica ruskog jezika za Hrvate ili Srbe"** K 3·—

Milan Marijanović: **„Svakdašnjost"** igrokaz K —·50

Zlatka Vučenović: **„Gospodarsko oruđje i strojevi"** sa 34 slika K —·40.

Krčki kotar:

Iz Baške. Opažam, da Bašćani veoma rado čitaju dopise iz Baške u „Našoj Slogi". Jedva dočekaju subotu, a s njom i „Našu Slogu". Čim ju tko primi, odmah ju otvara, da vidi je li dopis iz Baške; ako je, eto veselja, ako nije, neugodno se nekako čuti. Oh, da vidite, kako putuje tada „Naša Sloga" iz ruke u ruku, iz kuće u kuću, dok ne prebrodi kroz cijelo selo. Da im sreu zadovoljim evo me opet, da štogod pohvalim, štogod i pokudim.

U Baški osnovana su mnoga lijepa i koristna društva, a najstarija medju njima je „Hrvatska Čitaonica". Članova je dosta, čitatelja veoma malo. Prodje i više dana, a da nitko ne prekorači praga njena. Ima dosta novina, ima i nešto knjiga, a uz to i razniih igra za zabavu. Imade tamo i pun ormar tambura zahrdjalih žica. I još bi se štošta našlo, ali ljudi rijetko kad. Nešto oživi ono dva mjeseca praznika, kad je naša učeća mladež kod kuće, da onda zaspijanom pravednika za punih deset mjeseci. Eto Vam prave slike „Hrvatske Čitaone" u Baški. Slika je tu, ali zar će ta uviek takva ostati? Ah, kako su lijepa njezina pravila, onakva po prilici, kakva se nalaze i po drugim Čitaonama širom naše domovine. Pa zar se ne će naći nitko, da upotrijebi ona pravila med našim narodom? Mislim, da hoće. Eto pred tri mjeseca birali smo nov Odbor, odbor koji daje nade, da će to drugim putem krenti. Eto sretno prebrodilo se i izvanrednu skupštinu. Velike su nade postavljene u taj odbor, nade, koje nam se ne će izjaloviti. Napred, trudbenici, u narod za narod tumačeć im svetu domovinsku riječ; obrazujte puk, oplemenjujte mu srce. — Privedite zbilji ona zlatna pravila, koja vise na onom požutjelom papiru, uokvirenom okvirom od crva iztočenim. Stara su ta pravilo, pod zemljom su oni, koji su ih složili. Stara su, velim, ali još uviek je u njima ono, što naš narod vodi boljoj budućnosti. — Veliki Bože, podaj im slogu, ljubav i mir, da privedu ladju naroda u luku spasa.

Naravska krasota u Istri. List „La Monarchia" što izlazi na talijanskom jeziku u Trstu donaša u br. od 11. prosinca članak, kojim opisuje krasotu puntarske okolice te nadodaje, kako je pokojni nadvojvoda Maksimilijan želio kupiti otočić Košljun prije nego li je sazidao Miramar kod Trsta, ali da ga je od toga odvratila plitčina ušća u puntarsku dragu, za koje produbljenje da je sada vlada uvrstila u proračun stanovitu svotu. Nakon više godina odsutnosti da se je sada vratio kući g. Fr. Orlić, načelnik Punta i veliki posjednik, koji da se je obogatio na otoku (?, Costarica, u kojim da se bogatim krajevim izvažajućim ogromnu količinu kave nalaze još i sada dva njegova sina. On da je mnogo doprinjeo za Punat, jer da je njegova lozinka bila uvjek: za Boga i otačbinu! On da je poduzetna duha, jer da je sagradio kuću „Villa Costarica" i tvornicu tiesta, a kada bi bio poduprt, da bi mogla puntarska draga odgovarati bledskom jezeru i još bolje. Pri tom veli „La Monarchia" doslovno: „Sada se on (Orlić) vidi okrunjen uspjehom što ga ima sa produbljenjem luke uz prošireno ušće tako, da će parobrodići koje je on dao sagraditi u družtvu na naslovne dionice moći poprimiti veći razmah sa novimi i većimi".

Prema tom pisanju sva bi zasluga, što se je vlada konačno odlučila na produbljenje ušća puntarske drage, pripadala g. Orliću. Ništa nisu dakle koristile sve one predstavke i deputacije prvašnjih načelnikah Antona Žic Klačić, Antona Žic Dunižarić i Brusić Ivana; ništa nisu pripomogle sve one interpelacije i resolucije velezasluženoga g. Špinčića i drugih naših zastupnikah, ništa zauzimanja pokojnog popa Antona Karabaića i tolikih naših poduzetnikah: ništa od svega toga. Dosta je bilo, da dodje g. Orlić iz Amerike i da reče kako ono u sv. pismu: budi i učinjeno bi. Isto tako po maglovitom pisanju lista „La Monarchia" mogao bi tkogod pomisliti, da je parobrode Austro-Croate dao sagraditi g. Orlić u zajednici sa družtvom na dionice.

Od ozbiljnosti do smiešnosti kažu da je samo jedan korak. I bit će da je tako. Zabilježimo i ovu.

Punat na 27 decembra. Ovamošnji dopis uvršten u zadnjem broju „Naše Sloge" izpraviti je u toliko, da g. Orlić nije sa zidom došao upravo do groblja. Ostalo je sve nepobitno i pučanstvo očekuje sa znatiželjnošću kako će se občinsko zastupstvo izjaviti glede uzurpa. Kada to bude, onda ćemo vam se opet javiti.

Dvie izjave. Punat, 27. prosinca 1909. Kad je g. dopisnik iz Punta u 52. broju „N. Sl." htio i mene u kolo povući, neka bude i meni slobodno reći par rieči.

Ako sam ja umoljen napisao nekoje adrese, na koje se je želilo poslati onaj broj „P. P.", ne znam koje sam zlo tim počinio. Dvim prisjednicima zemaljskoga Odbora niesam poslao lista, jer jednome od njih niesam znao za točni naslov, a g. Andrijčiću, ne, jer sam držao, da on prima „P. P.", pak da mu ga ne treba posebno slati. Eto razjašnjene te tajne.

Pa koje bi to zlo moglo biti, da se one osobe, za koje se je moglo držati, da su čitale prvi članak u „N. Sl.", upozori i na odgovor?

Usput uvjeravam g. dopisnika „N. Sl.", da je krivo informiran o ponudi g. Nikole Žic od Frana. Njegova se ponuda nije nipošto odnosila na zemljište kupljeno od g. Orlića, i bila je učinjena u sasvim drugo vrieme. Ako bi se g. dopisnik potrudio do župnoga Ureda, ja ću ga sa izvornim spisima uvjeriti, kako je on slabo informiran.

Rekbi, da g. dopisnik i druge informacije prima bez dovoljne kritike, pak dolazi do takvih tvrdnja, koje se ne slažu sa istinom.

Ako mu je do istine, evo mu u Uredu izvornih spisa.

To u toliko, koliko je spomenuo upravu župne crkve. — Franjo Žic, župnik.

* * *

Punat, dne 27. prosinca 1909. U „Našoj Slogi" od 23. t. mj. dopisnik iz Punta kani sa svojim dopisom pobiti moje tvrdnje iznešene u mojem dopisu u „Pučkom Prijatelju" od 10. t. mj. Voditi u toj stvari sa moje strane daljnu polemiku, bilo bi i bezkorisno i smješno. Ali, da se ustanovi prava i čista istina, predlažem dopisniku „Naše Sloge" da izaberemo jedan časni sud, koji će imati cijelu stvar ispitati, a mi ćemo se tada pokoriti pravorijeku istoga.

Toli gospodin dopisnik „Naše Sloge" koli ja, moramo se obvezati, da će onaj, kojemu častni sud bude ustanovio, da je pisao neistinu, morati povući sve konsekvencije te javno opozvati odnosne objede i neistine, platiti trošak častnog suda i osim toga položiti družbi sv. Ćirila i Metoda svotu od K 100. — Neka se sloga izvoli izjaviti gospodin dopisnik „Naše Sloge", da li na to pristaje.

Na uvrijede, koje su u spomenutom članku naperene protiv mene, za sad ne reagiram. Sve u svoje vrijeme. — Vladimir Polić.

Voloski kotar:

Učitelj i ravnatelj, koji nezna da se govori u Istri hrvatski i slovenski jezik. Čitali smo ovih dana u nekom talijanskom listu oglas natječaja občinskog glavarstva u Lovranu podpisan od občinskog savjetnika g. Pegan-a, učitelja i ravnatelja tamošnje talijanske pučke škole. Natječaj glasi na mjesto jednoga občinskog redara. Od molitelja se traži podpuno znanje talijanskog jezika i poznavanje *kojeg od slavenskih dijalekta, govorenih u Istri.* G. ravnatelj i učitelj Pegan nezna ili neće da znade, da je u Istri u većoj porabi hrvatski ili slovenski jezik nego li je talijanski, ali njemu je smrdilo kao *čistomu* Talijanu to priznati. Za njega nepostoje u Istri talijanski dijalekti već samo slavenski i njemu je dosta, da njegov budući redar znade podpuno talijanski i da makar što god natuca hrvatski ili slovenski. Hoće li se pako time zadovoljiti i hrvatski občinari u Lovranu i u okolici — to je njihov posao!

Pazinski kotar:

Iz Pazina, koncem mjeseca decembra 1909. Talijanaši grada Pazina učinili su svoju u ovdješnjoj samostanskoj crkvi — dokazali su najme „l'italianità di Pisino anche nella chiesa", kako piše „Il Giornaletto" od 13/12 t. g. — pak su oni skupa sa djacima-pjevačima talijanske prkosgimnazije iza četiri pet dana svoga triumfa zapustili lijepo ovaj samostan. Sada nije bilo više niti orguljaša niti pjevača! Otac gvardijan obratio se opet na naše ljude direktno i indirektno, ali bez uspjeha, jer je uvrijeda nanešena hrvatskom pučanstvu usiljed kradomice uvedenih talijanskih prodika prevelika i jer ovo pučanstvo nema

još zadovoljštine, okoprem inače sažaljuje ostale čč. Franjevce, koji su sasvim nedužni te koji moraju isto trpjeti kod toga.

Nu usprkos bjelodanoj talijanskoj politici, podupiranoj u samostanskoj crkvi, i usprkos velikoj uvriedi, nanešenoj hrvatskom pučanstvu, našla se je jedna hrvatska duša, koja ne mari za opravdane tužbe i boli našeg puka te koja se je dala u službu sa njekoliko zavedene, nedužne djece ocu gvardijanu. To je neoprostivo. Gdje su mu duša, srce i obraz? Neka pročita onu ljepu talijansku knjigu Cezara Cantù-a, sa naslovom „pamet i srce“ te prevedenu na hrvatski jezik od vrlo valjanog blagopokojnog fra Despot-a iz mile nam Dalmacije, pak će uviditi, kamo je zašao. Lijepo je i hvalevrijedno, da se ljudi zanimaju za glazbu u opće, a osobito za crkvenu glazbu, ali zasvirati, da i nečisti pleše, to nè. Naša je crkva sveta i nju moramo štititi pred djavolskim hirima. Comprehendisne, amice Rudolfe? Sanctam et imperturbatam ab obstinationibus volumus ecclesiam nostram!

A što najviše osuđuje gornjeg griješnika — svirača jest okolnost, da ga na ovo poduzeće nije nitko od njegovih predpostavljenih niti silio niti nagovarao, već je sve to „motu proprio“ poduzeo.

Sudi sada, narode, i reci tvoju.

Koparski kotar:

Prvi plodovi zabrane našeg jezika u crkvi. Iz Ćićarije nam pišu: U našim se je crkvama do sada služila sv. misa i obavljali se drugi obredi u našem jeziku, kao što u kastavskom dekanatu, komu to pravo i nadalje ostaje. Po odredbama viših crkvenih oblasti dužni su naši svećenici, da u te crkve uvedu latinski jezik. Posluh je sveta stvar, te oni moraju da izvedu, što im bijaše naloženo. Treba da se pod sv. misom naš mili „Gospodine pomiluj“ i drugo pjeva u latinskom jeziku. Ali tko da pjeva, kad nitko — osim svećenika — nezna čitati latinski? E pa ćemo imati tihe mise, kad je hrvatsko pjevanje zabranjeno, dok se ljudi nauče latinski čitati i pjevati! Alaj tužni, a mnogi ne znadu niti hrvatski čitati, jer je preko polovice sela bez škola.

Narod je bio ogorčen, čim je čuo o zabrani našeg jezika u crkvi, a da čujemo, što se je dogodilo, netom se je započelo sa tihim misama.

Na blagdan bezgr. začeća B. D. M. 8. o. mj. pobjegao je sav narod iz crkve u Vodicama, čim je opazio, da ne služi svećenik po navadi pjevane mise.

Prošle nedjelje 19. o. mj. zbio se u selu Brest još žalosniji slučaj. Svećenik je započeo tihu misu, a sav narod do samih podvornika otišao je iz crkve, te nije moglo svećenik niti dovršiti sv. mise.

Iste nedjelje nijesu htjeli u selu Rakitovac zvoniti na sv. misu, te je tako mnogo naroda ostalo bez sv. mise. Toliko možemo javiti za sada, a što će ljudi ovih božićnih blagdana, ako ne bude po običaju pjevanih sv. misa?

Latinizacija u našim crkvama. Lanišće, dne 26. XII. 1909.

Poznata naredba crkvenih oblasti počela se i kod nas na dan sv. Stjepana provadjati. Akoprem je narod već prije za nju znao, ipak nije svako vjerovao, jer pobožni ljudi nisu mogli da pojme, da bi se mogla naći ma ljedna duša, da mu istjera iz crkve ono malo ostatka njegovog jezika iz njegove crkve, da mu zabrane slušati u svojem jeziku riječ božju, koja ga je kroz vjekove krijepila u njegovoj tuzi i nevolji, bolima i trpljenju. A ipak je došao dan, da se moramo i mi dobri gosp. župnik pokoriti višim svojim oblastima. Crkva puna ljudi, pjevači odpjevaše „Gospodine pomiluj“, a gosp. župnik žalosnim glasom zapjeva „Gloria in excelsis...“ Ljudi i ako su to prije znali, da će se kod nas time započeti, ipak ostaše ko okamenjeni. Ali najednaput zapusti crkvu svo, što je u njoj bilo, pa i sam gosp. župnik morao je isto učiniti, jer nije imao nikoga, da ga poslužuje.

Poslije podne imala je biti svečana večernja, ali ni te nije bilo, jer ne će nitko da zvoni, niti da ide u crkvu k latinskom pjevanju!

Stanovnici naše župe potpisali su i predali župnom uredu slijedeću spomenicu: „Narod prosvjeduje najodlučnije proti zabrani uporabe hrvatskog jezika u crkvi, te ako ista sa strane župnih ureda provedena bude, ne će narod pohadjati crkve sve dotle, dok zabrana opozvana ne bude.

Obredi kod krsta, ženidbe, pokopa itd. moraju obdržavani biti u hrvatskom jeziku, inače će se narod sustegnuti od istih.“

Poznat je naš narod sa svoje pobožnosti, te mogu mirne duše reći, da rijetko gdje polaze ljudi tako rado u crkvu, kao kod nas. Ali kad je uvidjeo, da će mu se izagnati njegov jezik iz crkve, ustalo je staro i mlado, muško i žensko na obranu te svoje tisućgodišnje svetinje. Jedan se glas ori od Učke do Žbevnice, glas naroda, koji vapi za svojim pravom, za svojom molitvom!

Umuknula su zvona, crkve ostale su prazne, a pobožne duše mole pod vedrim božjim nebom dobroga Boga i tužna pjesma odmijeva po ovim hridima: „Svi jezici zapjevajte — čuda Tijela slavnoga“.

Na javnoj skupštini obdržavanoj u Klenovšćaku dne 26. XII. 1909. proti zatiranju našeg jezika u crkvi sabralo se za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 9·32. — Istog dana dodali Lanišćani od ostatka njihovog računa K 0·52. Ukupno K 9·84. Ova svota izručena je družbinoj podružnici u Lanišću te je na njezino ime uložena u lanišku posujilnicu.

Iz Buzeta, 26. XII. 1909. Na Silvestrovo u večer u 8. sati priredjuje ovdješnja „Hrvatska Čitaonica“ zabavu, u čijem programu je koncertovanje domaće „Sokolske“ glazbe, pjevanje, samogovor, dvije šaloigre, tombola i ples.

Na Tri Kralja dan pako u 2 sata po podne držat će se i ove godine zabava božićnog drvca u kojoj sudjeluju djeca mjesne hrvatske škole.

Na ove obje zabave upozoruje se ovim zanimane osobe i krugove sa molbom, da u što većem broju prihrle u rečene dane u naš „Narodni Dom“ ispod Buzeta.

U Slumu će se obdržavati u nedjelju t. j. 2. siječnja 1910 glavna i redovita godišnja skupština ovdješnje podružnice sv. Ćirila i Metoda uz običan dnevni red.

Početak točno u 3 sata po podne.

Razne primorske viesti.

Odkup od čestitanja k novoj godini. G. M. Mandić podario je „Družbi sv. Ćirila i Metoda“ za Istru kao odkup od čestitanja k novoj godini kruna 5.

Novi biljezi (bulli). Po naredbi c. kr. Ministarstva financija od 20. listopada t. g. l. d. Z. broj 168 počam od 1. siječnja 1910 uvadjaju se novi biljezi (buli). Stari biljezi emisije 1898 moći će se rabiti samo do 31. ožujka 1910, te poslije tog dana stari biljezi neće više vrieditи.

Mjeseca ožujka, travnja i svibnja 1910 koliko c. kr. pokrajinska blagajna u Trstu toliko ostali uredi za prodaju biljega izmjenjivati će, usljed odnosne pismene molbe bez biljega, besplatno neupotrebljene stare biljege emisije 1898 sa novim biljezima iste vriednosti, a poslije 31. svibnja 1910 biljezi emisije 1898 niti će se više izmjenjivati niti će dotični vlasnik biti na koji drugi način oštećen.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Javna zahvala.

Prigodom smrti i pogreba moje mile majke

Marte Zuccon-Šarine

od roda Radošević-Vidinoga

pokopane u Medulinu na Badnju večer, 24. tek. mj., iskazano je bilo meni i mojoj krvi najtoplije saučešće sa strane mnogobrojnih rodjaka, prijatelja i znanaca iz Medulina i Pule, te smatram svojom dužnošću svima se najsrdačnije zahvaliti.

Osobitu pak harnost dugujemo ja i moj rod veleuč. gosp. *Dru. Ivu Letišu*, liječniku u Puli, koji je često puta i po najgorem vremenu, pritekao krevetu mile pokojnice, da joj ublaži dugo bolovanje, a istotako veleč. gosp. *Luki Kircu*, župniku medulinskom, koji je na svaki poziv rado pohrlio k dragoj bolestnici da joj pruži utjehe svete vjere.

Svima budi ovim putem izrečena još jedandut najsrdačnija zahvala.

MEDULIN, 27. prosinca 1909

Dr. Ivan Zuccon.

Javna zahvala.

Najtoplija i najusrdnija hvala svima koji su prigodom smrti nezaboravnog nam pokojnika

Frana Rode

izkazali saučešće u neizkažanoj tuzi bilo usmeno, bilo brzojavno i pismeno.

Hvala vlč. svećenstvu koje se je potrudilo da sprovede što ljepše dragog pokojnika. Usrdna hvala g. Dru. Majnariću, koji je pokojnika za njegove bolesti marljivo posjećivao i mnogi mu čas u boli olakšao.

Topla hvala gg. činovnicima c. k. kot. suda i ostalim iz Krka koji su si, unatoč nevremenu dali truda, da poprate dragog pokojnika.

Najusrdnija hvala g. nadučitelju Radiću i ostalim učiteljskim silama i onoj mnogobrojnoj dobroj školskoj dječici, koji su za onog nevremena popratili nezaboravnog pokojnika daleko do hladnog groba.

Hvala svim Dubašljanom i svima ostalim što su dostojno sahranili omiljenog pokojnika.

Još jednom svima hvala.

Obitelj.

Broj 2363.

Raspis natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto

općinskoga liječnika

za mjesnu općinu Veprinac, sa plaćom godišnjih K 2000 plativih u jednakim mjesečnim postecipatnim obrocima, te putnim paušalom godišnjih K 350, i stanom u naravi u općinskoj zgradi.

Molitelji moraju dokazati da su austrijski državljani, da posjeduju diplom za svoukupno liječništvo, i da poznadu hrvatski, talijanski i njemački jezik u govoru i pismu, te podnesti molbe podpisanomu do 31. januara 1910.

Glede vršenja zdravstvene službe upozoruje se molitelje na odredbe namjesničke naredbe od 16. marča 1909. br. IV. a 155/12—08 u listu zemaljskih zakona za Primorje komad XIV. br 15 godine 1909.

Pobliže ustanove glede liečenja siromaha, takse za pohadjanje bolesnika u raznim krajevima općine, mogu se razviditi u uredu podpisanoga za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo općine Veprinac.

Ičići, 16. decembra 1909.

Načelnik: **Bachich** v. r.

Gospodarsko društvo i Posujilnica u Sv. Vinčentu traže poslovodju uz god. plaću od K 1440·— i stanom u naravi. Poznavati mora posujilničko knjigovodstvo, amerik. računovodstvo i zemljišnu knjigu. Prednost imadu molitelji sa kaucijom. Ponude prima do 15. 1. 1910. *Odbor.*

Poziv.

Mlinarska zadruga u sv. Luciji kraj Oprtlja, držat će na 9. siječnja 1910 u 3 sata poslije podne, **glavnu skupštinu** u školskim prostorijama, te se pozivlju svi zadrugari, i drugi interesenti te stvari, da u što većem broju dođi izvole.

Sv. Lucija, 28. prosinca 1909.

Predsjednik: **Jakov Bole.**

Obznana.

U subotu dne 8. jenara 1910 u 2 sata poslije podne držati će se u dolavskoj školi u Kastvu redovita glavna skupština **Bratovšćine hrv. ljudi u Istri** sa navadnim dnevnim redom, na koju se p. n. gg. članovi ovime najuljudnije pozivlju.

Odbor Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.

U Kastvu, dne 28. decembra 1909.

Predsjednik: **Fr. Ryšlavy.**

Br. 1486.

Raspis natječaja.

Zaključkom sjednice Občinskog Zastupstva od dne 18. novembra t. g. raspisuje se ovime mjesto občinskog liječnika za mjestnu občinu Barban uz godišnju plaću od K 2500·—.

Molitelji treba da dokažu austrijsko državljanstvo, diplomu svеukupnog liječništva i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu, a po mogućnosti i talijanskog.

Liječnik držati će svoj farmaceutički ormar.

Pobliže se može kod podpisanog doznati.

Molbe treba podpisanome podnesti do 15. I. 1910 inclusive.

Glavarstvo občine.

Barban, dne 10. decembra 1909.

Glavar:

Josip Mirković, v. r.

Od 300 do 500 kruna mjesečno

može svaki lahko bez razlike staleža zaslužiti, koji prodavati želi u Austro-Ugarskoj zakonom dozvoljene srećke i vrijednostne papire. — Imanje k tome nije nuždno. — Prospekti naših srećaka su jevtiniji od svijuh srećaka drugih tvrdkah i lahkše se mogu prodati, a našim zastupnicima dajemo osim toga i posebnu nagradu.

GUSTAV BRAUN Budapešt IX. Béla u. 3.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Veterani br. 1.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz. najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, bodac, ulozi, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Cijena boci K 1·60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sada **dr. B. Vouk — Zagreb.**

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj tiskari Laginja i drug. - Pula.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja permjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 23·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 8·—.

Radi obustave plaćanja nekojih većih tvornica, ovlašten sam jednu oveću zalihu cipela **izpod ciene.** — Svakomu čovjeku šaljem 2 para muških i 2 para ženskih cipela na vrbcu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po priposlanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 8·—

Razašilje pouzećem

L. Zweig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Preporučamo našim obiteljima

Kolinsku cikoriju.

Sretnu novu godinu 1910.

želi svim našim cienj. mušterijama

NARODNA TISKARA

Laginja i dr. u Puli.

1910.

Sretnu i veselu novu godinu

želimo svim našim cienj. mušterijama.

Bohinec i drug

Trgovina gotovih odiela u TRSTU, via delle Torri 2

(iza crkve Sv. Antona novoga).

1910.

Josip Blašković

PULA, ulica della Valle br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladište kamenog ugljena prve vrsti za peći i štednjake, sladkog (bukovog) ugljena i gorivog drva. = Roba se dostavlja u kuću bezplatno.

Preporuča svoju dobru robu. ☛ **Ciene umjerene.** ☚

Naručbe izvršuju se točno i bezvolačno.

Skladište potrebština za vezenje

NA VELIKO **NA MALO**

EDUARD VELICOGNA

TRST, Piazza della Borsa br. 9, parterre i I. kat, Telefon br. 248.

Podpuni izbor svake vrsti svile, vuna, platna, pamuka, kaošto i sukna od svile i pamuka, platna, krpa i prtenina za vozenje itd. itd.

Radnje naertano, kao uzorci i zgotovljeni.

Obrazci najnoviji. - Uzorke šaljo na zahtjev.

Svi oni bolestni koji nemaju *apetita sa jesti*, koji trpe na *slaboj probavi, zatvaranju, žgaravici, stvaranju prekomjerne kiseline* u želudcu, *glavobolji* i *grču* pijući izvrstno

Želudčane kapljice

ljekarne k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu povraćaju svom narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu.

Cijena 6 bočica 2 K 60 fil.
„ 12 „ 4 „ 80 „

Svi oni bolestni koji trpe na *kašlju, plućnom kataru, teškom disanju, slabosti* i *bliedoći* preporuča se izvrstno

bakalarovo ulje pripravljeno sa željezom.

Ovo ulje preporuča se osobito za slabu i slabokrvnu djecu jer je isto tako ugodno pripravljeno da ga i najosjetljiviji bolestnik lahko piti može. — Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra) s poštarskim pouzećem ili ako se novac unaprieđ pošalje.

1 staklenka 2 krune.

Nadalje ljekarna preporuča sliedeće liekove: **Švedske kapljice,** boce po 1 i 2 K; **Mazilo proti kostobolji,** 1 K; **Ljekovito Kina vino,** 1 boca K 1·60 itd.

Naputak o uporabi priložen je svakoj bočici.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 2.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije dian to plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—za sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjamčenjem cijele kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

☛ 5% čistih, ☚

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Svi u krojački salon Zovića ! !

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Trgovina manufakturne robe i krojački salon

MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odiela najmodernijeg kroja i sukna, kao i samog sukna za muške i ženske

☛ uz tvorničke ciene. ☚

Svakomu je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj!?

☛ Zato! jer radi bez agenta! ☚

Osam-godišnja garancija. Konkurenca isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Proljetna i ljetna sezona!

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Izbornicima petoga tijela, drugi kotar.

Pred malo više od pol godine Vi, koji širom hrvatske Puljštine imate izborno pravo u petom tijelu, bili ste izabrali za svog zastupnika **dra. Matka Laginju** a za njegovog zamjenika **Josipa Stihovića.**

Znali ste tada, košto i sada znate, da će putem tih izabranika narodnih biti najbolje zastupan naš hrvatski narod u općinskom zastupstvu.

Rad inada med Latinima i vladom, zadnji su izbori bili uništeni, premda su bili mirno i redovito provedeni.

Sad valja opet k žari, opet na noge junačke, da se izaberu narodni predstavnici, koji će na općini skrbiti za dobro našega naroda, do sada bito zanemarenoga u svakom pogledu od općinske uprave.

Prvi ste na redu Vi, izbornici petoga tijela, koji birate:

1) u MEDULINU (Ližnjan, Medulin, Jadreški, Šikići, Škatari, Valmade, Komunal)
na Tri kralja *dne 6. jenara 1910, od 9—12 ura jutro.*
2) u ALTURI (Kavran, Muntić, Loborika, Altura)
dne 7. jenara 1910. od 9—12 ura jutro.
3) u PEROJU (Perojci) *dne 8. jenara 1910. od 10—11 ura jutro.*
4) u ŠTINJANU (Štinjanci) *dne 8. jenara 1910. od 3—5 ura po podne.*
5) u POMERU (Premantura, Pomer, Banjole, Vinkuran, Vintijan, Valdebek) *dne 9. jenara 1910. od 9—12 jutro.*

Kandidati hrvatske pučke stranke za ovo tijelo jesu isti koji su bili i zadnji put, a to su:

zastupnik

Dr. MATKO LAGINJA, odvjetnik u Puli

zamjenik

JOSIP STIHOVIĆ, blagajnik u Puli.

Ne treba preporuke ovim imenima: ona se sama preporučuju svakomu rodoljubnomu izborniku.

Dajte, dakle, složno na izbore i svaki neka točno napiše ili si dade napisati na glasovnicu (škedu) imena kandidata.

U PULI, koncem godine 1909.

Izborni odbor.

Govor

narodnog zastupnika Dr. M. Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 4. decembra o. g. povodom rasprave o privremenom proračunu za 1910.

(Nastavak.)

Narodna prosvjeta.

Sada gospodo moja prelazim na predmet, koji je za mene od najveće važnosti. Politička uprava, sudstvo i narodno gospodarstvo, sve se može podići ako napreduje prosvjeta u narodu. Ja se nebojim stanovitog prodiranja niti onog vele jakih i velikih plemena proti nama, ja ga se bojim samo tada, kad to prodiranje ima kao glavnu točku svoga programa prosvjetno zapostavljenje našega naroda; tada se razumije po sebi, da mi moramo propasti, jer tada neima uvjeta našemu obstanku. Suvišno je govoriti o podignuću poljodjelstva, o poboljšanju političke uprave i o svemu drugomu, kad mi u prosvjeti pučanstva nemožemo naći temeljne uvjete našemu napredku i našoj budućnosti.

U ovom pogledu neću početi odozgo. Samo ću letimice spomenuti, da mi Hrvati i u obće mi Slaveni iz Dalmacije i cieloga Primorja, te sve slovenske zemlje, koje su znatno prostrane, imademo najsvetije pravo da dobijemo vlastito sveučilište u jednoj Austriji, koja počiva na slobodoumnim temeljima.

Ja ću samo letimice napomenuti da bi već jednom bilo vrieme, da se odnošaji bar tako urede, kako bi naša učeća mladež u Zagrebu na mudrostovnom i pravoslovnom fakultetu mogla učiti tako, da odnosni nauci budu valjani i za Austriju, kako bi mogla polagati izpite i stroge izpite i postizavati doktorske diplome a da njoj se nenametnu bilo kakva ograničenja u pogledu državne ili kakve druge službe kao ni u pogledu slobodnih zvanja, kao odvjetništva itd.

Ja danas neću pobliže razpravljati ni o pitanju srednjih škola; mi imamo u našoj malenoj zemlji samo jednu srednju školu sa hrvatskim nastavnim jezikom; to je jedna stečevina, koja nas je mnogo stala, i koju ćemo svi, razumije se po sebi, čuvati i braniti.

Koliko i koje srednje škole mi još trebamo, o tomu se neću danas izjaviti (Znat. Dr. Rybař: za to nemadu Slovenci nikakve srednje škole na cielom Primorju!). Na žalost.

Ja ću se dotaknuti pitanja pučkih škola i pitanja gospodarstvene obuke, jer je to po mom mnienju glavni temelj pučanstvu, koje je pretežno poljodjelsko. Pa što mogu da kažem pozitivna u tom pogledu?

Mogu Vam kazati, da dandanas još u jednoj tako malenoj zemlji koja u sve broji 360.000 stanovnika, od kojih su dvie trećine Slovenci i Hrvati, imade barem — neću da preuzeram — 4.000 djece dužne polaziti školu, koja nemogu da pohadjaju nikakve pučke škole — (Čujte! Čujte!) jerbo neimadu ni za to potrebitih zgrada *pl* za to potrebitih učiteljskih sila. To je značajno, gospodo moja, vi ćete stalno kazati, da nije posao države, nego zemlje i ostalih autonomnih vlasti, uzdržavati pučke škole. Ja to priznajem, ali država ima načiu i sredstava, da spriči saborsku većinu pri izvadjanju svojih osnova, koje su u protuslovlju sa pravicom i sa načelima, na kojim počiva austrijska država. I država upotrebljava ta sredstva kada se radi o takozvanom mienjajućem se pučanstvu, koje bi moralo malo po malo da postane stalnim u zemlji; — praktično govoreć država šalje tisuće i stotine tisuće kruna u Istru za uzdržavanje njemačkih muških i ženskih pučkih škola. (Znat. Dr. Hlibowicki: to je prodiranje Niemstva na istok!) To je jedna vrst prodiranja Niemstva na jugoistok. Nego da li ova nastojanja dovode zbilja do cilja, što ga se možda ima pred očima, da li neće možda imati posljedicom baš protivno i neće doći u sukob sa neprijateljem mnogo jačim, nego li je domaće slavensko pučanstvo u Istri, to je pitanje, na koje danas neću da odgovorim. Reći ću Vam samo, da ćete Vi sa germanizatornim težnjam u Primorju odnaroditi još neke od onih, koje talijanska propaganda još nije odnarodila, ali ne u njemačkom, nego u talijanskom smislu.

Što se tiče pučkih škola moram da navedem još jedan primjer, koji je, cienim, veoma važan i koji mnogo kaže. Ako točno izpitate školski proračun, odnosno konačne račune pokrajine Istre, naći ćete, da talijanske pučke škole stoje oko 140.000 kruna više na godinu nego li slavenske; to je 4% prihod na tri milijuna kruna. Sad da vidimo u kojem razmjeru stoji pučanstvo prama tom broju? Talijani su u zemlji zastupani kao narodnost sa oko 140.000 stanovnika, Slaveni sa oko 190.000. Vidi se već na prvi pogled kako je nerazmjer velik i koja nam se velika nepravica u tom pogledu nanaša, ili nam se barem nanašala do sada. Razumije se po sebi, da mnogo od tih talijanskih škola u Istri — to je razvidno iz broja pučanstva — služe za odnarodjivanje slavenske djece.

Moram iztaknuti — opetujem da to nije kakva pretjeranost i da mi je žao, da Vam sada to nemogu iznieti pred oči — da pred dvije ili tri godine talijanska je štampa izrazila baš ovu misao: Slaveni dolaze u talijanske gradiće i šalju svoju djecu u talijanske škole, jer inače drugih škola neimadu. Događja se tako, kao da se množtvo Slavena stavlja u rešeto, izpod kojega izpadaju kao Talijani. (Sliedi.)

Upravo je izašao istarski žepni kolendar

JORGOVAN.

Ciena 50 para.

Naručuje se kod
Tiskare LAGINJA i dr., PULA.

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA